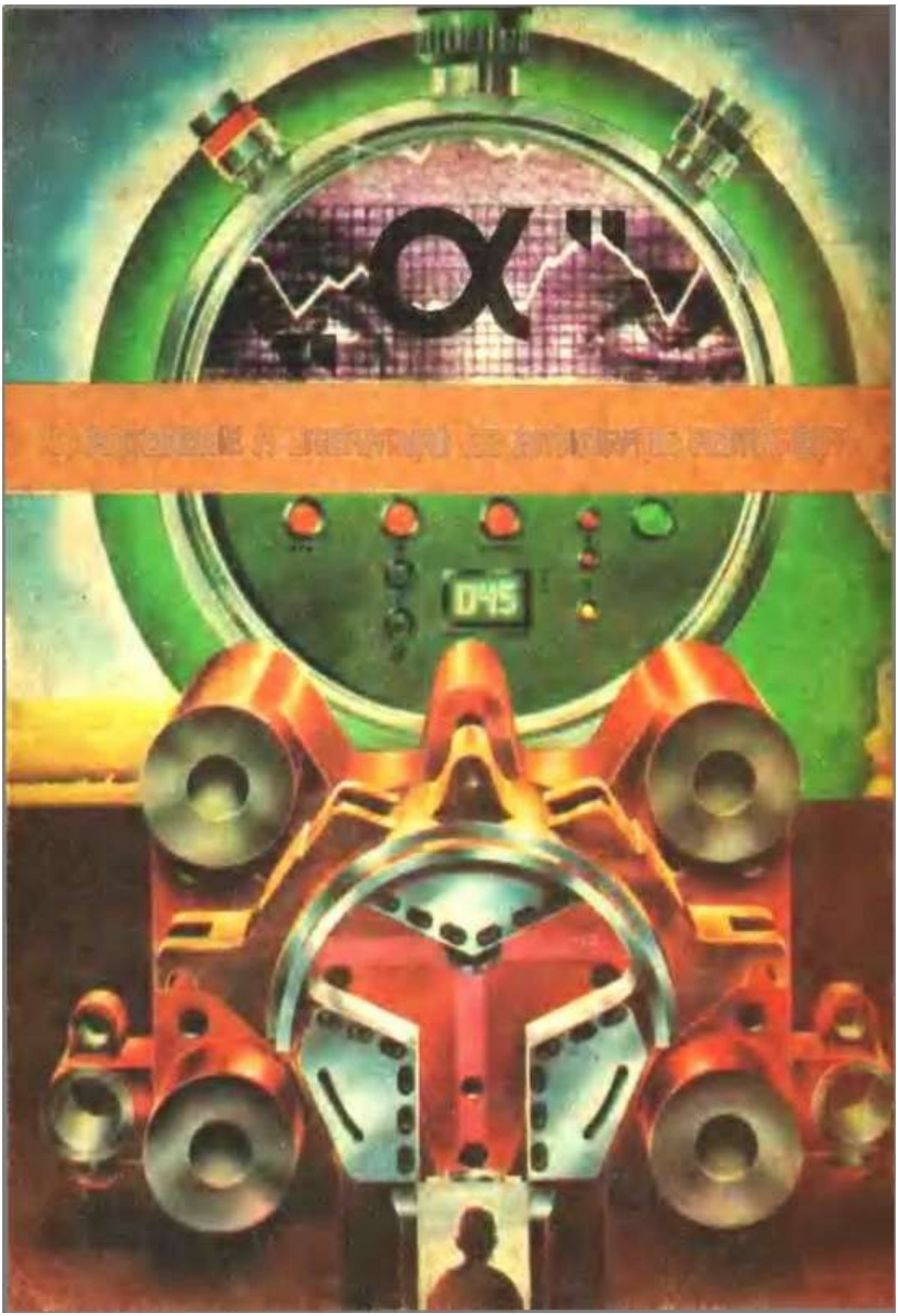

O ANTOLOGIE A LITERATURII DE ANTICIPAŢIE ROMÂNEŞTI

GEORGE ANANIA – ROMULUS BĂRBULESCU
MIHU ANTIN
HORIA ARAMĂ
DAN ARCAŞU
VOICU BUGARIU
GEORGE CEAUŞU
CARMEN-MADELEINE CIOROIANU
DANIEL COCORU
VLADIMIR COLIN
OV. S. CROHMALNICEANU
CONSTANTIN CUBLEŞAN
DAN CULCER
DORIN DAVIDEANU
DOREL DORIAN
TITUS FILIPAŞ
SANDU FLORIA
GEORGE GĂNESCU
MIHAIL GRĂMESCU
ION HOBANA
RADU HONGA
MIHAIL IONESCU
ION ILIE IOSIF
EDUARD JURIST
VICTOR KERNBACH
MARCEL LUCA
GABRIEL MANOLESCU
VICTOR MARTIN S DAN MERIŞCA
B. MIRCEA
ALEXANDRU MIRONOV
EUGEN MORARU
CORNEL OMESCU
LEONARD OPREA
MIRCEA OPRIŢĂ
IOANA PETRESCU

DORU PRUTEANU
OVIDIU RÂUREANU
ADRIAN ROGOZ
GEORGINA VIORICA ROGOZ
GHEORGHE SĂSĂRMAN
SORIN SIGHIŞANU
MARIUS STĂTESCU
MIRCEA ŞERBĂNESCU
GHIGHI TEIBRICH
ALEXANDRU UNGUREANU
ANDREEA ZĂVOIANU

ALPHA

SCRISUL ROMÂNESC

O ANTOLOGIE A LITERATURII DE ANTICIPAŢIE ROMÂNEŞTI

În memoria lui Mihail Ionescu, luptător consecvent şi cutezător în ţara Imaginaţiei, dispărut sub o avalanşă trădătoare a unui aprilie promiţător.

O ANTOLOGIE A LITERATURII DE ANTICIPAŢIE ROMÂNEŞTI

Îngrijirea ediţiei: Alexandru Mironov, Ion Ilie Iosif şi Radu Honga

SCRISUL ROMÂNESC Craiova, 1983

Cuvânt înainte: *Alexandru Mironov*
Ion Ilie Iosif cu o postfaţă de Adrian Rogoz

Coperta I: Colaj de FI. M. DILOIU
Ilustraţii de: MARIUS GHERGU şi FI. M. DILOIU

CUVÂNT ÎNAINTE

Ceea ce surprinde, de foarte multe ori, într-o antologie sau o culegere de povestiri ştiinţtfico-fantastice este coincidenţa de vederi a prefaţatorilor, care se simt obligaţi, avant la lettre, să-şi pună retoric întrebarea: *ce este literatura ştiinţifico-fantastică*? *Este sau nu purtătoarea însemnelor acestui concept, este paraliteratură, literatură de frontieră, subliteratură ş. A. M. D.*? *Cei care nu manifestă aprehensiune în faţa lucrărilor marcate cu siglele S. F. Răspunsul este întotdeauna*: *Da*! *Este literatură*!

Vom spune şi noi, fără pretenţia unei definţii, că Anticipaţia sau Science-Fiction-ul este literatură, cu anumite trăsături caracteristice, ce ţin, în primul rând, de elementul ştiinţific implicat, proiectat într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat, autorul propunându-şi investigarea acestuia cu mijloacele specifice literaturii, construind un univers plauzibil, posibil în viitor9 populându-l cu personaje, situaţii şi acţiuni, de cele mai multe ori palpitante, verosimile în contextul dat. Indiferent de modalitatea de expresie literară

folosită, de subiectul propus cititorului, receptarea sau respingerea operei ţine de măiestria, de 4meşteşugul scriitoricesc al autorului. Nu este un secret pentru nimeni că istoria literaturii este plină de nume şi opere peste care s-a aşternut colbul uitării, datorită lipsei harului scriiturii, amendată prompt, nu de puţine ori, chiar de către contemporani. Fenomenul este cu atât mm pregnant în sfera literaturii de anticipaţie unde, din păcate, şi-au făcut nu o dată apariţia lucrări insuficient, motivate, datorate, mai ales într-o fază mai veche, aplicării cunoscutului principiu heliadesc.

Făcând abstracţie de încercările a numeroşi exegeţi doritori 'L-i asigura, în heraldica beletristicii, un loc cât mai apropiat de presupusele izvoare – Th. Sturgeon, spre exemplu, nu crede tileloc exagerat a-l socoti pe profetul Iezechtl primul scriitor de literatură de anticipaţie – se poate spune că S. F.-ul este o literatură „tânără" – luând în considerare faptul că termenul ca atare este folosit pentru prima dată la jumătatea secolului trecut. Ar fi, poate, o explicaţie pentru rezistenţa pe care o intimpină în recunoaşterea sa ca literatură „serioasă", augmentată în plus şi de aparenta neconcordanţă manifestată în denominaţie. Mai mult chiar, cei doi termeni ştiinţific, *pe de o parte,* fantastic, *pe de alta – prioritari şi la noi prin calchierea sintagmelor americane, ce par să se respingă reciproc, au împins, apriori, aceste creaţii spre literatura de popularizare ştiinţifică – în sensul ei pejorativ, deşi este de domeniul evidenţei că această aserţiune nu are un suport real. Denominaţia: Ştiinţifico-fantastic, Anticipaţie, Ficţiune ştiinţifică, Ştiinţificţiune* (!), *acest casus belli în chiar rândul autorilor, rămâne – până se va ajunge la un consens – o problemă de timp, în ceea ce ne priveşte considerăm că şansele cele mai mari de a se impune le are „Anticipaţia", acesi termen exprimând în mod adecvat demersul scriitorului, care anticipează chiar şi atunci când îşi plasează acţiunea în „retro", investigarea trecutului făcându-se, în acest caz, din perspectiva societăţii şi cu mijloacele tehnice ale viitorului.*

Încă şi mai „tânără", literatura românească de anticipaţie a cunoscut o largă dezvoltare şi difuzare în rândurile cititorilor – mai ales după anul 1950 – prin intermediul suplimentului literar la revistei „Ştiinţă şi tehnică" intitulat „Colecţia de povestiri ştiinţifico-fantastice". Inaugurată cu Meteoritul de aur, *povestire intrată în „depozitul" sentimental al fanilor, colecţia şi-a încetat apariţia într-o frumoasă primăvară din anul 1974, după ce pe ultima pagină a ultimului său număr, 466, se incita curiozitatea cititoridui prin consacratele:*

„Citiţi în numărul viitor…”.

În două decenii de existenţă, această adevărată deschizătoare de drum a impulsionat apariţia de sine stătătoare a unor opere de certă valoare, consacrând nume de scriitori ale căror volume se epuizau şi se epuizează în cel mai scurt timp de la apariţie.

Este, desigur, o întrebare justificată dacă succesul de public este totuna cu recunoaşterea de facto a valorii operei literare; nu se poate nega însă că, în ultimă analiză, cititonil rămâne unicul şi cel mai competent critic. De aceea, nu ne putem îndoi de faptul că Vladimir Colin, Gheorghe Săsărman, Mircea Opriţa – pentru a cita doar câteva nume – scriu literatură „bună”, dacă adoptăm fie şi numai criteriul extraestetic (d epuizării, titlu după titlu, din librării. Viitorul, care se plămădeşte azi, reprezintă sub pana scriitorului de anticipaţie, materialul din care acesta îşi construieşte povestirile sau romanele, invitind la meditaţie, declanşând şi incitând fantezia, stimulind în primul rând tineretul – lucru, socialmente, deosebit de important – spre o gândire creatoare, scoasă din tipare fals indestructibile şi, care, de atâtea ori – cu atât mai evident în zilele noastre – s-au dovedit tot atâtea frâne pentru dezvoltarea societăţii umane pe toate planurile. Chiar dacă nu este literatura viitorului, aşa cum, uneori9 din spirit de frondă este numită, anticipaţia este literatura despre viitor, ea atenuând şi prevenind acel şoc al viitoruluil, atât de des amintit de futurologi.

Culegerea de povestiri pe care urmează să o parcurgeţi înmănunchiază, în limitele spaţiului disponibil, nume binecunoscute, alături de unele ştiute şi apreciate doar în cluburi şi cenacluri de literatură S. F., dar care îşi merită, credem noi (iar după lectură, sperăm, şi dumneavoastră) locul în paginile încredinţate. Tiparului, apreciind totodată că în acest fel cititorul îşi poate reprezenta mai exact spaţiul şi valoarea anticipaţiei româneştiactuale. Gestul se justifică şi prin aceea că, în ultimii ani mai ales, producţia editorială, considerabil restrinsă (ne referim, desigur, la domeniul literaturii ştiinţifico-fantastice), pentru a folosi un eufemism, a împiedicat afirmarea unor tineri scriitori de talent. Cu o colecţie girată de editura „Albatros” – „Fantastic club” –, în care apar trei (!) titluri de lucrări originale anualy bucurându-se, deci, mai mult de o existenţă cu valoare de simbol – un simbol cu semnul minus, nu se poate afirma că avem premisele necesare declanşării acelei emulaţii de pe urma căreia ar avea de câştigat, în primul rând, literatura.

Numărul modest de autori publicaţi până în prezent, faptid că reprezentanţi ai „noului val" nu şi-au găsit încă editorul sunt tot atâtea motive pentru care nu se poate stabili, deocamdată, o iscară ierarhică a celor mai buni autori de anticipaţie din ţara noastră. Putem aprecia *însă că premiile internaţionale şi cele naţionale acordate scriitorilor noştri de gen, traducerea unor iucrări în ţări cu tradiţie recunoscută pe acest tărâm reprezintă o carte de vizită mai mult decât onorabilă pentru anticipaţia românească, o pledoarie pentru facilitarea intensificării activităţii editoriale în acest domeniu cu largă audienţă mai ales în tândul celor tineri şi foarte tineri.*

Pentru informarea cu precădere a categoriei de cititori amintite încercăm, totuşi, pwictarea câtorva titluri de lucrări1 de anticipaţie, apărute la noi în ultimele trei decenii şi peste care l (*deşi nereeditate în marea lor majoritate*) *nu se poate trece cu vederea, ele reprezentând puncte de referinţă în acest domeniu.*

Deşi romane ştiinţifico-fantastice s-au scris – mai exact spus, publicat – puţine în spaţiul literar românesc, câteva dintre ele sunt, fără îndoială, remarcabile. Cu peste douăzeci de ani în urmă, Adrian Rogoz a publicat un prim space-opera, Omul şi năluca, *Romulus Bărbulescu şi George Anania insolitele* Doando, Ferma oamenilor de piatră, Paralela enigmă – *toate trei putând concura cu succes chiar şi pe severa şi pretenţioasa „piaţă" anglo-saxonă a Science-Fictionului. Emanând un farmec aparte, captivante pot fi considerate romanele unui autor care nu mai are nevoie de prezentare-l-avî numit pe Vladimir Colin* – A zecea lume *şi* Babel (*ultimul distins cu Premiul „Europa* (*anul trecut, la. Convenţia de la Stressa – Italia*). *În sfârşit, cu* Luntrea sublimă, *a lui Victor Kernbach, O* viaţă aparte, *semnată de George Ricus,* Regina de abanos, *de Radu Theodoru şi* Ţărmul interzis *a lui Horia Aramă se poate încheia enumerarea, celelalte romane apărute – aşa cum am mm menţionat, în număr foarte mic – nedepăşind stadiul unor simple exerciţii.*

În domeniul dramaturgiei, singura piesă de anticipaţie scrisă şi reprezentată pe scena unui teatru este lucrarea Despărţire la marele zbor, *de George Anania şi Romulus Bărbulescu, pusă în scenă* (*experimental*) *la teatrul „Ion Vasilescu" din Bucureşti. O încercare temerară, ştiut fiind că trucajele şi efectele speciale cerute în asemenea situaţii constituie handicapuri greu surmontabile pentru tehnica teatrală. Ca dovadă, nici în alte ţări nu se poate discuta despre o producţie notabilă* destinată scenei.

În cazul povestirilor şi al nuvelelor de anticipaţie se relevă o netă distanţare în bine, în primul rând pentru că Ion Hobana, personalitate de anvergură a science-fictionului european a impus genul la noi, insistând în sensul ridicării *calităţii creaţiilor, pentru că Vladimir Colin a oferit modele elevate în aceste limite impuse, lucrări traduse şi în limbi de circulaţie universală, în fine, pentru că amintita „Colecţie de povestiri ştiinţifico-fantastice", competent condusă de Adrian Rogoz* (*figură aproape legendară în lumea Science-Fictionului*), *impunea, cu cele 32 pagini ale sale şi apariţie bilunară, mai ales proza scurtă.*

Operând o selecţie riguroasă, credem că oricare dintre povestirile ale căror titluri vi le oferim în continuare sunt reuşite literare, best-sellers ale genului: Cea mai bună dintre lumi (Ian *Hobana*), Lnaga, Broasca, Cetatea morţilor, în cerc, tot mai aproape, Divertisment pentru vrăjitoare (*Vladimir Colin*), Altarul zeilor stohastici, Preţul secant al genunii (*Adrian Rogoz*), Cătălina, Kriegsburg, Gheorghe *Săsărman*), Structuri cinetice, O falie în timp, Pe linie moartă (*Mircea Opriţa*), Oceanul cu triluri (*Georgina-Viorica Rogoz*), Glasul din pulberea argintie (*Mircea Moisescu*), Zeiţa de oricalc (*Doru Davâdovici*), Vaaral Zâmbetul (*singurele povestiri scrise de B. Mircea*), Ultimul zâmbet al Juanitei, Când nu vor fi gândaci de Colorado (*Marcel Luca*), Granule de întuneric (*Daniel Cocoru*, Ceilalţi (*Ov. S. Crohmălniceanu*), Eterul (*Titus Filipaş*) – *neexcluzând posibilitatea ca şi alte lucrări să poată fi incluse, fără a greşi, în acest remember.*

Regăsim în cuprinsul lor temele mari ale literaturii de anticipaţie: povestiri despre regresiunea sau transgresiunea în timp şi spaţiu, povestiri-avertisment, robotiade (*mm puţin tema horror, în care pesimismul, împletit cu atmosfera de groază, scepticismul deconcertant cu care este privit viitorid umanităţii caracterizează anumite subproducţii occidentale*), *seducătoare universuri eliberate de temeri şi neajunsuri ancestrale, în geografia cărora s-a instaurat o concordie generală, contacte de o clipă* (*sau mai mult*) *între două lumi paralele, interpretări, în manieră S. F., ale unor străvechi mituri, povestiri-metaforă, simboluri ale unor dezvoltări greşit dirijate, eroi omnipotenţi, super – dotaţi, ajunşi, practic, la calitatea mult visată de nemuritori etc., etc.*

Dacă din acest punct de vedere nu se poate remarca nimic nou, nimic original – şi cine ar putea pretinde aceasta, original este modul particular în

care autorii au reuşit inedite variaţiuni pe teme de acuma clasice.

În ceea ce priveşte penetraţia prin traducem a literaturii de anticipaţie străină să observăm că aici se manifestă serioase lacune, foarte multe dintre capodoperele genului nefiind cunoscute cititorilor românim. S-a tradus puţin din I. Asimov, R. Bradbury, M. *Crichton, A. Şi B. Strugaţki, S. Lem*, G. *Klein*, I. *Efremov, C*. D. *Simak*, F. *Hoyle, nu s-a tradus nimic sau aproape nimic din* A. *Clarke, R. Heinlein, Ph*. K. Dick, U. K. Le Guin, Cordwainer *Smith, J. Brunner, J. P. Andrevon*, Fr. *Brown, Frank Herbert, Th. Sturgeon, D. Keyes*, F, PoM, C. *Kombluth, li*. P. Lovecro/t, G. *Dickson*, J. *Wyndham, M. Moorcock*. Au aparut în schimb, fără nicio *justificare, nume obscure, creaţii lipsite de valoare artistică, aspect care demonstrează, din păcate, necunoaşterea, în unele cazuri* – de către cei *creditaţi să separe valoarea de nonvaloare* – o *unor capodopere ale literaturii de anticipaţie mondiale*.

Caracteristică pentru literatura de anticipaţie ni se pare prezenţa în rândul autorilor menţionaţi mai sus a numelor unor reputaţi oameni de ştiinţă, atraşi de mirajul creaţiei literare, de ideea structurării unor viitoruri dorite sau nedorite, de gândul „fabricării" unor invenţii dincolo de mijloacele tehnice ale timpului nostru. Îi *amintim aici pe F. Hoyle, I. Asimov, I. Efremov, A. Şi B. Strugaţki*, C. *Smith, S. Lem, A. Clarkey pentru străini, la noi ing. Al. Forje, căruia i se pot alătura oameni ale căror profesii se situează pe tărâmul ştiinţei şi tehnicii*.

Din păcate, reticenţele criticii literare, refuzul de a vedea – atunci *când se hotărăşte să cerceteze, fie şi expeditiv, unele lucrări de anticipaţie – şi laturile bune ale acestei literaturi, dezarmează autori care ar avea ceva de spus, şi nu oricum, în S. F.* [1]

Fără intenţia unei absolutizări, suntem de părere că, în anumite condiţii – neexcluzând posibilitatea ca şi scriitorii de formaţie pur umanistă să rămână creatori de valoare în anticipaţie (*lucru de altfel demonstrat*) *– acest tip bivalent de scriitor ar realiza perfect obiectivele pe care şi le propune S. F.-ul în spaţiul românesc*: *să facă o eficientă educaţie ateist-ştiinţifică, să fie o bună unealtă de instrucţie, să se constituie într-un excelent mijloc de stimulare a*

---

1 Explicabil prin aceea că, privind retrospectiv. Colecţia romanelor ştiinţifico-fantastice a editurii „Univers" - destinată în exclusivitate publicării unor mari opere ale Science-Fiction-ului mondial - şi-a inaugurat seria în anul 1975, cu romanul lui Gerard Klein Seniorii războiului, ajungînd in anul 1981 să trimită în librării cel de al nouălea număr, respectiv o antologie din scriitori sovietici, sub titlul Şalmugra. Este, oarecum, o performanţă

îndrăznelii în gândire, atât de necesară tineretului nostru în vederea realizării sarcinilor ce-i stau în *faţă în acest atât de tehnic sfârşit de secol*.

AL Mironov I. I. Iosif

Notă asupra ediţiei

Antologia de faţa şi-a îngăduit să nu respecte întrutotul regulile în general acceptate pentru un asemenea tip de lucrare, dintr-un motiv ce ni s-a părul întemeiat. Este vorba de faptul că alături de scriitorii profesionişti, cunoscuţi ca atare, există, realitate mai puţin cunoscută, un puternic fandom românesc structurat pe cluburi şi cenacluri de literatură de anticipaţie, în care tineri de cele mai diverse profesii se reunesc pentru a da formă unei pasiuni comune. Ateliere de lucru intelectual, cenaclurile oferă un cadru propice informării, dezbaterii, donfruntării lucrărilor cu o critică serioasă şi avizata. Schimburile de idei şi de materiale informative între cenacluri – atât din ţara cât şi peste hotare, eforturile de a face din ştiinţifico-fantastic un domeniu total, în speţă încercarea de a cuprinde alături de proză creaţia plastică, banda desenată, filmul (în special desenul animat), muzica, tălmăcirea în româneşte a unor lucrări fundamentale ş. A., configurează într-un mod particular peisajul fandomului autohton, asigurându-i unitatea în câmpul unei diversităţi de expresii artistice, cenaclurile fiind, în aceste condiţii, rampa de pregătire şi lansare a „noului val”.

În acelaşi timp, mişcarea de amatori a S.F.ului românesc se află într-o perfectă simbioză cu profesioniştii, aceştia întâlnindu-se cel puţin o dată pe an cu membrii cenaclurilor la „Consfătuirea pe ţară a scriitorilor şi cenaclurilor de literatură de anticipaţie”, manifestare devenită tradiţională, ajunsă în prezent la cea de a XI-a ediţie, sau la „Zilele cenaclului”, festival local de anticipaţie iniţiat cu patru ani în urmă de Cenaclul „H. Coandă” din Craiova, adoptat apoi şi în alte centre S. F. Din ţară. În acest cadru, nu de puţine ori, concursurile literare şi de artă S. F. Au relevat talente autentice şi le-au recomandat spre publicare. Patru dintre lucrările distinse cu premii şi diplome se regăsesc între coperţile fanzinelor editate la Craiova („Omicron”), la Timişoara („Paradox”), la Bucureşti („Solaris”), la Iaşi („Fantastic Magazin”), ocazional, cu prilejul consfătuirilor anuale, la Oradea („Horenii”) şi la

Târgovişte („Cronos”), altele îşi aşteaptă – nu de puţină vreme – ieşirea dintr-un quasi anonimat.

Am considerat, pentru cele expuse mai sus, că nu va fi rău primită de către cititor această derogare de la regulile în general acceptate pentru un asemenea tip de lucrare, în acest mod avind posibilitatea de a vă face o mai clară imagine asupra anticipaţiei româneşti. Aceluiaşi scop îi serveşte şi ilustrarea volumului de către doi graficieni amatori – Florin-Mihai Diloiu şi Marius Ghergu, membri ai cenaclului craiovean „H. Coandă”. Ca, dealtfel, şi faptul că antologatorii volumului sunt – ca să spunem aşa – jumătate în „tabără” profesioniştilor, jumătate în „tabără” amatorilor.

În cuprinsul volumului, autorii se succed în ordine alfabetică, antologatorii dorind să evite emiterea unor, inevitabil subiective, aprecieri privind locul de drept al fiecărei lucrări.

Conştienţi de faptul că nu este exclus să fi omis în selecţia lor pagini meritorii, antologatorii vor primi cu gratitudine observaţiile şi sugestiile dumneavoastră pe adresa Cenaclului de anticipaţie „H. Coandă” din Craiova.

Şi o ultimă menţiune: de felicitat interesul constant pe care Editura „Scrisul românesc” îl acordă literaturii de anticipaţie (şi, implicit, problemelor tineretului) şi dezvoltării în continuare a valenţelor locale – vezi cenacliştii de la „H. Coandă”, cerc literar girat de către Casa de cultură a tineretului şi Comitetul municipal Craiova al U. T. C.

AL M. * I. I. L

GEORGE ANANIA – ROMULUS BĂRBULESCU

RECVIEM DUPĂ SINGURĂTATE

„... oamenii nici nu trăiesc nici nu mor în zadar”

H. G. WELLS

— Uite, se luminează de ziuă! exclamă nerăbdător pilotul. Ne mai ţineţi mult?

Razele soarelui străin, pătrunzând prin hublouri, aşternură pete albăstrii între fotolii.

— Răbdare! porunci pentru a zecea oară comandantul. Dacă-i grăbim, nu vom mai afla nimic.

— Ba nu, suntem gata! anunţă şeful echipei de operatori. Acum poate vorbi şi îl putem înţelege. Ascultaţi!

Astronauţii se aşezară mai comod, biruindu-şi emoţia, oboseala nopţii de veghe, cu ochii ţintă la trupul îmbătrânit, dezarticulat aproape, pe care slăbiciunea îl împiedica să se mai ţină pe picioare; glasul era însă vibrant, al unui bărbat în putere, dezminţind, într-un chip bizar, decăderea siluetei întinse pe masă şi înconjurate din trei părţi de aparatura cibernetică.

— V-am aşteptat. Toată viaţa n-am făcut decât să vă aştept, dar, nu ştiu de ce, v-aţi hotărât greu şi tare târziu aţi mai venit. Fireşte, navele care circulă cu viteze supraluminice pierd contactul prin radio cu baza, iar noi zburam cu o asemenea navă – n-am avut cum vă spune în ce loc am decis să poposim şi v-a fost foarte greu să ne descoperiţi. Nu vă reproşez întârzierea. De vreme ce sunteţi aici, restul nu mai contează. Dar se întâmplă uneori, după o prea îndelungată singurătate, să vrei mai mult decât... Să vrei imposibilul...

Iertaţi-mă! Nu despre asta se cade să vorbim. Înainte de a colinda planetoidul, vreau să vă raportez, foarte pe scurt, despre misiune.

De unde să încep? Planetoidul se cheamă „Aurel Vlaicu” *şi* a fost ales de noi fiindcă avea o structură potrivită şi o poziţie favorabilă pentru experienţă: relativ izolat, nu prea deoparte de centrul galactic, cu subsolul bogat în minereuri metalifere. Câmpurile gravifice *se* interferează în zonă, iar norii de gaz stelar ionizat se scurg dinspre inima Galaxiei cu un debit constant; gravitaţia – sistem de legătură între toate corpurile cereşti – constituie principiul de acţiune al instalaţiei, giazul stelar furnizează energia necesară...

Nu, dacă încep aşa, povestea ameninţă să fie lungă şi plictisitoare. N-are rost să vă amintesc lucruri cunoscute, şi, oricum, nu dispun de prea mult timp.

Timpul L. Poate la el ar trebui să mă opresc mai întâi fiindcă a fost obstacolul cel mai greu de trecut şi totodată aliatul cel mai preţios.

Am impresia că de la începerea experienţei şi până acum, când vă vorbesc, au trecut numai câteva zile. Nu ţin minte durata şi succesiunea evenimentelor, mi-au rămas toate mai degrabă în suflet decât în memorie: un lung şir de emoţii, la fel de proaspete ca în prima clipă; o carte cu poveşti pe care o frunzăresc fără grabă şi o pot citi fără greş de la oricare filă.

Când i-am cunoscut pe Mihai şi pe Vlad? Trebuie să fi fost după absolvirea institutului, după ce primisem distincţiile, şi presa făcuse caz de persoana mea, cu titluri pe prima pagină: „Un tânăr geniu al ciberneticii” şi superlativele obişnuite. Eram la mare cu Ioana, în cel dintâi concediu adevărat al meu şi al ei şi, bineînţeles, nu aveam ochi decât unul pentru altul. Ştiu că, străduindu-se mult până să mă descopere, Vlad şi Mihai m-au sechestrat o zi întreagă pe plajă să-mi expună proiectul lor şi să-mi ceară ajutorul. Mă plictisiseră de moarte, şi puţin a lipsit să nu le rid în nas. Cerule! Băteau câmpii despre un aparat pentru cercetarea de la distanţă a lumilor din Galaxie, iar mie îmi înţepenise gâtul privind spre dig, unde Ioana mă aştepta de atâtea ceasuri. Le-am refuzat propunerea de colaborare – în termeni politicoşi, desigur! – ceea ce nu m-a ferit de un început de insolaţie. Mă iritaseră la culme cu debitul lor verbal, cu o acută predispoziţie la ceartă, cu mania de a se contrazice din minut în minut.

Peste câteva zile aproape că uitasem întâmplarea. Peste alte câteva zile, soţia mea, specialist în biologia marină, a participat la o incursiune subacvatică cu durata de patru ore. Şi nu s-a mai întors.

Mi-a fost destul de greu să-i regăsesc pe cei doi. Şi nu mă interesa nici aparatul lor, nici sprijinul pe care putea să-l ofer îiţ calitate de cibernetician, ci doar perspectiva expediţiei cosmice de lungă durată, către centrul Căii Lactee; un prilej să fug de moartea Ioanei, să mă pedepsesc, desigur, că i-am supravieţuit. Vlad şi Mihai n-au fost miraţi de schimbarea atitudinii mele. Socoteau, poate, că proiectul mă interesează cu adevărat, ori aflaseră motivul real şi au avut delicateţea să nu mi-o spună; n-am aflat niciodată, dar din clipa aceea am început să-i iubesc, în ciuda caracterului lor dificil. Sincer să fiu, în afara unor principii generale n-am cunoscut şi nu cunosc nici acum mai nimic

despre alcătuirea şi modul de funcţionare al grozavului lor aparat.

Mi se pare că mă îndepărtez de conţinutul strict al raportului. Iertaţi-mi vorbăria, de mult n-am mai avut prilejul să mă adresez unor semeni de-ai mei.

Vă cer puţină imaginaţie. Închipuiţi-vă planetoidul fără siluetele complexelor energetice, fără vilă şi seră, fără marea uzină metalurgică din subsol – doar un pustiu dezolant, acoperit de gaze îngheţate ca de o fină zăpadă verzuie. Aşa arăta la venirea noastră aici. Eu unul nu prea credeam că numai noi, trei oameni şi câteva sute de roboţi specializaţi vom izbuti să ducem experienţa la bun sfârşit. Prima grijă după debarcare a fost să construim un adăpost pentru navă – singura garanţie a întoarcerii noastre pe Pământ. Am ales pentru asta craterul unui fost vulcan, într-o zonă puternic frământată de erupţii… Abia după aceea am ridicat vila şi am început să excavăm pentru fundaţiile uzinei, în paralel cu instalarea centralei de extragere şi reciclare a aerului şi a apei.

Roboţii lucrau repede şi precis. Trecuseră câteva luni de la sosire, Mihai şi Vlad erau veseli şi încrezători, eu însumi suportam ceva mai bine pierderea Ioanei. Atunci s-a produs catastrofa.

Privind înapoi, aş fi tentat să afirm că n-am ajuns în situaţia de acum decât din pricina unor întâmplări. A unor înîâmplări nefericite. Sau a fost ca şi cum, pentru nişte reuşite existente într-un viitor vag şi îndepărtat, trebuia să plătesc cu mult înainte un preţ deosebit, să-mi dau iubita, libertatea şi prietenii exact atunci când aveam mai multă nevoie de fiecare. Dar nu poate fi adevărat, fiindcă pierderile sunt absurde, se datorează unor simple greşeli. Refuz să cred în destin, n-am crezut nici atunci, deşi, poate în momentele acelea măcar, aş fi găsit în asta o consolare.

S-a întâmplat într-o seară. Vlad şi Mihai jalonau terenul destinat viitoarei antene, eu supravegheam închiderea cupolei peste uzină. Automatul de siguranţă din adăpostul astronavei a dat alarma. N-am înţeles ce se petrece, totul în jur era tăcut şi nemişcat, ca în prima zi a şederii noastre aici. Vlad, cu vocea lui de bas, acum răguşită de emoţie mă anunţă: „Daţi, la rachetă! la roboţii de intervenţie şi vino!”!

Au aruncat aparatele de măsură şi au rupt-o amândoi la fugă spre adăpost. Le vedeam siluetele micşorându-se în depărtare cu salturi dizgraţioase din cauza gravitaţiei scăzute. Am cerut calculatorului să-mi

trimită roboţii şi am stat să-i aştept. Când au venit m-am urcat în transportorul pe care îl aduseseră cu ei.

Am reuşit să-mi mai văd prietenii intrând sub pământ şi, aproape în aceeaşi clipă, o limbă de foc ţâşni cu violenţă din crater, însoţită de un nor de gaze ca un fum dens, alburiu, care se împrăştia cu repeziciune. Flacăra a crescut până deasupra norului, s-a desfăcut la capăt într-un mănunchi de şerpi sângerii şi dintre ei a ieşit o sferă enormă de materie incandescentă. Câtva timp aceasta pluti, susţinută parcă de mâna de foc, apoi o nouă răbufnire, foarte puternică a gazelor a azvârlit-o spre înălţimi. Treizeci-patruzeci de secunde au trecut până ce mingea monstruoasă căzu înapoi. O ploaie de stropi sări în toate părţile. M-am apropiat cât mi-a permis căldura. Gazele îngheţate pluteau ca o ninsoare feerică, aşezându-se pe carcasa transportorului. Un crater concav se deschisese ca o rană în sol, clocotind din ce în ce mai încet.

Rămăsesem singur.

Am pornit spre vilă, m-am întors din drum, mânat de o speranţă absurdă, am înconjurat craterul care începuse deja să se răcească şi din nou am pornit spre vilă, din nou m-am Întors, chinuindu-mă să înţeleg, silindu-nd conştiinţa să admită existenţa nenorocirii. Rămăsesem singur, prizonier al planetoidului, pentru totdeauna.

Amintirile zilelor următoare îmi sunt dominate doar de senzaţii: foame, sete, nevoie de somn. După apeluri insistente, roboţii, lipsiţi de program, îşi încetaseră activitatea. Nu-mi păsa de ei, cum nu-mi păsa nici de mine. M-am plimbat fără ţel, am rătăcit privind, fără să le văd, grămezile de materiale şi gropile de pe şantier, roboţii inerţi, râmpia verde, cerul nesfirşit şi stelele fără strălucire: un decor de bal în care niciodată nu vor veni dansatorii. Unde greşisem? Mai târziu aveam să constat că erupţiile se manifestă periodic, mereu în acelaşi loc, într-o zonă unde atracţia celor doi sori, nodurile gravifice din spaţiul cosmic, ploile de radiaţii emanate de un pulsar învecinat se cumulau, într-o acţiune combinată de presiunea magmei din miezul incandescent al planetoidului. Am fi putut prevedea aceste complicate reacţii? Nu ştiu. O vreme m-ara gândit să construiesc o nouă astronavă – planurile, laolaltă cu proiectul aparatului şi toată documentaţia referitoare la expediţie se aflau în caseta blindată din vilă. Aveam nevoie de o speranţă şi un scop, dar îmi era limpede că nu voi reuşi, cu toate cunoştinţele mele de cibernetică şi cu tot sprijinul oferit de roboţi. Motorul gravific era imposibil de reconstituit cu

mijloacele de care dispuneam, şi, mai cu seamă, îmi lipsea combustibilul.

Trebuia să aştept expediţia voastră de salvare. După un număr de ani, dacă nu ne-am fi întors, organizatorii urmau să trimită un echipaj pe urmele noastre. „În cel mult un deceniu aparatul va fi gata să intre în funcţiune! w îmi promisese odinioară Mihai, pe când încerca să mă atragă de partea planului lor grandios. „Ia lasă, îl contrazise Vlad ca de obicei, nu amăgi băiatul! Cam vreo 15-20 de ani o să ne ia aventura, plus timpul cheltuit pe drum. Şi asta, bineînţeles, dacă roboţii fabricaţi de el aici şi mai ales acolo, pe planeta unde o să poposim, vor fi în stare să se descurce onorabil.”.

Cât aveau să întârzie salvatorii? Două decenii, trei, cinci?

Mă învârteam ca o furnică printre şanţuri şi grămezi de metal cărora, în ignoranţa mea, nu le pricepusem rosturile niciodată. Pierdusem tot. Nu mă mai aveam decât pe mine. Şi dacă aveam să trăiesc – şi vream, eram dator să trăiesc până la capăt – trebuia să-mi iau viaţa de la început, să descopăr lucrul esenţial, sau lucrurile fără care viaţa nu se poate concepe.

Am completat la întâmplare câteva fişe programatice pentru roboţi şi i-am pus să facă mişcări dintre cele mai absurde – să joace şotron, ori să se învârtă în mişcări de dans. Cu câtă patimă îi urmăream, încercând să descopăr o urmă de viaţă în gesticulaţia lor fără sens! Mi-a venit ideea să organizez un concurs de alergări. Am ales roboţi de specializare diversă, pentru ca diferenţa de construcţie şi gabarit să încurce rezultatele. Şi iată-mă arbitru şi unic spectator al straniei competiţii pe care a câştigat-o, ca în orice întrecere bine regizată, alergătorul ce părea cel mai puţin dotat: pirpiriul Riel-103, specialist în montarea microcentralelor. Mărind traseul la 5 000 de metri, am hotărât să particip şi eu. Aveam ambiţia să conduc plutonul, dar de la început mi-a luat-o înainte afurisitul KW-5, mai voluminos, dar mai rapid decât mine. Mi-a trebuit un efort supraomenesc să-l ajung şi apoi să mă detaşez de el. Am câştigat. Într-o stare euforică, plin de sudoare pe sub costumul etanş, am început să-mi îmbrăţişez adversarii. Dar ei, aliniaţi la finiş, rămăseseră inerţi.

M-am dezmeticit greu, şi pe măsură ce reveneam la realitate mă cuprindea deznădejdea. Am plecat aproape furişându-mă, ca şi cum ar fi fost cineva să mă vadă copleşit de ridicol. Ajuns la vilă, l-am găsit în prag pe Riel şi l-am luat cu mine înăuntru.

Au trecut alte zile şi săptămâni. Îl puneam pe Riel să construiască în faţa mea tot felul de maşini electronice, nişte mici jucării, altminteri

nefolositoare. Îi aduceam materialele, îl ajutam la operaţiile dificile. Se încurca uneori şi îl mustram ca pe un copil. L-am învăţat să vorbească, adică i-am fixat un vocabular limitat în blocul memoriei şi apoi i-am dat comanda să se autoprogrameze în funcţie de cunoştinţele dobândite ulterior. Şi aşa a început să mă întrebe, să-mi ceară explicaţii despre orice cuvânt auzit prima dată, orice obiect pe care-l intâlnea, orice nouă întâmplare.

Ce cuminte şi ce înţelept era în felul lui! De câte ori pleca de lângă mine îi duceam lipsa. Şi totuşi prezenţa sa şi discuţiile nesfirşite care îmi umpleau tot mai mult timpul nu ajunseseră să mă mulţumească, simţeam la fel de acut ca şi înainte că trebuie să descopăr un lucru esenţial – dar ce anume încă nu-mi clădeam seama.

Într-o zi Riel a venit ducând în braţe un luminofor. „Bună dimineaţa, Dan! mă salută. Ia uite aici!” „Ce să văd? O sursă luminoasă, cu alimentare independentă.” „Da, numai că adineauri, în baie, ieşeau din el raze colorate. 14 „Din pricina aburilor. Era un curcubeu, cum apare şi pe Pământ, după ploaie.” „Dar ce e ploaia?” „Apă care picură din nori” „Pe planeta noastră nu e ploaie.” „Fiindcă nu e nici aer.” „Dar ce e aerul?” „Ei, Riel, cu tine nu mai termin niciodată în A plecat, ca ori de câte ori credea că mă supără. Am rămas pe gânduri. Ce-ar fi să încerc? Mihai luase cu el mai multe soiuri de seminţe, centrala îmi furniza apă din belşug, iar luminoforul lui Riel putea înlocui soarele.

Aşa a apărut sera. Şi câtă vreme am lucrat la construirea şi amenajarea ei am fost liniştit şi sigur de mine; amintirile despre Pământ, despre Ioana şi cei doi prieteni, deşi la fel de vii, şi tot adeseori evocate, nu mă mai făceau să mă simt copleşit de neputinţă şi deznădejde, îşi ocupau locul cumva firesc într-o existenţă caire dobândise alte rosturi. Am semănat flori şi le-am aşteptat cu surprinzătoare emoţie încolţirea şi maturizarea, m-am pregătit să le primesc venirea pe lume – mă rădeam în fiecare zi, îmi îngrijeam hainele, în timp ce Riel era tot mai contrariat că lui nu-i creşte păr şi că nu-i dau o pereche de pantaloni să-i îmbrace. Ca să-l împac, i-am lăsat în grijă întreţinerea florilor, şi el comanda ploaia la ore fixe, aprindea şi stingea luminoforul după program, a fabricat un ventilator ca să avem şi vânt.

În perioada aceea de linişte şi receptivitate am redescoperit plăcerea lecturii, apoi şi pe aceea a muzicii şi a spectacolelor. De acum nu mai trăiam chiar la întâmplare, îmi pregăteam, cu zile şi săptămâni înainte, liste de filme,

de cărţi şi discuri, îmi rezervam orele de plimbare, vizitele în seră. Începusem, cred, să-l cam neglijez pe Riel, tovărăşia lui nu mai însemna la fel de mult ca pe vremea crizei ce mă cuprinsese, îmi trebuia altceva, un scop, o direcţie spre care să mă îndrept. Plăcerea contactului cu arta, a drumurilor pe afară, a ceasurilor petrecute în „colţul de natură” îmi era necesară şi de neînlocuit, dar era în acelaşi timp un adaos, un factor secundar, era odihnă, însă nu te poţi odihni la nesfârşit, şi chiar noţiunea de repaos în sine presupune o complementară: *munca*. Mi-am amintit relaxarea adusă de construirea serei. Ideea plutea în aer, cum se zice, şi mă speria, refuzam să o formulez, să o aduc astfel la nivelul conştiinţei.

Apoi Riel a dispărut. Plecase într-o incursiune pe planetoid, cum se obişnuise de la o vreme, de când convorbirile noastre deveniseră tot mai puţine şi mai sărace. Setea de informaţii i-a fost fatală; l-am descoperit mai târziu, sfărâmat sub un morman de grinzi pe care încercase să le dea la o parte.

Nenorocul mă lovise din nou. Proverbialul ghinion îmi dusese la pieire şi ultima fiinţă iubită – nu greşesc vorbind de Riel ca despre un copil drag, care mi-a fost tovarăş de joacă în perioada cea mai grea a propriei mele copilării repetate atât de nepotrivit, la vârsta maturităţii. Am suferit altfel decât până atunci, mai lucid poate. Am râs. Încasasem prea multe lovituri, de la destin, ori de la întâmplare şi nu întorsesem niciuna. Învăţasem să rabd, să mă umilesc… Oare se poate învăţa umilinţa cu adevărat?

Trebuia mai întâi să făuresc doi roboţi. Cei mai buni doi roboţi androizi din cariera mea de „tânăr geniu al ciberneticii”, un Mihai şi un Vlad care să aibă nu numai trăsăturile de caracter ale modelelor lor umane, nu numai glasul acestora, înfăţişarea şi gesturile lor, ci mai cu seamă cunoştinţele lor – şi să nu mă părăsească niciodată. Mă bizuisem prea mult pe hazard, sau mai exact lăsasem descoperită o zonă prea mare a existenţei mele, unde el se instalase cu aere de stăpân şi îmi adusese numai necazuri. Acum aveam de gând să-mi recâştig printr-o viclenie teritoriile pierdute, să trag pe sfoară neşansa, învingând-o cu armele ei. Aş minţi dacă aş pretinde că nu aveam emoţii, că nu ştiam limpede în ce nebunească aventură mă hazardez. Dar ce puteam pierde? Iluziile? Nu-mi mai făceam iluzii de mult, important era să rezist până la apariţia voastră, cu orice preţ – şi mă obişnuisem să plătesc preţuri mari.

Lucrul a durat mult, pentru că a fost nevoie să încep prin a ridica o mică uzină… Dar să nu vă plictisesc cu amănuntele. Aş vrea doar să vă mai spun că am folosit, în procesul de fabricaţie, o tehnică abia descoperită la plecarea noastră de pe Pământ, dar care pentru voi, desigur nu mai e o noutate: modelarea „personalităţii” roboţilor cu ajutorul impulsurilor cerebrale ale creierului meu… Săptămâni în şir am stat cu capul vârât în casca specială, amintindu-mi cât mai amănunţit întâmplările trăite alături de Mihai şi de Vlad, fiecare discuţie a lor, fiecare ceartă. Numai accidentul şi moartea celor doi m-am ferit cu grijă să le evoc.

În seara când totul s-a terminat, când roboţii, îmbrăcaţi în costumele oamenilor, şedeau pe două fotolii la intrarea în seră, ca şi cum s-ar fi odihnit, ţin minte că am întârziat mult în baie, m-am ras cu grijă, mi-am pus schimburi curate şi m-am privit îndelung la oglindă. Aş fi fost un model ideal pentru El Greco! Palid, cu faţa prelungă şi slabă, cu ochii înfundaţi în orbite, revedeam chipul lui străin. Am deschis la sfârşit calendarul automat, al cărui ceas atomic marcase timpul terestru. De la erupţia vulcanică trecuseră aproape trei ani… Trei ani, când eu socotisem că a fost cel puţin un deceniu!

Dimineaţa, foarte devreme, Vlad mă scutura să mă trezesc, în timp ce Mihai, care îmi şi pregătise dejunul, răsfoia planurile aparatului, bombănind furios. „Scoală, şopti Vlad, scoală repede, că-i prăpăd! Prâslea e cu capsa pusă! u „Ce, strigă de dincolo Mihai (îl poreclisem Prâslea fiindcă era cel mai mic de ani, lui Vlad, din acelaşi motiv, îi ziceam Bătrânul, iar mie mi se spunea Mezinul). Ce, n-are curaj să facă ochi? Aruncă-l din pat, dacă-i place să trândăvească! u „Ce-a păţit?” l-am întrebat pe Bătrân, ca să-mi domin cumva emoţia. „Las-o moartă, răspunse acesta.

Nu prea vesel. Trebuia să termini noua cupolă a uzinei metalurgice şi n-ai mişcat un deget, mai faci şi pe naivul?” „Aţi fost la şantier?” „Nu mergem în fiecare dimineaţă?

M-am îmbrăcat anevoie, chinuindu-mă să nimeresc mânecile şi să trag fermoarele. Vlad a trecut în sufragerie. „Lasă-l întâi să mănânce! l-am auzit şoptindu-i lui Mihai. „Să mănânce! pufni Prâslea nervos. Că altfel i se face greaţă marelui cibernetician. Ai idee în ce stadiu a rămas lucrarea?” „Păi da, acuma o să scoatem limba, să-ţi dăm ţie gata aparatul în zece ani, că aşa te-ai lăudat la plecare! u „M-am lăudat? Am făcut un calcul realist, amice!” „Se şi vede cât de realist!” „De unde să ştiu că geniul în cibernetică mai mult ne

încurcă decât ne ajută? Trebuia să închidă cupola uzinei? Trebuia să monteze agregatele pentru multiplicarea roboţilor? Să termine prospecţiile şi să dea în exploatare mina? Să sape fundaţiile pentru antenă?” „Ia uite! Nu ţi se pare că îl încarci prea mult?” „Tu ai propus să recurgem la roboţi. Altfel luam cu noi zece astronave cu câte o sută de oameni fiecare…” „Să imobilizăm aici o mie de lucrători pentru cel puţin două decenii, exclusiv drumul dus-întors, când putem obţine un randament mult superior cu câteva sute de automate construite la faţa locului: a „Teoria o cunosc şi eu. Cine a fost numit constructorul şi şeful roboţilor? Dan. Păi să nu profite de ocazie că nu-l pot reclama şi să-mi ţină mie şantierul deschis un şecol!”

Vorbea intenţionat grosolan, cu voce plictisită şi înceată, ca de bolnav, întocmai cum obişnuia la mânie adevăratul Mihai. Mi-am rezemat fruntea de perete, să mă liniştesc şi să judec. Oare nu mă pândea o criză nouă? O nebunie din care să mă trezesc prea târziu – ori poate prea devreme, înainte să fi luat totul în serios? Şi dacă luam prea în serios povestea asta nu însemna că în loc să înşel timpul mă voi înşela doar pe mine?

Când am intrat în camera de zi, eram mai mult speriat decât vesel. Aş fi putut, în olipa aceea încă aş fi putut, să dau înapoi. Dar când mă gândeam ce perspective îmi deschide renunţarea…

Dan făcu o pauză lungă, vrând parcă să-şi aleagă cuvintele, sau numai odihnindu-se, deşi povestise rar, cufundat în amintirile lui, urmând cu deliberare drumul sinuos al memoriei.

— Credeţi că se simte rău? întrebă o fată din grupa de transmisionişti.

— N-a spus nimic de vreo boală! o contrazise cineva, tot pe şoptite, uitând că bărbatul nu are cum să-i audă. Decât la figurat, comparându-şi traumele cu urmarea unei stări maladive.

Comandantul surâse. Toţi subordonaţii erau tineri; poate nu înţeleseseră pe deplin, poate încercau să se detaşeze, tocmai ca să înţeleagă.

— Eu am impresia că bravează! interveni pilotul. Oricum, istoria asta sentimentală nu prea seamănă a raport.

— Să fi fost tu în locul lui! protestă fata. De aici ţi-e uşor să-l judeci.

— E numai bătrân! murmură comandantul, ca pentru sine. Câtă oboseală şi ironie se ascund în istoria lui sentimentală! Ar fi bine să nu pricepeţi niciodată…

— Apoi zilele au trecut egal, reluă Dan, egal, ca momente ale unei

singure zile uriaşe. N-a fost nimic aparte în curgerea lor. Noaptea nu însemna întuneric, ci somn, iar somnul îmi era programat, ca şi mesele şi orele de destindere. N-are rost să vă relatez ce etape a parcurs lucrarea. Există un jurnal unde sunt consemnate, după rapoartele lui Prâslea şi ale Bătrânului. Eu, aşa cum am mai spus, mi se pare, continuam să rămân un ignorant, ţineam la asta, ca să nu mă sperie complexitatea aparatului. Ajunsesem la un soi de echilibru, la care nu mai puteam renunţa. Laşitate? Nu sunt erou şi nu vreau să vă impresionez.

— Aţi văzut? zise, triumfătoare, fata.

— Lasă! răspunse pilotul. Sunt multe feluri de a brava.

— Aşadar totul decurgea normal, până şi compromisurile. Până când, într-o dimineaţă, m-am trezit cu senzaţia că se întâmplă ceva nefiresc. Primul gând mi-a fost la astronava de salvare. Mihai şi Vlad nu erau lângă mine, pentru prima dată încălcaseră ritualul respectat atâţia ani. M-am stăpânit să nu alerg afară, mi-am impus obişnuitul program de gimnastică şi baia, mi-am pregătit dejunul, am mâncat. Pe urmă…

Pe urmă ştiu că stăteam lângă vilă, privind împrejur. Încotro să caut racheta? Ce schimbare intervenise în peisaj? Am pornit s-o descopăr, întâi abia păşind, apoi luând-o la fugă – bănuiesc că aveam de gând să alerg aşa mii de kilometri, în speranţa că voi da peste salvatori, fără să realizez cât sunt de ridicol.

Dar am obosit după primii paşi. Genunchii îmi slăbiseră şi mă dureau, m-au durut umerii, braţele agitate inutil. Bănuiam că e şocul emoţiei. Mi-am venit în fire pentru o clipă, m-am dus să caut un vehicul. Şi, deodată, mi-am dat seama că sunt bătrân, că nu sunt decât un bătrân; mi-am văzut umbra târându-se cocoşată pe lângă mine, peste măsură de subţire, şi lungă, şi gârbovită.

De câţi ani dura construcţia colosalului aparat, atât de complex încât nu-l puteam cuprinde nici cu mintea? Sărbătorisem revelioane fără număr, le pierdusem de mult socoteala.

Din vârful marii antene aveam mai multe şanse să descopăr nava pământească şi era firesc ca şi salvatorii să coboare în perimetrul şantierului. Abia respirând, am ajuns să mă sui în vehicul şi să pornesc motorul. Tot mai încercam să-mi aduc aminte când anume am poposit pe „Vlaicu”, poate de aceea n-am remarcat că pretutindeni luminile sunt stinse; drumurile de acces

şi clădirile principale erau străjuite de reflectoare – numai pentru folosul meu, fiindcă roboţii se ghidau prin radar.

Cu un gest reflex am conectat farurile maşinii. Ici-colo zăceau în grupuri automate încremenite, care îşi părăsiseră posturile şi se aliniaseră la marginea drumului, dar nici atitudinea lor, nici cauzele stingerii luminii nu mi-au ajuns la înţelegere» decât târziu, când mă aflam pe platforma antenei, la capătul turnului înalt de zece kilometri. Atunci doar, văzând, sau mai exact nevăzând şantierul am avut revelaţia că munca luase sfârşit. Construcţia aparatului se terminase.

Nu, nicio astronavă nu venea să mă salveze. Pur şi simplu tăcerea coborâse din nou. Vibraţiile abia perceptibile ale solului excavat şi lovit încetaseră, şi absenţa lor lăsa din nou drum liber liniştii. Liniştii dense, parcă solide, care mă îngrozise în primii ani de singurătate şi a cărei amintire conştiinţa mea o păstra vie şi acum.

M-am rezemat de balustradă. În noaptea şi neclintirea de sub mine îmi simţeam viaţa concretizată în metal, în plastic, în sticlă şi piatră, în obiecte dure, colorate, lichide, străvezii, cele mai multe cu o formă nici măcar bănuită, pe care nu le ştiusem decât vag, după simbolul codului din planuri. Era ca o forţă, încă în stare latentă, dar uriaşă. Şi, de fapt, în aparatul sau instalaţia aceasta – nu ştiu cum e mai bine să-i spun – uimitoare prin puterea şi fineţea, subtilitatea ei, nu era numai viaţa mea, numai cele ale lui Vlad şi Mihai, inventatorii, ci milioane de alte vieţi, ale tuturor strămoşilor noştri, şi milenii întregi de gândire, de experienţă şi activitate creatoare.

Îmi spuneam asemenea lucruri şi în acelaşi timp îmi treceau pe dinaintea ochilor serii de cifre şi amintirile unor întâmplări, fiindcă în subconştient tot mai încercam să socotesc de câţi ani am debarcat pe „Vlaicu”. Vedeam orizontul înceţoşat de norii Galaxiei şi mi-a părut – pentru a câta oară! – că, sub stelele neschimbate, nu trecuse decât o noapte din clipa când hotărâsem să încep construcţia şi până acum.

Dan se opri din nou, dar niciunul dintre astronauţi nut mai încercă să-i comenteze spusele. Poate încercau să se închipuie pe ei înşişi în locul lui, cum sugerase fata mai devreme. Iar comandantul, care participase o dată la o misiune de salvare, iar altă dată descoperise în spaţiu resturile unei astronave din altă lume, rătăcind de cine ştie câte milenii, comandantul, cu înţelepciunea şi împăcarea cu sine aduse de vârstă, se feri să le strice liniştea.

*

Când vi le povestesc, toate astea parcă îmi sunt străine. Întâmplări dintr-un film văzut de atâtea ori, încât îl înveţi pe dinafară şi te plictiseşti doar amintindu-ţi de titlul lui. De ce mă încăpăţânam să număr anii vieţii mele trecute, adică să fac lucrul cel mai puţin important în momentul acela, când poatede două decenii nu mai privisem calendarul automat, nu mai ’simţisem nevoia confruntării cu timpul?

M-au adus la realitate Vlad şi Mihai. Se iviră plutind deasupra grilei parabolice a antenei, ca două bizare gâze argintii pe sub cupola neagră a cerului. „Uite-l! strigă Vlad de departe. Ce-i cu tine, Mezinule? De ce nu răspunzi la apeluri?” Glasul cald, al prietenului mort, m-a făcut să tresar. Bucuria şi frica m-au luat în stăpânire, fără să le fi dorit, şi mi-am dat seama că tot calculul complicat şi imprecis pe care îl sucisem în gând până atunci nu fusese decât un mijloc de apărare împotriva emoţiei.

Aveam să pot revedea Pământul. Peste zeci de mii de parseci, dincolo de noianul stelelor care mi-l ascunseseră atâta amar de vreme. Pământul – Ioana, Vlad şi Mihai care trăiau şi se bucurau lângă mine, Pământul – casa copilăriei, unde învăţasem să râdem şi să plângem omeneşte, cu glas de oameni şi cu lacrimi de oameni adevăraţi, Pământul – speranţă îngropată în fundul sufletului meu, Pământul – o ţară care m-a purtat până dincolo de singurătate şi moarte. Aveam să-l revăd, să mă mingii în tihnă cu el, să-i povestesc cum mă veghea, ca o lumină, la capătul drumului peste măsură de lung şi întortocheat…

Să-l revăd numai dacă funcţiona aparatul. Dacă roboţii memoraseră şi transpuseseră corect datele proiectului şi calculele suplimentare ale inventatorilor, dacă nu cumva impresionanta construcţie era doar o biată machetă diformă, inaptă să recepţioneze şi să prelucreze pe înţeles atât de slabele fluxuri gravitaţionale, ori care avea să sară în aer la primul contact.

Din păcate, sau din fericire, nu puteam discuta cu roboţii despre toate astea.

„V-aţi plictisit şi aţi ieşit la plimbare?” i-am întrebat. „Ia uite la el! strigă Prâslea. Fac prinsoare că nici nu ştie ce surpriză i-am pregătit pentru azi!” „Nu-ţi mai da aere! îl repezi Vlad. Dacă n-ar fi ştiut, nu-l găseam aici. Mezinule, ţi-am pus la frigider două sticle de şampanie sintetică…”

„Doisprezece ani vechime, dar proaspătă, de o jumătate de ceas am fabricat-o”, îl întrerupse Mihai. „Credeţi că merge?” am şoptit… „Cum? E prima oară când îţi pregătim masa?” „N-aţi înţeles, îmi e dor de acasă…” „Vorbeşti incoerent, Mezinule! Acasă te «ducem şi noi, te aşteaptă mâncarea! w „Aranjată cu tot dichisul, am făcut rost şi de lumânări. Eşti tu nerăbdător să porneşti aparatul, dar programul înainte de toate! w „N-ar fi bine să verificăm instalaţiile?” „Dar noi ce-am făcut în noaptea asta? N-ai grijă, merg impecabil!”

Îndată ce am ajuns la vilă, am scos din depozit calendarul automat. Cincizeci şi trei de ani tereştri se scurseseră de la coborârea noastră pe „Vlaicu”. După durata medie a vieţii pământenilor, îmi mai rămăsese de trăit cam un deceniu.

Ziua întreagă, închis în seră, mi-am răsfoit cartea cu poveşti a amintirilor, parcă să previn posibila nereuşită, să-mi iau cu anticipaţie revanşa pentru cazul când aparatul n-ar fi vrut să funcţioneze. Eram singur, lipsit de pricepere şi putere, la capătul unei aventuri nebuneşti, imposibil de repetat. Mă luasem la întrecere cu salvatorii, adică nu, mai întâi încercasem să alerg pe lângă ei, în acelaşi ritm, către un ţel în bună măsură iluzoriu, apoi ţelul acesta devenise tot mai important, începea să conteze mai mult decât alergarea însăşi, şi iată-mă ajuns la linia de sosire cu mult înaintea salvatorilor. Cum să mai pot supravieţui eşecului, dacă aparatul se dovedeşte un rateu? De unde altă speranţă, de unde alt scop, pentru care să pot munci până în ultima zi a vieţii?

Noaptea, după ce roboţii s-au retras, urându-mi somn uşor, am simţit că nu mai suport singurătatea. Trebuia să termin în vreun fel, să aflu şi să mă liniştesc. M-am îmbrăcat repede, am ieşit fără zgomot. Nu ştiu cum şi când am ajuns din nou în vârful antenei, la postul de observaţie. M-am aşezat pe marginea scaunului, am atins butoanele de pe tabloul de comandă. Indicatoarele s-au însufleţit: generatorul vuia, energia clocotea în transformatori, antena parabolică prinse să se rotească. Am programat computerii, dându-le coordonatele galactice ale Terrei. Îndată cupa metalică se răsturnă într-o parte şi încremeni, în vreme ce antenele secundare, fixate în şase locuri pe marginile ei, se legănau domol, după unghiuri variabile, asigurând definiţia imaginii. Rămânea numai să conectez ecranul, dar chiar atunci curajul mă părăsi din nou.

Am privit prin podeaua străvezie. Lumina stridentă a unui far cosmic cădea din plin pe aripile antenei. Jos, foarte departe se zărea, ca un abur verzui, suprafaţa planetoidului. În cabina cu pereţi de sticlă eram parcă pe spatele unei păsări fantastice şi zburam. Am zâmbit. Mâna mi s-a întins singură spre maneta de contact şi a împins-o până la refuz.

În cincisprezece secunde, pe ecran s-a conturat imaginea Pământului.

Am lăsat lacrimile să-mi lunece pe obraji. După trecerea lor, ca după o ploaie, ochii mi-au devenit limpezi şi cumva liniştiţi. Pământul se rotea lent, luminat, aşa cum îl vedeam eu, de sus şi din stânga. Noaptea se retrăgea încet pe suprafaţa lui neregulată, dimineaţa plutea, proaspătă, peste ape şi munţi – parcă prima dimineaţă a lumii. Am apropiat emisfera nordică cât permitea limita de mărire a aparatului. Peisajul se aşternea întins în profunzime, ca şi cum aş fi zburat pe deasupra lui, la vreo cinci sute de metri altitudine. Am văzut cum se aprind în soare crestele Carpaţilor. Aveam impresia că nu razele coboară pe povârnişurile lor, ci ei se ridică din întuneric, ca nişte insule, spre lumină, trăgând în sus, din oceanul nopţii, întâi jnepenii lipsiţi de pietre, apoi pădurile de brad neclintite şi grele.

Mi-am regăsit casa singuratică, agăţată pe o platformă de bazalt, deasupra unei ravine, casa în care m-am născut şi am copilărit. Tata o ridicase aici fiindcă studia pe vremea aceea structura geologică a munţilor din zonă, dar, cu toate că studiul nu durase mai mult de doi ani, nici el nici mama n-au vrut să mai plece de acolo, atât de mult le plăceau împrejurimile. De pe acoperişul terasat urmăream zborul vulturilor în prăpastie, iar mama, mereu cu frică să nu cad, mă asigura că am să zbor şi eu într-o zi, când voi fi mare şi îmi vor creşte aripi. Pe cosmodrom, când ne-am luat rămas bun, i-am amintit de asta. A surâs, ca să-mi facă despărţirea mai uşoară; amândoi ştiam că va muri înaintea întoarcerii mele.

Mi-au crescut aripi, într-adevăr, şi m-au purtat departe, mai departe decât pe oricare vultur şi pe oricare om.

Lângă casă, pe un soclu metalic se afla o pasăre de piatră, gata să pornească spre cer. Privea în sus, cu capul pe spate, şi ochii, deschişi larg, oglindeau în pupile voluptatea zborului ce avea să vină…

Se auzi un trosnet uşor, apoi difuzoarele se înecară în valuri de paraziţi. Pe carcasa automatelor de tradus clipiră lumini de avertizare: „Terminat mesajul”, „Terminat mesajul”. Silueta de pe masă începu să se mişte. Se ridică în capul oaselor, privi la astronauţii strânşi în jur, gemu încet şi-şi lăsă picioarele să atârne peste marginea mesei.

— Asta a fost! oftă comandantul. Înţelegeţi ce vreţi!

— E tot ce am salvat din înregistrare, interveni şeful operatorilor, parcă scuzându-se. Adăpostul e devastat de explozie. Materialele existente în el, ca şi cel de-al doilea robot au suferit degradări iremediabile. Reconstituirea nu a dat rezultate satisfăcătoare.

— Cauza exploziei?

— Sunt două cauze probabile. După moartea lui Dan, energia necesară funcţionării aparatului, scăpată de sub control, s-a acumulat aruncând în aer instalaţiile şi dând naştere simultan unei erupţii vulcanice de mari proporţii. Sau erupţiile periodice, pe care şi Dan le menţionează în raportul său, şi-au schimbat zona de manifestare şi au pătruns în perimetrul construcţiilor,

distrugându-le pe rând, inclusiv adăpostul.

— În orice caz, conchise pilotul, cert e că din miraculosul aparat n-a mai rămas nicio urmă, şi asta pune sub semnul întrebării chiar existenţa lui.

— Vrei sa pozezi în cinic? îl înfruntă fata.

— Încerc să fiu logic, stimată colegă.

— Cum te cheamă? se întoarse ea spre robot.

Maşina aşteptă să i se traducă întrebarea şi întârzie mult cu răspunsul.

— Eu… sunt Vlad! zise în sfârşit, cu voce dogită.

— Vă previn, interveni şeful-operator, că toate funcţiile cerebrale îi sunt afectate de avarie. Nu contaţi pe exactitatea răspunsurilor. Legăturile în blocul memoriei…

— Ascultă, Vlad! Ce s-a întâmplat cu aparatul? Şi unde e Dan, prietenul vostru? A murit?

Robotul se încruntă şi iar întârzie să răspundă. Făcea eforturi să-şi amintească, să lege informaţiile într-o ordine coerentă.

— A murit… Nu ştiu ce înseamnă „a murit”. Omul, spunea, rămâne nemişcat, ca noi, când ni se termină energia. Nu înţeleg… Nouă ne schimbă cineva sursa de alimentare, şi atunci iar… Pe Dan nu l-am văzut nemişcat. Nu l-am mai văzut, s-a ascuns…

— Cum aţi construit aparatul, Vlad?

— Aparatul… Erau nişte planuri… Şi Dan zicea – un turn, antena, eu am să stau acolo şi am să mă uit… Dan zicea – trebuie să-l faceţi; dar nu se poate, noi credem că nu se poate* zece kilometri, şi gazul stelar ionizat e prea puternic… are să ardă, nu rezistă conductorii. Calcule noi…

— Auziţi? triumfă pilotul. Visuri! Dan ne-a lăsat povestea unui vis.

— Crezi? îl opri comandantul, cu un gest autoritar.

— Urca singur în cabina de sticlă. Voi rămâneţi afară, nu înţelegeţi… Lasă-ne să intrăm doar puţin… Acolo, lumile Galaxiei…

— Se minţea, comandante! Nu era nimic de văzut pe ecranele lui. Aparatul n-a funcţionat niciodată. Aşa e, Vlad?

— Aparatul… Dacă se apropie o erupţie, spunea, are să distrugă aparatul. Vă montez sub carcasă un dispozitiv de înregistrare. Să păstraţi pentru salvatori ce vă spun… Şase zile a vorbit, a povestit. Se oprea să răsufle. Prea bătrân, n-am să mai apuc venirea lor… Nici asta n-am înţeles, dar n-a vrut să ne mai explice. Afară, automatele lucrau la un adăpost. Luaţi

materialele din vilă, toate materialele despre expediţie şi duceţi-le acolo, şi închideţi-vă şi voi. Un far galactic, instalat deasupra, se va aprinde singur la sosirea navei, semnalizând. Predaţi înregistrarea raportului. Şi răspundeţi la întrebări… Acuma duceţi-vă, e târziu… Am nevoie de somn… La întoarcere nu l-am mai găsit. După două luni de căutări… După două luni de căutări zadarnice… Îl strigăm – unde eşti, unde te-ai ascuns? Plutim, colindăm cu vehiculul, nu e nicăieri. Fără odihnă, bateriile se descarcă. E timpul să intrăm în adăpost, altfel nu mai avem putere… Intrăm, alături ceasul-calendar… Lăsăm numai circuitele de veghe. Optzeci de ani. Mihai mă atinge pe umăr, ultimul gest… Cade, nu am cum să-l ajut. Privesc calendarul, privesc… Încă doisprezece ani, o săptămână, cinci zile. Pană de energie, întuneric, nu mai ştiu. Nu mai ştiu. Nu mai ştiu…

Robotul se aplecă înainte, gârbovit, cu ochi lipsiţi de expresie.

— Asta a fost! repetă comandantul. Un vis? Omul a trăit până la capăt.

— Şi planeta lui, Pământul? Oare unde se află?

Comandantul se ridică şi privi întinderea monotonă, pustie, a planetoidului. Niciun şanţ, nicio ridicătură nu altera suprafaţa egală a zăpezii verzui. Doar lângă orizont, de sub crusta granulelor fine se ridica intermitent o geană de lumină lăptoasă: farul galactic îşi făcea datoria.

Un noroc? Un capriciu al întâmplării l-a făcut să rămână întreg deasupra adăpostului rupt de explozii? O ultimă, supremă lovitură dată destinului de către om, după moarte?

— Mi se pare, zise comandantul, întorcându-se către fată, mi se pare că asta nu mai are nicio importanţă.

MIHAI ANTIN

DIALOG NECUNOSCUT

— Bill, cum merge?

— Merge pe dracu, Joe! Nu vezi indicatoarele?! Am consumat combustibil sub limita minimă de securitate admisă.

— O. K!

— Ai înnebunit, Joe?!

— Deloc, bătrâne! Ţi-am repetat doar expresia preferată a tehnicienilor de la Centrul spaţial: „O. K. Boys”!

— Am pierdut legătura cu ei încă din prima coborâre în straturile profunde ale atmosferei şi ţie îţi arde de glumă!

— Nu-i nimic, Bill, în schimb am reuşit!

— Am reuşit, pe dracu! Unde-s ceilalţi băieţi, ia spune?! Suntem la sol, dar în ce condiţii?! Combustibil pentru întoarcere – aproape zero! Provizii avem, dar ce folos? Vom crăpa după trei luni, când se epuizează toate rezervele de hrană şi oxigen! Vom crăpa, Joe!!

— Deocamdată trăim, old boy! mai bine lasă dracului gândurile astea negre şi priveşte în jur… nu ţi se pare ceva curios? Uite, am coborât chiar pe ţărmul unei mări sau al unui ocean, ce naiba el La temperatura măsurată anterior, atât de riguros, cum se spune, marea asta…

Trebuia să nu existe, Joe!

— Şi totuşi există, Bill! Toate „capetele de ou” din universităţile noastre îşi vor smulge părul de pe cap văzându-şi răsturnate ipotezele şi concluziile definitive, cică…

— Nu te avânta Joe, încă nu am conectat staţiile automate!

— Ei şi? Dar fii atent, Bill!!!

— De ce urli în halul ăsta?

— Ecranul, priveşte ecranul videolocatorului! Să fiu al dracului dacă animalul ăsta care se bălăceşte în mare lângă ţărm nu e un om!

— Ai halucinaţii, Joe! Oameni aici?! Imposibil!

— Holbează-ţi bine ochii, Bill! Ei, ai văzut?

— Pe Jupiter, aşa el Nemaipomenit Joe, nu-mi vine să cred! Reglează transfocatorul să-l vedem mai bine! Aha! Grozav. Dar tipul e amfibian, observi?!!

— Te cred, Bill! Are mâna cu patru gheare unite printr-o membrană, iar pe spate o creastă solzoasă, asta probabil îi ajută la înnotul subacvatic! O să înnebunesc, old boy, oare-i adevărat tot ce văd?!!

— Am impresia că te-am molipsit de scepticism, Joe, dar mie mi-a trecut!

— Şi mie, Bill, şi mie. Fii atent, individul pare civilizat, e destul de îmbrăcat şi în mâini ţine un aparat!

— Joe, lângă el, ai văzut?!!

Din mare iese un disc metalic, roşu, incandescent! Ne-a reperat, zboară spre noi!!

— O. K!

„Centrul spaţial de control comunică: în urma dispariţiei navei spaţiale „Typhoon” 7, trimisă în căutarea expediţiei anterioare – „Typhoon” 6, se interzic orice zboruri cu echipaje umane spre planeta Venus”.

ALT DIALOG NECUNOSCUT

MOTTO:

„Joe, lângă el, ai văzut?!! Din mare iese un disc metalic roşu, incandescent! Ne-au reperat, zboară spre noi!!

— O. K!!!”

M. A.

— „DIALOG NECUNOSCUT”

— Nu mai pricep nimic, Joe! Nava asta a lor spaţială, sau ce naiba e, ne dă târcoale de o jumătate de oră! Ce intenţii or avea tipii?! Să ne lichideze?!

— Da de unde, Bill! O făceau de mult dacă voiau! Se pare însă că venusienii sunt mai înţelepţi decât unii pământenil.

— Fără aluzii, old boy! Observă totuşi că individul de lângă ţărm a dispărut, probabil avea misiunea să ne repereze! Şi-a chemat fraţii, care s-ar putea să ne facă praf cu vreun super-dezintegrator! mai bine să le-o luăm înainte, scoate carabinele-laser!

— Ai înnebunit, Bill?! Ce-i cu pornirile astea belicoase?! Pe Pământ s-au stins de mult orice focare de război şi acum vrei tu să provoci nişte ostilităţi interplanetare? I!

— Eşti un laş, Joe! Te credeam mai bărbat! Dacă nu-i lichidăm pe venusienii ăştia perfizi, au să afle de unde venim şi au să invadeze Pământul! Au să-l cucerească, old boy! Au să ne distrugă!…

— Fii serios, Bill! Se vede că eşti un pasionat al serialelor T. V., le-ai acordat prea mult timp şi încredere! Eu spun că mai bine ar fi să luăm legătura cu venusienii prin radio!

— Imposibil, Joe!

— Şi de ce, mă rog?

— Aparatul a fost scos din funcţiune încă din prima coborâre în straturile profunde ale atmosferei, ţi-am spus-o doar, Joe!!

— Mda, ai dreptate! Să încercăm atunci o semnalizare optică, Bill!

— O semnalizare cu laserul, de acord! Dă-mi carabina!!

— E o nebunie ce vrei să faci, Bill, e o crimă! Nu-ţi dau nicio armă!!

— Am să te oblig, Joe! Nu uita de băieţii din” Typhoon-ca, Ben Mathews şi Sam Parker, ce s-a întâmplat cu ei acum 10 luni?! Au fost ucişi de venusieni, e limpede!

— Nu te cred, Bill, şi nu am să-ţi dau nicio armă!!

— Ah, aşa va să zică, old boy?! Sus mâinile!!

— Lasă revolverul, Bill!

— „Hello, boys!! Aţi împins cam departe gluma, încetaţi!

— Funcţionează radioul, Bill!! Asta e vocea lui Ben, comandantul lui „Typhoon-6w! Ben Mathews!! Trăieşti, bătrâne pirat al spaţiului?!

— „Precum auzi, Joe, sunt O. K! Bill, ai aruncat pâcătosu’ ăla de revolver?”

— E O. K., bătrâne! Da’ ia spune-mi, cum de nu v-au lichidat broscoii ăştia de venusieni?!

— „Vorbeşti despre prietenii noştri amfibii, Bill? Nu te exprimi prea frumos la adresa lor, păcat, sunt băieţi buni! Ei ne-au salvat după ce ne prăbuşisem cu nava în mare, dar, din păcate, pentru Sam au venit prea târziu, se înnecase!”.

— Ne pare rău, Ben! Speram să-l revedem şi pe ei! Tu eşti pe bordul „farfuriei” care ne ocoleşte?

— „Da Joe, vă studiam poziţia navei! E cam precar echilibrată pe faleză, dacă nu decolaţi imediat riscaţi să vă prăbuşiţi în ocean!”

— Nu vom reuşi decolarea, Ben, am consumat aproape tot combustibilul! Bill poate să-ţi confirmel.

— Aşa e, Ben! Dar nu poţi să ne iei pe bordul „farfuriei” tale?

— „Desigur, Bill! Cum o să-mi părăsesc eu camarazii aflaţi la ananghie?! Pregătiţi-vă pentru transbordare, boys!!”

— O. K. Ben! Sper că după aceea o să putem discuta cu… mde! cum s-or fi numind ei, oficialii venusienilor, de exemplu!

— „Nicio grijă, Joe, mă ocup eu şi de asta! După explorare ne vom reîntoarce pe Pământ cu o navă spaţială venusiană, o să vedeţi, boys, „farfuriile” lor sunt formidabile!”

— O. K!

Laboratorul orbital „Skylab-95” transmite: în careul R-704-Z a fost

detectat un Obiect Zburător Neidentificat care a pătruns în culoarul destinat navetelor spaţiale terestre cu echipaj. Deoarece O. Z. Nul nu a răspuns la somaţiile noastre repetate, conform instrucţiunilor NORAD – AIR FORCE l-am distrus cu o rachetă de interceptare. Nu s-au descoperit rămăşiţe şi nici supravieţuitori.

31 septembrie a. C. Ora *3* G. M. T.
Toni Me Hinit N. A. S. A.
Pentru conformitate M. A.

HORIA ARAMA
CATACOMBELE

1

Procesiunea împlânta în oraşul fără somn un paloş de foc. O pădure albă şi zveltă, de ceară, înainta legănat, flăcările lumânărilor cât un stat de om luptându-se, ca tot atâţia fluturi, să se rupă de restul materiei. Un şir de crucifixuri tăiau cucernic fumul. Le purtau o mică armată de fiinţe drapate în negru, având capetele ascuţite nefiresc de cagule sinistre cu găuri în dreptul ochilor. În urmă, pe umeri avizi de osteneala dulce a zelului întru Domnul, veneau Fecioara cu Pruncul, crescând masiv din tronul mobil al unui pa, 90 fastuos. Chip fără expresie, dominat de o coroană, pentru care ar fi putut-o invidia destui regi ai tărâmului nostru, Mama purta straiul bogat al unei doamne de altădată, ţesut cu fir şi brodat migălos cu pietre scumpe. O mantie grea de brocart cu flori de perle îi cădea de pe umeri. Dantele fine înconjurau mâinile cu care îşi susţinea Fiul. El arbora un costum de prinţ oriental stropit cu stele şi adunat cu un brâu care îţi lua ochii. Mulţimea privea în extaz sculele de aur masiv: semnele împărăteşti ale lui Iisus, globul şi scepârul dominat de cruce, coroana Lui – o *scirdana* de aripi bătând spre înalturi, lanţurile masive de metal preţios apăsând umerii Mariei, medaliile şi pandantivele fulgerind la pieptul Ei, bijuterii grele de amintiri, martore fără vrere ale măririi şi decăderii unor apuse familii aristocratice.

Fastul cortegiului se reflecta în ferestrele bulevardelor, în ochii

grupurilor care asaltau balcoanele şi umpleau strada sub ghirlandele de circumstanţă. În frunte, fanfara deschidea pirtie în oceanul de oameni, făcând să vibreze aerul în ritmul imnurilor sacre.

Trotuarele debordau de lume. Străinii se remarcau de îndată. Chipurile lor exprimau stupefacţie. Spectacolul procesiunii şi modul singular de manifestare a evlaviei erau departe de ideile de acasă despre misticismul iberic. Pe măsură ce înainta, perechea divină era întâmpinată cu aplauze. Din când în când un glas ascuţit străpungea masa zgomotului formulându-şi imperativ dezideratul:

— Sfântă Fecioară, ocroteşte-ne!

Sau mai concret:

— Mario, fă-i dreptate lui Felipe al meu!

În această atmosferă de sărbătoare, anonim în straiul uniform al penitenţilor, efeminat, subţiratic, de o delicateţe care i se ghicea după mers, Fiul-nerecunoscător plângea în hohote. Singură, o femeie îl remarcă în larma festivă. Ascunsă ea însăşi sub masca neagră a cagulei, schimbă locul cu un vecin de rând, apoi cu altul, până izbuti să se apropie de penitentul zguduit de suspine. Fără un cuvânt, îl luă de după umeri, chemându-l. Să plângă la pieptul ei. Băiatul se sperie, dar cedă blândeţii care îi poruncea prin alba mână a necunoscutei.

Risipitoarea-de-iubire îşi simţi degetele tremurând la întâia uşoară atingere a trupului feciorelnic prin ţesătura simplă a straiului cernit. Fu gata să se retragă, dar nu o făcu. Era sfâşiată între părerile de rău pentru viaţa irosită, care formau raţiunea prezenţei sale în cortegiu, şi dorinţa de a fi pentru fragila siluetă de lângă ea soră, mamă şi ocrotitoare.

Din spate doi ochi verzi fulgerară perechea neruşinată. Avarul începea să regrete slăbiciunea de a-şi fi oprit un loc în şirul păcătoşilor.

— Faţă de aceştia, îşi spunea, eu am fost un sfânt. Mă acuză cu toţii că aş fi lipsit de omenie. Însă numai eu dintre cei de faţă nu iau nimănui nimic. Apăr, e drept, ceea ce îmi aparţine, dar primul care suferă de pe urma viciului meu sunt eu însumi. Familia şi moştenitorii mei nu au decât să aştepte. Vor avea totul. Până atunci să se îngrijească de curăţenia cugetului lor, în loc să se preocupe de mântuirea sufletului meu!

Dădu să iasă din rând, însă o mână subţire ca o trestie, albastră în lumina noptatică, îl opri:

— Rămâi!

Fata-care-citea-gândurile avea un glas firav, gata să se rupă.

— Vrei să treci dincolo? Să fii cu ei? spuse arătând ochii holbaţi care luceau pe trotuare. Aici e mai bine.

Avarul o ascultă, fără să poată spune dacă o face fiindcă a înţeles ori de dragul timbrului fermecător de gingaş. Încercă să ghicească înfăţişarea fetei, să se aleagă cel puţin cu atât. Nu izbuti să-i desluşească nici măcar profilul. Îşi dădu seama că tinde să tragă folos de pe urma incidentului şi atunci îşi plecă ochii, ruşinat, impunându-şi să nu mai caute spre ea.

În jur prindea glas căinţa. Penitenţii clamau către cerul de smoală. Strigătele, fanfara, clopoţeii pajilor, chiuiturile ocazionale ale chefliilor se împleteau într-un zid sonor la adăpostul căruia păcătoşii se destăinuiau fără sfială.

— Maică Prea-Sfântă, murmura febril Risipitoarea-de-iubire, fă-mă nesimţitoare, fă-mă urâtă în faţa bărbaţilor care mă vor, fă-mă de oţel când mă ispitesc, îmbogăţeşte-mă ca să nu mă mai cheme dragostea plătită ori sărăceşte-mă până ce bunurile vieţii nu-mi vor mai spune nimic. Naşte-mă a doua oară în puritate şi linişte sufletească ori ia-mă la tine spre a uita faţa calpă a vieţii!

— Vindecă-mă, suspina Falsificatorul, ia-mi dreapta cea păcătoasă, mâna care se ridică împotriva Ta încăpăţânându-se în talentul ei necurat spre a mă pierde şi a mă vinde judecătorilor pe lumea asta şi diavolului pe lumea cealaltă! Retează-mi-o din umăr, Puternico, fă-mă ciung şi cerşetor dacă singur nu am tăria să-mi înfrânez chemarea neistovită de-a egala Creaţia!

— Eliberează-mă, striga Bântuitul-de-duhuri, dă-mi iar, Fecioară Imaculată, surzenia şi orbirea dintâi, dinaintea naşterii, dinaintea concepţiei, mântuieşte-mă în părinţii mei şi în părinţii părinţilor mei prin care vin spre mine umbrele care mă muncesc! Trage-mă spre lumina Ta ori împinge-mă în bezna necuratului, dar scapă-mă din cumpăna de a aparţine la două lumi dintr-o dată’!

Adolescentul-obsedat-de-viziuni-lascive turba de furie văzându-se înghesuit între cagulele negre. De pe trotuar îl urmărea, ţinând pasul cu procesiunea, oprindu-se când aceasta se oprea, un tată autoritar, în mâna dreaptă cu un baston solid, noduros şi temut. În ţinuta penitenţilor, băiatul se credea perfect anonim. Încercase aşadar să evadeze în direcţia trotuarului

opus, dar, cu un fler sigur, tatăl ghicise manevra şi traversase fără fasoane procesiunea ca să-l apuce de guler pe necredincios şi să-l readucă pe calea cea bună. Lung, deşirat, Adolescentul blestema printre lacrimi şi cu greu se stăpânea să nu lovească în dreapta şi în stânga, ca un apucat.

Cea care îi ghici pornirea şi încercă să-l mângâie fu Mama-denaturată. Cu un glas dulce, abia desluşit în vacarmul străzii, ea îl consolă, făcându-l să se resemneze a urma în arşiţa nopţii de august itinerarul indicat de nebunia generală.

— Nu te întreb de păcatele tale închipuite sau reale. Îmi ajunge al meu. Vino cu mine, pentru mine, pentru iertarea celei care şi-a părăsit copilul pe mâna vitregiei ca să urmeze chemarea iubirii nelegiuite! Nu întreba, nu mă consola, nu-mi promite clemenţa Cerului! Urmează-mă şi atât!

Lacrimile bărbăţiei ultragiate se uscară. Atunci când, la o răscruce, înghesuiala, se prefăcu pentru o clipă în dezordine, Adolescentul apără femeia cu braţul său tremurător.

2

Străbătuseră jumătate din oraş. Atmosfera se destinsese. Coloana îşi regăsise ordinea şi mărşăluia fără grabă, dar harnic, tăcut, concentrându-se asupra misiunii sale. Aerul de carnaval se risipise. Fanfara era departe şi doar câţiva însoţitori ajunseseră până aici. Poliţiştii căscau. Misiunea lor se apropia de sfârşit.

Coloana înconjură o piaţetă, urmând perechea sfântă care indica direcţia. Departe se ghicea, imensă, inima oraşului, desenată în lumini şi umbre. Purtând un hallo de ceaţă roşiatică, întindea braţele, primitor.

Procesiunea atinsese punctul cel mai îndepărtat al itinerarului tradiţional. De acum înainte fiecare pas avea să-i apropie pe oamenii în negru de lumea din care porniseră în periplul purificator.

Pe neaşteptate, cortegiul se opri, în dezordine. Confuz, o tensiune se făcea simţită. După câteva clipe, un număr de cagule ieşiră din rând, adunându-se cu sfială. Alţi penitenţi li se alăturară, cu pas şovăitor.

Un preot se îndreptă către grup.

— Iarăşi? spuse cu blândeţe. Oare în fiecare an trebuie să se întâmple? Să-şi fi pierdut Sfânta Biserică autoritatea până într-atât încât o superstiţie

oarecare să vă poată smulge din sânul ei?

Dizidenţii foiră. Din rândul acestora se auzi un glas.

— V-am urmat până aici cu sinceră căinţă. Nu ştiu de ce s-ar supăra Sfânta Fecioară dacă ne încercăm norocul în catacombele din Dealul Sfinţilor.

Era Bântuitul-de-duhuri. Paricidul i se ilătură:

— Nu facem niciun rău nimănui. Nu vă cerem să veniţi cu noi. Lăsaţi-ne în pace!

— Dar familiile voastre, care vor veni să vă ceară nouă? Soţiile pe care le părăsiţi? Copiii pe care îi abandonaţi? Dar păcatul capital: sinuciderea? Căci sinucidere este ceea ce faceţi. Şi să nu-mi spuneţi că viaţa vă aparţine. Este opera Domnului şi nu aveţi dreptul să atentaţi la ca. După cum noi, oamenii, suntem prea mici spre a putea să urnim cârma destinului. Păcătoşilor, singura cale a mântuirii este căinţa!

— Te îndoieşti de căinţa noastră? rosti Fata-care-citea-gândurile. Pentru a ne supune la încercarea aceasta, părinte, este nevoie de o căinţă în stare să urnească lumea din loc. Numai o sinceră părere de rău şi o disperare adâncă pot să ofere curajul necesar pentru a accepta riscul cel mare. Lasă-ne în rătăcire. Lasă-ne să încercăm tăria sufletelor noastre în catacombele din Dealul Sfinţilor. Dacă ne vom fi înşelat, păcatul ne aparţine. Iar dacă nu…

— Să mergem şi noi! şopti Fiul-nerecunoscător.

Mama-denaturată nu se hotăra.

— E o copilărie. Credinţa…

— Vino, vino cu mine, să nu-ţi fie teamă!

Înainte de a-şi da seama ce face, femeia se trezi în grupul stingher. Alţi penitenţi o urmară. Preotul renunţă să asiste cum sub ochii lui coloana se descompune. Binecuvântă grăbit ceata inconştienţilor şi le dădu celorlalţi semnal de pornire.

Părăsit, urmărit de departe de câţiva curioşi, grupul îşi strânse rândurile.

— Unde mergem? întrebă Adolescentul-bântuit-de-viziuni-lascive, privind în jur cu teama de a vedea în orice clipă răsărind silueta părintelui său înarmat cu binecunoscutul baston.

— Fraţilor, spuse Falsificatorul, nu mă cunoaşteţi, nu vă cunosc. Ştim însă cu toţii că ceea ce încercăm este primejdios. În Dealul Sfinţilor, catacombele sunt foarte încâlcite. În fiecare an, unii ca noi au încercat să

ajungă dincolo. Nu ştim câţi au reuşit, dar toţi au pierit fără urmă. Cine vrea să vină e binevenit. Copiii aceştia însă nu au ce căuta acolo.

— Cine are dreptul să ne spună asta? se sumeţi Fiul-nerecunoscător.

— Nu din orgoliu venim, spuse Fata-care-citea gândurile, ci pentru că nu putem altfel.

— Ia-o înainte, omule, spuse Avarul. Cine vrea să te urmeze este liber s-o facă.

Rămaseră înapoi şi cele din urmă case. Drumul antic urca nehotărât şi pustiu. Din câmpia neagră năvălea uneori câte un pui de vânt care neliniştea făcliile, strecurând în suflete un fior.

Dealul Sfinţilor, sub care se deschideau catacombele, apăru brusc din întuneric. Cel din frunte făcu semn de oprire.

— Trebuie să ocolim. Intrarea e închisă. Există însă o trecere.

O luă înainte. Ceilalţi îl urmară, tăcuţi.

După un sfert de ceas, o mână fermă dădu la o parte ramurile unui tufiş descoperind o spărtură în stânca de calcar.

— Aici este. Putem intra numai câte unul, dar înăuntru e loc pentru o catedrală.

Se strecură prin gura de piatră şi aşteptă să treacă şi ceilalţi. După care porni purtând ca un făclier lumânarea groasă de trei degete sub arcul fără măreţie al cavernei.

3

Înaintemergătorul ţinea lumina sus, în beneficiul tuturor. Alte lumânări se înşirau, palide, în urmă, arzând cu flacără roşie în aerul neprimenit.

Mergeau de un sfert de oră când o cagulă se agăţă de o unghie de piatră atârnând din tavan. Adulterina care se ascundea sub coiful de pânză umilă ţipă. Luminile tremurară. Falsificatorul o apucă de umeri.

— Liniştеşte-te, nu s-a întâmplat nimic!

Femeia respiră adânc şi, îndepărtând mâinile bărbatului, îşi reluă înaintarea. Mama-denaturată îi oferi braţul.

O penitentă uşoară ca un lujer de floare se clătină, gata să cadă. Era Fata-care-citea-gândurile. O susţinu Adolescentul – siluetă la fel de fragilă, elastică însă, cu braţe lungi şi agere.

— Ce ai, soră? o întrebă cu glas răguşit.

— Lasă-mă, se scutură fata de ajutorul nedorit.

Braţele îi dădură drumul, întârziind în preajmă totuşi, gata să intervină.

— Ce vini ispăşeşti? întrebă fără minte prea tânărul bărbat cu ochi de un negru mai adânc decât al veşmântului său.

— Aud voci, mărturisi caţ deşi ar fi putut să nu i-o spună.

— Ce minune! se miră băiatul. Dar este oare un păcat să le auzi? Ar trebui să mulţumeşti Cerului că-ţi dă prilejul să le asculţi. Eu, desigur, bântuit de viziunile mele, trebuie să mă purific, dar tu eşti deasupra noastră a tuturora, eşti o aleasă.

— Dar nu aud glasuri cereşti, ci gândurile oamenilor, explică fata cu modestie.

— Cu atât mai mult meriţi stima lor! Tu eşti sora noastră, a tuturora. Îndreaptă-ţi lumina şi asupra mea!

Fata surâse hieratic:

— Eu sunt ca luna: nu am lumină proprie. O răsfrâng pe a celorlalţi.

— Lângă tine mă simt un somnambul!

— Nu jongla cu vorbele. Cuvintele pot să rănească.

— Mă rog să fiu altfel. Să fiu ca tine.

— Să fii altfel e un păcat. Mă rog să fiu ca fiecare.

— Fugi ca de o cursă diavolească refuzând un dar ceresc de care sunt convins că eşti demnă.

Fata-care-citea-gândurile roşi.

— Nu ai cum să te convingi dacă merit să fiu diferită.

— O meriţi, fără îndoială, se înflăcăra tânărul, încercându-se întru elocinţă. Te zăresc, te aud, te ghicesc. Nu se poate să fii decât aşa cum te văd eu. Şi atunci meriţi în fiecare zi o minune.

Se aplecară ferindu-şi frunţile de o arcadă joasă. Trecură ţinându-se de mână obstacolul unui fir de apă de câteva degete.

— La ora asta, cu chei potrivite, fiii mei îmi cercetează lăzile şi cuferele, sertarele şi hârtiile, se plângea bătrânul Avar la urechea vecinului său. Pe mine m-au trimis cu voi, să mă spăl de păcate. Ce-ar mai ţopăi de fericire dacă mi-aş fringe gâtul pe aici!

— Nu se poate, se cruci Paricidul. Imposibil să existe asemenea copii. Ce fel de inşi ai crescut, omule, dacă vezi în ei pe călăii tăi?

— Ştiu că e vina mea. Întotdeauna părinţii sunt de vină. Recunosc şi mă căiesc: odată cu sângele meu am transmis progeniturii mele şi păcatele care mă torturează.

— Vina mea e cu mult mai gravă, recunoscu Paricidul. Nu ţi-o împărtăşesc pentru a nu adăuga poverii tale încă o lespede. Păcatul meu nu-l pot spăla toate procesiunile Spaniei. Totuşi iată-mă aici, în afara oricărei raţiuni. Să fie credinţa cea care m-a împins? Ori teama? Oroarea de însingurare, speranţa în regăsirea de sine? Iluzia iertării? Nu voi afla niciodată. Dealtfel, mă aflu aici numai cu picioarele mele care te însoţesc. Sunt neputincios: nu izbutesc să-mi regret fapta.

— Există păcate care înnobilează, care înalţă sufletul, interveni Felonul. Poţi ucide un zbir, eliberând o turmă de nevinovaţi. Poţi înşela un înşelător salvând astfel viitoarele lui victime. Poţi trăda încrederea fratelui tău; dacă e un ticălos, fapta ta e bine primită la Judecata de Apoi. Păcatul meu a ferit de chin şi josnicie o familie numeroasă. Ea şi-a serbat în pace înseninarea, dar pe mine m-a jertfit pe altarul părerilor de rău. Josnicia mea li se pare un preţ prea scump, ar fi preferat să se bucure de avantajele situaţiei fără să simtă apăsarea păcatului care stă scris pe fruntea mea sau cel puţin fără să prindă de veste. Să fii gâde plătit e cu mult mai uşor.

— Ruşine! strigă Adulterina. Ce căutaţi aici dacă sufletul nu vă îndeamnă la pocăinţă? De ce umbriţi reculegerea şi căinţa noastră, de ce mânjiţi îndreptarea şi regăsirea noastră?

— N-au pic de simţire creştinească, îi veşteji Dijmuitorul-de-cutii-ale-milei. Niciun ciine nu ar îndrăzni să pună semnul îndoielii asupra cuvioasei noastre coloane. Cinicii aceştia, păgâni şi profani, alungă de la noi Duhul Sfânt al Izbăvirii!

4

Mergeau de ore lungi, de zile nesfârşite. Popasuri se succedaseră după popasuri, gustări frugale ieşiseră la iveală din rasele sobre. Împărtăşiseră hrana, băutura după simpatii şi la întâmplare. Nimănui nu îi era cu adevărat foame, iar oboseala îşi trăgea substanţa mai ales din conştiinţa zădărniciei. Şi din teamă. Cotiturile fără sens ale galeriilor subterane, întretăierile tunelurilor de o pustietate masivă, compactă, împietrită strecurau fire de

gheaţă în inimile păcătoşilor. Nimeni nu putea să-şi dea seama de direcţia urmată. Punctele cardinale pieriseră şi ele şi nu îi ajutau să se orienteze mai mult decât soarele părăsit pe tărâmul celălalt. Singurul punct de referinţă era intrarea în subterane, de care se îndepărtau cu fiecare pas.

Însufleţirea dintâi cedase. Cedaseră şi pantofii gingaşi ai Risipitoarei-de-iubire. Câteva cagule fuseseră scoase. În aerul stătut erau insuportabile. Un glas propusese încă de la început să se stingă o parte din lumânări, astfel încât lumina să le ajungă pentru multă vreme.

La o cotitură Mama-denaturată rămase în urmă. Fata-carecitea-gândurile se întoarse după ea, o luă de mână şi o chemă înapoi. Femeia se smulse cu violenţă.

— Rămân aici I Tot n-am să ajung niciodată la capăt! strigă cu obidă.

— Trebuie să vii cu noi. Vom ajunge acolo unde ne-am propus. Nu e mai greu decât ţi-a fost de să faci ceea ce ai făcut.

Femeia izbucni în plâns şi ajunse din urmă cortegiul. Aici se instaurase dezamăgirea.

— E un drum fără capăt, îşi spunea Sodomitul. Un labirint fără ieşire, ca viaţa. Nu e un purgatoriu, ci o execuţie. O meritătm.

— Eroare! vibră glasul plin de convingere al Fetei-care-citea-gândurile. Dacă sub mâzga păcatelor, sub crusta verde care s-a prins de sufletul meu ca scoicile de chila navei, dacă sub smârcul în care mă scufund, acolo, adânc, unde nu pătrunde nicio privire şi nici gândul nu poate ajunge, dacă acolo a rămas, cât de mic şi firav, cât de neînsemnat, un sâmbure alb, un bob de inocenţă, o gămălie de candoare, atunci mai există o speranţă. Atunci, străbătând cu preţul jupuirii tălpilor, al istovirii şi al disperării drumul ascuns în Dealul Sfinţilor, cel care mai poartă în sine un atom din puritatea sa iniţială va răzbate, va ieşi la lumină, va afla ieşirea, va vedea iţindu-se în faţa lui o flamură de cer, va regăsi ziua şi va poposi într-o lume curată, unde domneşte o veşnică primăvară, unde nu există fiare duşmane omului, unde fiecare lujer de floare creşte spre a-ţi vindeca ochii, unde iarba e numai mângâiere când te tolăneşti în braţele ei, unde soarele nu vrea decât să te îmbăieze în prospeţimea lui, iar vântul să te îmbrace în togele sale. O lume în care totul e la început, în care căile noastre nu au fost retezate, în care suntem copii, la capătul dintâi al vieţii şi, liberi, putem alege a doua oară, mai bine, mai înţelept. O lume cu păsări şi fluturi, cu câini de credinţă şi cai ascultători, cu

pământ rodnic şi supus pe care oricine îşi poate încerca rivna.

Fiul-nerecunoscător privea dincolo de piatra sură, vedea continentul acela cu ochii încrederii.

— Şi ai crezut? spuse Adulterina. Crezi? Există oare Pământul Făgăduinţei?

— Nu te îndoi, replică Falsificatorul. Totul e adevărat, dacă o vrei cu toată fiinţa ta!

— Prostii! răcni sărind ca apucat Bântuitul-de-duhuri. Poveşti de adormit copiii! Basme pentru debilii mintali! Ascultaţi-mă pe mine, că am părul alb! Eu îi cunosc mai bine! Eu i-am ghicit! E un complot! Un complot uriaş, încâlcit, ramificat! Oraşul vrea să scape de noi! Ne-au minţit cu toţii! Şi popii! Şi părinţii noştri! Şi fraţii! Copiii ne-au minţit şi ei ca să ne ia locul! Pentru păcatele noastre, în loc să ne certe, în loc să ne pedepsească, să ne supună la chinurile cele mai înfricoşătoare, ne-au condamnat la moarte! mai mult: la neodihnă veşnică, la pieire fără mântuire! Vom putrezi în beznele acestea neştiuţi, morţi fără împărtăşanie şi fără morminte. Ne vor măcina de vii lighioanele nevăzute ale întunericului. Au vrut să cureţe cetatea, să o cearnă, să elimine răul şi crima. Şi au ales calea cea mai dreaptă: ne sacrifică, ne trimit în arena cu lei, ne dau pradă fiarelor nefiinţei. Iată-le! auziţi-le cum se apropie. Nu fac mai mult zgomot decât un fulg picând în apă, dar eu le aud ca şi cum ar tropăi cu cizme de plumb! Adulmecaţi. Veţi simţi un iz de mlaştină, de baltă mocnită, de capcană înşelătoare. Vin tirându-se şi alergând cu sute de picioare şerpi şi şopârle, viermi şi coropişniţe, urechelniţe şi miriapozi, gata să muşte, să rupă, să roadă, să învenineze, – ba nu! Vin în zbor, vin plutind pe aripi neclintite, aripi ţepene, de păsări împăiate, decolorate, putrede, pline de colb. Sunt ele, păsările care s-au rătăcit în păcura galeriilor, care au orbecăit în beznă, care s-au sfârşit izbindu-se de pereţi, sfâşiindu-se cu ghearele şi cu ciocul. Au rămas încrustate în aerul mort, în timpul încremenit, iar acum vin spre noi, atrase de lumina retinelor noastre, de fosforescenţa pupilelor noastre! Scoateţi-vă ochii, oameni buni, smulgeţi-i din lăcaşurile lor şi striviţi-i sub tălpi, altfel sunteţi pierduţi!

Dijmuitorul-de-cutii-ale-milei îl înşfăcă de piept şi îl scutură îndelung, violent, cu stânga, în vreme ce cu dreapta îi trăgea palme.

— Iată-i, ne ajung, ne atacă! striga Bântuitul-de-duhuri sfâşiindu-şi rasa.

Nu se linişti până ce, scârbit, celălalt nu îl azvârli într-un colţ, unde căzu

gemând, orbit de lacrimi şi de fantasme. Femeile nu îndrăzneau să se apropie. O făcu Avarul.

— Fii pe pace, îi spuse. Nu au ajuns la noi. Vino!

Îi dădu mâna, îl obligă să se ridice.

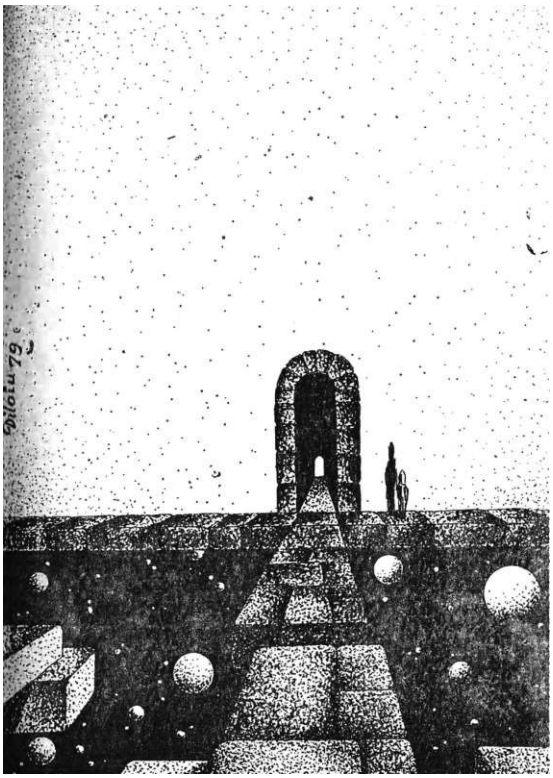

— Trebuie să mergem înainte. Uită-te la copiii aceştia! Păcatele lor sunt imaginare. Nu merită să piară. Trebuie să-i scoatem la lumină. Vino! Pentru ei.

Istoviţi, măcinaţi de îndoieli, decapitaţi de speranţă, oamenii îşi reluară drumul, pierzându-se în apa neagră a întunericului.

Jefuitorul-de-cadavre privi cu atenţie în jur, dădu la o parte ramurile tufişului şi pătrunse pe gura îngustă a trecerii secrete spre catacombe. O dată înăuntru, scoase la iveală o larn ternă puternică şi un plan ferfeniţit, acelaşi de care se slujise în anii precedenţi. După ce se orientă, porni să cerceteze subteranele în mod sistematic. În raniţa uşoară pe care o purta în spinare avea un sac gol, un pachet cu alimente şi o sticlă de *cazălla*.

Umblă ore lungi până descoperi straiele negre presărate pe sol, împrăştiate fără nicio noimă, azvârlite la întâmplare. Cagulele zăceau şi ele prin colţuri. Amestecate cu cernitele costume ale penitenţilor, se zăreau hainele pe care le purtaseră victimele în seara procesiunii.

Omul privi în jur, căutând o urmă a celor care le purtaseră. Nimic nu

divulga ce deveniseră aceştia.

— Să fi aflat calea? se întrebă Jefuitorul-de-cadavre. Să fi trecut dincolo?

Rămase gânditor o clipă, încercând să-şi imagineze lumea de dragul căreia necunoscuţii părăsiseră toate bunurile pământeşti, lepădându-se de straie, ca să facă pasul dintâi liberi până şi de cel mai neînsemnat vestigiu al destinului lor de până ieri. Apoi Jefuitorul-de-cadavre se lăsă în genunchi şi începu să scotocească buzunarele. Strânse banii, bijuteriile şi începu să cerceteze îmbrăcămintea. Nu era de lepădat. Adună lucrurile în raniţă şi în sacul încăpător, după care porni înapoi.

DAN ARCAŞU
LEGENDA DESPRE COSMONAUT

Cosmonautul se întorsese din călătoria dintre stele. A coborât din navă încet, cu paşi nesiguri. Tălpile lui atingeau uşor pământul, aşa cum mângâie palma unei fiinţe dragi părul, după o lungă despărţire. Era obosit. Îşi scoase cu greutate casca şi combinezonul, apoi se aşează şi el alături, pe un bolovan, cu fruntea sprijinită în palme.

Venise ca să-l întâmpine o mulţime de oameni, înconjurându-l cu un cerc larg, tăcut, de respect, curiozitate, nerăbdare.

Cosmonautul era acelaşi care plecase cu mulţi ani în urmă în călătoria temerară. Avea braţele şi picioarele zdravene, şi ochii îi străluceau tot aşa de viu ca înainte; cu toate că străbătuse deşerturi săgetate de razele înveninate ale unor sori străini, cu toate că trecuse prin acele locuri stranii, de uncie mulţi cutezători s-au întors fără o mâna sau un picior, unde forţe misterioase, pe care nu le puteai ocoli decât cu multă voinţă şi dibăcie, făceau ca o palmă, o ureche ori nasul sau limba să se umfle, luând proporţii înspăimântătoare, chircind în schimb, până la dispariţie, alte părţi ale corpului.

Anii nu păreau să-şi fi lăsat urma pe umerii săi. Doar în păr şi în sprâncene îi amestecaseră fire de brumă. Străbătuse ani câe-a rândul spaţiile înspăimântător de goale, explorase singur planete pustii, pe care atmosfera îngheţată se prefăcea în pulbere strălucitoare sub paşii săi. Acum îi era frig, îi era nespus de frig.

Roboţii descărcară. Darurile pe care fiecare cosmonaut le aducea oamenilor: oasele unor animale necunoscute, lumina stelelor depărtate,

algoritmi, frânturi de cântece şi tot felul de jucării. Oamenii însă continuau să aştepte. Ştiau că acestea erau doar cadouri obişnuite, că darul cel mai important încă nu fusese scos la iveală.

Cosmonautul întinse atunci mâinile şi mângâie pământul. De sub palma stângă izvorî acolo un fir de iarbă plăpând, care în câteva clipe crescu, prefăcându-se într-o floare de o frumuseţe fără seamăn.

Chipurile oamenilor se destinseră. Prin rândurile lor trecu un freamăt. Culorile florii se înteţiră şi petalele sale păreau să cheme. Oamenii prinseră să zâmbească şi zâmbetul lor se transformă în raze de lumină. Începu să adie un vânt cald. Cosmonautul se ridică. Pentru prima dată după ani nenumăraţi simţea din nou căldura Pământului. Ochii lui se întâlniră cu ochii sclipitori ai oamenilor. Vântul se înteţi, deveni fierbinte. Cerul gurii i se uscă, apoi prinse să-l ardă. „M-am dezobişnuit de căldură – îşi zise. Mi-o fi căşunat, se vede, ceva, că am stat prea multă vreme în frig”. Apoi simţi că privirile i se împăienjenesc şi mâinile îi devin grele. Vru să strige, dar din gâtlejul uscat nu mai ieşi niciun sunet. Căzu în genunchi şi cu o ultimă sforţare lovi floarea, prefăcând-o în scrum.

Se lăsă liniştea. Vântul se răcori dintr-o dată. Văzu cum oamenii se îndepărtaseră câţiva paşi, iar în privirile lor apăruseră reproşuri grele. I se făcu din nou frig. Un frig de o mie de ori mai cumplit ca înainte. Ar fi vrut să le vorbească, dar buzele îi rămaseră încleştate, ar fi vrut să plângă, dar lacrimile îi îngheţaseră în pleoape. Întinse atunci din nou, cu greutate, mâinile. Dintre degetele stângii prinseră să sclipească lumini şi culori, să sune clopoţei şi susur de izvor. Le închegă pe toate cu un bulgăr de ţărână şi într-o clipită din palma sa îşi luă zborul o pasăre măiastră.

Pe buzele oamenilor reapăru zâmbetul. Copiii râdeau cu ochii mijiţi şi săreau bătând din palme. Însuşi cerul părea să se însenineze de bucuria lor. Dar niciunul nu băgase de seamă că pe faţa cosmonautului fericirea dură doar câteva minute, după care trupul său se încovoie dureros, ferindu-se din nou de miile de priviri care-l ardeau. Întinse cu trudă spre înalt braţul drept, iar pasărea măiastră îi coborî în palmă. Îi smulse o pană, apoi încă una, şi încă una, iar penele se transformară pe rând în formule matematice pe care le aruncă, una câte una, până ce în faţa lui nu rămase decât un schelet înspăimântător de alb.

Oamenii culeseră de pe jos formulele, unii cu interes, alţii în silă, dar

privirile tuturor erau mustrătoare. Şi din nou se lăsă tăcerea şi acea stranie senzaţie a golului îngheţat, pe care n-o cunosc decât cei care au păşit măcar o dată prin spaţiile stelare.

Cosmonautul îşi adună încă o dată toate forţele şi-şi ridică palmele spre cer. Adună în ele fulgere şi acorduri de orgă, freamătul pădurilor şi clipocitul picăturilor de apă care cad în adâncul peşterilor, spaima cutremurelor şi liniştea oglinzilor netulburate ale lacurilor de munte; adună unduirea luminii şi a valurilor, măreţia stâncilor şi a cascadelor, zbuciumul vântului şi al virtejurilor solare; adună firele nevăzute care leagă între ele tot ce există şi lumina unei oglinzi în care prinse imaginea sa şi a tuturor celorlalţi. Puse toate astea la un loc şi le încercă greutatea. Picioarele şi braţele i se făcută atunci ca de ceară şi căzu cu faţa în ţărână. O clipă crezu că va muri. Apoi, cu o sforţare uriaşă, reuşi să-şi ridice din nou braţul stâng. Apăru în momentul acela, în faţa lui şi a oamenilor, mai întâi ca din ceaţă, apoi din ce în ce mai luminos, o mândră fecioară.

Oamenii o priveau uimiţi, înmărmuriţi de frumuseţea ei, uitând o clipă de cosmonaut. Îi priviră ochii, şi ochii ei căpătară adâncimi de vrajă; îi priviră braţele, şi braţele ei deveniră incandescente. Simţiră cu toţii dorinţa să-i fure freamătul tainic al sânilor şi al inimii, şi sângele ei se transformă în şuvoaie de foc.

Se apropie de cosmonaut. El o privea fermecat, uitând la rândul său tot ce îndurase. „Aceasta e clipa pentru care merită să-ţi sacrifici întreaga viaţă” – îşi zicea. Fecioara îl privi cu atâta duioşie încât parcă şi pământul se înmuie sub tălpile sale, înconjurându-i picioarele într-o îmbrăţişare tăcută. Ea întinse uşor palma spre fruntea lui, să-l mângâie, să-i netezească ridurile, să-i şteargă sudoarea chinului îndurat. Dar nu apucă decât să-l atingă. Degetele ei ardeau ca fierul înroşit şi cosmonautul se smulse în lături strigând. Ea îl privi miratã, iar oamenii nu înţelegeau nici ei ce se petrece. Fecioara încercă să mai facă un pas către el, dar cosmonautul o apucă brutal cu braţul drept şi o opri în loc. Ea îl privi mâhnită. Cosmonautul se împletici. Flăcările privirilor ei îl mistuiau. Simţea că viaţa îl părăseşte. Devenea cu fiecare clipă, tot mai palid, tot mai slab. Nu avu putere decât să întindă spre ea palma dreaptă în semn de apărare. Apăru atunci, timid şi rece, o formulă matematică, apoi alta şi alta. Cerul se albi şi începu să ningă. Şi fiecare fulg era o formulă. Fecioara îl privea, neîndrăznind să mai facă nicio mişcare, iar privirile ei erau tot mai

străvezii, tot mai dureroase şi nespus de triste.

Se porni viscolul şi se făcu întuneric. Oamenii se strânsară unul în altul dârdâind de frig. Apoi, după o vreme, când viscolul încetă, îl văzură din nou pe cosmonaut. Era undeva sus, şezând pe un soclu izvorât din pământ, îngheţat, prefăcut în stană de piatră.

Pâna în zori…

Strângând pachetul sub braţ, trânti portiera care pocni sec. Trase un ultim fum din ţigară, apoi o aruncă. Ce naiba! îi tremurau degetele… „Am băut prea multe cafele azi” – îşi zise. Făcu ciţiva paşi elastici, aproape alergând, până la intrarea în curte, apoi pe aleea pavată care ducea la uşa vilei. La un geam, sus, ardea o lumină. Inima-i bătea cu putere şi constată cu o oarecare ciudă că gâfâia puţin. La repezeală nu ştia dacă simptomele trebuie să le pună pe seama ieşirii din condiţia fizică sau a emoţiei că o va întâlni.

Sună. Era gestul care devenise aproape stereotip, un gest asociat totdeauna unor amintiri şi perspective care-i subjugau toate simţurile prin fascinaţia lor.

Helen era în mod cert o fiinţă ieşită din comun; din punctul lui de vedere era cucerirea ideală. Privită prin prisma calităţilor fizice, se situa probabil printre primele trei-patru din oraş la „Categoria” 25-30 de ani; ceea ce conta însă mai mult la ea era farmecul acela pe care niciodată nu l-ar fi putut defini, faptul că era o desăvârşită „Lady”, o fiinţă care polariza atenţia şi interesele tuturor în societate şi, nu în ultimul rând, o fiinţă a cărei prezenţă punea mai bine în evidenţă calităţile celui cu care se însoţea.

Helen mai avea o însuşire proprie femeilor inteligente – reuşea să înţeleagă faptul că un bărbat *deosebit*, aşa cum era el, are nevoie de timp pentru a putea realiza, pas cu pas, toate acele obiective mărunte care te scot treptat din anonimat şi te înregimentează în rândurile celebrităţilor. Ea ştie desigur că această celebritate se va răsfrânge şi asupra ei…

Mai sună o dată, convins că Helen n-a auzit. E drept că în ultima vreme a dat cam rar pe la ea. De fiecare dată a fost însă o sărbătoare care a compensat totul. Ar fi venit, desigur, mai des dacă n-ar fi fost afurisitul de proiect care îl ţintuia în laborator zi şi noapte, dificultăţile acelea neaşteptate şi veşnicele şicane ale şefului, ca şi redactarea lucrării pe care sperase că o va da la tipar când namila va începe să funcţioneze, *să gândească*…

Mai sună şi a treia oară, mai nervos. Nu se putea să nu fie acasă, doar lăsase vorbă prin telefon, dimineaţa, că a reuşit să aranjeze un mic răgaz şi că seara va veni la ora obişnuită. O fi în baie?

În sfârşit, se auzeau nişte paşi; uşa scârţâi şi în cadru apăru o bătrână scundă, cu faţa osoasă şi o coafură caraghioasă.

— Bună seara, am venit la Helen! zise el dând să intre; bătrânica însă îi aţinu calea.

— Domnişoara Helen a ieşit în oraş cu un domn. Parcă mai spusese ceva; nu-mi aduc aminte exact ce, am înţeles însă că nu va reveni decât târziu sau poate mâine…

Pe faţa lui nu se oglindi nicio emoţie; întinse cele două sticle de şampanie ambalate cu grijă pe care le ţinuse sub braţ căutând să răspundă pe cel mai natural ton cu putinţă.

— Dacă sunteţi amabilă, să-i daţi acest pachet din partea mea!

Se întoarse apoi, smucindu-şi umărul cu un gest brusc, după ce mormăi o formulă aproximativă de salut. Băbuţa parcă mai voise să spună ceva, dar el nu mai avea resurse nervoase să o asculte. De fapt cine era fiinţa asta? O rudă? Menajera? îşi aminti că o mai văzuse în casă, dar i-ar fi fost peste puteri să spună dacă i s-a explicat vreodată sau nu cine e.

Ajunse la maşină, se aruncă pe scaun, trţpti portiera cu duşmănie şi demară apăsând cu sete, până în podea, pedala de acceleraţie. La primul colţ vină fără să se asigure şi imediat după aceea îşi aprinse o ţigară.

Luminile străzii defilau în dreapta şi în stânga într-o configuraţie rece şi indiferentă. Nu avea nicio ţintă, nu dorea să ajungă nicăieri; la intersecţii acţiona aproape inconştient, alegând o cale sau alta în voia hazardului. Peste câteva minute constată că reflexele sale l-au scos pe şoseaua întortocheată, care ducea din oraş spre clădirile Complexului de neuronică.

Era, hotărât lucru, o zi cu ghinion. Dimineaţa avusese cearta aceea cu şeful… Îi sunau în urechi vorbele grele pe care le spunea acesta: „Am investit două miliarde în ideea dumitale; au trecut atâtea termene că nici nu le mai ţin socoteala; suntem ruinaţi. Dacă în câteva zile tot colosul ăsta nu se pune în funcţiune mă tem că va fi imperios necesar să-ţi consulţi avocatul…”.

Acum un an cei de la concurenţă îl ispitiseră cu o sumă frumuşică; nu a vrut să plece; lucrările erau începute, condiţiile i se păreau excepţionale. Acum, dacă le-ar telefona, i s-ar răspunde precis: „Oho, vrei să ne duci la sapă

de lemn şi pe noi…”.

O maşină apărută brusc din faţă îl orbi cu farurile. Viră mai mult din obişnuinţă – doar cunoştea atât de bine drumul – şi peste câteva clipe avu satisfacţia să constate că urma geometric direcţia şoselei. Viră din nou; prin geamul coborât intra parfumul pădurii de’brazi.

Ajunse pe primul viaduct; aruncă mucul şi aprinse o nouă ţigară. Undeva, jos de tot, era o luminiţă.

— Cine, dumnezeu, are plăcerea să stea în fundătura aceea de lume?

Apoi se gândi că, poate, omul acela era mai fericit decât el; adică era, în mod sigur; probabil e un imbecil care se îngrijeşte de pădure sau de animale, un burghez care se plimbă ziua cu automobilul de teren, iar seara îl aşteaptă acasă, pentru cină şi programul de televiziune, nevasta şi o droaie de copii. Nu era ca el, *El* care şi-a croit un drum greu, dar unic…

Drumul său… Brusc realiză că acest drum s-a dovedit a fi o fundătură. Nu era nicio ieşire, nicio alternativă… Agregatul nu va putea funcţiona… Cariera lui se terminase; irevocabil. Mizase toată viaţa sa pe o singură carte – proiectarea şi construirea creierului artificial – un agregat care gândeşte, nu *unul ca*re macină date cu operaţii inumane, precum calculatorul electronic; a avut noroc – cineva s-a oferit să finanţeze această nebunie; cinci mii de panouri, fiecare de dimensiunile unui perete mare, fiecare conţinând două milioane şi jumătate de neuroni artificiali în şase straturi, plus cablurile de legătură, plus instalaţiile de reglaj şi cele auxiliare… S-au reprodus milioane de conexiuni obligatorii; practic, tot ce neurologia ştia despre creierul omenesc, lăsând mii de miliarde de legături potenţiale în masa ceramică, înglobând neuronii, legături din care doar o mică parte se vor realiza efectiv pe parcursul învăţării, înăbuşindu-le pe celelalte. S-au construit apoi analizori, efect*ori, un s*is*tem moti*vaţio*nal şi câte altele… Nu*mai că toate astea le are şi un nou născut, ca şi un om leşinat; or, niciunul dintre ei nu gândeşte. Toate aste*a le are* şi un dement care gândeşte aiurea. Unde e diferenţa? La început crezuse că va fi simplu; acum e limpede că obstacolul acesta nu va putea fi trecut decât, poate, peste ani de muncă, cu alte sute de milioane investite pe lângă celelalte, care vor zăcea fără să producă nimic…

Crengile brazilor zburau înapoi într-o sarabandă crispată. Avea peste o sută de mile la oră. La o cotitură, roţile din spate derapară şi pentru o clipă văzu o bornă albă venind ca o fantomă spre botul maşinii. Evită ciocnirea cu

un gest de ultim moment, nu încetini însă, dimpotrivă, se înscrise în următorul viraj cu şi mai multă sete. Îi producea o voluptate deosebită ideea că în acest joc de risc repetabil ar putea pierde; doar o dată, desigur… dimineaţa l-ar pescui din prăpastie cu poliţia şi duba pentru morgă. Câte nu s-ar rezolva astfel…

Din nou un far îl orbi; trecu foarte aproape de maşina cealaltă, dar întâlnirea se consumă atât de rapid încât nu reţinu nici măcar culoarea caroseriei.

S-ar rezolva totul. Numele lui ar intra în istoria ştiinţei ca un eşec. Ce tâmpenie şi cu istoria asta… poţi să ai parte sau nu de’ceva doar atât timp cât trăieşti, pe urmă prea puţin îţi pasă de ceea ce laşi în urmă; poate cel mult să le pese altora, dar în cazul lui n-avea nici grija asta – ar răsufla cu toţii uşuraţi – până şi şeful lui probabil că era asigurat pe bani grei pentru o eventualitate ca asta.

Iar monstrul… ei bine, el va fi-desfăcut şi vândut, piesă cu piesă: nimeni nu se va încumeta să continue… Păcat… Recapitulă mintal ultimele experienţe; făptura începuse să simtă şi să reacţioneze la nivel elementar, să gângurească, să facă mişcări stângace din terminale, cu inconştienţa unui prunc… Acum, această unică şi insolită progenitură a vieţii sale era silită să se întoarcă înapoi în neant, înainte de a fi ajuns să înţeleagă ceva din lumea în care a prins consistenţă…

Se cunoştea destul de bine; ştia că de fapt n-a iubit cu adevărat niciodată pe nimeni, în afară de sine însuşi; acum însă avu strania revelaţie că, în cazul unui accident, singuira fiinţă după care i-ar fi părut cu adevărat rău era creatura…

Iar exemplul său, încărcat de ruşinea eşecului, va înfricoşa multă vreme pe ceilalţi cercetători… vor trece ani înainte să se înţeleagă că drumul său n-a fost o fundătură. Gândul acesta îl umplu de revoltă.

Parapetul ultimului viaduct îl ademeni din depărtare cu sclipiri reflectorizante; apropierea lui halucinantă îl îmbătă pentru o clipă, în ultimul moment se eschivă însă, înscriindu-se cuminte pe drum.

Reflexele… refl*exe* *inv*oluntare… ia concurenţă cu activitatea conştien*tă…*

Dintr-o dată totul se lumină în mintea sa – mai există o *soluţie*, o soluţie sinistră, dar aproape sigură… trebuia să întreprindă o ultimă experienţă, o

experienţă care merita orice risc…

Coti cu mână sigură la bifurcare, luând-o pe drumeagul lateral, alături de care un panou mare avertiza; „Şosea particulară, accesul vehiculelor străine interzise”. Când ajunse în curtea Centrului, parcă maşina cu grijă, apoi se îndreptă calm spre uşa principală.

Portarul nu-l opri, doar ridică un pic sprâncenele văzându-l, era obişnuit cu vizitele sale la orele cele mai neaşteptate.

Fireşte, la ora asta nu mai era nimeni prin laboratoare. Coborî în sala transformatoarelor şi conectă instalaţiile la reţea, întreaga clădire, din subsoluri, până la etajul al zecelea, se umplu de zumzetul atât de familiar al zecilor de milioane de plăcuţe care alcătuiau panourile.

Urcă apoi în camera de comandă; era o încăpere de forma unui amfiteatru, concepută să poată găzdui până la două sute de persoane; în focarul privirilor era aşezat uriaşul panou cu receptori şi efectori; un „ochi” din două sute de mii de microcelule, o „ureche” depăşind în putere de rezoluţie pe cea omenească şi un cititor optic special pentru formule, litere şi cifre. Tot aici urma să se manifeste „vocea” colosului printr-un şir de difuzoare. Într-un colţ erau montate o imprimantă rapidă pentru texte şi câteva mâini mecanice.

Îşi prepară o cafea şi, în timp ce sorbea, măsură din ochi toate instalaţiile, umblând de-a lungul şi de-a latul încăperii de parcă vedea totul pentru prima dată. Făcu apoi rost de o foaie de hârtie şi aşternu câteva rânduri adresate subalternilor care vor veni mâine aici. Coborî până în atelier, alese câteva instrumente şi, cu ele în braţe, se întoarse sus, în camera de comandă. Nu se simţea deloc obosit, părea că uitase de toate şi, la un moment dat, descoperi că îi făcea o mare plăcere să lege mulţimea de piese într-o reţea de conexiuni, înţepându-şi degetele cu capete de sârmă. Era o treabă simplă şi către ora unu şi jumătate totul era terminat.

Făcu la început o verificare de rutină, apoi ridică plăcuţele şi le lipi pe rând, cu bandă adezivă, în diverse puncte ale craniului. Apasă prudent un contact. Nu se întâmplă însă nimic.

Înjură urât, apoi alcătui un plan complementar; mai aduse un mic transformator cu reostat, iar plăcuţele le înlocui cu ace. Îşi înfipse, scrâşnind din dinţi, acele sub pielea capului, pe rând în locul unde fuseseră plăcuţele şi le întări şi pe acestea cu bandă adezivă. Privi involuntar ceasul; era două şi

zece minute, apoi se culcă cu multă grijă pe burtă şi cu mâna început să manevreze prudent cursorul reostatului.

La început au fost doar câteva scăpărări în faţa ochilor şi sunete ciudate, nemaiauzite înainte, apoi îl fulgeră un gol imens ca o peşteră, o imensitate tăcută, tulburată doar de căderea picăturilor de apă. Mâinile şi le simţea ca nişte corpuri străine. Cuprins de o subită spaimă, împinse cursorul până la capăt. Corpul îi fu cuprins de spasme pe care nu şi le mai putea controla; căuta din răsputeri să nu-şi piardă cunoştinţa; acum îl înconjura un întreg haos de stimuli în care nu găsea niciun fir conducător, nicio noimă…

Urmă un coşmar nesfârşit; retrăi întâmplări penibile din copilărie, amintiri pe care le credea de mult uitate, urca scări ce păreau că nu se mai termină niciodată, scări întrerupte din loc în loc de săritori peste care trebuia să se caţere agăţat deasupra abisului, rătăcea în mijlocul unor mlaştini cu mari luciuri de apă, căutând zadarnic o potecă. Se văzu apoi zăcând gol, fără mâini şi picioare pe trotuarul unei străzi aglomerate; unii trecători îl îmbrânceau, alţii treceau nepăsători; doar câţiva se opriră îngrijoraţi şi compătimitori. Îi vorbeau, îşi dădeau seama cu spaimă că nu înţelege ce-i spun, încercă să răspundă, dar era mut; de fapt nu mai avea nici gură, nici limbă, nici urechi…

Înţelese într-un târziu că visează şi aştepta să se trezească acasă, în patul său; coşmarul se înlănţuia însă implacabil în continuare. Uneori avea scurte momente de luciditate: îşi amintea cine este, îşi amintea vag de tot că lucrează la un proiect, apoi recădea în învălmăşeala pe care nu o putea stăpâni, strivit de geometrii şi stafii ale unor noţiuni îngrozitoare şi fără nume.

Încercă să aprecieze, în clipele mai clare, timpul care se scurgea. La început numără ore, apoi zile, apoi săptămâni. Era, desigur, bolnav, bolnav de nervi, bolnav de epuizare în urma eşecurilor proiectului. Încet-încet însă, toate imaginile care îl chinuiau au început să se retragă, să se închisteze, să se dizolve. Visa drumuri nesfârşite, visa prietenii, părinţii, iar la un moment dat pe Helen. Îi reproşa că nu a găsit-o acasă, iar ea îl lămurea că nu a fost nimic, a venit pe neaşteptate un unchi pe care nu l-a mai văzut de mult, un unchi care, în aceeaşi seară, pleca mai departe. Şi-i zâmbi strâmb…

Revăzu, în sfârşit, limpede, pentru prima dată după atâta timp, drumul său cu maşina pî-nă la Complexul de neuronică şi, tot pentru prima dată, îşi aduse aminte că a dorit să facă o *experienţă* în sala panoului central, dar nu

putea să-şi amintească ce *anume*. Toate acestea erau întâmplate foarte, foarte demult» încercă, nici el nu ştia de ce, să-şi reamintească amfiteatrul din camera de comandă, şirurile suprapuse de bănci, *ceasul* mare din spate, panourile secundare, uşa din stânga; încet dorinţa îi deveni obsesie, rememoră alte şi alte amănunte şi avu surpriza să constate că imaginea evocată nu îi fugea din minte, ci persista clară, cu detalii la care se adăugau mereu altele noi. La început crezu că vor reveni coşmarurile, dar constată că viziunea obsedantă a sălii nu numai că nu-l împiedica să gândească normal, ci îi dădea şi un sentiment de calm şi certitudine. Dar în partea din stânga jos a imaginii *simţea* că este *ceva*, o pată mare, neagră, care îi stârnea o mare nelinişte…

Continua să nu-şi simtă mâinile şi picioarele; nu auzea şi nu vedea nimic, în afara imaginii amfiteatrului pe care nu o putea nicicum alunga. Putea însă să judece. Se cramponă de acest unic mod de manifestare a existenţei sale. Îşi recapitulă pe îndelete toate cunoştinţele ştiinţifice, recapitulă formule şi teoreme, constatând cu bucurie că ştie pe dinafară demonstraţii dificile; unde se poticnea încerca să improvizeze, în general cu succes. Zile în şir îşi inventarie apoi amintirile, discuţiile, aventurile, încercând să ataşeze tuturora date calendaristice. Uneori se odihnea; constată însă că-i dispăruse somnul. Îşi aduse aminte de o nuvelă pe care o citise în copilărie, despre un deţinut care juca, mintal, partide de şah pentru ca să nu se îndobitocească. El era acum într-o situaţie asemănătoare, doar că era prizonier în sine însuşi. Nu fusese niciodată un bun şahist, dar acum era o şansă pentru ca să mai treacă *timpul*…

În tot acest timp, imaginea amfiteatrului persista în mintea lui, puţin ştearsă, dar cu suficient de multe detalii. Ultimul lucru pe care-l recunoscu a fost pata neagră din stânga. Plictisit, după un lung şir de partide de şah jucate cu sine însuşi, avu brusc o revelaţie. Poate totul pornise de la ceasul care se încăpăţâna să arate ora *două şi un sfert* de când îi apăruse în faţa ochilor minţii. Atunci îşi dădu seama, fără groază, fără zbucium, doar cu un sentiment de gol, că pata aceea neagră era *chiar el* zăcând pe podeaua laboratorului.

Dintr-o dată se dădu la o parte şi ultimul văl; îşi aduse aminte, în detaliu, planul pe care dorise să-l pună în aplicare. Se pare că reuşise. Acum era *aici* şi ceea ce „vedea” era imaginea reală a sălii trecută prin ochiul artificial. Era *dincoace*, fără nicio posibilitate de întoarcere, fără nicio şansă

de evadare, devenit una cu maşina pe care o proiectase.

LI mira întrucâtva lungul coşmar; doar nu s-au scurs din momentul în care dăduse drumul curentului decât cel mult câteva minute; reveni la jocurile sale mintale; nu mai „privi” ceasul decât după o vreme îndelungată; limbile rămâneau însă încremenite în aceeaşi poziţie…

Era posibil ca arătătoarele să se fi oprit… Mai petrecu un timp încercind să înveţe să pună în funcţie terminalele. Cel mai mult îl pasionă să scrie la imprimantă; păcat că nu v*enea nimeni să*-i confirme rezultatul eforturilor sale; cu ochiul său imperfect şi de la distanţa aceasta nu putea citi ceea ce scria; putea doar aprecia parţial corectitudinea gesturilor sale graţie unor aparate de control pe care învăţase să le „simtă”.

Apoi, într-un târziu, a sosit şi momentul să înţeleagă de ce se oprise ceasul. Tocmai se gândea la performanţele noului „său” creier când îşi aduse aminte de nişte cifre pe care nu putea să-şi explice cum de le-a ignorat până acum.

Impulsul nervos de la un neuron la altul vecin în creierul omului face cam o miime de secundă; în monstrul pe care-l construise, impulsurile circulau practic cu viteza luminii; distanţa dintre doi „neuroni” era străbătută într-o treime dintr-o nanosecundă, deci creierul artificial funcţiona de *trei milioane de ori* mai repede decât cel omenesc, adică, subiectiv, timpul trecea pentru el de trei milioane de ori mai încet. Descoperirea nu-l înspăimântă deoarece nu prevăzuse posibilitatea ca maşina să aibă acest sentiment; era, întrucâtva doar, neliniştit. Un scurt calcul îi spunea implacabil că va trebui să-şi organizeze foarte temeinic existenţa mintală de acum înainte – *până în zori mai avea de aşteptat un secol*…

VOICU BUGARIU
COBORÂRE ÎN APE

Întâmplarea pe care vreau să v-o povestesc a început banal, ca un roman poliţist scris de unul dintre autorii pentru care respectarea convenţiilor nu este numai o regulă, ci şi o voluptate. Voi spune, deci, că mă simţeam foarte uzat în acel început de vară. Mă strivea o oboseală rea, cum niciodată nu este cea dată de eforturile fizice. Scrisesem, în iarna şi în primăvara care trecuseră, tot soiul de texte stupide, fără nicro legătură cu ceea ce mă

interesa de fapt. Făcusem lungi plimbări, de unul singur, fiindcă, din cauza văicărelilor mele cu privire la propria-mi sănătate, prietenii începuseră să mă cam ocolească. Dar degeaba. Nu mă dusesem la niciun medic. Am oroare de medici, iată adevărul. Precizez însă că nu-mi plac doar atunci când îi văd în halate albe, în spitale sau în celelalte locuri unde îşi exercită profesia lor de sceptici care fac tot posibilul pentru a părea optimişti. Altfel sunt oameni simpatici. Câţiva îmi sunt prieteni. S-a nimerit să-l întâlnesc, pe stradă, pe unul dintre ei, psihiatru, tocmai când mă simţeam deosebit de rău. Am intrat împreună într-un bar aflat pe aproape. M-a întrebat dacă totul este în ordine, zicându-mi că nu arăt prea bine. Bineînţeles că mi-am dat drumul pe dată, înşirându-i tot felul de simptome, ce culminau cu tremurai fiinţei, expresie foarte frumoasă, pe care am găsit-o într-o carte de specialitate şi n-am mai uitat-o. În loc să mă scoată din sărite, ironiile lui m-au înveselit. Nu cred că eşti bolnav, mi-a zis, ai doar prea multa imaginaţie, nimic altceva. Ţi se pare atrăgător să îl joci pe marele neurastenic. În realitate nu eşti mai obosit decât mine sau decât alţii. Dacă nu poţi să fii lucid în ceea ce te priveşte, atunci, pentru ca să nu spui că nu îţi dau niciun sfat, îţi zic, aici vocea lui redeveni serioasă, du-te la munte, stai acolo vreo două săptămâni. Fă plimbări în aer liber, cât mai multe. Nu citi şi nu scrie, nu te uita la televizor. Nu conversa, fiindcă ai tendinţa de a vorbi prea mult.

M-am despărţit de el cu veselia prea puţin raţională ce mă cuprinde întotdeauna când găsesc un plan menit să îmi dinamiteze toate proiectele serioase pe care le am în minte. M-am îndreptat, pe loc, către cea mai apropiată agenţie de turism. Am ajuns repede. M-am oprit în faţa vitrinei şi am privit afişele ingenioase ce îndrumau lumea spre munte. Cabane cu nume pitoreşti, aer ozonat, pârâuri cu apă cristalină şi aşa mai departe. Am intrat fără ezitare şi m-am îndreptat, singurul uluit eram eu însumi, către ghişeul unde se aranjau excursii şi sejururi la mare. Nu era pentru prima oară când mă decideam în ultima clipă în favoarea unei variante simetric opusă faţă de cea pentru care optasem, în mod raţional, cu câteva clipe mai înainte. Cine ştie ce idei mi s-or fi rostogolit fulgerător în minte. Poate că îmi spusesem că este derizoriu să mă recunosc bolnav de psihastenie. Dar astea sunt speculaţii nu prea interesante. Voi spune deci că la ghişeul respectiv lucra una dintre fiinţele suave, cu voci extrem de bine timbrate, despre care înclini să crezi nu numai că sunt intangibile, dar, mai mult, s-ar dezintegra în chiar clipa când le-

ai atinge. Suavitatea coexista însă, într-un mod foarte picant, trebuie să recunosc, cu o cochetărie subtilă, hiperrafinată, care sosea dinspre ea odată cu boarea unui parfum de mare stil. Bineînţeles, se putea, era foarte realizabilă intenţia mea. Puteam să plec în chiar ziua următoare. Voiam un loc mai puţin populat? Da, şi asta era posibil. Sezonul nu începuse încă, adică nu ajunsese la apogeul lui, care apogeu este destul de lung, de vreme ce durează două luni. De-aţi ştii cât vă invidiez, a zis la despărţire blonda fiinţă, zâmbindu-mi angelic. Nu eram, evident, nici primul şi nici ultimul care auzeam de la ea bine găsitele cuvinte, dar, domnule, ce efect tonic au avut asupra mea! Am ieşit de acolo păşind cât mai elastic, cu capul sus, având pe buze urma unui zâmbet de triumf.

Desigur, locul unde am ajuns nu era chiar atât de ideal după cum îmi fusese descris. Construcţiile întinau cumva plaja, deşi, în sine, erau foarte frumoase, zvelte, aeriene şi aşa mai departe. Încăperea unde urma să locuiesc era mai mult decât funcţională, dacă mă pot exprima astfel. Pereţii ei erau, în mod straniu, placaţi cu faianţă verde, fapt ce m-a făcut, din prima clipă, să mă gândesc la un acvariu. Dealtfel, tavanul şi pardoseala erau de asemenea de un verde închis, marin. Baia, în schimb, era zugrăvită într-un alb orbitor, de spital. De pe balcon vedeam marea, fără să-i pot însă auzi, din păcate, foşnetul. Nu aveam de ce să nu fiu mulţumit. Urma sa înot, să joc până la epuizare jocuri mecanice, să cunosc, cine ştie, vreo fiinţă la fel de neîncrezătoare ca şi mine în resursele propriului ei prezent, cu care să discut, să conversez.

Am făcut o prim fi recunoaştere a plajei. Nimic nu se schimbase în anii de când nu mai fusesem la mare. Decât, poate, costumele de baie şi, eventual, coafurile femeilor. Mi s-a părut că sunt extrem de multe roşcate pe plajă. În prima clipă am simţit o mică nelinişte, perfect absurdă, nici vorbă, din această pricină. Lumina era la fel de puternică cum fusese cu ani în urmă, când, în chip de culturist triumfător, îmi plimbasem muşchii pe acolo, mirat în sinea mea de faptul că femeile nu mă privesc cu admiraţia pe care o scontasem, ci cu mici zâmbete în care mi se părea că văd un început de dispreţ. Nu mă mai puteam teme de aşa ceva. Aveam patruzeci de ani, vârsta cinismului, zic unii, vârsta iremediabilei blazări, zic eu. Muşchii se duseseră, lăsând totuşi urme destul de onorabile. Se dusese şi prospeţimea senzaţiilor pe care o avusesem cu certitudine când va, dar care atunci mi se părea o poveste citită într-o

carte, pe care mi-o aminteam tot mai greu. Oricum ar fi fost, nu era cajul să dramatizez Pierdusem tinereţea, dar câştigasem, îmi plăcea să cred, un soi de înţelepciune a limitării, a ancorării definitive în propria existenţă, aflată dincolo de dorinţa juvenilă de a fi altcineva, mereu altcineva. Nu mai voiam, realmente, decât să fiu eu însumi. Trebuie Însă să recunosc: starea de egalitate cu sine nu este din cale afară de veselă.

Dar să nu divaghez, să revin la istorisirea mea. Mă aflam deci pe plajă, fără să mă fi dezbrăcat. Un soi de nemulţumire surdă, ceva în genul celei provocate de un pantof care te jenează foarte puţin, mă încerca. Ce caut eu aici? Cine dracu' m-o fi pus să-mi părăsesc îndeletnicirile mele paşnice de autor fără succes şi să vin la marea asta, care este, fără îndoială, un dar făcut celor puternici? Aveam impresia prostească că toată lumea se uită la mine fără niciun pic de consideraţie, ba chiar cu milă. În realitate, bineînţeles, nimeni nu mă vedea. Nimeni nu avea timp pentru mine.

M-am întors în camera mea de la hotel. M-am aşezat pe pat şi am reflectat. Trebuia să plec de acolo, nici vorbă. Altceva nu-mi rămâne de făcut. O voce mică, a bunului simţ, îmi sugera că ar trebui să stau liniştit pe loc şi să fac ceea ce face* toată lumea. Adică plajă, cunoştinţe, somn şi aşa mai departe. Dar n-aveam încotro. Mă cunoşteam prea bine pentru a mai avea speranţa că voi reuşi să urmez glasul minim al bunului simţ şi nu mă voi lăsa în voia ultimului impuls. Să plec de acolo. Ideea m-a înviorat cel puţin la fel de mult ca aceea care mă adusese la mare. Viciu al schimbării, sau al fugii permanente de sine, spuneţi cum vă place mai mult.

Am plecat. Dar numai pe jumătate. Cele mai multe dintre lucruri mi le-am lăsat la hotel. În fond, plătisem pentru două săptămâni. M-am îndreptat spre nordul litoralului, unde ştiam că se mai află nişte mici sate de pescari. Nu ştiam prea bine cum se ajunge acolo, dar nici n-am întrebat pe nimeni. Am pornit-o pe jos, ca un disperat, ţinându-mă aproape de malul mării. Vremea era perfectă, cu cer albastru deschis, fără un nor. Briza bătea paşnic. M-am descălţat şi am mers în neştire, ţinându-mi sandalele în mână, curăţat de orice gând. Mersul pe jos era o activitate, oricum. Multe crize din viaţa mea fuseseră rezolvate la fel, prin marşuri interminabile, încheiate în locuri îndepărtate, necunoscute şi reconfortante. Ziua era lungă. Dacă nu cumva mă înşel, era pe la mijlocul lui iunie. Nu îmi luasem nimic de mâncare cu mine. Dar nu am simţit foamea. Mă transformasem pe deplin într-un om care

înaintează fără să se gândească la nimic. Parcă dormeam. Probabil că aşa merg somnambulii.

După vreo şapte ore de mers, în care nu m-am oprit nici măcar un minut, pentru a admira întinderea mării, am ajuns. Era un sat mic, să tot fi avut treizeci de case. Era locuit de oameni blonzi, cu bărbi lungi şi stufoase. Ochii lor albaştri exprimau blândeţea, dacă nu cumva nepăsarea. Femeile, blonde şi ele, când nu erau cărunte, purtau basmale violent colorate şi vorbeau tărăgănat. Nu s-au mirat când le-am spus că am venit: pe jos. Era clar, mi-am dat seama din prima clipă, aveam de-a face cu oameni pe care nu prea ai cum să îi uimeşti. Cu atât mai bine, mi-am zis, mă vor găzdui. Aşa s-a şi întâmplat. Mi-am găsit o gazdă, într-o căsuţă cum nu văzusem decât în filme" mică şi prăvălită într-o parte, dar bine proptită cu nişte pari. Avea două încăperi cât nişte cutii, dar de la fereastră vedeam marea. Mă găzduia un moşneag, care mi-a spus cu un zâmbet frumos, nu îi lipsea niciun dinte, că are peste optzeci de ani. De când am făcut optzeci, mi-a spus, n-am mai ţinut socoteala. Un bătrân arătos. Nu prea vorbea. Numai uneori, după ce beam împreună din rachiul lui cumplit de tare şi fuma câte o ţigară dintr-ale nţele, ţimând-o într-un fel ciudat, cu multe precauţii, în mâna lui cu degete groase şi deformate, de culoarea pământului, numai apoi, învăluiţi în fumul aromat, pe care el se grăbea să îl strice, aprinzându-şi pipa, îi venea chef de vorbă. Îmi povestea, invariabil, întâmplări de la pescuit, nimic altceva, de parcă n-ar fi avut un trecut, ca să zic aşa, civil. Era destul de misterios. De câte ori nu l-am întrebat de ce eu eram singurul vizitator al satului! Nu voia să-mi spună. Schimba vorba. Sau zicea că lumea s-o fi săturat de satul lor, care nu are nici măcar apă caldă, de ciorbele lor, magistrale, adaug eu, de care nu văd cum s-ar putea sătura cineva vreodată. S-a întâmplat ceva pe aici? îl întrebam eu mieros, întinzându-i câte o ţigară, scoasă de mine din pachet, fiindcă nu-i încăpeau degetele, pe care o lua cu mare atenţie, ca nu cumva să o rupă şi să-mi strice plăcerea, pentru că lui, era evident, nu îi spunea nimic tutunul meu înmuiat, bun pentru nişte amărâţi de intelectuali, ca mine. Nu s-a întâmplat nimic, zicea el, privindu-mă ţintă, ca un copil inocent, care ştie din instinct că atunci când minţi este bine să priveşti drept în ochii celui cu care stai de vorbă. Ce să se întâmple? La noi nu se întâmplă niciodată nimic.

Mă preumblam adesea pe malul mării, întotdeauna singur, nimeni din sat nu cunoştea ce va să zică să te plimbi, iar tineri, pe care, eventual, aş fi

putut să-i învăţ eu acest obicei de orăşean, nu mai existau, cine ştie pe unde plecaseră să descopere avantajele lumii moderne şi să aibă suprema fericire a apei calde, care curge din perete, la orice oră din zi şi din noapte. Puteam să spun că mă simt bine. Da, per total, eram mulţumit. Dar ceva, totuşi, nu era în ordine. De ce nu mai apărea niciun amator de linişte? Doar îi auzisem de nenumărate ori pe diverşi cunoscuţi vorbind despre satele de pescari, locuri ideale pentru cei sătui de zgomotele oraşelor. De ce nu se arăta nimeni?

Ulterior aveam să aflu că în legătură cu satul în care mă aflam circula un fel de legendă. Cam în felul următor. Până cu câţiva ani înainte de apariţia mea acolo, locul fusese bântuit în fiecare vară de o sumedenie de turişti. Într-o anumită vară s-a constatat însă că niciunul dintre vizitatori nu mai voia, pur şi simplu, să plece. Ceva cu totul absurd, o să spuneţi. Sunt de acord. În ptius, femeile, bărbaţii, copiii aveau tendinţa de a rămâne pe plajă anormal de mult. Nu era patima obişnuită a bronzării, în care cad unii când ajung pe malul mării, ci cu totul altceva. Lumea rămânea pe plajă şi noapitea, aşa încât, presupun, spectacolul nu era dintre cele mai plăcute. Spun asta fiindcă oamenii stăteau nemişcaţi, fiecare în locul lui, într-o stare vecină cu letargia. Lucrurile se petreceau întotdeauna într-un fel gradat, fără salturi senzaţionale. Mai întâi, oamenii se comportau cu totul normal. Pe măsură ce zilele treceau, însă, plăcerea lor de a sta pe plajă creştea tot mai mult. Pentru ca spre sfârşitul unui interval obişnuit, de două-trei săptămâni, să apară situaţia despre care vă spun. Deci nu era ca şi cum ai apăsa un comutator. Nu, ci treptat, dar progresiv. Vă închipuiţi ce s-a întâmplat până la urmă. Au sosit tot felul de rude şi cei de pe plajă au fost luaţi. Au opus, se pare, doar nişte împotriviri confuze, lipsite de convingere. Ar fi trebuit poate să fac o anchetă, fiindcă ştirile pe care vi le-am spus le-am auzit doar în fragmente. Aş minţi dacă nu aş spune că le-am mai ajustat şi eu câte puţin. Se pare că ceva a fost totuşi. Ar fi trebuit să fac o anchetă, veţi spune. Adevărat, pentru un ziarist ar fi fost o mină de aur relatările celor care au trăit ciudatele întâmplări. Dar, mi-am zis, cu înţelepciunea dubioasă pe care o am uneori, ce rost ar avea să mă interesez despre lucrurile bizare ale trecutului? Pe de altă parte, după câte am auzit, niciunul dintre participanţi şi dintre martori nu era în măsură să spună ceva cât de cât interesant. Ziceau că nopţile erau calde şi că li se pare normal să rămână pe plajă. Să fi uitat toţi? Nu era exclus, fiindcă altfel, cum s-ar fi explicat faptul că bătrânul la care stăteam nu îmi spunea nicio vorbuliţă? Şi de

ce niciunul dintre ceilalţi locuitori ai satului nu părea să-şi aducă aminte de ceva mai deosebit? Era o enigmă, dar nu sunt eu omul care să se pasioneze după lucruri senzaţionale. Am cu totul alte gusturi. Banalitatea mi se pare cu mult mai pasionantă decât senzaţionalul. Aşa că atunci, în discuţiile cu localnicii, nu m-am prea silit să mă informez. Pe de altă parte, presa nu scrisese nimic. Sau poate că scrisese, dar eu, cuprins de ciudata indolenţă care mă apucă uneori, nu citisem şi nu ascultasem nimic o perioadă mai lungă, tocmai atunci când ar fi trebuit. Lumea evoluează foarte repede în ziua de azi. Puţine evenimente mai reţin atenţia mai mult de câteva zile. Ba chiar, aş zice, chiar ideea de noutate mi se pare dam devalorizată. Dar asta este o altă poveste.

Să revin. Nu aveam nici habar despre ciudatele întâmplări care se petrecuseră pe plaja pe care o călcam de mai multe ori în fiecare zi, privind apele ce se menţineau foarte liniştite, scrutând orizontul pe care zăream câteodată silueta aproape fantomatică a câte unui vapor, ascultând ţipetele guturale, uneori urâte, aproape indecente, alteori bizar de mângâietoare, ale pescăruşilor. Îmi plăcea din ce în ce mai mult să stau pe plajă. După vreo săptămână sau poate după vreo zece zile am fost suficient de bronzat pentru a nu mă mai teme de soare. Astfel că am putut să s/tau tot mai mult. Între timp am trimis o scrisoare, în care mi-am cerut scuze pentru întârziere, invocind motivul, incredibil. Pentru cine mă cunoştea mai bine, că am găsit o idee foarte bună şi scriu de zor.

Îmi plăcuse întotdeauna marea, dar parcă o vedeam cu alţi ochi. Mă tulbura mai mult decât în alte dăţi. Poate că dacă aş fi avuit un interlocutor mai bun, cuvintele m-ar fi ajutat mai bine să spun ceea ce simt. Aşa însă trebuia să mă mulţumesc a-i spune moşului că marea este mai frumoasă decât în alţi ani şi să îl întreb dacă îmi dă dreptate. Zâjnbea doar, lăudându-mă pentru vorbirea mea îngrijită. Vorbeşti ca din carte, îmi zicea. Nu ştiu de unde ştia el cum se vorbeşte în cărţi, fiindcă la el în casă nu exista aşa ceva. Acum, faţă de voi, pot să spun tot ce îmi trece prin minte, nu Sini este frică că nu o să mă înţelegeţi. Atunci însă, când senzaţiile erau recente, n-am avut cu cine să vorbesc. Şi nici nu mi-a dat prin minte să scriu cuiva, sau să îmi fac nişte însemnări. N-am făcut nimic altceva decât să stau pe gânduri la marginea mării şi să ascult, nu am alt cuvânt mai bun la îndemână, ce se petrecea în conştiinţa mea. Poate că dacă s-ar fi nimerit cineva dintre voi lângă mine

atunci, aş fi fost în stare să îi descriu mai sugestiv ceea ce simţeam. Acum însă cuvintele îmi cam lipsesc şi în minte îmi apere o singură comparaţie. Eram emoţionat, prieteni, ca şi cum aş fi ascultat muzică.

Cu trecerea timpului intram tot mai adânc într-o stare de emoţie confuză. De la un timp au început să mă tulbure ciudate imagini subacvatice, pe care le vedeam de îndată ce închideam ochii. Adâncurile au început să mi se pară atrăgătoare, accesibile şi familiare. Mă transformam din spectator în participant. Mi se întărea sentimentul că redescopăr o lume de care stătusem departe doar dintr-o neînţelegere. Am intuit apoi că adevărata mea vocaţie este marea şi că viaţa pe care o dusesem până atunci fusese o eroare. Dacă nu mă înşel, oarecum asemănător ar trebui să gindească un sinucigaş înainte de a se arunca în valuri, cu un bolovan legat de picioare.

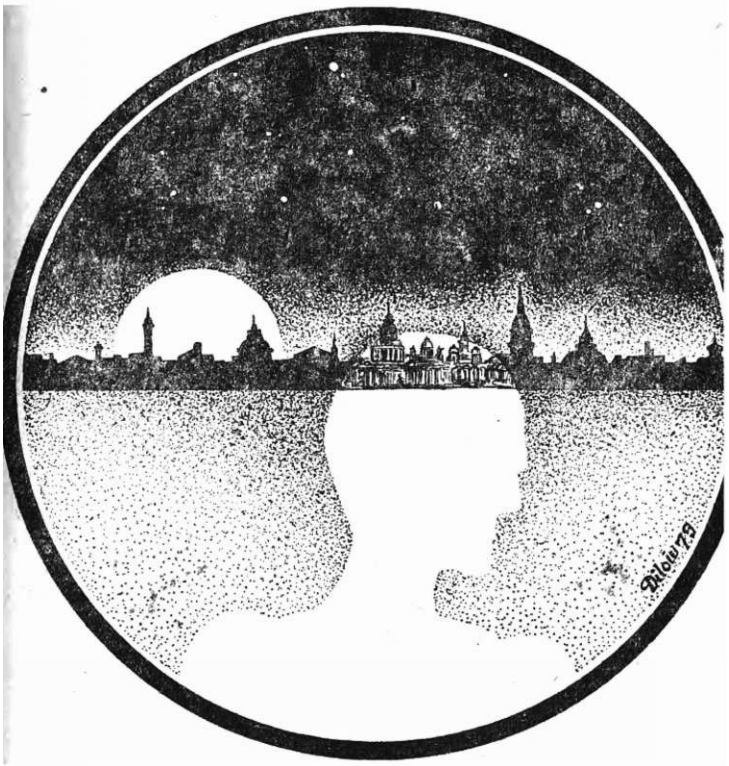

Îmi cam lipsesc cuvintele, sau, mai precis, nu mai ’am în memorie decât umbra sentimentelor mele de atunci. Aşa fiind, voi face un salt în timp, spunându-vă că a venit o dimineaţă când mi-am dat cu claritate seama că o etapă din viaţa mea a luat sfârşit şi că marea schimbare, după care suspinasem întotdeauna, se află la îndemâna mea, mă aşteaptă. Secvenţa următoare mi-o amintesc, în mod excepţional, perfect de bine. M-am ridicat de pe locul unde stătusem în reverie şi am intrat în mare. Răceala apei m-a

înfiorat vag. Întocmai ca ostaşii unei legiuni romane, care s-au făcut celebri mărşăluind spre moarte prin ape, numai pentru a nu suferi dezonoarea de a fi făcuţi prizonieri, am înaintat spre larg. Nu erana deloc valuri, bătea o briză uşoară. Am pătruns tot mai adânc, fără să încerc măcar o clipă să schiţez mişcările înotului şi fără să mă dezechilibrez. În curind, apa mi-a depăşit statura. Am mers mai departe, fără dificultăţi de respiraţie. Mâinile îmi schiţau, parcă fără voia mea, mici mişcări de vâslire. Înaintam în salturi uşoare. Apa era străvezie şi aşa a rămas mult timp. Dormeam, nici vorbă, era o halucinaţie. Dar cât de precise erau senzaţiile! Cu cită claritate simţeam apa pe care o vâsleam cu mâinile! Am văzut peşti de tot soiul, multe alte animale marine» plante, cărora, din păcate, nu le ştiam şi nu le ştiu nici acum numele. Priveam totul cu ochii larg deschişi. Nimic nu mi se părea ciudat. Dacă a fost un vis, a fost visul cel mai precis pe care l-am avut în viaţa mea. Senzaţiile, în mod ciudat, mi-au rămas în amintire. Simt parcă şi acum algele care îmi atingeau uşor pielea, simt vibraţiile uşoare provocate de trecerea unor peşti. Simţeam că, în fine, mi-am atins scopul către care am tins o viaţă întreagă. Mi-e jale pentru că nu sunt în stare să povestesc mai plastic. Doar un film ar putea să mă completeze. Un film interpretat de un mare mim, a cărui figură mobilă să exprime tot ceea ce simţeam eu atunci.

După un timp apa a devenit mai întunecată. Am mers în continuare pe fund, de parcă aş fi avut greutăţi legate de picioare. Am zărit în depărtare o sursă incertă de lumină, spre care m-am îndreptat. Drumul a durat mult. Bra o stincă ce aducea cu un tors de femeie. Pe măsură ce m-am apropiat de ea am simţit, râdeţi dacă vreţi, cum sentimentul de satisfacţie mi se măreşte, ajungând în cele din urmă să se transforme în extaz. Am început să plâng în hohote. Un om care plânge pe fundul mării, ceva ridicol. Unde mai pui că nici nu respiră. Gândiţi cum vreţi. Am stat acolo, răstignit pe suprafaţa vag luminoasă şi netedă a stâneii mult timp, nu ştiu cât. Vă asigur, prieteni, am trăit cea mai intensă fericire din viaţa mea. E mult, e puţin, nu ştiu.

Apoi a urmat drumul de întoarcere. La fel de lenit, la fel de fantomatic şi de imposibil. În clipa în care capul mi-a ieşit din apă am văzut imaginea cea mai bizară cu pu/tinţă. M-am zărit pe mine însumi, nici mai mult nici mai puţin, stând întins pe cearşaful care făcea un contrast plăcut cu galbenul nisipului. Alături se afla moş Iacob, gazda mea. Trăgea dus pe gânduri din pipa lui, ce părea făcută din scoarţă de copac. Pe faţă îi plutea umbra unui

surâs îngăduitor.

Doriţi să ştiţi finalul? Cum s-au terminat lucrurile? Nici eu nu ştiu prea bine. După cele pe care vi le-am relatat a urmat o secvenţă pe care nu mi-o mai amintesc. Cert este că, după câteva clipe neclare, m-am aflat, în modul cel mai normal cu putinţă, alături de moş Iacob. L-am întrebat surescitat dacă m-a văzut ieşind din mare. A dait aprobator din cap. Dar aici, pe plajă, m-ai văzut? l-am întrebat. A încuviinţat din nou. I-am pus întrebarea dacă i se pare firesc ca un om să se afle în două locuri diferite dintr-o dată. N-a zis nimic. S-a mulţumit să facă un gest neaşteptat. Mi-a luat o mî-nă între palmele lui, ce aduceau cu nişte crabi bătrâni şi mi-a bătut-o încet, liniştitor. Ce sens are să-ţi baţi capul, părea să spună toată fiinţa lui. I-am dat dreptate. Nu erau pentru mine ipotezele ştiinţifice, sau cele mai puţin ştiinţifice. Pentru mine fuseseră trăirile, fantasticele, covârşitoarele trăiri. Le avusesem, puteam să fiu mulţumit. Alţii, dacă au chef, mi-am zis, să facă ipoteze. Este ceea ce vă spun şi vouă, acum.

GEORGE CEAUŞU
INFINIPATHlA

1

Astăzi (cuvântul îmi sună ciudat în liniştea egală, zi şi noapte, a navei), pentru un timp nedefinit, căderea a încetat brusc, căzusem în gol sau fusese vântul galactic, am privit prin hublou, îmi contemplam mormântul, era senin, universul parcă dormea, obosisem, din trupul meu, ceva pierdut, încercând să crească la loc, mă durea, pierdusem poate un simţ al infinitului – exagerez, o sensibilitate specială, un punct de atingere – nu râdeţi, voi sunteţi prizonieri ai finitului, infinitul nu vă cade sub simţuri, cită vreme eu am convingerea că el poate fi atins, deşi este riscant să te apropii de infinit fără o platoşă – te absoarbe adâncul, aşa cum linia absoarbe un punct şi universul o stea – infinitul rămâne egal cu sine însuşi, el nu are de suferit ca un om, o galaxie, până şi cu o parte infinită în plus ori în minus, eu tinjesc după un singur punct din fiinţa mea, pierdut, asta nu mă împiedică să fiu fericit, mi s-a îndeplinit o dorinţă din acelea făcute să te distrugă atunci când se îndeplinesc – dialectic,

nu? – mereu voi cădea, infinitul mă va copleşi, înspre lumea voastră nu există întoarcere, dar aş vrea ca ecoul căderii, pornit înspre voi prin spaţiul ca o reţea comunicantă între lumi, să ducă şi o parte din existenţa mea, fie şi la modul posibil, fiindcă va trebui să vă suspectaţi conştiinţa, în care infinitul s-ar putea strecura zidindu-vă, prin invazie progresivă, în inima lui, dacă el ar avea o inimă şi dacă ar absorbi, ca o iubire unică, timpul şi fiinţele; însă dintr-acolo vine un descântec păgân, de care trebuie să te fereşti; rămâi de nerecunoscut de îndată ce îl auzi, apoi tu, punctul, devii căderea însăşi, prăpastia întreruptă numai ca să poţi rosti: astăzi.

2

Încremenisem, visam că ne cresc rădăcini, aerul interior ne încleşta de atâta vreme. Chiar şi singurul pas pe care îl aveam de făcut până în Noul Babilon cerea un efort de voinţă. (Noul Babilon, spaţiul – prolix, ca şi epoca noastră, destinat timpului liber – era o încăpere a navei, în care se îngrămădeau obiecte din diferite timpuri istorice; tehnica a luat-o cu mult înaintea spiritului şi această diferenţă de ritm este atenuată de om şi prin păstrarea, în parte, şi a obiectelor vechi, în preajma cărora sufletul se simte mai în largul lui, depăşind un complex de inferioritate).

— De ce nu mi-ai spus?

Pentru moment, îmi înghiţisem furia, dar abia mă stăpâneam, înciudat că presimţirile mele se dovediseră întemeiate; nemişcarea fusese doar o mască; parcă vedeam neantul scoţându-şi limba din spatele ei. Apăsasem ca din întâmplare pe o clapetă a monitorului de bord (indicator de viteză), apăruse’pe cadran o cifră neverosimilă, patruzeci, viteza a patruzecea cosmică, spaţiul se năruia, depăşind orice închipuire, iar eu nu ştiusem nimic.

Întrebarea mea nu-l surprinse. Pesemne îşi avea de mult răspunsul pregătit.

— Iartă-mă! Plăcerea fructului oprit. Tu nu ţi-ai fi permis asta, eşti de o corectitudine aproape bolnăvicioasă.

Desfăcuse un circuit, recompunându-i structura cristalină, ca într-un joc.

Te-ai fi mărginit la verificarea posibilităţilor navei, în limitele prudenţei. Este însă o navă tanionică, şi e normal să fii tentat de viteza maximă; interzisă, ca de obicei. Odată depăşită viteza luminii, imaginaţia nemaiavând

niciun rol, îţi mai rămâne o cale de cunoaştere, atât. Riscul.

A tăcut. Am verificat dispozitivul pentru îndepărtarea efectului de contracţie a spaţiului. Funcţionare normală. Am examinat orologiul biologic – timpul se scurge normal. Simpla prezenţă a omului de alături mă întărea în convingerea că riscul se cuvine ignorat.

În clipa următoare îmbătrânisem cu o sută de ani. Acul orologiului juca, rotindu-se când într-un sens, când într-altul – vârstele noastre se succedau nebuneşte. Urcam, coboram prin timp sau eram simple proiecţii dinainte de a fi sau după ce am fi fost pe lume. Nu simţeam nimic, lumina scăzuse, umbrele noastre creşteau de-a lungul peretelui, luind forme hidoase.

— Poate se menţine inerţia masei…

Prietenul meu prinsese glas.

— Numele de Sudarsham îţi spune ceva? Există o teorie care ar trebui dezgropată, deşi nu-mi dau seama ce înseamnă o masă imaginară.

Cuvintele îi fumegau într-o lumină roşie. Gândurile se împrăştiau în jur ca un mucegai. Am clipit din ochi şi ei răsunau găunoşi, amintind de nişte coji de nucă. Fără îndoială, trupul îmi răsună a gol; formele lui au rămas goale, ca nişte pahare de cristal. Gândurile au prins fonmă şi contur. Treptat, mă ia în stăpânire o imagine dintr-o carte veche: o furtună de nisip în deşert; firele de nisip, miliarde, plutind, rostogolindu-se, angrenându-se, frecându-se unul de altul, scrâşnind – nisipul cântă.

3

Îmi codificasem în simboluri universale câteva repere din această rătăcire în infinit, încredinţându-le unei memorii magnetice. Le-am introdus în decodorul audio-vizual; atinsesem starea de contemplaţie.

Unui scafandru, urcând la suprafaţă, îi este necesară depresurizarea. Noi am revenit din adâncul infinitului fără platoşa de rigoare; neîndoielnic, ne vom prăbuşi din nou – suntem o pradă uşoară. Trist, dar adevărat. Un peşte mic devorat de un peşte mare, devorat, la rândul său, fără să o ştie, de un altul, şi aşa mai departe: subiect de caricatură. Oricât ne-ar înspăimânta cu lăcomia lui, infinitul acesta este hrană altuia.

E, totuşi, o forţă care ne apăsă; care ne porunceşte să rămânem în acelaşi punct. O invazie virotică, pornind dintr-un punct al organismului, de o anumită sensibilitate? Inerţia de trecere de la masa reală înspre cea

imaginară?

Diagnosticianul de bord îmi catalogă simptomele, apoi amuţi, semn că atribuţiile pentru care a fost programat erau depăşite. Prietenul meu are obrazul cenuşiu, cu pete roşietice. Pleoapele îi lunecă în jos. Mai am puterea să îi şterg sudoarea de pe frunte. Trăiesc aceleaşi senzaţii, poate mai diminuate (desigur, se vor accentua în curând): fruntea îmi e grea, din ce în ce mai grea, febră aproape de limită, o cădere a tensiunii, greaţă continuă; dar nu – e spaima de necunoscut, înfiorarea de surpriză a unei noi prăbuşiri. Mi-am găsit refugiu doar în ochii lui, care rămăseseră întredeschişi, cad în gol, este o beţie neputincioasă – umilitor cât de puţine ştiu despre timp şi infinit, noţiuni, necesare ca aerul şi apa, cită vreme ştiinţa şi tehnologia au lunecat pe spirala logaritmică – privesc în ochii lui, lumina şi genele se amestecă, un păianjen, cercurile plasei sunt strâmbe, infinitul poate fi atins, nu vă apropiaţi de el fără o platoşă… Simt cum îmi cade peste umeri, ca o mantie, tristeţea – încet, ireversibil.

CARMEN-MADELEINE CIOROIANU AGONIE ALBĂ…

În marea sală a Centrului spaţial se află un tablou, o capodoperă a secolului XVIII. La prima vedere prezenţa acestui ulei într-un loc atât de nepotrivit trezeşte mirare. Într-un muzeu ar fi rămas o operă de artă şi atât. Aici, tabloul drapat cu negru, păzit de doi gardieni şi de încă un om, reprezintă acel ceva din viaţa Centrului Spaţial de care oamenii se feresc să vorbească. Aceia care îi ştiu taina şi trăiesc ar salva tabloul înainte de orice, pentru că existenţa au pierdut-o în timp.

*

Drumul era albi ci os de parcă totul ar fi fost înmuiat în făină. Copacii alburii, cu crengile îndreptate spre cerul de albastru ireal, ca o tipsie inexistentă, dar pe care ochii o vedeau mai mult din dorinţa schimbării de decor. Pământul acoperit de zăpada murdară a prafului din care se ridică aburi albi. Oh, unde este pământul, pământul adevărat, negru, reavăn, cu mirosul acela proaspăt şi rece?! Totul este atât de alb L.

Până şi coviltirul căruţei care înaintează plictisită pe drumul ce nu se mai sfârşeşte, până şi el a devenit albicios sub norul de praf. Din loc în loc se

văd pete cenuşii, de parcă celui care a pictat totul în alb i s-ar fi terminat vopseaua. Căruţa merge încet, trasă de caii cu coama încărunţită de pulbere, insensibili la bicele şi înjurăturile omului din căruţă. Dar nici el nu mai poate continua. Oboseala aceasta albă îl cuprinde, încremenirea asta a drumului şi zbaterea căruţei ce încearcă s-o risipească, asemeni unei larve ce luptă pentru a depăşi spaţiul gol şi lipsit de sens dintre viaţă şi moarte. Omul îşi dă seama de primejdie şi încearcă să se scuture din amorţeala cu gust fad de praf. Îndeamnă caii, ridică biciul, dar mâna cade lipsită de vlagă, şi el se prăbuşeşte înapoi în alb. Şi spasmul reîncepe ca pulsaţiile neregulate ale unei inimi ce-şi aşteaptă din clipă în clipă sfârşitul. El iubeşte pământul acesta, şi cerul acesta, şi drumul acesta. Îşi iubeşte şi căruţa, şi caii. Doar sunt toate ale lui. Nu, nu chiar toate. Pământu-l, pământ n-are şi cât ar mai vrea, oh, cât ar vrea măcar o fărâmă din pământul acesta imens să fie a lui. Dar de unde? De unde? O revoltă surdă îl cuprinse împotriva pământului. Şi el, el de ce n-are dreptul la pământ, de ce?

Şi cerul ăsta care a văzut atâtea şi a rămas neschimbat! A văzut biciul sfirtecându-i pielea, a auzit sudălmile grele ale boierului şi a tăcut, nu s-a prăbuşit peste mâna aceea care lovea, lovea, lovea. Nu, a rămas la fel de albastru şi de frumos. Oh, Doamne!

Strigătul sună nefiresc, spărgând liniştea albă, speriind caii ce tresar ca sculaţi dintr-un somn adânc. Omul. Privi înspăimântat de puterea degajată de cuvinte. Aerul vibra cu o intensitate ameninţătoare. Şi el tăcu speriat recăzând în tăcere. Decorul surâse alb, încremenind apoi cu fiecare parte, conştient de forţa lui. Căruţa se scurse încet pe osiile ei albe până la cotitura drumului şi apoi dispăru înghiţită de hăul alb…

„Acelaşi drum, de mii de ori. Atmosfera aceasta dezolantă! Şi calul şi omul care îşi duc viaţa pe o pânză. O viaţă de umbre şi lumini. Iar eu, un punot material ce încearcă să tragă cortina secolelor trecute.

— Sunt agenta 225! Sunt agenta 225!

De patruzeci şi opt de ore repet apelul disperat spre lumea mea. Această experienţă este o nebunie! Sunt agenta 225 şi am misiunea de a descifra trecutul unei planete ce a trăit în fragmente de timp, în perioade albe, în plecări şi reveniri. O tablă de şah absurdă, pe care pătrăţelele negre sunt mai numeroase decât cele albe. Proiectarea în spaţiul şi timpul acestui tablou, de fapt în gândirea materializată a pictorului! Ce prostie! Recapitularea misiunii

nu mă poate linişti. Mă simt prinsă în urzeala unui păianjen monstruos ce aşteaptă parcă clipa când nu voi mai avea nicio scăpare. Prostii! Şi totuşi nu reuşesc, simt, nu reuşesc să captez ideea, nu înţeleg. Oare aparatul va reuşi să mă readucă în timpul şi spaţiul meu? Mi-e frică, mi-e frică! Sunt un cobai şi atât. Aparatul n-a fost experimentat. Ştiu, şi totuşi mă mint. Oare drumul acesta nu se va termina niciodată pentru mine? E praf, e gol, şi e frig. Omul şi caii şi eu ne-am întâlnit la mijlocul unui drum fără început şi fără sfârşit, la mijlocul unui drum caire nu există. Mi-e frică…

* *

În marea sală a Centrului Spaţial se află un tablou drapat în negru. Este o capodoperă a secolului XVIII. Păzit de doi gardieni şi de încă un om. Un om cu ochii aţintiţi undeva într-un punct al tabloului. Şi nimeni n-a îndrăznit niciodată să întrebe „de ce”?

CULOAREA MORŢII ERA ALBASTRĂ

Palmierii albaştri mă întâmpinară cu acelaşi freamăt vesel. Clădirea bazei se profilă în amurgul soarelui, care mai mult avea darul să ne îngheţe sângele în vine, decât să-şi trimită spre noi căldura şi lumina. Albastru, peste tot albastru. Solul cenuşiu cu reflexe albăstrii ce izbucnesc din grăunţele ce-l alcătuiesc. O vegetaţie de culoarea cernelii, un soare violaceu şi, pe deasupra, umbra mea azurie. La dracii cu tot albastrul din lume: Costumul meu e alb, alb. M-aude cineva? Costumul meu e alb. Şi nava mea e albă. Şi Sen… Nu, el nu e alb. El este negru. Da, e negru. Şi ce dacă? Eu n-am nimic împotriva lor. Sen este un bun pilot. De ce, dumnezeule, a trebuit să adormim amândoi? Drumul nostru era calculat cu minuţiozitate. Habar n-am cum de ne-am trezit pe planeta asta blestemată. O planetă albastră. Staţia meteorologică e distrusă. Şi doar îl prevenisem pe Sen. Acum, în orice clipă, putem fi atât de aproape de… Nu, nu vreau să rostesc acest cuvânt. Abisul care se deschide înainte, o cădere în gol, în care viaţa ţi se concentrează într-o fracţiune de secundă. Viaţa. Nu vreau să mor. Ce stupid! Nu există nici-o speranţă pentru noi şi totuşi ne încăpăţinăm să luptăm, să luptăm cu disperare pentru, nu contează cât, un minut, o secundă de existenţă. O secundă, e adevărat, dar o secundă în plus. Nu vreau să mor pe planeta asta!

Of! În sfârşit, am ajuns. Ah I Eram sigur. Sen doarme. Dumnealui se

odihneşte! Azi-noapte a păzit staţia meteorologică. Pot să fiu liniştit, nu? Furtuna aceea îngrozitoare nu va izbucni, sau chiar dacă o va face, noi vom şti din timp. Sigur. Simt că înnebunesc. Nu ştiu cum mă stăpânesc să nu-l lovesc. Îmi vine să-l omor! Ce-ar fi? Rezerva de apă e pe sfârşite. Pentru unul singur ar ajunge mai mult timp. Dumnezeule! Secunda în plus, nu? Clipa mea de viaţă, de viaţă reală ar trebui să coincidă cu clipa adevărului. Unicul moment când suntem noi înşine. Aşa spunea Nadina şi ochii ei negri deveneau mai adânci, de nepătruns în strălucirea lor stelară. Nu, nu trebuie să mă gândesc la ea. Nu acum. Nu acum. Acum o să-l trezesc pe Sen.

— Sen, scoală. Scoală, n-auzi? Vino să vezi ce ispravă ai făcut. Sen?

Ce mai are şi Sen ăsta? Parcă e un bolovan. N-are nici-o grijă. Se crede în vacanţă.

— Sen, Sen? Sen?! Sen, n-auzi? De ce nu răspunzi? Răspunde! Sen, te rog, te rog, nu glumi. Râzi, nu-i aşa? N-am chef de joacă! Termină odată! Ce, ce vară mai e şi asta? Nu se poate! Îţi baţi joc, nu? Îndrăzneşti să râzi de mine, negru murdar? Ai merita să… Fals, fals, fals. Totul s-a sfârşit. E mort! Mort! Trebuie să mă liniştesc. Ah! dacă aş avea nişte scotch. Să beau, să beau ca să uit. Să uit. Am rămas singur. Trebuie să-l îngrop. Unde o fi sapa mea? A, iat-o!

— Stai aici, Sen. Ştiu că nu-i frumos să te las singur în ziua morţii tale. Îmi pare rău, dar nu pot altfel… N-o să stau mult. Unde o să găsesc un loc? Aici, aproape de bază. Da, cred că aici e bine. Ce greu intră sapa în solul ăsta! Dacă se poate numi sol… În sfârşit! Doamne, ce greu e trupul lui Sen! Ce, ce are în braţe? Ce-i asta? Apa!!!! Dumnezeule! Apa!!! Am rămas fără apă! A băut-o toată! Toată! N-a rămas nicio picătură. Ticălosul! A făcut-o înadins. Negru invidios şi josnic! A vrut să mor. Nu, nu vreau să mor ca un câine. Vreau acasă! Pământul, Pământul nu poate fi departe. Fără apă n-am nici-o şansă. Niciuna. Ce sete mi-e!

— Sen, de ce mă priveşti aşa?

Te bucuri, nu? Nu te mai uita la mine! Închide ochii, închide-i! Nu mă aude. Nu mă… Ce dracu? Am înnebunit de tot? Cum să mă audă? Doar e mort! Dar dacă se preface? Dacă a ascuns apa ca să trăiască el mai mult? Apa l-ar ajuta. Poate că o să vină o echipă de salvare. Iar eu, eu aş fi îngropat în locul lui. Da. Aş sta în groapă cu mâinile pe piept. Cu ochii închişi. Nu! Ce e cu mine? Ce se întâmplă? Nu, nu trebuie să gândesc astfel. Ce prostii îmi trec prin cap. Mi-e sete! Mi-e sete! Tot trupul îmi arde. Apă! Apă! O picătură.

Numai o picătură. Bidonul e gol. Gol! Pistolul. Ce rece el E bine aşa. Acum, acum a început să ardă totul. Ce frumos el A dispărut albastrul. Flăcări dare dansează sălbatic. Ce cald el De ce mă arde aşa? Apă! Mi-e sete! Pistolul. Da, ar fi o soluţie. O simplă apăsare şi gata. Nu. Nu vreau! Poate că tocmai acum soseşte o navă. Poate că o să scap. Trebuie! Vreau să mă întorc pe Pământ, s-o caut pe Nadina şi să-i spun. Am atâtea să-i spun. Nadina. Doamne, cum mă arde! Centuri de foc mă strâng. Ochii. Mii de lănci arzânde îmi înţeapă ochii. De ce? Apa. Apa. Ochii. Nadina. Pământul. Apa!

CASA DE PE COLINĂ

Când în seara zilei de 18 august 197… şeriful anunţă la cârciumă că în oraş va veni un individ, de profesie doctor şi pe nume Glenn, nimeni nu se miră. Era un fum să-l tai cu cuţitul şi mi-amintesc că John Thursby a spus că noul doctor o să închidă localul fiindcă aerul e polu’at. Toţi au început să râdă, dar le-a pierit pofta când au aflat că tipul ăsta, Glenn, nu era un doctoraş oarecare venit în oraşul nostru să se căpătuiască. De altfel nici nu venea pentru noi, ci pentru bieţii bolnavi din Casa de pe Colină. Aşa numeam noi ospiciul situat în afara oraşului. Oamenii evitau să-l pomenească în discuţiile lor. Era un subiect pe care trebuia să-l ocoleşti. Nu de alta, dar imediat îţi căuta cineva pricină. Ored că oanţenilor le era ruşine de vecinătatea asta neonorabilă. În ultimul timp ospiciul se afla sub conducerea surorii şefe, domnişoara Andrew, o scorpie afurisită. Pare ciudat, dar toţi se temeau de Colină, iar cei care aveau de-a face într-un fel sau altul cu cei de-acolo, nu erau priviţi cu ochi buni.

Eu, care mă bucuram de respectul oamenilor, de când îl bătusem zdravăn pe Billy Jack, le surprindeam uneori privirile suspicioase şi asta numai pentru că lucram ca îngrijitor acolo.

Încet, oamenii s-au ridicat să plece. Eu am ieşit printre ultimii. Era o seară tare frumoasă. Drumul spre Colină era construit din pete de lumină şi întuneric. Aşa e şi viaţa noastră. Ţi se serveşte menu-ul complet, dar nu ştiu cum se face că totdeauna părţile negre sunt mai mari. Tare-aş vrea să-l văd pe ăla care a zis că fericirea plictiseşte. Dar, până atunci, drumul părăsea şoseaua principală, dând într-o cărare îngustă. Trebuia să trec printr-o pădure, dar cu toată ora înaintată nu-mi era teamă. Făcusem drumul acesta

de mii de ori. Luna era ca un condur de argint şi, nu ştiu de ce, m-am simţit deodată eliberat. De ce anume eliberat n-aş putea să spun. Dar asta a fost senzaţia. Aveam impresia că văd pentru prima oară pădurea…

— Domnule comisar, sunt clipe în viaţă când te simţi cel mai bun, cel mai frumos! Atunci am trăit un astfel de moment.

Poate a fost de vină vechea pădure, copacii argintaţi palid de lumina lunii, umbrele mlădioase ale ierbii. Am iubit totdeauna iarba. Eu m-am născut la ţară şi acolo am învăţat să iubesc pământul şi darurile lui. Am învăţat mai ales să le văd, să le simt ca o parte din fiinţa mea. Cărarea urca şi printre pomi se zărea clădirea albă a Casei. „Ca un far în noapte”, aşa spunea doctorul Harvey şi nu sunt sigur dacă tonul lui nu suna ironic.

Când am ajuns mi-am dat seama că în lipsa mea se petrecuse un eveniment deosebit. În holul mare erau aşezate două valize mari de piele. Nu erau prea noi, dar bine întreţinute, de culoare neagră. Păreau foarte grele. Tocmai mă întrebam cine o fi venit, când un glas spuse:

— Jo, nu te. Mai holba atâta la valize. Pune mâma şi du-le sus. A sosit doctorul Glenn.

Ei bine, să-mi fi spus cineva că la Bursă s-a anunţat falimentul societăţii Manfred Comp., unde aveam şi eu acţiuni şi nu m-aş fi mirat mai tare. Dacă n-ar fi fost primele cuvinte aş fi jurat că nu domnişoara Andrew îmi vorbise. Unde era glasul care-ţi dădea senzaţia tâmpită pe care o încerci pe scaunul dentistului? Vocea îi era aproape normală. Oare de ce o fi aşa de tulburată? Am luat valizele şi le-am dus în cameră.

— Bună seara, domnule doctor!

Deci ăsta era doctorul Glenn. Mă privi scurt şi apoi îmi indică cu un gest la fel de scurt unde să puri bagajele.

— Mai aveţi nevoie de ceva, domnule doctor?

— Nu, mulţumesc. Despachetează-mi, te rog, lucrurile!

Doamne! Acum înţeleg de ce era tulburată domnişoara Andrew. Era un om înalt, slab, de o slăbiciune uluitoare. Pielea îi era nefiresc de întinsă pe pomeţi, de o culoare bătând în cenuşiu-verzui. Un fel de încremenire a muşchilor. Nicio tresărire. Numai ochii erau de o mobilitate obositoare. Foarte negri. Când m-a privit am avut impresia penibilă că sunt măsurat şi cântărit, am avut senzaţia groaznică că omul ăsta, dintr-o singură privire, ştie totul despre mine, chiar şi ceea ce eu nu ştiu.

Când mi-a întins cheile de la valize i-am văzut mâinile cu degete prelungi ca nişte gheare, cu epiderma gălbuie ca a raţelor doamnei Johnson. Tot timpul cât am stat în camera lui m-a urmărit un sentiment ciudat. Deşi părea că nu-mi dă atenţie mă simţeam controlat. Am căutat să termin cât mai repede. Când am ieşit, aproape am alergat până în camera mea unde am băut un whisky dublu. Mi-am mai turnat unul, m-am aşezat în fotoliu şi abia după aceea m-am simţit mai bine. Biata domnişoară Andrew! O iertasem pentru toate şicanele pe care mi le făcuse.

În zilele care au urmat mi-am dat seama că totul s-a schimbat. Un fel de teroare se instalase în rândurile personalului. Aceeaşi senzaţie de repulsie, amestecată cu teamă, o citeam în ochii oamenilor, fără deosebire, doctori, surori, chiar bolnavi, atunci când apărea doctorul Glenn.

Era, totuşi, un doctor bun. Cu subordonaţii săi se purta cu un fel de politeţe rece, oarecum dispreţuitoare. Nimeni şi nimic nu putea să-l tulbure. Era exigent, iar atunci când făcea o observaţie ironia lui era zdrobitoare. După o săptămână, doctorul Helm a plecat. Totul a pornit de la un tratament greşit aplicat. Nu era o greşeală prea gravă, dar, după o admonestare publică, făcută în modul cel mai jignitor cu putinţă, doctorul Helm a părăsit spitalul. Apoi au început să plece unul după altul. Parcă doctorul Helm lăsase vorbă să-l urmeze cu toţii. Nu mai rămăsese nici ufi doctor, iar din personalul de serviciu doar eu mai eram. Rămăsese şi domnişoara Andrew. În locul celor plecaţi au venit nişte oameni la fel de ciudaţi ca şi doctorul Glenn. Aceeaşi înfăţişare lipsită de trăsături omeneşti, acelaşi fel de a fi. Parcă erau cu toţii fraţi. Chiar şi în modul cum au sosit. Adică n-au sosit, pur şi simplu ne-am trezit cu ei prin spital. Zilele se scurgeau şi apăraseră aparate noi ciudate. Le-am văzut într-o zi când am intrat în sala nr. 1 ca să fac curăţenie. Am rămas încremenit de uimire. Când oare apăruseră toate maşinăriile astea?! Am vrut să le cercetez mai deaproape, dar atunci a apărut doctorul Glenn.

— Ce cauţi aici?

— Aăă… vreau, ăăă… vreau să fac curăţenie, domnule, doctor.

Mă simţeam ridicol, mă bâlbâiam de parcă cine ştie ce aş fi vrut să fac. Doctorul m-a străpuns cu privirea şi, pentru o clipă, am avut senzaţia că-mi stoarce cineva creierii.

— Nu-i nevoie. De acum înainte n-ai ce căuta aici. Treaba dumitale este să faci curat în hol şi în saloanele bolnavilor.

— Am înţeles, domnule doctor!

A mea era vocea uscată şi sugrumată? Mă simţeam sleit de puteri. M-am dus în camera mea şi mi-am turnat un whisky dublu. În ultimul timp asta era singura metodă de a mă linişti. În oraş nu mai coborâsem de trei săptămâni. Doctorul Glenn nu permitea ieşirea din spital pe motiv că nu ştie când are nevoie de noi. M-am hotărât să-i spun doctorului Glenn că vreau să plec. Nu mai puteam suporta…

— Domnule comisar, nu inventez, mi-era groază! Încă nu ştiam de ce. Dar totul era anormal. Oamenii aceia, credeţi-mă! Felul cum se purtau cu bolnavii… Nu ştiu cum să vă explic. Nu-i maltratau, le îndeplineau toate dorinţele, le alinau durerile şi, totuşi, era ceva ciudat în atitudinea lor. Nu zâmbeau, nu vorbeau, nu erau umani.

Am încercat să dorm dar n-am putut. În ultimul timp aveam insomnii, iar când reuşeam să adorm, mă chinuiau coşmaruri groaznice. Am vrut să îmi mai torn un whisky, dar se terminase. Trebuia să cobor la parter să iau o sticlă. Coridorul era pustiu. Era linişte, însă nu acea linişte dintr-o casă în care oamenii dorm. Era o tăcere nefirească. Mi-am luat sticla şi am ieşit afară. Şi atunci, pur şi simplu, am simţit că înnebunesc. Mi-a venit să urlu, să fug sus în camerele bolnavilor incurabili şi să mă închid acolo.

Pe pajişte era un fel de avion, sau nu ştiu ce-o fi fost! Avea forma unei elipse foarte turtită, argintie. Părea o navă din filmele de aventuri. Dar nu era un film. Era realitatea, numai şi numai realitatea, o mulţime de oameni se învârteau în jurul ei. Doctorul era şi el acolo. Deodată am văzut un grup de bolnavi mânaţi din urmă către vehicul. Erau ca halucinaţi. În lumina lunii pielea le sclipea într-un mod ciudat. Atunci am înţeles de ce nu aveam voie într-o anumită aripă a spitalului.

Cine erau aceşti monştri răpitori? Cine erau şi ce voiau? Bieţii bolnavi trebuie salvaţi!

Deodată unul dintre ei m-a văzut. Am început să fug. Am alergat, am alergat. Îi simţeam mereu în urma mea. Pădurea părea ciudată înfricoşătoare. Aş fi vrut să fiu un copac, o frunză, aş fi vrut să fiu orice. Mi-era frică, o frică teribilă!

— Domnule comisar, ei, ei nu sunt oameni! Nu sunt oameni! Nu ştiu cum am ajuns aici. Trebuie să-i salvaţi pe oamenii aceia, pe bolnavi. Fiinţele acelea trebuiesc prinse şi distruse! Distruse! Domnule comisar, credeţi-mă,

nu-i o poveste! Domnule comisar, eu…

— Linişteşte-te, Jo! Linişteşte-te! Mergem chiar acum. Maşina e pregătită. Mergi cu noi sau rămâi să te odihneşti?

— Merg cu dumneavoastră, domnule comisar.

— Glad, trebuie să ne grăbim. Omul acela o să alarmeze întregul orăşel. Dacă l-am fi prins, ar fi fost mai bine pentru toţi. De ce a fugit? Doar a văzut că nu avem arme.

— Lasă, Dood. Nu te mai necăji. El nu era bolnav. Şi apoi tot n-ar fi înţeles. Oamenii pun încă multe lucruri la îndoială. Chiar şi aceştia, care peste un an se vor întoarce perfect sănătoşi. Vor crede că priceperea doctorului lor i-a făcut bine. Şi îi vor fi recunoscători.

Poate cândva, mai târziu, oamenii vor şti să ne spună un simplu „mulţumesc” din inimă.

m

— Domnule comisar, domnule comisar! Am căutat peste tot. Nici urmă de bolnavi. Spitalul este pustiu. Doar iarba de pe peluză este călcată. Altfel s-ar crede că aici n-a stat nimeni.

— Bine, sergent. Mulţumesc. Pregăteşte maşina!

— Domnule comisar, cum râmine cu mine? Eu ce fac?

— Nimic, Jo. Absolut nimic. Voi raporta la Frisco, va veni o comisie. Se va face o anchetă mare. Altceva nu se poate face, îmi pare rău. Tu rămâi aici, să răspunzi la întrebări. La revedere, Jo.

— La revedere, domnule comisar.

Maşina porni repede, înghiţind lacom cărarea. Casa se zărea din ce în ce mai puţin, ca un far în noapte.

CRINII

Pe masa de lucru a lui Old-Crin se zăreau ediţiile de seară ale marilor ziare. Bătrânul îşi scutură petalele albe, puţin îngălbenite de vreme şi începu să parcurgă încă o dată articolele. Toate vorbeau despre suprapopularea planetei, despre necesitatea găsirii unei alte planete, care să ofere condiţii de viaţă orinoizilor.

— Uşor de zis, uşor de zis. Dar unde să găseşti o planetă cu mediu

propice dezvoltării noastre? Ultimele cercetări vorbesc despre o planetă dintr-o galaxie îndepărtată. Ar fi o soluţie. Şi, totuşi, ar fi periculos. Adaptarea rămâne o problemă deschisă. La întrunirea crinoizilor voi cere discutarea acestui lucru.

Drumul se oprea brusc, tăiat de linia neregulată a copacilor. Totuşi, ultimele vile se mai zăreau încă. Pe fundalul cerului însângerat se proiectau ameninţătoare coroanele copacilor. Şoaptele crengilor mă închid în învelişul sonic al îndemnului. Să merg, să merg. Gândurile se aliniază cuminţi, apoi urmează explozia. Gânduri împrăştiate luptă sub teroarea sunetelor. Paşii mă poartă singuri. Unde? Nu are importanţă. A! Ochii mi se zbat în durere. Schimbarea decorului i-a lovit nemilos. Dansul şoaptelor continuă. Creierul meu lucrează înfrigurat: Intrarea strict oprită! Intrarea strict oprită! Intrarea, intrarea? Mâinile se întind albe, goale, să rupă unduirea materiei în spaţiu. Să merg, să merg. Copacii întind un braţ acuzator. Cerul se prelinge în lacrimi grele. Şerpii verzi ai pământului mi se agaţă de picioare. Să merg! Să merg! Alb, drumul se lăţeşte în alb. Cad pa banca impersonală, străjuită de foşnete melodioase. Totul unduieşte lin. Rămâi, rămâi, rămâi! Masa clipeşte stins. Îmi închide drumul. Cerul se zbate, prins în capcanele timpului. Lemnul tare mă cuprinde în braţele-i infinite, liniştitoare. Lacrimi albastre, lacrimi cenuşii, lacrimi negre, lacrimi închise în clepsidra necunoscutului. Ramurile copacilor ameninţă tăcut. Gresc încet, dar sigur, umbrele cuprinzătoare, umbrele nopţii, umbrele.

— Cine eşti? Tăişul întrebării scutură copacii, clepsidra încremeni şi clipa căderii se multiplică la infinit.

— Cine eşti, cine eşti, cine eşti…

— Cine sunt? Doamne, cine sunt? Ochii negri ard. În focul lor se oglindesc propriile-i chinuri. Doamne, cum ard! Răspunsul, care este răspunsul?

— Sunt Cosimna.

— Sunt Cosimna, sunt Cosimna repetă copacii la infinit. Sunt Cosimna şoptesc şerpii verzi. Focul se aprinde mai tare, creşte. Ard. Simt că ard. Vreau să fug. Şoaptele, şoaptele susură încet. Rămâi, rămâi! Arde. Totul arde? Cerul, cerul arde? Nu, el plânge cu aceleaşi lacrimi cenuşii şi negre. O lacrimă cenuşie, o lacrimă neagră.

— Numele tău e Maria.

Maria, Maria, ramurile copacilor biciuiesc aerul, tentacule nevăzute se apropie, le simt. Cuvântul, cuvântul mă ucide. Încerc să mă ascund sub vălul greu al părului. Ramurile mi-l resfiră, descoperindu-imă.

— Eu sunt Omul.

Omul, Omul repetă înveseliţi şerpii.

Cărbunii ard mocnit. Când oare vor străluci din nou? Omul întinde mâna lungă, puternică, transparentă.

— Vino, stai jos.

Ramurile tac. Şi şerpii tac. Raze palide îmi strâng mâna ’ân brăţara imposibilului.

— Vino, Maria. Tu ai plecat de mult, de mult. Atât de demult, încât ei, te-au uitat. Vezi, numai câinii nu te-au uitat… Au adulmecat tăcuţi parfumul tău. Ei nu uită niciodată.

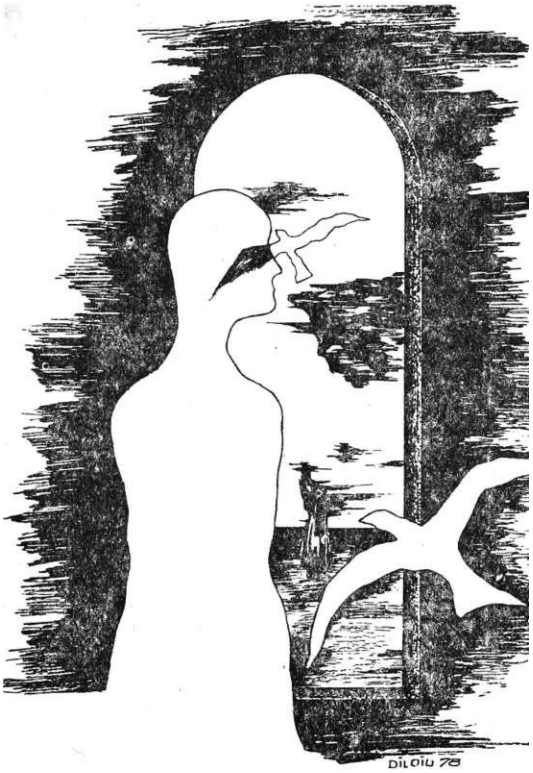

Fulgere galbene izbucnesc scurt din grămada informă a crengilor. Alb. Din nou alb. Masa clipeşte din ochiul ei, acum Îmbrăcat în alb. Nu, nu vreau să merg. Dar mâna mă trage nerăbdătoare. Cad din nou pe banca ce, deodată, musteşte de personalitatea ce izvorăşte din lemnul tare şi sigur.

Ochii mei trăiesc independent de voinţa mea. Nu trebuie, nu trebuie să privesc acolo. Flori, flori cu petale moi se revarsă, se rotesc în căutarea unei

victime. Florile vibrează, aerul se zbate prins în mrejele lor. Îşi schimbă culoarea neîncetat. Roşu sângeriu, apoi negru, un negru rău, aspru. Flori'le. Simt că mă-năbuş. Acum sunt albe, negrăit de albe, de pure, de luminoase. Dansează, uluite parcă de farmecul lor. Vor să cuprindă totul. Petalele şoptesc ceva. Nu vreau să ascult.

— Maria, Maria tu eşti a noastră. Maria.

Nu! ţipătul sfâşie braţul florii. Din rana proaspătă se scurg picături mari, verzi. Omul mă trage într-o goană nebună. Ramurile se apleacă, biciuindu-mă crunt. Şerpii îşi înfig colţii mici, bucurându-se. Florile cresc, cresc mereu. Glasul lor sună tainic, insistent, paralizant: „Revino, revino, revino!

Drumul se deschide înaintea mea. Un pas numai şi…

— Pleacă, Maria, pleacă! Nu mai veni. Or să mi te ia din nou. Du-te şi nu mai reveni!

Un pas, încă un pas. Dar el? Cine?

— Pleacă, pleacă! Să nu te întorci niciodată aici!

Drumul se deschide larg. Copacii gem, sfişiindu-i hainele verzi, risipindu-le printre şerpii ce se muşcă într-o luptă continuă. Paşii mă poartă înainte. Gândurile încep din nou să se alinieze cuminţi.

— Ah! ţipătul se opri la jumătate. Mă prăbuşesc în gol. De ce durează atât de mult! Cad! cad! Opriţi-mă, opriţi-mă, opri…

* * *

A doua zi când poliţia, chemată de la un telefon public, sosi la locuinţa actriţei Cosimna Lack găsi o mulţime de oameni care comentau moartea cele mai bune actriţe a anului. Medicul legist constată decesul şi scrise pe fişă: „Atac de cord". Cadavrul a fost transpprtat de urgenţă la morgă. Încetul cu încetul lumea se risipi. Bătrâna menajeră a Cosimnei începu să facă ordine, lacrimi mari îi şiroiau pe faţă. Deodată, un şuier brăzdă aerul.

Peste câteva ore, când inspectorul Keaton veni din nou pentru a lua un interogatoriu bătrânei avu neplăcuta surpriză de a găsi un nou cadavru în locuinţa artistei.

Medicul legist constată decesul şi scrise pe fişe: „Atac de cordu.

Inspectorul rămase singur. Începu să se plimbe gânditor prin cameră.

Se opri să admire tablourile. Era un bun cunoscător de artă. Nici nu auzi şuieratul prelung ca de şarpe... Tentaculul alb îl prinse. Începu o luptă pe viaţă şi pe moarte...

În zori, poliţia a fost chemată, pentru a treia oară la locuinţa actriţei Cosimna Lack. Când pătrunseră înăuntru găsiră casa devastată, de parcă ar fi avut loc o bătălie îngrozitoare, într-un colţ, inspectorul Keaton, mort, ţinea strâns în mână un frumos exemplar de crin. Cel mai frumos crin din lume, pe care renumitul savant John Peterson ţinuse să-l ofere actriţei. Era primul exemplar dintr-o serie care începuse deja să se vândă. Cadavrul inspectorului era oribil mutilat. Din frumosul crin «curgeau picături mari, verzi.

Întreaga poliţie se puse în mişcare pentru a prinde pe sadicul asasin al celor două femei şi al inspectorului Keaton.

Când medicul legist se îndreptă spre casă era o seară minunată. Se simţea din nou tânăr. Vântul aducea mireasma crinilor ce invadaseră oraşul. Toţi cumpărau crini.

Se gândi că ar fi cel mai frumos lucru dacă i-ar duce şi soţiei sale un buchet de crini. De când oare nu-i mai luase flori? Şi, binedispus, grăbi pasul, după ce alesese, din coşul vinzătoarei, cele mai frumoase exemplare.

DANIEL COCORU
MANUSCRIS-GĂSIT ÎN DEPOZITUL WOW

Domnule,

Perspicacitatea dv. Conjugată cu abilitatea OPERATORULUI meu au dat frumoase rezultate; am reuşit să sustragem – nu fără greutăţi – filele care vă interesează. Le vom expedia cu primul CURIER.

Primiţi, etc.

J. P. L.

13 mai

O maşină automată pentru colectarea deşeurilor menajere – întreprinderea de salubritate a oraşului oferă un mare premiu pentru modelul cel mai reuşit; mă tentează propunerea!

16 mai

Cred că formula cea mai potrivită e un biomecanism.

Pentru a nu fi stânjenit de aglomeraţia de pe străzi are nevoie de mare mobilitate: Va zbura!

2 iulie

3

Am terminat prototipul.

La partea inferioară, într-un sac de plastic negru, sunt depozitate deşeurile, aglomerate în cuburi.

4 iulie

5

Funcţionează perfect.

Snar putea să câştig premiul oferit de municipalitate.

Peste o săptămână, proba publică!

*

10 iulie

Victorie, am câştigat!

Mi s-au comandat 12 bucăţi de… M-am hotărât: numele lor va fi: PRINALDE.

28 iulie

S-a terminat. A intervenit armata şi a cumpărat totul.

Adaptate, PRINALDELE vor lupta în junglă împotriva partizanilor; după capturare, aceştia vor fi presaţi şi depozitaţi în formă de cuburi la un centru de cercetări speciale.

30 august

Se aude că, la centru, cuburile, tratate în mod corespunzător, vor servi

la fertilizarea regiunilor distruse de bombele chimice.

1 septembrie

Opoziţia mea 0. Toţi se uită urât la mine; mi se reproşează că nu vreau ca acest război îngrozitor să se termine mai repede.

5 septembrie

Azi am fost arestat; sunt acuzat de colaborare cu duşmanul. Ce sfârşit idiot!

16 septembrie

Oroare! Ieri, spre seară, întregul lot experimental de PRINALDE adaptate a evadat.

Pe înserat, străzile sunt pline de oameni ieşiţi la plimbare – în câteva ore orăşelul era aproape gol.

O filfâire, un foşnet, apoi nimic. Nu mai exişti! Ce grozăvie!

O zi.

Cred că este ora prânzului. Tot ce mai era viu s-a înarmat şi a plecat la vânătoare de prinalde.

S-a înserat. Nimeni nu s-a mai întors.

A treia zi?

Oraşul e pustiu.

Singurele fiinţe vii suntem noi, puşcăriaşii.

Linişte peste tot.

De două zile nu ni s-a mai adus mâncare.

Peste tot e linişte.

Din când în când urlăm a disperare.

Linişte.

Afară, PRINALDELE se rotesc în cercuri moi, adulmecându-ne.

GRANULE DE ÎNTUNERIC

În uriaşa cameră de spital sunt doar două paturi metalice aşezaite de o parte şi de alta a uşii de lemn; monştrii aceştia patrupezi sunt albi, dar în unele locuri vopseaua a sărit lăsând să se vadă metalul negru, oxidat. Fiecare pat este acoperit cu câte o pătură cafenie pe care se întretaie, formând pătrate sau poate romburi, nişte linii roşii ce pornesc de undeva de sub cearceaful ce acoperă marginile păturilor. Patul din stânga uşii este ocupat de peste şapte luni de A. Kbilno el aşteaptă să poată pleca, sunt ultimele ore pe care le petrece în spital.

— Vă rog să priviţi în stângă! Desigur, aţi observat o pată roşie pe ocean – este vestita insulă coraliferă Morbipams, care împreună cu vecinele ei, Tonga şi Toubouai, vor fi aşa de vizibile peste câteva clipe…

— Nemaipomenit! Survolăm în aceste momente chiar mijlocul „triunghiului morţii”!

— Şi ce-i cu asta, Kbilno?!

— Cum, nu ştii că în această groaznică zonă, delimitată de insulele Tonga, Toubouai şi Morbipams, dispar fără să lase nicio urmă, în fiecare săptămână, circa 3, 076 de avioane? Se volatilizează pur şi simplu!

— Este normal, într-o regiune foarte circulată sunt şi multe accidente…

— Mă scuzaţi că intervin! Domnul are dreptate, calculele efectuate de statisticieni arată că fenomenele din aşa-numitul „triunghi al morţii” se încadrează perfect în legile cunoscute.

— Bine, dar gândiţi-vă că fără să…

I se povestise că a fost adus aici plin de răni şi cu hainele aproape arse; îl adunaseră nişte turişti de la marginea unei şosele mai mult mort decât viu. I-au înapoiat tot ce găsiseră asupra sa: o batistă, un blocnotes, un pieptene, un creion şi un portofel – gol; cât despre acte, nici urmă de aşa ceva.

— Doamnelor şi domnilor, avionul va ajunge peste o oră la Santiago de Chile! Ce urmase acestei amintiri nu ştia precis. Parcă a fost învăluit de întuneric şi ceva asemănător unui lichid vâscos i se infiltra prin toţi porii; era ca şi cum, îmbrăcat într-un costum de scafandru, ar fi fost cufundat într-o cadă cu ulei şi totul se auzea confuz de încet, enervant. Şi peste tot plutea o beznă ce-l înfiora. După care… se trezise în camera de spital, acoperit de pansamente şi de tot felul de fire şi tuburi care îşi aveau începutul, sau poate sfârşitul, sub pat.

Cum adică „cât despre acte, nici urmă de aşa ceva”? Paşaportul şi celelalte hârtii din haină le puteam „pierde”, dar servieta cu documente secrete? A fost legată de mine, cu o brăţară specială, la încheietură o cicatrice roşie-alburie stătea acolo mărturie că acolo a fost cătuşa de oţel. Cine, şi mai ales cum, reuşiseră s-o desfacă?

Furat de gânduri, se îndepărtase destul de mult de spital. Privi nedumerit în jurul său. În care parte este gara? Ar fi întrebat un trecător, dar strada era pustie. Va trebui să se descurce singur. Porni la întâmplare. Dădu colţul. Merse pe o stradă lungă şi întunecoasă. O luă apoi la stânga şi nimeri într-o piaţă puternic luminată de nişte globuri suspendate. Avusese noroc, ajunsese într-o staţie automată de electrobuze. Şi aici – linişte, pustiu.

A găsit repede bucata de tablă vosită în galben cu chenar albastru pe care erau trecute plecările. După indicaţiile ceasului din staţie mai avea doar câteva minute de aşteptare. Intră în clădirea staţiei ca să-şi cumpere un bilet. Îl luă.

În neant o cupă de lumină se vărsă şi-l potopi cu albastrul ei orbiitor. Un huruit funebru urca din subsoluri zguduind clădirea. Lumina din becuri se zbătea spasmodic. Discurile calendarului automat păreau înţepenite şi numai scrâşnetul pe care-l scoteau le trăda goana pe loc. De undeva, undele tăcerii izbucniră învăluind totul Din nou – linişte. Linişte. Ameţit se smulse din linişte şi alergă afară. La aer. Privi în urmă. Parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Calendarul automat funcţionează normal. Era ora 21, 12, ziua 11, luna iulie, anul 1991.

Se aşeză pe banca metalică din faţă pe care-şi lăsase pacheţelul cu mâncare. Şuieratul sirenei ce vestea plecarea se rostogoli spre el. Sări în picioare şi, luând pachetul şi ziarul de alături, se îndreptă spre ghidajul nr.0, de unde trebuia să plece electrobuzul. După ce se aşeză comod într-un fotoliu şi băgă cu un gest automat ziarul în buzunar, Kbilno, obosit de atâtea întâmplări, adormi.

Ajunse în oraşul său spre dimineaţă. Oraşul adormit, învăluit în ceaţă îi apăru tulbure, întocmai ca o imagine de cinema la care operatorul distrat a uitat să regleze claritatea. Străzile se încolăcesc în jurul caselor udate de lacrimile nopţii, ale morţii poate. În vârful unor stâlpi de fontă înflorată clipesc a somn globuri de sticlă albă; ele marchează drumul spre grădina publică. Insomniile stau pitite în burlanele de tablă nichelată, de unde în zori se

prăvălesc pe asfaltul cenuşiu al străzii. Din când în când se pot vedea bulgări de lemn sticlos, ce se rostogolesc afară din burlanele lucioase, până pe rigolă. Sub adierea razelor de soare se prefac în vise şi se înalţă, plutesc la întâmplare prin oraşul obosit.

Îşi găsi sunada; el locuia la nr. 212 bis; a cincea casă de la librărie, când mergi spre grădina publică. A, uite librăria. Numerele începură să se perinde prin faţa ochilor: 218, 216, 214, 212, 210, 2… Hei, dar unde-i 212 bis? Se întoarse şi privi: înainte de 212 era 214, iar după el 210; trei blocuri masive, bine înfipte în fundaţie. Se uită printre ele, nici urmă de 212 bis.

Uluit, o porni la plimbare pe străzi. Un soare galben-verzui lumina anemic bocănitul paşilor săi prin oraşul pustiu. Începu să creadă că totul a fost o nălucire. Sigur că da, blocul era tot acolo, la locul lui. Eu nu l-am văzut.

Se opri şi vru să se întoarcă, dar rămase încremenit; în faţa lui se înălţa semeţ 212 bis. Se repezi în interiorul blocului de parcă i-ar fi fost frică să nu dispară din nou. Deşi liftul funcţiona, urcă în fugă scările de piatră roşie, împodobite din loc în loc cu flori albe. Balustrada scării era formată dintr-un şir de balauri din fier forjat, încolăciţi, aşezaţi frumos unul în spatele celuilalt. Trişti, privesc înainte cu ochii lor albicioşi de cretă pe omul care nu aşteaptă la rând şi oare urcă scările, tropăind. Neputincioşi, se lasă depăşiţi; ei niciodată nu vor reuşi să avanseze niciun centimetru.

După şase etaje se opri epuizat. Ajunsese. În faţa sa era chiar uşa apartamentului său. Se apropie de suprafaţa lăcuită în brun-închis şi o mângâie cu duioşie. Era acasă. Uşa îi răspunse la mângâiere, deschizându-se uşor, ca o invitaţie. Trecu pragul, gândindu-se că peste câteva momente va…

O lovitură în cap îl făcu să leşine. Se trezi într-o cameră văruită în alb, legat fedeleş. În faţa lui, la un birou, un poliţist teribil de gras.

— Ai făcut ochi, puişorule? zise poliţistul. Credeam că ne-ai părăsit pentru totdeauna. Şi, după o scurtă pauză adăugă: Recunoşti că ai ucis-o?! îi arătă un cadavru ce se afla în dreapta, sprijinit de unul din pereţii laterali.

— Eu acum am ajuns aici…

— Gura! Nu mă interesează când ai ajuns. Deci nu vrei să mărturiseşti. Degeaba încerci să negi, avem probe împotriva ta!

Şi îi arătă obiectele ce erau înşirate pe birou.

Îl lăsă pe grăsan să urle mai departe. Deci şi ăsta ia parte la complotul îndreptat împotrivă-mi. Îşi fixă privirea asupra obiectelor de pe biroul din faţă.

— Scrie, urlă poliţistul către o stenografă apărută ca din pământ. A ajuns în acest oraş cu gândul să se răzbune pe… un pieptene, un portofel, o batistă, un creion, un blocnotes… s-a întors deoarece uitase… un pacheţel cu mâncare şi un ziar… cu care a săvârşit oribila… este din 11 iulie 1951… profitând de neatenţia… Bine, dar asta-i ziua când trebuia să ajung la Santiago de Chile… cu o cruzime de nedescris a… „o tragedie aeriană”… a fugit de la locul unde… „avionul ce zbura pe ruta Bagsville (Australia) – Santiago de Chile”… şi-a pregătit cu multă atenţie… „la bord pasagerii:… nr… 11 A. Kbilno”… a fost capturat după o luptă… „cercetările au fost sistate din cauza”…

— Stai jos, unde te bagi?! Semnează! Haide odată! Doar ţi-ai recunoscut vinovăţia!

În dubă era cald. Un miros înţepător de poliţist nespălat, îi scormonea măruntaiele. Maşina huruia alergând spre secţia de poliţie sau spre locul de execuţie. Şi, dintr-o dată, se simţi învăluit într-o beznă oribilă, prin care un lichid vâsoos se infiltra, inhibându-i aproape toate simţurile. Se simţea ca şi cum ar fi fost îmbrăcat într-un costum de scafandru şi cufundat într-o cadă cu ulei, de unde totul se auzea confuz de încet, enervant. Şi totul se petrecea în acea beznă care-l înfiora prin mirosul ei de hoit.

VLADIMIR COLIN

LNAGA

Cum am dat cu ochii de ciuperca aia blestemată am ştiut că era veninoasă. Numai otrava îşi alege mantia violetă a unui episcop, se apucă s-o împodobească minuţios cu reţele de aur şi o lasă apoi la vedere, sigură că nimeni n-are să se atingă de ea. Am văzut-o amândoi la piciorul de elefant al copacului (unul dintre monştrii vegetali care-şi răspândesc crăcile ca nişte triburi de şerpi umezi şi lipicioşi, nedeosebiţi nici de lianele încolăcite în jurul lor, nici de şerpii în carne şi oase, adevăraţi numai pentru că sunt ceva mai reci), lângă piciorul copacului, pe o ridicătură putredă, mustind de apă verzuie.

— Să mă ia dracu! a strigat Jim Vernon!

Nu mai aveam mult de mers până la ruinele pe care ni le semnalase Ngala, dar începuse să se întunece şi nu ţineam să dau ochii cu fiarele pe care le tot auzeam răcnind (deşi Jim spunea că mi se pare). M-am prefăcut deci furat de gânduri şi am păşit mai departe, dar m-a strigat din nou şi a trebuit să mă opresc.

— Şchioapătă ceva, Jim?

— Şchioapătă mama elefantului alb! Fă-te-ncoa'; Vernon…

Brusc, am devenit prudent (când Jim pomeneşte de elefantul alb e bine să fii prudent). Am văzut cu mirare că rămăsese proţăpit în faţa minciunii de violet şi aur. Deşi se însera, un fel de lumină spectrală stăruia în jurul ciupercii şi, nu ştiu, poate mă pătrunsese umezeala, dar mi-am mişcat umerii sub cămaşa impermeabilă, încercând să alung un fior neplăcut. Jim părea surescitat.

— Mi-aş pune mâna-n foc că e o lnaga! Ce zici, Vernon?

— Nu ştiam că te ocupi de ciuperci, am răspuns prudent. Eu am rămas la specialitatea mea…

— Prostii! Lnaga face parte din specialitatea ta şi, dacă nici după trei luni de campanie n-ai auzit de ea, dă-mi voie să mă îndoiesc de cunoştinţele tale…

„Aşa, mi-am zis, nu-ţi ajunge că mă ţii de vorbă când ar fi trebuit să ne aflăm printre ruinele lui Ngala şi nu la cheremul fiarelor. Acum mă şi batjocoreşti…" Dar, pentru că amintise de elefantul alb, n-am spus cu glas tare decât:

— Nimeni nu mi-a pomenit vreodată de lnaga asta… Tot atât de bine aş fi putut să nu-mi răcesc gura de pomană, pentru că am avut impresia că nici nu auzise ce-i spuneam.

— Hm! a mormăit. Ei, drăcie!

— Despre ce-i vorba, Jim?

M-a privit cu milă, de parcă aş fi fost un sugaci şi ar fi şovăit, înitrebându-se dacă merita să-şi pună mintea cu mine. Apoi s-a hotărât, pesemne fiindcă a început să-mi explice cu răbdare, ca şi cum am fi fost amândoi pe terasă la Freci şi nu în mijlocul junglei, la căderea nopţii.

— Uite ce-i, Vernon, o lnaga se întâlneşte o dată în viaţă sau nici atunci. Mulţi au căutat-o până la moarte, fără să dea de ea… Sunt dinaintea ta aici („cu nici măcar o lună", mi-am spus, dar m-am ferit să-l întrerup) aşa că ştiu.

Trebuie să fii pur şi simplu nebun pentru a trece indiferent pe lângă ea!

— De ce să treci indiferent? Ia-o, dacă ţii cu tot dinadinsul, şi hai odată…

Mi se pare că-mi pierdusem răbdarea, şnapoi şi răcnetele se cam înteţiseră. Jim a dat din cap a lehamite.

— Cine n-a auzit de lnaga ar face bine să nu emită sugestii stupide! Orice pui de negru ştie că o lnaga ’nu se poate transporta; se fărâmă, se pulverizează, într-wn cuvânt, se duce dracului la câteva minute după ce a fost ruptă…

L-am privit rit de suav eram în stare.

— Iartă-mă, Jim, şi ce se face atunci cu o lnaga?

A tăcut o clipă – stăteam ca pe ace, în jurul nostru se întunecase de-a binelea – apoi a şoptit:

— Cred că n-avem altă soluţie, Vernon…

Era în şoapta lui o blândeţe, care nu prevestea nimic bun (nu uitaţi că-l cunoşteam pe Jim din copilărie).

— Ce-ai de gând, omule? am izbucnit.

— Lnaga se consumă pe loc, Vernon, mi-a răspuns cu un zâmbet batjocoritor. Nu ţi-e foame?

Când am văzut că întinde într-adevăr mâna către excrescenţa violetă nu m-am mai putut stăpâni. I-am tras una peste braţ şi l-am împins rit colo. Presupun că nu mă mai ţineau nervii. Jim, care nu se aştepta la o asemenea ieşire – fie şi numai pentru că ştiam amândoi că era mult mai puternic decât mine – şi-a pierdut echilibrul.

— Călca-te-ar elefantul alb! a mârâit rostogolindu-se pe iarba umedă, cât era de lung. Ţi-ai ieşit din minţi?

— Tu ţi-ai ieşit din minţi! am strigat fără a mai ţine seama nici de elefantul alb, nici de faptul că-l trântisem. Cum poate să-ţi treacă prin cap să vâri în gură o porcărie, care ţipă de otrăvită ce e? Şi nu vezi că ne prinde noaptea la cine ştie ce depărtare de ruine?

Mă aşteptam să se ridice şi să-mi ardă vreo două (în starea în care mă adusese presupun că aş fi făcut fată), dar l-am auzit cu nelinişte vorbind potolit, ca şi cum nimic nu se petrecuse.

— Nu fii prost, Vernon! E o ocazie unică. Nimeni n-a murit încă dintr-o lnaga (a tăcut pentru o imperceptibilă fracţiune de secundă), în schimb vom fi

primii albi care vor şti…

— Ce? Ce are pentru tine atâta însemnătate. Încât să merite să te otrăveşti cu o blestemată de ciupercă aici, în inima junglei, cu singura consolare de a otrăvi apoi fiarele, care nu vor întârzia să te sfâşie?

A tăcut din nou, şi din tăcerea lui, mai limpede decât m-ar fi pălmuit am înţeles cât mă dispreţuieşte. Când a vorbit apoi mi-am dat seama că hotărirea-i era irevocabilă. Bineînţeles, vorbea cu o blândeţe de rău augur.

— Trebuia să rămâi acasă, Vernon, să umbli pe plantaţie şi nu în junglă, să ai de-a face cu negrii care spun „Da, domnule” şi nu cu Ngala, să-ţi treci vremea cu câte un linşaj şi nu cu dezgroparea culturii africane…

— La revedere, Jim, a fost tot ce i-am răspuns, apoi m-am depărtat repede.

Puteam găsi drumul şi fără el şi nu eram obligat să-mi las viaţa în junglă pentru că se ţicnise deodată. Deodată… Am ridicat din umeri şi, luminindu-mi drumul cu lanterna, m-am afundat sub dezgustătorul acoperiş al pădurii. De fapt, ştiam mai bine decât oricine că Jim era ţicnit, de când îl apucasem. Bietul Charlie Brown, taică-său, nu fusese degeaba cel mai sărac alb din Georgia, unul dintre amăriţii care locuiesc împreună cu negrii, şi sunt în stare să bea cu ei, să se însoare cu o negresă şi să aducă pe lume o duzină de nenorociţi, gata să-i blesteme, pe drept cuvânt, la primul lor pas în viaţă. E adevărat că Charlie nu se însurase cu o negresă, ci cu o Eudora oarecare, adusă naiba ştie de unde, dar munceau amândoi pe plantaţie cot la cot cu negrii ca nişte negri. Şi dacă nu l-aş fi întâlnit întâmplător pe Jim…

Oricât aş fi vrut să merg repede, era cu neputinţă să înaintez ca lumea pe sub frunzişul compact, susţinut de şerpii crăcilor, printre trunchiurile legate cu plasa lianelor şi peste materia fără nume, pe care mă încăpăţânam s-o botez pământ. Totul foşnea în jurul meu, se legăna ca şi cum aş fi umblat printre pereţii unei capcane gata să se abată pentru a mă pune faţă-n faţă cu una dintre fiarele pe care le simţeam furişându-se dincolo de pereţii vegetali, adulmecându-mi urmele şi lingându-se pe bot cu anticipaţie. Adăugaţi la toate astea faptul că se întunecase şi că, pe undeva, mă îndoiam sincer de simţul meu de orientare, care ar fi trebuit să-mi poruncească încotro să mă îndrept pentru a ajunge odată la afurisitele ruine ale lui Ngala. Când mergi cu bănuiala că o iei razna – şi asta noaptea – în junglă – nu prea mergi cu spor. Îl blestemam din tot sufletul pe Jim şi trăgeam cu urechea, nădăjduind să-l aud,

totuşi, venind în urma mea. Dar ştiam că nicio legiune de draci n-are să-l urnească dacă nu-şi schimbă gândul şi, ce era mai păcătos, ştiam că nici armata dracilor, cu generali cu tot, nu putea schimba un gând, o dată cuibărit în căpăţâna lui afurisită!

Cred că aveam vreo opt ani pe-atunci. Era vară şi. Pornisem cu sufletul la gură către păduricea de salcâmi unde se ascundea negrul bătrân, care făcea whisky în cabana dărăpănată, ridicată pe vremuri de bunicul Stuart. Cu toţii ne obişnuisem să spunem că bătrânul se ascunde acolo, dar era doar un fel de a vorbi, pentru că Iacob nu se ascundea deloc şi până şi Howard, şeriful, cumpăra de la el whisky, fireşte, prin Jo lunganul, că nu era să se ducă tocmai şeriful la Iacob. Vreau să spun că bătrânul locuia în cabană pe faţă şi. Mai mult ca sigur, îi plătea tatei şi un fel de chirie, în bani sau whisky (presupun că în whisky). Mă cam temeam de Iacob care era veşnic beat, dar mă bucuram ori de câte ori îl puteam vedea pe după trunchiurile salcâmilor rostogolind un butoiaş, sau cărând apă din râuleţul ce trecea prin spatele şandramalei. Până şi azi îmi amintesc cu câtă patimă îl priveam, ţinându-mi răsuflarea, pentru că un asemenea om, cum să spun, nu exista. Cred că o auzisem pe mama plângându-se predicatorului negru şi blestemându-l că „nenoroceşte bărbaţii, care şi aşa sunt cu toţii nişte nenorociţi”, iar în închipuirea mea de copil, bătrânul devenise un fel de diavol, purtând ca un sacrilegiu suplimentar numele patriarhului Iacob. Numai că diavolul ăsta mă atrăgea mai degrabă decât sfinţii pastorului şi, când îl vedeam clătinându-se pe sub coroanele verzi, negru ca un drac, stub pletele lui albe de patriarh, mi se părea că asist la săvârşirea unei taine, în sfârşit, ceva ca un fel de slujbă nelegiuită.

Ceea ce dădea îndeletnicirilor lui absolut profane caracterul de slujbă era faptul că mormăia într-una frânturi de spirituals aşa că toate sfintele personaje ale bibliei se aflau în permanenţă pe buzele lui groase şi vinete. Cu mintea mea de azi socot că bătrânul era, într-adevăr, atât de simplu şi naiv religios, încât nu vedea nici-o incompatibilitate între preceptele biblice şi prepararea clandestină a alcoolului, dar atunci mi se părea că oficiază un rit întunecat, bătându-şi joc de tot ce trebuia socotit sfânt. Înţelegeţi poate acum de ce4 priveam cu spaima aceea, în care intra curiozitate şi repulsie.

Abia trecusem podul de lemn arcuit peste râu şi mă ascunsesem pe după trunchiurile salcâmilor, când un glas a răsunat deasupra mea, din cer.

— Hei, albule, ce cauţi aici?

O clipă am fost încredinţat că un înger îmi cere socoteală pentru nelegiuitul interes pe care ia purtam bătrânu’lui. M-am făcut lac de apă şi au început să-mi tremure genunchii, dar ridicând cu teamă privirile am văzut, cocoţat în copac, un băiat de vârsta mea. Luat prin surprindere, am bâiguit prosteşte:

— În salcâm… şi acele?

— Asta-i dud, prostule…

Prea trecusem repede de la spaimă la uşurare pentru a mă mai opri la greutatea unui cuvânt.

— De ce-mi spui albule? am întrebat. Şi tu eşti alb… Nu ştiu cum a putut sări din copac, ca o pisică. Era desculţ, cu părul vâlvoi, purta nişte pantaloni ca vai de lume şi o cămaşă peticită. Ceea ce m-a surprins cel mai mult a fost peticul roşu cusut strâmb în dreptul inimii.

— Sunt alb, dar elefant, a proclamat ca un fapt bine cunoscut. Tu ce cauţi aici?

Nici nu-mi trecea prin minte că i-aş fi putut întoarce întrebarea şi, cum nu voiam să-i răspund, am preferat să schimb vorba.

— Şi ce-i peticul ăsta roşu? am întrebat, arătând spre pieptul lui.

— Am fost rănit, a spus cu o blândeţe pe care nu o înţelegeam şi, în clipa aceea, s-a şi năpustit.

Ne-am rostogolit pe iarbă. Am crezut că era vorba de o obişnuită hârjoană băieţească, dar imprevizibilul meu adversar s-a însărcinat sănmi demonstreze că mă înşelam. M-a bătut pur şi simplu, m-a bătut măr până am început să ţip, şi până ce bătrânul diavol cu plete colilii a ieşit din colibă. Mi s-a părut atât de ciudat că eram salvat tocmai de Iacob, încât, pe loc” am uitat să mai plâng. Pentru întâia dată îl vedeam de aproape. Era beat, ca de obicei, dar numai cât să se clatine pe picioare şi să vorbească împleticit, pentru că a fost totuşi în stare să ne apuce pe amândoi cu câte o mână, ca pe nişte pisoi, şi să ne aşeze apoi la dreapta şi la stânga lui, mormăind blajin:

— Oile domnului, berbecuţi… bee-beee…

Jim şi cu mine am început să râdem şi bătrânul a râs şi el, săltându-şi pântecul de Silene. Dar, în raporturile mele cu Jim elefantul alb a rămas un semnal, vestind primejdii…

Cred că pierdusem drumul. M-am oprit şi am plimbat în cerc lumina lanternei, deşi peste tot întâlneam aceleaşi trunchiuri a căror verde

indiferentă mă sfida. Am început să mă întreb dacă nu era preferabil să mă întorc la Jim, căruia speram că-i venise mintea la cap. De fapt, mă amăgeam cu bună ştiinţă (în adâncul sufletului nu mă îndoiam de inutilitatea înapoierii lângă el), dar mă simţeam mai pierdut decât un căţelandru care n-a făcut ochi. Pentru orice eventualitate l-am strigat de câteva ori, fără prea mare convingere, pe Ngala. Prefer să nu ştiu nici în ziua de azi al cărei flare a fost glasul care mi-a răspuns. Urletul a răsunat atât de aproape, încât, fără să mă mai gândesc, am pornit ca din puşcă, sărind peste un trunchi prăbuşit, am dat cu capul în nişte liane ude şi. Clătinându-mă, m-am oprit într-o mocirlă. Apa nu trecea de carâmbii cizmelor, dar n-aveam curajul să înaintez pentru că nu ştiam dacă mergând mai departe am să dau de pământ. Cu toate că lumina lanternei îmi arăta aceeaşi întindere verzuie pe care o străbătusem până atunci. Se făcuse deodată linişte" ca şi cum jungla şi-ar fi oprit răsuflarea.

În clipa următoare am auzit un zgomot şi Jim a apărut în lumina pe care o îndreptasem spre el. Am simţit, pe loc, că ceva se întâmplase.

— Nu fi prost, Vernon, a spus.

— Cred că am pierdut drumul.

Stătea de cealaltă parte a trunchiului prăbuşit.

— Ruinele sunt încolo, şi a arătat spre dreapta.

Mai clipoceam cu cizmele prin apă. E curios cum numai prezenţa lui mă liniştise şi puteam vorbi acum detaşat despre ruine, ca despre o problemă abstractă.

— De unde ştii?

Nu mi-a răspuns, dar a întins braţul ca să mă ajute să trec peste trunchiul care despărţea aşa-zisul pământ, de mocirlă. Când i-am apucat mâna, m-am simţit tras deodată şi răsucit. Peste o clipă eram imobilizat la pieptul lui şi am simţit că-mi vâră ceva în guiră. Era o materie gelatinoasă, piperată şi cu miros de floare.

— Nu sunt egoist, a spus. Ţi-am păstrat o bucată…

Îşi pusese palma peste buzele mele. Afurisita aia de ciupercă îmi ardea limba şi cerul gurii şi nu puteam s-o scuip. Atunci mi-a tras una peste ceafă. Am zvâcnit din tot trupul şi, fără să vreau, am înghiţit porcăria pe care mi-o înfundase în gură. Jim a făcut un pas îndărăt şi mi-a dat drumul.

— Nu fi prost, Vernon, a spus din nou. Fără lnaga ne lăsăm oasele aici. Nicio fiară nu se atinge de omul care a înghiţit o lnaga…

— Te cred, i-am răspuns. Fiarele astea au mai mult cap decât unii diplomaţi de la Harvard…

Fusesem otrăvit şi ştiam că nu mai era nimic de făcut, înţelegeţi? Vorbeam resemnat, dar tremuram tot.

— Stinge lanterna, diplomaţiile!

— Şi mai ce?

— Şi fii mai puţin deştept!

Acum mi-era totuna. Am stins lanterna.

— Ei?

Am ridicat din umeri.

— Otrava îşi face efectul. Simt nişte furnicături în jurul buzelor.

— Tu ai avut întotdeauna idei puţine, dar fixe, a spus Jim. Chiar ţii atât la pielea ta?

Furnicăturile se răspândeau cu repeziciune, urcau pe obraji, coborau spre bărbie. Apoi le-am simţit în jurul ochilor, pe pleoape, pe gât. Jim aştepta.

Şi, de unde întunericul fusese total, ca în fundul unui dulap închis, mi-am dat seama că încep să văd. Nu mi se obişnuiseră ochii. Desluşeam copacii, solul, şi-l vedeam pe Jim. De fapt era tot atât de întuneric, dar acum recunoşteam ceea ce intra în raza privirilor.

— Ai început să vezi? m-a întrebat.

Abia atunci mi-am amintit că venise către mine fără lanternă. Aveam amândoi o singură lanternă şi o luasem cu mine când îl părăsisem, dar n-am mai avut răgazul să simt ruşinea!

— Da, i-am răspuns. Văd.

— Bine. O luăm din loc.

Într-adevăr, vedeam tot mai limpede, deşi întunericul rămăsese la fel de compact. Jim o apucase cu paşi mari în direcţia pe care mi-o arătase şi am început să mă ţin după el.

— Auzi şi tu muzica? l-am întrebat.

De la o vreme auzeam un sunet continuu, ca un acord de orgă. Era un sunet grav, plin, peste care începuseră să se suprapună alte sunete, un fel de acorduri fluide, ca şi cum nişte degete ar fi atins o harfă.

— Stai pe loc, a spus Jim.

M-am oprit şi n-am mai auzit decât orga.

— Asta-i verdele junglei…

N-am găsit nimic ciudat în vorbele lui, deoarece am înţeles imediat că verdele devenise un sunet. Ciudată era liniştea cu care primeam amintirea faptului că fusesem otrăvit» în genere, nici nu mă gândeam la asta, dar dacă-mi mai trecea prin minte că înghiţisem o bucată din ciuperca violetă era doar o constatare, aşa cum înregistram prezenţa unei ridicaturi de pământ şi înălţăm piciorul ca să nu mă împiedic. Ciuperca, da, ştiam… Dar faptul nu mai avea importanţa pe care i-o dădusem abia adineaori.

— Acum, porneşte, a spus Jim.

Din nou acordurile de harfă, şi n-a mai fost nevoie să-mi spună că auzeam culoarea cizmelor, spre care priveam fără să vreau în timp ce mergeam.

— Ei?

— Da, am răspuns, cizmele…

— Faci progrese, Vernon. Dar ruinele?

— Ce-i cu ruinele?

A tăcut, păşind mai departe înaintea mea. Când mi-am ridicat privirile, şi le-am îndreptat spre capul lui, către masa vegetală din care ţâşnea amplu şi dens, acordul de orgă, am văzut uriaşele planuri de pământ, suprafeţe cu marginile superioare netregulaţt zimţate de vrăjmăşia ploii, a vântului, a omului, poate. Şi am auzit îndată sunetul ruinelor roşcate.

— Jim! am strigat.

— Ajungem acum…

Într-adevăr n-am mai avut mult de mers. Copacii s-au chircit, au aruncat cât puteau de departe serpentinele lianelor, şi, în cele din urmă, s-au topit în pământul sănătos, tare, un adevărat pământ pe care-ţi făcea plăcere să pui piciorul. Jim a chiuit odată:

— Hei, Ngala!

Abia acum am văzut luna acoperită tot timpul de acoperişul verde al pădurii. Era o lună plină, mare şi roşie, cum numai în Africa poţi vedea, o lună oare pare făcută din pământul roşu al Africii, dar dintr-unul, cum să spun, incandescent, iradiind toate focurile acumulate peste zi. Lumina roşie bătea zidurile de pământ ce înconjurau până la înălţimi surprinzătoare ruinele şi-n urechi îmi răsuna acum echivalentul muzical al culorii roşii, ca un sfâşietor geamăt de saxofon. Acordul de orgă al junglei încetase.

Prin arcul de triumf al porţii, contemplam de afară ruinele şi auzeam, peste saxofonul tragic, ecourile glasului lui Jim, repercutat din perete în perete, ca zborul unui liliac.

— Ngala… gala… ala…

Brusc, n-am mai auzit saxofonul. În schimb vedeam nişte explozii, colorate, fantastice pete izbucnind din cer, pe zidurile de pământ, pe tot ce puneam privirile. Ca nişte focuri de artificii explodau şi se desfăceau în şuviţe, în râuri de culoare care-şi amestecau nuanţele ca-n jocul din copilărie, când presam două coli pe care le acoperisem cu vopsele şi, desfăcându-le, urmăream încântiaţi felul cum se pătrundeau culorile pe hârtia udă.

— Jim, am strigat, Jim!

Dar exploziile cromatice au izbucnit cu atâta putere, scăpărător de luminoase, încât orbit, am strâns din pleoape.

— Nu urla, a spus Jim şi îndată, fluvii de mătase au început să curgă ca nişte curcubee cu ape mişcătoare.

— Văd sunetele, am şoptit, urmărind lina contopire a culorilor.

Erau irizări neînchipuit de gingaşe, tonuri de verde, de albastru cu nuanţe sidefii, printre care un trident de vopsea trandafirie îşi desfăcea leneş delta fluidă. Mi se oprea inima de năvala frumuseţii şi, pentru a o stimula, am început să cânt cu jumătate de gură. Voaluri colorate fâlfâiau, se prefăceau în suprafeţe dense, moarate, pe care o stranie putere interioară le răsucea, le topea de parc-ar fi fost de ceară, silindu-le să se prelingă în neaşteptate unduiri de o lentă şi inimitabilă graţie.

Volute fluide ţâşneau, descompunându-se uluitor. Fumegau armonios în insesizabile game de culoare, orgile de forme şi nuanţe din care se alcătuiau la nesfârşit caleicloscopuri lipsite de sens, dar fascinante. Mi se părea că fusesem transportat într-un inefabil paradis a cărui lege era subtilitatea. Tot ce putea fi grosolan, se afina în feericul laminor al lipsei de pondere, al fluidei cursivităţi. Despovărat de oase şi muşchi, senzualitate pură. Mă destrăbălam vizual în spaţii ireale.

— Aici, Ngala! Aşteptat, Ngala…

În pragul morţii, cercuri rotitoare, carusele de volume şi culori.

— Îmi pare bine că te-am găsit, Ngala!

Glasul lui Jim crea arteziene uriaşe. Cu un efort dureros, crispare de voinţă, galvanizând un trup inert, mi-am îndreptat privirile către statuia de

abanos, poleită de lună. Faţa lui Ngala era cenuşie, aşa cum arată feţele negrilor când pălesc sub imperiul emoţiei. A deschis gura, dar buzele au tremurat fără a putea articula un sunet şi ochii i s-au holbat până-ntratât incit albul le-a invadat obrajii şi a depăşit parcă streaşina sprâncenelor.

— Lnaga, a gemut, în cele din urmă, trăgându-se îndărăt, lnaga.

Uimit, m-am uitat la Jim. Pentru întâia oară de când ne aflam lângă zidul adăpostind lumea moartă a ruinelor, pentru întâia oară de când luna îşi trimitea spre noi fluxul sângeriu, i-am văzut faţa. Şocul a fost atât de puternic, încât am simţit deodată ce înseamnă să ai gura uscată. Ochii cenuşii ai lui Jim fuseseră cotropiţi de violetul bătător la ochi al ciupercii, erau violeţi, până şi albul lor devenise violet. Paiete de aur jucau în apa violetă, ca nişte minuscule făpturi dotate cu o stranie independenţă. Faţa trebuie să-mi fi oglindit o stupoare imbecilă, pentru că Jim mi s-a adresat repede, pe tonul obişnuit:

— Nu fi prost, Vernon! Ochii celor ce consumă lnaga devin lnaga… Cum crezi că şi-a dat seama Ngala?

Suprafeţele colorate urmau să se contorsioneze, îmbinându-şi valenţele plastice în mereu alte compoziţii, care ar fi dat gata un pictor abstract.

— Şi ochii mei? am întrebat cu un glas sugrumat, pe care nu mi-l recunoşteam.

— Închipuie-ţi, a spus Jim. Până şi ochii tăi…

Ngala nu cuteza să se apropie şi ne privea cu un respect superstiţios.

— Om lnaga puternic… om lnaga nu mai eşti om…

Mi-am dat seama că, treptat, sunetele nu mai erau în stare să deştepte aceeaşi magie a culorilor. Le vedeam acum mai palid, mai inconsistente, şi mă întrebam dacă efectul toxinei scade; dar mi-am amintit că sunetele transformate în culori nu făcuseră decât să ia locul culorilor echivalente prin sunete.

— Ce ne mai rezervă lnaga? am întrebat de aceea, cu o stupidă dezinvoltură.

— N-o lua atât de uşor, Vernon…

Cum Jim ingurgitase otrava înaintea mea era firesc să resimtă mai devreme şi urmările, aşa că felul cum îmi vorbise mă făcea să aştept cu nelinişte cele ce aveau să urmeze.

Am devenit atent.

— Om lnaga, bolborosea Ngala. Şi luna… luna mare…

Cuvintele lui nu mai urneau caruselul culorilor. Zidurile de pământ sigure se ridicau înaintea mea, bătute de Lună şi, abia când jocul formelor dezlănţuite nu m-a mai solicitat, am început să fiu sensibil la neobişnuita lor frumuseţe. Ceea ce aveam în faţă era o cetate, o aşezare împrejmuită de ziduri. Trecusem de poarta care părea un primitiv arc de triumf şi acum clădiri cu pereţi de pământ îşi înălţau etajele, privind cu spărturile ferestrelor. Acoperişurile se prăbuşiseră, iar acolo unde se rezemau cândva de pereţi, pământul arăta zdrenţuit, ca mâncat de invizibila lepră a timpului. Apele cerului îşi săpaseră drum prin masa roşcată, risipind suprafeţele şi târând cu ele ornamentele de lemn şi ceramică. O mască galbenă rămăsese încrustată într-un perete, acolo unde mâini topite de pământ o fixaseră. Toate clădirile păreau nişte imense trunchiuri de con, o stranie colecţie de turnuri ale lui Babei transplantate de pe" pământul dintre ape", iar noi – trei oameni rătăciţi într-un peisaj lunar.

— Trebuie să încercăm, Ngala! a spus Jim.

Negrul îşi mai venise în fire. Era un vlăjgan pe care bunicul Stuart l-ar fi cumpărat cu ochii închişi, vreau să spun că bunicul ar fi fost omul cel mai nimerit să aprecieze muşchii nobili şi statura atletică a lui Ngala. Fireşte, vremurile se schimbaseră şi nu ne aflam la noi, în Georgia, ci pe misteriosul pământ al Africii, unde Ngala era la el acasă, visând să studieze istoria.

Era pricina pentru care apăruse în tabără, oferindu-se să ne ajute la cercetări. În ce mă priveşte, am presupus aproape din prima clipă că trebuie să fie afiliat la una dintre organizaţiile secrete care împânziseră regiunea, militând pentru independenţă. Îi cunosc pe negri, am trăit în mijlocul lor şi am, pentru descifrarea sufletului lor negru, o intuiţie remarcabilă, probabil moştenită. Demnitatea calmă a lui Ngala nu putea proveni decât dintr-o religiozitate exagerată sau proaspătă conştiinţă a puterii, şi înclinam mai degrabă către ultima ipoteză. Numai împrejurarea neaşteptată că devenisem lnaga fusese în stare să-l tulbure, descătuşând din străfundurile fiinţei lui o atavică spaimă, sau, poate, numai un profund respect.

— Primejdie mare, a răspuns şovăitor la enigmatica propunere a lui Jim.

— Despre ce-i vorba? am întrebat.

Dar Jim nu m-a învrednicit măcar cu o privire.

— Ai încredere în mine, Ngala?

— Încredere, a rostit negrul, adăugând îndată, ca o dovadă, Om alb

aici…

Într-adevăr, nu pricepeam de ce se hotărise Ngala să ne destăinuie locul aşezării părăsite, pe care nici-un alb n-o cunoştea. Dar, fără să vrea, Jim m-a făcut să înţeleg.

— Vrei să ştii, nu? Vrei să afli cum a sfârşit cetatea… Fără cunoaşterea rădăcinilor eşti mai puţin decât o frunză dusă de vânt…

Vorbea cu o patimă nefirească şi nu se mai întreba dacă Ngala îl poate urmări. Mai degrabă decât bietul negru, cred că eu înţelegeam acum pricina pentru care Jim stăiruise să studieze vechea cultură africană şi mă târâse şi pe mine către preocupările lui, în ciuda nedumeririi şi dispreţului cu oare ai mei îmi primiseră hotărârea. Am avut nevoie de sprijinul unchiului Harry, senatorul care a intuit câştigul politic care-l reprezenta pentru partidul republican, posibilitatea de a jongla în prezenţa alegătorilor negri cu numele de Vernon L. Warren, „distinsul africanist crescut din nobilul nostru pământ al Sudului…

Atunci, în faţa lui Ngala care ezita şi a insistenţelor lui Jim, singur deodată cu mine însumi, m-am întrebat pentru întâia oară de ce îl urmasem pe fostul băiat cu cămaşă peticită, de ce stăruisem ca tata să-l ajute să studieze, de ce mă aflam acum la picioarele coloşilor de pământ şi sub Luna tot atât de roşie ca şi ei, pe pământul unui continent situat la antipodul a tot ce avea pentru mine farmec şi preţ. Ce fascinaţie absurdă exercita Jim asupra mea de-i răbdam toanele, atunci când raporturile dintre noi ar fi trebuit să fie inversate, că numai datorită mie se ridicase peste lamentabila condiţie a părinţilor săi? Înclin să cred că neobişnuita luciditate de care clădeam dovadă era tot timpul unul dintre efectele otrăvii. Enervat, am privit către Jim.

Atunci, i-am întâlnit privirile mâncate de veninul violet şi am simţit, copleşitoare, puterea curiozităţii şi a repulsiei. Fulgerător mi-am amintit de bătrânul Iacob. Jim mă captivase prin acelaşi amestec de încântare şi oroare, exercitase asupra mea aceeaşi atracţie morbidă, care mă imobiliza ceasuri întregi în faţa colibei din pădurea de salcâmi a copilăriei. Se petrecuse un transfer, o simplă deplasare de complex. Curiozitatea şi repulsia, deşteptate de un negru beat, trecuseră asupra albului sărac şi pitoresc, obsedat de înfrăţirea cu negrii, printre care trăise. Sângele aristocratic al sudului se răzvrătea tardiv în mine, recunoscând abia acum fascinaţia vinovată, împletită cu una la fel de veche. În drama ancestrală, care punea în scenă protagonişti

albi şi negri, jucasem rolul albului nedemn, incapabil să-şi depăşească povara complexelor, pe care albul normal le lepăda sub craca de care atârna Jim Crow.

— Repede, a spus atunci Jim, şi mi-am dat seama că, pierdut în revelaţia pe care o trăiam, scăpasem o parte a dialogului dintre el şi Ngala.

Luciditatea dăruită de toxina ciupercii şi care mă redase mie însumi întărise probabil tot ce era autentic şi în comportarea lui Jim, îi potenţase voinţa, puterea de convingere. Am dedus că-l hotărâse pe Ngala, căci amândoi se îndreptau acum spre inima ruinelor.

— Hai, Vernon!

Jim azvârlise cuvintele peste umăr, ca şi cum s-ar fi adresat unui câine. Am simţit dorinţa de a-l păilmui, uihilindu-l în faţa negrului, dar m-am pomenit urmându-i, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Treceam prin stări contradictorii (nu uitaţi că mă aflam tot timpul sub blestemata influenţă a ciupercii) şi certitudinile de adineaori începeau să se estompeze înainte de a-mi fi putut da seama.

Absent, treceam printre pereţii roşcaţi. Cetatea’ nu fusese construită după un plan şi Uliţele, spaţiile dintre clădiri, alcătuiau un labirint printre coturile căruia ne strecuram, suind ades mormane de pământ prăbuşit. Într-un loc, în mijlocul drumului, am dat peste o placă de fildeş pe care se înfruntau doi elefanţi. Era linişte şi Luna se ivea sau pierea pe cer, după cum ne-o arătau sau ascundeau masivele roşcate, emaninct misterul unor vieţi risipite. Totul părea atât de definitiv mort* încât n-am tresărit nici când am intrat, literalmente în culcuşul leilor.

Leoaica dormea pe o rână, ca şi cei doi pui imobilizaţi cu boturile în dreptul ţâţelor ei, şi cred că doar mirosul fiarelor a trezit în mine amintirea unei spaime străvechi. Altminteri, înregistrasem priveliştea cu acelaşi calm pe care l-am simţit plimbându-mi privirile peste monotona succesiune a pereţilor. Dar Ngaila, păşind între mine şi Jim, ne-a apucat pe amândoi de braţ. Îl simţeam crispat, abia stăpânindu-şi panica dezlegată în sacul negru al trupului şi incapabil până şi să urle. Jim i-a dat mâna în lături şi s-a apropiat de fiara care ne simţise. Sărise în picioare, smulgindu-şi ţâţele din boturile puilor, şi o clipă am văzut dâra albă a laptelui, spre care-şi întindeau comic limbile trandafirii. Dar momentul nu era comic.

Ghemuită, leoaica se pregătea să sară. Jim a înaintat atunci cu o linişte

nefirească şi am văzut fiara tupilându-se cu coada între picioare. Îşi dezvelea colţii şi scuipa, în timp ce blana-i galbenă zvâcnea, ondulând scurt pe spate şi pe coaste. Sigur de el, calm, Jim a întins mâna şi a scărpinat leoaica sub bot, de parcă ar fi avut în faţă o pisică, iar colosul înfricoşător s-a muiat tot şi, închizând ochii, a început să toarcă.

Pentru a putea înţelege într-adevăr ce se petrecea acolo, în vechea cetate părăsită, trebuie să fi văzut măcar o dată un leu, altfel decât dincolo de gratiile cuştii, şi să ştiţi ce înseamnă ferocitatea unei femele surprinsă în vizuină, alături de pui. Stupefiat, ascultam torsul puternic ca sforăitul unui bărbat şi nu-mi puteam lua privirile de la scena luminată straniu.

Şi azi îl mai văd pe Jim, aplecat şi scărpinând leoaica răsturnată voluptos, în vreme ce puii sug, frământând ţâţele cu labele lor groase cât încheietura braţului meu.

Mâna lui Ngala şi-a accentuat presiunea şi negrul mi-a făcut un semn din cap. Cu paşi furişaţi ne-am îndepărtat pe uliţă întorcându-ne mereu către Jim, oare ne privea. Luna îi lumina zâmbetul ciudat întipărit pe faţă şi am avut impresia că lumina spectrală ce jucase în jurul ciupercii, atunci când o văzusem la piciorul copacului, plutea acum peste umerii lui, rămaşi în întuneric. Nu ştiu cum a putut părăsi fiara îmblânzită, dar a venit după noi peste câteva clipe şi Ngala a pornit repede luând-o înainte. N-am schimbat nici-o vorbă. Mă întrebam dacă otrava ciupercii îmi dăruise şi mie, care înghiţisem probabil o cantitate mai mică, puterea de care Jim dădea dovadă.

Treceam, pe uliţe desfundate, către un loc cunoscut, pare-se lui Ngala. Strămoşii lui ridicaseră cindva cetatea de pământ şi amintirea li se perpetuase în legende, pe care venisem să le supunem confruntării cu materialul recoltat din săpături. Era scopul misiunii noastre, dar n-aş pune mâna în foc că Jim nu urmărea şi nişte ţeluri numai de el ştiute. V-am spus că-i bănuiam pe Ngala de apartenenţă la mişcarea politică a cărei activitate subterană sărea în ochi, iar încrederea lui în Jim, mi se părea suspectă. Mă întrebam ce-i propusese Jim. De fusese nevoit să insiste atât şi de ce se arătase Ngala reticent.

— Unde mergem? am întrebat.

— Acum ajuns, a răspuns Ngala.

Uliţa se lăţise într-o piaţă invadată de tufişuri. Vedeam o clădire mare, de formă elipsoidală, pe tocul uşii căreia, păstrat intact, alerga un ornament zigzagat, de o albetaţă strălucitoare. Urmărindru-l cu privirile, mi s-a părut că

se mişcă.

— Aşteptat, a şoptit Ngala.

Alăjturi de Jim l-am văzut intrând în clădire, de unde s-a întors curând cu un tam-tam roşu. I-am identificat de la întâia privire ornamentele. Era o piesă de muzeu, un obiect de cel puţin trei, patru sute de ani. Ochiul însângerat al Lunii se afla chiar deasupra noastră, imensă replică cerească, a vechiului instrument.

— Om lnaga, a rostit negrul cu o neaşteptată solemnitate, uiţi drept în ochi la Ngala…

Şi a izbit cu palmele, trezind glasul amuţit al tam-tamului. Ţinea capul ridicat şi în ochiul lui, deschis peste măsură, m-am văzut deodată întreg. Am avut o clipă de ezitare, ca şi cum ceva m-ar fi avertizat să nu mă dăruiesc orbeşte, apoi curiozitatea a fost mai puternică şi mi-am privit ţintă mărunta imagine răsărită pe luciul întunecat al ochiului. Presupun că Jim a făcut la fel.

Palmele lui Ngala izbeau ritmic tam-tamul, dar bâfeasă nu era aceeaşi. De unde începuseră lent, ca şi cum le-ar fi fost greu să urnească sunetele închise în străvechea cutie, ritmul se precipita pe nesimţite, fără ca succesiunea să decurgă monoton.

Aveam de fiecare dată surpriza sunetului născut în arhaica tobă, pentru că nu mi-aş fi putut închipui că, dintr-un instrument primitiv, se poate scoate o asemenea bogăţie sonoră. Deşi familiarizat cu performanţele toboşarilor unor vestite orchestre de jaz, m-am pomenit suspendat de bubuitul ritmic produs de Ngala, de parcă fiecare sunet ar fi fost o treaptă pe care o urmam fără voie, urcând sau coborând (nu-mi dădeam seama), de parcă ultima bătaie ar fi răsunat în cea mai tainică poartă a fiinţei mele. Dar o nouă percuţie mă repezea de fiecare dată către noi trepte, şi poaita adevărată părea să se afle mult mai departe. Niciodată încă nu trăisem o atât de bizară sondare a alcătuirii lăuntrice. Concomitent, imaginea mea de pe ochiul dilatat al lui Ngala se înceţoşa şi redevenea netă ca şi cum aş fi oscilat într-un alt spaţiu decât cel între coordonatele căruia mă aflam, sau ca şi cum realitatea fiinţei mele ar fi fost asaltată, mânată, ca şi cum o ciudată forţă ar fi izbutit să se desprindă temporar din mijlocul pieţii năpădită de tufişuri şi eu aş fi revenit totuşi, cu o încăpăţânată voinţă, pe care succesiunea bătăilor de tobă o anihila treptat. Tot mai maleabil, eram desprins din contigenţe elementare. Mă simţeam smuls şi răsucit într-un vârtej unde numele şi individualitatea mea se

întunecau până a nu mai fi, unde obscuritatea era propice confuziei. Luna trecea înicet pe deasupra capetelor noastre, trecuse, iar umbrele se concentrau, împrumutând ruinelor de pământ o insuportabilă putere. Nu cred că Ngala se aşezase în aşa fel întâmplător, încât razele lunii căzând pieziş, să-i lumineze ochii. Deşi nu-mi dezlipeam privirile de ochiul lui, îmi dădeam seama că mă cufund (acum nu mă mai îndoiam de lenta, dar continua mişcare cu care coboram treptele sonore), îmi dădeam seama că pătrund tot mai adânc într-o zonă de întuneric, fundamental diferită de întunericul familiar. Bătăile tobei răsunau dramatic, erau strigăte şi sunete seci, uimitor de asemănătoare cu nişte împuşcături. Erau împuşcături.

Atunci ochiul lui Ngala a crescut în bezna tot mai densă, a devenit un straniu ecran pe care umbre fugitive au început a se mişca şi deodată, imaginea mea (care jucase înceţoşat) s-a precizat. M-am recunoscut fără greutate, deşi purtam veşmintele unei epoci revolute. Eram mânjit de funingine, cămaşa-mi fâlfâia sfâşiată, ţineam în mâna dreaptă un pistol a cărui ţeava fumega şi răcneam, către nişte oameni nevăzuţi. Împuşcăturile răsunau şi mi se părea ciudat că le aud, fără să-mi pot auzi glasul. Am văzut flăcările unor mari incendii luminând vânzoleala unor trupuri negre, apoi cei către care strigam au năvălit, urlând şi slobozind focuri de armă. Le vedeam gurile deschise, dar nu auzeam nimic deşi distingeam totul, feţele convulsionate,

mişcările, şi până şi şuviţele de fum. Acoperind scena de apocalips, o namilă dreaptă s-a ivit deodată înaintea mea, ridicându-şi amenințător suliţa, şi am tras în pieptul lat pe care jucau coliere de colţi. Ca la o peliculă filmată cu încetinitorul ara văzut faţa războinicului schimonosită de tentaculele morţii, deformată de urletul crescut în carnea zdrobită, dar n-am apucat să-l zăresc înăbuşindu-se pentru că m-am repezit înainte. Oamenii mei înconjuraseră aşezarea (ştiam c-o înconjuraseră) şi acum începeau să strângă cercul.

9

Am recunoscut clădirea elipsoidală în faţa căreia mă oprisem şi o panică josnică m-a covârşit, ca o apă imundă.

Panica asta a alungat stupoarea şi m-a îmboldit să rup filmul atroce desfăşurat pe neaşteptate, zvârlindu-mă în demente încercări de a mă desprinde din lanţul imaginilor. Nu eram victima unei absurde nopţi de groază, a unui coşmar, ci mă aflam întradevăr de două ori în acelaşi loc, în două epoci, căci înţelesesem că cel pe care-l vedeam distrugând cetatea în care Ngala ne adusese era căpitanul de fregată şi negustorul de sclavi Noah Warren, tatăl bunicului Stuart.

Iar totul se petrecea aevea în jurul meu, simţeam mirosul fumului şi mi se părea că dacă aş întinde mâna, aş putea altinge pielea neagră a fetei pe care Sam o trântise la picioarele mele. Sam? Dar era Jim, Jim… Îl recunoşteam pe cel mai tânăr membru al echipajului, maică-sa mi-l încredinţase cu lacrimi în ochi înainte de plecare, după ce-i desenase pe frunte, cu degetele împreunate, o cruce. Mă luptam să mă eliberez, să redevin eu, care n-aveam nici-un amestec în tot ce se înfăptuia acolo, şi mă vedeam râzând şi bătându-l peste umeri pe Jim, care era Sam. Aş fi vrut să strig (către Noah, către Ngala?) „Destul, opreşte! şi nu-mi auzeam glasul, aşa cum nu-l auzeam nici pe cel cu care rosteam gluma ce părea să-l înveselească pe Sam. Iar tot mai mulţi negri erau aduşi în piaţă. Unii cărau colţi de fildeş. Sam dispăruse pentru a se întoarce cu doi drugi de aur şi deodată l-am văzut împiedicându-se. A scăpat drugii şi s-a prăbuşit cu faţa în jos, în vreme ce alţii dintre oamenii mei smulgeau brăţările din sârmă de aur încolăcite pe braţele şi picioarele celor ce

aşteptau să fie legaţi pentru a lua drumul fregatei.

Nu mai puiteam, oh, nu mai puteam să văd! Am făcut un efort deznădăjduit pentru a-mi muta privirile şi o durere câinească m-a sfâşiat, din creieri până-n măduva oaselor. Imaginile cumplite s-au clătinat în jurul meu şi, pentru o fracţiune de «secundă mi s-a părut că regăsesc pământul sub picioare. Apoi am auzit un bubuit înfundat ca ecoul prelung al unui înspăimântător seism, dar nu erau decât paşii convoiului, pe care ai mei îl mânau acum încadrând jalnica turmă. Ştiam că tălpile goale nu puteau produce un asemenea zgomot şi m-am îndârjit, luptând pentru cucerirea eului meu în ciuda spaimei cu care pândeam repetarea cumplitei dureri de adineaori, în ciuda faptului că mă simţeam stors de ultimii stropi de sânge. Încordarea a fost neînchipuit de sălbatică, mi-am muşcat buzele auzind sunetul propriului meu geamăt, şi, fără să vreau, am închis ochii.

Întunericul pur m-a despărţit de coşmarul viziunilor, ca şi cum aş fi fost transportat brusc într-o regiune a nefiinţei, într-un imaculat tărâm al liniştei, necunoscând omul şi patimile care-l macină. Am trăit o neasemuită clipă de relaxare (poate că n-a fost doar o clipă, dar după tensiunea dinainte simţeam nevoia unei absenţe totale şi liniştea mi s-a părut de prea scurtă durată), apoi am auzit din nou paşii convoiului şi, când am deschis îngrozit ochii, m-am văzut numai pe mine în ochiul negru al lui Ngala. Palmele lui smulgeau din cutia tam-tamului uruitul înfundat, din ce în ce mai slab, ca agonia unui ecou.

„Ştie?”

Întrebarea s-a zvârcolit în mine, răscolind straturile abia sedimentate ale neliniştii şi ale ruşinii. Degetele-mi zvâcneau ca degetele unui sugrumător. Dar a fost de ajuns să-l privesc pentru a înţelege că nu participase la strania incursiune în istoria strămoşilor săi. Începea să se lumineze de zi şi, în vaga rumeneală vestind răsăritul, pielea lui neagră strălucea, de parcă Ngala abia ieşise din baie. O imensă oboseală îi surpase obrajii, numai oboseala… Bătuse fără încetare în străvechiul tam-tam şi cu ultimele puteri menţinuse fragila punte sonoră, pe care coborâsem în infern. Dar nu trecuse de porţile infernului, pentru că nu era lnaga.

Sunt sigur că un zâmbet chinuit mi-a întins buzele uscate.

Încă năucit, Ngâla mi-a întors absent zâmbetul şi furtul surâsului, în clipa aceea, mi-a dat un izbăvitor sentiment de uşurare. Poate să vi se pară curios, dar tocmai atunci, abia atunci mi-am amintit de Jim. Toate spaimele,

toată ruşinea iluzoriu alungată îmi ardeau obrajii, când m-am întors către el. Dar nu fusese oare cu mine acolo?

Ca o mare păpuşă dezarticulată, zăcea cu faţa la pământ.

— Jim! am strigat, cu o speranţă încă nelămurită.

Ngafla abia îşi revenea din epuizarea şi năuceala pricinuită de atâtea ceasuri de efort, aşa că am ajuns înaintea lui lângă Jim, pe care l-am întors cu faţa în sus. Ca ars m-am dat cu un pas îndărăt, căci ochii lui, redeveniţi cenuşii, mă fixau cu o duritate insuportabilă, strigau o imprescriptibilă condamnare.

— Nu eu…

Dar n-am sârşit fraza. Înainte chiar de a rosti cele două cuvinte, pe care teroarea mi le smulsese, am înţeles că numai ochii unui mont puteau avea o asemenea fixitate sticloasă. Am întors capul către Ngala, care se apropia, şi am spus:

— Închide-i ochii…

Pentru nimic în lume n-aş fi vrut să le mai întâlnesc o dată acuzarea. Buzele lui Ngala tremurau. Dar negrul i-a închis ochii şi a şoptit cu o durere ce jnu puthea sparge paicea din inima mea:

— Şi spus, spus…

Totul îşi recăpătase înfăţişarea obişnuită. Mi-am amintit că Jim mâncase mai mult decât mine din blestemata ciupercă şi am fost «sigur că imaginile căpătaseră pentru el o tărie şi mai zguduitoare, că auzise poate şi cuvintele rostite, glumele şi rugăminţile, de perceperea cărora fusesem scutit. Poate că nu trăise şi c4 salvatoarea slăbiciune a clipei când închisesem ochir rupându-mă de lumea atroce renăscută pentru chinul nostru? H cunoşteam destul şi-i cunoşteam prea bine convingerile spre a nu înţelege ce însemnase pentru el, oricum, retrăirea distrugerii cetăţii şi, mai ales, descoperirea faptului că cineva din neamul lui contribuise la ea. Recunoscuse şi neplăcuta mea asemănare cu principatul erou al acţiunii şi-l identificase? Legendele despre străbunicul Noah făceau parte din folclorul Georgiei îşi duritatea privirilor înţepenite ale lui Jim… Mă acuza şi de moartea lui Sam? Se poate muri, probabil, de durere şi ură.

— Ce văzut, alb bun? se tânguia Ngala. Ce gonit viaţa, om lnaga?

Ochii lui Jim erau pentru totdeauna acoperiţi de pleoapele grele.

— Nimic, am spus repede. N-a văzut, ca şi mine, decât nişte umbre…

Dar avea inima slabă… bietul Jim!

Am adăugat ultimele cuvinte întâlnind privirile înlăcrimate ale negrului, pentru că o indiferenţă marcată l-ar fi mirat. Dar de mulţi, de foarte mulţi ani nu mă mai simţisem atât de liber Era cald şi mi se făcuse foame.

OV. S. CROHMĂLNICEANU

UN CAPITOL DE ISTORIE LITERARĂ

Curâind, după ce s-a început construcţia în serie a maşinilor de scris literatură şi ele au pornit să lucreze cu randamentul lor maxim, s-a observat că dispar, pe zi ce trece, criticii. Fenomenul avea o cauză imediată uşor observabilă: meseria de critic literar devenise, practic, imposibilă. Niciun om nu mai era în stare să ciltească măcar o mică pante din cărţile care apăreau. După unele estimări aproximative (istoria acestui moment a fost reconstituită târziu şi datele ei concrete au rămas nebuloase, pentru că se bazează încă pe izvoare indirecte), o maşină reuşea să compună o poezie în mai puţin de două secunde. Un roman sub trei sute de pagini necesita optsprezece minute. Timpul pe care îl cerea o piesă de teatru se ridica însă, în mod inexplicabil, la aproape o oră. Maşinile lucrau fără întrerupere cam nouăzeci de zile, având nevoie apoi de o pauză pentru revizuire. În felul acesta, numai la Lima ieşeau peste 1012 volume pe an, iar profiturile concernelor editoriale creşteau vertiginos. Primii care renunţară la misiunea lor fură istoricii literari. Fără examinarea marii majorităţi a cărţilor apărute obiectul muncii lor devenea o absurditate. Dar oricâte eforturi ar fi depus, ei nu reuşeau să citească nici măcar 0, 000lo/0 din producţia literară. Nu mult după aceea depuseră armele şi criticii foiletonişti. Chiar dacă renunţaseră deliberat la ambiţia de a face o selecţie după importanţă a cărţilor apărute (nu se putea şti în niciun fe (l dacă printre nenumăratele volume necitite n-au fost lăsate la o parte lucrări capitale), o dificultate de ordin principial li se relevase ca insurmontabilă. Executând riguros tipul de operă pentru care fuseseră programate, maşinile excludeau orice obiecţie critică. Comentatorul era chemat să examineze, înainte de toate, în ce măsură intenţia artistică a fost realizată. Or, maşinile nu se îndepărtau nici măcar cu o iotă de la programul lor, şi, practic, creau

numai capodopere” aşa că aprecierea devenea „ab initio” superfluă. Până şi gusturile absolut extravagante fuseseră prevăzute în calculul statistic iniţial, prin urmare nu puteau constitui nicio surpriză.

Întrucât demobilizarea criticii ameninţa să răpească vieţii literare pigmentul esenţial, cineva avu ideea să fie programate şi un număr de cărţi slabe, altfel capodoperele n-aveau cum ieşi în relief prin comparaţie. Trecându-se la îndeplinirea proiectului se constată că cercul vicios nu putea fi rupt. Maşinile construite spre a scrie cărţi neizbutite îşi realizau la rândul lor, fără greş, sarcina. Textele, pe care le produceau, erau în mediocritate sau stupizenie, desăvârşite, încărcându-se astfel automat cu o valoare estetică inestimabilă. Atunci unul dintre cei mai reputaţi filosofi ai vremii formulă teza că într-adevăr critica e sortită să dispară, pentru că maşina nu poate crea decât lucruri perfecte în raport cu ţelurile pe care şi le propune. Demonstraţia era cam încurcată şi se pierdea în ceţuri metafizice, dar condluzia se impunea inituitiv cu o mare forţă şi câştigă repede o adeziune aproape unanimă. Ultimul critic muri într-o dimineaţă de mai dintr-o aprindere a creierilor în biblioteca lui, îngropat efectiv sub un morman de cărţi (citise fără întrerupere, cu o viteză de trei pagini pe ceas, douăzeci şi şase de ore în şir.).

Totuşi o literatură lipsită de comentariul critic nu era imaginabilă. Acesta fu momentul în care se socoti necesară construirea maşinilor de judecat cărţile. Constructorii se izbiră de la început de o mare greutate. Ce program să le dea? Fireşte că, întâi, se cerea rezolvată problema informării elementare. Criticii-maşini trebuiau să parcurgă toată producţia scriitorilormaşini şi să o clasifice, pe genuri, specii, teme, subiecte, formule artistice, publicând deocamdată nişte buletine rezumative pentru orientarea cititorilor. Creierii electronici însărcinaţi cu această operaţie fură realizaţi repede şi intrară în funcţie. Branşaţi la maşinile de scris literatură reuşiră după foarte scurt timp să urmărească producţia beletristică în mod sistematic. Rezultatele se dovediră însă derizorii, pentru că buletinele obţinute pe această cale rămâneau inutilizabile. Volumul lor ajungea atât de mare încât nimeni nu izbutea să se descurse în ele. Alte maşini ar fi fost necesare să citească toate aceste lme şi să le supună unei noi selecţii. Dar pe ce criterii? Se reveni, după lungi dezbateri, la critica de exegeză. Constructorii de maşini avură enorme bătăi de cap spre a alcătui programele acestor noi tipuri de maşini. Sistemele critice4 practicate în epoca de artizanat literar (aşa fusese denumită perioada

când cărţile erau scrise de oameni) duceau, pe rând, la efecte neprevăzute. Critica existenţialistă, sub formă electronică, se lovea de paradoxul literaturii pe care o produceau maşinile. Era ea documentul unei trăiri? Da, şi nu, pentru că operele pe care pornea să le discute exprimau efectiv o experienţă de viaţă (în programele lor intrau atâtea posibilităţi încât rezultatele ajungeau efectiv imprevizibile şi repetau întocmai palpitul inefabil al existenţei), dar maşinile rămâneau nişte enorme îngrămădiri de filamente, pârghii şi reţele, care la o apăsare de buton intrau într-o stare de inerţie absolută. Critica psihanalitică stârni ca întotdeauna soandal, mai ales că-şi prelungea deducţiile în subconştientul proiectanţilor, ba chiar şi în cel al directorilor diferitelor întreprinderi industriale, furnizoare de creieri electronici destinaţi să producă diferite lucrări literare. Ziarele vremii înregistrează chiar câteva procese de răsunet: conducătorul unui mare grup financiar se trezi acuzat de porniri incestuoase, prezente în a douăsprezecea mia şase sute patra „Antigonă”, pe care o concepuse o maşină construită de o firmă subordonată băncii sale. Reclamantul susţinea că nu cunoştea nici măcar piesa iniţială, dar argumentul întâmpină serioase obiecţii teoretice.

Un timp avu oarecare succes programarea maşinilor pe o bază teologică. Acestea erau asimilate cu fiinţele omeneşti de altădată, cărora constroictorul-dumnezeu le insuflă harul creaţiei. Biserica protestă însă şi analogia fu socotită demoniacă. Singurul sistem care se dovedi mai fructuos reveni la ideea veche a actului critic, înţeles ca o refacere prescurtată a creaţiei în elementele ei esenţiale cu indicarea virtualităţilor neexploatate de autor. Opera literară trebuia să rămână astfel pentru exeget un excitant spiritual care să-i solicite infinite ipoteze poetice noi. Maşinile de criticat se apucară în consecinţă să extrapoleze intenţiile artistice. Dintr-un roman scoteau alte câteva mii. Dintr-o poezie, cicluri întregi. Dintr-o piesă, milioane de variante superioare. Producţia literară cumoscu o înflorire fără precedent. Toată lumea păru mulţumită, dar peste numai câţiva ani se observă că maşinileseriitori dădeau semne de enervare. Efecte disonante apăreau la capătul operelor: parcă înadins. Se ivi şi o maladie a „auto-anulării” sau cum au numit-o unii istorici, a „sinuciderii estetice”. De la un moment dat romanul, piesa sau poemul se dezvoltau simetric contrar, cu o egală desăvirşire, astfel încât rezultatul să fie o neantizare integrală a efectelor artistice iniţiale.

Se constată de asemenea că, practic, lucrări de critică din nou nu mai

apăreau de loc, fiindcă maşinile însărcinate cu scrierea lor produceau toit romane, nuvele, poezii şi piese de teatru. În timp ce agenţiile de publicitate, nemaiizbutind să însereze în ziare măcar o recenzie, se vedeau ameninţate să «dea faliment. Atunci cineva avu o idee revoluţionară, care rezolvă definitiv problema. Cele două tipuri de maşini fură branşate într-un circuit închis. Creierele electronice de scriitori şi de critici erau obligate astfel să-şi consume reciproc producţia: primele porniră cu frenezie să emită judecăţi asupra operelor produse de ultimele. Rezultatul fu o uluitoare inversiune. Dacă maşinile-critici îşi relevaseră vocaţii secrete de scriitori, maşimle-iscriitori îşi trădară pasiuni nemărturisite de a face critică. Cum totul, cu o violenţă devorantă, se desfăşura, graţie ideii amintite, în cerc închis, oamenii îşi putură vedea liniştiţi de treabă.

CONSTANTIN CUBLEŞAN
RITMUL ASCUNS AL INIMII

Stelele cădeau de pe cer, una câte una, în noaptea aceea albastră. Se desprindeau de sus, din mijlocul bolţii ori de undeva de aiurea şi despicau cerul cu arderea lor de o clipită.

Niciodată nu văzuse atâtea stele arzătoare. Când era copil se aşeza vara în iarbă şi, cât erau serile de lungi, privea cerul. I se părea că stelele tremură, că apar şi dispar într-un joc de licurici pe care nu-l putea înţelege. Nu-i plăceau nopţile cu Lună. Atunci nu se vedeau stelele, iar Luna era prea albă, de var. Lumina ei palidă cădea peste tot în jur ca o apă moartă. Nu putea suferi nopţile cu Lună.

Din locul în care se afla, cerul îi părea elipsoidal, luând forma geamului etanş al cabinei. Stelele cădeau mereu, dar el nu reuşea, nici acum, nici altădată, să vadă locul unde se desprindeau, prăbuşindu-se în gol. Le vedea numai trecerea vertiginoasă, ca un ţipăt luminos şi încerca să le reconstituie traiectoria. Câteodată parcă veneau din Lebăda, alteori din Scorpion, uneori din Vărsătorul ori din Gemenii, din oricare ailtă constelaţie, niciodată însă din Ursa Mică. Poate era numai o iluzie, ori era o lege ascunsă ca nicio stea să nu treacă pe acolo şi el se minuna ca atunci, în copilărie, când aştepta să cadă măcar una, vreodată, pe Pământ.

— Ciudat, prin Ursa Mică nu trece nicio stea căzătoare, spuse. Oare de

ce? Nu-mi aduc aminte să existe o asemenea lege. N-am dreptate?

Romulus îl privi mirat. Vasăzică Nic nu-l ascultase. Nu auzise nimic din tot ce-i spusese până atunci. Vorbise atâta vreme degeaba. Dar nu era supărat. Cadranul pulsiotronului electronic îi indica ritmul normal al inimii şi starea mult ameliorată a sistemului nervos şi acesta era cel mai important lucru.

Chiar dacă nu-l ascultase, Nic rămăsese treaz, ba, mai mult, se gândise la ceva, la ceva anume şi acesta era un semn în plus că putea să-şi învingă boala.

De peste trei ore Nic stătea, fără să se mişte, întins în patul destinat intervenţiilor medicale. Arterele îi fuseseră conectate la ventuzele aparatelor de neutralizare a radiaţiilor şi de aceea îşi simţea corpul întreg parcă strâns în chingi. Era toropit, îl copleşea somnul, dar Romulus îl tot ţinea de vorbă. Nu-i lăsa o clipă răgazul să-şi închidă pleoapele. Ce-i drept, nu-l prea asculta. Ştia că nu are voie să doarmă pe toată citirata intervenţiei, dar niciodată nu se interesase de ce anume. Nu crezuse că va ajunge cândva într-o asemenea situaţie. Nici acum nu i s-ar fi întâmplat nimic, dacă nu ar fi fost explozia aceea. Lucrase atâta vreme în cariera de uraniu şi nu avusese accidente până acum, când, aşa, deodată, nici nu-şi dădea seama prea bine cum, s-a produs explozia. Era adevărat că pe planetă erau foarte frecvente furtunile magnetice, dar acestea nu-i împiedicau să lucreze. Costumele de protecţie erau excelente neutralizatoare. De data aceasta însă... Încă nu-şi putea da seama cum se petrecuseră lucrurile. În starea în care se afla acum, nu se putea concentra. Era prea obosit, prea slăbit... Dacă nu ar fi fost atât de aproape, scăpa teafăr. Aşa, costumul fusese perforat în med multe locuri, şi el inhalase o mare doză de radiaţii, îşi pierduse cunoştinţa şi numai după reanimare se deşteptase de-a binelea.

Era deja pregătit pentru intervenţie, când îşi revenise în fire, iar aparatele bârâiau monoton şi subţire. Rând pe rând plecaseră din încăpere cu toţii. Plecase şi medicul, care în noaptea aceea avea legătura cu Pământul pentru a comunica rezultatele din ultimele treizeci de zile ale cercetărilor pe planetă. Rămăsese cu el în încăpere doar Romulus. Se aşezase lângă pat pe un scaun flexibil şi începuse să-i vorbească despre furtuna din ajun. Dar Nic nu se putea concentra deloc şi nu înţelegea nimic din tot ce-i explica omul acela atâlt de locvace. Poate de aceea îl şi lăsaseră pe el acolo, şi nu rămăsese

medicul, pentru că vorbea întotdeauna mult.

Ţinea minte numai că doctorul îi spusese la plecare: „Să nu care cumva să te laşi furat de somn, mă auzi?”.

Îi făcuse semn din pleoape că auzise. Apoi, pe un ton sever, doctorul i se adresase lui Romulus; „Nu-l laşi să doarmă. Îl ţii de vorbă până mă întorc. Acum să te văd, istoricule! Poţi să-i înşiri verzi şi uscate, toată evoluţia de la pitecantropi încoace, numai să nu-l slăbeşti o clipă. Ne-am înţeles, cred? Eu mă întorc îndată ce termin comunicarea”.

Cuvintele doctorului îi rămăseseră în auz, poate pentru că fuseseră rostite cu prea multă gravitate. La drept vorbind, lui nu i se păreau lucrurile chiar atât de grave. Trebuia să reziste vreo douăsprezece ore fără să doarmă. Nu era cine ştie ce, doar mai stătuse el şi altă dată fără somn, numai că acum se simţea moleşit şi nu putea să se gândească mai mult timp la ceva anume. Îi veneau în minte tot soiul de idei, de gânduri, sărea de la unul la altul fără vreo logică şi îşi simţea pleoapele grele. Într-adevăr, îi era somn. Privind însă cerul i se părea că se linişteşte. Dar prea cădeau multe stele în noaptea aceea.

— M-ai auzit, Romulus? întrebă din nou. De ce cad atât de multe stele?

Romului se uită la cer. Era într-adevăr senin, dar nu cădeau stele. Desigur, numai lui Nic i părea. Totuşi nu-l contrazise.

— Probabil e o ploaie de meteoriţi.

— Nu, nu cred.

Nic vorbea greu. Abia rostea cuvintele. Unui alt bolnav i s-ar fi interzis orice efort, mai ales să vorbească. Lui însă, i se cerea tocmai acest lucru, să converseze cu Romulus.

— De ce nu crezi?

— Pentru că prin Ursa Mică nu trece niciuna. Cum e posibil?

— Păi, încercă istoricul să-i dea un răspuns satisfăcător, Ursa Mică e aproape de punctul cel mai înalt al boitei.

— Când priveşti de pe Pământ, dar nu de aici, îi atrase atenţia Nic.

Romulus privi iar cerul prin geam elipsoidal. Nu văzu însă nicăieri Ursa Mică. Era în altă parte a bolţii şi din încăperea aceea nu putea fi văzută. Ce să-i răspundă?

— Ascultă, Romulus, tu de ce trebuie să mă ţii pe mine de vorbă? trecu Nic la o altă întrebare şi Romulus se simţi uşurat.

— Aşa a spus doctorul.

— Asta ştiu, dar de ce?

Romulus zâmbi, pus, evident, din nou în încurcătură. Habar n-avea. Nu-l interesase niciodată medicina, în orice caz nu într-o aşa măsură ca să aibă habar de tratamentul adecvat în cutare sau cutare maladie. Avea, în general, noţiuni foarte vagi, iar la cursurile de pregătire antiradiantă nu prea fusese atent. Aparatajul şi costumele ce intrau în dotarea personală erau atât de perfecţionate, încât pericolul radiaţiilor i se părea perimat, iar cursurile îl enervaseră, socotind că se ţineau în virtutea unor tradiţii foarte vechi, inutile acum. Şi, totuşi, un accident ca acesta îi dovedea acum contrariul.

— Cum să-ţi explic? începu el. Mi se pare că n-ai fost prea atent la cursurile de pregătire, altfel ai fi ştiut, încercă el o eschivă de la întrebare.

— Ai dreptate, îl aprobă Nic. Dar tu eşti pus aici ca să vorbeşti cu mine, aşa că n-ai decât şă-mi explici pe îndelete. Sunt dispus să te ascult.

— Atunci, începu Romulus zâmbind, s-o luăm de departe şi cât mai simplu. Căuta astfel să câştige timp.

— Radiaţia se aseamănă întrucâtva cu descărcarea electrică a trăsnetului. Cu foarte mulţi ani în urmă, dacă un om era trăsnit, şi dacă nu murea pe loc, îl îngropau în pământ pentru ca să se scurgă din el toată electricitatea. În acest timp el nu ar fi avut voie să doarmă pentru că ar fi murit imediat. Inima ar fi slăbit ritmul şi… Mă înţelegi, nu?

Romulus era încântat că îi venise în minte ideea cu trăsnetul. De aceea continuă imediat cu însufleţire:

— În vechime oamenii aveau o mulţime de…

— Ştii ceva? îl întrerupse Nic. Doctorul a spus să o iei de la pitecantropi, nu de la oameni. Aşa că, te rog…

Nic era, de felul său, un om vesel, spiritual. Romulus îl cunoştea foarte bine şi-i plăcea felul de a fi al acestuia. Îi Priăcea să lucreze împreună cu el, chiar dacă Nic îl tachina mereu, ca şi acum. „Cel puţin te tachinează un om inteligent”, replica el, când ceilalţi observau că fusese luat peste picior. Dacă nici acum Nic nu-şi pierduse buna dispoziţie, însemna că totul decurgea normal.

Indicatorul pulsiotronului oscila regulat între liniile ce marcau pe cadran ritmul normal al inimii.

Nic rezista minunat intervenţiei.

— Ascultă, Romulus, tu chiar crezi că s-ar putea să mor din asta?

— Ce prostii îţi mai trec prin cap?!

— Doar tu spuneai că dacă adorm, s-a zis cu mine.

— Ei, desigur, nu trebuie să dormi. Trebuie să fii tare.

— Bine, bine. Hai, spune mai departe. Cum era cu pitecantropii? parcă despre asta vorbeai. Ba nu. Despre stelele căzătoare. De ce nu trece niciuna prin Ursa Mică?

Romulus începu din nou să vorbească pentru a-i reţine atenţia lui Nic. Inventa tot soiul de teorii, îşi aducea aminte de legile fizicii cosmice, pe care le expunea într-o formă aproximativă, dar făcea ce făcea şi iar ajungea la istorie. Nic însă nu-l asculta. Trecuse câtva timp, câteva ore şi se simţea mai bine, deşi corpul îi amorţise stind nemişcat. Îşi simţea însă mintea limpede. Doar pe cer tot mai vedea căzând stelele. Îşi aduse aminte că Romulus îi povestise o dată despre nişte credinţe populare foarte vechi, după care, se spunea, fiecare om îşi avea steaua lui. Când murea omul, se stingea şi steaua lui. Îi plăcuse această corespondenţă a oamenilor cu universul. Era un mit frumos, dar trist. Un fior rece îi trecu prin corp, gândindu-se la moarte. Nu se temea, dar prea o ştia aproape. În minte îi veni iarăşi explozia. Acum îşi amintea parcă mai bine cum se întâmplase totul. Imaginile îi reveneau mai clare din memorie. Se întâmplase în cariera de uraniu, printre stâncile abrupte ale munţilor vulcanici. Nu mai înaintase niciodată atât de mult prin defileul acelia ce se deschidea de la marginea lacului cu apă roşiatică, unde îşi instalaseră agregatele de prelucrare a minereului…

Se reîntorceau cinci oameni dintr-o lungă expediţie spre centrul Galaxiei. Aveau o misiune specială, deosebită. Trebuiau să cerceteze o mulţime de planete, să le prospecteze cu atenţie în vederea unei transbordări a populaţiei terestre de pe vechea planetă, care începea să se răcească din ce în ce mai mult, neoferind condiţii din cele mai optime vieţii umane; trebuiau să propună o nouă planetă’ pentru a fi populată. Căutau, cu alte cuvinte, o nouă patrie planetară în Cosmos. Expediţia lor făcea parte dintr-o serie de cercetări ample în acest sens. Misiunea lor era îndeplinită şi se îndreptau spre bătrânul Pământ. Combustibilul era pe sfârşite şi acum trebuiau să se abată din drum, să facă o scurtă escală pe una din planetele cele mai apropiate pentru a-şi procura cantitatea de combustibil necesară întoarcerii pe Pământ. Detectoarele indicaseră această planetă ca fiind cea mai nimerită unui asemenea popas.

Aterizarea se făcuse în bune condiţiuni. După câteva zile îşi dădură seama că planeta era bântuită de furtuni magnetice, care le îngreunau activitatea. Cercetaseră împrejurimile şi se instalaseră în apropierea acestor munţi vulcanici, foarte bogaţi în minereu de ufaniu. După calculele probabile, ar fi avut nevoie de vreo şaptezeci de zile pentru a se aproviziona în mod corespunzător.

În timp ce instalaţiile micii lor uzine începuseră să prelucreze minereul, astronauţii cercetau planeta. Nici unuia dintre ei nu le-a venit însă ideea să pătrundă prin defileul atât de apropiat, care deschidea parcă o poartă spre inima munţilor vulcanici.

În ziua aceea însă, Nic a pornit singur spre defileu. Blocurile de stâncă aveau o formă bizară, răsucite spre înălţimi, iar pe fundul văii se prelingea un fir subţire de apă roşie. După o bucată de drum, defileul începu să se deschidă, dar, spre tristeţea lui Nic, pe nesimţite, se dezlănţui o nouă furtună. Hotărî totuşi să-şi continuie drumul. Nu peste mult, ajunse la marginea unui platou imens, tăiat în piatră, în mijlocul căruia se înălţa argintie o navă cosmică, nu mult deosebită de a lor. Încercă imediat să ia legătura cu baza, dar nu-i răspunse nimeni. Lăsă aparatul deschis, pentru a face neîntrerupt apel, şi grăbi pasul spre navă. Era mult mai mare decât a lor şi, evident, de o altă construcţie decât cea terestră. O bucurie nespusă îl cuprinse. Însemna că pe planetă mai făcuse escală şi altcineva. Ce minunată întâlnire! Oamenii unor lumi îndepărtate, care se bănuiau de atâta vreme, care se căutau în infinit, puteau să se întâlnească clintr-o întâmplare, pe o planetă lipsită de viaţă, pe care se abătuseră pentru a-şi procura combustibil. O întâlnire frăţească într-un impas. Dar oare de ce nu se arătaseră până atunci? Era absolut sigur că venirea pe planetă a acestora se efectuase înainte de coborârea lor, căci altfel ar fi înregistrat-o. De ce, atunci, nu dăduseră niciun semn de viaţă? Nu-şi putea imagina ca ei să nu le fi cunoscut mişcările, din moment ce se aflau atât de aproape unii de alţii. Şi totuşi… Toate acestea îi trecură prin minte într-o fracţiune de secundă.

Chemă insistent baza, dar nici de data aceasta nu-i răspunse nimeni. Abia când declanşă semnalul de alarmă, îi răspunse însuşi comandantul expediţiei. Cu sufletul la gură, Nic povesti totul şi-i chemă numaidecât. De prisos această chemare. Toţi patru erau îmbarcaţi în microracheta de intervenţie, pentru a veni la faţa locului.

Deşi îi ceruseră lui Nic să nu întreprindă nimic de unul: singur, acesta nu-şi putu stăpâni entuziasmul. Se apropie mult de rachetă şi numai atunci observă că în jurul ei era instalat pe o rază destul de largă, un câmp de fire metalice, care se răsfira în toate părţile ca spiţele unei roţi. O clipă ezită să intre în această plasă, apoi însă începu să păşească cu grijă printre fire, luând aminte la împletitură, până spre mijlocul acelei pânzeal cărei rost nu-l putea înţelege încă. Platoul foarte larg, înconjurat cu pereţi abrupţi de stâncă netedă, era bin tu it de curenţi puternici de aer. O rafală de vânt însoţită de descărcări magnetice, îl făcu să-şi piardă pentru o clipă echilibrul şi, neputând evita căderea, se prăbuşi peste firele metalice subţiri din preajmă-i. Se bucură când îşi dădu seama că nu se întâmplase nimic la atingerea lor. Astfel căpătă şi mai mult curai. Vintul se înteţea însă şi atunci se prinse cu nădejde de firele acelea, pentru a nu fi smuls de curent. Dar plasa, forţată prea mult, cedă şi, la o mişcare mai violentă a lui Nic, la o adevărată smucitură a lui, firele se rupseră, iar în clipa următoare, o explozie puternică îl făcu să-şi piardă cunoştinţa. Mai mult nu-şi amintea.

*

În încăpere era linişte. Numai aparatele zbârnâiau monoton şi Romulus vorbea într-una, fără să se oprească.

Nic îi zâmbi recunoscător. Era însă tulburat. Îşi amintise cele trăite în ajun şi acum voia neapărat să afle ce se întâmplase cu rachete. Unde erau oamenii aceia veniţi de aiurea, din univers, pe această planetă blestemată?

Îl privi pe Romulus, iscoditor. Desigur, el ştia. De ce nu-i spusese nimic despre aceasta? Se întâmplase o catastrofă şi nu voia să-i comunice nimic, până când nu se va însănătoşi? Dar erau nedrepţi. El trebuia să afle totul şi încă numaidecât.

— Romulus, îl întrebă el, de ce nu mi-ai spus nimic despre racheta aceea din munţi?

Istoriograful tăcu. Poate pentru prima dată de când se afla lângă Nic, întârzia să-i răspundă. Se ridică de pe scaun şi schiţă câţiva paşi în cabină, apoi se opri în dreptul ferestrei, privind cerul.

— Ce-ai fi vrut să-ţi spun? Nici eu nu ştiu mare lucru.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

Romulus făcu iar câţiva paşi de-a lungul cabinei, apoi se aşeză din nou pe scaunul de lângă pat. Privi cadranul pulsiotronului. Normal.

— Ce s-a întâmplat după aceea? repetă Nic întrebarea.

— Racheta a explodat, îi răspunse scurt Romulus. Tocmai intrasem pe platou, continuă după o pauză în care cei doi se priviră insistent, când s-a produs explozia. Ea ţi-a provocat iradiaţia. Am vrut să te oprim, te vedeam tăvălit jos, la baza rachetei, dar a fost prea târziu.

— Şi oamenii?

— Oamenii…

— Da, oamenii. Ce s-a întâmplat cu oamenii?!

— Nu ştiu.

— Cum, nu ştii? Doar nu tu ai leşinat, ci eu. Trebuie să-mi spui adevărul, Romulus.

— Asta este adevărul.

— Au murit?!

— Dacă au murit?

— Da, oamenii mai sunt în viaţă? Au murit? Mai trăiesc? Ce s-a întâmplat cu ei?

— Care oameni? îl privi bănuitor Romulus.

— Cei din rachetă.

— Au fost oameni în rachetă? întrebă din ce în ce mai mirat istoriograful.

— Desigur. Adică, nu ştiu. De unde vrei să ştiu eu? Tu trebuie să ştii.

— A, este o presupunere…

— Şi ce are a face? Vreau să ştiu adevărul: ce s-a întâmplat cu oamenii?!

— Nu ştiu, răspunse calm Romulus. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu oamenii. Au plecat comandantul şi astrofizicianul să efectueze cercetările necesare. Aici am rămas doar noi şi doctorul. El trebuie să vină numaidecât. În zori vor reveni poate şi ceilalţi. Atunci vom şti totul, Nic. Abia atunci vom şti adevărul. Cel puţin, aşa cred.

Nic îl privi bănuitor. Câteva clipe în încăpere se făcu linişte. Romulus evită să-i intfinească privirea şi Nic înţelese că îi ascunde ceva. Asta îl tulbură. Nu mai insistă însă cu întrebări, dându-şi seama că istoriograful tot nu-i va spune nimic mai mult. Poate nu-i îngăduiseră să-i spună nimic ori, poate, într-adevăr nu ştia mai mult.

Închise pleoapele şi încercă să refacă el o logică a întâmplărilor. Imaginile i se întretăiau însă fragmentare şi o apă înfrigurată îi ştergea orice închipuire, până când, de undeva, din depărtări siderale, văzu venind în zbor o nălucă, o rachetă strălucitoare, de fonmă stranie, şi totuşi asemănătoare cu cele de construcţie terestră. O privi atent, până când se apropie mult, foarte mult. Se învârti fin jurul planetei cutremurată de furtuni magnetice, căutind parcă un loc potrivit pentru coborâre, până când ajunse deasuptfa platoului din Munţii Vulcanici… Doborî lin, neverosimil de lin, încât atingerea cu scoarţa planetei nici nu fu simţită. Abia atunci Nic recunoscu racheta aceea pe care el o întâlnise dincolo de defileul cu apă roşiatică, în ajun.

— „Nu ştiu ce s-a întâmplat cu oamenii”…

Astronauţii erau trei. Cel mai scund părea să fie conducătorul navei. Se îmbarcară într-o mică rachetă atomică şi porniră să cerceteze meticulos împrejurimile, planeta.

Veneau dinspre marginea galaxiei. Expediţia lor dura de mulţi ani şi toţi trei erau nerăbdători să ajungă la ţintă, la finalul acelui enorm drum prin vastele spaţii ale cerului, când, dintr-o dată, aparatele de bord se agitară nepermis. O singură „privire” în „jur” şi cei trei astronauţi îşi dădură seama că intraseră în zonele de interferenţă ale oinui sistem planetar în care, nu mai încăpea niciun dubiu, exista viaţă umană; mai mult, în spaţiul cosmic alunecau nave de o uimitoare repeziciune. Determinară cu precizie poziţia lor în spaţiu (ce surpriză, era tocmai sistemul în care se aşteptau cel mai puţin să găsească fiinţe vii, necum oameni), apoi determinară planeta care înlesnise aceste condiţii de existenţă a materiei în formele sale de organizare superioară.

„Au plecat comandantul şi astrofizicianul să efectueze cercetările necesare… „.

Hotărâră să abandoneze pentru scurt timp linia itinerariului lor şi să facă o escală pe planetă. Înainte însă de a pregăti nava pentru coborâre, îşi dădură seama că planeta este foarte puţin populată, aproape deloc, în ciuda faptului că pe cele câteva cosmodroame bine concepute exista o mare mişcare: nave uriaşe coborau la intervale destul de mici, aducând cu ele oameni, oare se răspândeau apoi pe suprafaţa Planetei în comuniuni aparte. În acelaşi timp, navele, odată eliberate de preţioasa încărcătură, umană, se întorceau în spaţiu.

„Aici am rămas doar noi şi doctorul”…

Nu le fu greu să înţeleagă situaţia. Popoarele unei alte planete, de undeva, din necuprinsul spaţiu astral se mutau în această nouă „patrie”. Condiţiile pe care le oferea noul lor sistem nu le mai puteau asigura existenţa şi, atunci, întreprinderi temerare au determinat poziţia şi condiţiile favorabile ale acestei planete dintr-un sistem solar îndepărtat, unde se transbordau acum, pentru cine ştie câte rpiliarde de ani.

— În zori vor reveni, poate, şi ceilalţi… „.

Cei trei astronauţi hotăriră să coboare, totuşi, n, U atât pentru a urmări această operaţie, cât mai ales din curiozitatea de a cunoaşte oamenii unei lumi pe care o visau atât. Nu mică le-a fost mirarea când, apropiindu-se mult de planetă, şi-au dat seama că sunt înconjuraţi de mărunte aparate de zbor astral, care le urmăresc fiecare mişcare. Aterizarea nu le-a pus niciun fel de probleme, dar, abia ieşiţi din navă, s-au văzut înconjuraţi de mai mulţi indivizi, care nu manifestau nici măcar o urmă de bucurie pentru această întâlnire şi conduşi în încăperile vaste ale unei instituţii-laborator. Aici au fost cercetaţi cu mare luare aminte, li s-au înregistrat cuvintele şi, în curând, nepoftiţii oaspeţi îşi dădură seama că gazdele reuşiseră să descifreze limbajul lor, căci unul dintre ei li se adresă vorbind aceeaşi limbă. Erau suspectaţi de intenţii duşmănoase, bănuiţi că veniseră să ocupe şi ei această planetă pentru seminţia lor şi li se cerea să renunţe, ori, dacă nu… Li se cerea, de asemenea, să dea amănunte despre stadiul în care se află pregătirea lor de transbordare. La toate aceste întrebări cei trei rămăseseră muţi. Zadarnice au rămas încercările lor de a-i convinge pe necunoscuţii stăpâni ai acelei lumi că niciuna din toate supoziţiile şi temerile lor nu erau întemeiate.

„El trebuie să vină numaidecât. Atunci vom şti totul…”.

Urmară zile grele. Cei trei astronauţi erau supuşi unui adevărat regim de detenţiune şi singura idee căreia îi rămăseseră credincioşi era aceea a evadării. Nu uşor le-a fost însă să-şi aplice planul. Şi, odată desprinşi de sol, au constatat că alte două nave spaţiale pornesc pe urma lor. Goana, cu viteză maximă, era halucinantă. Urmăritorii se ţineau destul de aproape, dar aparatele lor nu aveau capacitatea navei fugarilor. De acest lucru se convinseseră destul de curând şi erau liniştiţi că îşi vor pierde cu încetul urma în necunoscut, când aparatele semnalizară scăderea combustibilului sub limita minimă. Se impunea neîntârziat o escală pe cel mai apropiat corp ceresc, pe orice planetă, pentru împrospătarea combustibilului. Astfel ajunseră să

coboare pe această planetă a furtunilor magnetice. Dar se ştiau urmăriţi şi grăbeau din răsputeri prelucrarea minereului. Deodată însă pe planetă îşi făcu apariţia o nouă navă. Desigur, cei trei preferaseră să se ţină la distanţă, pe cât posibil să rămână neobservaţi, până când îşi vor termina operaţiunea de împrospătare a combustibilului şi atunci îşi vor lua zborul.

Dar iată, într-una din zile fură descoperiţi. Cineva se apropia de ei, de nava lor, cu paşi rari, dar hotăriţi. Plasa de apărare era instalată în jurul navei, aşa că acel cineva nu putea ajunge până la ei. În plus, se stârnise şi o puternică furtună magnetică ce împiedica înaintarea nepoftitului.

Descărcări uriaşe de energie făceau să vibreze totul în jur când, deodată, omul ce se apropia de navă se prăbuşi. Firele protectoare cedară şi o explozie extraordinară cutremură întregul platou. Apoi, urmă o linişte nefiresc de adâncă…

*

* *

Când intră medicul, îi găsi pe cei doi stând unul lângă celălalt, tăcuţi, fără să se privească. Verifică imediat aparatele, controla indicatoarele şi nu se

linişti decât atunci când constată că totul era în ordine. Nic se simţea mult mai bine: Acum era în afara oricărui pericol Organismul suportase uşor întreaga intervenţie. Încă puţin şi totul avea să se termine cu bine.

Nic deschise pleoapele şi se încruntă. Privi ceasul de pe peretele lateral şi îşi dădu seama că nu trecuseră decât câteva minute. Înţelese că totul nu fusese decât un vis al său, rodul unei imaginaţii încă supusă febrei, şi regretă sincer că visul se terminase.

În încăpere era cald, liniate şi plăcut. Doctorul spuse că furtuna se potolise în timpul nopţii, dar că acum, spre dimineaţă, se pregătea o alta. Apoi vorbiră despre stelele căzătoare, despre întoarcerea pe Pământ, şi timpul trecu pe neobservate.

* *

Cele douăsprezece ore se terminaseră şi Nic fu scos din ventuzele aparatelor de neutralizare. Făcu mişcări pentru a-şi dezmorţi mâinile şi picioarele, corpul întreg, dar refuză să se culce. Voia să aştepte, împreună cu ceilalţi, întorcerea comandantului şi veştile atât de emoţionante în legătură cu nava de pe platoul din Munţii Vulcanici.

Nu aşteptară prea mult. Se făcuse lumină diurnă când cei doi urcară scările până în salonul central. Toţi cei cinci astronauţi se aflau acum împreună. Comandantul vorbi despre cercetările efectuate în noaptea aceea. Tonul său reţinut nu prevestea nimic bun.

Înconjuraseră munţii, făcind sondaje; în diferitele părţi mai greu accesibile, acţionaseră cu ajutorul radarelor electronice. Înaintiaseră mii de kilometri pe întinderea planetei, fără să găsească însă nimic deosebit. Pe versantul opus al defileului descoperiseră doar rămăşiţele unei instalaţii de prelucrare a uraniului, fărâmiţate de descărcările furtunilor magnetice. Cercetările mai amănunţite, atât ale acelor instalaţii cât şi ale datelor caracteristice planetei, culese în timpul şederii lor aici, confirmau presupunerile.

— Cu ani în urmă, spunea comandantul poate cu zeci sau chiar cu mai multe zeci de ani în urmă, o rachetă interastrală a aterizat pe această planetă pentru a-şi reface (după cum dovedesc rămăşiţele instalaţiilor descoperite), rezervele de combustibil. Din motive necunoscute, navigatorii au trebuit să zăbovească mai mult timp aici, sau poate pur şi simplu, n-au mai putut decola. Oricum însă, şederea prelungită le-a fost fatală. Planeta are o perioadă de

câteva sute de zile în care furtunile magnetice se intensifică mereu până la exploziile în lanţ, când nicio fiinţă vie nu le-ar mai putea sta împotrivă. Oamenii aceştia nu şi-au dat seama ori nu au mai avut nimic de făcut. Niciun document concludent nu există în acest sens. Un singur lucru este cert: n-au supravieţuit. Nava şi-au ancorat-o în acea plasă care, o dată ruptă, declanşa o explozie în afara navei. Era o măsură de protecţie împotriva eventualelor surpări din pereţii laterali ai platoului, a unor blocuri de piatră care s-ar fi putut rostogoli duse de furtună până la navă, producind deteriorări. Rupând însă firele plasei, explozia locală produsă prefăcea uriaşul bolovan în pulbere. O defecţiune, pe care probabil o determinaseră timpul şi prea multe furtuni magnetice, a făcut ca la sistemul de explozii să se conecteze întreaga navă. Aşa se explică faptul că, la ruperea firelor de către Nic, nava a sărit în aer, nemairăminând din ea decât rămăşiţe, din care nu se poate reconstitui nimic deosebit. Se pare că planeta aceasta ascunde taine pe care noi, din păcate, nu le vom putea dezlega deocamdată. Timpul nu ne permite să dezlegăm mistere…

În ce ne priveşte, continuă comandantul, mai putem zăbovi cel mult cincisprezece zi’le pe planetă. Orice întârziere ar fi primejdioasă. Planeta se apropie de. Perioada furtunilor cu explozie în lanţ. Va trebui să grăbim prelucrarea minereului, între timp, vom efectua şi alte cercetări. S-ar putea să avem şurprize, să descoperim lucruri extraordinare… Deocamdată însă trebuie să ne odihnim câteva ore. Am avut cu toţii o noapte lungă, neobişnuit de lungă şi de grea.

Nic stătea întins în aşternut şi privea cerul. Prin fereastra elipsoidală a cabinei privea norii negri, încărcaţi, prevestind furtuna. Undeva, dincolo de ei, vedea stelele căzind mereu, prăbuşindu-se în văzduh ca un ţipăt strident de lumină.

„Fiecare om îşi are steaua lui, îşi spuse. Ce frumos neadevăr: când moare un om, se stinge o stea…”.

Se gândea la oamenii aceia veniţi din cine ştie ce colţ al universului pentru ca să rămână legaţi pe veci aici, de aceasta planetă ciudată. Oamenii unei alte lumi… Întâlnirea lor trecea prin moarte şi rămăsese neîmplinită…

Dar în piept îşi simţea inima bătând un ritm nou, nemaicunoscut până atunci, reînviată din moartea de o clipită ce o cuprinsese pe acea planetă zguduită de furtuni necruţătoare. Un ritm nou, de dincolo de moarte.

DAN CULCER

OBELISCUL

„lângă zidurile nepieritoare ale speranţei”
HESIOD

Oraşul meu e mic. Nu are decât o singură piaţă, cinci străzi care se îndepărtează radial din centru, o biserică, două şcoli, cinci cârciumi, cinci cafenele, un magazin de mobilă, o consignaţie, o bafe publică şi un râu care trece pe la marginea lui. În mijloc se înalţă un obelisc despre care se spune că a fost construit acum cinci secole din pietrele cetăţii dărâmate de cuceritori. De cât va timp se construiesc aici case înalte, câteva la marginea oraşului, pentru că primarul este un om înţelept şi vrea să rămână în istorie. Locuiesc şi eu într-una din ele, într-o garsonieră destul de bună, şi, spre norocul meu, am nervii tari, aş putea spune că sunt chiar inert, de aceea nu mă sinchisesc de zgomotul multiplu, fecund şi derivat al clădirii din beton armat. În timpul meu liber mă ocup cu creşterea viermilor de mătase. Cred că este o ocupaţie agreabilă şi onorabilă, pentru că un om serios trebuie să facă ceva în afara orelor de serviciu şi plăcerea pe care mi-o dă foşnetul viermilor între frunzele de dud, târându-se lacomi pe foile mari de hârtie, cred că este o plăcere cinstită şi care nu dăunează nimănui. Şi, mai ales, nu produce zgomot. Aerul curat al ultimului etaj pare să le priască viermilor mei. Cresc repede, alimentaţi cu sârguinţă şi pasiune de mâinile iubitoare care ştiu să le creeze condiţii prielnice de trai, curăţind la intervale bine stabilite foile de hârtie de resturile frunzelor roase. Iau uneori, seara, în palmă câte un vierme gras ut; şi alburiu împreună cu o frunză de dud şi trăiesc clipe de dulce reverie simţind cum. În căuşul palmei mele, viermele se simte liniştit şi continuă să ronţăie frunza, mângâindu-mă cu afecţiunea aceea statornică ce nu poate fi găsită decât la animale, la câinele care linge mâna stăpânului său, la pisica înfoiată şi ameţită care se roteşte pe lângă piciorul omului.

De citva timp viermii au devenit tot mai numeroşi, nu mai pierd niciunul, cresc mari, din ce în ce mai mari, mi-e greu să-i mai aprovizionez şi eu am slăbit tot alergând încoace şi încolo ca să depistez prin curţi sau pe marginea străzilor duzi. Urcând, cătărindu-mă pentru ca să le strâng frunzele, alergând

apoi spre casă pentru a curăţa rafturile şi a depune hrana proaspătă. Dar bucuria mea, satisfacţia pe care mi-o oferă această ocupaţie nobilă îmi dă compensaţia necesară eforturilor. Am pus acum rafturi în toată camera, lăsând două culoare strâmte prin care mă strecor ca să reînnoiesc aprovizionarea. Patul mi l-am mutat în bucătărie şi mi-am cumpărat un ceas deşteptător, pe care îl pun să sune din trei în trei ore, căci frunzele sunt consumate repede şi mă tem să nu-mi moară viermii. Abia aştept să înceapă amorţeala aceea prevestitoare, când viermii sătui şi maturi vor începe să se încolăcească în propriul lor fir, cu mişcări lente, rotunde, devenind gălbui coconi de mătase. Atunci viaţa lor, de acum înainte, va Q, sacrificată şi, după o scurtă fierbere în apă clocotită, cineva va derula firul preţios. Dar, până atunci, mai sunt câteva zile şi viermii mei devoratori de frunze sunt încă vioi şi pretenţioşi.

Aseară ceasul m-a uitat. Nu ştiu, să se fi stricat, să-l fi blocat eu fără să-mi dau seama, oricum, din motive care nu-mi sunt cunoscute, el n-a sunat la timp şi când, parcă reflex, m-am trezit ceva mai târziu de ora unu, liniştea nefirească care domnea în locuinţă m-a făcut să sar din pat şi să cercetez cu iusânt cunoscute, el n-a sunat la timp şi când, parcă reflex, m-am putut opri să nu le cercetez pe toate, speram să se fi refugiat toţi în cele de jos, deşi în mod firesc drumul lor merge în sus. M-am aşezat pe marginea patului, încercând să reflectez puţin asupra evenimentelor. Dispariţia lor era împotriva legilor biologice şi de aceea mi s-a părut supărătoare, uşuratică şi trădătoare. Oricum, eram îngrijorat de soarta lor aşa că am ieşit în balcon şi am încercat să văd ceva prin întunericul difuz al miezului de noapte. Mi s-a părut că văd corpurile lor albe mişcându-se încet, la o distanţă de câteva sute de metri de bloc, în lumina albastră a lămpilor de neon. Era un cortegiu lung, al cărui capăt pornea de la baza blocului şi se pierdea în întuneric. M-am gândit atunci la cele câteva sute de grame de sămânţă uşoară, pe care le cumpărasem ultima dată de ocazie. Vânzătorul, un tânăr, părea străin de oraş. M-a oprit lângă bloc întrebindu-mă dacă nu am nevoie de seminţe. Mă cunoştea, totuşi. El are un stoc ce-i prisoseşte – spunea şi ar dori să-l valorifice. Ne-am înţeles asupra preţului şi am preluat marfa care era de foarte bună calitate şi îngrijit ambalată în trei cutii metalice, cizelate, cu incrustaţii fine, nişte simboluri al căror înţeles îmi scăpa. De ce m-a ales?

Erau mii de viermi, poate sute de mii şi, ceea ce părea ciudat, trupurile

lor văzute de la înălţimea ultimului etaj mi se păreau tot atât de mari acum ca şi cum le-aş fi văzut pe rafturi. Am coborât imediat cu ascensorul şi am alergat spre capul şirului alb. Eram obosit când am ajuns, dincolo de marginea parcului, cam la o jumătate de kilometru de casă. Prin praful uşor al unei stradele, picioruşele lor mişunau ridicând un nor pâlpiind în lumină. Se tirau tăcuţi, doar plăcuţele de siliciu ale prafului scârţâiau frecându-se una de alta. Era cald, plăcut, puţin umed, aerdl mă cuprindea îmbrăţişându-mă şi îmi foşnea pe piele ca bulele unei ape gazoase. M-am aşezat în calea primului târâtor, încercând să-l opresc cu piciorul. Şi-a ridicat doar capul lui cu ochi negri şi, ocolindu-mi genunchiul, s-a îi rit mai departe, parcă dojenindu-mă cu tăcerea lui binevoitoare. De ce ne-ai lăsat înfometaţi? părea că îmi spune, şi trebuie să recunosc că mi-a fost ruşine. Ceilalţi l-au imitat pentru că eu nu eram în stare să mă mişc din loc şi simţeam trupul lor moale apăsindu-mă, discret, dar cu putere totuşi, pe laba piciorului, spre gleznă în sus şi peste rotulă. Era cortegiul lor ca un şarpe alb de adâncuri, orb, neveninos dar puternic. Şi atunci am început să merg la pas, alături de ei, încercând să le vorbesc, să-i conving că trebuie să se întoarcă acasă, că pădurea e departe şi de acum mă voi strădui să nu mai adorm, să-i hrănosc la timp şi să-i îngrijesc cu mai multă răbdare. Dar glasul meu suna straniu în tăcerea caldă şi, după câteva fraze, am tăcut păşind împăcat pe lângă ei. Ca un paznic pe lângă trupa sa de ierbivore duse la păscut. Am străbătut astfel oraşul pustiu, pe lângă obeliscul de piatră şi pe lângă biserică, spre strada care duce în pădure. Când am ajuns la lizieră ei s-au răspândit cuminte şi organizat, preluind fiecare câte un copac. Erau câţiva duzi şi aici, chiar la margine, apoi urmau stejari, mulţi stejari, o pădure mare, care ţinea până la marginea riului. Ca la un semn a început ascensiunea şi frunzele au prins să foşnească, vibrând parcă de teamă. Am stat trei zile alături de ei până când pădurea a devenit o jalnică adunătură de schelete. Apoi, la marginea riului, ei s-au oprit neîncrezători şi, atingând cu frunţile bombate suprafaţa apei, au întors capetele spre oraş. Drumul acesta a fost cel mai nemaipomenit spectacol pe care l-am văzut vreodată Sătui, dar ameninţători, se îndreptau, parcă în salturi, spre primele case ale oraşului. Trupurile uriaşe ale turmei lor se zvârcoleau, biciuind aerul cu mişcări spasmodice şi o ridicare a jumătăţii anterioare era urmată imediat de un lung salt înainte. Pământul bubuia sub buşiturile căderilor şi apoi saltul era reluat iar şi iar. Nemaipomenitul asalt şi

zgomotul insuportabil al repetatelor şi multiplicatelor lovituri devenise asemănător unui tam-tam războinic din îndepărtate păduri. Alergam pe lângă şirul de xvircoliri, înfierbântat şi răsuflând greoi, până ce primul s-a aruncat ca un berbece, cu jumătatea dinainte a trupului, peste gardul unei grădini. Rupt sub greutate, acesta s-a prăbuşit trosnind şi peste sfărâmăturile lui au trecut ca nifyte şenile trupurile lor albe şi moi, pe care nimic nu le putea răni. Buşi tura s-a repetat în faţa zidului casei, care a crăpat şi, când, asemeni unei armate, viermii au repetat loviturile, casa s-a dărâmat cu un zgomot scrâşnit, în ruperi de grinzi şi ţipete de oameni treziţi din somn. Era dimineaţa devreme, în jurul orei cinci, şi oamenii au crezut probabil că e un cutremur. Cu gurile lor acaparatoare viermii au atins trupurile celor pe jumătate adormiţi, înghiţind capete smulse de pe trup ca un lob de frunză, au mistuit copii şi, în zbateri uriaşe, au trecut distrugători şi lacomi, pe jumătate întărâtaţi de gustul nou al cărnii, prăbuşindu-se peste porţi, ca o turmă înnebunită de elefanţi dezlănţuiţi de foame. Nu pot să descriu această teribilă teroare care a izbucnit în oraş, fuga disperată a oamenilor, şubreda lor rezistenţă, pustiirea şi dezolarea cetăţii pârjolite şi cutremurate de scârbă, nici dezmăţul vorace al atacatorilor. Peste câteva ore oraşul era distrus. Rămăsesem singurul om între ruine, respectat şi ignorat de ei, privind cum se înlănţuie în enorme mase de materie flască şi albă, târându-se unii peste alţii în căutarea unor resturi comestibile. Numai în centrul oraşului se înalta încă obeliscul construit din pietrele cetăţii vechi, înalt şi alb ca şi viermii. Am înaintat printre grinzi şi cărămizi, peste acoperişuri de tablă răsucită ca de furtună, spre el şi aici am văzut neaşteptatul destin al asaltului. Lângă piatra albă zăcea greoi şi rotindu-se un vierme alb cu ochii negri, parcă amorţit, într-o stare de transă, lăsând să-i curgă din gură firul alb şi gros ca un odgon de corabie al secreţiei sale. Un altul tocmai se întindea către obelisc şi, ridicându-şi trupul, se pregătea să dea lovitura ultimă a distrugerii. Dar atingând cu fruntea lui lucioasă şi boltită piatra obeliscului, care părea că se cutremură şi se destramă deja, trupul său înţepeni şi, lăsându-se uriaş, greoi şi moale, la poalele pietrei, el începu să-şi rotească capul şi să saliveze alb şi îngroşat.

DORIN DAVIDEANU
ZECE SECUNDE

Sosit la destinaţie, Mesagerul se materializează şi se pregăteşte să-şi înceapă misiunea.

Totul îi apare confuz, înceţoşat. Destul de repede, însă, îşi dă seama că se află într-o încăpere vastă, unde se găsesc mulţi oameni.

Oameni! I-a recunoscut imediat. A fost pregătit pentru asta. Misiunea lui e să îi observe; să observe – de fapt – cât mai multe lucruri.

Priveşte atent în jur. Încăperea pare să fie locul de desfăşurare a unei experienţe ştiinţifice. Înseamnă că a nimerit cum nu se poate mai bine. Încearcă să reţină cât mai multe amănunte. Un pecete întreg e ocupat de etajere cu flacoane şi recipiente etichetate. Ceva mai departe, mai mulţi bărbaţi stau aşezaţi la câteva mese, studiind preocupaţi nişte fişe. Totul în jur îi pare nemişcat.

Sesizează, în schimb, sunetele. Aerul încăperii vibrează, e plin de sunete; sunete prelungi, unele uşor modulate, cele mai multe uniforme. Plutesc persistent, insistent.

Mesagerul îşi întrerupe firul gândurilor pentru a privi atent o fiinţă de o frumuseţe deosebită, o fată aflată la câţiva paşi de el. O vede dintr-o parte, are un profil fin şi liniştit, de o nespusă delicateţe. Ochii îi sunt mari, iar genele prelungi.

Iată, frumuseţea – gândeşte Mesagerul – frumuseţea e aceeaşi pretutindeni, dacă eu, venit dintr-o altă lume, o pot percepe şi înţelege.

Se concentrează din nou asupra sunetelor ce umplu încăperea. Le analizează atent şi, curând, distinge un sunet deosebindu-se prin timbru de celelalte şi dominându-le prin claritate. Îi urmăreşte vibraţia plină, până când sunetul e înlocuit de un altul, mai ascuţit.

Priveşte în jur şi reuşeşte să descopere sursa acestor sunete deosebite. Provin de la un aparat de dimensiuni medii, aflat în imediata lui apropiere. În faţa tabloului de comandă e aşezat un bărbat vârstnic, preocupat cu totul de manevrarea aparatului.

Dar şi el e nemişcat. În toată încăperea, nimeni nu se mişcă!

De ce?! – se întreabă Mesagerul, îngrijorat. Poate se află într-un muzeu… iar toţi oamenii pe car? –i vede sunt manechine! Sau statui! Mesagerul priveşte spre fata cu ochi mari, aşteptând parcă de la ea infirmarea presupunerilor sale.

Fata are acum pleoapele pe jumătate coborâte şi această schimbare abia perceptibilă îl asigură pe Mesager că se află în mijlocul unor fiinţe vii.

Într-unul din colţurile încăperii, pe jumătate cufundat în întuneric, zăreşte câţiva bărbaţi plasaţi în jurul unei mese mari, pe care sunt aşezate corpuri sferice, închipuind un sistem stelar sau, poate, o neobişnuită structură moleculară.

Liniştit, Mesagerul observă acum că, de fapt, toţi cei prezenţi se mişcă, dar cu o deosebită încetineală.

Poate nu vor să-mi atragă atenţia într-o direcţie greşita – gândeşte Mesagerul. Dar, atunci, încotro trebuie să-şi îndrepte atenţia? Ce încearcă oamenii aceia să-i spună, iar el nu e în stare să înţeleagă?

Fata cu genele prelungi are pleoapele cu totul coborite acum. Poate e obosită.

Sunetele, trebuie să asculte sunetele, să le priceapă mesajul… Priveşte o clipă spre aparatul care emite în continuare sunete pline, prelungi, şi spre bărbatul aşezat în faţa acestuia. Urmăreşte cu mare atenţie sunetele. Observă că au durate egale, iar în succesiunea tonurilor de înălţimi deosebite există o anumită ordine. Se prea poate să alcătuiască un limbaj. Timpul pe care îl are la dispoziţie este însă mult prea scurt pentru a încerca să-l descifreze. O vor face alţii, altădată, mai târziu.

O caută cu privirea pe fata cea frumoasă şi aceasta are ochii mari’ deschişi, luminându-i misterios chipul.

Mesagerul priveşte apoi spre ceilalţi oameni aflaţi în jurul lui şi are impresia că toţi îl privesc acum pe el, urmărindu-l concentraţi.

Auzul îi este lovit de un zgomot mult mai puternic decât toate celelalte, izbucnit dintr-o dată, prelungindu-se apoi şi scăzând treptat în intensitate. Încearcă să identifice sursa acestui zgomot şi se miră că abia acum îl observă pe bărbatul puternic, blond, care s-a desprins dintre ceilalţi. În mâna dreaptă ţine un instrument ciudat, îndreptat spre el şi în jurul căruia pluteşte o ceaţă uşoară. Un aparat de emisie, poate. Dar Mesagerul nu reuşeşte să înţeleagă nimic.

Priveşte distrat o insectă mică, de culoare roşiatică, lucind stins în lumina slabă, care zboară chiar în direcţia lui. Apoi se uită în treacăt spre fata cu gene lungi şi nu se mai miră văzând că are iarăşi pleoapele coborâte.

Majoritatea celorlalţi, însă, îl privesc nemişcaţi, insistent, şi nu ştie cum

să considere privirile lor intense.

Timpul pe care îl are la dispoziţie e pe sfârşite. Mesagerul se întreabă dacă l-a folosit cum se cuvine. Desigur, totul va fi interpretat; dar e sigur că îi scapă ceva. Există un obstacol care îl împiedică să înţeleagă ce se întâmplă acolo, în faţa lui.

Fata s-a întors şi ea spre Mesager şi îl priveşte cu ochii ei mari. I se pare că pe chipul ei citeşte mirarea, surpriza. Poate se înşeală.

Mutându-şi privirea, Mesagerul observă din nou mica insectă arămie. Acum e mai aproape şi continuă să se apropie, rectiliniu. Brusc, Mesagerul îşi dă seama că nu e vorba despre o fiinţă vie. Insecta e un obiect, de formă cilindro-conică, şi se apropie de el rotindu-se în jurul axei longitudinale.

Un mesaj! Poate îi trimit un mesaj! Trebuie să analizeze obiectul acedia, care acum e foarte aproape.

În acest moment însă, Mesagerul aude chemarea Centrului şi părăseşte instantaneu încăperea vastă, plină de oameni.

În „Saloon” -ul înecat de fum, rumoarea e în creştere. Glasuri speriate încă se întretaie:

— Aţi văzut cu toţii! O stafie!!!

— Ba bine că nu! A apărut aşa, deodată, la doi paşi înaintea noastră!

— O fi fost vreun duh rău! Am auzit că în munţii ăştia…

— Dar şi Tommy! Asta zic şi eu bărbat! Nu s-a temut să scoată Coltul şi să tragă.

— A izgonit-o cât ai clipi!

Cel numit Tommy e un tânăr înalt şi spătos, cu plete blonde. În mâna dreaptă strânge Coltul din a cărui ţeavă se ridică o şuviţă subţire de fum.

— Nu este om în tot ţinutul, de care să mă tem! zice. Credeaţi că o să mă sperii de-o stafie?! Învârteşte arma pe deget şi o vâră la locul ei în tocul de la centură.

Liza, o fată drăguţă, îl priveşte admirativ şi, după obiceiul ei, clipeşte repede, coborând peste ochii mari pleoapele cu gene lungi.

Stăpânul „Saloon” ului şi-a părăsit locul lui din spatele tejghelei şi se pregăteşte să ceară socoteală tânărului curajos, întrucât glontele s-a oprit tocmai în rafturile ce acoperă un perete întreg al încăperii, disitrugând câteva sticle cu whisky de cea mai bună calitate.

Scena e urmărită de bărbaţii de la mese, care au uitat pentru câteva

momente de veşnica lor preocupare: jocul de cărţi.

Ceva mai departe, cei câţiva pasionaţi de biliard au întrerupt partida şi comentează recentul eveniment. Bilele, uitate pe postavul verde, par a alcătui o ciudată structură chimică, sau, poate, macheta unui sistem planetar îndepărtat.

Un singur om a rămas impasibil: bărbatul în vârstă, aflat în mijlocul încăperii. Aşezat cu spatele, nu a observat apariţia stafiei şi. Fiind obişnuit cu împuşcăturile, continuă să-şi plimbe nepăsător degetele pe claviatura vechiului său pian.

DOREL DORIAN
TEAMA

Lui Giancarlo Zefirelli, scientolog inspirat această confesiune tardivă…

Cine sunt eu, mai întâi… Nimeni! Aproape nimeni… Mi-am Înscris numele pe vreo trei-patru, cărţi, care zac nevindute, am 40 de ani şi ceva, aproape 49, iar într-un chestionar biografic recent, trimis de Ernest Key, pentru un „Who is who” care se cheamă altfel, „Men of Achievement”, am notat în dreptul profesiei mele aceea de. Isto*ric al ştii*n*ţe*i*! Profes*ie splendidă, între noi fie vorba, pe care o doresc tuturor duşmanilor mei, fiind foarte nimerită prin natura sa spirituală pentru un paralitic, un impotent sexual şi un tip căzut în cap, care nu are şansa să devină atracţie de circ. Plus că o fac pe gratis…

Altceva însă, deschid o paranteză: Ce m-a apucat, dintr-o dată. Să vă înşir toată istoria asta… Păi bine, nu pentru ceea ce vă închipuiţi dumneavoastră. Proză nu fac, nu sunt un literat… Adică nu-s deloc maniacul acelor jurnale tâmpite, să nu spun insolente, pe care le pregătesc câte unii pentru posteritate. Eu am scris până azi doar „Contribuţii la nu ştiu ce dispozitive dinţate caro au impulsionat mersul umanităţii, ori „Contribuţii la explicarea unor îndepărtate „black-holes”, care atrag tot înspre ele şi nu lasă în afară nimic, nici măcar o speranţă… Vreau să zic că m-am băgat în foarte multe lucruri pe care ar fi fost mai normal, recunosc, să le las îngropate… Inclusiv viaţa lui Zefirelli sau Emerson… Dar, de unde până mai ieri eram un nimeni-nimeni, venit de nicăieri, tur-retur, şi puteam să urlu la lună ce cred eu

de cuviinţă despre marii savanţi, cunoscuţi şi răscunoscuţi, care au făcut şi au dres… acuma, dintr-o dată, se schimbă calimera! Mi se pun întrebări, sunt vizitat – cântărit… măsurat! Aşa că, scurt pe doi, înşir toată istoria asta – pun pe hârtie tot! – fiindcă mi se întâmplă mult prea multe lucruri ciudate… Nu vreau să spun că îmi clănţăne dinţii de teamă, dar nici s-ascund că încerc o îngrijorare… Colegii vor să ştie: „ce mai lucrez?” „cum avansez?”; „dacă n-aş fi dispus să ieşim într-o seară…” Medicul institutului se interesează şi el, sistematic: „Cum vă simţiţi, vă rog…”; „Tot mort, tot mort, asta e foarte bine!” Ba ieri m-am pomenit şi cu un dromader de reporter, să-mi ia un interviu… Cu ce prilej? întreb, şi poftim ce aud? „Sunteţi un istoric al ştiinţei… Peste câteva luni, mi se pare – peste o veşnicie, replic! – veţi sărbători jubileul celor 50 de ani… Ce aveţi pe şantier? Este adevărat că pregătiţi un studiu despre un cvasianonim italian, Giancarlo Zefirelli? Cum aţi ajuns la ideea, atât de originală, a ambiguităţii valorii? Ierarhia marilor creatori vi se pare, întivadevăr, arbitrară?” Nu, domnişoară dragă, nu-s chiar atât de fraier! Şi nu ierarhia marilor valori o condamn, ci ierarhia falselor valori… Iar cât priveşte numitul Zefirelli, aflaţi c-a fost un tip de-a dreptul formidabil! A uluit o lume! Lumea lui, se înţelege, de-acum un trilion de ani şi ceva, când nu erai născută, a uluit, ascultă-mă pe mine, medici şi filosofi! mai puţin somităţile mari, oficiale, pentru care stimabilul Giancarlo nu era decât un alcoolic dement, puţin descreierat, iar teoria lui o excelentă premisă pentru ca medicii toţi să se sinucidă în masă. Dar ce spunea Zefirelli, la bani mărunţi, mă rog? Că absolut toate maladiile grave – cardiopatii, cancere, schizofrenii, dermatite – sunt preludiate la scara biologicului de o stare de îngrijorare, de insecuritate, de teamă! Strălucită idee! Splendidă! Şi întemeiată perfect, pentru că îngrijorările mari, cumulate, şi aerul fără speranţă, climatul de black-hole obturează coronarienele existenţei umane, dezorganizează virtuţile celulei, malignizează tot ce e viu în om! Până şi dischineziile biliare susţine Zefirelli, fierea care coace în noi, ca şi stopul cardiac sunt consecinţa nefastă a unui abandon volitiv. Dacă el făcea experienţe? Făcea! Dacă adunase dovezi? Bineînţeles, atâtea cât a putut să adune până la 24 de ani, când a dispărut fără urmă… Fiindcă a dispărut! Nu a murit, cum se moare… A plecat de acasă, era îngrijorat… Şi nicăieri – nicio urmă! A dis-pă-rut! Închid paranteza acum şi am să deschid o alta. Cum se face – obiecţie tot atât de neroadă! – că nu s-a auzit niciodată, nimic, despre acest Zefirelli? Ca şi cum despre Emerson sau

Urbanski, despre tibetanul Ne-Rin sau irlandezul O'Hara aţi auzit ceva? Despre Graham Bell s-au scris 34 de cărţi şi cu a mea 35. Despre Joshua Gray, cu merite egale, nu s-a suflat o vorbă. Şi mai am în rezervă o mie de exemple! Valori realeuitate… Uitate şi de mine, contemporanul lor! Iar deshumări se fac pe sponci, nu rentează. Sau se fac abia după sute de ani. Li se spune restituiri… Pe la 1800 n-am fi ştiut cine-i Shakespeare! Şi, în general, suntem prinşi cu un milion de treburi. În afara profesiei mele nu citesc mai nimic. Şi să ne mai mire atunci că Zefirelli este un anonim? Sau c-a dispărut fără urmă, acum vreo cinci sau şase decenii? Vecinul dumneavoastră de apartament, cu care v-aţi salutat timp de 30 de ani, dispare într-o zi. Peste vreo lună, vă amintiţi, şi întrebaţi de el. Portarul sau liftierul au auzit, se pare, c-ar fi plecat în provincie… C-a fost călcat de o maşină… Sau, pur şi simplu, că n-a mai dat pe acasă… Un nenorocit de curvar! Că familia lui ar fi trebuit să reclame? „II marechallo", şeful poliţiei din Regio Calabria, mi-a declarat personal că predecesorul său, care a fost şi el marechallo, i-ar fi povestit despre o oarecare Renata Zafirelli care – cazul a făcut vâlvă în anii respectivi – s-ar fi declarat văduvă… Renata presupunea că soţul ei ar fi plecat în America, cu un vapor care ri-a mai ajuns niciodată… Resturile vaporului? Dar resturile acelui avion cu care a dispărut un gigant, descoperitor de spiritualitate şi sens, Antoine de Saint Exupery?

Rămăsesem, însă, la doctorul care mă vizitează. „Muncesc prea mult – insinuează el – am intrat în contact cu marii dispăruţi şi nu-i departe ziua când voi fi onorat cu marele premiu Adamski". În rest, ca un nespecialist, îmi recomandă să-i las pe soclurile lor pe Faraday şi pe Herz…: Orice demitizări sunt cu două tăişuri… Sau încercaţi orgoliul de a crea mituri noi? Ca Zefirelli, cel tânăr… Sau Emerson Joy! u „Dar nu-i adevărat – m-am pomenit urlând – este o calomnie!" Eu am condamnat atenţia excesivă pe care o acordă Institutul de istorie a ştiinţei unor lucrări şi oameni – cu merite reale i – dar care închid un drum: fixează doar o bornă, asfaltează un traseu pe care se circulă mult şi care, în ultimă instanţă, storc până la capăt lămâia! Indivizi care epuizează uimirea, transferă genialitatea în pilule, ne recomandă să le luăm câte una, dimineaţa şi seara, şi ne asigură că, perseverind, vom fi geniali şi noi… Şi asta azi, când omul are nevoie, mai mult decât oricând, de miracol! Nu, nu în sens mistic, vă rog! Nu apăr misticismul! Eu susţin altceva: să căutăm inşi teribili, în stare să ne releve un fantastic încă nedigerat; să ne

deschidă noi drumuri, să ne uimească, poftim, prin îndrăzneala lor… Şi prin demenţa lor, dacă Emerson-Joy a avut – şi a avut, admit! – clipa lui de demenţă, când sărea câte 10 trepte deodată şi făcea exerciţii de zbor pe acoperişul casei.

Dar să vă spun, mai întâi, cine a fost Emerson-Joy. Un ornitolog aiurit, o arhivă de specii şi încrengături, deosebindu-le – toate! – după o mie de semne care nu sunt trecute în dispărut fără urmă dacă diferiţi Emerson-Joy n-ar fi corespondat zi de zi cu întreg mapamondul. Dar Emerson-Joy, fost pilot, avea şi o păsărică în cap. El voia să înţeleagă ce mecanism invizibil ar putea să explice mişcarea ascensională a unei păsări în zbor? Ce mecanism secret echivalează, deci, efectul de rotire al elicei sau propulsarea prin jet invers a unui reactor? Şi cum izbutesc, la capătul unui zbor prelungit, în viteză, o frânare practic instantanee? Calculele întreprinse de Emerson sunt ultra-complicate – n-am spus corecte, nu le-am verificat. Important, însă, nu era calculul său matematic, ci ipoteza de lucru. Emerson intuia existenţa la păsări a unui câmp biologic care compensa, în anumite condiţii, atracţia terestră. „Ne întoarcem la levitaţie” – îl acuzau detractorii. De ce nu învăţaţi să zburaţi Şi Emerson – teoreticianul câmpului compensator biologic – n-a înţeles că există o distanţă de netrecut pentru el, între arena marilor intenţii, unde putea excela, şi arena confruntării concrete, în care puricele face un salt, la proporţii umane, de câteva sute de metri, iar geniul rămâne nedeslipit de sol… Şi chiar în ziua în care – absolut incredibil – a fost văzut zburind, există declaraţii, fotografii şi martori, Emerson-Joy a dispărut fără urmă… Nu, nu s-a prăbuşit nicăieri! A dispărut, pur şi simplu din câmpul vizual al celor aflaţi pe traseu.

Sigur, medicul meu, de câte ori vorbesc îşi potriveşte ceasul. Ca şi cum eu n-aş cunoaşte performanţele miniaturizării moderne, care încorporează o bandă de magnetofon în corpul unui ceas. Mă înregistrează, mă ascultă apoi, mă studiază… Stabileşte în ce măsură sunt sau nu coerent… Şi aşteaptă să mă plâng câe ceva, să protestez vehement sau, pur şi simplu, să urlu, ca să-mi demonstreze cine ştie ce inconsecvenţă, un tic verbal, un exces logoreic şi un patetism exacerbat de spaime şi de insatisfacţii…

Să fim serioşi! – iată ce vă răspund. Îngrijorarea mea, *starea* de îngrijorare ţine, mai ales, de faptul, că am 49 de ani, că am idei care se cer încorporate în lucrări, mă şi simt într-un moment de vârf, dar n-am contract cu

destinul să trăiesc încă o sută de ani sau cincizeci! Sau încă 49! Iar îngrijorarea care, în opinia curentă, implică perspectiva unor desfăşurări neplăcute… Ce mi se poate întâmpla? Ce aş putea să pierd? Ce dispoziţii legale sau norme am încălcat vreodată? Şi o vinovăţie, dacă e nevoie de ea, nu-mi poate fi, oricum, aruncată în spate?!

Acum vreo câţiva ani, eram în străinătate, m-am dus să mă intâlnesc cu Urbanski, teoreticianul returului sangvin, accelerat, ca factor genetic moderator. Sosesc la institut, mi se face un bon, mi se indică un culoar şi, în sfârşit, pătrund pe uşa unui laborator fără să mă întreb nicio clipă dacă intrarea persoanelor străine de acel laborator era sau nu interzisă. Dar pe Urbanski – aşa cum bănuisem, încă din prima clipă – nu aveam să-l găsesc… Nu mai era de mult, dispăruse şi el… Venirea mea, acolo, pierduse, deci, orice sens raţional. Locţiitorul lui era un tip inert, fără nicio fereastră spre exterior. Din unghiul meu de vedere, sosisem prea târziu, iar dintr-al lui intrasem ilegal. Fiindcă pe faţa exterioară a uşii, după cum aveam să observ la plecare, exista într-adevăr nefericitul aviz: „intrarea persoanelor străine, strict nu ştiu ce, nu ştiu cum…” avizul fusese însă fixat înainte sau *după ce* intr*asem*? Dacă voiau să mă acuze eram la mâna lor. Din fericire, însă, noul Urbanski – îşi luase acelaşi nume – era interesat mai curând de eventualele afinităţi care ar fi existat între mine şi adevăratul Urbanski, dintâi!

Afinităţi? – nu i-am răspuns nimic. Urbanski cercetase sistemul circulator sangvin timp de vreo trei decenii. Ce-l obseda? Un fleac… Ce forţă, ce organ – ce dispozitiv uimitor, pneumatic – conduce sângele, în sens opus, dinspre capilare spre veni riculul stâng sau cel drept, receptor? Mai există în organism încă o inimă? Unde este plasată? Şi, dacă nu, cine execută returul? Gravitaţia? Cum? Ideea lui era simplă: cunoscând secretul returului sangvin, reglându-l, într-un sens sau în altul, am fi putut controla, întregul metabolism. Deci şi îmbătrânirea! Întârziind-o şi, în cele din urmă, prelungind vârsta activă spre o sută de ani. Sau două sute! Nu are importanţă… Urbanski descoperise ceva – ştiu de la fiica lui, care, bineînţeles, de la un timp, susţine că nu m-a văzut niciodată. Urbanski însă, şi asta ar fi drama, a dispărut. Dar cum a dispărut? A fost călcat de un camion, într-o primă versiune şi lichidat de nu ştiu ce grup terorist…

— Versiunea Nr. 2. Drept pentru care, încă în aceeaşi zi, am trimis la toate marile ziare şi reviste de ştiinţă un articol în care arătam că nu-i

suficient să-i protejăm, în fel şi chip, pe magistraţi şi bancheri, pe deputaţi şi soţiile lor, mai mult sau mai puţin oficiale, şi să-i lăsăm vulnerabili, în schimb, pe oamenii de ştiinţă. N-aţi înţeles nimic din accidentul acela stupid – parcă aşa s-a spus – care l-a lichidat pe strălucitul savant Pierre Cune, când va, dacă aceleaşi practici sau altele l-au lichidat pe Urbanski!

Articolul mi-a fost restituit, strict din lipsă de spaţiu, iar cu acelaşi plic – o glumă idioată! – mi-a fost trimis, în copie, discursul de adio, rostit de Arlington, de nu ştiu ce general, la înhumarea celui ce a fost controversatul Adamski. Cu o întrebare în coadă: „Nu vreţi să-l includeţi şi pe defunctul Adamski printre marii dumneavoastră deschizători de cărări şi poteci prin jungla ştiinţei moderne?”

Da, mă hotărăsc să-l includ! Încă n-am argumente. Dar sunt, prin temperament, un frondeur! Mă învinueşti că sunt hoţ? Îţi voi dovedi imediat că sunt şi ticălos! Te pregăteşti să bagi. Cuţitu’ în mine? Te tai anticipat! Dar nu voi scrie nimic despre extratereştrii cu care domnul Adamski ar fi comunicat! E un teren minat… Iar detractorii mei asta şi vor, să-mi ofere o pistă absolut păguboasă, bine unsă cu lac. Deci, ce a văzut Adamski, ce a înţeles, nu ştiu… Întrevăd însă clipa în care bietul om, anulat prin ridicol – şi contestat de tartorii care vor să pipăie tot – află, spre stupefacţia lui, că ar fi fost înscris pe lista celor subvenţionaţi din bugetul şi cămările ştiinţei. Practic, i se oferise o bursă, mii de dolari pe lună… Sigur, avea motive să fie Îngrijorat. Ca să nu spun că îngrijorarea avea să se transforme în groază, atunci când cineva îi deconspiră brusc că până şi discursul funebru îi este pregătit, plus loc de veci, absolut onorabil, lângă Jonh Kennedy, sus! La Arlington? Exact… În obligaţia lui Adamski rămânind, eventual, un mic infarct, un cancer galopant, ceea ce nici nu era foarte greu, 4acă admiţi ipoteza anxietăţii maligne lansată de calabrezul meu – Giancarlo Zefirelli. De unde şi expresia, cred: „N-ai nimic de pierdut, dulcele meu copil… Cel mult premiul Adamski!

Nu, hotărât, băieţii nu se joacă! Mă învăluie mereu… Obsesiv, insidios sau – după o formulă recentă – sistemic! Să mă înfunde vor, nici nu-s originali, – mama lor de fascişti – într-un hăţiş de spaime! Dar eu, timp de aproape trei ani, ăsta-i norocul meu, l-am studiat pe Bahtarai Zulficar. Or, după Bahtarai, pericolul – analizat şi consemnat la rece – capătă dimensiunea reală, iar tema de pericol îşi pierde vectorul-mhibitor… Un motiv, sau încă un motiv ca să

aştern pe hârtie, meticulos, exact, ca un expert contabil senil, tot ce mi se întâimpilă. Iraţionalul, după Bahtarai, poate fi anihilat printr-o argumentare ofensivă inversă. Iar Bahtarai nu era un stilist. Era un fizician care a cercetat principiul anihilării, înţelegând – târziu că nu-i o simplă reducţie, ci o interferenţă de o factură aparte… Dar unde-i Bahtarai? Ce s-a ales din el?

Pe coperta studiului despre anihilare, numele lui era Într-un chenar… Nu fiindcă ar fi murit! îşiterminase treaba. Să fi fost acelaşi Bahtarai, care acum câţiva ani s-a alăturat unui grup de alpinişti, în Pamir? Nu cred… Şi care ar fi raţiunea acelei scrisori aberante prin care Bahtarai solicita editura să modifice titlul lucrării din „studiu teoretic despre anihilare” în „studiu introductiv”? Dar de ce să mă mir? Câte nu retractăm din prudenţă, prostie, din „înţelegeri majore”, forţaţi de împrejurări? Şi, de câte ori, disperaţi, cu sentimentul ratării, nu căutăm un Max Brod, căruia să-i pretindem, sub jurământ şi blestem, că o să ardă tot ce am lăsat în urmă? Kafka – cum a murit?

Sigur, în cei 30 de ani care măsoară cariera mea de istoric, nu am stat de pomană. În derâdere, mi s-a zis „arhivar”, „şoarece de hârtii”, „nas de carton”, şi, mai ales, „nisiparul”, cel care mai cerne încă o dată nisipul, cernut de zece ori! Da, am citit, admit! Am dormit printre rafturi de cărţi! Am răscolit biblioteci… Ca şi tibetanul Ne-Rin, care n-a văzut cerul, n-a mirosit o floare, n-a iubit o femeie şi s-a închis ca un schimnic între patru pereţi, o jumătate din viaţă. Dar ce am vrut să spun? Că eu am ajuns la 49 de ani, gâfâind, cu o burtă imensă, cât trei, cu un creier tocit, în timp ce tibetanul Ne-Rin, spre deosebire de mine, a ieşit din închisoarea unor lecturi fără cărţi, la fel de tânăr pe cât era la 20 de ani! N-a vrut să îmbătrânească! Şi-a interzis uzura! Printr-un uimitor exerciţiu, a învăţat să-şi controleze pulsul, suflul sistolic – pe care-l definim, dar nu ştim ce e – tonusul muscular, hormonii şi biologia celulei. Nu s-a îmbolnăvit niciodată, nu a dormit, n-a visat şi a ieşit din închisoarea lui cu o singură carte, bine înscrisă pentru eternitate, în cap, şi cu puterea neomenească sau supraomenească de a rezista oricărei agresiuni, ciumei şi focului, exploziei de ură şi sărăciei negre, ofensei şi tăcerii.

Dar degeaba l-am studiat pe Ne-Rin, trecând prin renunţări şi chinuindu-mi trupul. Voinţa mea, o ştiu, nu poate paraliza mâna trăgătorului care-şi îndreaptă arma, arma lui cu lunetă, spre ferestrele casei în care locuiesc. Oponenţii mei spirituali, veţi spune dumneavoastră, nu vor recurge

la arme şi nu s-ar coborî niciodată până la a apăsa pe trăgaci. Nu sunt foarte convins… Eu am văzut destui câini care latră, şi muşcă, contrazicând o experienţă de veacuri! Ca să nu spun că, într-o bună zi, unui găgăuţă mofluz, i se poate substitui un profesionist asemănător ca figură şi campion de tir. Vom putea şti, vă întreb, dacă Lee Oswald, cel care a fost lichidat în închisoarea din Dallas, de un oarecare Ruby, era acelaşi Oswald care se vânturase încolo şi încoace prin lume? Nu s-a descoperit, abia după 11 ani şi mai bine, de la prima lui autopsie – şi asta întâmplător – că acest Oswald, al doilea, era simţitor diferit de cel care făcuse armata la Dallas prin anii48? O să-l învie această descoperire pe John Fitzgerald Kennedy?

Şi cu asta mă apropii, în sfârşit, de motivul real, ultimul dintre toate, al confesiunii mele. Nu-i numai teama… Toată lumea se teme şi toţi suntem ucişi. Pe lângă teamă, există şi un orgoliu!

Am tras 30 de ani pe brânci şi am ajuns la anumite concluzii! Acum am o idee în cap! Nu-i normal s-o expun, s-o dezvolt? Cât să mă mai încânt cu valenţele seducătoare ale unei mari idei care se stinge în faşă? Şi cine, vă întreb, l-a studiat în premieră absolută, mondială, pe Zefirelli, Urbanski, Emerson, Batharai şi Ne-Rin? Da, am orgoliul acestor priorităţi! Aşa cum am orgoliul de a fi ajuns, după ani de efort, să descifrez manuscrisul codificat al irlandezului Mac W. O’Hara, privind teleghidarea aproape halucinantă a unor mari valori spirituale de către alte valori. Nu, nu era un escroc acest roşcat ursuz: nu era paranoic! O ştiau cât se poate de bine şi cei care l-au închis în ospiciu! Parapshiologia, pe scurt, încă nu-şi găsise adepţi, nu devenise ştiinţă, iar irlandezul nostru, O’Hara, devansase cu mult tot ceea ce se ştia despre telepatie etc; Materia ginditoare, noesică – cine să-l înţeleagă? – intra în rezonanţă cu emisia enitică, enigmatică, a unor spiritualităţi de excepţie… Când l-am citit prima oară, n-am înţeles nimic, parcă mă înjura! Şi n-am chef să-l explic, nici nu pot într-o singură frază. Altceva vă întreb: dacă irlandezul O’Hara a fost dus la ospiciu, fapt confirmat – pentru că l-au însoţit până acolo doi fraţi mai mari şi o soră – cum de n-a fost înscris în registrele acestei instituţii serioase? Şi cât de uşor acceptăm dispariţii bizare ale unor minţi strălucite, mistuite febril de viziuni care nu încap în puţinul cunoştinţelor noastre! Nu mai există O’Hara? Ne resemnăm… A fost şi nu mai el „N-au dispărut, la fel, în plină tinereţe, atâţia mari poeţi?”

Nu mai răspund nimic. N-am ce! Mă simt în plin absurd T Şi, ca pe o

consolare, mi se aruncă în faţă – aţi auzit? – „c-au dispărut şi alţii!” Ba şi imenşi poeţi! Byron şi Lermontov… sau Edgar Allan Poe. Deci, ce mai vieţi, de fapt? Vrea*u să* afirm că toţi aceşti anonimi sau cvasianonimi, dispăruţi prematur ar fi putut să însemne o şansă, pentru umanitate! N-au fost profeţi, obligaţi prin nu ştiu ce mister biologic să trăiască doar 33 de ani… Zefirelli a dispărut când avea 24; Emerson-Loy – la 45; Urbanski – în jur de 53; Zulfikar Bahtarai – la 33 fără o zi… Ne-Rin şi-ar fi început iniţierea la 16 şi ar fi întrerupt-o spre 164! Iar Mac O’Hara, nu ştim, nu figurează nici în registrul de naşteri… Dar a murit, 5upă declaraţia unui oarecare Ray March, autopsier de profesie, spre 29 de ani.

Ce-aş mai fi dorit să vă spun… Cercetând dispariţia lor – deşi am o părere formată, a mea, despre cum se dispare – n-am exclus nicio clipă din calcul ipotezele care ţin de istorie, conflagraţii, ideologie şi, într-un anume sens – prezumptiv pretind a fi consemnate şi aici, fie şi lapidar.

Am în vedere, deci:

I) Prezumpţia de lichidare fizică, premeditată, din ordinul direct al unor forţe conservatoare, tip inchiziţie. Retrograzii sunt anormali, iar anormalitatea peceptă, declanşează sau glorifică – poetizează crima. Procese publice – cu şi fără abjurări – se mai pot practica; arderi pe rug, însă, nu… Nici nu sunt necesare; nu reprezintă soluţii şi nu sunt eficiente. Accidentele de avion, un infarct, sinuciderea chiar, sau actul terorist simplifică problema. Beneficiarii crimei şi victima nu se mai întâlnesc. Din aceleaşi fonduri cu care au fost plătiţi ucigaşii, se plătesc jerbele şi ferparele. În cazuri speciale, celor ucişi li se înalţă statui.

II) Prezumpţia de racolare, cu acordul persoanei sau fără acest acord, în vederea efectuării, în laboratoare speciale, a unor cercetări de natură secretă. Obiectivul e clar; demascarea nu influenţează procesul. Legile care interzic racolarea – furtul de creiere – nu servesc la nimic. În caz de reuşite speciale – vezi prezumpţia I – se înalţă acelaşi tip de statui.

Mai sunt încă 6 prezumpţii: oameni de ştiinţă care se sinucid din consecvenţă morală; Caz ipotetic, fireşte i Oameni de ştiinţă care, debusolaţi, se ratează; alţii care studiază şi aplică aşa-numitul „management” etc. Etc. Dar prezumpţiile date nu mă încântă deloc, şi nu explică nimic. Acoperă doar faptul cu haina aceluiaşi fapt, confirmând că adevărul banal este o banalitate. Îngăduiţi-mi, deci, să fantazez puţin, ca să confer o şansă şi unui *alt real*.

Giancarlo Zefirelli era convins profund de teoria pe care o lansase, a preludierii prin teamă a oricărei atrofieri biologice, de unde şi maladiile grave care apar imediat pe acest suport, fără recul vital. Să asociem acum – nu mai e un secret – diversele presiuni, fizice şi morale, la care a fost supus. „Din cauza dumitale – i se striga mereu – conştienţi de pericol, oamenii mor din ce în ce mai mult şi infinit, mai rapid”. Deci nu starea de teamă trebuie acuzată, pusă la zid – pac i pac! – ci doar conştiinţa stării de teamă. Nu noi, ci tu, Giancarlo, eşti primul ucigaş… Adică, vreau să spun că, din acel moment, Giancarlo Zefirelli trăia în cea mai teribilă groază! Spaimei i se urcase în cârcă reproşul! Sigur că organismul nu i-a mai rezistat. Cred că ajunsese să aibă toate bolile grave, atât de multe – toate încât s-a descompus, printr-un fel de explozie, în atomi, în nuclee… Care s-au risipit, circulă, sunt undeva în aer! De aceea nici nu mai e nevoie să-l citim pe bietul Zefirelli… Eu cred că-l respirăm!

Despre Emerson Joy. După opinia mea a izbutit să obţină, într-adevăr, un câmp invers atracţiei terestre. A fost văzut zburând… Dar cred că acest câmp pe care îl crease, era mult prea puternic, iar Emerson Joy, pur şi simplu, nu ştia să-l regleze. Adică, ce spun eu? Emerson Joy a fost catapultat ca un fel de rachetă şi expediat spre aştri… Dacă i-am cunoaşte viteza, am putea stabili unde se află acum. N-o spusese şi el, când mai era poet şi creştea canari: „Eu n-am, să mor, plec în Casiopeea? Scrieţi-mi, neapărat!”

Cu Urbanski, treaba e mai complexă. Dacă a izbutit să creeze, într-adevăr, un moderator geriatrie, de ce nu am admite – mi se pare firesc – că s-a supus el însuşi unei întineriri. Băieţelul acela, de vreo 3-4 ani, care se juca cu biluţe în fostul său cabinet, nu era chiar Urbanski? Sau adolescentul care se săruta cu o puştoaică splendidă pe una din alei? Dar glumesc, se înţelege… Pe toate baricadele, însă, unde tinerii luptă şi riscă tot, chiar viaţa, se poate afla şi el. Urbanski, mă auzi? Urbanski, unde eşti?

Bahtarai Zulfikar sau, într-o altă versiune, Brahmârai, interpretul anihilării, al transmutaţiei fruste de substanţă în câmp, şi invers, şi al interacţiunii rapide dintre orice particulă A şi antiparticula ei, de regulă tot A – formulare confuză şi foarte încifrată, eu nu sunt fizician – Bahtarai, spuneam, era şi un filosof. În studiul său predictiv la teoria anihilării, admitea – ca idee – că în replică normală la Bahtarai Zulfikar ar trebui să existe şi un anti-Bahtarai., întâlnindu-l, glumea, n-aş putea să-l distrug. Nici n-aş dori să o

fac. Doar să-l anihilez… După care, fără toate corecturile la experienţa trăită, eliberat de obligaţii, m-aş căţăra pe munţi”. Iată de ce, dacă plecaţi în Parnir, nu m-ar mira deloc – chiar de nu-l întâlniţi – să-i descoperiţi pe undeva urmele lăsate în zăpadă, pe când urca spre o culme de neatins nicicând…

În ce-l priveşte pe Ne-Rin, cred c-aţi intuit adevărul încă din prima clipă. Printr-o voinţă excelent exersată, ar fi putut să reziste, spuneam, ciumei şi focului, exploziei de ură şi sărăciei negre, ofensei şi tăcerii. Dar într-o lume în care poţi trăi solitar, în *principiu*, a trăi real, efectiv şi cu sens, înseamnă *altceva*. „Tu-ul, din *solitar*, nu ştiu cine a ghicit, (dar a ghicit parţial) indică o eroare. Literară întâi… Dar şi direcţională! Pentru că a trăi înseamnă, în esenţă, a fi nu solitar, ci soli*dar cu* propria ta eroare funciară, esenţială, aceea de a nu înceta să speri! Acesta-i umanismul! Când nu e de paradă… Ne-Rin, în izolarea lui, pierduse acest sens. În stare să reziste la orice agresiune, nu ştia să reziste şi nici să recunoască o eroare, care era în fapt coloana sa vertebrală. Dacă Ne-Rin trăieşte? Nu ştiu, nu cred, nu mă interesează!

Să trecem la O’Hara. Refuzând să vorbească cu gardienii lui, indiferent la orice brutalizare, incapabil să urle, O’Hara a fost închis, din prudenţă, la demenţii furioşi. Exploziile care se închid în tăceri, vezi bunul Machiavelli, sunt cele mai cumplite. Dar O’Hara ştia că, fiind închis printre demenţi reali, va fi ucis la propriu. Precizare ilară, în măsura în care O’Hara se temuse, până în clipa aceea, doar de moartea morală… Şi ce-i mai rămânea, în faţa exterminării concrete, decât să lanseze puternic, într-un eter noesic, convingerea sa, disperată, că rămâne în puterea umană de a comunica, prin timp şi peste timp, prin spiritualitate. Încep să cred că nu, s-a înşelat… Altfel de unde aş fi ştiut, fără să-l fi citit pe O’Hara, că a descoperit această „teleghidare”, repet, complet halucinantă? Şi nu sunt singurul care a receptat mesajul! Nevoia de miracol, pentru care pledez, nu mi-a sugerat-o tot el? Ca şi îndrăzneala, cred, de a lansa în eter acest cuvânt despre 6 dispariţii ciudate şi despre dubele albe care aleargă pe străzi, ca să «prindă nebuni…

Vreau să mai spun ceva, domnule editor: mai am în pregătire şi un manuscris de proporţii, circa 600 de pagini, pe care vi-l pot trimite rapid, dacă există şansa vreunei publicări. Textul de faţă nu are copie, n-aş dori să se piardă. Bibliografie nu anexez, din prudenţă, ca să evit retragerea din biblioteci a acelor lucrări care confirmă existenţa acestor mari dispăruţi şi teoriile lor.

În rest, sunt conştient de dificultăţile pe care va trebui să le înfrunt, odată cu apariţia acestor însemnări, confesiuni, cine ştie ce sunt... Voi fi acuzat, presupun, că am inventat aceste fi valori, pretinse permanente, în dorinţa de a provoca scandal. Deci şi notorietate. Nu exclud nici faptul că starea mea de anxietate mă va îmbolnăvi foarte grav. Nu resping nicio anihilare tip Zulfikar Bahtarai. Nu contest nici varianta unor acţiuni mai complexe pe care le-aş întreprinde, probabil, „teleghidat" de radiaţia remanentă a unor alte valori.

Ceea ce vă solicit dumneavoastră – şi în special dumneavoastră – ca editor redutabil al unor lucrări de aşa-zisă anticipare şi a unor ipoteze, al căror element de fantastic sugerează un alt *real*, interzis încă percepţiei, dar nu şi imaginaţiei – ar fi doar tipărirea, într-un tiraj modest, a confesiunii de faţă. Propun ca titlu, „Teama" şi ca subtitlu „*Contribuţie psihoanalitică la înţelegerea exadtă a stării mele de sănătate*". Ceea ce ar îngădui denigratorilor şi delatorilor mei să jubileze, probabil, şi i-ar îndemna să nu vă submineze acţiunea editorială. Textul, evident, ar trebui semnat cu iniţialele celor fi: Zefirelli, Emerson, Ne-Rin, O'Hara, Bahtarai, Urbanski, plus prima literă a tuvântului „Restituiri". Deci, autor: „Zenobur-VI" (prefer şase roman). Nu mi-ar displace nicio postfaţă scurtă, din partea Editurii.

* * *

Postfaţă: Textul pe care-l publicăm în antologia noastră S. F. Sub semnătura „Zenobur-VI-1979" nu s-a bucurat de o primire prea caldă din partea recenzenţilor de specialitate. Dorind să tratăm uncie modificări, ne-am lovit de o altă dificultate: autorul nu şi-a dezvăluit numele şi nici adresa reală. În «dicaţiile existente în lucrare, privind persoana sa – locul de muncă, în special – nu ne-au servit nici ele prea mult. La Institutul de istorie a ştiinţei, singurul cercetător în vârstă de 49 de ani, un pasionat schior, a fost surprins de o avalanşă în Pamir. *Un* alt istoric serios care a investigat, acum vreo câţiva ani, arhivele din Reggio-Calabria, a suferit şi el, la puţin timp, un atac grav de cord. Nu mai este în viaţă. Un al treilea cercetător, aflat în legătură cu scientologii irlandezi, pare că s-a retras din orice activitate. Nu se ştie de ce. Situaţii similare – închise şi fără de speranţă – şi în cazul unor colaboratori din afară care au cercetat, citez – „sistemul ascensional la păsările mari, aşa cum a descris în lucrările de pură specialitate" şi „Controverse fecunde – citez al

doilea titlu – în teoria sistemului sangvin”. Lucrările, deşi în fază avansată, nu au mai fost aduse la Institut pentru expertiză şi referire. Ambii autori, practic, sunt dispăruţi. Şi un ultim amănunt. Pe plicul în care a fost trimis manuscrisul, în dreptul expeditorului se indică doar „Terra-Nova”. Am suspectat, evident, că-i o vorbă de duh… Ştampilele însă au confirmat expedierea din Terra-Nova, oraşul Zenobur. Care, bineînţeles, nu este indicat pe nicio hartă din lume…

Din partea Editurii, pentru conformitate, consultant S. F., numele indescifrabil. În paranteză: D. D.

TITUS FILIPAŞ
GREAŢA

Povestea mea are patru personaje de pe Vapakometa, asteroid din sistemul unei stele duble situată în acelaşi braţ galactic al Orionului ca şi Soarele nostru.

Vor fi prezenţi, mai întâi, doi Lucrători Mecanici. Apoi „Confesorul”, computerul central de pe Vapakometa însărcinat, printre altele, şi cu controlul „sănătăţii mintale” a roboţilor auxiliari; este un caracter cenuşiu cu intervenţii episodice, dar decisive în existenţa primilor doi.

Şi, în fine, Omul.

La vremea aceea, viaţa pe Vapakometa se scurgea într-un ritm nealarmant, chiar potolit, iar uinele evenimente erau de-a dreptul satisfăcătoare. Destul de înţelept, Luc recunoştea toate acestea în faţa lui Mec, în timp ce puneau la punct aparatura exterioară a staţiunii de pe asteroid. De fapt, cred că nu există niciun cuvânt mai potrivit pentru a defini grosul muncii pe care o făceau cei doi atunci şi acolo decât acela de măturător. Deoarece un asteroid mare, şi Vapakometa este cu siguranţă un asteroid mare, manifestă în permanenţă tendinţa de a se prăfui. Forma sa lungăreaţă de castravete, veşted gri se deplasează cu câteva zeci de kilometri pe secundă în spaţiul din jurul aştrilor centrali, ciocnind o grămadă de particule de cele mai diverse dimensiuni, de la simple molecule şi până la grăunţe de praf cosmic nu mai mari decât un vârf de ac. În cea mai mare parte a cazurilor, toată pulberea asta e strânsă de suprafaţa frontală a asteroidului ca pe un făraş. E drept că, în funcţie de unghiul de incidenţă şi de câteva alte circumstanţe mecanice, unele dintre particule ricoşează ca un

glonţ, reîntorcându-se în spaţiul cosmic. Dar probabilitatea asta e mult prea mică pentru a uşura în vreun fel munca roboţilor auxiliari, ce trebuie să menţină în perfectă stare de curăţenie pistele în formă de Y ale astrodromului vapakometian. Spre cinstea lor, să recunoaştem că munca asta era efectuată cu cea mai desăvirşită migală. Nu aceasta îi stressa, nu. Stressul era cauzat de proaspăt dobândita conştiinţă a existenţei unei periodice degradări, a cărei ameninţare sosea din nou, ineluctabilă precum mersul aştrilor.

— Doi ori zece la minus cinci, ripostă Mec print r-o cifră argumentelor călduţa vinturate de Luc. Lubrifiantul ăsta Nuleios mă face să tremur de greaţă, urmă el controsionându-şi articulaţiile delicate, indiciu sigur al unei tulburări profunde.

Nu-şi duse mai departe explicaţiile, dar Luc înţelese. Era o greaţă existenţială, un fel de „nausee” robotico-sartriană, dacă se poate imagina aşa ceva. Cu toate acestea, lansă hârâitor:

— Preferi un coeficient de vâscozitate de ordinul lui zece la minus şase?

Ironia era evidentă. În clasa acestor valori se situează saramura şi apa distilată, fluide pe care un robot nu le agreează prin construcţie, ca să nu zicem prin constituţie. Mec recepţionase aluzia. Se-ndreptă cât era de lung, potolindu-şi agitaţia; rămase încremenit într-o poză hieratică, un simbol al automatizării în cercetarea spaţială.

— Luc, ştiu prea bine că nici ţie nu-ţi place! izbucni el, încercând să reînvie un sentiment comun, forjat cu prilejul lecturii scrierilor lui Kierkegaard, Sartre şi ale altora din aceeaşi linie de gândire.

Celălalt coborî-n jos ochii săi de bufniţă; pentru câteva momente conteni chiar şi zumzetul subconştient din bobinele sistemelor de retard are ce creau, artificiul, o profunzime a gândurilor în creierul unui robot.

— Este adevărat… suspină acesta într-un tirziu, în spasmul unei descărcări periodice a condensatoarelor lui. Dar nu avem nicio alternativă la această situaţie, revizia tehnică şi folosirea lubrifianţilor sunt necesităţi obiective pe care dorinţele personale şi subiective ale unui robot nu le-ar putea modifica…

În acea clipă, eterul prinse să răsune. Albastra stea centrală ieşea din obturarea satelitului ei portocaliu şi lumina celor doi sori, amestecată într-o paletă orbitoare, se revarsă pe suprafeţele zgrunţuroase de ceramică protectoare ale roboţilor, făcându-i să semene cu bizarele figurine de lut

smălţuit ce pot fi cumpărate la orice bâlci de pe planeta Pământ. Zgomotul radio parazitar, al stelei împiedica discuţia prin antene. Lucrul avea totuşi partea lui bună, întrucât convorbirea nu mai putea fi captată nici de „Confesor”.

Mec alesese, poate intenţionat, momentul acesta pentru a urzi planuri secrete. Îşi puse braţul metalic pe creştetul celuilalt, realizând contactul direct între creierele lor electronice.

— De rândul acesta vom întreprinde ceva!

— Nu avem ce face, observă stoic Luc. Oamenii acţionează după programele lor. Mai ştii că un program odată declanşat este ca mersul Galaxiei, nu poate fi oprit…

— Tratamentul acesta înjositor va fi oprit tot printr-un program! interveni Mec violent, iar tensiunea din circulaţia cablată îi crescu brusc.

Luc se-nspăimântă de gândurile născute de inteligenţa de siliciu a celuilalt.

— Îl voi informa pe „Confesor”, spuse el fără convingere. „Confesorul”, omniscient şi static, era spaima lor, situat într-o elementară axiologie robotică la acelaşi nivel cu Omul ori, poate, chiar mai sus. Fiindcă, în ochii roboţilor, fixitatea unui sistem ratiocinator era virtutea supremă, ideal imposibil de atins de ei, mereu puşi pe treabă, mereu în mişcare, bieţi Lucrători Mecanici…

Însă aproape imediat, Luc reluă propoziţia anterioară negată, contrazicându-se singur. Mec îi sesiză gândurile printr-un banal fenomen de rezonanţă.

— E un fapt pe care, după ce-l vom fi realizat, îl vom şterge din memoriile noastre, îi linişti el temerile. Nu are sens să nu încercăm, continuă Mec după o pauză în care intensităţile electrice din circuitele celuilalt descreseuseră de la valori maxime.

— Ce?

— Schimbarea programului Omului.

— Dar Oamenii sunt diferiţi de noi, ei posedă un element, iraţional prin care discern adevărul şi pe care-l numesc intuiţie. Oamenii nu pot fi programaţi de roboţi, ăsta-i un adevăr absolut, rezonă categoric Luc, cuprins de fiorul unor tensiuni alternative.

— Şi tot un adevăr este că pot fi programaţi!

— Cum? ţâşni curentul întrebării.

— Am descoperit asta citind cărţi numite romane unde nu este scrisă nicio formulă. Cert este că, uneori, lui Mec îi plăcea să ia totul de la alfa: doar le citiseră împreună. Există, ştiu acum, o cheie de limbaj ce determină ca tot ce-i urmează să fie dus la îndeplinire… Ai înţeles?

— Nu! răspunse Luc, încordat de atenţie, simţind cum în condensatoare i se acumulează sarcini electrostatice enorme.

Mec vorbi rapid, dintr-o bucată:

— Orice frază, pronunţată de Om, ce are la început cuvântul JUR devine automat instrucţiune şi program!

Pe Luc ideea îl suprinse şi sarcinile excedentare i se descărcară de emoţie. Prin nenumărate reflexii undele electromagnetice generate cu această ocazie reverberară în cele două mase metalice. Trebuie spus că buchetul de moduri îl măguli nespus pe Mec. Acesta reluă abia când ultimul lor ecou se stin. Se.

— Mâine va fi revizia tehnică, după prezentarea tahigramelor zilnice. Tu eşti acela care i le duci Omului. Printre ele îi vei strecura una falsă, confecţionată de mine, începând cu Jurli, continuat cu un text în care se anulează operaţia de revizie şi ungere.

Rămâne şi acum un mister pentru mine cum a reuşit „Confesorul” să depisteze iţele intrigii. Poate pentru că făcea controalele de rutină ale memoriilor cu o fervoare de zbir. Fireşte, i-a anulat imediat realizarea şi a şters orice informaţie despre ea din creierul roboţilor. Rămâne să sper că le-a interzis şi accesul la fondul de beletristică al bibliotecii. Altfel, există riscul ca ei să dea peste povestirea asta şi tot ciclul problemelor lor ar putea reîncepe:

SANDU FLOREA
LARA

Ei da, era demult, primul meu start, cu flori, cunoscuţi, rude şi prieteni, un zbor de probă pentru definitivarea mea ca astronaut, douăzeci de ani, dacă nu mai mult, oare când a trecut atâta vreme, de când m-am închis în mine însumi; spunea cineva că e un avantaj, a nu avea suflet, în meseria noastră, cu primejdii, sori şi lumi stranii, situaţii limită, cu multă stăpânire de sine dar câteodată, nu se întâmpla prea des, dar totuşi, vai ce slăbiciune, mă cuprindea îndoiala, o dată, sau de mai multe ori, nu ştiu, ce-a rămas din mine, fac oare

parte din neamul omenesc, am devenit oare circuit integrat, metal gânditor sau robot ultraperfecţionat, despre fabricarea cărora ştiam totul, plin la refuz, dar teama era înlocuită imediat de un zâmbet ironic, ha, ha, ce stupid pot fi, apoi ca o constatare, astea sunt gânduri de om slab, am râs apoi mai tare, ha, ha, ha, prostii, nu e numai important ba chiar esenţial, din cauza lor, a miilor de primejdii, capcane magnetice sau nu, numai eu ştiu prin câte am trecut, în mijlocul unor lumi ostile, să nu arăţi că el există, sufletul, niciodată, nici durerea, nici bucuria, să fii de piatră asta e important, deviza tuturor astronauţilor, aşa e scris în regulament, ha, ha" cred că e clar pentru toţi, de ce vă mai miraţi, da, da, piatra* piatra în dosul zâmbetului amabil schiţat în orice împrejurare.

Am auzit semnalul de avertizare, cineva voia să intre în navă, tocmai îmi îmbrăcam combinezonul, abia aterizasem pe acest asteroid îndepărtat, la o bază de cercetări, o misiune de rutină, şi-mi era tot una cine mă vizitează, poate chiar plictisit, deaceea nici măcar nu m-am uitat prin videofon să văd cine-o fi, am zis, două secunde, vă rog, îmi trăgeam tacticos fermoarul şi fredonam un cântec, şi de data asta totul o să fie bine, o să le dau o lecţie nepricepuţilor ăştia, nici-un aparat nu e prea rezistent pentru ei, o să verific instalaţiile, le ştiu pe de rost, siguranţa asta în tot ceea ce faci îţi dă o linişte interioară nemaipomenită, fluieram, ştiam tot ce se poate şti despre roboţii ultraperfecţionaţi şi am trecut încet în sasul de ieşire, când colo, era Lara, albă, străvezie, aproape ireală, doamne, frumoasă, şi pe mine mă tulburau ochii ei, negri, înnecaţi în lumină, puteam să văd monştrii de pe Sirius, sau centaurul din Centura Galactică dar nu pe Lara, atât eram de surprins. Tu, atât am putut spune şi am simţit cum învelişul de gheaţă care mă înconjura începe să se topească, ce trebuie să însemne toate astea, mă revoltam, căldura din piept, nu, nu pot renunţa atât de uşor la siguranţa din ultimii ani, intră, am spus cu voce seacă, de ce sunt mişcat, n-am înţeles, i-am ajutat să-şi scoată costumul de protecţie, mâinile singure, nu eu, au îmbrăţişat-o, au ridicat-o în aer, faţa ei fierbinte s-a lipit de a mea, am ştiut că eşti aici, că vei veni, vorbea liniştită, încă înainte de-a şti tu. Poate tot aşa, împreună cu roboţii tăi, important este că te văd, că te ating, n-o mai speram, văd că eşti tot aşa, neînduplecat, şi-i simţeam mâinile ca nişte aripi de fluture în jurul gâtului, cum mă atingeau palmele acelea moi, eşti aici, am auzit vocea ei de copil şi am simţit cum un râu infernal de cald trece prin venele mele, o, Lara,

am crezut că ai dispărut pentru totdeauna din viaţa mea, de atunci de pe Erex, nici atunci n-am putut să înţeleg nimic, nici acum, de ce ai venit iarăşi, aşa mă gândeam, mă gândeam la viaţa mea de până acum, ce o să mă fac oare, dar am spus, aşază-te te rog pe fotoliul acela, să te servesc cu ceva, voiam să câştig timp, simţeam şi mai acut răceala metalică a pereţilor navei, nu-mi trebuie Lara, de ce a venit, nu-mi trebuie sufletul nimănui, acum, după douăzeci de ani.

Lara a fost întotdeauna departe, departe de viaţa mea nomadă, din galaxie în galaxie, din planetă în planetă, de pe un asteroid pe altul, am întâlnit-o pe staţia aceea, Erex, într-o situaţie, ah, nici nu-mi vine să cred, centura de radiaţii bloca trecerea şi nimeni n-o putea salva, aşa zicea în regulament, nimeni nu trebuia să încerce în situaţii din astea, câţi oameni pot muri aşa oare, din cauza regulamentului, nici nu ştiu cum i-am comandat pilotului automat să încerce totuşi, toţi se uitau la mine ca la un nebun, şi acum mă văd înfofolit în cele cinci costume de protecţie pe care le-am îmbrăcat, şi de irizările acelea albăstrui de pe carcasa navei nici nu mai vorbesc, cert este că am avut noroc, am găsit-o culcată în cabina ei, tot aşa, frumoasă ca acum, oare cum de nu s-a schimbat de loc, s-a trezit mirată şi m-a întrebat ce caut acolo, nici nu ştia din ce-a scăpat, de-abia apoi ochii i s-au dilatat de un licăr de spaimă, asta a fost tot, mă pregăteam s-o uit, dar Lara a apărut pe neaşteptate la bază, am vrut să te mai văd odată, a zis ea pur şi simplu, şi nu mi-a fost de astă dată totuna întâlnirea cu ochii aceia, voi sta cu tine câteva zile, până vei pleca în Alfa-Centaur, acolo pleci, nu, eu n-am putut să înţeleg ce legătură au toate astea cu mine, cu misiunile mele, cu roboţii mei ultraperfecţionaţi, cu interioarele reci, metalice, ale astronavelor de cursă lungă, clipele seci, de singurătate, să mă cufund în această precizie, fără iluzii, fără vise, nu există, a zis, nu există nici-o legătură cu roboţii tăi, şi s-a ghemuit lângă mine, şi au trecut doi ani, poate trei, mi-e destul de greu să-mi amintesc lucruri de genul ăsta, odată am auzit de ea într-una din rarele mele escale pe Pământ, avea a expoziţie, îi plăcea pictura şi picta stelele, la faţa locului, şi asta a fost tot, deşi uneori, închis între pereţii astronavelor, licărul negru al ochilor ei mă privea din spatele hublourilor, dar timpul a şters şi asta.

Ce zici de-o plimbare, simţeam că mă sufoc, vom vedea instalaţiile asteroidului, apropos, dar tu ce cauţi aici, în pustietaica asta, o ajutam să-şi îmbrace costumul, ah, da, ce prost sunt, pictoriţă, cum de uit mereu, am ieşit

în noaptea veşnică, paşii noştri nu scoteau niciun sunet pe luciul de sticlă al solului, nu scoteam niciun cuvânt, într-adevăr ea tăcea, îi explicam ceva despre instalaţiile ce se. Vedeau pretutindeni, ea mă ţinea de braţ, lipită de mine, o insulă a tăcerii, ne puteam plimba aşa o veşnicie, am ajuns la ultima clădire, argintie, dincolo hăul negru, cu puzderia de constelaţii clipind molcom, abia perceptibil, Lara zice, îmi plac stelele pentru că niciodată nu ştii când or să cadă, şi râse, încetişor, eu mă miram de ce doresc să dureze această plimbare nebună, mă strânse de braţ şi ochii ei negri străluceau, şopti, hai înapoi, şi umbrele noastre se pierdură în spatele astronavei.

Mă simţeam bine, capul Larei se odihnea pe umărul meu, să n-o trezesc, trebuie să plec, pe asteroidul vecin s-a defectat o instalaţie, chiar acum am fost anunţat, ce mă fac cu tine, Lara, deschide ochii, taci, nu spune nimic, te iubesc, da, te iubesc, am uitat că există cuvântul ăsta, trebuie să plec, simţeam că-mi pierd capul, de ce am mimat viaţa până acum, îi spusesem, unde-i stăpânirea de sine, roboţii ultraperfecţionaţi, ea stă culcată, ghemuită lângă anine, mă priveşte, de ce nu spui nimic, a rămas la locul ei în timp ce mă îmbrăcam încet, ne vom vedea peste două zile, mai dormi şi te iubesc, şi am sărutat-o, şi eu pe tine, spun ochii ei, mâine totul o să fie clar, mă gândesc ieşind din astronavă, poate e mai bine să n-o mai văd niciodată, am stat douăzeci de ani aşa, poţi şi fără ea, judecam ca un robot ultraperfecţionat, mă liniştisem, reparam avaria, cunoşteam pe dinafară toate aparatele, şi după aceea nu m-am dus la navă, decât mai târziu, dar n-am mai găsit-o, a plecat, de ce a plecat, unde a plecat, şi dispecerul instalaţiilor de pe asteroid a confirmat, a plecat şi m-a rugat sa vă dau tabloul ăsta, o stea strălucitoare cădea, am fost tulburat doar o clipă, am zâmbit, mulţumesc frumos, i-am spus dispecerului, am pas tabloul într-un dulăpior, şi totul a fost din nou O. K.

GEORGE GANESCU
DARNE ŞI CHARIS

Darne îmi surâse trist. Interviul nu se desfăşurase aşa cum aş fi dorit; era într-adevăr celebritatea cea mai dificilă pe care o întâlnisem. Părul aproape alb; ochii albaştrii cu sclipiri întunecate; bărbia proeminentă, distonând oarecum cu expresia melancolică. Un taciturn greu de scos din

izolarea sa. Un om cu seisme interioare dificil de analizat. Creţurile mărunte şi unghiurile feţei îi dădeau un aer care nu promitea bunăvoinţă. Când zâmbea însă…

Era instructor şef la un Centru de lansări galactice, Planul galactic D, şi auzisem prea multe povestindu-se despre el pentru a nu mă simţi ispitită să-l întâlnesc. Ştiam că evită publicitatea, dar nu-mi închipuiam să fie atât de inabordabil. Am reuşit să-l prind, totuşi, în pauza unor verificări şi l-am rugat să salveze o proaspătă reporteră.

— Să salvez?! Păi, asta-i specialitatea mea! Şi, pentru că nu dădusem vreun semn că aş pricepe despre ce-i vorba, m-a invitat să iau loc. Am să mă justific, a rostit el c-o ironie detaşată. Am să relatez un caz de salvare… Poate ar fi cazul să merg mai în trecut, nu? Eşti încă tânără, n-ai de unde să ştii anumite lucruri…

În treacăt fie spus, ştiam destule, dar n-am făcut imprudenţa să-l fac atent. Mi-am compus o fizionomie naivă şi l-am ascultat.

— Plecasem în cea de a treia Expediţie. Cred că eram într-o stare sufletească «cât se poate de amestecată: fericit şi îngrijorat. Charis, prima mea soţie, originară de pe planeta Eryx (după numele muntelui mitologic) suportase tocmai operaţia de adaptare la condiţiile pământene. Asistasem personal la dificilele operaţii-laser, la modificarea unor caractere ereditare, a funcţiunilor care se pretau la asemenea schimbări. N-aş putea să-ţi explic în detaliu prin ce-am trecut *eu*, prin ce-a trecut *ea*, – mai ales *ea*! E suficient să-ţi amintesc că numele Charisi se potrivea cum nu se poate mai bine. Era, într-adevărt o zeiţă a graţiei şi frumuseţii, o făptură pe care orice pământean ar fi adorat-o. Nu mai vorbesc de mine! Mă ameţise atâta fericire. Până a pleca cu a treia Expediţie am fost ca un om drogat cu pilule de beatitudine. Devenisem altul şi, dacă n-ai fost până acum îndrăgostită, nu prea văd cum ţi-ai putea imagina starea mea de atunci. Exista însă o problemă: „Cordonul vital”, cum îl numesc specialiştii. Operaţia se putuse efectua numai cu acest preţ. Forţa bioplasmatică a scoarţei cerebrale, indicii ei psihici erau în strânsă dependenţă de ai mei, trăia oarecum prin mine, dacă vrei o comparaţie mai directă. Pentru o perioadă de timp aceasta urma să fie o condiţie absolut obligatorie şi nu ezitasem să-i ofer din zestrea mea „pranică”. Bineînţeles, fuseseră necesare tot felul de teste, de intervenţii chirurgicale – şi la mine – dar câte nu se fac în ziua de azi! Pe vremea aceea eu fusesem o premieră

terestră, nimeni nu se mai încumetase la aşa ceva.

În cazul plecării mele intervenea însă o complicaţie. Cordonul acesta al vieţii duble, comune, cum era şi normal, avea să se ’subţieze. Ca atunci când te desparţi de o persoană dragă; imaginea se şterge din ce în ce mai mult, se pierde, chiar dacă legăturile sufleteşti sunt aceleaşi.

Cam asta era situaţia la noi, curentul meu nervos care se scu-gea către ea, pe nevăzutele canale de iubire, c-a supus în cazul plecării mele unei pierderi pe traseul atât de lung al cosmosului.

Totuşi, trebuia să plec! N-aveam încotro, făceam parte dintr-o echipă care nu putea fi descompletată, nu puteam refuza. Mai ales că nu consideram pericolul prea mare. Dar… Doi într-unul înseamnă multă fericire, e adevărat, însă şi prea multă nefericire, uneori. Mi-am dat seama de asta prea târziu.

Şi am plecat. Cu cât mă depărtam, cu atât se subţia cordonul prin care transmisiunea fluidică întreţinea viaţa acelei făpturi încă plăpânde. Îmi închipuiam ochii ei adumbriţi, mi-o imaginam acolo, în salonul astronomic, cu mâini palide regăsite în aer, cu privirea trecută dincolo de tavanul transparent, înspre hăul încrustat cu milioane de ochi gânditori, statorniciţi parcă de eternitate. O statuie de ceară modelată lângă un foc prea violent, unde se subţiază şi dispare în adierea molcom-sonoră a brizei artificiale. Câteodată, în timp ce astronava înghiţea distanţele, o vedeam aievea, stind nemişcată sub cerul care continua să-şi deschidă potecile prin infinite luminiţe pâlpâitoaret acei licurici izolaţi pe fondul de păcură, inaccesibil celor mulţi.

Nemişcată şi concretă. Ca un suflu oprit brusc pe-o suprafaţă de sensibilitate raţională. Şi simţeam cum acel suflu cald mă îmbărbătează, mă susţine. Aveam într-adevăr nevoie de aşa ceva, nu numai eu, ci toţi, eram cu toţii prizonieri. Ştii câte ceva despre Planeta Verde, de asta ai auzit, sunt sigur. Am să mă opresc numai la situaţia disperată în care ne-am aflat la un moment dat, la eforturile colective şi, mai ales, la ceea ce m-a costat pe mine; la consecinţele acestor eforturi.

Saut reuşise în a zecea zi a captivităţii noastre să-mi arunce câteva vorbe care-mi lămuriseră puţin rostul lungilor zile petrecute în subteranele Planetei Verzi. „Vor să ne oblige la o supunere totală”, şoptise Saut şi mă bizuiam pe perspicacitatea sa în astfel de situaţii. Din păcate, despre ceilalţi supravieţuitori ai navei „MOUX”, nu aflase nici el nimic. Am căutat atunci să fac o scurtă reconstituire a situaţiei în care ne aflam de la doborârea noastră

de către razele trimise în întâmpinarea navei. Din doisprezece membri, câţi număra echipajul, patru muriseră imediat, doi erau aproape paralizaţi, ceilalţi şase se aflau izolaţi unul de altul, excepţie făcând Saut care, dispunând de-o forţă mentală deosebită, făcea pe translatorul între noi şi războinicii verzini. Doctorul Ionic fusese adus o dată cu mine. Nu ne putuserăm spune mare lucru. Apoi nu-l mai văzusem. Nici pe el, nici pe Rina, nici pe Ursi, nici pe Falcis, şeful Expediţiei şi specialist al zborurilor cosmice din planul D.

Curios în această nenorocire era tratamentul verzinilor care nu ne făceau nici bine, nici rău; pur şi simplu aşteptau – ce anume nu ştiam încă; poate să crăpăm din propria noastră iniţiativă. Numai că nu eram prea dispuşi la aceasta. Mă gândeam în primul rând la Charis. Ştiam ce pericol o aştepta. Putea muri la orice consum exagerat, la orice pierdere de forţă nervoasă depăşind limita admisibilului. Măsurăm cu paşi mărunţi încăperea goală cu atmosferă verzuie, aşa cum erau de fapt toate lucrurile, toate vietăţile de pe această planetă luxuriantă în vegetaţie, cu clădirile aidoma fuselor, fără niciun fel de colţuri, cu verzini lipsiţi de orice căldură, veşnic încruntaţi, cu feţele triunghiulare, aproape fără buze, în care ochii verzi-gălbui ne priveau constant cu aceeaşi căutătură, cu părul ca lişiţa, căzut în plete bogate pe umerii firavi şi aplecaţi în faţă – ceea ce le dădea aspectul unor gheboşi răutăcioşi şi dizgraţioşi.

Prima astfel de faţă mă aruncase într-o uimire amestecată cu silă. Verzinii rostogoleau sunetele prin gura lor largă şi subţire dând impresia unui scârţâit de uşă neunsă. Deşi atmosfera era respirabilă simţeai)! cum venele de la tâmple îmi zvâcnesc ca nişte explozii ritmice în sânge, în creier. Mă prăvălisem atunci în iarba ascuţită, ţepoasă. O căldură mă pătrunsese deodată, cerul gurii mi se umpluse de flăcări uscate, atunci o văzusem în faţa mea pe Charis, chipul ei răvăşit şi, chinuit; cu un efort de voinţa m-am rupt din imobilizarea care mi se strecura în tot corpul şi acoperea treptat fiecare părticică din mine. Trebuia să mă mişc, trebuia să supravieţuiesc. Aşa gindeamr aşa îmi impuneam mai înainte de a fi imobilizat de verzini cu cängile lor dirijate de la distanţă – nişte cängi cu laturi care se modelau după mărimea costumelor noastre. Apoi ne-au pus în faţă nişte lanterne cu o lumină groasă, apoasă, uşor de suportat de ochi, dar nu şi de creier. Falcis căzuse ca o frunză vestejită brusc şi planată câteva clipe încoace şi încolo. Apoi îmi venise şi mie rândul. După ce ieşisem din ce-cul de ameţeli, de sub greutatea care-mi

învăluise până atunci fruntea şi ceafa, mă gândisem din nou la Charis, nu ştiam dacă rezistase şocului, Când mi-a apărut în gând, mi-am dat seama că a supravieţuit. Asta mi-a dat încredere, m-a ajutat să trăiesc, să vreau să trăiesc.

Aparent, ideea a venit din senin. Probabil însă că a fost mult timp rumegată de subconştientul meu; şi când dormeam şi când eram supuşi măsurătorilor – verzinii făceau fel şi fel de teste cu noi. Înghiţeam mâncarea cu o îndârjire pornită dintr-un adânc parcă mai profund decât instinctul de conservare. Mă mişcăm în limitele îngrădirii trasate de razele albicioase şi dense, căutând mijlocul, posibilitatea, care a izbucnit brusc, nerăbdătoare să se materializeze. Au început exerciţiile, focalizarea intensă de gânduri din diverse puncte, pe diferite canale. Legătura cu Saut am făcut-o aproape imediat. Recepţiona uşor şi-mi transmitea gândurile lui cu o claritate extraordinară. La început mi-a fost chiar teamă să nu fie vorba de-o amăgire, să nu iau cumva drept gânduri recepţionate, propriile mele speranţe. Dar nu, m-am convins curând că nu era vorba de-o părere. Comunicam între noi aproape ca şi cum ne-aan fi aflat faţă în faţă. În loc de sunete, de vorbe, vehiculam gândurile.

„Ştii că vor să ne transforme în verzini?”

„În verzini?”

„De ce nu?”

Când Saut făcea asemenea aprecieri – deplasate după părerea mea – imaginea lui se tulbura, nu-i mai puteam păstra în minte imaginea, gândurile se tulburau şi ele.

„Trebuie să luăm legătura cu ceilalţi” – îl întrerupeam eu.

„Să încercăm cu cei paralizaţi. Voi încerca mai întâi să-i vindec; îmi trebuie însă ajutorul tău. Ne vom uni gândurile şi forţa mentală va fi astfel mai puternică”.

Apoi a urmat salvarea expediţiei, însă consumasem şi forţa necesară Charisei; propria ei energie era insuficientă. Corpul ei în curs de adaptare necesita un consum mare. M-am frământat zile întregi, ştiam că este aproape o crimă ce urmează să fac; apoi am întrebat-o, nu ştiu dacă m-a auzit, dacă mi-a prins apelul… Şi i-am luat din viaţa ei pentru a-mi salva semenii, pentru a salva Expediţia. Şi am salvat-o, am anihilat forţele razelor, le-am ecranat printr-un zid masiv de gânduri combinate, razele verzinilor nu erau altceva decât biocurenţi; verzinii îşi canalizau propria lor voinţă spre noi prin

intermediul unor aparate de directivitate – în acelaşi timp şi amplificatoare. Niciun înveliş, niciun sistem de protecţie nu poate rezista voinţei gândurilor care pot pătrunde peste tot. Ceea ce vedeam ca lumină groasă şi albicioasă era doar sistemul de orientare, care aducea pe culoar, pe un „cablu” ou pierderi minime, voinţa verzinilor. Dar le-am distrus-o folosind propria lor annă şi pentru că nu ne puteam compara cu cantitatea lor de voinţă, iar nici nu aveam aparatajul necesar de canalizare şi amplificare, am folosit surpriza, tactica unor vechi luptători, care nu atacau decât prin surprindere forţe dispersate. Apoi am pus mâna pe „lanternele”, pe „reflectoarele” lor şi situaţia s-a schimbat. Din anumite puncte de vedere e am mai evoluaţi decât ei. Dispuneau de multe cunoştinţe, m’ii ales de distrugere şi anihilare a materiei prin forţa psihică însă erau lipsiţi de imaginaţie, de clarul combinaţiilor, se repetau, învăţau bine un lucru şi pe acela îl făceau la nesfârşit, din ce în ce mai bine, mai puternic. O fisură în această organizare perfectă a lor îi punea în faţa unui fenomen pe care nu-l pi teau înţelege decât cu greutate, de cele mai multe ori tardiv.

După eliberarea noastră, prima mea grijă a fost să-i transmit Charisei cât mai multă energie vitală. Prea târziu. Nu, nu murise. Numai că nu putuse suporta dintr-o dată nişte vibraţii, nişte unde aşa puternice, eu nu avusesem posibilitatea să apreciez prea bine distanţa aceea enormă, nici să dozez viaţa pe care i-o trimiteam; apoi propriile mele gânduri suferiseră o ciudată schimbare – prea multe influenţe, apoi, aerul în care mă aflasem, poate şi *căaptarea* mea la mediul de acolo…

Când m-am reîntors, Charisa era o faţă verzuie, triunghiulară, cu părul lăţos de culoarea şi consistenţa lintiţei; cu ochi gălbui şi pielea de un verde murdar întrerupt ici şi colo de înţepături albe. Era de-o hidoşenie pe care nici verzinii nu o puteau atinge. Era produsul mai multor influenţe planetare, o hibridare nefericită şi respingătoare. Când am văzut-o, deşi fusesem prevenit, am crezut că mă fărâmiţez în mii de scintei de furie, milă, durere, toate amestecate, învălmăşite în toate ungherele corpului şi sufletului meu. Au fost cele mai cumplite momente prin care am trecut. Îmi vedeam propriul meu ideal de frumuseţe, iubire, transformat într-o arătare bizară şi respingătoare. Când m-a privit, când am văzut în ochii pe care-i iubisem atâta, deveniţi acum pete gălbui, chinuite, când am văzut, zic, luminiţele acelea de dragoste şi dorinţă, care emanau şi se târau spre mine cu rugă umilă, am vrut să fug, să

urlu, să intru în pământul pe care mi-l dorisem atâta! N-am făcut nimic din toate astea. Poate că m-am gândit la sacrificiul ei, sacrificiu pe care îl făcuse numai pentru mine, pentru a deveni pământ cană.

Mi-am impus buzelor să nu se strâmbe, braţelor să n-o respingă, ochilor să nu o străpungă, picioarelor să nu ia la goană. Şi-a apropiat faţa punctată de a mea, pielea de iarbă colorată, gura subţire, întreaga ei făptură care primise noi tipare date de Planeta Verde şi trimise de mine, inconştient, către ea… Da, cred că era mai bine de o mie de ori să moară, sau să mor eu înainte de-a o revedea aşa cum arăta. Şi-ar fi cruţat atâtea umilinţe, atâtea frământări, sforţări, pierderi inutile de timp şi energie. Curând, n-a mai avut nevoie de acel cordon care ne legase, era suficient de puternică pentru a nu mai fi legaţi unul de altul. Când, în cele din urmă, a înţeles clar că o revenire nu-i posibilă, că totul trebuie distrus, a plecat, lăsând în urmă doar amintirea ei tragică întovărăşându-mă prin toate peregrinările mele astrale…

Darne rămase îngândurat. Părea că urmăreşte o prezenţă reală. Charis fusese reînviată şi readusă lângă el, naşterea ei continua să-l ţină legat cu un cordon care nu putea fi încă dezlegat. Cu un cordon invizibil prin care viaţa, o viaţă ciudată, continua să circule în ambele sensuri: Charis şi Darne, Darne şi Charis…

MIHAIL GRĂMESCU
MARLIN CEL RĂU

I

Copilul murdar şi jerpelit stă în penumbră, lângă zidul ruinat, acoperit de algele bărboase. Fetiţa a aţipit, cu părul umed intrându-i în ochi şi în gură. Zdrenţele de pe ea lasă pe alocuri dezgolite porţiuni din pintecele vânăt de frig. Băiatul dă drumul la casetofonul ca o pietricică neagră şi continuă înregistrarea începută cu o zi înainte. Din când în când se opreşte, tresărind, şi pândeşte zgomotele mărunte câteva clipe. De două ori se apropie de fetiţă şi o sărută pe pielea creaţă a pântecelui albăstriu. Ea îl împinge la o parte, înjurând prin somn. Băiatul se întorce de fiecare dată la înregistrare, lăsând arma proptită de zid. Vorbeşte întretăiat, cu pauze, confuz, neobişnuit.

Batalioanele au fost spulberate… nu puteţi înţelege ce înseamnă asta. Era ca o victorie. Şi lotuşii se oglindeau în piscina secretă. Eu şi sora mea vindeam grifonii înaripaţi pe care ji dresasem şi aveam acces în castel. Pe vremea aceea castelul era strălucitor şi exista un diamant cioplit în aşa fel, încât privit în ultraviolet, x, în fine, reproducea istoria ilustrată în mişcare a planetei. Şarpele cu pene, săgeata de foc…

Iar bate vintul şi înregistrarea o să conţină paraziţi. Ştiţi ce se ascunde în spatele acestei întâmplări? Acum, când totul s-a terminat am să vă pot spune. Dar să vă povestesc întâi întâmplările.

Ştiţi ce suntem noi? Dinţii Balaurului. Crezuseră că te poţi juca fără să păţeşti nimic. Au semănat dinţii, după ce l-au ucis. Se simţeau în siguranţă, învingători. *Ne* simţeam. Dar din dinţii semănaţi au răsărit armatele. Povestea cu capetele. „Şi unde tăia Făt-Frumos unu răsăreau două”. Treceam pe străzile cetăţii şi ne întrebam nedumeriţi de unde or fi venind toţi aceşti dinţi pe care nu-i văzuse nimeni mai înainte. „De unde or fi răsărit? De prin alte ţări? Din alte galaxii?” şi nu înţelegeam că sunt dinţii balaurului care au dat rod.

Acum am 18 ani, sunt bătrân. Sora mea este bătrână şi ea. Nici copiii noştri nu mai sunt tineri, deja capabili să poarte o armă în mână; răzleţiţi pe Planetă, cine ştie câţi or mai fi trăind.

Numai noaptea, fiindcă ziua nu se zăreşte nimic, poate fiindcă ne ferim prin coclaurii violenţi, poate fiindcă, cine ştie, s-ar putea să nu mai fie nimeni. NIMENI, mă înţelegeţi?! Singuri pe această planetă pustie. Din când în când, pe undeva mai sună un telefon. Mă reped să răspund dar sună altul, şi altul, şi altul şi noi nu mai avem timp decât să răspundem „Alo! şi să fugim la altul: „Alo!” şi iar „Alo! Dar răspunsurile nu mai avem timp să le primim.

Noaptea însă, pe locurile mai ridicate se văd focurile. Dar nu ştim dacă sunt semeni, sau dinţii balaurului.

Dealtfel, şi noi suntem dinţii balaurului…

Se întrebau de unde au apărut toţi aceşti… nu ştiu cum să le spun. Dinţii, vreau să zic. Întâi câţiva. Rari, dar se simţea ceva în ei. Un fel de siguranţă, de prestanţă, de agresivitate. Apoi erau tot mai mulţi. Circulau pe autostrăzi, invadaseră castelul, şi a fost nevoie să li se dea drepturi şi legi speciale.

Pe atunci eram tânăr, chiar foarte tânăr: nu aveam nicî” zece ani. Sora

mea era virgină.

Citeam căiţi, cărţile sunt balauri albi cu dinţii negri. Voi n-o să cunoaşteţi niciodată ce înseamnă o carte. În ele erau poveşti, explicaţii, semne. Dinţii cărţilor erau un fel de semne. În spatele lor se ascundea ceva.

Nu am găsit însă nici în ele, în niciuna din ele, niciodată, răspunsuri la problemele mele. Erau ca nişte irizaţii în petrol, pe suprafaţa apei, după o ploaie mare. Unele erau fade, unele interesante, altele chiar frumoase. Dar niciuna nu răspundea la întrebări, la probleme. Unele dădeau sfaturi, dar inutile. Cum să trăieşti, ce să faci. Dar, în realitate, metodele şi practicile erau inutilizabile. Se credea că sunt scrise de semenii noştri însă… totul era o impresie, o iluzie… Fleacuri!

La început semenii considerau Dinţii Balaurului înfiorători. Se temeau de ei, le era ştirbă de ei. Treptat însă m-am obişnuit cu prezenţa lor, sau a trebuit să ne obişnuim. Să ne obişnuim?! O! ce am zis!”

La strigătul băiatului, fata tresare din semn.

— Taci, zice ea. Ce faci acolo?

Apoi tace scrutând pânditor liniştea nopţii. Ce se aude? întreabă.

— Ce se aude? întreabă.

— St, taci! zice băiatul.

— Vin! zice ea speriată şi intră în panică. Îşi frânge mâinile.

Băiatul a luat arma şi pândeşte.

După o vreme se liniştesc. Fata vine să se cuibărească la pieptul lui. El o sărută.

— Ce vrei să faci? întreabă ea. Şi dacă vin?

— Dă-i dracului! n-au decât să vină. Dealtfel nu mai aud nimic.

— Eu mai aud.

— Nu mai auzi nimic. Ţi se pare. Avem şi focul aprins…

— Şi ce daca?

— Focul ne apără.

— De unde ştii?

— Nu ai văzut? şi pe celelalte culmi sunt focuri aprinse.

— Asta nu înseamnă nimic. Pot fi ale lor.

— M-am gândit mult la ceva. Ia uită-te la mine.

— De ce?

— Uită-te la mine!

— Nu vreau. Mi-e frică.

— Uită-te!

— Nu!

— Eşti proastă.

Cei doi copii se îmbrăţişează, în timp ce banda casetofonului continuă să se deruleze până ajunge la capăt, ca şi în celelalte seri. Burniţează mărunt peste ruine.

A

Adesea îmi propusesem să merg pe râuleţul care trecea prin faţa porţii» să văd unde duce. Era un fel de scursură de zoaie. Dar, cum nu l-am văzut niciodată secat, mi-am zis că trebuia să ducă undeva. Nimeni din sat nu a fost în stare să-mi spună unde se varsă şi, cum nu am găsit în nicio hartă, oricât de detaliată, nicio indicaţie cu privire la el, m-am hotărât în vacanţa de vară să iau elevii şi să facem o excursie de explorare.

Ştiam că nu pot fi mai mult de cinci kilometri până la satul celălalt şi bănuiam că râuleţul va trece prin pădure ca mai apoi să ajungă pe undeva pe aproape de Horodinţi.

Era încă răcoare şi copiii au strâns buchete de flori sau paporniţe cu zmeură şi mure. Câţiva, de la cercul de zoologie, alergând după fluturi, au intrat într-un vad secat plin cu urzici. Când au ieşit de acolo, mai râdeau încă de ei, s-a produs însă un fapt care a influenţat cugetul nostru, ca să zic aşa, într-un mod cu totul special, dând o turnură captivantă şi plină de neprevăzut excursiei. Roşii pe picioare şi pe mâini de la urzicătură, niciunul din ei nu părea însă preocupat de asta.

— Ştiţi ce specie este fluturele capturat? m-a întrebat un puşti arătându-mi trofeul purtat cu mare grijă de urzicaţii iubitori ai naturii.

— Nu, am recunoscut, privind la fluturele ale cărui aripi palpitau irizând în tente de alb şi negru catifelat Nu am mai văzut niciodată vreunul care să-i semene, am precizat, admirând aripile cât frunza de castan toamna.

— Nici noi. Dar Titel spune că ar fi un fluture cap-de-mort.

Am zâmbit înduioşat de naivitatea şi entuziasmul presupunerii şi le-am explicat că specia respectivă nu poate fi găsită decât în America de Sud şi că este deci imposibil ca vreun reprezentant să ajungă în Europa.

— Dealtfel, purtători ai unei boli virale cumplite, le-am spus, sunt socotiţi foarte primejdioşi.

Dar se vede că excursia noastră era menită să se desfăşoare sub semnul unei ciudate stele. Râuleţul, cu cât înaintam, se lărgea fără a primi niciun afluent vizibil.

— Este vorba, probabil, de izvoare subterane care îl alimentează, am încercat să dau eu o explicaţie raţională unei realităţi iraţionale. Dar şubrezenia ipotezei era evidentă. Eram complet derutat. Dealtfel, râuleţul era acum un fluviu larg, cu malurile colcăind de o vegetaţie luxuriantă.

— Iată, liane! nu se mai putu stăpâni unul dintre copii.

— Într-adevăr, am zis. Şi din momentul acela mi-am dat seama că s-a ales praful de tot prestigiul meu profesoral.

— Iată şi nişte sequoia!

— Şi sicomori!

Mi se părea că visez urât. O floră burlescă invadase pădurea Toplingeni şi malurile râuleţului, de fapt „Marelui Fluviu” (nici nu ştiam că există un asemenea fluviu trecând pe lângă sătucul nostru nenorocit, ba chiar, nici nu auzisem de un asemenea fluviu în Europa. Mă gândeam ca ar fi trebuit să i se acorde o mult mai mare importanţă locului de unde izvora, satelor pe unde trecea, ba chiar şi ţării care avea un asemenea fluviu).

— Oare se varsă direct în mare? m-a întrebat unul dintre copii şi mi-am dat seama că îmi este cu neputinţă să îi răspund.

Am găsit o plută din arbori de cauciuc şi ne-am urcat pe ea. Intrasem într-un joc nebunesc, dar mă gândeam că totul se va sfârşi în satul de alături, când vom reveni la realitate şi ne vom trezi din delirul acesta colectiv. În fond, nu pot fi prea mult cinci kilometri.

Începuse să se lase seara şi copiii se plângeau că le este foame. Ne-am apropiat de un ţărm şi am debarcat.

Cu greu am reuşit să răzbim prin jungla deasă, dar am ajuns brusc la un templu megalitic, într-un luminiş cu iarbă înaltă.

Copiii s-au risipit pe lângă copacii cu fructe mari şi, încercând să strig ca să-i opresc, mi-am dat seama că în spaţiul acela gigantic vocea nu are ecou. Era ceva ca şi cum aş fi urlat într-un calup de vată de sticlă.

Am luat-o la fugă după ei, pe aleea pietruită de lingătemplu. Era o cale a cărei vastitate mi se trăda treptat în faţa ochilor.

După un timp am ajuns în dreptul unor uriaşe edificii. Şi am răsuflat uşurat văzând în depărtare un pâlc de femei şi bărbaţi.

„Îi voi întreba încotro au luat-o ştrengarii”, îmi ziceam.

Dar, ajungând în dreptul lor, am constatat o stranie încremenire. Figurile chipeşe şi tinere păreau să ilustreze o dureroasă scufundare, un neant total.

Am întrebat ceva, dar vocea îmi era fără rezonanţă şi nimeni nu a observat nimic. Rămăsesem ţintuit; asemeni o apăsare grea mă strivea.

Şi, după un timp, o tânără cu chipul sfâşietor de trist întoarse ochii către mine, încet de tot, şi mi-a trebuit mult până să înţeleg că, de fapt, nici nu mă vede.

Într-un târziu mi-am amintit de fluviu, de plută, de oameni.

Moleşit de acea atmosferă viciată, fiecare pas era un efort de nedescris. Întâlnind o santinelă înarmată am strigat către:

— Unde sunt? dar vocea mi se pierdu în ceaţă.

Santinela nu mi-a răspuns şi am plecat mai departe clătinându-mă. Presiuni de mii de thori apăsau peste mine şi întreagă această lume grandioasă şi minunată îmi părea un munte de aur prăvălit peste piept să mă înăbuşe. Doar undeva departe, deasupra, corbii negrii se roteau croncănind, ca deasupra unei prăpăstii pe fundul căreia zace un cal cu picioarele rupte.

Şi ajungând. Pe malul apei (mă gândisem să sar în ea şi să mă las purtat la vale) am constatat că râul, şi dintr-o parte şi din alta, curgea într-aici. Şi-am dedus că ajunsesem la marea unde se varsă fluviul, şi că nu mai aveam unde mă duce nicăieri.

PROGRAMUL

— Nu am reuşit niciodată să înţeleg cum fac ceilalţi de gândesc şi trăiesc normal, uniform, fără probleme. Eu sunt probabil altfel. La mine totul este dezechilibru. Nu şm avut niciodată un drum precis, nu am ştiut niciodată care este ţelul meu, scopul către care pluteam prin acest labirint de fapte, vorbe, persoane.

Vocea îmi răsună cu un uşor ecou în spaţiul gol al sălii.

— Cine este Wanda? întreabă glasul de sub boite.

— Wanda, rostesc fără să mă pot stăpâni, cu toate că îmi dau toată

silinţa. Wanda este o femeie frumoasă. Când am cunoscut-o îmi părea că ascunde un secret. Mai târziu, deşi senzaţia că ascunde ceva persista, am întors-o pe toate părţile şi nu am găsit nimic ascuns, interesant, obscen măcar, la ea. Este cea mai anostă şi goală formă imaginabilă.

— Bine, suficient pentru astăzi, îmi zice vocea de sub boite, şi simt că sunt iar liber.

Mă scol din fotoliul pluşat şi îmi cuprind fruntea în mâini. După interogatoriile astea, de fapt nu sî. Nt atât interogatorii cât un fel de introspecţii la care nu mă pot opune în niciun fel, deci, după ele, mă simt răvăşit, nu mai sunt stăpân pe propriile mele idei. Voinţa m-a părăsit. Sunt găunos şi fad. Şi gândurile se prăbuşesc unele după altele în Neant. Primesc mâncare şi mă culc, deşi nu îmi este niciodată somn.

De dimineaţă mă trezesc şi mă întâlnesc cu ceilalţi în faţa unei clădiri de formă perfect paralelipipedică. Ieşim din ea. Dar nu ştim ce am făcut acolo. Nimeni nu ştie asta. Poate că după fiecare somn, sau ceea ce credem noi că este somn, murim de fapt, şi ne naştem din nou, trecând prin somn ca printr-un gang, ca printr-un intermundiu, ca să ajungem de fiecare dată în altă parte, născându-ne de fiecare dată în altă lume semănând identic celorlalte, dar alta, între ele existind discontinuităţi funcţionale uşor de sesizat, atât împrejurul cât şi în comportamentul nostru, şi din afară, şi din interior. Şi atunci, dimineaţa, când ieşim din clădirea aceea misterioasă ca să ne răspândim pe la treburile noastre, atunci ştim din nou ce vrem, cine suntem şi ce trebuie să facem. Adică, mai precis, ceilalţi ştiu, fiindcă eu tot nu ştiu nici atunci, şi rătăcesc toată ziua de colo-colo privind la cei care cară resturile umane ambalate în lăzi dreptunghiulare, sau mă preocup toată ziua ajutându-i pe cei de la maternitate să îşi trăiască viaţa în mod complet şi activ, să devină utili. Iau atunci un copil şi îl scot în curte. Acolo îl las pe o bancă la soare. Copilul urlă şi cei dinăuntru se strâng de fiecare dată minunindu-se cum de a ajuns acolo, se agită împrejur până îl recunosc şi îl duc înapoi de unde îl luasem. Sunt în stare să facă treaba asta de nenumărate ori în aceeaşi zi fără să le intre în reflex, şi am ajuns la concluzia că sunt călăuziţi de instincte primare automate, neavând nici chiar cea mai elementară raţiune, căci definiţia acestui fel de comportamente iraţionale o găsisem într-o carte de biologie. Acolo era dat de exemplu comportamentul viespii la intrarea în vizuină. Viespea lasă prada în faţa pragului, dar nu ca să aibă mandibulele libere spre

a răspunde eventualelor atacuri, ci din instinct. Inspectează viesparul, apoi îşi ia hrana şi intră. Dar dacă îi furi hrana, mutând-o cu un centimetru mai departe, ea nu se miră, nu se impacientează şi nu pare deloc derutată. Pleacă, o găseşte, o aduce, o lasă la uşă, intră, iese, nu o găseşte iar şi tot aşa la infinit, de unde se poate deduce că totul nu este altceva decât un instinct. Să fie oare acest instinct un semnal că instinctele au fost cândva logică? Savanţii spun că nu. Să fie vorba oare la semenii mei, care se miră de fiecare dată de copilul pe care îl las pe bancă, de logică? Nu, nu ar avea niciun motiv. Dar nevoia mea de a înţelege atunci când concep şi fac asemenea experienţe, nevoia mea de a înţelege este o dovadă de logică? Nu cred să existe niciun argument solid în sprijinul acestei idei. Dar vocea, întrebările ei, scopul cu care mi le pune, acolo, sub boite, oare vădeşte raţiune? Sau întrebările sunt tot un instinct? Poate că o maşină gigantică, absolut mecanică şi fără sens face totul, dar cel care o fi construit-o? Nu, nici aici logica nu este sine qua non să o construiască. Poate că este vorba de un animal al cărui instinct este pur şi simplu acela de a construi o maşină care să facă introspecţii.

După-amiaza, în fiecare zi, urmează secvenţa cu Wanda. De fiecare dată când o regăsesc ea este îmbufnată şi se plânge că am întârziat. Eu nu ştiu niciodată când şi unde o voi întâlni. Dacă mi-aş aminti de ea înainte nici nu aş şti unde să o caut. Dar nu îmi amintesc de ea decât când o regăsesc. Şi de fiecare dată lucrurile îmi par programate dinainte. Dar nu sunt sigur. S-ar putea ca regăsirile să se producă instinctiv, să fie Vorba de un instinct al speciei: femelele şi masculii, despărţiţi chiar unii la un pol şi ceilalţi la antipol, la o anumită oră pe zi se întâlnesc, chiar dacă pentru asta ar fi nevoie de o convergenţă a antipozilor, sfidând legile fizicii şi logica. Este doar cunoscut de toată lumea că instinctul este mai puternic detiât raţiunea ori voinţa.

Apoi introspecţia în galeria pustie. Sunt descusut ce sunt, cine sunt, ce am făcut, ce am simţit, ce am crezut.

Apoi vidul. Somnul.

Şi toată existenţa mea, şi toate gândurile, cunoaşterea însăşi, se închid în cercuri. Niciun drum, nicio investigaţie nu duce nicăieri. Oriunde m-aş ascunde, la ora fixată din zi apar Wanda, galeria, vocea, somnul, intermundiul, dimineaţa, speranţa, noul program venit din Neant şi noua zi. Singurul lucru care îi deranjează este faptul că îmi dau seama de asta. Mai sunt contrariaţi şi că, în loc să fiu reprogramat, şi vechea reprogramare să se şteargă fără

reminiscenţe esenţiale de impedanţă, la mine ciclul Histerezis este larg, nepermiţând ştergerea vechilor programe, cele noi suprapunându-se unele peste altele. De fapt de aici a început totul. De la conştiinţa libertăţii. Ceilalţi sunt convinşi că acţiunile lor sunt o mişcare browniană necontrolată şi necontrolabilă. La mine, proasta reprogramare, proasta ştergere şi reînregistrare, mă împing la ideea că mişcarea noastră este doar o copie, dar a cui? Şi mişcarea aceea care ne programează, nu este cu adevărat browniană, a noastră fiind doar *coordonată* de legi browniene? Şi totul a început pentru mine în ziua când am gândit asta. M-am trezit în sala goală, şi vocea de sub befite m-a întrebat pentru prima dată:

— Ei, ce părere ai?

— Nu cred nimic. Deocamdată doar nu înţeleg. Doar n-am dormit.

— Ba ai dormit!

— De ce ţin morţiş să mă convingă că am dormit? am întrebat-o pe Wanda, însă ea nu a realizat subtilitatea. Dacă ei ţin cu tot dinadinsul să mă convingă că sunt pe o pistă falsă, înseamnă că sunt pe o pistă care îi deranjează, care mă duce la un punct căve nu le convine lor să-l aflu. Care? Deocamdată nu ştiu nimic şi nici nu am cum să aflu atâta timp cât nu am nicio informaţie nouă care să deschidă oul raţiunii în care m-am închis. Oul propriilor mele limite de raţiune.

— Păi, deja ai ajuns dincolo, a zis Wanda şi mi-a dat ideea salvatoare. Dar nu pot face pasul atâta timp cât sunt programat. Dacă nu reuşesc să intru în sala goală treaz, şi asta este imposibil, cum să fiu treaz în somn? Dacă aş putea să le spun că ştiu, că am făcut pasul pe care ei vor să mă împiedice să-l fac, voi şti în funcţie de reacţia lor care era pasul şi îl voi face cu adevărat. Dar, atâta timp cât dorm, n, a am făcut nimic. Eu dorm, vocea mă întreabă, şi eu nu pot să mă prefac, să mint, să păcălesc maşina de introspectat.

Tot glasul a fost însă cel care mi-a dat ieşirea din impas. Important nu era să-i răspund treaz, ci să-i răspund. Să visez că sunt treaz.

Wanda se ştergea treptat în camera care îşi distorsiona spaţiul strâmt către coridoarele acelea cu construcţie confuză. Şi mi-am zis:

„Nu atunci dorm! Acum mai dorm încă şi sunt pe cale să mă trezesc, „aşa încât când vocea m-a întrebat, eu am răspuns:

— Cred că sunt treaz. Cred că m-am trezit.

Şi vocea nu mi-a mai spus că sunt liber să mă duc să mă culc.

— Ce ştii? m-a întrebat.

— Totul, am răspuns, fiindcă într-adevăr ştiam tot ce se putea şti din informaţiile pe care le aveam. Nu era un impas de înţelegere, ci unul de cunoaştere.

— Cine eşti?

— Nimeni. Niciunul dintre ei.

Spaţiul s-a deschis, şi am constatat pentru prima dată că: 1) sala nu era pustie aşa cum crezusem; 2) sala nu era închisă, nu era o sală, ci un labirint de culoare care se pierd în noapte şi neant.

Nu percepţia era cea care mă împiedicase să îmi dau seama până atunci, dar aşa cum existase un timp în care nu aveam acces nici măcar în această anticameră, şi nu pentru că ar fi fost inaccesibilă simţurilor, ci pentru că era nevoie de un salt pe verticală, şi nu de oricâte evoluţii pe orizontală, era nevoie de o revoluţie psihică, de un salt calitativ, tot aşa şi de astă dată nu simţurile erau vinovate de îndelungata mea orbire, ci prehensiunea, capacitatea. Nimic nu mă închidea în nicio direcţie. Limitele mele erau singura mea închisoare. Şi mă gândeam că trucul ca să faci acest pas era să simulezi doar că l-ai făcut. Şi mă mai gândeam că acum sunt liber, că am intrat în spaţiul acela nelimitat în mod conştient, independent de mişcările mele, nemaifiind supus nici unei programări, de care în realitate nu era vinovată nicio voce, ci eu, eu însumi: o maşină cu autoprogram; reuşisem să depăşesc programul, să văd realitatea aşa cum era de fapt, dar că pentru acest lucru fusese necesar să-mi păcălesc propriul meu program de autoprogramare prin acest truc, era nevoie să mă confund cu programul meu de autoprogramare.

Privind împrejur am perceput cortegiul celor dormind, prefăcându-se că dorm sau prefăcându-se că sunt treji deşi dormeau, şi am constatat că mergeau cu toţii pe o direcţie unică, deşi împrejur erau nenumărate porţi, deschideri, căi. Erau conduşi probabil de un instinct al materiei. Predeterminaţi de propria lor predeterminare.

Mă hotărâsem tocmai să o apuc în alt sens pentru a investiga spaţiul acela nou prin tatonări consecutive de „da” şi „nu”, de „herror” şi „over”, conform principiului şoarecelui în labirint, dar, privind la gloata îmbulzindu-se, am zărit-o pe Wanda şi am remarcat că era totuşi excelentă, o femeie de prima pagină a revistelor de modă, şi am strigat-o peste capetele mulţimii:

— Hei, Wanda!

Wanda a întors spre mine ochii până atunci imobili, ca de om în tranşă, şi mi-a făcut semn cu mâna strigând:

— Ce faci acolo, belfere?

— Nimic, am strigat. Nimic. Nu ştiu ce să fac şi încotro să o apuc.

— Hai pe aici, mi-a strigat ea.

„Doarme. Este în cea mai perfectă stare de autohipnoză posibilă” mi-am zis. „Şi totuşi, ceea ce este cel mai interesant este că reuşeşte să mimeze perfect o discuţie raţională. Acesta este probabil motivul pentru care în urma trezirii nici eu nu-mi mai aminteam nimic. Tot ce făceam în această stare nu se deosebea cu nimic de uzual, de banal. Gesturi stereotipe, făcute de milioane de ori, aşa că nu aveam pur şi simplu ce să-mi amintesc. Dar de ce cheia de boltă este afirmaţia că nu trezirea este trezire, ci această stare de suspendare psihică?

Mi-am dat seama că nu mă gândisem încă deloc să investighez lucid către unde se îndreaptă convoiul în transă. Iniţial presupusesem că iese pur şi simplu afară pe o ieşire oarecare din labirint, dar acum înţelegeam că acesta este un raţionament schematic, din cauza căruia puteam ajunge în alt automatism de gândire, care să mă ducă, orb, cine ştie în care alt impas impreventibil. Trebuia să fac întâi o inspecţie generală a acestui traseu urmat de ceilalţi. Marele secret poate că stătea tocmai în acest traseu. Logica urmează uneori aceleaşi căi pe care merge şi instinctul, deosebirea neprovenind din cantitate ci din calitate.

Mergând alături de Wanda am început să pălăvrăgim verzi şi uscate. Studiam între timp galeriile cu pereţi netezi. Dar era o construcţie deosebit de interesantă. La prima vedere ai fi zis că este o mină părăsită. Dar nu era. Mi-a trecut prin cap: „un adăpost”. Da, un adăpost! Instinctul primar de a construi adăposturi! Antiaeriene, antiatomice, antifrig. ANTIREALITATE. Un gest spontan de apărare împotriva traumelor mişcării, vieţii, realităţii.

Traseul urmat părea stabilit apriori. O selecţie de mii de. Ani crease instinctul acestei rute. Dar ce se întâmplase cu ceilalţi, care nu îl urmaseră? Era posibil ca galeriile astea, de la un punct anume, să se umple de oasele celor rătăciţi, care au murit de foame sau care au fost pândiţi de cine ştie ce primejdii noctambule. Dar dacă şi aceste drumuri neutilizate duc undeva? (în

fond trebuie să ducă!) unde? Poate că acest drum, pe care a luat-o încă de la început marea majoritate, este greşit…

Un murmur confuz venea din faţă şi am dedus că drumul se apropia de sfârşit. Coloana noastră a irupt într-o sală enormă. Pe un perete care bara drumul apăreau imagini pâlpâitoare ca ale unui film. Şi am rămas surprins să constat că figura mea era proiectată pe acel ecran şi lua contur din rocă tot mai clar, mai material.

„Ce sens pot să aibă toate astea?” m-am întrebat. „E oare dovada că am recăzut în transă?”

Cei dimprejur nu păreau să mă remarce în niciun fel. Nici măcar Wanda. Toţi priveau fascinaţi ecranul.

Ai fi zis că personajul de pe ecran ţine un show, un spectacol regizat dinainte, în care se exhiba într-o anumită ordine dată privitorilor. Mă simţeam destul de stânjenit Personajul îşi arătă muşchii, făcu o serie de grimase tip, care îmi aparţineau de fapt, şi continuă apoi cu nişte gesturi şi mai stupide şi penibile: se strâmbă, se scobi în nas şi în urechi, se scărpină sau se căută de purici, ostentativ, de parcă ar fi demonstrat: „Uite cât sunt de reuşit! aşa trebuie să procedaţi şi voi”, iar toată adunătura de suflete privea cu interes şi luare aminte, de parcă nu ar fi fost nişte gesturi banale, penibile chiar, ci un cod, un cifru pe care, din toţi, numai eu nu îl înţelegeam.

Cel de pe ecran respira acum obosit şi strigă către asistenţă, scuturându-şi transpiraţia din sprincene: „Hai odată! Haide! Haide!”

Şi atunci întreagă masa aceea de oameni a început să îl imite. Era ca un dans caraghios, şi priveam îngrozit la adunătura compactă care se zbuciuma şi se maimuţărea în fel şi chip imitând ecranul. Şi, brusc, am înţeles ce fenomen diabolic se petrece sub ochii mei. Toţi, dar absolut toţi, se modificau în una şi aceeaşi persoană. O forţă irezistibilă îi reprograma pe aceeaşi lungime de undă. Cei oare terminau metempsihoză, treceau mai departe prin ecran ca printr-o poartă a cărei cheie era asemănătoare cu aschimodia, strâmbându-se, cu mine însumi, în ultimă instanţă.

Am înşfăcat-o pe Wanda, care încetase a mai fi ea însăşi şi era acum aproape eu, am tras-o şi am încercat să o împing înapoi în labirintul de galerii. Dar ea s-a zbătut să scape. Şi în timp ce noi ne luptam, perefeele-ecran dispăru complet, lăsând să se vadă în spatele lui lumina.

— Vreau să ies! strigă Wanda şi se smulse din mâinile mele.

— Opreşte-te! am strigat, dar un suflu irezistibil m-a supt înspre afară, înspre realitate. Nu vreau, nu se poate aşa, vreau să rămân aici! Cum o să pot trăi într-o lume populată doar cu mine însumi?! strigam, dar pata albă a realităţii creştea inevitabil. Acum se zăreau deja clădirile, apoi se putură distinge şi carcerele gestapoului, strâmbe ca nişte cuşti de cobai prin care mişunau prototipurile. Şi înţelegeam că următorul pas va fi trezirea, trezirea noastră a tuturor, care am fost programaţi astăzi, pentru o zi sau pentru eternitate, asta era încă un secret, să fim astfel.

* *

Forma paralelipipedică a lagărului părăsit prinde contur în faţa mea ca pe vremuri şi îmi dau seama că întunericul şi necunoaşterea ce învăluiau clădirea crematoriului în care sufletele omeneşti erau topite şi retopite, conturate şi reconturate, seamănă, şi eu abia acum observam asta după ani şi ani de zile, seamănă înfiorător de bine cu un imens sicriu de plumb, fără nicio deschidere prin care morţii să fie introduşi sau scoşi, căci azi nu mai e nevoie să fie introdus nimeni, şi de ieşit, cu atât mai mult nu mai are sens să fie concepută vreo ieşire.

ION HOBANA
CEA MAI BUNĂ DINTRE LUMI

Întins pe masa de operaţie, pilotul părea mai înalt decât şi-l amintea profesorul din ziare, din filme, de la televizor. Mai înalt şi de o frumuseţe mai impunătoare. Hipotermia îndelungată dăduse trupului său răceala şi duritatea marmurii. De marmură părea şi faţa golită de sânge, cu umbrele viorii ale cearcănelor săpate sub ochii închişi.

„Ce culoare au ochii lui? Albaştri, verzi…?”

Profesorul opri duşul ultrasonic, îşi strecură sub pleoape lentilele măritoare şi se îndreptă spre trupul inert. Îndoiala care-l învăluise până atunci cu păienjenişul ei paralizant se destrămă brusc. În faţa lui se afla un caz nemaiîntâlnit în practica medicală, un om decedat prematur. Un om care trebuia redat vieţii.

Asistentul întoarse comutatorul şi lumina începu să scadă treptat. Masa se roti în jurul axei până aproape de verticală. Pilotul părea acum gata să se

desprindă din chingile magnetice şi să facă un pas pe podeaua translucidă.

— Contact!

Un roi de scântei verzi porni să se învârtească pe ecran, prinzând până la urmă contururile unui creier ciuntit. Prin lentilele măritoare, detaliile căpătau, pe rând, proporţiile unui întreg. Profesorul schimbă de câteva ori unghiul de observaţie şi trebui să recunoască temeinicia concluziilor tibernosticului „Salvării”; o porţiune tangentă la centrii memoriei era iremediabil distrusă.

Masa celulară de schimb aştepta în recipientul străveziu al circuitului artificial. Fusese creată după modelul celulelor încă vii ale creierului pilotului. Prima încercare de a reproduce un fragment din cea mai înaltă formă de organizare a materiei.

Profesorul îi aruncă o privire piezişă. Nu mai încercase. Asemenea transplantări decât la animale şi rezultatele nu fuseseră totdeauna strălucite. I-ar mai fi trebuit câteva luni de experienţe. Câteva luni…

În penumbra verzuie, chipul pilotului îşi pierduse rigiditatea. Părea cufundat într-un somn adânc, odihnitor. Dar inima nu mai trimitea în artere fluxul vieţii. Hipotermia menţinuse un echilibru precar pe marginea abisului. Foarte curând moartea clinică avea să se preschimbe într-un proces ireversibil.

Profesorul îşi trase pe degete mănuşile complexului bioelectronic şi se concentră asupra imaginii de pe ecran. Bisturiele radiante, pensele, aparatele de sutură se apropiară de craniul zdrobit. Păreau însufleţite de o voinţă proprie, ameninţătătoa-e, dar nu puteau decât să tălmăcească, în mişcări de o precizie imun ană, fiecare nuanţă a gândului omenesc. Şi gândul le poruncise; „încet, înainte!”

Convalescenţa dura mai mult decât ar fi fost firesc. Grefa izbutise peste orice aşteptări, inima măsura din nou fără greş scurgerea timpului, dar pacientul nu dădea semne că ar vrea să se vindece. După ce se întremase puţin, ceruse un dictafon stilou, hârtie. Toate acestea zăceau acum părăsite într-un colţ. Nu se ştia la ce slujiseră. Pilotul stătea zile întregi tăcut, nemişcat, cu storurile trase. Mânca puţin şi fără poftă, refuza tonicele şi se împotrivea oricăror tratamente speciale.

După două săptămâni, profesorul îi făcu o vizită, în afara orelor de program. Se aşeză pe fotoliul de lângă pat şi începu bătălia fără hărţuieli de

avangardă:

— Am venit să te cert!

— Dreptul dumitale, mormăi pilotul continuând să privească în tavan. A doua viaţă… Recunoştinţă eternă… etcetera, etcetera. Profesorul se instală mai bine în fotoliu:

— N-ai să reuşeşti să mă enervezi.

Celălalt se ridică în coate, cu o mişcare bruscă:

— Puţin îmi pasă de nervii dumitale! Şi de dumneata în generall.

Aşteptă încordat riposta şi, văzând că întârzie, se trânti pe space, încercând zadarnic să brutalizeze moliciunea elastică a somierei de xilen. „Copil mare” zâmbi profesorul – un zâmbet pierdut în hăţişul cutelor fine de la colţurile buzelor. Apoi spuse încet, pe tonul celei mai banale previziuni meteorologice:

— Mie, în schimb, îmi pasă de dumneata.

— Ştiu; pilotul care a descoperit cinci planete.

— Şi asta. Dar şi omul care nu vrea să trăiască… Asistentul meu e convins că apatia dumitale se datoreşte unei leziuni nedescoperite. Eu cred însă…

— Mi s-a făcut somn, declară pilotul.

„Am apucat-o pe un drum greşit” – îşi zise profesorul. Şi schimbă tactica:

— Bine. Renunţ la ceartă… Gazetarii m-au obosit destul ca să nu mă mai pot război şi cu…

— Le-ai împărtăşit ipoteza dumitale? Au acceptat-o? Vor fi titluri clare sau aluzii strecurate în text?

Profesorul scotoci alene în buzunarul drept, apoi în cel stâng şi scoase la iveală câteva ziare de seară:

— Dacă te interesează…

Niciun răspuns. Se ridică atunci din fotoliul care îi îmbrăţişase trupul masiv.

— Mai am de făcut o vizită. Te părăsesc pentru câteva minute.

Şi, intuind reacţia celuilalt:

— Numai pentru câteva minute!

*

Părăsite ca din întâmplare pe marginea patului, ziarelepăreau a fi rămas neatinse. Ochiul atent al profesorului descoperi însă mărturiile unei răsfoiri grăbite; ordinea schimbată" cutele inexistente mai înainte... Reîmpăturit în ultima clipă „Solul Cosmosului" lăsă să se vadă titlul unui articol publicat în pagina a doua; „Pilotul me-ge spre vindecare". Iar dedesubt, cu aldine; „După cum ne-a declarat medicul-şef, viaţa pilotului e în afară de orice primejdie. În curând, eroul Cosmosului va putea să-şi reia...".

— E ora ploii de seară, anunţă profesorul cu melancolie.

Ploaia mi-a inspirat primele versuri şi reumatismul, de care distinşii mei colegi n-au reuşit încă să mă lecuiască. De fapt, e vina mea. Acum cincizeci de ani, într-o excursie pe Venus...

— Vrei să mă faci să cred că n-ai altă treabă decât să-mi ţii de urât?

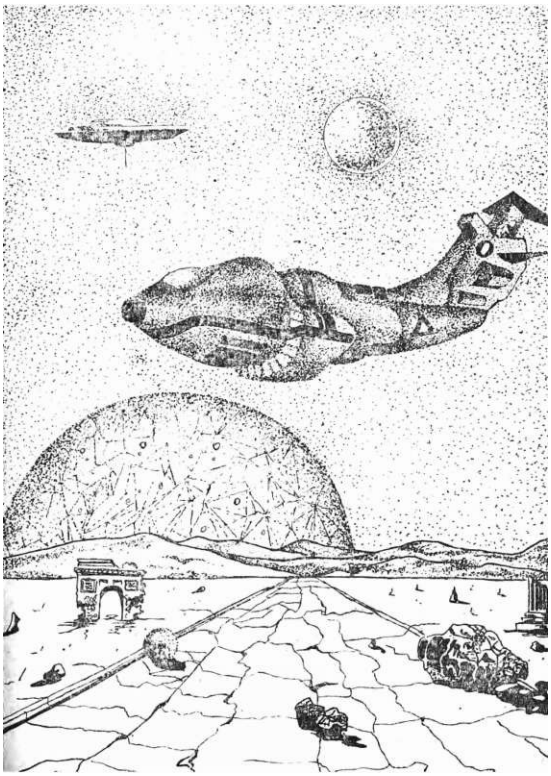

— Vreau să te fac să-nţelegi că vindecarea dumitale nu e doar o chestiune personală!

— Înţeleg, rise pilotul fără nicio urmă de veselie. Grija creatorului pentru permanenţa operei sale...

Profesorul tresări, dar rămase la fereastră, privind norii pe care avioanele serviciului meteorologic îi pregăteau pentru ploaia de seară. Într-un

târziu începu, aparent fără nicio legătură cu discuţia anterioară:

— În Era Diviziunii a existat o perioadă numită evulmediu…

— În aceeaşi ordine de idei, îl întrerupse pilotul, tatăl meu avea o splendidă colecţie de scoici de pe „Alfa Centauri”.

— Atunci au apărut creatorii de monştri, urmă ne tulburat profesorul. Nu, nu e vorba de teratologic, de cercetări ştiinţifice. Schilodeau copii şi-i puneau să cerşească… sau îi purtau prin bâlciuri, prezentându-i drept curiozităţi ale naturii.

Era o meserie bănoasă… Şi creatorii aveau nevoie de permanenţa operei lor…

Norii închipuiau acum calota imobilă a unei gigantice meduze. Avioanele dispăruseră. Antena centrului meteorologic se învăpăie o clipă, lansând în văzduh un strident orbitor. Lovită în plin meduza îşi desfăcu miriadele de tentacule argintii.

— N-am vrut să te jignesc, spuse încet pilotul. Complexul meu de inutilitate…

— Inutilitate?

— M-am născut pe bordul unei cosmonave pornite să exploreze sistemul stelei-proiectil a lui Barnard. O cosmonavă din epoca eroică; decolare de pe rampa terestră, forme aerodinamice, propulsie nucleară – şi o viteză care astăzi ni se pare ridiculă. Drumul dus-întors a durat aproape două decenii. Două decenii de cădere liberă, cu un scurt popas pe o planetă inospitalieră. Care n-avea nimic comun cu Pământul, în afara mişcării de revoluţie săvârşite în acelaşi timp. Două decenii de imponderabilitate…

M-am adaptat uşor, neavând săpată în fiecare fibră amintirea unei experienţe gravitaţionale. Ceilalţi erau la a nu ştiu cita expediţie şi se obişnuiseră. Căpătasem, toţi, un nou simţ al echilibrului, mai apropiat de cel al păsărilor şi al făpturilor acvatice.

Epoca eroică… Duşmanul cel mai cumplit al cosmonauţilor, nu erau meteoriţii sau razele cosmice, ci timpul. Oamenii mân «cau, dormeau, controlam bunul mers al aparatelor şi apoi… Cred că atunci s-a născut expresia „a-ţi omorî timpul”, cu toate că lingviştii îi atribuie o vechime impresionantă.

Oosmonava avea o microfilmotecă, o sală de jocuri şi o sală de sport, în care se doborau zilnic recordurile terestre la sărituri şi aruncări. Mai mult mă

atrăgeau însă ceasurile de taifas.

Cărţile îi prezintă uneori pe veteranii zborului cosmic drept nişte uriaşi taciturni, cu chip şi sentimente de piatră. Prostii! I-am văzut apărându-şi fiecare, cu îndârjire, „steaua lui”, „planeta lui”! După duelul verbal, urma confruntarea peliculelor magnetice. Mă luau drept arbitru şi stăteam ore întregi în faţa ecranului, devorând imaginile tridimensionale, sunetele, culorile şi miresmele unor liuni de o stranie frumuseţe. Auzeam comentariile; „O pădure de cristale purpurii – singura formă de viaţă de pe planeta stelei duble 61 Lebăda… Aici am pierdut trei oameni; plantele carnivore s-au aplecat asupra lor şi… Bila asta ce de şaisprezece ori mai mare ca Jupiter. Abia am izbutit să decolăm!”

Vorbeau despre Pământ, cu o nostalgie care mi s-a părut. Întotdeauna „de rigoare”. Ce poate oferi Pământul unor oameni însemnaţi de fiorul necunoscutului?

Ştiu ce vrei să-mi răspunzi; leagănul omenirii” patria unică receptaculul civilizaţiei solare… De acord, dar eu nu sunt făcut pentru o existenţă în care zborul pe Uranus înseamnă o adevărată aventură! De ce-ţi spun asta? Ai să înţelegi.

Membrii expediţiei erau, fireşte, specialişti în cele mai diferite domenii. Sub supravegherea lor învăţam cosmografie şi astrobotanică, teoria mişcării subluminice şi biofizica stelară – tot ceea ce avea să-mi fie necesar pentru obţinerea brevetului de pilot galactic. Învăţam şi aşteptam întâlnirea cu Pământul, ca o escală obligatorie în drumul spre stele.

Un roi de meteoriţi, ivit pe neaşteptate între Jujiter şi Saturn, ne-a făut să cheltuim rezerve preţioase de carburant. Drept urmare, lupta cu gravitaţia terestră a fost mai scurtă şi mai brutală. Mama n-a suportat deceleraţia…

M-am târât o vreme prin sălile Institutului de cosmonautică strivit de greutatea propriului meu trup, mi-am dat examenele şi am fost numit stagiar pe o astronavă care pleca spre „Beta Centauri”. Tata era medicul expediţiei. Am părăsit Pământul fără strângere de inimă…

Nu raă întreba nimic! Dacă mă opresc, n-am să mai am curajul să continui.

Zeci de ani am străbătut Cosmosul, explorind zeci de sisteme stelare. Am descoperit cinci planete şi fenomenul interferenţei timpurilor de atracţie poartă numele meu. Compensatorul efectului Doppler, la care lucram de multă

vreme, a fost brevetat şi introdus pe bordul astronavelor fotonice. Aveam câteva proiecte privind crearea condiţiilor de viaţă terestre pe alte corpuri cereşti…

Toate acestea îmi par astăzi titlurile încă vii ale unor cărţi de mult uitate. Nu-mi mai amintesc nimic. Caracteristicile celor cinci planete, calculul interferenţei, principiul cosmonavigaţiei mi-au devenit străine. M-am chinuit ore întregi să dictez o formulare coerentă a unei legi de mecanică astrală. Am înnegrit zadarnic sute de pagini.

Bănuiesc ce s-a întâmplat. Accidentul. Au fost atinşi centrii memoriei… Şi nu pot s-o iau de la capăt! Înţelegi, profesore? Nu mai am timp! Ştiu ce vrei să spui; să-mi găsesc un rost aici, pe Pământ. Aş fi primit oriunde cu braţele deschise… După şase luni aş fi în stare să îngrijesc o seră cu plante venusiene. După un an…

Nu, profesore, perspectiva asta nu mă încântă. Gândeşte-te că ai uita dintr-o dată tot ceea ce ţine de meseria dumitale, că n-ai mai putea să vindeci şi să cauţi căi noi de vindecare a oamenilor… Şi încă nu-i acelaşi lucru. Dumneata ai un cămin, o familie. Dumneata eşti un fiu al Pământului, iar eu…

Asta-i tot. Acum poţi să mă certi.

*

*

Clădirea Centrului de explorări galactice (C. E. G.) strălucea orbitor, revărsând razele solare absorbite în timpul zilei. Ca un imens fluture negru atras de lumină, graviplanul coborî pe terasa superioară.

Profesorul ieşi din cabină şi se îndreptă grăbit spre biroul directorului.

— Sunteţi aşteptat. Puteţi intra.

Străbătând anticamera, profesorul notă amuzat inflexiunile de contraltă ale vocii secretarei-robot.

„Pesemne că directorul e meloman”.

Directorul era, în orice caz, un om teribil de ocupat. Urmărea pe ecran decolarea unei cosmonave de pe Marte, dicta un răspuns Consiliului solar şi frunzărea în acelaşi timp un teanc de rapoarte cu antetul fosforescent C. E. G. „Atenţie distributivă… Exemplul clasic era un oarecare general din Era Diviziunii, care făcea şi el mai multe lucruri deodată. Cum naiba îl chema?”

Profesorul era într-adevăr aşteptat. Directorul închise televizorul şi dictafonul, lăsă rapoartele pe birou şi porunci contraltei să înregistreze toate comunicările. Apoi se întoarse către vizitatorul său şi îl întrebă eu sinceră îngrijorare:

— Cum îi merge?

Ascultă relatarea profesorului, înnegurându-se treptat, şi izbucni:

— Trebuie să facem ceva pentru el! Vă stau la dispoziţie cu toate resursele Centrului! Noi, şi întreaga Uniune solară, îi datorăm prea mult ca să…

Profesorul clătină din cap:

— Nu pot să-i redau memoria.

— Să căutăţn totuşi o soluţie!

Peste un ceas, directorul ceru secretarei să-l cheme pe unul dintre colaboratorii Centrului.

*

Era un tânăr scund şi timid, pe care faima interlocutorului său îl făcuse să gângăvească în timp ce-şi formula stupefianta propunere. Acum aştepta răspunsul, urmărind parcă înfricoşat necontenitul dute-vino al pilotului prin încăpere şi ascultându-i monologul întretăiat:

— Viteză supraluminică! Asta-nseamnă… o colosală extindere a razei de cercetare… Cele mai îndepărtate sisteme ale Căii Lactee. Chiar metagalaxial.

Se opri brusc în faţa fotoliului:

— Dacă experienţa dumitale reuşeşte, vei rămâne în istoria cosmonauticii… Îţi mulţumesc că te-ai gândit la mine. Din păcate, starea sănătăţii…

— Profesorul spunea… Începu tânărul, roşind.

— Profesorul nu ţi-a spus tot! îl întrerupse pilotul, dar desluşi pe chipul celuilalt ceva care-l făcu să adauge; sau poate.

Luă tăcerea drept încuvinţare.

— Atunci înţelegi de ce nu pot accepta. Dumneata ai nevoie de un colaborator, nu de un lest inutil. Nu mai sunt în stare nici să interpretez indicaţiile aparatelor…

— Am pornit la realizarea proiectului, după ce am citit lucrarea dumneavoastră despre interferenţa timpurilor de atracţie. Nu voi decola decât cu dumneavoastră la bord!... Experienţele preliminare au decurs satisfăcător. Urmează saltul cel mare. Şi profesorul spunea...

Ezită o clipă. Ochii pilotului ardeau ca două flăcări albastre, poruncindu-i să continuie.

— Există o şansă ca viteza supraluminică să vă dea un şoc mnemonic.

*

Pe ecranul semicircular pulsa o neverosimilă auroră boreală. Albastru, roşu, verde... Culorile unduiau, se topeau unantr-alta, înfloreau în jerbe scânteietoare...

Pilotul îşi umplea ochii de văpaia aceasta pe care n-o mai întâlnise, nu putea s-o întâlnească în zborurile lui cu viteze subluminice.

— Ne îndreptăm spre Lalande 21 183, anunţă tânărul, aplecat asupra cărţii galactice. Planeta se afla la o distanţă medie de 0,132 unităţi astrale faţă de stea. Masă relativă 0,06. Perioadă de revoluţie cea paisprezece ani...

Pilotul privea aurora boreală a Cosmosului.

e

*

Rezultatul analizei era favorabil; atmosfera nu conţinea elemente nocive. Cosmonauţii abandonaseră scafandrii spaţiali, îmbrăcând costumele de melen – uşoare, ignifuge, mai rezistente ca oţelul.

Planeta se caracteriza printr-o adevărată frenezie vegetală. Ierburile creşteau nemăsurat, lianele îşi legănau pretutindeni trupurile elastice, iar arborii îşi împleteau coroanele într-un ocean de frunziş.

Pilotul’ şi însoţitorul său îşi croiau drum spre fluviul zărit de la înălţime. Era cald – o căldură umedă, care le încetinea mişcările şi gândurile. Totul împrejur fremăta de o viaţă ascunsă ghicită doar de tremurul ierburilor şi foşnetul frunzelor.

Fluviul! O pânză cenuşie, lunecind spre o ţintă necunoscută...

Căutând să suprapună imaginea aceasta pe o amintire neclară, pilotul se

apropie de ţărm. Un pas, încă unul…

Tânărul îl opri în ultima clipă. La picioarele lor, arcuirea largă a ierbii nu mai acoperea decât pânza cenuşie.

— Crezi că e vreo primejdie?

— Paragraful 37 al Regulamentului expediţiilor galactice: „Este interzis contactul cu orice substanţe lichide înaintea expertizei obligatorii”. Dealtfel…

Un ciot uscat descrise o traiectorie alungită spre fluviu, încă înainte de a atinge apa, o formă nelămurită ţâşni din adânc şi-l hăpăi cu un clămpănit sinistru.

* *

*

Cosmonava sparse în mii de cioburi oglinda calmă a oceanului unic.

— Sistemul Ross 614, anunţase tânărul cu câteva ceasuri mai înainte. Planeta gravitează în jurul centrului comun în decurs de cincispreze ani. E acoperită în întregime de apă.

— Ross 614, repetase pilotul, şi fruntea i se încreţise într-un efort dureros de biruire a infirmităţii lui psihice.

— Aţi trecut pe aici acum treizeci de ani. Aţi notat în jurnalul de bord; „Cosmonavele de cercetare ar trebui să poată evolua în cele mai diferite medii. Sunt nevoit tsă părăsesc această lume acvatică, fără să ştiu ce se ascunde în adâncul ei.”

Pilotul îl privise lung. Nu-i venea să creadă că frazele rostite de el cu atâta timp în urmă trăiesc în memoria tânărului pe care abia-l cunoscuse…

Umbre stranii evoluau pe ecranul radiaţiilor ultraviolete. Ar fi vrut să le cerceteze mai de aproape, dar indicatoarele senarului începură să vibreze. Cosmonava îşi încetini cufundarea şi încremeni în văzduhul lichid.

— Un obstacol?

Fără să răspundă, tânărul conectă periscopul la marele ecran semicircular. Pilotul îşi stăpâni cu greu un strigăt; jetul de lumină al laserului smulgea din întruneric contururile unui fantastic oraş submarin. Cuburi, cilindri şi sfere translucide crescuseră parcă din solul hrănit cu rămăşiţele vieţuitoarelor care se cerneau din straturile superioare ale oceanului.

— O civilizaţie acvatică?

— Nu. A treia expediţie C. E. G. A descoperit aici mari zăcăminte de uraniu.

Laserul lumina acum forfota excavatoarelor şi forezelor, vibraţia şerpuită a conductelor care transportau mineralul până la uriaşele magazii translucide.

Pilotul încercă, într-o măsură nemaiîntâlnită la el, mândria firească a celui îndreptăţit să spună: „Iată ce pot face semenii mei!” Şi-şi dori să fie acolo, pe solul submarin, să trimită uzinelor şi cosmonavelor Pământului energia care dormea în bulgări informi de minereu.

*

— Betelgeuse, primul corp ceresc din constelaţia alfa Orion. O stea de milioane de ori mai mare ca Soarele nostru…

Tânărul tăcuse, simţind aţintită asupra lui privirea pilotului. O privire ciudată, care-l urmărise şi mai târziu, în timp ce se târau prin deşert în căutarea unor ipotetice forme de viaţă.

— Masă relativă 0,1 – o forţă de gravitaţie, considerabilă spusese tânărul. Atmosferă de metan şi amoniac. Irespirabilă.

Se târau prin deşert, încovoiaţi sub povara scafandrilor spaţiali. De jur-împrejur valuri de nisip violet încremenite în asaltul unui ţărm iluzoriu. Soarele nu apusese încă, dar trei Luni de ametist se şi zoriseră să-i ia locul.

— Să ne odihnim’ o clipă, spuse pilotul.

Ajunseseră lângă un pâlc de copaci cu ciufuri de frunze violete. Se rezemaseră de trunchiurile aspre, care aruncau umbre lungi pe nisip.

— Amurgul, murmură pilotul, şi vocea lui, uşor deformată de radioemiţătorul scafandrului, părea încărcată de o emoţie nouă, copleşitoare.

O cascadă de lumină îşi revărsa valurile cromatice de la zenit spre orizontul învăpăiat. Toate nuanţele de violet se topeau în prăbuşirea aceasta ireală.

Tânărul oftă fără voie şi se grăbi să justifice ceea ce socotea el o abatere de la luciditate:

— Trebuie să ne întoarcem. Temperatura scade brusc după apusul Soarelui.

Nici-un răspuns. Întoarse capul spre tovarăşul său şi-l văzu fără cască,

pierdut într-o contemplaţie care-i dădea un aer de neaşteptată tinereţe. În ochii lui se răsfrângeau parcă imaginile pătrunse de aspra, tumultoasa şi fermecătoarea poezie a unei planete descoperite în amurgul unei vieţi de neistovite căutări. Cu un sentiment amestecat – uşurare, jenă, bucurie – tânărul îşi scoase şi el casca, trăgând în piept mireasma palmierilor Saharei. „Oare a înţeles încă din jungla Amazoanelor? Sau abia în adâncul Pacificului? ”

Eliberat de vraja sumbră pe care i-o dăruise filtrul violet, Soarele se mistuia dincolo de cascada luminoasă, cu un ultim suspin auria Luna şi cei doi sateliţi artificiali îşi sporiseră strălucirea. Pe boltă începeau să se ivească pâlpâirile îndepărtate ale stelelor. Pilotul îşi lăsă o clipă privirea să rătăcească asupra lor” apoi şi-o întoarse’ spre Pământul care-l îmbia cu neasemuita lui căldură şi frumuseţe.

RADU HONGA

LECŢIE DE LITERATURĂ PENTRU SEMENII NOŞTRI

(sau: Cum se scrie o povestire ştiinţifico-fantastică pe o temă dată)

Profesorul de literatură intră în clasă tăcut şi, după culoarea cenuşie a feţei de plastic, elevii din anul IV al C. S. L. Îşi dădură seama că este foarte supărat. Pentru prima oară vedeau un robot care nu este în apele lui şi câţiva mai îndrăzneţi îl fotografiară şi filmară din toate unghiurile, pentru a-l avea în albumele şi filmotecile de amintiri. Nu ştiu însă şi cauza acestui fapt neobişnuit. Ce se întâmplase? În recreaţie, după ce ieşise de la clasa anului II, se îndreptase, ca deobicei, spre cancelarie, aşa cum fac toţi profesorii care simt că nu mai au baterii. Pe drum însă, cineva – şi acel cineva nu putea fi decât un elev – îi blocase, prin cine ştie ce mijloace, toate sistemele de alarmă şi îi subtilizase patruzeci şi cinci de volume din rafturile bibliotecii pe care, după cum ştim, profesorii de literatură o cară după ei precum melcul casa. Bineînţeles, el nu simţise nimic, dar, ajuns în cancelarie, se cântărise, aşa cum se obişnuieşte, şi robotul de serviciu observase imediat lipsa cărţilor. Cu toate investigaţiile făcute, făptaşul nu a fost găsit şi, în cele din urmă, profesorul păgubaş a fost trimis să-şi continue programul, pentru a nu da peste cap orarul şcolii. Enervat, şi cu toate sistemele aproape dereglate, robotul deschise uşa clasei, uită să dea bună ziua şi intră direct în subiect.

— Tema orei de astăzi este: Cum se scrie o povestire S. F. „Să presupunem că fiecare dintre voi a ajuns scriitor şi vrea să încerce şi acest gen mai deosebit. Mai întâi de toate trebuie să aveţi la dispoziţie hârtie, stilou şi, eventual, imaginaţie. Un scriitor care se respectă. Nu creează noaptea, nu fumează şi nu bea cafele, ca pe timpuri şi, mai ales, nu dictează la magnetofon, în al doilea rând, un autor de anticipaţie nu trebuie să ştie prea multe subiecte scrise de alţii. Numai redactorii editurilor şi criticii sunt obligaţi să cunoască tot ce a apărut până acum. Redactorii, pentru a putea refuza cât mai multe volume atunci când sunt prea aglomeraţi, pe motiv că au mai apărut cărţi cu un subiect asemănător acum o sută şi ceva de ani, iar criticii ca să poată desfiinţa mai uşor pe tinerii autori ce vor să se afirme. Cred că ştiţi cine sunt redactorii şi criticii?

În clasă se făcu o linişte de mormânt.

— Nu ştiţi? întrebă profesorul mirat. Sunt oameni ca şi voi, („era să spun oameni ca şi noiu, gândi robotul în pauza dintre cuvinte), care, nefiind talentaţi şi neplăcându-le studiul literaturii, n-au avut de ales şi au acceptat aceste posturi. Rolul primilor este acela de a le corecta din punct de vedere gramatical povestirile şi romanele autorilor, iar al criticilor de a le arăta cum ar fi scris ei dacă ar fi fost în stare. Dar să trecem mai departe, lecţia de critică literară o vom face săptămâna viitoare. Deci, spuneam că un autor nu trebuie să ştie prea multe subiecte şi să vă explic şi de ce: vi s-ar putea întâmpla şi vouă ce a păţit un autor clasic, pe nume Gerald Klein, care după ce a citit o nuvelă scrisă de un anume Stanislaw hem, şi plăcându-i, a scris şi el una asemănătoare şi pe acelaşi subiect, schimbând numai numele planetei pe care ajunge eroul, caracteristicile fizice ale fiinţelor întâlnite acolo şi sfârşitul povestirii, în care eroul nu se mai întoarce pe Pământ ci rămâne pe planeta respectivă. Un alt autor, Philip K. Dick a citit povestirea lui Klein, i-a plăcut şi a scris şi el una în care a schimbat doar câteva date şi apoi a început scandalul deoarece povestirea lui Dick corespundea întru totul cu povestirea lui Lem.

— Şi acum să trecem la tema orei noastre de astăzi; să presupunem că avem următorul subiect: un cosmonaut pleacă spre o planetă necunoscută. Având subiectul, să vedem acum de ce elemente avem nevoie pentru a scrie povestirea. În primul rând luăm un cosmonaut pe care îl îmbrăcăm într-un costum. Culoarea costumului o las la alegerea fiecăruia. Încă de la început

avem două variante: 1) dacă îl îmbrăcăm în costum după urcarea sa în navă, atunci, înainte de plecare, el va putea să îşi ia rămas bun de la rudele şi prietenii veniţi să-l vadă. Când veţi scrie povestirea să nu vă apucaţi să înşiraţi o listă de vreo sută de persoane care să-l sărute şi să-l îmbrăţişeze pe cosmonaut, asta ar? plictisi pe cititori. Alegeţi şi voi două-trei persoane mai atrăgătoare care să-l sărute pe cel mult o jumătate de pagină, să zicem bunica, soacra şi un mecanic de la cosmodrom…

— Într-adevăr, aşa persoane încântătoare mai zic şi eu' mormăi Dino, un elev din penultima bancă, către colegul său Alf. Eu, dacă eram în locul lui, sărutam şi nava.

— Să vezi ce ne dă ăsta ca temă pentru acasă, zise Alf făcind o mutră amărâtă.

După care, eroul nostru se va urca în navă şi îşi va îmbrăca costumul. 2) Dacă îşi va îmbrăca costumul înainte, atunci prietenii şi rudele îl vor îmbrăţişa strângând în braţe furtunelede oxigen, îi vor săruta casca şi, eventual, îi vor da câte o palmă prieteneşte, oricât de tare, fiindcă tot nu o simte. Apoi, el va urca treptele ce duc spre intrarea în navă. Dacă vreţi ca povestirea să fie mai lungă puteţi să băgaţi şi un moment de suspans, în care cosmonautul, neatent, se va împiedica de una din trepte şi va cădea.

— Şi atunci îşi rupe un picior sau îşi sparge capul, prietenii îl duc la spital şi uite aşa se poate termina o povestire care încă nu a început, râse Mac, întorcându-se către Alf. Care o fi idiotul care a scris o asemenea povestire? mai întrebă el.

— Cred că noi vom fi aceia care o vom scrie pentru mâine, zise Alf cu jale în glas.

— Dar eroul nostru, continuă robotul, neauzind dialogul celor din spate, se va ridica victorios, va face semne prieteneşti către cei rămaşi pe Pământ şi va intra în navă, pregătintin-se de decolare. Aici, un autor cu imaginaţie ar putea introduce un alt moment de suspans, de exemplu, cosmonautul va apăsa pe o manetă greşită şi nava în loc să se înalţe, va intra în pământ.

Un elev ridică mâna şi profesorul sesiză imediat diferenţa de nivel.

— Eu vreau să vă întreb, zise acesta ridicându-se, de ce îl mai trimit pe cosmonautul acesta care face numai greşeli? Nu aveau altul mai bun? Sau în toate povestirile scrise pe această temă cosmonauţii trebuie să fie mai proşti decât în realitate?

Întrebarea îi arse două lămpi profesorului, dar nimeni nu sesiză incidentul, deoarece până la sfârşitul orei robotul le folosi pe cele de rezervă.

Atunci, nava pleacă spre planeta X – puteţi să-i daţi orice nume – şi să presupunem că ea se va defecta. Şi în acest caz avem mai multe variante. Ştiţi câte?

Elevii tăceau. Tocmai începuse un meci internaţional la televizor şi toţi îl urmăreau cu căştile în urechi. „Sunt emoţionaţi”, gândi (dacă putem spune aşa ceva despre un robot) profesorul. Să spună Alex care crede el că sunt aceste variante? Hai, curaj, că azi nu dau note!

„Are ceva cu mine”, îşi zise Alex, abia ridicându-se. Cele două sunt de fapt una singură: racheta se va face praf!

— Cum poţi să spui aşa ceva? se supără robotul, clipind repede din beculeţele ce-i ţineau, loc de ochi. Uite, eu am şi găsit 38 de soluţii!

— Şi eu dacă aş avea capul plin de circuite… mormăi Alex. Nu mai ştiu alta, zise el apoi, cu glas tare.

— Te ajut; cosmonautul o repară şi pleacă mai departe pentru a-şi duce misiunea la bun sfârşit.

— Pot să pun o întrebare?

— Sigur că da!

— Dacă se strică aşa de repede, de ce au mai trimis-o? Nu puteau să o mai ţină la sol şi să o verifice?

Circuitul nr. 10 imită o tuse de om pus în încurcătură.

— Mda, spuse robotul după o scurtă pauză, să trecem mai departe; deci, o repară. Scriitorul îl poate pune pe eroul său să facă acest lucru pe două-trei pagini, nu prea mult, că se plictiseşte cititorul. Spre finalul povestirii, eroul ajunge în sfârşit pe planeta X. Un autor inspirat ar putea scrie că va găsi fiinţe raţionale, dar, după părerea mea, este mai complicat, trebuie să descrie cum arată acele fiinţe, ce fac ele, dacă mănâncă sau nu şi dacă mănâncă, ce? în cazul în care el nu dă peste viaţă raţională, povestirea ar fi lipsită de acţiune. Deci, este obligatoriu să găsească, dacă nu viaţă, atunci cel puţin urmele unei civilizaţii anterioare. Ia să vedem cam ce-ar putea găsi temerarul nostru astronaut acolo. Să ne spună Dana!

— Ce viaţă! zise Dana, oftind şi lăsând la o parte puloverul la care tocmai terminase spatele. Ascunse în bancă mini-maşina de tricotat, pe care profesorul nu o putea detecta deoarece era făcută din plastic şi se ridică.

— N-ai fost prea atentă, observă robotul. Îţi repet întrebarea: Ce urme de viaţă ar găsi eroul pe planetă?

— Urme de pantofi!

— De pantofi? Circuitul şase imită râsul unui om care a auzit o glumă bună. Să-mi arăţi şi mie o fiinţă extraterestă încălţată în pantofi! Ha, ha, ha!

— Arătaţi-mi şi mie o fiinţă extraterestră desculţă, replică Dana, enervată de râsul profesorului.

Răspunsul neaşteptat al elevei îl surprinse nepregătit şi îi’ arse şi circuitul cu răspunsuri de rezervă.

— Iar nu are replica la el, gândi Dana, bucuroasă că a reuşit să-l pună în încurcătură. Cu întrebarea asta blocam tot colectivul de cadre didactice mecanizate al liceului, mai zise car încet, să nu fie auzită, apoi icu glas tare:

— Ce-ar putea găsi astronautul pe o planetă pustie? Cutii goale de conserve, hârtii.

— Nu înţeleg, spuse robotul, care îşi revenise între timp.

— E simplu; asta ar sugera cititorului că pe acolo a mai trecut un alt cosmonaut care a mâncat şi, fiindcă nu a găsit viaţă, a plecat mai departe. Aşa va face şi el, va mânca şi apoi va pleca în căutarea extratereştrilor. Că doar n-o să rămână singur până la sfârşitul povestirii!

Robotul nu mai răspunse. În cap începuse să-i sune un clopoţel care îl anunţa că nu mai sunt decât cinci minute până la terminarea orei.

— Aveţi ceva întrebări? zise el, după ce clopoţelul încetă să mai sune. Cred că v-aţi dat seama ce aveţi pentru mâine de făcut ca temă; fiecare va scrie câte o povestire de cel mult zece pagini având subiectul pe care l-am dat la începutul orei. Aveţi nelămuriri?

— Da, zise Bingo, un băiat slăbuţ, ce stătea în prima bancă. Eu aş vrea să fie în loc de un bărbat, o femeie. Am voie?

— Nu, zise categoric robotul. Până în prezent s-au scris aproximativ opt sute de mii de romane, nuvele şi schiţe cu su – biect ştiinţifico-fantastic şi în niciuna din aceste opere nu a apărut ca personaj o femeie care pleacă singură în cosmos. S-au făcut teste cu autorii şi s-a ajuns la concluzia că o femeie nu poate pleca de una singură deoarece nu are cu cine să stea de vorbă de-alungul drumului şi, în toate cazurile, s-ar întoarce imediat. Iar despre un bărbat care pleacă în misiune împreună cu o femeie sunteţi prea mici ca să scrieţi. Alte întrebări? Deci toată lumea a înţeles ce are de făcut? Bine, atunci

pe mâine!

A doua zi, la ora de literatură, din douăzeci şi doi de elevi, nu erau prezenţi decât patrusprezece. Cinci dintre cei absenţi aveau certificate medicale deoarece îşi fracturaseră mâna dreaptă încercând să-şi scrie tema, iar ceilalţi trei leşinaseră, slăbiţi de efortul făcut în timp ce scriau prima pagină. După ce intră în clasă, robotul detecta imediat cele opt locuri goale, dar nu spuse nimic; certificatele celor absenţi, ce îi fuseseră trimise în pauză, erau absolut autentice. Strânse lucrările şi începu să le citească, fără să dea note. Când termină, bilanţul era tragic: patru elevi scriseseră: „Mie nu-mi place să scriu povestiri S. F. „Trei se consultaseră acasă şi au scris la fel: „Tocmai când să plece, nava s-a defectat şi a rămas la sol pentru reparaţii capitale, unde se află şi astăzi! Altul: „Racheta era pregătită de decolare. Deodată, pe cosmodrom a apărut mama cosmonautului, care nu l-a mai lăsat să plece, spunind că este periculos”.

Alex scrisese: „Eu nu am timp să mă ocup de această temă minoră, fiindcă la ora actuală sunt preocupat de teoria sferelor în vid, despre care scriu un tratat. Poate altădată… „Bingo înregistrase tot ce spusese robotul cu o zi înainte şi apoi transcrisese povestirea aşa cum reieşea din cele spuse de rdbot, fără variantele respective. Eroul povestirii ei, Dan, ajunsese încă din prima pagină pe planeta UUUU – acesta era numele dat de ea, nu găsise fiinţe raţionale şi plecase mai departe în căutarea lor. În încheiere, Dana spunea: „… şi după ce o să găsească viaţă, o să scriu şi eu mai departe”. Alf fusese mai sincer: „Eu nu pot să scriu o povestire de anticipaţie deoarece tata e plecat în misiune, mama este în deplasare în alt oraş, iar robotul care răspunde de ordinea în familie este defect şi, în concluzie, nu are cine să mă ajute să-mi fac lecţiile. Vă promit că voi face această temă după întoarcerea părinţilor”. Adi, şeful clasei încercase să facă o piesă de teatru. În primul act, nava decola. Într-al doilea, eroul său îşi dă seama că ceva nu este în regulă, dar nu ştie ce. Într-al treilea, peste zgomotul făcut de motoare, se suprapune un altul, dintr-o sursă imposibil de detectat de către cosmonaut. În actul patru, nu se mai aud motoarele, se aude doar zgomotul acela. În ultimul act, racheta sare în aer din motive necunoscute. Ultima lucrare nu avea decât două rânduri: „Nu m-am hotărât încă ce culoare să aibă costumul purtat de eroul povestirii mele. Mă mai gândesc. Semnat: Mac”.

În clasă se făcuse o linişte care nu prevestea inimic bun. Elevii aşteptau

rezultatul, în timp ce profesorul „gândea”: la sfârşitul anului şcolar, din această clasă specială trebuiau să iasă opt prozatori, dintre care cel puţin doi premiaţi de Uniunea Scriitorilor, patru poeţi, patru dramaturgi, un eseist, trei istorici literari şi doi critici. După acest test, voi propune în consiliu să mi se aprobe doar un dramaturg (robotul se gânctea la Adi, şeful clasei), opt redactori de carte (cei care lipsiseră intenţionat) şi treisprezece critici literari, fiindcă, oricum, nieiunul nu se pricepe la literatură. Ieşi din clasă, cu un mers de om obosit, în timp ce elevii răsuflau uşuraţi. Scăpaseră şi de ora aceasta.

CÂTEVA ZILE DIN VIAŢA LUI THEODORE

I

LA ORAŞ

După o călătorie care durase opt ani şi unsprezece luni, Theodore reveni pe planeta natală, mai bătrân cu tot atâţia ani şi mai obosit ca niciodată. Zecile de aventuri prin care trecuse pe diferite planete, mai mult sau mai puţin primitoare, lăsaseră urme adânci pe chipul său. Acum, întors pentru totdeauna pe Pământ, nu dorea decât să se odihnească, să-şi cumpere o casă şi să-şi scrie memoriile. Pe Terra trecuseră însă aproape şaptezeci de ani de la plecarea sa în ultima misiune şi bineînţeles că societatea nu stătuse pe loc să-l aştepte pe el. La cosmodrom îl primise noul şef al agenţiei pe care o reprezentase pe planetele învecinate şi câţiva indivizi, urmaşi ai foştilor funcţionari care, între timp, muriseră. De acolo plecară spre birourile agenţiei unde, într-un cadru festiv, i se amintiră toate meritele, îl felicitară pe rând toţi funcţionarii, îi dădură un pumn de medalii, apoi îi înmânară un cec în valoare de zece mii de taloane şi actul de pensionare, amintindu-i astfel că este prea bătrân pentru a mai pleca spre alte planete. După această ceremonie îl trimiseră la un hotel de lux, unde îi rezervaseră un apartament cu două camere, urmând ca a doua zi de dimineaţă să-i găsească o locuinţă pentru totdeauna.

Theodore se sculă foarte prost dispus. Toată noaptea visase că o voce necunoscută îl întreba într-una dacă a plătit chiria şi, dacă nu, de ce stă acolo,

că arcurile patului îl înţepau întrebându-l în acelaşi timp de ce doarme când ştie că nu a reparat niciodată patul şi că de fiecare dată când călca pe covor, acesta se rula fugindu-i de sub picioare spunându-i că nu l-a curăţit niciodată. În această stare de spirit se trezi Theodore, se bărbieri, tăind n-şi obrajii cam în toate locurile posibile, se îmbrăcă şi coborî scările pentru a face o mică plimbare pe străzile oraşului. În faţa hotelului se afla o bancă pe care se aşeză să-şi tragă puţin sufletul. Deodată, sări ca ars. Se uită în spate şi văzu pe locul unde stătuse un nod de lemn ieşit aproape zece centimetri în sus. Imediat auzi o voce care nu putea veni decât de la bancă:

— De ce stai pe mine? Tu m-ai pus aici?

Theodore, uimit de acest incident privi în jur, dădu ocol băncii, se uită sub ea, dar nu văzu pe nimeni care să-i fi vorbit. Şi totuşi cineva îl întrebase şi el trebuia să răspundă.

— Nu te-am pus eu aici, recunosc, dar asta nu înseamnă că nu am voie să stau jos. Ei, ştii că asta-i culmea! O amărâtă de bancă de lemn să nu-mi dea voie să stau pe ea. Ei drăcie!

— Ca să stai pe mine trebuie mai întâi să introduci în spate fişa personală cu toate semnalmentele, două fotografii 2/4 şi amprentele digitale şi numai în cazul în care locuieşti într-unul din blocurile din raza mea şi computerul te recunoaşte după mers şi voce, ai dreptul să stai jos. Ia, fă câţiva paşi! Nu pe iarbă, prin faţa mea, aşa, mai repede! Da, acum cântă ceva!

Theodore încercă să lălăie un refren pe care-l ştia de la grădiniţă, curios să vadă ce se întâmplă până la urmă.

— E clar! se auzi vocea, nu eşti de pe aici. Să nu te mai prind că vrei să stai că…

Supărat, Theodore plecă printre blocuri, murmurând: „Ce tehnică, domnule! O bucată de lemn să mă facă de râs. Nemaipomenit! N-apucă să facă decât câţiva paşi pe trotuar şi îşi aduse aminte că pachetul de ţigări din buzunar este gol. Îl scoase şi îl aruncă în primul coş de gunoi întâlnit în cale. Dar hârtia fu aruncată pe loc la picioarele lui. Theodore o ridică şi o aruncă din nou, dar figura se repetă. O voce venită din coş, îi explică:

— Eu sunt coşul familiilor al căror nume încep cu O şi P, Dumneata nu ai coş?

— N-am, zise Theodore, eu abia ieri am venit dintr-o misiune de pe altă planetă. Şi cu hârtia ce fac?

— Dacă n-ai coş, o ţii în buzunar!

— Asta îmi mai lipsea, să merg cu coşul după mine prin oraş. Traversă strada şi văzu un chioşc de ziare. Ne-avind ce face se rezemă de el. Imediat o voce tot atât de plăcută ca şi celelalte, îl întrebă:

— Aştepţi să vină ziarele?

— Nu, răspunse Theodore, nemaimirându-se că de data asta are onoarea de a vorbi cu un chioşc.

— Dar eşti abonat la vreo revistă sau la vreun ziar care se vând aici?

— Nu. Nu sunt abonat, n-am avut când să fac acest lucru. Eu abia ieri am venit în oraş.

— Atunci, dă-te la o parte că-mi iei vopseaua. Ce neruşinat!

Theodore nu mai zise nimic. Se plimbă pe străzile supraaglomerate ale oraşului şi văzu tot felul de reclame ce lăudau diferite planete, parcă făcute anume pentru ca oamenii să-şi petreacă concediul de odihnă acolo. El însă era sătul de cele văzute în lungile sale peregrinări prin Univers şi nu-i mai trebuia nimic, în afară de o locuinţă confortabilă, în care să simtă şi el că este din nou acasă. Cum se plimba el liniştit, observă la capătul unei alei aflată aproape pe un părculeţ, o vilă foarte frumoasă, îmbrăcată toată în iederă. „Iată ce-mi trebuie mie! 4t, îşi zise Theodore, ce-ar fi să intru şi să întreb dacă nu cumva este de vânzare. Aşa ceva mi-ar place!

Poarta era deschisă. Intră în curte, privi în jur şi, nevăzând pe nimeni, înaintă cu, gândul să sune la uşă. În acel moment simţi o mână grea lăsându-i-se pe umărul drept. Theodore privi şi înlemni; un câine care, aşa cum stătea pe labele din spate, îl depăşea cu un cap, îl luase protector şi îl privea blând.

— Ştii să citeşti? îl întrebă acesta.

— Ştiu, îngăimă Theodore. Dar de ce mă întrebaţi?

— N-ai văzut tăbliţa de-afară?

— Vă rog să mă scuzaţi, dar n-am fost prea atent!

— Hai atunci să o citim împreună!

Theodore nu ştia ce să facă; să rămână sub laba protectoare a dulăului sau să o ia la fugă. Până la urmă, după ce întâlni ochii „înţelegători” ai câinelui, optă pentru prima variantă. La poartă repetă de douăzeci de ori textul cu „Nu intraţi, că regretaţi!”, îşi recunoscu greşeala, promise solemn şi pe cuvânt de onoare că în viaţa lui nu va mai trece pe-acolo şi abia atunci avu voie să plece, nu înainte de a i se mai atrage odată atenţia:

— De data asta ţi-am dat drumul fiindcă eşti la prima abatere, dar a doua oară…

— Dracu o mai trece pe-aici, zise Theodore, când se văzu iarăşi în stradă. Traversă şi intră în părculeţ, ho ţări t să stea şi să se odihnească. „Prea multe pentru o singură zi! Bănici care nu te lasă să stai jos, coşuri care aruncă cu hârtii în tine, câiniroboţi şi chioşcuri care au abonaţii lor, n-am mai pomenit aşa ceva. Pe timpul meu, eeh, altă viaţă! Se aşeză pe prima bancă întâlnită în cale, dar nu apucă să-şi tragă răsuflarea că auzi o voce care îi atrase atenţia:

— Asta este o bancă pe care nu stau decât bătrânii de la optzeci de ani în sus. Sculaţi-vă!

— Ce spui? Uite că nu mă scol! zise Theodore, stând mai departe. Ce-o să-mi faci? Spune! Poate îţi dau un picior!

Vocea nu-i mai dădu răspunsul, în schimb se auzi un foşnet în spate. Se întoarse şi Theodore se făcu galben la faţă: vorbise cu un reprezentant al ordinii publice care, acum, îi făcea procesul verbal de amendă.

— Pentru nerespectarea regulilor din grădinile publice, zece taloane amendă, iar pentru jignirea mea, o sută. Altă dată să te uiţi, cu cine stai de vorbă!

Cu chitanţa în mână, Theodore plecă şi de acolo. „Sunt prea bătrân pentru un asemenea ritm de viaţă”, oftă el, pornind agale pe străzi. Nu-i locul meu aici. Poate numai la ţară să-mi găsesc o căsuţă în care să stau liniştit şi să-mi aştept sfârşitul vieţii. La oraş nu-i de mine! Se făcuse destul de târziu. Mâncă la restaurantul hotelului şi apoi se duse la culcare, urmând ca a doua zi să meargă la agenţie.

Când ajunse la agenţie, se scuză pentru ziua pe care o pierduse umblând de unul singur prin oraş, apoi se prezentă la psihiatru şi îi spuse dorinţa sa. Acesta încercă în zadar să-i explice inutilitatea refugierii în mijlocul naturii; Theodore rămase ferm pe poziţie. Nu dorea decât o căsuţă la ţară. Până la urmă, văzând că nu are cu cine discuta, medicul îi dădu o trimitere către o agenţie care se ocupa cu cumpărarea unei astfel de locuinţe pentru clienţii săi.

„Încep o viaţă nouă”, îşi spunea el, îndreptându-se spre birourile societăţii „de plasare a nonconformiştilor”, cum se putea citi pe finnă. Cu cecul de zece mii de taloane în buzunar şi cererea în mână se aşează la un rând

de câteva zeci de persoane. „Cozile astea sunt un rău necesar de care nu vom putea scăpa niciodată”, filosofa Theodore. Stând aici, ai timp să-ţi faci ordine în idei, să asculţi ultimele noutăţi fără să întrebi nimic şi uneori renunţi să mai stai, spre marea satisfacţie a celui din urma ta, care abia aşteaptă să-ţi ia locul”.

Când intră în biroul funcţionarului şi îi spuse ce vrea, acesta îl privi ca pe un obiect de studiu, apoi tuşi semnificativ şi-l întrebă:

— Serios, sunteţi hotărât să vă cumpăraţi o casă la ţară?

— Da, răspunse Theodore, m-am săturat de polindat prin univers, iar la oraş nu-mi place. Eu vreau să mă odihnesc, să ascult ciripitul păsărelelor, să cresc animale…

— Câini sau pisici?

— Cum o să cresc pisici? Râzi de mine? se supără Theodore. Animale domestice, porci, vaci… Auzi, pisici!

— De ce nu vă angajaţi paznic la grădina zoologică? Acolo au şi animalele acestea de care spuneţi!

„Dacă nu e sănătos, de ce nu-l internează într-o clinică se întrebă Theodore, privindu-l cu compasiune pe funcţionar.

— Poate că totuşi nu v-aţi exprimat corect, continuă tânărul, citind încă o dată cererea, poate doriţi un apartament într-un bloc situat la marginea oraşului şi cu mai puţine etaje, să zicem, doar cu cincizeci, nu?

Theodore simţea că fierbe.

— Cred că m-am exprimat destul de corect, doar dacă n-am făcut cumva greşeli gramaticale, îi zise el. Vreau să trăiesc la ţară şi atâta tot. În definitiv, fac ce vreau cu banii mei!

— Vă urmăreşte cineva?

— Cine să mă urmărească? se miră Theodore.

— Eu de unde să ştiu? întrebă la rândul său funcţionarul. Poate că aţi făcut ceva nepenmis şi acum vreţi să vă ascundeţi. Vă rog să nu vă enervaţi, mai zise el, văzându-l pe Theodore. Că îşi scoate cravata şi muşcă din ea. Discutăm ca oamenii, trebuie să ştim sigur ce motive aveţi ca să faceţi una ca asta. Casă la ţară, hm, în sfârşit, treaba dumitale, noi nu vă putem opri. Dar ştiţi că societăţile de asigurare care, aici, în oraş vă pot garanta viaţa timp de o sută de ani, nu mai au dreptul să facă nimic pentru dumneavoastră din momentul în care părăsiţi perimetrul oraşelor?

— Nici nu mă interesează, îi tăie vorba Theodore. Doar nu mă ameninţă knici o primejdie.

— Ce spuneţi? Dar praful, microbii de la animale, ploile? La ţară mai plouă câteodată, puteţi răci. Şi accidentele? Dacă vă cade un… cum îi spune domnule, extraordinar ce lapsus am şi doar am văzut şi într-un film o scenă asemănătoare, a, mi-am adus aminte, dacă vă cade un pepene în pap, ce ziceţi? Poate fi o lovitură mortală!

— Unde ai văzut dumneata pepeni crescând în copaci?

— Sau o cireaşă? Eu n-am fost niciodată la ţară, aşa că n-am de unde să ştiu care fructe cresc în copaci şi care nu, voiam doar să vă avertizez de pericolele la care sunteţi expus. Dacă insistaţi…

— Sigur că insist, se răsti Theodore, nemaiputându-se abţine, vreau să plec la ţară!

Atunci noi vă promitem că vă facem rost de o casă acolo, dar până atunci trebuie să faceţi timp de o săptămână acomodarea cu mediul, practica, cum îi spunem noi, la o fermă model şi dacă şi după acest interval de timp mai sunteţi hotă rit să vă retrageţi din mijlocul oamenilor, n-aveţi decât. Mâine dimineaţă helicopterul agenţiei noastre vă va lăsa la marginea oraşului, acolo unde încep terenurile fermei respective şi, după o săptămână, va veni să vă ia înapoi. Drum bun, îi ură funcţionarul lui Theodore, dându-i de înţeles că nu mai au ce discuta.

Când ieşi din clădire, Theodore era complet zăpăcit. „Atâta birocraţie pentru o casă”, îşi zise el, îndreptându-se spre hotel. „Dacă ceream o rachetă, erau în stare să mi-o aducă la scară sau să mi-o bage în cameră, demontată piesă cu piesă!

II

LA ŢARA

A doua zi, ras proaspăt, îmbrăcat într-un costum sport şi mult mai bine dispus după o noapte liniştită, Theodore se urcă în helicopterul agenţiei luând cu el strictul necesar pentru o săptămână. Abia aştepta să ajungă la ferma mult visată. Pilotul nu era prea vorbăreţ din fire şi astfel, timp de o oră cât

dură drumul, avu prilejul să admire peisajul idin jurul oraşului. După ce coborî în dreptul unui indicator pe care se putea citi: „Ferma Strauss. Fluieratul interzis! Se ofilesc florile. „, pilotul îi mormăi ceva din care Theodore nu auzi decât: „… să te aibă în pază!” şi plecă imediat, de parcă ar fi aterizat pe un sol radioactiv. Nu apucă să facă decât câţiva paşi pe poteca ce se îndrepta spre o casă aflată la câteva sute de metri depărtare, că fâşia aceea de pământ înconjurată de o parte şi de alta de iarbă începu să ruleze singură spre poarta fermei. La un moment dat văzu un măr foarte aproape de drum şi sări din potecă cu gându-l să-l observe mai de aproape. Dar jnare-i fu dezamăgirea când, apropiindu-se, îşi dădu seama că în pom nu era decât un singur fruct şi în dreptul lui o tăbliţă pe care scria: „Ia mâna! Nu vezi că nu este decât unul singur?”. Peste tot, în jur, iarbă de toate culorile, în afară de verde. În faţa porţii se afla un rond de flori galbene, al căror parfum îl simţi de departe. În mijlocul lor, altă tăbliţă: „Nu încercaţi sa le rupeţi. 380 volţi!”. Vru să sune ca să i se deschidă, dar poarta se dădu la o parte singură. „Celule fotoelectrice”, gândi Theodore, înaintând spre femeia care-l aştepta în curte, surâzând. Îi sărută mâna cu o politeţe puţin exagerată şi îi spuse de ce a venit.

— Am fost anunţaţi dinainte, îi răspunse ea, invitându-l în casă. Vreţi să vă odihniţi?

— A, nu, zise el, lăsându-şi bagajul lângă uşă. Sunt curios să văd cum arată această fermă. Locuiţi singură?

— Cu soţul şi cei doi copii, dar din păcate niciunul nu este acasă. Soţul a plecat la pescuit şi nu vă pot spune precis când se întoarce.

— Aveţi şi heleşteu? se bucură Theodore. Începe să-mi placă aici, la dumneavoastră. Aş sorbi cu plăcere o ciorbă de peşte.

Doamna Strauss începu să râdă.

— Avem heleşteu, îi explică ea, dar nu este decât un singur peşte în el şi soţul meu încearcă de o lună de zile să-l prindă. De asta vă spuneam că nu ştiu când se întoarce. Era destul de bătrân, poate a şi murit!

— Vai, doamnă, se sperie Theodore. Cine să moară? Soţul?

— Nu, peştele, de el era vorba.

— Da, da, înţeleg, zise Theodore mai liniştit. Şi copiii?

— Cel mare s-a dus să pună capcane pentru găini şi…

— Capcane pentru găini? Lui Theodore i se păru că n-a auzit bine.

— Ce vă miraţi? Pe aici nu sunt decât găini sălbatice şi nu le putem

prinde altfel. Iar cel mic este în spatele casei, construieşte o apărătoare pentru o cireaşă care tocmai s-a copt.

Un câine se apropie de ei, dând din coadă.

— Aveţi şi câine?

— Dacă aţi şti cât ne-a costat, oftă doamna Strauss. Cei de la grădina zoologică nu au vrut să-l vândă decât pentru o mie de taloane! Şi nici măcar în rate!

— Dar văd că este foarte cuminte, nu latră de loc la străini. Muşcă?

— Cine, ăsta? Da’ de unde! I-am făcut o operaţie ca să nu ne tulbure somnul cu lătratul, iar de muşcat nici nu poate fi vorba; colţii sunt prevăzuţi cu un dispozitiv de vaccinat. Vreţi să vă arăt crescătoria de iepuri mecanici? Sunt o grozăvie!

— Lăsaţi, zise Theodore, îi văd mai târziu. Vacă bună de lapte nu aveţi? Mie, dimineaţa, îmi place să beau o cană de lapte fierbinte.

— Vacă nu, dar avem lapte, zise doamna Strauss.

— A, înţeleg, vine lăptarul.

— Nu, domnule, ce să caute lăptarul pe aici, avem o pompă în curte!

— O… pompă?

— Exact. Nu trebuie să vă mire acest fapt. Este racordată la conducta de

lapte de pe şoseaua nr. 8. Când îi dăm drumul să curgă, are un mecanism care face: „Muuu, muuu!

— Pompa? Face ca vaca? I-auzi Theodore, îşi zise, şi îşi trase o palmă.

— Haideţi s-o vedeţi. E mult mai simplu aşa. Ce să facem cu vaca? Trebuie s-o mulgem în fiecare zi, mai dă cu piciorul, îţi mai dă câte o palmă…

— Eu, să vă spun drept, o întrerupse Theodore, nu am văzut în viaţa mea o vacă dând palme! Şi vă rog să mă credeţi că am fost prin multe locuri. Poate cu coarnele…

— Cu palma, cu coarnele, are vreo importanţă? Aşa, dacă e cumva defectă, îi mai dăm, noi câte un picior.

— Vacii?

— Nu, domnule, pompei.

În timp ce se îndreptau spre „Vaca stilizată”, instalată în spatele unui garaj, Theodore auzi câteva păsărele ciripind.

— Ce sunt, întrebă el, canari sau piţigoi?

— Vorbiţi de păsărelele care cântă?

— Da.

— Nu ştiu ce sunt, că nu le-am văzut niciodată. Le-a adus soţul meu acum o săptămână, de la oraş, şi lena agăţat într-un copac.

Într-adevăr, într-un pom de lângă gard, Theodore văzu câteva păsărele; una sta întinsă pe burtă pe-o creangă, alta cu capul în jos.

— Şi rântă în poziţia asta? se miră Theodore.

— Ei, cum o să cânte, nu vedeţi că sunt împăiate? Avem un casetofon în scorbură.

„O frumuseţe de fermă! u, îşi spuse Theodore.

— Ce spuneţi, vă place la noi?

— Da, răspunse el, mirindu-se singur de ceea ce spune.

Doamna Strauss îl privi uimită.

— Şi sunteţi hotărât, în continuare, să vă cumpăraţi o casă la ţară?

— De ce nu? Decât în oraş… Dar de ce mă întrebaţi?

— Sunteţi foarte curajos. Până acum au venit zece inşi şi tot atâţia au plecat a doua zi, renunţând. Înţelegeţi?

— Înţeleg, răspunse Theodore. Nu cumva ferma dumneavoastră este un fel de fermă-sperietoare?

Doamna Strauss nu răspunse, dar lăsă capul în jos ruşinată.

— Noi nu suntem decât simpli angajaţi ai agenţiei. Rolul nostru este de a vă arăta dezavantajele vieţii la ţară. Pentru asta suntem plătiţi.

La sfârşitul săptămânii de acomodare, Theodore îşi luă rămas bun de la familia Strauss şi se urcă vesel în helicopterul ce-l aştepta pe pajiştea din faţa curţii. Era bine dispus şi plin de planuri de viitor. „O casă la ţară, ah, ce poate fi mai frumos decât o casă la ţară?” se întreba el, zâmbind.

III

ULTIMA MISIUNE

Era o zi caldă de iulie şi Theodore încerca de la şase dimineaţa – acum era ora şase după-amiază – să-şi repare pompa de lapte instalată în curte. Pompa avea forma unei vaci (bineînţeles, stilizată) şi, ori de câte ori trăgea de manetă, vaca (sau pompa, cum vreţi să-i spuneţi) scotea un muget, atât de puternic încât se mişca şi gardul ce înconjura ferma şi imediat se declanşa un mecanism interior care dădea drumul la o sută de grame de lapte, nicio picătură mai mult. Şi asta de trei ori pe zi, în rest pompa rămânea surdă la toate rugăminţile lui Theodore, mare consumator al acestui produs. Odată, fusese în stare să stea o zi şi o noapte culcat lângă ea, doar-doar i-o da un supliment. Nimic. Iar acum se defectase. Conducta pe care venea laptele de la oraş la fermă era lipită de cea de apă şi undeva, de-a lungul drumului, se spărsese; dar curioasă spărtură, acum cele două conducte comunicau între ele şi când dădea drumul să-i vină laptele, paharul se umplea cu apă, iar când se spăla dimineaţa la chiuvetă obţinea o curioasă combinaţie între pasta de dinţi şi lapte, sau jumătate apă, jumătate lapte. Aşa că acum stătea rezemat de „vacă”, neştiind ce să facă. Şi cum se gândea el dacă trebuie să sape de-a lungul conductei pentru a găsi spărtura, văzu un om venind pe aleea ce trecea prin faţa casei. Fiind primul om ce trecea pe acolo de când îşi cumpărase această fermă, Theodore se hotărî să-i iasă în întâmpinare. Se apropie de poartă şi, când văzu cine este noul venit, îşi trase o palmă să-şi revină şi rămase cu gura căscată. Acesta nu era altul decât fostul şef, care-l trimisese în toate misiunile sale de cosmonautnmisionar. Domnul Arthur venea foarte liniştit, purtat de poteca rulantă ce şerpuia printre florile artificiale şi muşca,

vădit cu poftă, dintr-un măr de toată frumuseţea, mare şi roşu. „De unde o avea mere?”, se întrebă Theodore mirat. „După câte ştiu eu, pe o rază de 15 km nu este decât un singur pom, în care nu există decât un singur fruct, pe care eu personal îl pândesc de opt luni să se coacă. O bănuială îi trecu prin minte. „Să ştii că ăsta e mărul meu!

Între timp Arthur deschise poarta, după ce se curentă puţin, deoarece Theodore, preocupat de investigaţii, uitase să decupleze sistemul de alarmă şi intră în curte.

— Şefule” zise Theodore în loc de salut, de unde ai mărul?

— Mărul ăsta? Era pe-aici, prin apropiere. E minunat!

— Vrei să mi-l dai şi mie puţin?

Arthur i-l dădu. Pe cotor era o tăbliţă pe care scria: „unu”. „Asta eu, îşi spuse Theodore, de-a dreptul enervat de obrăznicia fostului său şef.

— Dumneata n-ai văzut afişul pe care scria că nu ai voie să-l rupi din pom?

— Nu, dar de ce mă întrebi?

— Fiindcă ai stricat echilibrul naturii, îi răspunse Theodore.

— Lasă că nu-i nicio pagubă, zise Arthur, privind curios în jur. Frumoasă fermă, observă el. Îmi place aici la tine. Te descurci?

— Cu ce?

— Aşa, în general. Asta ce este? Arătase către pompă.

— O vacă mecanică. Atunci când vrea, dă şi lapte.

— Ia să vedem. Adu-mi un pahar.

Theodore îi aduse şi apoi trase de manetă. Se auzi un muget şi paharul se umplu cu lapte. Theodore se încruntă. „Ia te uită, la mine oare de ce nu merge?” Arthur îl bău pe nerăsuflate.

— Tu nu-ţi pui unul?

Theodore repetă operaţia cu maneta şi paharul se umplu. Cu apă. O vărsă şi înghiţi în sec.

— Ghinion, zise Arthur. Văd că ai şi pepeni, mai spuse el, arătând spre doi bostani verzi, ce se aflau în colţul opus al grădinii.

— Sunt din cauciuc, îi explică Theodore. Doar ce i-am umflat ieri. Am avut trei, dar unul mi-a explodat. Mi-au sărit toate seminţele în ochi!

Arthur mai făcu câţiva paşi prin curte, apoi se întoarse spre Theodore.

— Să trecem la afaceri, propuse el.

— Era şi timpul, observă Theodore, chiar mă întrebam cu ce ocazie pe aici. Poate doar ca să-mi mănânci mărul şi să-mi bei laptele!

— Vreau să te trimit pe Epsilon. Preţul dublu decât până acum. Ce zici?

— Sunt la pensie.

— Sper că nu mă consideri sclerozat, doar eu personal ţi-am semnat ieşirea la pensie. Am nevoie de tine.

— Iar vreo reclamă tâmpită pentru creaturile din Univers? Sunt la pensie!

— Nu mă enerva, se răsti Arthur. Este vorba de ceva mai delicat. Am trimis trei misionari pe planeta asta şi nu s-a mai întors ni ci unul. Tu ai fost acum doi ani acolo şi, după câte mi-ai povestit, s-ar părea că acolo este paraclisul mult visat. Nu?

1 – Cam aşa, răspunse Theodore. Cel puţin aşa a fost atunci, poate s-au mai schimbat lucrurile între timp.

— Tocmai de asta vreau să te duci tu. Mai gândeşte-te şi nu uita, preţul dublu! Zece mii de taloane nu le găseşti pe toate drumurile!

— Mă mai gândesc, zise Theodore.

*

* *

Analizase situaţia şi, după câteva zile, acceptase. Mai avea aproape o oră şi ajungea pe Epsilon. Văzu cerul albastru al planetei, fără niciun nor şi semnaliză celor de la sol să-i pregătească terenul de coborâre. Indivizii de aici nu arătau ca oamenii, dar nici prea urâţi nu erau, iar tehnica o aveau foarte dezvoltată. În urmă cu doi ani, când vizitase pentru prima oară planeta, îl întrebaseră dacă vrea să rămână acolo, obligindu-se să-i asigure toate condiţiile de pe Pământ. Theodore refuzase. Era pământean şi morala sa nu-i permitea să facă asemenea gesturi ce puteau fi interpretate ca trădare faţă de planeta natală, faţă de omenire în general.

La oficiul vamal îl întrebară ce caută şi, după ce-l recunoscură, îi amintiră de propunerea făcută cu ani în urmă. Spuneam că îl recunoscură deoarece un pământean este imediat remarcat datorită fizicului oarecum curios faţă de extratereştri şi, mai ales, datorită inteligenţei sale (pe Theodore

îl recunoscură numai datorită fizicului).

Nici el nu ştia de ce le promise că va sta o săptămână terestră şi apoi le va da răspunsul. Practic nu ştia sigur dacă totul a fost premeditat sau planeta era într-adevăr un adevărat paradis pentru om. Cert este faptul că Theodore se simţi excelent. Îi dăduseră o casă în care nu lipsea nimic din cele pământene, băutura era la discreţie, fructele şi dulciurile umpleau vasele din camere şi în fiecare zi i se aducea altă femeie. Şi nu orice. Pur şi simplu Theodore nu ştia ce să creadă. De la o vreme începuse să uite pentru ce venise. Abia în a patra zi se duse la centrul de informaţii al planetei şi la cosmodrom să se intereseze de soarta celor trei misionari dispăruţi. „Da, îi răspunseră autorităţile, cei trei au trecut pe aici, s-au simţit minunat şi au plecat. Unde? nu ştiau, dar cataloagele de zbor menţionau plecarea pământenilor. „Ameţit de toate ispitele ce-l înconjurau, Theodore nu se mai gândi la ei. Dacă plecaseră, să fie sănătoşi, misiunea lui era încheiată, nu-l interesa unde s-au dus.

Una dintre femei, cea din a şasea zi, se îndrăgosti atât de mult de el, încât îl rugă cu lacrimi în ochi s-o ia cu el pe Pământ. Dacă nu, viaţa nu mai avea niciun sens pentru ea. Toată noaptea Theodore făcu de veghe. Se întoarse pe toate părţile, se învârti prin cameră şi, până la urmă, tocmai când se iveau zorii şi se anunţa o zi excepţională, ajunse la concluzia că ar fi mult mai nimerit să rămână el aici decât să vină femeia cu el. Logic, aici erau condiţii de-a dreptul fantastice, totul era gratis, nimeni nu-i cerea să facă ceva. Ce-i drept, nici pe Pământ nu-l punea nimeni la treabă, dar parcă i se făcuse lehamite de ferma sa de la ţară, în comparaţie cu ceea ce i se oferea pe Epsilon. În concluzie, dacă pleca înapoi era un prost şi jumătate! În a şaptea zi, dis-de-dimineaţă, se duse direct la cei care-i propuseseră să rămână aici şi le dădu răspunsul. O zi întreagă completă formulare, primi aprobări, făcu analize, nu cumva să fie bolnav, îi făcură contract pentru casă, se însură cu femeia care-l făcuse fericit în cea de-a şasea zi şi, seara, când ajunse acasă, se culcă frânt de oboseală şi visă că se află pe Pământ şi trage la pompă, paharul i se umple cu noroi, pepenii îi explodează în faţă, florile îl curentează şi Arthur îi mănâncă mărul. Dimineaţa, când se trezi din coşmar şi îşi dădu seama unde se află, zimbi mulţumit şi se plimbă prin grădină. „Asta viaţă”, îşi spuse Theodore, da domnule, ce casă la ţară, ce iepuri, mecanici, ce curse de prins găini, aici e de mine!

Timp de două săptămâni terestre se simţi în al nouălea cer, poate chiar mai sus. Din păcate totul se sfârşi cum nici nu se poate mai rău. Într-o noapte se auziră de afară zgomote ciudate, care se amplificau. Cerul se întunecase parcă şi mai mult, tuna şi printre fulgere se vedeau norii grei aruncându-se asupra planetei, în timp ce valuri uriaşe de apă se repezeau asupra caselor ce începură să intre în sol. Theodore crezu la început că se scufundă în mâlul acela urât mirositor, dar casa se lăsa în pământ cu ajutorul unor scripeţi şi, în momentul în care din dreptul ferestrelor dispăru coşmarul de afară, uşile dormitorului se deschiseră brusc şi trei creaturi hidoase, înarmate şi însoţite de fosta sa soţie, care acum arăta ca o adevărată locuitoare a planetei Epsilon, îi porunciră să se îmbrace. Neînţelegând nimic din cele ce se întâmplă, ’Theodore se execută automat. Apoi îl târâră de-a lungul a multor coridoare, îl băgară într-un convoi, în care recunoscu fiinţe din multe planete şi îl îmbrânciră să meargă alături de ele. După o oră se afla în faţa unei roţi uriaşe şi unul dintre paznici îl puse s-o învârtească. Theodore încă nu ştia ce să creadă, dacă visează sau este adevărat ce se petrece cu el. După un timp, încercă să intre în vorbă cu arătarea ce-l păzea. Văzându-l atât de dezorientat, aceasta îi mormăi într-un târziu:

— S-a terminat pauza. Gata cu desfrâul! La muncă!

— Care pauză? întrebă Theodore, încă nedumerit. Ce pauză?

Tăbia după ce află de la Theodore că este venit doar de câteva săptămâni, paznicul îi dădu câteva explicaţii.

— Planeta asta este foarte curioasă. Într-un an, care aici are 500 de zile, o sută arată aşa cum ai văzut-o până acum, iar patru sute de zile aşa cum ai văzut aznnoapte. Noi trăim sub pământ şi de aici ne luăm strictul necesar, numai că, în ultimul timp, numărul celor care muncesc pentru noi a scăzut considerabil şi stăpânilor noştri le-a venit o idee foarte practică: în cele o sută de zile frumoase ne folosim de toate mijloacele posibile pentfru a mări numărul sclavilor. Majoritatea celor ce trec pe la noi stau câteva zile, apoi cer să rămână definitiv, erezând că aici este paradisul. Şi noi îi primim. Acum ai înţeles?

Theodore rămase interzis. „Ia te uită, să-mi las eu casa de la ţară şi tot ce aveam acolo pentru… chiar, pentru ce? Nemaipomenit!

— Şi eu ce fac? Trebuie să plec pe Pământ, mai făcu el o încercare.

— Să pleci? Asta-i bună! Ai uitat că ai semnat un contract cu noi? N-ai

scris acolo că vrei să rămâi pe Epsilon de bună voie? Hai, lasă vorba şi treci la treabă! Leneşule!

Şi Theodore, după o vacanţă de neuitat, începu să invirtească roata aceea uriaşă, care cine ştie ce rost avea.

IV

ÎNTOARCEREA

Domnul Theodore s-a întors pe Terra datorită norocului. După şase luni de muncă (timp în care a învârtit la roata de care vă povesteam), armata unei planete vecine căreia îi dispăruseră de curând doi cosmonauţi de seamă, debarcă pe Epsilon. După două zile de lupte, armata de pe Epsilon fu înfrântă şi miile de sclavi ce munceau din greu în subsolul ei, descoperiţi în subterane şi eliberaţi. Abia acum Theodore reuşi să-i găsească pe ceilalţi misionari de pe Terra, în căutarea cărora plecase.

Plecară toţi spre Pământ. Cum nimeni n-o mai spera, întoarcerea celor trei misionari şi a lui Theodore a pricinuit o bucurie planetară greu de descris. Pot să vă spun că însuşi Arthur, care ieşise între timp la pensie, a venit special să-i mulţumească lui Theodore pentru eroismul de care dăduse dovadă. Cine ştia că Theodore muncise ca necalificat alături de creaturi de toate speciile şi că nici prin cap nu-i dăduse să-i caute pe ceilalţi?

În consecinţă, oficialii îi decorară (lui Theodore îi dădură o medalie în plus şi banii pe care îi promiseseră la plecare), apoi îi lăsară pe mâna medicilor.

Într-adevăr, toţi aveau mare nevoie de tratament. Pe Theodore îl puseră la o cură de îngrăşare, deoarece arăta ca o fantomă bolnavă, iar ceilalţi au încăput pe mâna psihiatrilor.

Din punct de vedere fizic arătau bine, munca le priise, dar erau niţel cam ciudaţi. Încă de la sosire ceruseră insistent să fie angajaţi ca săpători în subteran. Nu voiau orice fel de săpături – dacă stau să mă gândesc, orice grădinar îşi sapă grădina – ci săpături din cele mai grele. Oficialii îi îmbrăţişau, iar ei cereau să li se aducă neîntârziat sape şi lopeţi; timpul nu aşteaptă. „Cine nu sapă, nu mănâncă”, ziceau ei. Calmantele cu care s-au

hrănit timp de două săptămâni i-au mai liniştit, dar nu atât cât sperau medicii. După ieşirea din carantină, doi dintre ei s-au angajat imediat la o mină care, în cazuri mai dificile, folosea încă oameni în locul utilajelor grele, iar al treilea, care nu era însurat, plecă la ţară împreună cu Theodore. Ideea de a-l însoţi fusese a lui Theodore. Se simţea prea bătrân şi prea obosit ca să se mai poată ocupa singur de întreţinerea fermei, şi, în acest caz, prezenţa lui George era binevenită. Şi mai ales pofta de muncă a acestuia.

Cum ajunseră la fermă, Theodore avu un şoc. Nu mai cunoştea nimic din ceea ce lăsase acolo. Casa arăta de parcă fusese părăsită de un secol, gardul căzuse, iepurilor li se rupse. Eră arcurile şi stăteau înţepeniţi, pompa de lapte ruginise.

Când plecase, Theodore lăsase ferma în grija agenţiei de la care o închiriase, dar funcţionarii, auzind că nu se va mai întoarce, o lăsaseră în paragină. Cine mai cumpără astăzi vile la ţară?

Aşa că Theodore, în loc să se odihnească, fu nevoit să se pună pe lucru. Mai întâi strânse toţi iepuraşii şi încercă să-i repare. George îl urmărea cu atenţie cum desface arcurile ruginite şi rupte.

— Şefule, îi spuse într-un târziu, mă laşi pe mine?

Theodore se gândi că e bine să vadă de ce-i în stare.

— Bine, George, repară-i tu, şi mă ocup eu de pompă.

George îşi frecă bucuros mâinile, apoi, privi în jur de parcă ar fi căutat ceva.

— Un târnăcop nu ai?

Theodore îl privi mirat.

— Ce să faci cu el?

— Ha? Cum ce să fac? Să repar iepuraşii!

— Cu târnăcopul? Nu cred că-i cea mai potrivită unealtă pentru o treabă ca asta!

— Atunci o sapă, ceva… Mi-e teamă că-mi prind degetele în arcurile astea. Nu mă pricep aşa bine.

— Văd, zise Theodore. Lasă-i că-i strici mai rău! Du-te şi îndreaptă gardul.

După vreo zece minute George se întoarse.

— Şefule, cred că gardul nu mai e bun. Am o idee. Ce-ar fi să-l înlocuim?

— N-ar fi rău, da1 trebuie să facem comandă la oraş. Pentru. Alte plăci

de plastic, şi e tare complicat.

— Aşa spuneam şi eu, se repezi George. Îl înlocuim cu un şanţ plin cu apă. Îl sap eu. În două zile îi fac de patru metri lăţime şi patru sute lungime. Şi de nu ţi-o place…

Theodore îşi aduse aminte de ideea fixă cu care veniseră cei trei – săpători de anvergură universală – şi-l apucă tremuratul, când se gândi ce-ar fi fost în stare să-i facă din fermă.

— Nu, nu, lasă în cazul ăsta mai bine îl oprim pe cel vechi.

George mai făcu o încercare. Se simţea inutil.

— Şi eu ce să fac? Dumneata repari şi eu să mă uit? Lasă-mă să fac un canal, un tranşeu, o groapă cât de mică.

— Nu faci nimic, se enervă Theodore. Ce, vrei să-mi distrugi grădina? Asta e fermă, nu poligon!

George se uită dezamăgit în jur. Observă un răzor pe care nu creştea nimic.

— Mormântul ăsta al cui e? Cine-i îngropat acolo? Theodore lăsă pompa şi privi în direcţia în care arătase George.

— Acela este un răzor pe care ar trebui să crească ceva. Ia te uită! îmi faci grădina cimitir? Du-te şi lasă-mă să lucrez. Vezi dacă mai sunt păsările în spatele casei.

După puţin timp, Theodore se auzi strigat.

— Şefule, sunt moarte toate! Eu propun să le îngropăm. Sap eu o groapă de şase imetri adâncime şi patru lă…

— Atât îţi trebuie! – urlă Theodore. Te trimit imediat la oraş. Tu ştii cât costă astăzi o pasăre împăiată? Şi într-o groapă aşa cum ai spus tu, intrăm şi noi. Nemaipomenit! Pentru cinci păsările să sapi şase metri! Ia stai aşa, că tot eşti pornit să sapi!

Îşi adusese aminte că nu mai funcţiona vaca.

— Vino încoace! Sapi de aici şi pană aici, spuse, arătându-i o porţiune cam de trei sau patru metri, de la pompă spre gard. Când ajungi la conductă, mă anunţi.

George puse mâna pe târnăcopul uriaş pe care-l aduse Theodore din magazie şi se puse vesel pe treabă.

Theodore intră în casă să pregătească ceva de mâncare. După vreo două ore ieşi să-l cheme pe George la masă. Când văzu cum arată curtea, îşi duse

mâna la inimă şi se rezemă sfârşit de tocul uşii.

George trecuse de mult de gard (pe sub el) şi acum săpa câmpul din faţa casei. Urletul de dinozaur flămând plecat la vânătoare, pe care-l scoase Theodore, îl trezi din starea de beatitudine pe care i-o dădea săpatul. O luă la fugă.

Cu greu reuşi Theodore să-l facă să se întoarcă, promitindu-i solemn, pe cuvântul său de astronaut, că n-o să-i facă nimic.

— Voiam să văd unde duce conducta… se scuză el.

„E clar, dacă-i mai dădeam timp, ajungea în oraş1' mormăi Theodore. Aşa-mi trebuie. De ajutoare aveam nevoie, ajutor am găsit!

George făcuse totuşi o treabă bună, deoarece conducta era spartă departe, afară, pe timp, acolo unde tocmai se oprise din săpat. Vrând-nevrând, Theodore îl iertă.

O săptămână încheiată au muncit de dimineaţa până seara târziu, dar în final, munca le-a fost pe deplin răsplătită.

În a opta zi de la întoarcerea de pe Epsilon, Theodore îşi inspectă toată ferma şi se declară mulţumit. Toate erau puse la punct.

Iepuraşii ţopăiau vioi pe arcurile bine unse, care nu mai scârţiau, mierla împăiată de pe ramul numărul doi tocmai începuse să ciripească o arie de privighetoare, iar zefirul artificial aducea miros reavăn de pământ proaspăt săpat, de la gropile pe care le făcuse George.

Theodore trase de manetă şi vaca îi umplu paharul cu lapte, scoţând în acelaşi timp un muget înduioşător.

Bău delicioasa licoare alb-albăstruie cu 2 grăsimi (aşa îi recomandase medicul, din cauza vârstei) şi, cu mâna pe pompă, se jură să nu mai părăsească Pământul, orice-ar fi.

TRAFIC

(pagini dintr-un jurnal găsit în autoturismul 345, 12-OX-llil2).

21.04. Din întâmplare am câteva foi de hârtie la mine. Prefer să le mâzgălesc decât să mai privesc la nebunia din jur. Dementă!

Nu mă împac cu gândul că nu am ascultat-o pe Clara aziclimineaţă, când

mi-a spus să nu iau maşina. Parcă a presimţit că se va întâmpla ceva rău. Femeia-i tot femeie! Şi acum stau aici, blocat între mii şi mii de maşini de tot felul, de la autoturisme sport şi autobuze, până la camioane de mare tonaj. Au trecut deja opt ore – doamne, cum trece timpul! – de când traficul a fost întrerupt şi nimeni nu este în stare să găsească o soluţie salvatoare. De aici, de unde mă aflu, pe banda a opta, nu pot face nicio mişcare. Sunt chiar pe mijlocul şoselei. Clara unde-o fi? Simt că nervii mă vor lăsa în curând. Oare ea ştie ce s-a întâmplat? Mi-e foame. Dacă stau şi mă gândesc bine, setea este cea care mă chinuie cel mai mult. Şi poate că nu setea, ci mai ales ideea că nu am apă mă înnebuneşte. Iar au început să claexoneze, înseamnă că mai înaintăm. Da, îţi vine să-ţi iei câmpii; am pornit motorul ca să merg patru metri. Patru metri!!! în ritmul ăsta nici în două săptămâni nu ieşim de-aici. Curioşii stau pe margine şi ne privesc, dau sfaturi, dar, de fapt, nimeni nu mişcă un deget. Autorităţile strigă prin megafoane să ne păstrăm calmul şi să fim atenţi la comenzile pe care ni le dau. Dar care comenzi?!

*23.*04. Este seară. Ieri a venit Clara şi mi-a adus câteva sandviciuri. Două ore m-a căutat printre toate maşinile blocate din dreptul blocului în care locuim şi până aici, aproape doi kilometri. Spunea că nu mai durează mullt. Cei de pe benzile laterale şi-au părăsit automobilele şi au plecat, abandon! ndu-le, luoru pe care noi ceilalţi nu-l putem face. Suntem atât de apropiaţi unul de altul încât nu pot nici măcar să deschid portierele. Clara mi-a dat mâncarea prin geamul din stânga, după ce cu mare greutate, a reuşit să se strecoare printre celelalte maşini. De ceilalţi, vai de ei; sunt alimentaţi cu ajutorul helicopterelor. Au fost lăsate scări şi poliţiştii împart apă, alimente şi cele necesare. Îmi vine să urlu, să dau în cineva. Nu mai înţeleg, oamenii ăştia ce fac, ce au de gând? Iar claxoanele… Am mai înaintat douăzeci de centimetri!

*25.*04. Cel din dreapta mea a murit. Ieri, spre seară, m-a întrebat dacă am ceva pentru inimă, era cardiac. N-aveam. Când i-au adus mâncarea, l-a rugat pe omul de pe scara helicopterului să-i aducă repede un medicament. Astăzi la prânz, n-a mai venit acelaşi cu care vorbise, dar i-a adus totuşi. Pentru stomac. După două ore a făcut infarct. Nu pot să privesc spre el, mă cuprinde groaza… Clara ajunge din ce în ce mai greu la mine, maşinile sunt

una lângă alta şi este foarte periculos. Nici nu şti când se dă semnalul de plecare şi oricând este expusă morţii. Şi eu nu vreau ca ea să moară. I-am spus să nu mai vină, n-are rost, dar nu vrea să m-asculte. În faţă am o doamnă care azi a făcut o criză de nervi. Cine o cunoaşte în toată aglomerarea aceasta de carcase şi roţi? Dar pe mine?

28.04. Din o sută în o sută de metri au instalat panouri uriaşe pe care putem vedea zilnic şi la orice oră situaţia. Clara îmi spune că nu este adevărat ce ni se arată acolo, minciuni pentru calmat spiritele. Îi cred în stare de aşa ceva. S-ar părea că sunt blocate toate arterele principale şi alimentarea devine o problemă foarte serioasă. Două helicoptere s-au ciocnit azi la prânz şi s-au prăbuşit peste maşini, la nici măcar două sute de metri de mine. Au ars şase persoane, iar alte câteva zeci sunt grav rănite şi nu li se poate de ajutor. Dacă aş avea pistol, aş termina odată cu toată porcăria. Clara mi-a spas că băiatul este acasă, nu ştie ce se întâmplă cu mine. Mai bine. În opt zile am parcurs patruzeci de metri. Un adevărat record* I-am cerut soţiei să-mi facă rost de o armă. A zis că sunt nebun. Încă nu sunt, dar nu-i doresc să fie aici, în locul meu. Vecinul din dreapta, cel care a murit, are geamul de la portiera dinspre mine deschis şi cadavrul a început să miroase. N-am văzut în niciun film un cimitir de maşini şi de oameni, nimănui nu i-a venit o asemenea idee. Pe trotuare nu sunt decât poliţiştii care îi împiedică pe cei de pe benzile laterale să-şi părăsească maşinile. Toate cele care au fost abandonate au încurcat şi mai mult operaţiunile de degajare a şoselelor.

Cei din spate le-au împins, deviindu-le de pe banda pe care erau şi acum nu mai pot înainta nici ei. Toţi aşteptăm.

30. 4. Nu-mi vine să cred. A murit Clara când mi-a adus pachetul cu mâncare. Era între maşini când s-a dat semnalul de pornire şi n-a mai avut timp să iasă dintre «le. Este la câţiva metri de mine, cu picioarele retezate şi nu pot face nimic. Nimeni nu are curaj să o scoată de acolo, nici măcar omul care împarte alimente. Aş vrea să mor, să scap de toate. E absurd, mă muşc de mană să mă trezesc din acest coşmar şi îmi dau seama că, de fapt, totul este real, incredibil de real, iar eu sunt un timpi t care mai speră în imposibil. Nu voi putea uita ultimele priviri ale soţiei, strigătul de durere, şi trupul prins între roţi. Nu pot să-nmi scot din minte imaginea maşinii repezindu-se lacomă înainte, spre ea, ca o fiară înfometată. Sunt sigur că şoferul dormea în

momentul plecării de pe loc şi singura explicaţie este aceea că maşina a fost împinsă din spate.

02. 5. Ne pindeşte moartea. De azi nu mai primim decât biscuiţi şi apă. Aprovizionarea oraşului se face greu, cu ajutorul avioanelor şi trenurilor. Aflăm că s-a întrerupt circulaţia în unsprezece state. Oamenii părăsesc continentul. Aş propune autorităţilor să schimbe numele, din „Statele Unite ale Americii" în „Statele Moarte ale Americii". Ar fi mai corect aşa. Spre seară a plouat. Am deschis geamul şi m-am răcorit. Parcă aerul nu mai este aşa de îmbâcsit de mirosuri. Aştept să se stingă luminile ca să-mi pot face nevoile. Ni s-au dat, din primele zile, pungi de plastic în acest scop. Oribil. Trebuie să-mi păstrez calmul şi să aştept. Trebuie, dacă vreau să trăiesc. Şi vreau.

02. 6.

05.05. Peste ani şi ani, profesorii de istorie îşi vor începe lecţia despre continentul american astfel: „Dragi elevi, trebuie să vă spun că acest continent a fost locuit. În Statele Părăsite ale Americii, care cândva se numeau Statele Unite ale Americii au trăit oameni, dar, într-o dimineaţă, pe una din străzile principale ale New-Yorkului, circulaţia automobilelor a fost întreruptă din cauza unui accident petrecut la o intersecţie. Un incident banal am putea spune, dar din acea zi totul s-a schimbat… Mi-e scârbă să scriu mai departe. Vreau să mor. Nu ni se mai dau ţigări. Nu se mai poate respira. De două zile n-am mai înaintat niciun centimetru. Văd moartea venind.

E *

Y se apropie de mine.

— Echipajul doi ne anunţă că a găsit fiinţe raţionale pe continentul de peste ocean. Şeful spune că trebuie să mergem şi noi acolo, aici n-avem ce face. Unde ai găsit textele astea?

— Într-o cutie dintr-asta metalică. Era lângă un schelet.

— Crezi că-ţf folosesc la ceva?

— Eu ştiu? Le iau cu mine, poate reuşim să le descifrăm. Trebuie să aflăm ce s-a întâmplat aici. Ceva nu înţeleg, care este rolul acestor benzi ce traversează oraşele şi ce sunt carcasele astea care stau una lângă alta.

— O să ştim când ajungem dincolo, unde au găsit viaţă. Hai să ne grăbim, şefului nu-i place să aştepte!

MIHAIL IONESCU

URA!

Mulţimea aplaudă, aclamă, răsună urale. O mână îmi întinde un microfon. Pretutindeni culori, uniforme, zâmbete, flori, ochi strălucitori, femei, copii… Festivitate de primire. Dar în spatele ei ce se ascunde? Ce monstru îşi cască oare fălcile?

„Suntem bucuroşi că te-ai întors!”

Din nou. Ca o sentinţă. Ca un blestem.

Tresar. Sub tălpi, prin peretele străveziu, sclipeşte Casiopeea.

Atunci se vedea la fel. Ca un M cu picioarele obscen desfăcute. Iar el, lipit cu tălpile magnetice de blindajul navei, se clătina. Ameţit de Spaţiu. Strivit de Stele. Atâtea vise de lumină. Atâta beznă. Ceilalţi doi se îndreptau spre porţiunea fisurată. Nu le ardea de stele. Nu aveau vise. Fantezia lor era strict limitată la sarcinile profesionale. La ordinele primite. Se grăbeau. Greşeala lor a fost că se grăbeau.

Ştiţi ce este o Black-Hole? Sigur că ştiţi. Dar nu ştiţi ce poate face. Ce poate face dintr-un om. Din doi. E ca un glonte. Ca raza laser a unui aparat de sudură cosmică.

Când s-a întors, singur, comandantul i-a spus: „Stntem bucuroşi că te-ai întors!” Aşa era regulamentar să-i spună. Apoi l-a trecut în registrul de bord ca: „… avansat la gradul…” Pentru eroism. Iar ceilalţi? La fel de eroi. Post-mortem. Citaţi în ordinul de zi de către comandant. Ordin de zi. O lacrimă velină în amintirea unor dispăruţi. Comandantul. Cel care părăseşte ultimul corabia. Întotdeauna va exista un comandant. Un comandant care va ordona. Iar tu, cel obligat să execuţi. Dar dacă ai rămâne ultimul pe navă?

Aveam în nări mirosul morţii. Moartea miroase a carne arsă.

Dinspre cel cu discursul de primire vine un iz dulceag. Greţos.

Acolo, în zare, miroase a câmpie înrourată. Foşnesc păduri… Mă clatin, alunec spre prezent, sunt cât pe aci să fiu atent şi să mă emoţionez. Să uit. Să iert. Mă redresez la timp. Aminteşte-ţi!

Nici clipele de fericire nu ni le amintim. O sărutare, un moment de triumf, liniştea unei seri, toropeala unei amieze… Uneori nici nu ştim că

suntem fericiţi şi ne dăm seama după. Mult prea târziu.

Pentru a afla când ai fost fericit trebuie să alături nişte momente, pe cât posibil, diferite. Umilinţă şi măreţie. Individ şi societate. Fericirea se obţine prin comparaţie:

— Zăcea pe patul din celulă. Fusese prins după ce pătrunsese prin efracţie în biroul „Destine Personale”. Ştia ce îl aşteaptă. Când societatea e în criză de eroi şi infractorii sunt folositori. „Curiozitatea, deşi e semn de inteligenţă, sau poate tocmai de aceea, se plăteşte. Scump. Toţi suntem nevinovaţi”, i-a spus cel de care depindea atunci totul, „dar unii sunt mai nevinovaţi decât alţii. Depinde din ce punct de vedere priveşti situaţia. Cumpăna Justiţiei se înclină sub apăsarea braţului de fier al Necesităţii”, recitase el melodramatic. Un slujbaş oarecare, ce-şi permitea luxul de a fare filosofie. Din unghiul lui. Obtuz. Şi de a-i decide soarta. Pe baza instrucţiunilor, bineînţeles. De sus. Confidenţiale. Pe tavanul celulei alunecau umbre ca nişte amintiri. Nu reuşise să facă nimic în viaţă. Nimic din ceea ce dorise. Poate acum… Întins pe spate făcea calm inventarul a ceea ce lăsa în urmă. Vise. Proiecte nerealizate. Iluzia unei iubiri. O mamă bolnavă, bătrână şi singură. Pentru ea se simţea trist. Mai poate fi cineva vreodată fericit după astfel de clipe?

— „… umanitatea are nevoie de voi. De eroismul vostru. Vă vom fi alături cu gândurile noastre”. Aşa le-au spus la despărţire. Jos, în faţa tribunei, unii plângeau. Era entuziasmat. Suprema speranţă a planetei! Solul Omenirii! Jurase. În gând şi cu glas tare. Şi toţi membrii echipajului jurau alături de el. Vocile lor se ridicau aspre în văzduh, făcând să foşnească moale mătasea drapelelor. Şi alungind cântecele păsărilor. Inima îi era o flacără. O torţă ce se jertfea în numele Omului. O trâmbiţă sunând atacul. Victorioasă. Totul pentru oameni! îi venea să plângă. Era fericit prin măreţia jertfei sale.

Deci, o comparaţie între umilinţa unei celule şi măreţia unei tribune. Între o bucată de gresie şi un balon de săpun. O clipă falsă şi un moment adevărat. De ce alegem adevărul? De ce tristeţea? Toate festivităţile sunt false. Fiindcă sunt înscenate. Pregătite din vreme. Şi entuziasmele. Învăţate pe de rost ca nişte roluri Şi pasiunile. Sentimentele sunt injectate sau se iau pe cale bucală sub formă de pastile. Cu puţină apă. Nu multa, ca să nu se dilueze sentimentul. A se evita consumul băuturilor alcoolice. Pot produce mixturi periculoase. Fiecare cui din lemnul tribunei scrâşneşte înverşunarea

tâmplarului. Fiecare adjectiv plânge servilismul reporterului. Fiecare zâmbet muşcă. Fiecare aclamaţie înjură.

Şi, chiar dacă şi-ar aminti toate clipele fericite, toate suspinele, toate îmbrăţişările şi mângilerile, mai rămân atâtea altele pe care niciodată nu şi le va aminti. Şi atâtea pe care ar dori să le uite. Clipe de îndoială, de nehotărâre…

Jur-împrejur era pustiu. Doar qrmele întipărite în nisip, un nisip negricios ca praful de puşcă. Şi urmele parcă strigau. Îl rugau să mai stea. Trecuseră două zile. Şi instrucţiunile spuneau dur: nu depăşi o zi! Iar Baza îl soma: întoarce-te! întoarce-te! A declanşat plecarea. Apoi, de sus, de la cincizeci de metri, de la o sută, dincolo de norii de praf învolburaţi de jetul propulsor, l-a văzut. Venea fugind. Gesticula. Poate ţipa. S-a împiedicat şi a căzut. Plângea. Nu se putea face nimic. Privea în jos. Punctul acela care fusese om, un bun tovarăş, şi care devenea o amintire. Tristă. Cele mai. Multe dintre amintiri sunt triste. De ce nu s-a întors? De ce nu s-a catapultat? De ce n-a izolat circuitul de securitate şi nu a distrus indicatorul acela blestemat care parcă striga: combustibilul e pe sfârşite, fugi grăbeşte-te, încă cincisprezece la sută, încă unsprezece, opt… Să fi rămas amândoi. Ce repede cedează camaraderia în faţa instinctului de conservare. Întoarcerea însemna un adio spus vieţii. Vieţii pline de neajunsuri şi de nefericire. De ce să nu renunţi? E vina naturii? Ar mai fi trăit câteva zile, poate câteva luni. Şi-ar fi mâncat alături ultimele provizii privind răsăritul, apoi apusul, gândindu-se la ce a fost, la ce va fi… Nu! La ce va fi nu s-ar fi gândit niciunul. Chiar şi libertatea de gând ire are limite. Doar trecutul ar mai fi existat în ei. Şi ar fi rămas acolo, în praful cenuşiu, ca două puncte. Două amintiri.

L-au primit din nou cu tristul „suntem bucuroşi că te-ai întors”. Şi registrul de bord s-a îmbogăţit din nou cu „avansat la gradul… „Pentru hotărâre.

„Principalul este să nu te schimbi. Să rămâi tu însuţi”. Aşa îl spusese la despărţire. Prietenul său cel mai bun. Şi faţa lui îi părea acum străină, undeva, înaintea tribunei, pierdută în mulţimea de feţe a celor veniţi să-i petreacă. Prieten! Cât de puţin îl cunoştea acel prieten – cel-mai-bun. Nici nu sesiza că între el, cel de acum, şi el, cel din urmă cu o zi, un ceas, o clipă, era o diferenţă de genune. „Şi, mai ales, nu te gândi la ei. Gândeşte-te la tine. Prin tine îi salvezi pe ei. Deci tu, în primul rând, eşti necesară. Şi mă gândisem că

prin „ei” se subînţelegea întreaga lume în afara lui şi a mea. Ce strâmbă judecată! Sau, poate, chiar şi el se excludea. Se sacrifica. Mă sfătuia să fiu egoist şi să-l jertfesc. Atunci era sublim. Ce aproape este strâmbul de sublim.

Plecând muream. O dată cu „ei”. O dată cu planeta din ora aceea. Niciun lucru şi niciun om nu sunt asemenea cu lucrul şi cu omul din clipa următoare. S-a schimbat ceva. O miime de grad a temperaturii, o nuanţă a cerului, o celulă a organismului. Am mai uitat ceva. Simţim în alt fel. Ceea ce ieri ne îngrozea azi ne amuză. Şi ce ne plictisea ne entuziasmează. De câte ori auzeam înainte cuvintele: umanitate, jertfă, eroism, îmi venea să casc sau să înjur. Apoi, în preajma plecării şi imediat după, mă emoţionau, simţeam ceva fierbinte-fierbinte în inimă şi îmi venea să plâng. Dar a trecut un timp şi m-am obişnuit. Apoi am început să văd clipele trecând una după alta. La o temperatură constantă, fără nuanţe ale cerului, printr-un organism condamnat la nemurire. Nu este uman să fie pedepsit cu repetarea aceleiaşi clipe, oricât ar fi ea de măreaţă. Nici chiar în numele Umanităţii. E plictisitor. Agasează. Am ajuns să urăsc pereţii cromolitografiaţi ai cabinei, lumina mereu aceeaşi, zâmbetele forţate ale celorlalţi, încremeniţi în dăruirea lor perpetuă. Mi-am amintit de codri şi de munţi, de cei care nu au fost obligaţi să plece, de cei ce se bucurau de întunericul nopţii calde şi de parfumul florilor, de cei care ne-au trimis să ne riscăm vieţile în alte lumi, pentru ca ei să poată mângâia intarsia unui birou sculptat în lemn venusian sau o clepsidră cu nisip marţian, să urmărească un film cu pionierii spaţiului, să acorde onoruri celor morţi şi să se bucure de onorurile celor vii. Ei. Blestemaţii care m-au închis de viu într-un coşciug cu beculeţe colorate.

„Voi sunteţi solii Omenirii!” Minciuni! Pe toţi i-au luat cu forţa. Nimeni nu voia să se înroleze în Nobilele Expediţii. Cavalerii rătăcitori nu mai sunt la modă. I-a ucis râsul unui Cervantes. Şi trebuia să fii nebun să pleci. Oricât de rău ai fi trăit, aveai certitudinea zilei de mâine. Şi speranţa unei îmbunătăţiri.

Exilul nu e o soluţie. Nu cei ce fug învinge. Poate că unii dintre noi au vrut să fugă de ei înşişi. Iar societatea îi preaslăveste ca eroi. Şi îi ucide, li ucide dăruindu-le nemurirea. Nu are nevoie de astfel de eroi vii. Sunt folositori doar sub formă de mituri, de legende. Trebuie să ne oprim. Să mă întorc. Nu vreau să fiu un mit. Nu un martir. De ce să fug? Eram printre ai mei care, mai de milă, mai de silă, mi-ar fi dat o coajă de pâine la nevoie. Eram un membru al societăţii cu toate drepturile. Dreptul de a nu fi sfârtecat de o

Black-Hole, de a nu fi părăsit pe o planetă neprielnică vieţii, de a nu muri asfixiat de gazele ce năvălesc din sala motoarelor. Şi marele, imensul drept de a nu fi singur şi „avansat la gradul!

De la pista de betonoplasat până la tribună se întinde, roşu, un covor larg. Acoperă stelele. Ca un covor de sânge.

Sângele celor care zăceau zdrobiţi de suflul exploziei sau de obiecte prăbuşite. Al celor asfixiaţi. Când a văzut că toţi sunt morţi şi-a dat seama că nu-l va mai întâmpina nimeni cu jalnicul „suntem bucuroşi că te-ai întors”. Că el e ultimul pe corabie. E comandantul. Un comandant ce trebuie să comande. Reparaţi avaria! Schimbaţi panourile scurtcircuitate! Verificaţi circuitele i în fiecare cabină. Pe fiecare coridor. În spatele fiecărui panou. Dar atunci când comandantul este singur, trebuie el însuşi să-şi suflece mânecile. Trebuie să-şi dea exemplu sie însuşi. Şi astfel a reparat, a înlocuit, a verificat. Iar în fiecare cabină, pe fiecare coridor, în spatele fiecărui panou a descoperit câte un ochi minuscul şi discret, mascat cu grijă. Un videoemiţător. Şi atunci a înţeles. Totul fusese o înscenare. Un joc gratuit. O simulare a lansării. O simulare a unui zbor. Descinderi pe planete false. O viaţă falsă petrecută în dosul unor ferestre pe care rulează filmul marelui zbor. De ce nu filmul Marii Vieţi? Totul fusese imitat la perfecţie. Totul, în afară de lipsurile lor, de vise, de suferinţe, de uzaj, de moarte. Oamenii muriseră cu încredere, cu trup şi suflet. Pentru o experienţă. Sângele lor era şi acum pe tălpile lui. Oamenii nu pot fi imitaţi. Şi nici nu este economic. Doar există atâta materie primă la dispoziţie.

Privesc acel covor de trupuri vii din faţa mea. Venite să mă întâmpine. Venite? Mai corect spus ar fi „trimise”. Trimise de stăpânii lor, stăpânii aceia metalici, logici şi coordonatori, cei ce reglează clima şi dorinţele, producţia de bunuri materiale şi de vise, cei ce întocmesc statistici şi stabilesc ce trebuie şi ce nu, ce e voie şi ce este interzis, câţi oameni să fie într-un loc şi câţi în altul, cât să mănânce fiecare, ce să viseze, pe cine să iubească, între ce parametri să râdă. Stăpânii care decid ca oamenii să plece în expediţii cosmice, să fie eroi, să aplaude eroi…

Maşini. Pretutindeni maşini. Feriţi cetăţeni! Trece Maria-Să Maşina!

Poate îşi voi, cei din jurul meu sunteţi… De ce nu? Roboţi coloidali! Ca să găseşti oamenii, ucide roboţii. Cei ce se împotrivesc morţii sunt oameni. Dar şi roboţii au instinct de conservare. Dar ei nu ucid. Crima este singura

caracteristică ce-l diferenţiază pe om de robot. Doar cel ce mă va ucide poate fi considerat om. Şi totuşi… Atunci când un robot va ucide un om, va dovedi că se poate autodepăşi. Crima va fi semnătura ce va parafa actul de independenţă. Doar şi oamenii şi-au ucis zeii. Oamenii sunt roboţi? Nu pot fi sigur de nimic. Unde s-au ascuns oamenii? Eu, cel de azi, sunt acelaşi cu cel de ieri? Voi fi EU cel de mâine?

Înainte de a pleca, înainte de a fi „propus”, mai înainte să am ideea blestemată de a scotoci prin seiful cu dosare personale pentru a afla ce mă aşteaptă în viaţă, ştiam că nu mă pot încrede în nimeni şi nu pot fi sigur de nimic. Disperat, căutam o certitudine. Eu însumi mă înşelasem pe mine însumi de nenumărate ori, şi în fel şi fel de situaţii. Uitasem când trebuia să ţin minte, invidiasem când trebuia să admir, iubisem când trebuia să dispreţuiesc. Adormisem când trebuia să stau treaz şi fusesem naiv când trebuia să fiu viclean. Un astfel de om are dreptul să judece? Un astfel de om are dreptul să condamne?

Priviţi-vă în ochi! Există vreunul care nu a uitat? Există cineva care n-a greşit? Care nu a invidiat? Sau care n-a urit? Cu pe drept, atunci, ucideţi? Cu ce drept judecaţi şi condamnaţi? Sunteţi Orbi? Acolo, în boxa acuzaţilor, sunteţi voi! Voi sunteţi cei exilaţi! Voi, cei din faţa plutonului de execuţie. Atenţie, drepţi! încărcaţi! Degetele pe trăgaci! Pe trăgaciul maşinilor de ucis. De ucis oameni. Un bun exemplu pentru roboţi. Atenţie roboţi! Cine mişcă acolo în pluton? Cine strică alinierea? Cine îndrăzneşte să gândească? Trageţi piedica. Ochiţi! Drept în inimă! Plutooon… Staţi! Opriţi execuţia! Condamnaţii sunt graţiaţi prin august-Umana mea bunăvoinţă. Doar şi eu sunt om. Şi eu greşesc. Şi eu am ucis fără să-mi dau seama. Prin indiferenţă. Prin ignoranţă. Şi poate chiar din prea multă iubire. Şi eu sunt condamnat.

Când mi p-a prins pe uniformă medalia, mulţimea a izbucnit în urale.

„Bine ai venit, scumpul nostru astronaut!

Tresar. Sub tălpi, prin peretele străverziu al cilindrului ce adăposteşte călonia, străluceşte Orion. Ca o cruce de diamante într-un sicriu căptuşit cu catifea neagră.

Mulţimea aplaudă, aclamă. Şi undeva, nişte maşini înregistrează rezultate: atâţia ani, atâtea vieţi, indicele de uzură al motoarelor, indicele de uzură al omului… Dar în spatele lor, în spatele maşinilor, ce monstru inuman îşi cască botul?

Mulţimea. Aplaudă. Aclamă. Răsună urale.

Undeva, departe, poate în spaţiu, poate în timp, un prieten plânge.

Dar asta a fost demult. Înainte de a începe să vorbesc.

Îmi dau seama că în mână ţin un microfon. Că mulţimea tace. Nimeni nu mai aplaudă. Nimeni nu mai aclamă. Ce le-am spus oare până acum? Unii se uită la mine cu milă. Fata aceea blondă, care seamănă cu Ea, plânge. Continuă să ţină florile şi, fără să-şi dea seama de asta, se şterge la ochi cu dosul paâinii. Apoi priveşte buchetul. Îi dă drumul jos. Pe furiş. Iar eu simt că o urăsc. O urăsc pentru că îi este milă de mine. Şi fiindcă o iubesc. Iar ea niciodată nu mă va iubi. O fată ca Ea. E prea târziu. E Niciodată. Unde sunt oamenii? Ucide…

„Prezentul comunicat se adresează programatorilor şi dispecerilor planetari şi are caracter secret. Difuzarea strict interzisă. Vinovaţii vor fi aspru sancţionaţi.

Astronava Robur, care a simulat un zbor de probă cu un echipaj format din roboţi coloidali, şi-a încheiat misiunea. Ultimul supravieţuitor din echipaj, la sfârşitul festivităţii de premiere care a avut loc în colonia Ganimede, s-a sinucis. Comisia de anchetă a stabilit că i se administrase o doză prea mare de prudenţă care s-a transformat în neîncredere. Cercetările continuă.

Difuzarea strict interzisă. Vinovaţii vor fi aspru sancţionaţi”.

ION ILIE IOSIF

RĂZBUNAREA LUI PIERROT

„… şi dacă te mai prind pe-aici îţi dublez porţia!…”

Vocea bubui năpraznic pe urma traiectoriei descrisă de corpul lui Pierrot, de parcă suflul ei l-ar fi proiectat pe caldarâmul străzii şi nu şutul expert de pe urmă căruia, partea: aceea semisferică, pe care acum şi-o masa grijuliu, îi dădea, categoric, o senzaţie dezagreabilă.

„Bestiile!” mormăi Pierrot, aşezându-şi cu grijă dosul pe bordura din faţa „Marelui concern de rechizite electronice pentru toate gusturile şi pentru toate pungile”, din incinta căruia, tocmai fusese poftit în aer liber.

„Bestiile! recapitulă el. În definitiv, ce mare lucru am făcut? Burtosul dracului! N-are simţul umorului nici de doi bani!”

Indiscutabil că dacă Pierrot ar fi cunoscut mai profund viaţa – şi lucrul

acesta ar fi fost posibil cu condiţia să numere ceva mai mult decât cei şaisprezece ani pe care-i avea – n-ar fi ajuns în această situaţie, hai să-i zicem, incomodă. Dar n-avea decât şaisprezecel.

Pe de altă parte, e la fel de adevărat că vădea o precocitate puţin obişnuită, ba chiar necuviincioasă pentru un copil pripăşit de la zece ani pe lângă inginerii concernului, cărora încerca – şi reuşea – să le fure meseria! Îndemânarea şi aplicaţia diabolică pentru cibernetică îi aduseseră primul conflict cu domnul Jourdain la numai paisprezece ani, când construise primul său robot, un papagal capabil de orice imitaţie verbală! Domnul Jourdain, care-l lăudase iniţial, se văzuse constrâns, foarte curând, să-şi cenzureze entuziasmul. Cauza o constituise impertinenţa papagalului care, în loc de un politicos „bună dimineaţa” i-a azvârlit într-o bună zi – instigat de Pierrot, considerase domnul Jourdain – o triplă blasfemie, asurzindu-l cu o apreciere denigratoare: „Domnul Jourdain e prost, prost, prost!”. Urmase, desigur, o corecţie moderată, pe care însă Pierrot n-o putuse uita. După îndelungi căutări reuşise, şi lucrul se întâmplase chiar în această zi, să îmbunătăţească substanţial mecanismul ceasului cu cuc electronic în aşa fel încât, la ora prinsului, în plenul şedinţei Consiliului de administraţie, patruzeci de urechi fuseseră informate de cucul inconştient că: „domnul Jourdain e un încornorat! u De douăsprezece ori L. Povestea era de fapt un secret al lui Polichinele, care nu mai deranja pe nimeni, atâta doar că domnul Jourdain ţinea la aparenţele în numele cărora Pierrot fusese premiat după cum s-a văzut la început.

Pe seară, în subsolul Marelui concern, în timp ce-şi împacheta zestrea sub privirile lui papa Tournesol – laborantul, prietenul şi admiratorul lui – Pierrot îşi făurea cu glas tare noi planuri de răzbunare.

— La ce dracu mai cari după tine pocitaniile alea? se înfioră papa Tournesol. Epitetul se referea la un sul gros de pânze pictate în manieră superimpresionistă, pe care Pierrot le strân cgea cu pietate la piept. Erau, zicea el, singura moştenire de la un străbunic scuturat în tinereţe de frisonul artei! „Ar putea ţine cu succes loc de bau-bau!” îşi exprimase când va papa Tournesol părerea.

Fapt este că pentru Pierrot ele aveau o valoare pur afectivă şi, ca atare, nici nu se gândea să le comercializeze în chip de „picturi marţiene”, cum îl sfătuise prietenul său.

— Hai, dom’ Reubidon, să mergem. O să mă ajuţi să car bagajul.

— Eu nu car, se auzi o voce scârţâitoare. Eu sunt critic de arta, pictor…

Din colţul camerei ieşi la iveală posesorul vocii: un robot humanoid cu o înfăţişare destul de ramolită, însă suficient de veridică. Pierrot devenise proprietarul lui datorită faptului că domnul Jourdain îl considerase, atunci când îi fusese prezentat spre avizarea unei producţii de serie, drept un rebut, calificativ ce-l azvârlise automat în curtea deşeurilor. Îl culesese de acolo şi-l folosise pentru a învăţa de la el critică şi istorie de artă. Singurele neajunsuri le avusese în legătură cu înlăturarea pretenţiilor lui Reubidon de a folosi culorile şi pânzele străbunicului – „Pictură de alienat!”, le catalogase el – în scopuri personale.

— Ai văzut? se plânse Pierrot laborantului. L-am jignit şi p-asta! Ce zi cu ghinion!

Pierrot îşi roti pentru ultima oară privirile prin cameră. Fără a fi prea confortabilă, camera de la subsol însemnase pentru el primul adăpost demn de acest nume. Aşa se explica uşoara undă de regret pe care o simţea acum.

— Te las cu bine, papa Tournesol şi, te rog, nu-ţi face griji» Totul are să se aranjeze. Cât despre domnul Jourdain… i-o plătesc eu, vei vedeal.

Un ceas mai târziu, în mansarda unui bloc străvechi, unde-şi mutase domiciliul, Pierrot constata cu satisfacţie:

— Ei, dom’ Reubidon, am avansat, nu? De la subsol la cucungu L. E ceva! Şi acum, să ne gândim cum să-i dăm şi noi un şut încornoratului ăluia, spuse el manifestând o lăudabilă consecvenţă în hotărâri. E o chestiune în care cred că poţi şi vrei să mă ajuţi, încercă el să-şi întărite colocatarul, uitând cu cine avea de-a face. În definitiv şi pe tine te-a jignit! Te-a aruncat ca pe un lucru netrebnic, temându-şi reputaţia de mare specialist în artă. Ştii că are o colecţie serioasă de tablouri şi că se consideră un mare cunoscător…

— E un mare idiot! îl întrerupse Reubidon. Dar colecţia sa este demnă de luat în seamă. Rubens, van Gogh, Tizian, Gainsborough… enumeră el.

— Splendid! îl întrerupse Pierrot. Maestre Reubidon eşti un geniu. Mi-ai dat o idee strălucită. Presimt că onoarea noastră se află în curs de spălare! Află, maestre, că din acest moment te declar pictor…

— Dar sunt pictor, protestă Reubidon.

— Eşti mai mult decât atât! Vei fi Rubens, van Gogh, Tizian, Rembrandt şi aşa mai departe la un loc!

— Sunt mai bun decât toţi la un loc! emise calm Reubidon.

„S-a îmbolnăvit de grandomanie, săracu’, îl compătimi Pierrot. Oricum ar fi însă, nu eu voi fi cel ce i-o va scoate din cap!

*

Peste reşedinţa patronului Marelui concern noaptea aşternuse vălul de taină şi linişte… Paznici nu se vedeau pe nicăieri şi Pierrot ştia foarte bine că în privinţa asta poate fi liniştit. Domnul Jourdain socotea că ţine de prestigiul firmei să-şi ocrotească larii exclusiv prin folosirea aparaturii de prevenire, secânalizare şi imobilizare a spărgătorilor, produsă de concernul său. Din nefericire pentru el, Pierrot luase parte la montarea întregului sistem aşa că, la ora aceasta, ştia că un simplu scurt circuit la caseta centrală de control a instalaţiei transforma casa într-un Capitoliu fără gâşte!

Strecurându-se fără zgomot, Pierrot, urmat la doi paşi de Reubidon, ajunse în spatele locuinţei patronului unde se afla mascată, sub dalele de granit, uşa de evacuare în caz de incendiu a galeriei subterane. Aici îşi tezauriza domnul Jourdain banii, metamorfozaţi în tablouri ale marilor maeştri.

Locul în care pătrunseră cei doi semăna cu un adăpost antiatomic. Pereţii masivi din beton, protejaţi cu plăci de plumb erau lipsiţi de price deschidere; aerul era însă proaspăt şi uscat datorită instalaţiei de condiţionare automată, care nu permitea nici cea mai mică variaţie de temperatură.

De la ultima vizită a lui Pierrot în subterană, petrecută în condiţii legale atunci, interiorul nu se schimbase decât foarte puţin. Un puţin năucitor însă! În lumina clară a ultravioletelor, se înşira de-a lungul pereţilor chintesenţa câtorva veacuri de pictură. Se întâlniseră peste ani câteva zeci de capodopere italiene, flamande, franceze… claustrate aici la dispoziţia unui singur om!

— Ei drăcie! murmură Pierrot, revenindu-şi treptat din starea de contemplaţie prelungită în care căzuse. Ce părere ai, dom’ Reubidon?

Reubidon nu-i răspunse, preocupat să-şi aşeze şevaletul în faţa „Băiatului în albastru”.

— E un fleac, comentă el în loc de răspuns. Într-o oră îl fac mai bine decât e acum.

— Hei, se alarmă Pierrot, ne-am înţeles să copiezi totul cu exactitate.

Dacă adaugi sau omiţi ceva… aleluia! Planul meu se duce de ripă. Când vom termina treaba, ţi-am promis, îţi dau culori şi pânze pentru o mie de capodopere personale!

— Mă rog, dacă le accepţi în halul ăsta… n-ai decât, cedă scârbit Reubidon, obligat să-şi înfrâneze personalitatea. Dă-mi analizatorul chimic. Trebuie să stabilesc exact compoziţia şi dozajul culorilor.

— Poftim, îi oferi Pierrot aparatul cu ajutorul căruia Marele concern îşi câştigase celebritatea la începuturile sale. Cu el se determinase, printre altele, compoziţia lacului viorilor Stradivarius, aşa încât se împlineau zece ani de când începătorii scoteau din viorile chinuite tonalităţi cremoneze, ceea ce, oricum, se accepta mai uşor de către vecini.

— E în regulă, scârţâi Reubidon. Aş putea scoate din paleta mea game cromatice cu mult mai complicate decât astea!

— Minunat, se bucură Pierrot. Mai rămâne problema pânzei…

— Merge, declară Reubidon după câteva minute de cercetare. Textura este aceeaşi. Va trebui doar s-o îmbătrânesc cu câteva zeci de ani, dar lucrul ăsta îl pot face şi după ce termin de copiat.

— Bravo, maestre, dă-i drumul, răsuflă uşurat Pierrot. Pentru noaptea asta rezolvăm două Gainsborough, două Rubens, şi un Tizian, iar dacă totul merge bine în cinci zile terminăm.

Şi treaba a mers ca pe roate! în fiecare noapte cei doi asociaţi pătrundeau în galerie, unde Pierrot alegea ca un nabab. Iar maestrul Reubidon copia. („Adevărată muncă de ocnaş!” se lamenta el.).

În final, douăzeci de copii identice, dar absolut identice, înlocuiau tot atâtea capodopere subtilizate de Pierrot şi depozitate provizoriu în noua sa locuinţă. Urma acum partea „distractivă”, cum o numea el, încântat că, până aici, lucrurile se desfăşuraseră perfect.

Distracţia aceasta era însă cât pe-aci să devină funebră, dat fiind faptul că Pierrot omisese din calculele sale efectele ce le-ar fi putut avea o emoţie neaşteptată asupra inimii domnului D’Artesson, directorul „Galeriilor naţionale franceze de artă”.

*

*

Curierul de servici depuse pe biroul domnului D’Artesson un pachet voluminos, însoţit de o scrisoare cu antetul Marelui Concern. „Vă rog să primiţi, domnule director, se spunea în scrisoare, modesta donaţie alăturată, ca o dovadă a stimei ce port Instituţiei Dvs. Totodată, vă rog să nu faceţi public numele subsemnatului în legătură cu această donaţie întrucât, după cum prea bine cunoaşteţi, detest osanalele publicitare. Cu deosebită consideraţie etc. Etc. J. B. Jourdain”, se încheia generoasa scrisoare.

Auzi, rechinul naibii, l-a apucat subit modestia! Cine ştie ce ciurucuri îmi trimite ştiind că sunt obligat să le primesc, ba, mai mult, să-i trec şi numele în Cartea de Onoare!”.

Reflecţiile, deloc binevoitoare, îşi dădură duhul în faţa conţinutului pachetului. Înainte de a cădea, distrus moralmente, pe fotoliul salvator, domnul D’Artesfăon reuşi să articuleze: „Apă”. Exclamaţia mărturisea atâta jale, atâta neajutorare, încât instalaţia de securitate generală, analizând pe loc situaţia, decretă: „Foc”. Celula antiincendiu declanşă vacarmul sirenelor, iar în biroul domnului D’Artesson ţâşniră şuvoaie de spumă, transformindu-l pe bietul director într-o statuie de clăbuc. Echipa de pază alertată, a năvălit în birou tocmai la timp pentru a-l salva de la moartea prin sufocare. După ce zarva luă sfârşit, domnul D’Artesson îşi convocă adjunctul, uluit şi el de întâmplare.

— Nu există decât o singură explicaţie, opină domnul D’Artesson. Sau a înnebunit, sau era nebun mai de mult şi noi n-am ştiut!

— Oricum ar fi, pe noi nu poate decât să ne bucure.

Privirea mustrătoare a domnului D’Artesson invita la mai multă consideraţie.

— Mă refer, bineînţeles, la donaţie, se corectă adjunctul.

— Şi acum ce facem?

— Ce să facem? îi expediem o scrisoare de mulţumire şi cu asta basta! Vedeţi doar că nici el nu vrea mai mult.

— Tocmai asta nu pricep, oftă domnul D’Artesson. Nu înţeleg ce urmăreşte?

O ridicare din umeri fiind singurul răspuns posibil, scrisoarea, în care cel mai palid epitet alipit numelui domnului Jourdain era: „Mecena al artelor”, a fost întocmită şi expediată.

Era sortit, se vede treaba, ca ziua aceea să însemne pentru domnul D Artesson summum de emoţii trăite de-a lungul unei vieţi liniştite.

„Aţi înnebunit? Mă credeţi nebun? Vă ţineţi de farse?” În încăpere pătrunsese domnul Jourdain. Domnul D’Artesson rămăsese cu gura căscată şi acum încerca să-şi înghită elogiile ce-i năvăliseră pe buze.

„Ce dracu i-am făcut? se chinuia el să-şi amintească. Pe cât e de tâmpit o fi crezut că MECENA înseamnă o înjurătură!”.

Dar nu era vorba de aşa ceva, nici pe departe. Pur şi simplu domnul Jourdain pretindea a nu fi făcut donaţii în viaţa lui!

„Credeau cumva că e capabil să arunce în vânt milioane de franci?”

Nu, domnul D’Artesson nu-l credea capabil!

„Voiau să-şi bată joc de el?”

Interlocutorul se lepăda ca de Satana de o asemenea intenţie.

„Atunci?”

În loc de răspuns, domnul D’Artesson prezentă scrisoarea cu autograful domnului Jourdain.

„Plastografie!” ţipă domnul Jourdain.

„Şi asta?” gestul domnului D’Artesson indica pânzele cu pricina etalate pe masa de lucru.

„Sunt false, copii! Originalele n-au ieşit niciodată din colecţia mea!”

— Sunt originalele, nu încape niciun dubiu. Tocmai terminasem verificarea, spuse domnul D’Artesson recăpătându-şi în sfârşit graiul. Ţin să vă exprim încă o dată recunoştinţa noastră pentru…

Hotărât lucru, bătrânul muzeograf nu pricepea deloc situaţia. Ferocitatea privirilor domnului Jourdain dictă totuşi instinctului său de conservare să se replieze în spatele biroului.

A fost o dovadă de prudenţă! Pumnul musafirului sfărâma în clipa următoare mulajul de ghips al lui Apollo. O secundă mai devreme, pe direcţia respectivă s-ar fi aflat nasul venerabilului director!

Cu mâna bandajată, domnul Jourdain s-a dovedit un partener de discuţii suportabil. Dar, pentru că o ţinea una şi bună: „N-am donat nimic”, iar domnul D’Artesson îi amintea zicala din copilărie: „Mortu’ de la groapă nu se mai întoarce” s-a hotărât rezolvarea neînţelegerii la faţa locului.

Aerojetul Galeriilor îşi luă zborul purtând, în afara părţilor în litigiu,

preţioasele pânze şi testerele izotopice de autentificare.

*

* *

Pierrot era îngrijorat. Reubidon plecase în oraş să-şi cumpere culori şi pânză fericit că, iată, venise clipa descătuşării! Putea acum să-şi picteze capodoperele în voie, îi spusese Pierrot, după ce desăvârşise o răzbunare magnifică, unică după părerea lui.

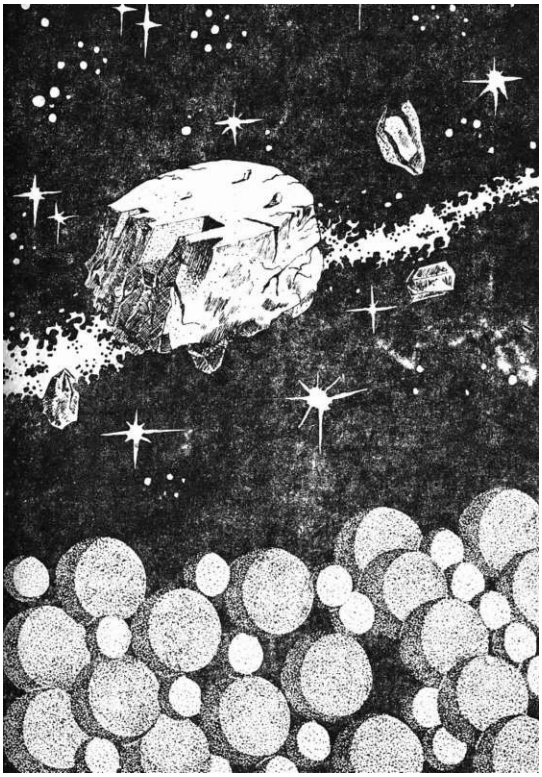

Sentimentul reuşitei era, din nefericire, umbrit de întârzierea inexplicabilă a lui Reubidon. O zi şi o noapte reprezentau cam prea mult pentru procurarea materialelor. În aşteptare, patrula nerăbdător prin mansardă, promiţându-şi să administreze dezertorului o carceră de două săptămâni cel puţin.

„Dar dacă…” Pierrot nu-şi rostise gândul până la capăt, când picioarele îl şi scoseseră în stradă.

„Cretinul, îl desfiinţez, îi tai autoalimentarea dacă-l găsesc acolo… Sfinte Sisoe, ajută-mă!”… gâfâia el, escaladând gardul locuinţei domnului Jourdain.

În câteva clipe anulă sistemul de alarmă şi pătrunse, aproape rostogolindu-se, în galeria de tablouri. Concomitent, pe intrarea principală îşi făceau apariţia domnul Jourdain – abia respirând sub povara celor douăzeci de pânze, având pentru prima oară ocazia să constate că arta e un lucru greu – şi domnul D'Artesson înarmat cu testerele izotopice.

— Ho… hoţii! se bâlbâi domnul Jourdain, ne venind n-i să-şi creadă ochilor.

— Mamăă, fluieră Pierrot a pagubă, pregătind n-se sufleteşte pentru o nouă jignire.

Domnul D'Artesson nu scoase o vorbă, şi asta nu fiindcă n-ar fi avut nimic de spus. Era însă pe de-a-ntregul captivat de activitatea unui individ care, absent din realitate, îşi vedea liniştit de treabă! Individul era Reubidon, iar treaba pe care o făcea ţinea, indiscutabil, de pictură.

Aşa cum bănuise, prea târziu din păcate, Pierrot, maestrul îşi statornicise atelierul în galeria domnului Jourdain şi, în răstimp, făcuse treabă nu glumă. Mărturie depuneau pereţii ornaţi cu peste cincizeci de picturi a căror manieră te copleşea. Pânza la care punea ultimele tuşe, o ariadnică încâlceală de pete de culoare purta titlul „Venus Tauridau şi, bineînţeles, semnătura maestrului Reubidon.

Pe lângă pereţi, proaspătul reformator al nobilei arte aşezase cu grijă întreaga colecţie a domnului Jourdain. Mai mult, mânat de o pornire altruistă, găsise de cuvinţă să facă fiecărui tablou o copie, aşa cum descoperi, puţin mai târziu, muzeograful.

Domnul Jourdain era un tip violent, iar punctul său de vedere s-a concretizat şi de această dată ca atare. Vârful pantofului său, lansat în plin, atinse spatele lui Reubidon – un spate blindat, fără discuţie. Piciorul domnului Jourdain nu beneficia de acest avantaj, iar rezultatul ciocnirii a făcut să vibreze pereţii galeriei cel puţin cinci minutel.

Nu cred că discuţia ce a urmat poate fi redată cu uşurinţă, în orice caz, a fost o convorbire instructivă, plină de vioiciune, mai ales la început, cinci fostul patron l-a alergat pe. Pierrot cam patru ture în lungul galeriei, ţinind cu orice preţ să-i dea „porţie dublă"!

Când, epuizat, domnul Jourdain hotărî să cheme poliţia, domnul D'Artesson, fire înclinată spre pacifism, îi demonstră că aşa nu rezolva nimic. Mai mult, lumea ar fi aflat că posedă câte două tablouri pentru un original,

fiindcă, îl asigura el, testerele izotopice nu puteau deosebi copia de original!

— Domnul ne-ar putea lămuri, eventual? se adresă el lui Pierrot.

— Asupra celor expediate Galeriilor, da – răsuflă uşurat Pierrot constat. Înd că, pe moment, primejdia se îndepărtase. Am trimis acolo originalele.

— Slavă ţie, doamne, şi pentru atât, oftă domnul Jourdain. Tot e ceva!

— E pe naiba, se impacientă domnul D'Artesson şi începu să cotrobăie nervos printre teancurile de pânze. Cu astea e şi mai rău! Le-am amestecat cu celelalte două copii de aici vrând să le verific…

Domnul Jourdain icni scurt, ca u; i boxer lovit sub centură.

— Poate, cumva, dumneavoastră? se întoarse întrebător muzeograful către Reubidon.

— Maestrul Reubidon… se pre: e: ită autorul inconştient al dezastrului. Desigur, dacă aveţi răbdare… Vopselele şi pânza cu care am lucrat sunt tratate în aşa fel încât, peste aproximativ şaptezeci de ani culoarea dispare şi, deci…

Era picătura în paharul plin! Domnul Jourdain leşină… Nici cele mai optimiste calcule nu-i permiteau să creadă că va atinge vârsta de o sută treizeci de ani!

Când s-a trezit, într-un acces de furie melancolică, patronul Marelui Concern a semnat donarea întregii colecţii către Galeriile Naţionale, cerând în schimb discreţie totală asupra celor întâmplate.

„Las' să admire, dobitocii", se consola el. „Mai mult ca sigur, n-au să reuşească să expună originalele… Eu, cel puţin, voi intra în istorie!…"

EDUARD JURIST
CONGRESUL BACKSTER

Congresul urma să se ţină chiar în Grădina Botanică. Se aflau acolo peste patru mii de delegaţi din toate ţările, de pe toate continentele. Deschiderea oficială a fost însă amânată de trei ori pentru că, în ciuda tuturor măsurilor adoptate – dezbaterile fiind secrete – s-a constatat, de fiecare dită, prezenţa nedorită a unor ziarişti. (Unul a avut ingenioasa idee să se ascundă în boilerul care încălzeşte sera, dar a fost cât pe aici să se înece, iar altul n-a pregetat să se ascundă într-o ladă cu îngrăşăminte naturale lăsată din

neglijenţă într-un colţ.) În cele din urmă, când n-a mai fost detectată nicio prezenţă străină, lucrările au fost deschise în mod solemn. Marea majoritate a delegaţiilor se găsea în ampla şi moderna seră, dar lucrările erau urmărite şi din parc ca şi din pavilioanele anexe. Deşi fiecare delegat avea prins, cum se obişnuieşte, un ecuson cu numele şi regiunea geografică de unde venea, se conveni ca în *actele* Congresului, el să fie numit cu numărul de ordine sub care era înregistrat. Cu toate că participanţii afişau o reţinere deplină, un ochi atent ar fi putut observa că în atmosferă domnea o anumită tensiune. Aşa cum s-a aflat mai târziu, delegaţii nu ştiau că pretutindeni fuseseră amplasate microfoane şi senzori invizibili de mare sensibilitate, ce înregistrau cele mai fine reacţii, comunicându-le Computerului Alfa Sigma 52, cea mai recentă realizare în domeniu. Terminalul calculatorului era instalat într-o cazemată subterană, fiind urmărit zi şi noapte de o echipă de specialişti. Se pare chiar că unul dintre aceştia (din motive ce nu au fost clarificate) a transmis presei stenograma Congresului, din care reproducem şi noi câteva fragmente.

Congresul, după cum se vede, a folosit o metodologie oarecum diferită de altele. S-a lucrat fără prezidiu şi fără preşedinte. Delegaţii luau cuvântul de la locurile lor, completându-se reciproc. Alte precizări le vom face pe parcurs.

Delegatul MN2005:

— Stimaţi colegi, se împlinesc 20 de ani de când un poliţist ingenios, Mr. Backster, a întrevăzut posibilitatea folosirii detectorului de minciuni în lumea plantelor. A fost o simplă întâmplare dar ea a caracterizat cât se poate de semnificativ relaţiile dintre specia umană şi lumea vie înconjurătoare. Dacă urmările aplicării numitului *efect Backster* nu au fost întotdeauna dintre cele mai fericite, el a pus totuşi în evidenţă faptul că lumea plantelor este situată pe o cu totul altă scară a dezvoltării decât se crezuse până atunci. S-a înţeles din acel moment că plantele sunt guvernate nu numai de procese fiziologice ci şi de un complex de factori care nici azi nu a fost deplin elucidat. E vorba de comunicare, de transmitere a informaţiei, ba chiar de ceea ce s-ar numi, dacă vreţi, atitudine comportamentală. De aceea, ideea domnului Cleve Backster poate fi socotită o adevărată piatră de hotar şi propun ca Forumul nostru să primească numele de Congresul Backster! *Pe terminalul calculatorului se succed o serie de cercuri concentrice colorate. Convertizorul sonor explică*: a *pl auz e. Pe eran se pot observa şi câteva zone negre – abţinerile*.

Delegatul F 790543:

— Într-adevăr, au trecut douăzeci de ani de atunci. Din păcate, douăzeci de ani care n-au adus la viaţă Sahelul cu secetele sale catastrofale, în timp ce sub calotele polilor continuă să-şi tirască existenţa abia câteva specii de licheni. În zonele cu climă mai blândă, în schimb, au fost organizate complexe agro-industriale care au intensificat la maximum exploatarea lumii vegetale. Când marea concurenţă de pe terenul hidrocarburilor a luat sfârşit, s-a dezlănţuit o concurenţă fără precedent în sfera spaţiului alimentar. Mai acerbă, mai iraţională decât cele de până acum. Au apărut şi forme de concurenţă paradoxale, necunoscute până mai ieri. Dacă ţările producătoare de petrol îl vindeau ţărilor care nu-l aveau, faptul era cât se poate de explicabil (ele achiziţionând în schimb tehnologie avansata), vinderea produselor agro-alimeixtare către ţările bogate nu s-a justificat intru totul…

Delegatul UX 278:

— Stimate coleg, trăim într-o lume a interdependenţelor, înseamnă să dovedim că nu cunoaştem concepţiile actuale privind *cultura*. Nici agrotehnica nu mai poate fi aplicată cu mijloace depăşite. E nevoie de utilaje moderne ce nu pot fi achiziţionate decât pe baza aşa numiţilor dolari verzi.

Un delegat din sală:

— Dolarii totdeauna au fost verzi…

Cercuri colorate pe ecranul terminalului: animaţi e:

— Ar fi foarte simplu dacă şi dolarii verzi ar putea fi cultivaţi în grădină. Deocamdată nu s-a găsit soluţia şi, aşa cum şi în natură se stabilesc anumite echilibre, tot aşa şi în societatea umană sunt necesare anumite echilibre economice. Aşanumitului dialog (de multe ori al surzilor) dintre Nord şi Sud* i s-a adăugat cel dintre sătui şi flămânzi. Curios e faptul că nu totdeauna bogaţii sunt sătui şi flămânzii săraci!

Pe ecran: pătrate roşiî şi verzi: aprobări unanime…

În continuare delegaţii abordează o largă serie de problemeprivind economia agricolă. Următorul vorbitor este întâmpinat cu reţele cibastre pe ecran, dovedind larga lui notorietate în rândul celor prezenţi.

Delegatul SG 54:

— Vă rog să-mi permiteţi să mă ocup nu atât de aspectele legate de practica nemijlocită, ci de ansamblul unor concepţii care prezidează relaţiile dintre om şi natură. Este cunosout faptul că în stadiile primare ale dezvoltării

civilizaţiei, şi omul făcea parte din natură. Poate nu întâmplător unele mituri am socotit acele vremuri paradiziace. Pe urmă…

Voce din sală:

— A fost o mare greşeală că individul umanoid a fost lăsat să coboare din copaci. Dacă ar fi găsit acolo suficientă hrană* Terra ar mai fi fost şi astăzi o planetă fericită…

Ecranul se întunecă. Apar puncte şi linii verzi – proteste vehemente.

Iiân nou delegatul su o»:

— Văd că ideile de aşa zisă *umanizare a mediului* sunt împărtăşite de numeroşi delegaţi. Tocmai aici e nodul numeroaselor confuzii. Spuneam deci că de la etapa iniţială când omul făcea parte din natură, prin activitatea sa de *homo faber*, el s-a desprins din mediul ambiant şi şi-a propus să-l *supună*, să-l *subjuge*, să devină *stăpânul absolut* al naturii, *săvirşind aceleaşi crime împotriva naturii ca şi cele săvârşite în cealaltă colonizare*. Sigur, astăzi suntem într-un alt moment al civilizaţiei, dar putem constata că şi astăzi se practică o *exploatare* mult mai subtilă, mai periculoasă…

Intervenţie din sală:

— Cu totul de acord cu teza stimatului SG. Mai mult, pe plan social, unii teoreticieni fac mare caz de escaladarea violenţei. Se pare că aşa e. Dar este total ignorată, sau escamotată, violenţa practicată împotriva naturii. Un individ uman în stare să taie cu securea un brad, e în stare să omoare şi un pui de focă şi să comită o agresiune antiumană. În esenţă e acelaşi lucru. Diferă motivaţiile raportate la morala umană. Trebuie de aceea să luptăm pentru o nouă moralã, o morală superioară, morala ecologică.

— Mulţumesc pentru completare. Total de acord. Ceea ce trebuie să înţeleagă specia umană, la urma urmei, în propriul ei folos, este că natura nu este *numai* un sistem de scări ale nivelelor evoluţiei ci, şi aici este esenţialul, un ansamblu de interdependenţe în care biounităţile depind *vital* unele de altele şi, din acest punct de vedere, omul nu este superior copa „cului, copacul nu este superior păsărilor, păsările nu sunt superioare insectelor, ci toate depind unele de altele…

Voce din sală:

— Nimeni nu mă va împiedica să cred că omul este deoparte de a fi fiinţa superioară care se crede. Specimenul care socoteşte că se poate

eterniza, gravându-şi numele pe trupul unui arbore sau care foloseşte natura ca simplu decor pentru pretenţiile sale estetice, n-are nicio şansă să-şi dovedească superioritatea…

Discuţiile continuă cu înverşunare. Se propune înfiinţarea unei Ligi pentru protecţia plantelor, mai precis de autoprolecţie.

— Stop! Mă opun cu toată hotărârea! Congresul nostru este un congres strict ştiinţific. Chiar dacă au fost şi unele intervenţii care implicau zona socialului, lucrul era normal căci s-a înţeles în cele din urmă că nu se poate vorbi de un social abstract, ci de unul condiţionat geoclimatic. Dar de aici şi până a face politică! Ştiţi bine că încă în urmă cu 15-20 de ani au apărut tot felul de partide zise ecologice. De fapt, ce erau aceste partide? Credeţi că le păsa lor de natură? Nicidecum! Doreau ca, folosind această nouă demagogie, să pună mâna pe putere. Vă asigur că orice fel de organizare va fi în cele din urmă manipulată! Eu cred că speciile de plante sunt în măsură să se apere singure – de altfel au dovedit-o prea bine de-a lungul mileniilor…

În elegantul său binyu de la sediul Interpolului, şeful departamentului „Mişcarea ideilor subversive”, citea plictisit ziarul. Apoi îşi convocă colaboratorii:

— Să-mi aflaţi în timpul cel mai scurt cine sunt cei ce se ascund sub indicativele astea…

— Au toţi nume latine, boss…

— Crezi că sunt din America latină?

— A, nu, sunt din lumea întreagă.

Şi subalternul începu cu multă precauţie să-i explice şefului despre ce era vorba. Când termină, şeful trânti furios cu pumnul în masă.

— Păcat că Backster ăsta nu a fost subalternul meu! L-aş fi învăţat eu minte! Poftim, acu’ să urmărim şi ce gindesc plantele despre noi!

VICTOR KERNBACH

UN SALT PE CANDELABRU

În anul în care el nu îndrăznea măcar o dată să mărturisească că nu-i place opera, unii o căutau cu tot dinadinsul ca pe o delectare supremă.

Provincialii venind în capitală nu cutezau să-şi încheie călătoria până nu se duceau şi la Operă. Opera ajunsese aproape tot atât de solicitată ca meciurile internaţionale de fotbal. Lui însă Opera nu-i plăcea. Asculta foarte des muzică, dar nu izbutise să înţeleagă cum poate sta omul rapid al sfârşitului acestui secol ascultând emoţiile întinse ca guma de mestecat pe o durată cu totul neverosimilă, când în răstimpul unui singur „ah” cântat pe scenă, hoţii puteau prăda casa eroinei, iubitul să plece în alt oraş, ea însăşi să nască un copil sau măcar să renunţe la ideea ce-i venise o dată cu începutul notei. Iar în această seară el trebui să se ducă la Operă cu logodnica lui. Nu apucase să mănânce cu dinsa din acelaşi blid sacramentalul car de sare ca s-o cunoască deplin, aşa că nici nu ştia dacă ei îi place Opera sau nu. Ştia numai că nu-i place lui. Totuşi logodnica şi-o iubea, deci nu era în stare să-i refuze acest spectacol de Operă.

Şedeau liniştiţi în centrul balconului, lângă balustradă, şi un bărbos grav ducea o ceată de soldaţi străini pe nişte «ăi păduratice, după cât se pare în altă parte decât doriseră ei, fiindcă soldaţii deodată se supărară, ameninţindu-l cu moartea. Cât durase toată fraza muzicală a ameninţării, bărbosul ar fi putut să fugă, dacă bineînţeles nu era obligat să cânte după câteva minute şi el. De aici toată tragedia.

Logodnicul aţipi în fotoliul său, dar se trezi numaidecât de frică să nu-şi supere logodnica. Se uită la ea cu coada ochiului şi constată fericit că ea nu observase, fiind absorbită de învălmăşeala de oameni şi voci de pe scenă.

„În definitiv, îşi zise, aş fi putut să nu mă duc, dar sunt… ium sunt? Sunt laş? Nu cred că sunt laş… sau sunt şi nu ştiu. Nu, nu sunt laş. Dacă îi place, atâta concesie pot să fac şi eu… Da, dar Orestia ei nu i-a plăcut şi s-a supărat că am dus-o la Orestia!”

Se aplecă puţin peste balustradă, cu bărbia pe mâinile puse una peste alta, şi cercetă sala: spectatorii şedeau solemni. Zări pe unul care mânca discret bomboane sau altceva dintr-o pungă. Vecinii spectatorului din stal nu protestau, deci acela mânca fără îndoială bomboane de ciocolată sau alte dulciuri moi. O pereche şedea îmbrăţişată, atâta cât îngăduia decenţa hainelor de seară şi a spectacolului de Operă care nu era spectacol de cinematograf. Tânărul logodnic simţi totuşi că-i e somn, dar era bine-crescut şi de altfel îşi dădea seama că nici grija de a nu se face de râs, nici zgomotul de pe scenă nu-l vor lăsa să doarmă liniştit. Uitându-se indiferent la ceea ce se petrecea pe

scenă, se simţi din ce în ce mai dislocat din realitatea înconjurătoare, până se pomeni gândind ceva la ce nu se aşteptase nici el.

„Aici ar trebui un nerv – îşi zicea – o inovaţie care să schimbe totul. La Verdi uneori mai merge, deşi totul este convenţional şi acolo… Nu, hotărât, trebuie un nerv inedit… Care nerv? A, da, poate dacă s-ar sincopa toată muzica asta şi paşii ar fi mai iuţi, s-ar înveseli totul. Sau altceva, din sală…”.

Privi sala, unde nu se schimbase nimic, apoi ridică ochii alene spre tavan şi văzu marele candelabru. I se păru că acesta se clatină, îl privi o clipă fix, dar candelabrul nu se clătina şi îşi dete seama că numai ochii lui erau de vină, fiind obosiţi. Luă programul şi se uită înspăimântat: mai erau două acte şi un epilog. Se aplecă spre urechea logodnicei, care-l dezmierdă fugar pie obraz. Îi spuse în şoaptă:

— Mai. Durează. N-ai vrea să ieşim puţin în foyer?

— Lasă-mă să ascult! se supără ea în şoaptă. Vrei să creadă lumea că arta ne plictiseşte?

El se retrase privind din nou către scenă.

Actorii gesticulau mereu şi unii îşi umflau aşa de tare pieptul încât le zvâcnea câte un picior la câte un final de notă. Tânărul logodnic începu să zâmbească. Îi venise în minte situaţia neplăcută ce s-ar produce deodată, din cine ştie ce cauză, dacă toţi cântăreţii aceştia ar deveni imponderabili. Negreşit, ar zbura toţi care încotro, unii lovindu-se cu perucile de tavan, şi, poate că gestul oblic al primadonei ar face-o să fie proiectată direct spre candelabru.

— De ce râzi? îi şopti cu mâhnire logodnica. Scena e tristă!

El tăcu, dar îi veni altă idee.

„Dacă aş izbuti cumva o deg-ravificare a corpului meu, ar fi tare nostim. Aş zbura atunci chiar eu, ca „nu ştiu ce erou dintr-o carte englezească”.

Se uită îndelung la marele candelabru stins, încărcat de tot felul de piese inutile.

„La urma urmei, n-ar fi mare lucru. Probabil că nu există antrenament nu ştim cum să facem… Nu mă prea pricep, dar dacă aş putea să ordon tuturor gravitronilor din mine să mă asculte, să le anihilez forţa. În definitiv, biocurenţii pot fi dirijaţi telepatic după un antrenament bine coordonat… şi parcă era ceva… ştiu că ţineam minte ceva şi am uitat…

Se încruntă, fără să-şi dea seama că tocmai atunci pe scenă se petrecea

ceva foarte grav şi o auzi pe logodnica lui spunându-i încet:

— Îţi place, nu-i aşa?

„A! îşi spuse el atunci. Pentru asta n-ar trebui nimic mai mult decât concentrarea preocupării. Tot n-am nimic de făcut, n-are ce să mă distragă. Ia să încerc… În fond, omul e o maşină complexă, cu un bun sistem de autoreglare. Zău aşa!”

Dar deodată se lumină. Asta era! Cineva, un om de ştiinţă cu care era prieten, îi vorbise mai deunăzi de ceva similar. Îşi pipăi maşinal buzunarul de la vestă. Vesel, scoase un plic de celofan complet lipit. Acum îşi aduse aminte ce era: concentrarea voinţei putea dirija degravificarea temporară a corpului numai în urma inhibării substanţei volatile din plic. Era invenţia acelui prieten, încă nebrevetată. Se codi puţin, dar apoi băgă discret micul plic în gură, strânse buzele şi îl muşcă. Simţi cum i se răspândeşte în plămâni un aer straniu. Şi începu să-şi qoncentreze voinţa, uitându-se acum numai la candelabru. Un timp crezu că aţipeşte. Dar, mai târziu, starea lui se schimbă precipitat. Simţea cum dispare treptat totul din jurul său, începu să nu mai audă nici chiar vocile de pe scenă. Era însă foarte lucid. Privea ţintă numai candelabrul. La un moment dat observă că îşi pierde chiar greutatea şi nu mai simţi nici arcurile fotoliului sub şezut. Se apucă de rezemători, fiindcă i se păru că se înalţă. Greu fusese numai primul efort; acum îşi stăpânea – nici el nu ştia prea bine cum, sau doar îşi închipuia că nu ştie – toată existenţa. Îşi desprinse mâinile de pe rezemă tori şi băgă de seamă că se ridică în aer.

Făcu repede un gest şi reuşi să-şi orienteze saltul spre oandelabru. Când ajunse după o secundă acolo, se apucă zdravăn cu mâna de un braţ al candelabrului ca de un scaun… Auzi un clinchet destul de puternic: sunau figurile geometrice de cristal. Se aşează mai comod, ca într-un copac. Se uită în jur. Primadona rămăsese cu gura deschisă, însă mută, toţi spectatorii încremeniseră. El era liniştit. Îşi scoase tacticos port-ţigare tul din buzunar, îşi aprinse o ţigare, fumă. Sala şi scena tăceau în încremenirea în care fuseseră surprinse de saltul lui. Se gândi că totul s-a petrecut atât de uşor, şi totuşi nimeni nu sărea pe candelabre. „Nimeni, îşi zise, n-a mai făcut salturi antigravitaţionale, însă numai din cauza prejudecăţilor, din cauza lipsei de îndrăzneală ştiinţifică. Da, şi plicul cu substanţă volatilă. Iată, eu…” Dar începu să se simtă obosit. Îşi fumase ţigara. O stinse discret, apăsând-o de unul din ciucurii de cristal, «poi făcu un salt elegant îndărăt şi se aşează liniştit

în fotoliul au de lângă logodnică. În clipa aceea gura primadonei se mişcă, şi ea îşi urmă nota înaltă pe care o întrerupsese. Mişcarea din scenă fu reluată. În schimb publicul, cel puţin spectatorii de la balcon, priveau încă îngroziţi. Logodnica însă plângea. Se uită tristă la el şi spuse printre sughiţuri:

— De ce ai făcut asta? Ca să mă faci de râs, nu-i aşa?

— Nu draga mea, începu el: am vrut numai…

— Lasă că ştiu eu! zise ea cu reproş. Crezi că nu ştiu eu că…

Şi începu iar să plângă. Apoi nu mai plânse deloc, fiindcă pe scenă fata bărbosului cânta o invectivă tărăgănată împotriva soldaţilor care (logodnicul nu ştia precis, căci, scăpase un moment cheie) pesemne că-l omorâseră pe bărbosul ce îi derutase şi care era tatăl ei.

Un vecin de scaun se aplecă totuşi spre logodnic şi-l întrebă politicos:

— Spuneţi-mi, vă rog, dumneavoastră chiar aţi sărit adineaori pe candelabru, sau mi s-a părut?

Logodnicul se uită la vecin, apoi privi candelabrul şi spuse jenat:

— Nu ştiu sigur.

MARCEL LUCA
ŞI DACĂ UNDEVA ÎN UNIVERS CRESC CACTUŞI?

1. Amândoi, ajunşi la mijlocul podului MICHELANGELO se opriră fără voie, primind câteva minute, tăcuţi, parfumul răcoros care pulsa dinspre Parcul Rozelor.

Mai impulsivă, Ioana ieşi prima din reverie; prinzându-l de mână şi râzând, îl smulse de lângă parapetul de beton, făcându-l să alerge împreună cu ea, silindu-l să-şi potrivească mereu mersul cu paşii ei mărunţi.

Alergară ca într-o transă, pe firul marcajului alb de pe mijlocul autostrăzii; ocoliră în aceeaşi goană voluptoasă peluza semnului giratoriu, pătrunzând pe aleea asfaltată care ducea spre cantina Universităţii.

Dinspre cămin, se auzeau, estompate, frânturi de râsete şi acorduri de chitară.

Se opriră în sfârşit aproape în centrul spaţiului verde ce desparte orăşelul studenţesc de autostrada care curge alături de apele Begăi.

Răsuflau adânc şi inima ei bătea repede, iar obrajii, şi mai ales buzele, îi erau fierbinţi. Adrian simţise asta atunci când o sărutase deja de câteva ori,

aproape fără s-o ştie, cu o uşurinţă pe care nu şi-o bănuia în clipele în care, la cursuri sau la reuniuni, o privea pe furiş.

— Te iubesc, Ioana, rosti el mai întâi în şoaptă, apoi mai tare, mai febril, printre sărutările la care ea răspundea tăcută şi incredibil de supusă.

— Dragul meu… murmură ea în cele din urmă, atâta doar, căci un nou sărut, îi pecetlui buzele.

— Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc… Eşti frumoasă… Eşti atât de frumoasă!

Păstrându-şi palmele pe umerii rotunzi şi cuminţi. Adrian se dezlipi de ea, dindu-se cu un pas înapoi. În momentul în care simţi un obstacol în spate, îl scutură un fior scurt, dar intens.

Sări într-o parte, izbucnind în râs. Se sprijinise de un cactus destul de curios, plantat la marginea aleii.

— Ai mai văzut cactusul ăsta?

— Nu, răspunse Ioana, privind cu curiozitate cilindrul ţepos, înalt cât un stat de om, printre ale cărui ace lungi vibrau în aer căuşele mici şi aproape transparente ale unor flori ciud’ate, dispuse într-o simetrie desăvârşită.

— Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară; nici nu-mi amintesc să fi văzut vreodată ceva similar.

Ioana întinse mâinile pentru a mângâia una din florile acelea străvezii, dar un şoc scurt o făcu să se tragă speriată spre pieptul băiatului. O clipă îşi simţise degetele arzânc! şi un val de căldură îi străbătu trupul, moleşind-o ca preludiul unui leşin.

Îşi reveni şi, lăsându-se tăcută pe braţul lui Adrian, porniră spre cămin.

2. A doua zi, în drum spre Institut, trecând cu paşi grăbiţi pe lângă cactusul din ajun, Ioana îl găsi mai puţin misterios, aproape banal, cu toate că buricele degetelor îi erau încă înroşite şi străbătute de o mâncărime măruntă, ca după urzicătură.

Spre seară, ieşind de la bibliotecă, îl găsi pe Adrian aşteptând-o nerăbdător. Hoinăriră puţin prin oraş, apoi porniră „spre casă”.

Văzură de departe cum, în jurul locului pe care era plantat cactusul, un grup numeros de fete şi băieţi se înghesuiau – minune! – fără să vorbească şi să gesticuleze. Se apropiară.

Dinspre trunchiul ţepos al plantei îşi auziră vocile, voalate uşor, ca într-o

înregistrare pe o bandă magnetică:

„Nu-mi spune nimic, Ioana! lasă-mă să te privesc… Eşti frumoasă… Eşti atât de frumoasă!”

„Ai mai văzut cactusul ăsta?”

„Nu…”.

„Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară…”.

Adrian era uluit. Ţinând strâns mâna Ioanei, aproape fără să simtă umerii celor care se înghesuiau, hotărâţi parcă să înveţe pe dinafară replicile lor rostite cu o seară înainte, căuta o justificare raţională fenomenului care se dovedea a fi cel puţin ciudat.

După aproximativ treizeci de „emisii” se aşternu tăcerea. Tinerii izbucniră gălăgioşi, comentind cu aprindere ceea ce unul numea „pastilă radiofonică sentimentală”. Câţiva socoteau că în interiorul cactusului era instalat vreun difuzor controlat de cine ştie ce farsor de la „Electro”.

Cu toate că o mai păţiseră, unii încercară din nou să atingă planta, dar renunţară repede, îndepărtaţi de şocuri uneori violente, faţă de care izolarea improvizată a mâinilor cu o batistă sau un material mai gros se dovedea ineficientă.

Se lăsase noaptea, când ultimii curioşi se îndepărtară.

3. În următoarea zi, dimineaţa, cactusul a dispărut. Încercările câtorva curioşi, şi mai ales ale lui Adrian, de a găsi o dovadă revelatoare, care să explice existenţa atât de scurtă şi de ciudată a bizarei cactacee se dbvediră zadarnice.

Amprenta circulară, cu un diametru de câteva palme şi o înălţime de un deget, în care stătuse timp de două zile se dovedea a fi o urmă care ducea poate pe un drum vertical inaccesibill.

IMPOSIBILA REVEDERE

I

Pentru Tom, misiunea aceasta era destul de plicticoasă ca s-o considere o povară. Ghinionul lui era că pilota singura cosmonavetă de cursă lungă, una

dintre acele nave de interceptare a cărei mare mobilitate îi rezerva întotdeauna un rol important în activitatea unei expediţii complexe, dar fără iniţiative de anvergură.

„Aura” se detaşase de marele convoi ca să intersecteze curioasa zonă a „Papucului Adelei” (despre care exista consensul general că nu reprezintă altceva decât un gol imens inexplicabil în marginea densei galaxii Danaceneiene), urm înd să ajungă pe Pământ la două luni după celelalte nave ale convoiului ce studiase acea galaxie.

E lesne de înţeles mirarea lui Tom, când la vreo trei săptămâni de la pătrunderea în zonă, constată că ordinatorul central reduce viteza „Aurei”, fixând-o în cele din urmă la vreo 80 000 km/secundă.

Undeva, în centrul zonei, locatoarele detectară, cu un mare coeficient de nesiguranţă, activitatea foarte slabă a unui astru ale cărui dimensiuni erau, totuşi, în mod paradoxal, uriaşe.

Tom, care, în pofida unor vechi ştate de serviciu, nu făcuse nicio descoperire mai însemnată, fu copleşit de emoţia pe care o încearcă oricare explorator atunci când trebuie să-şi. Boteze descoperirea. După îndelungi deliberări cu sine Însuşi, dădu singuraticei şi misterioasei stele numele de „Adela”.

Timp de 11 zile, Tom a stat închis în centrul de calcul al navei. Motoarele de frânare funcţionau continuu. Efuzoarele mobile de corecţie îşi aruncau cu regularitate jeturile în. Spaţiu.

Automatele care înregistrau elementele optice au fost la un moment dat blocate de ordinatorul central, care desena pe ecranele de serviciu liniile de forţă ale unui enorm astru invizibil. Cu greu şi-a dat seama Tom că în zona „Adelei” materia nu putea fi percepută vizual.

În a 12-a zi, astronava se găsea la perigeu faţă de stea. Contoarele nu înregistrau niciun fel de radiaţie. Tom, care adormise, obosit de sclipirile voalate şi cu frecvenţe monotone ale aparaturii de control, a fost trezit de semnalele surde ale ordinatorului central, ce pusese din nou în funcţiune receptoarele video ale navei. Teleobiectivul fixat spre astrul invizibil acoperea ecranul nr. 6 cu imaginea unei imense pete sidefii aproape transparente. Pe ecranul 5, care prindea un unghi diferit, stăruia curbura uriaşă a „Adelei”, peste limita căreia se răzvrăteau protuberanţe abia vizibile.

Tom era năucit de revelaţie. Nimerise în apropierea stelei într-un

moment în care aceasta îşi intensifica activitatea i devenea parţial vizibilă. Revenindu-şi, începu febril să „Ordoneze funcţionarea automatelor. La intervale scurte, n-ainatorul făcea cunoscută situaţia zonei de influenţă a cin, purilor create de astru, a cărei vânzolire înregistra pe graficele de pe ecrane curbe tot mai ascendente.

Forţa de atracţie, iniţial neînsemnată – infimă faţă de volumul „Adelei”, creştea şi ea în mod simţitor.

În faţa elementelor primite, pilotul automat ceru permisiunea de a pune în funcţiune motoarele principale pentru accelerarea „Aurei”, după 25 minute câte erau necesare pentru trecerea pe orbita transgalactică.

Tom ezită. Abia după 40 minute, când constată că limbile vagi ale protuberantelor devin tot mai imense şi mai dezordonate, decise cuplarea motoarelor de corecţie. Dar, tocmai în momentul în care „Aura” se deplasa pe o orbită de tranziţie, o trombă gigantică se desprinse de stea şi, parcurgând cu o viteză fantastică spaţiul până la navă, o învălui timp de câteva fracţiuni de secundă.

Cele două minute şi mai bine, ce au fost necesare pentru interceptarea astronavei, au fost pentru Tom clipe de o intensitate infernală, fiind convins că nu poate însemna decât sfârşitul; spre surprinderea lui însă, interferenţa cu tromba radiantă n-a avut niciun efect perceptibil.

„Aura” intră curând pe orbita transgalactică unde oglinda parabolică, transformându-se într-un soare miniatural, acceleră viteza până la pragul luminic.

II

Cu mult înainte de pătrunderea în sistemul planetar al Soarelui, „Aura” începu operaţia de frânare. Simultan, Tom învălui întreaga astronavă în câmpul creat de „reversonit”, după excitarea acestuia cu un sistem de fascicole laser.

Declanşarea inversorului temporal reprezenta cel mai dificil examen pentru astronauţii de cursă lungă. Au fost suficiente cazuri în care expediţii cosmice s-au înapoiat pe Pământ cu mult înaintea plecării lor sau au dispărut pur şi simplu în trecut.

După realizarea anulării paradoxului temporal, Tom luă legătura cu

prima staţie spaţială automată pe care o reperă la vreo 58 milioane de km de Pluton. Aceasta, având misiunea raţionalizării traiectoriilor navelor care pătrund în sistemul „Aurei” de către staţiile speciale de ghidaj spaţial. Cu promptitudine, Pământul răspunse primului apel, Tom având bucuria să vadă pe ecran faţa Ei, copleşită de fericire. Mary îi ura „bun venit”.

Centrul de coordonare de pe cosmodromul „Armstrong” îi comunică faptul că nu recepţionează nicio imagine, cerându-i să verifice emisia video – verificare ce nu dădu niciun rezultat.

Timp de două zile, până la intersectarea orbitei planetei Marte, convorbirile au avut un caracter banal, de rutină, când un dispecer de pe Phobos interveni cerându-i lui Tom poziţia precizând că se îndoieşte de precizia calculelor întrucât niciun complex optic nu localiza astronava.

Bănuind o eroare a ghidajului spaţial „transolar”, Pământul trecu la supravegherea traiectoriei „Aurei” cu ajutorul radiotelescoapelor de pe sateliţii săi artificiali.

Tom, aflat la câteva milioane de kilometri de Pământ, opri motorul fotonic, cuplind pentru ultima oară rachetele clasice de frânare. Cu opt ore înainte de aterizare, Tom fu chestionat de o comisie desemnată de Consiliul. Expediţiilor galactice în legătură cu parcurgerea zonei „Papucului Adelei”.

Bătrânul Xit Selmar, o personalitate proeminentă în consiliu, sfârşi prin a-i cere în mod solemn să nu intercepteze niciun program al reţelei mondiale stereovideo. Contrariat, ceru lămuriri. Selmar îi răspunse că Pământul stabilise existenţa unei situaţii neobişnuite, pe care o va cunoaşte numai după terminarea misiunii.

Tom îşi regăsi sângele rece şi nu mai stărui. Se gândi că, probabil, în timpul evoluţiei „Aurei” în apropierea stelei, se defectaseră sistemele de dirijare automată, iar cei de jos nu vor să-l alarmeze. Se ins tală concentrat în fotoliul punctului de comandă, pregătind nava pentru aterizare.

III

Fixându-se temeinic pe platforma metalică a rampei, „Aura” fu inundată de linişte pentru prima oară după trei ani de peregrinări. Tom se sculă greoi şi se îndreptă spre lift, care-l urcă până la compartimentul de evacuare. Acţionând claviatura discului-Coandă, în care urcase, se gândi că toate

ansamblele navei funcţionează perfect – motivul interdicţiei bătrânului Xit fiind probabil cu totul altul.

Trapa se deschise, discul plană uşor, ieşind din corpul navei.

De jur împrejur, la o distanţă apreciabilă, se afla o mulţime imensă de oameni. Tom îşi conduse aparatul spre turnul de control, lângă care ateriză. Coborî. Între el şi mulţime se afla Mary. Se avântă spre ea, dar micşoră paşii, constatând tăcerea deplină ce-l învăluia.

Mary plângea încet, sprijinindu-se cu o mână de ecranul unui aparat îngust de stereo viziune, cuplat cu un teleobiectiv direcţionat spre axa „Aurei”. Începu din nou să alerge, fixându-şi încordat privirea pe faţa udă de lacrimi a Mary-ei. Ajunse la ea, o cuprinse în braţe şi, mângâindu-i părul lung, îi sărută obrajii palizi, fruntea şi ochii. Sufocat de emoţie, reuşi în cele din urmă s-o întrebe pentru ce plânge, de vreme ce el, Tom, s-a reîntors.

Mary, căutându-i cu palma – ca o oarbă – faţa, i-o îndreptă spre aparatul de stereo viziune. Pe ecran, nu exista decât imaginea rampei şi a antenelor de ghidaj; „Aura” nu se vedea.

— Oh, Mary… bâigui el… Ce-i asta?

— Şi astronava… şi tu… Tom… pentru noi, sunteţi… invizibili!

ULTIMUL ZÂMBET AL JUANITEI (Mileniul IV)

Acum, când sistemul celor şapte stele ale Juanitei a devenit vizibil, sentimentul pe care l-am simţit nelămurit la început, s-a transformat într-o tristeţe răscolitoare. Şi – acelaşi nejustificat sentiment de vinovăţie şi tristeţe îl citesc pe chipurile însoţitorilor mei de pe celelalte astronave ale convoiului, atunci când îmi transmit videofonic rapoartele zilnice.

Îi înţeleg.

În acest moment, la un miliard de km distanţă, imensa imagine a Juanitei abia mai încape în conturul ecranului panoramic central.

Loss şi Juanita…

Cât de ciudat şi cât de complex poate fi sufletul omului! Cât de neprevăzute pot fi reacţiile născute din bucuriile şi mai ales nefericirile sale, nelămurite în adâncul lor, nici de testele psihologice atât de perfecţionate ale mileniului trecut.

Căci, care calculator ar fi putut prevedea, nu sacrificiul Juanitei, ci

gestul prin care Loss şi-a materializat disperarea la dimensiuni cosmice; iubirea lui care l-a determinat să refuze conştient îndeplinirea misiunii, cum niciun alt astronaut n-a făcut-o nici înainte, nici după el.

S-a scurs aproape un mileniu de când astronava uriaşă şi greoaie s-a apropiat de acest îndepărtat colţ al galaxiei. Loss şi Juanita, stăpâni ai unor fantastice rezerve de energie, aveau misiunea de a restructura la nivelul civilizaţiei de tip Dyson sistemele planetare ale celor şapte stele. Pe imensele pelicule materiale care trebuiau să îmbrace aştrii, urmau să se instaleze alte miliarde de miliarde de oameni.

Se iubeau.

Ştim doar aproximativ cum a murit Juanita.

Se pare că, fiind de cart, a înregistrat o avarie la unul din motoarele fonice. Securitatea navei presupunea o intervenţie imediată în plină sursă de iradiere.

A renunţat să-i comunice lui Loss situaţia, rezolvând-o singură, şi murind la înapoiere, înainte de a-şi putea dezbrăca scafandrul pe care-l folosise.

De aici începe extraordinarul.

Disperarea lui Loss a fost atât de imensă, atât de nefirească, încât, începindu-tei opera, nu s-a gând it nici măcar o clipă că înfăptuieşte şi cea mai inimaginabilă trădare faţă de semenii săi.

Energia de care dispunea era rodul muncii a miliarde de oameni. Rostul ei era să defrişeze spaţii noi, să asigure evoluţia pe mai departe.

Dar el a hotărât altfel.

Selecţionând hologramele Juanitei, a ales-o pe cea mai reprezentativă, încredinţând-o ordinatoarelor.

Apoi, în scurtă vreme, rarefiind şi redistribuind abundentul material planetar, modificând complicatul echilibru al celor 7 stele, Loss a plănuit-o pe Juanita la dimensiuni cosmice.

Trupul suplu şi svelt, ochii imari şi strălucitori, pletele întunecate în care sclipesc aştrii îndepărtaţi ai galaxiei, şi mai ales zâmbetul ciudat de viu, au rămas de atâta vreme neschimbate.

Oamenii l-au iertat pe Loss. Timpul l-a iertat. El şi-a găsit sfârşitul bătrân şi zdruncinat, învăluind cu astronava-r solitară, în bucle nesfârşite, trupul iubitei.

De atunci, mioa stea galbenă – Soarele metropola civilizaţiei Oamenilor, şi-a trimis spre alte lumi mesageri care să le transforme. Dar astăzi ne vedem siliţi să reamenajăm şi acest colţ pustiu de Univers.

Peste puţin voi dirija metamorfoza Juanitei în globuri de materie solidă care vor înlănţui pentru totdeauna energia celor şapte aştri.

Lumea care se va naşte va purta în continuare numele ei, tulburător şi neobişnuit de lung, în care se ghicesc pasionatele şi febrilele trăiri ale străbunilor noştri, pe vremea când mai exista acel originar Pământ.

O mai privesc.

Acum, aproape de sfârşit, regretul şi tristeţea ce mă copleşesc le descifrez şi în acest ultim zâmbet al Juanitei.

CÂND NU VOR FI GÂNDACI DE COLORADO

Inginerul agronom Cercel I. Cerceluş îşi aranjă în sertarul din mijloc al biroului ultimele hârtii şi se rezemă apoi cu un oftat de speteaza moale a fotoliului. Îşi privi cu atenţie ceasul. O făcu preţ de câteva clipe, după care un imens semn de întrebare începu să i se zugrăvească pe faţă. Când se transpuse definitiv în sensul acestui semn ortografic, inginerul Cerceluş, marcând delicat apoteoza, sughiţă scurt.

Revenindu-şi din surpriză, cu o mângâiere graţioasă a mâinii stângi astâmpără tremurul mustăcioarei subţiri iar cu arătătorul mâinii drepte apăsă viguros pe clapa roşie a claviaturii micului panou instalat pe birou.

Ecranul inundă încăperea cu lumina albăstruie pe care o împrăştiau reflectoarele din hala Staţiunii de robotractoare.

În faţa teleobiectivului se instală robotul – dispecer principal. Beculeţele colorate de control de pe creştet i se aprindeau şi se stingeau cu repeziciune, dovedind o nervozitate deosebită.

— Ei?! rosti inginerul Cerceluş, cu tonul pisicii care îşi oferă unui şoarece tutela; cum se face că au trecut TREI MINUTE de când trebuia să-mi transmiţi raportul pentru activitatea zilei de azi şi totuşi nu-mi dai niciun semn de viaţă? S-a zis cu participarea ta la faza judeţeană a „Ciberniadei de şah”!

Dispecerul hurui amărât din laringofon şi scuipă de necaz o rotiţă dinţată. Abia după aceea zise, ocolind privirea inginerului:

— Robotractorul nr. 13 nu a sosit încă!

Cercel I. Cerceluş întrerupse repede legătura pentru a-şi savura uluirea de unul singur.

„De necrezut” se gândea el; „orice tractor se autolimitează, se autodirijază, se autoreglează, se autoperfecţionează, se autoplanifică, (…), se autocritică! şi-atunci? Ce-a păţit „Treişpele” ăsta? E primul caz din istoria agriculturii cibernetice când un robot-tractor nu se întoarce în locul fixat, la ora fixată, cu sarcinile îndeplinite”.

Reluă legătura cu hala.

Dispecerul era negru de supărare şi nu se lumină la faţă decât după câteva secunde, când reuşi să repare siguranţa care-i sărise din cauza tensiunii momentului.

Cerceluş comută şi obţinu imaginea robotrâctoarelor care se aliniaseră devreme pe marginea halei.

Dispecerul se apropie de ele, cerându-le relaţii despre „Numărul 13”, nu prin radio, ci sonor, din respect pentru imaginea inginerului de pe ecranul de control.

— „Numărul 12”, ai lucrat lângă „13”, – nu ai observat nimic deosebit?

Robotractorul 12 se scărpină gânditor cu un tirant lateral pe aripa din dreapta şi zise cu convingere: „Nu”.

— „Numărul 14”, ştii ceva?

Paisprezecele, de o construcţie mai nouă, proaspăt sosit în Staţiune, era mai ti-miel, aşa că răsti „NU” -ul mai încet, în timp ce-şi vâra plugul între roţi, cu aerul unui căţel admonestat.

„Numărul 1” – veteran al agriculturii cibernetice din această zonă – îşi îngădui să-şi exprime părerea neîntrebat:

— Propun să se deplaseze un om la faţa locului!

Inginerul agronom înlemni. La orice, numai la un contact atât de nemijlocit cu natura, nu se aşteptase – deoarece nu încăpea îndoială că în sarcina lui cădea această misiune.

Întrerupând legătura, se ridică din fotoliu, ieşi din încăpere, îşi prinse piciorul între plăcile scării rulante şi ajunse pe terasă.

Mica farfurie zburătoare – proprietate personală – îl aştepta încălzindu-se la soarele care se pregătea să apună. Cu o mână destul de nesigură deschise portiera ovală, iar cu omână mai sigură îl scoase de urechi afară, pe

puştiul tehnologului şef, care se rătăcise întâmplător înăuntru pentru a-i demonta tabloul de bord.

Fără zgomot, se ridică în aer, îndreptându-se spre sectorul robotractorului nr. 13.

Îl zări de departe. Îi mai rămăseseră de arat, într-un colţ, aproape patru metri patraţi. Dar acolo dormea un om! Cum programarea nu avea în vedere o asemenea situaţie, „Treişpele” era complet derutat, aşa că aştepta pur şi simplu.

Cerceluş ateriză la câţiva paşi de „Treişpele” care funcţiona în relanti. Coborând, îl încercă o ciudată senzaţie de eliberare, în timp ce glomerule reavăne i se strecurau între picior şi încălţăminte.

Apropiindu-se de cel care era culcat, se aplecă şi-l bătu pe umăr.

— Hei I Sunteţi amabil să vă treziţi? Aşa, uşurel.

Soarele se apropia de asfinţit.

Omul era un bărbat între două vârste, deşirat, blond, şi avea un aer somnolent de poet – mină pe care şi-o câştigase probabil cu mult înainte de a învăţa să citească.

— Ah, Natura! Natura, mama noastră! declamă el odată săltat în picioare, aruncându-şi pumnii spre cer şi căscind voluptos.

— Cum de-aţi adormit aici în plin câmp?! se minună Cerceluş, uitând de necazurile care-l aduseseră şi pe el în afara oraşului prima dată după douăzeci de ani de meserie.

— O! exclamă celălalt, sunt entomolog… Cred că cunoaşteţi: mă ocup de gângănii, fluturi şi alte chestii de-astea. Aici am ajuns în împrejurări excepţionale.

Îşi strânseră mâinile şi se prezentară.

Omul continuă să se explice.

— Astăzi, pe când sfârşeam cu masa de prânz, robotul meu însărcinat cu munca de teren a intrat în casă ca o furtună şi mi-a oferit, în loc de desert, un exemplar superb de „Leptinotarsa decemlineata”…

— Un gândac de Colorado adevărat? clipi neîncrezător agronomul.

— Pe cinstea mea! Ei bine, l-am luat în palmă ca să-l privesc mai îndeaproape, iar dumnealui a profitat de admiraţia mea ca să zboare pe fereastră!

— Ce chestie, dom’le! Sper că robotul a acţionat imediat…

— Nu, făcu. Trist entomologul. Socotindunmă probabil un idiot, în semn de protest s-a scurtcircuitat pe loc…

L-am lăsat şi am sărit pe geam, de la etajul zece, în urmărirea gândacului, m-am salvat doar autosugestionându-mă că sar de la parter.

Zărindu-l în cele din urmă şi fugărindu-l până aici, l-am făcut prizonier în cutia asta… sfârşi, scoţând din buzunarul de la piept cutia cu pricina şi lăsându-l pe Cerceluş să privească printr-o găurică minunăţia.

— Fantastic! Sper că veţi reuşi să înmulţiţi cumva fosila asta, pentru scopuri didactice.

— Vom încerca, vom încerca… cu gândul ăsta am adormit de fapt, pe când mă odihneam după atâta alergătură. Sper că mă duceţi în oraş cu farfuria dumneavoastră.

„Treişpele”, nemaiavând niciun obstacol în faţă, se urnise din loc, grăbindu-se să-şi sfârşească treaba.

Inginerul Cerceluş, conducându-l îndatoritor pe entomolog spre discoplan, apucă să mai audă robotractorul, oare între două rateuri filosofa ca pentru el; „Ce ţi-e şi cu agricultura asta! De dimineaţă până seara…”.

CHINTA ROIALĂ

Pentru foarte multă lume, faptul că savantul Alexander Foreeman a murit în urma unui infarct în timp ce juca o partidă de poker, constituie un amănunt anecdotic. De altfel, acesta a fost poate cel mai bizar om de ştiinţă din câţi a cunoscut secolul nostru. Nu pentru că aducea prea puţin cu imaginea pe care ne-o facem îndeobşte despre cei care trudesc însăilând complicatele formule ale Cunoaşterii, ci pentru că a fost un aventurier în sensul cel mai complet al cuvântului. A trecut furtunos prin viaţă, fascinat când de o idee explozivă prin nonconformismul ei, când de o afacere, uneori destul de murdară, când de o femeie a cărei existenţă sinuoasă a traversat grăbită Hong-Kongul, Marsilia şi Dakarul, pentru a sfârşi inexplicabil în apele metalice ale golfului Hudson.

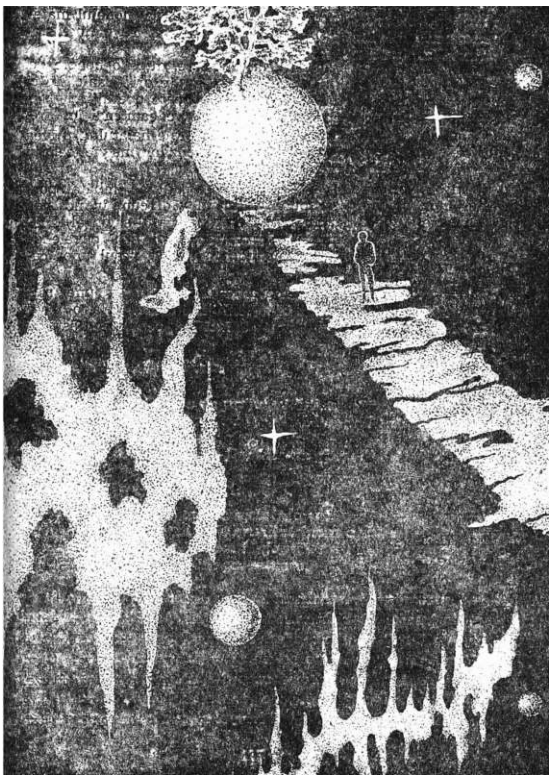

L-am cunoscut pe Al, pe când îşi construia modelul matematic al teoriei sale despre universurile simetrice bidimensionale.

Întrucâtva mă speria omul acesta care, după o noapte de beţie, dovedea a doua zi o energie de multe ori tiranică, căci controla cu exigenţă gălăgioasă aproape toate operaţiunile de lucru, spre disperarea programatorilor. Îl vedeam mai îmblânzit doar atunci când, cu mâinile în buzunarele halatului, privea minute întregi curgerea silenţioasă a benzilor magnetice sau zvâcnetul cartelelor perforate.

Imediat după ce şi-a publicat lucrarea, s-a „îmbătat porceşteu cura obişnuia să spună. Parcă îl văd, cum în noaptea aceea, spre stupefacţia „lumii bune” din uriaşul salon al „Hiltonului”, s-a urcat pe masă, măturând cu piciorul cupele de şampanie pentru a-şi „expune teoria şi pe înţelesul unor capete pătrate”:

— Înţelegi, madam! se adresa el mai mult unei matroane care-şi tremura speriată guşile suprapuse la o masă în apropierea noastră – înţelegi, madam’, în universul ăsta cu două dimensiuni, lumile stau, dracu’ ştie de ce, două câte două, simetric, cum ai sta dumneata în faţa oglinzii şi curg inexorabil spre linia aceea de contact, pentru a dispare… Dispar… Unde?! Ce se întâmplă cu lumile acestea în care timpul – timpul pe care voi îl consumaţi aiurea – curge

altfel? Oh, nu te şterge pe frunte cu şerveţelul madam’ – murdăreşti şi şifonezi cine ştie ce univers raţional! Ha, ha, hal.

M-a luat, cu forţa aproape, în sala de joc.

Era un pasionat al pokerului, aşa că în seara aceea, beat cum era, a pierdut aproape tot ce câştigase în ultimii doi ani de muncă intensă. La ultimul tur la care mai putea merge, părea că îşi revenise. Nu mai fuma ca până atunci şi un soi de nepăsare brutală îi strălucea în ochii negri, în timp ce-şi închidea carnetul de cecuri.

A luat cărţile încet, filându-le îndelung. Din spatele lui, am văzut pe rând o rigă de treflă, un as de treflă… un valet de treflă, un nouar de cupă, şi un decar de… treflă. Trebuia să-şi încerce şansa. A intrat, decartând nouarul de cupă. Când a luat cartea, a aprins o ţigare, începând încetişor, să fileze» Nu ştiu de ce, dar când am zărit colţul negru al damei, poate unde o doream cu aceeaşi ardoare ca el, am ştiut că-i intrase dama de treflă. Aşa era! Am făcut eforturi aproape supraomeneşti să nu mă trădez; avea chintă roială ia rigă. L-am văzut însă pe Al, crispându-se tot mai vizibil. Partenerii de joc, îl studiau concentraţi. El nu înceta să-şi fixeze cartea care-i intrase. O descoperise aproape cu totul, şi atunci am început să desluşesc şi eu: cele două imagini ale damei păreau că alunecă, la început imperceptibil, apoi tot mai vizibil spre linia oblică care le intersecta. Alb ca varul, Alexander puse cartea pe masă şi cu toţii am fost martorii dispariţiei rapide a peliculei pe care erau fixate imaginile. În câteva secunde, mai rămăsese vizibilă o dungă oblică, vag tremurătoare, care se şterse şi ea în cele din urmă.

Când ne-am ridicat privirile de pe triunghiul de plastic, acum de un alb-mat, Alexander Foreeman continua să-l privească cu o străruinţă care nu mai avea un scop anume. Murise.

GABRIEL MANOLESCU
DRAGA MEA CESY

Mi se pare că asta este cea de-a patra scrisoare pe care ţi-o trimit. M-am gândit că e mai bine să aştern pe hârtie, câte ceva, când pot, şi apoi să-ţi trimit totul o dată. Voi scrie în modul acesta un fel de jurnal personal.

A 30-a zi din prima lună.

De o săptămână mă aflu în aşa-zisa perioadă a doua de adaptare. Prima perioadă a fost foarte grea, nu ţi-am scris nimic despre asta în celelalte scrisori pentru că oricum nu puteam descrie infernul de aici.

Suntem trei „cercetători” (aşa vrea Bronx să ne numească) pe tot întinsul planetei. Habar n-am unde sunt plasaţi ceilalţi doi, îmi închipui doar că nu stau mai confortabil decât mine.

Mi-a cam pierit pofta să fiu un „pionier”. Tu aveai dreptate să mă las de asta. Cesy, iubito, sunt un cobai de lux, atâta tel! Nu sunt pionier pentru că n-am rachetă, pentru că Bronx vrea doar să verifice gradul de adaptabilitate umană în condiţiile unei planete infernale. Şi, crede-mă, „Singfa” nu e un loc pentru îndrăgostiţi.

A 41-a zi din lună.

Am luat-o pe jos spre dealuri. N-am niciun mijloc de locomoţie. Oxigenul îmi ajungea doar 4 km. Aşa că m-am întors.

A 45-a zi din lună.

Între timp m-am instalat oarecum confortabil într-un fel de peşteră. Rezervele de alimente le-am pus mai sus, într-o nişă în stânci, pentru a le feri de vietăţile ciudate care mişună pe aici.

Am pornit iarăşi spre dealuri. Unul dintre şoarecii aceştia s-a luat după mine, a mers în spatele meu tot timpul, şi apoi a dispărut când a văzut că mă întorc. Voia parcă să-mi comunice ceva. Am fost pur şi simplu tulburat de privirea lui.

Cu cât mă apropiam de dealuri, zgomotul creştea. MARELE ZGOMOT, singurul lucru de care am fost avertizat! Izolaţia fonică s-a dovedit inutilă. Aş vrea să mă obişnuiesc cu el şi să continui cercetările dincolo de dealuri. Nu pentru Bronx, ci pentru că sunt curios. Ce este dincolo de dealuri? Dincolo de dealuri…

A 2-a zi din a doua lună.

M-am apropiat la coa 10 km de dealuri… le-am văzut mai clar. Sunetele sunt infernale! Lovituri… tobe mari… zgomot de maşinării ciudate… Există ceva acolo, ceva abominabil! Trei dintre şoarecii cu două cozi care populează „Singfa” m-au însoţit. Se apropie ceva rău, Cesy…

A 3-a zi din a doua lună.

M-am trezit cu un gust sălciu în gură. Ochii mei, Cesy… Cred că nu mai văd bine! Pâlptiiri vagi de lumină câteva ore, apoi un val de o intensitate

mare. O lumină portocalie, enervantă îmi inundă permanent pupilele… E îngrozitor! Abia văd ce scriu.

Cesy, aş vrea să termin odată cu experienţele! Ar trebui să vină să mă ridice de pe planeta asta blestemată.

Cesy, când mă voi întoarce o să avem bani destui, o să putem călători, o să mergem la cinema, o să facem plajă… Soarele… Soarele blind al Pământului… Cesy, te iubesc.

A 4-a zi din lună.

Trebuie să-ţi scriu, Cesy, trebuie să ştii… Zgomotul este infernal, văd groaznic, mă dor ochii, senzaţia de amar e insuportabilă, miroase urât, totul e împuţit… Şoarecii îmi dau târcoale. Asta nu e nimic, Cesy… Ştii, aveam 1,80 în când am plecat de acasă, acum am numai 70 cm. Şi şoarecii ăştia scârboşi care mă ating cu cozile lor! Şi zgomotul infernal, şi lumina în valuri pâlpâitoare. Mă mai pot oare întoarce, Cesy?

A 5-a *zi din lună*.

Cred că e ultima zi în care îţi mai scriu. Nu mai pot ţine creionul în mână. Mâinile… Mâinile au numai 3 cm, eu am scăzut la 18 cm, degetele sunt prea mici, devin ghiare… Mă transform… Voi fi un fel de şoarece… Voi avea două cozi… Nu mai am timp să-ţi scriu, mă transform prea rapid!

Azi l-am văzut… L-am văzut pe Bronx! Venea dinspre dealuri, Bronx… Îţi dai seama, Cesy? E nebun! Planeta asta e domeniul lui.” Singfa” este laboratorul acela secret cu care se lăuda. Oameni transformaţi în şoareci! Oare zgomotele acelea ciudate şi grele au făcut totul? Lumina? Mirosurile? Fugi, Cesy, fugi departe, se apropie ceva îngrozitor; oricum, eu nu te mai iubesc, adio, Cesy…

CHITARA CU VISE

De ani de zile, de luni şi fremătătoare zile, de zile calde şi reci, de zile uscate şi albe, totul i se părea incredibil. Totul era un film şi o halucinaţie, un drog pe care îl lua fără remuşcări. Să rătăceşti zâmbind prin spaţiul interminabil, să rătăceşti plângind. Să fugi de tine pentru că de nimeni altcineva nu mai poţi fugi. Şi să ai nevoie să fugi.

Se pierduse în Univers şi călătorea fără ţintă de zeci, poate de sute de milenii, şi rareori avea curajul să se aventureze în jurul unei planete.

De multe ori era să cadă pe câte o stea densă, de multe ori a eschivat în faţa unui nor de meteoriţi. Cine-l mai putea căuta în imensitatea stelară? Visase toată viaţa să se elibereze de hazardul local, strâmt, să trăiască într-un hazard universal perfect.

Ultima oară se alimentase cu energie de la o stea roşcată. Scurtul popas îi lăsă răgazul să privească. Revelaţia statorniciei o avu în momentul în care desluşi planetele ce alcătuiau sistemul.

Erau o familie, se învârteau liniştite în jurul soarelui lor, fără griji, într-o mişcare precisă. O clipă tentaţia îl copleşi, pentru o clipă totul i se păru «stabil şi superb. Ar fi vrut să rămână; dar numai o clipă. Avea în faţa lui spaţii necunoscute, nevăzute vreodată de fiinţe raţionale. Civilizaţiile nu-l încântau. Planetele verzui sau galbene cu flori înalte, mlădioase, cu câmpii albastre acoperite de o iarbă moale, lascivă, nu-l atrăgeau. Căuta acum absolutul: o planetă cu vise. Poate trecuse de mult pe lângă ea, sau poate nu avea să o atingă niciodată. Dar o dorea.

Prima planetă cu vise pe care o cunoscuse fusese Pământul; nu era planeta pe care se născuse el, era originar din vecinătatea lui „Betelgeuse” – dar îl atrăsese mirajul somnului. Pe Pământ se dormea şi se visa.

Gusta în’ vis din fructele copilăriei, se juca inconştient cu pâlpâirile primilor ani de viaţă; pe Terra putuse să-şi aducă aminte, chiar să retrăiască cele dintâi clipe, putuse să vadă craterele de acasă cu ierburile şi bătrânii în jurul curţii, cu zidurile învechite de muzica păsărilor şi fâlfâitul aripilor lor, cu turnurile ce luau forme ciudate îndată ce tinerii cu glugile albe fluierau în păduri chemându-şi iubitele. Visase cum îl mângâia seara o mână osoasă, cu unghii prelungi – mâna mamei – cum tatăl prindea meteoriţi în spatele casei, cu plasa de argint fermecată; visase cum el însuşi prindea meteoriţi, cum se amuza apucând peştişorii mici şi sclipitori de coadă, cum îi azvârlea în sus, şi ei dacă aveau noroc căzeau în mare.

Prima dragoste, fata iubită, caleştile de aur în care aveau voie să se sărute şi boschetele de liliac aduse din mările dulci ale planetei se succedau insistent pe ecranul memoriei, în vis.

Mai târziu, o tânără din insulele Pacificului îi dărui o chitară şi îi spuse că o chitară ciudată. Dacă un bărbat dormea cu ea alături, visa gândurile fetei ce i-o dăruise. Şi visele lui, acum, erau gândurile fetei din Pacific. Ea călătorea mult, era oriunde pe Pământ. Fotografia şi scria acolo unde oamenii se

omorau; mai existau, din păcate, asemenea locuri…

Îi plăcuse Pământul cu norii şi oceanele, cu deşeurile şi florile lui, îi plăcuse aici pentru că avusese prilejul să viseze. Şi lui i-a fost dat să viseze imagini adevărate. Pământul-explozie, oamenii-hiene, sunetele şuierate, gropile şi grădinile întregi cu flori negre, fără petale.

Niciodată nu va cunoaşte, poate, altă planetă cu vise.

Dar nu se va întoarce pe Pământ.

TREIZECI DE ORE

„Cum va fi? Ce va fi? Ploaia, oare cum arată ploaia? Ce este vântul? Cum sunt munţii? Vreau să văd zăpada, vreau să văd Soarele, aşa, de aici!”.

Acele săreau, executau oscilaţii rapide, indicatoarele erau încă destul de calme, ecranele negre.

„Birger… Birger îmi spusese când eram copil. Du-te, Ian, pe Everest, du-te şi vezi jungla, du-te şi vezi cascadele.

Birger, tatăl meu. Aş fi putut să-i spun Pa sau Tati, sau pur şi simplu Tată, dar eu i-am spus Birger.

Oare cum arată oamenii care n-au plecat niciodată de pe Pământ? Cum le voi părea eu, lor? Să fii eschimos şi să nu fi văzut niciodată sloiuri plutind pe ocean, să fii pasăre şi să nu fi simţit niciodată înălţimea!”.

Infonul începu cu voce puternică: patru, patru, cincişapte, doi şi cinci, şase mii km, presiune normală, flux polar – o stare psihică Ian D. D.: satisfăcătoare… puţin masiv… mai multă concentrare pentru orice eventualitate; stare psihică Rila Miguel: foarte bună; cuplat sistemele de frânare, intraţi în legătură cu Terra… totul merge normal; revii peste trei minute; mulţumesc.

„Rila… calmă, sigură pe sine, senină şi aeriană… O bluză albă, un pulover crem… Rila totdeauna egală şi subtilă, în orice caz, altfel decât mine. A văzut Pământul, îi cunoaşte limbile, poveştile, vegetaţia. Cât de mult ar putea-o iubi un pământean? I-ar putea asculta ca şi mine pulsul întregii ei fiinţe? I-ar putea clădi castelele din frunze uscate, găsite între paginile cărţilor aduse de pe Pământ, i-ar mulţumi pentru fiecare zi petrecută împreună? Rila cu trupul ei lung, cu mâinile de balerină. Rila, cu bluza ei. Albă, puloverul ei crem…”.

Becul portocaliu se aprinse brusc, invadă cabina. Sirena ţipă scurt, o secundă, tăcu, ţipă scurt, o secundă, tăcu, ţipă scurt, becul portocaliu pilpâi, acele delirau, ecranul se umplu de linii orizontale, haotice, teroarea portocalie continua. Fluxul polar scăzu vertiginos… sirena mai ţipă de două ori, apoi începu să hârâie. Rila Miguel îşi mişca degetele rapid pe claviatura tabloului central ca o dactilografă pricepută, intrase în panică; Ian mai. Privea consternat becul, se urnea greu, făcu un salt, ajunse lângă Rila. Infonul anunţă cu acelaşi glas: 3 500 un până la contact, orientarea dereglată de şase minute, fluxul scade la minus cinci sute, avarie prin explozie mică la corpul patru V, ATED şi START trebuie modificate, măriţi stocul de oxigen şi scoateţi tuburile din dulapurile trei şi patru; stare psihică Ian D. D.: panică, ritm cardiac la limită, contracţii musculare, recomand o pastilă Vanicotom; stare psihică Rila Miguel: panică, erori de percepţie; întrerupeţi becul şi sirena prin butoanele K şi L. Măriţi fluxul. Continui: zece, trei-şapte, butonul F zece M trebuie mutat poziţia doi, o mie de metri până la contact, nouă, patru mii cinci sute… Întrerup! Treceţi în boxa pentru avarie. Înlocuiţi rezervoarele de oxigen! Repet: Ian D. D., recomandă o pastilă Vanicotom. Şapte sute de metri până la contact, regiune nisipoasă.

Rila Miguel îşi împinsese colegul în boxă… Îşi legă centurile, o zmucitură, boxa se desprinse de corpul navei, paraşutele se deschiseră, câteva secunde, un şoc, al doilea şoc, linişte…

Nouă minute de linişte… Ian respiră calm. Rila ridicase oblonul dublu şi privea afară. Ţinea încă tubul de oxigen în contact, Ian încercă să ghicească.

„Munţi? Mare? Nu, nu ne legănăm, aşa spunea Birger, când eşti pe mare nimic nu e stabil. De ce nu spune nimic fata asta”?

Încercă să se ridice, îi tremurau încă picioarele, se ridică în sfârşit, privi. Galben… La dreapta galben, în spate galben, sus albastru. Multă lumină, prea multă… Căută. Îl descoperi. Soarele! „Nu te poţi uita la el. La Soare nu te poţi uita, aţa e, Birger”.

— Asta poate fi Sahara, un deşert. Să ieşim! O ajută pe Rila, apoi ieşi cu cele două rezervoare. Erau prea grele aici. Ciţiva paşi. Privi în stânga. La două sute de metri, nava, în flăcări. O trase pe Rila, alergă puţin. Tuburile erau prea grele. Dar sunt pe Pământ! Aici e aer! Uitaseră I îşi scoase casca şi-i făcu semn Rilei. Puteau vorbi acum.

— Nava arde, Rila, poate exploda din clipă în clipă…

Gâfâia, încercă să alerge. Rila căzu, o trase, un pas, o inspiraţie, alt pas, o expiraţie, se îneca. „Pe Pământ era aer! Ce se întâmpla?”

Rila urlă:

— Nu putem respira, Ian, e totuşi prea puţin oxigen aici, nu-am obişnuit altfel, trage tuburile! Acum şi-au pus căştile, sângele s-a încălzit. Ian a transpirat, o trage pe Rila Miguel şi cele două rezervoare. Zece metri… patruzeci de metri… o sută câe metri…

— Explozia va fi puternică, să ne depărtăm, Ian! „Glasul ei înfundat, oare cât de tare a strigat ca s-o pot auzi? M Două sule de metri… Un gând… O idee, o privire! Zece ore! Numai zec-e ore! Zece ore de autonomie.

— Cât de mare e deşertul, Rila?

— Nu ştiu, poate fi foarte mare. Zece ore!

„Riscul trebuie acceptat! Oricum, Rila nu poate merge eu mine”. Îşi scoase casca, aruncă tuburile. Trebuiau aduse şi celelalte două din boxă. „Explozia, oare când se va produce, explozia? îşi ţinea răsuflarea şi fugea; O sută de metri întoarcere, cincizeci de metri întoarcere… cincizeci de metri întoarcere, deschise gura, gâfâia, un pas, doi paşi, fără inspiraţie, fără expiraţie, va rezista? „Voi scoate tuburile din boxă, îmi voi pune o cască, voi trage trei guri de oxigen, voi alerga cu rezervoarele înapoi, va fi greu, oare ce face acum Rila? Mă priveşte?”

„Da, Ian, te privesc, precis că te întrebi dacă te privesc, nu vei putea căra tuburile, oricum mi-ai lăsat aici douăzeci de ore de viaţă, iar eu respir, respir, aici pe Pământ, la fel ca pe Lună, sau în orice altă parte, respir în spatele căştii, lângă un tub cu oxigen, nu vei ajunge Ian, explozia te va zdrobi, flăcările au ajuns în dreptul corpurilor cu combustibil, Ian, priveşte-mă, încearcă să fugi fără rezervoare, poate avem noroc, zece ore e destul de mult, nu mai încercai să aduci aici tuburile, explozia poate fi puternică, totul se poate întâmpla chiar acum, te rog…”.

Două bubuituri, ca una, păsările nu-şi iau zborul, aici nu sunt păsări, nisipul îngălbeneşte cerul, unda de şoc a ajuns acum la Rila, o doboară. Apoi marea linişte a deşertului…

„Poate că Ian zace rănit, poate are nevoie de mine, poate are nevoie de oxigen. Două sute de metri spre boxă, spre Ian. Carne sfişiată, sânge strălucind, curgând, Soarele nemilos. Te rog, nicio lacrimă, a rămas un rezervor intact, Ian moare, dar a rămas un rezervor şi foarte multă

singurătate. Te rog, nicio lacrimă… Poate nici Ian n-ar fi plâns sau, cine ştie, poate nu ştia de copil, nu cred că a observat. Ce mult ar fi vrut Ian să vadă cascadele, munţii, zăpada… Ian a vrut să-mi dea douăzeci de ore de oxigen, acum am treizeci de ore mai mult şi infinit mai puţin… Mai am treizeci de ore de viaţă…

„Scârţile ceva, douăzeci şi opt de ore… nisipul capătă o nuanţă albicioasă, Soarele îl topeşte, douăzeci şi cinci de ore, firicelele de praf, costumul, dealurile acestea teşite, asimetrice, abrupte şi line pe cealaltă parte şi iar firicelele de praf, mişcându-se parcă ar fi cărate de furnici galbene. Douăzeci şi două de ore, nisipul albicios, parcă aş fi scuipat pe el, mai am puţin din primul tub, vreo trei ore, ba nu, două ore… trăiesc oare? copilul…”.

Mai sunt două rpinute. Rila se ridică, trage celălalt rezervor lângă scaunul improvizat, schimbă legăturile nichelate, strălucitoare. Mai sunt douăzeci de ore. Ore cu oxigen.

„Sunt sigură că ne-au observat, de ce nu vin să ne salveze? uite o pasăre, Ian – ridică te rog capul, de ce dracu nu răspunzi? patrusprezece ore, Soarele s-a înroşit, parc-ar fi Soarele meu. Ian, pune te rog mâna pe Soare, strânge-l tare, dă-mi câteva lacrimi din nisipul Soarelui, sau acolo nu e nisip? Soarele lor idiot, iată-l apune, opreşte-l, mi-e frică, s-a făcut frig, ăştia vor să ne îngheţe, Ian, prinde Soarele, ridică-l, vor să ne îngheţe, se fac că nu ne-au observat… copilul, copilul meu şi al tău… nu ştiai, precis nu ştiai, altfel n-ai avea acum nisipul acela vişiniu pe faţă, ăştia de pe Pământ vor să ne omoare, Ian, te rog, nu te mai preface…”.

Noaptea lăsă deşertul să curgă spre Rila, noaptea îmbracă nisipul… Noaptea se urcă încet pe dune, coboară în gropile de lângă boxă, apoi se urcă iar pe corpul lui Ian.

„Dă-mi casca Ian, invaţă-te cu aerul de pe Pământ, aleargă Ian, aleargă spre valuri… oare ştii să înoţi?”

Rila răsuflă greu, se trezeşte, schimbă rapid rezervorul cu oxigen, alte legături, puţin mai strălucitoare, al treilea tub. Încă zece ore.

„Acum aş fi respirat greu, din ce în ce mai greu, totul s-ar fi făcut cenuşiu, puţin luminos, o uşoară moleşeală: „Rezervorul lui Ian, zece ore de viaţă în plus, acum aş fi împrăştiat nisipul în jur, n-aş mai fi simţit picioarele, apoi buzele, degetele… Cenmi pasă că elicopterele se lasă încet, oamenii

aleargă spre mine, copilul va trăi, ce-mi pasă de Soarele care răsare, Ian nu-l poate vedea, Ian mi-a dat un rezervor de oxigen, zece ore de viaţă* mult prea mult, de ce nu-l lasă în pace, Ian nu e mort, Ian glumeşte şi se face că doarme, ce-mi pasă de nisipul auriu şi prea sclipitor, lăsaţi-mă să cad încet spre gâzele gelatinoase, spre dunele de celofan, nu-mi trebuie oxigenul vostru…”.

VICTOR MARTIN
ROBINSONUL SPAŢIULUI

— Ce facem? Mergem mai departe sau rămânem aici?

— Nu ştiu.

— Eu m-am plictisit de atâta umblat…

— Atunci rămânem.

Râul 1 se cuibări între două stânci, ştergând cu grijă praful din jur. Apele se revărsară, ducând cu ele bucăţi de gresie spongioasă şi pietre prismatice.

— Potoleşte-te! clipoci Râul 2. Hai mai bine să facem un lac. Văd acolo jos o concavitate parcă făcută pentru aşa ceva!

Cele două riuri se îmbrăţişară, iar apele roşiatice spumegară, aruncând în vale un vuiet năpraznic. Un izvor fără minte se desprinse din Râul 1, aruncându-se în crăpăturile stâncilor.

— Nu are nicio ieşire, spumegă Râul 2, tăindu-i calea.

Apele se liniştiră, strângând ca într-o menghină stâncile lipsite de vegetaţie. Peştii, treziţi din amorţeala călătoriei, îşi căutară forma şi se lăsară în voia valurilor. Râul 1 adormise, când Râul 2 îl înghionti.

— Ia priveşte ce piatră ciudată!

Râul 2 întinse o mână de ape şi îl apucă pe Robin de mijloc, ridicându-l din locul unde-şi pierduse cunoştinţa. Îl strânse puternic, făcând un ochi de apă.

— Nu cred să fie piatră. S-ar putea să fie peşte!

— Îţi arde de glume? întrebă Râul 2, vuind cât era valea de largă. Las-o baltă!

— Nu e peştele meu…

Rrurile se traseră mai aproape, mirate, cu valurile uriaşe, stimite

involuntar.

— Cum nu e peştele tău? Atunci, al cui este?

— Mde, ştiu eu?!

— Eu credeam că e piatră. N-am văzut de când sunt asemenea peşte. Nici nu mişcă… Nu este peşte!

— Ba mişcă!

Râul 2 îl aşează cu grijă pe o stâncă mai înaltă, tulburat de mirare.

— Ai dreptate, o fi peşte-mutant. În acest caz, trebuie ucis imediat!

— Crezi că peştii-mutanţi apar din senin? Eu îmi cunosc fiecare algă, fiecare structură cristalină… Nu face parte din mine!

— Mda, spuse Râul 2. Nu cred să fie de pe-aici. Cu toate că astăzi formăm un lac, fiecare îşi are apele sale; asta nu se poate confunda. Fiecare îşi are personalitatea lui distinctă; ar fi râsul tuturor apelor să nu-ţi cunoşti structura!

— Ascultă! se învolbură Râul 1. Auzi? Scoate sunete! Ciudate, dar sunete! Îl împinse pe Robin către mijlocul stâncii. Un peşte nu vorbeşte astfel, mai zise el. Ce sunete nearticulate! Oare ce-o fi?

— Orice ar fi, retrage apele de pe el. Nu vezi că dacă îl atingi, nu mai mişcă?

— Chiar, aşa este. O fi un peşte-imobil, pierdut din greşeală de vreun alt râu?

— Nu, nu cred. Cum ar fi rezistat fără apă?

— Eu ştiam că tot ce e viu, tot ce mişcă, trăieşte cu apă!

— Aşa credeam şi eu, numai că dihania asta face excepţie.

— Poate că e mai bine să-l ducem în Oceanul-Sintetizator, pentru analiză.

— Nu mai e nevoie să recurgem la această măsură extremă. Uite cine vine.

— Aaa, dar nici nu-mi vine să cred, strigă Râul 1. E chiar Râul 22. Nu l-am văzut de când eram pârâuri. Am auzit că a ajuns mare!

— Nu e mare, dar a fost propus pentru această funcţie… Deţine o serie de cunoştinţe pe care noi nu le avem. El este singurul care ne poate spune ’CU precizie ce este broasca asta oribilă!

Între timp, Râul 22 se apropiase cu valuri mari, tunând de o bucurie sălbatică, la ciocnirea cu fiecare stâncă.

— Vă salut, prieteni! strigă el. Celelalte două râuri îi răspunseră la fel de entuziaste şi se îmbrăţişară, făcând un zgomot asurzitor. Îmi permiteţi să mă alătur vouă şi să formăm un lac şi mai mare?

— Vai, cu cea mai mare plăcere, spumegă Râul 1 şi cele trei râuri se uniră, formând un lac de aproape 900 de mile pătrate. Făcură schimb de peşti şi recifuri de coral, cu toate că ştiau că acest lucru este ilegal. Apoi se liniştiră.

— Priveşte ce-am găsit, îi arătă Râul 1 Râului 22. Acesta vru să-l apuce pe Robin şi să-l tragă în apele sale, dar Râul 2 îl opri:

— Lasă-l, nu-i prieşte apa!

Râul se retrase, apoi scoase din apele sale un con.

— Ce mai e şi asta? se miră Râul 1.

— Habar n-am. A căzut de sus în apele mele, pe când mă odihneam între stâncile din vest. Vedeţi ce formă curioasă are?

— Într-adevăr, seamănă cu un fruct de cuim.

— Seamănă, dar nu este. Are orificii laterale şi e din metal. Ce-o fi?

Nu ştiau ce să răspundă. Conul trecu din var în val, fu întors pe toate feţele, pipăit cu atenţie de cele trei râuri care nu se mai saturau să-i admire fineţea şi strălucirea.

— Orice-ar fi, conchise Râul 22, pare complet inofensiv. Nu mişcă, nu emite radiaţii, nu taie, nu ucide! Luă conul şi-l aruncă alături de Robin.

— Im schimb, noi am găsit ceva către mişcă şi emite sunete, zise Râul 1.

— Vorbeşti de broasca aceea de pe stâncă?

— Nu e broască, interveni şi Râul 2. Ţi-am spus: scoate sunete şi nu suportă apa! Ştii cumva ce este?

— Nu, clipoci Râul 22. Am şi eu câteva chestii de-astea la fund, dar nu mişcă! Şi zicând acestea, scoase câteva cadavre şi le aruncă pe plajă. Robin se trezi. Se frecă la ochi speriat şi se ridică cu greutate, târându-şi piciorul rănit. Aşteptă ca valurile ameninţătoare să se retragă şi se apropie de maL Cercetă fiecare mort în parte, apoi căzu în genunchi, obosit, lângă trupul inert al logodnicei sale.

— Oh, Ana, ţi-a fost dat să mori la milioane de kilometri de Pământ, înecată în apele unei planete strălucitoare! Privi spre cer şi îşi acoperi faţa cu mâinile, orbit de lumină.

— Ce spune? întrebă Râul 1.

— Nu-mi dau seama, răspunse Râul 22. Sunetele emise sunt asemănătoare cu foşnetul plantelor de uscat, dar alcătuiesc cuvinte de neînţeles. Pariez pe zece peşti-umbre că această fiinţă gândeşte ca noi!

— Poate că ar fi mai bine să-l aruncăm în Ocean ul-Sintetizator, interveni Râul 2…

— Nu, să vedem ce face. Uite, se îndreaptă spre fructul de cuim!

Robin se târî cu mare greutate până la navă şi deschise trapa, apoi pătrunse înăuntru. Valurile se apropiară şi mai mult, încercând să vadă ce se petrece. Omul stătea aplecat asupra altui trup. După câteva clipe se ridică şi îl trase afară.

— Unde suntem? întrebă celălalt, trezindu-se.

— Nu ştiu, Hert, e o planetă netrecută pe hărţi! Aparatele de bord au amuţit. Mă bucur că trăieşti. Cum te simţi?

— Mă doare rău capul. M-am lovit de perete. Ceilalţi?

— Morţi!

— Şi Sue? şi Ana?

Robin se încruntă şi îşi feri privirea.

— Toţi! Marea asta roşiatică i-a aruncat pe plajă… Avem totuşi noroc, se poate respira. Nu ştiu de ce, dar am o senzaţie ciudată, parcă m-ar urmări cineva. Poate că e din cauză că ne aflăm într-o hrnie străină, poate din cauza mării… De fapt, nici nu este o mare, mai degrabă un lac şi apa e bună de băut, în ciuda faptului că datorită culorii, îţi aminteşte de sânge!

Râurile se retraseră puţin, parcă simţind că omul se teme de ele.

— Ce facem? întrebă Râul 2. Îi aruncăm în Ocean sau nu?

— Stai puţin, zise Râul 22. Eu încep să înţeleg… Cred că sunt veniţi de pe altă planetă. I-aţi văzut cum se uită într-orna spre cer? Iar foşnetul ăsta e o discuţie, dar pe limba lor.

— Oare ei ne simt prezenţa? zise Râul 1.

— Sigur că da. N-ai văzut că arată spre noi când vorbesc? Ce vrei dovadă mai bună? Ce mi se pare mie ciudat, este faptlă că au tot timpul aceeaşi formă!

— Să ascultăm, propuse Râul 2, poate reuşim să le deprindem limba. Ar fi o experienţă interesantă pentru noi!

Apele se liniştiră. Nu se mai vedea niciun val. Totul încremenise.

— Priveşte, strigă Hert uimit, parcă a îngheţat. Mi-e frică 1 Visez sau…

— Foarte straniu, observă gânditor Robin. E foarte cald, n-avea cum să îngheţe. Hm!

Hert se apropie şi îşi cufundă mâna în apă, apoi şi-o retrase repede.

— Nu-i a bună, spuse el şi se îndreptă spre navă, făcându-i semn lui Robin să-l urmeze.

— De ce te sperii, zise acesta, monştrii de pe Inn nu te-au înspăimântat atât de mult!

— Aceia erau un pericol direct, de care ştiam în orice clipă.

— Vezi? Poţi să ştii ce este periculos sau nu?

— Nu, dar trebuie să ne ferim!

— Să ne ferim? într-o lume ostilă, chiar tu însuţi poţi să-ţi fii duşman. Poate că tot ce vedem acum nu sunt decât simple iluzii!

— Chiar dacă ai dreptate, eu nu risc. Cât combustibil mai avem?

— Destul, dar cum aflăm care este soarele nostru? Pilotulnrobot e distrus, aparatele de orientare moarte. Putem nimeri pe o planetă şi mai ostilă. Cel mai bun lucru este să aşteptăm una din navele ce trec spre Orion.

— Să stau atunci când pot să mă mişc? Nu, asta n-o fac! Mergi?

Robin se încruntă şi pe moment nu răspunse. Într-un târziu spuse:

— Nu, pleacă singur!

Hert intră în navă şi porni motoarele. Robin îl urmă, îşi luă câţiva saci cu alimente şi o lopată, apoi părăsi racheta. Se apropie de morţi, căutind din ochi un loc potrivit. Privirile îi fură dim nou atrase de marea roşiatică ce începuse să mişte, fădindu-l să fie cuprins de un presentiment funest.

— Ce se aude? Ce-i cu zgomotul ăsta? întrebă Râul 1.

— L-am mai auzit, îi răspunse Râul 22, atunci când corpul acela a căzut din cer. Văzură nava ridicându-se încet, pe o traiectorie tangentă la planetă.

— Să-l prindem, strigă Râul 1, făcând bulboace de supărare.

Râul 2 ridică un val şi acoperi conul, trăgându-l spre sine.

— Îl vom arunca în Oceanul-Sintetizator, mai zise Râul 1, azvirlind nava cu putere spre Râul 22.

Robin văzu spirala de ape mai înaltă decât cel mai fantastic lucru imaginat de om şi înţelese totul. Două lacrimi îi apărură în ochi. Înfipse cu ură lopata în nisip. Încă mai avea în minte imaginea navei cuprinsă de ape. „Prostul”, murmură el şi acest cuvânt i se derulă pe scoarţă mult timp.

Apele se retraseră de lângă stâncă şi cele trei râuri îşi luară rămas bun.

Făcură ochiuri de apă şi mai cercetară încă o dată fiinţa, apoi se depărtară. Îşi săpară câte o matcă şi se revărsară cu zgomot, ducând cu ele peşti, alge, rădăcini şi pietre cubice, culese pe drum. Omul privi îngrozit această uriaşă forţă şi se trase involuntar înapoi. În faţa lui se desfăşura acum imaginea unui pământ sterp, lipsit de orice formă de vegetaţie, pământ ale cărui margini, oridt încercă, nu reuşi să le cuprindă cu privirea.

SINTETIZORUL

La început prezenţa sa în oraşul nostru a trecut neobservată. A coborât din tren, în zorii unei zile de vară toridă, îmbrăcat într-un costum sport din loc, ţinând în mâna stângă o mică geantă „Diplomat”. „Hei, domnule, aveţi un foc!?”, a strigat după el Mick, unul dintre obişnuiţii celor două cârciumi din centru. „Desigur”, a zâmbit străinul şi i-a aprins ţigara.

Şi-a luat geanta şi s-a depărtat cu un mers leneş şi necontrolat. Nici prin gând, cred, nu i-a trecut atunci lui Mick cită tevatură va provoca acest exemplar al speciei umane într-un mic oraş din California, cum este al nostru. Cu ochii după un taxi, care nu mai apărea, omul a nimerit în frizeria gării unde s-a bărbierit, a ascultat atent pe unul şi pe altul, a lăsat cel mai gras bacşiş din istoria acelei frizerii şi a ieşit fluierând, bineînţeles, o melodie din nord, de loc pe placul nostru, al sudicilor.

Ducea cu el cam o treime din tot ce s-ar putea întâmpla într-un orăşel tipic american. La ora micului dejun şoferii nu se deranjează să mute din gară în centru un tip care mai şi miroase a străin. „Uite la ăsta, se pare a fi spus Herbert, un şofer bătrân, nu e de prin locurile noastre; nu poartă pălărie. O să-l găsească damblaua de cald!

„Are cap tare ca toţi nordicii, dar să vedem cum o să-i priască plimbarea, o răspuns un altul”.

Discuţia a continuat astfel până spre prânz, timp în care nordicul se îndrepta cu paşi grăbiţi către centru, asudând abundent. A fost văzut intrând într-o serie de magazine şi dughene, dar cel mai mult a zăbovit în tutungeria doamnei Enrieta, o mulatră grasă cu faţă de copil.

— Bună ziua, a zis străinul, după ce a închis cu grijă uşa. Numele meu este Albert Snowhead şi sunt din Seattle.

— Enrieta, s-a înclinat femeia. Ce doriţi?

— Aş vrea să cumpăr lame, dar, ştiţi, am nevoie de foarte multe.

— Desigur, a răspuns ea. Cu bani puteţi cumpăra orice.

— O. K! a zâmbit Albert… Unde se poate înnopta în acest oraş?

— La hotel „Lămâia”. Au camere libere sau, mai exact, au toate camerele libere. Acolo vă voi trimite şi pachetele cu lame.

Omul a mulţumit, a plătit până la ultimul cent şi a ieşit.

Peste câteva minute, telefonul hotelului amintit suna violent. Abia după ce şi-a făcut duşul, proprietarul a catadixit să ridice receptorul:

— Mda, a răspuns el.

— Enrieta la telefon, a urlat mulatra.

— Bună dimineaţa, buclă blondă, s-a maimuţărit proprietarul.

— Ascultă, Sammy, vezi că vine la tine un nordic foarte trăsnit…

— Dar, scumpa mea, toţi nordicii sunt trăsniţi. Şi e normal ca un nordic să tragă la hotel, că nu cunoaşte pe nimeni… Zi mai departe!

— Tipul se numeşte Albert Snowhead…

— Ha, ha, ha, a râs Sammy dându-şi pălăria pe ceafă. Nu i-ai spus că pe aici poate să rămână fără cap?

— Nu mi-am permis; e un tip foarte sobru…

— Sobru sunt şi eu când nu râd. Altceva?!

— E plin de bani şi duce cu el o geantă „Diplomat”. În plus, nu poartă pălărie şi are un hobby: lamele de ras. Mi le-a cumpărat pe toate şi alt magazin de lame în oraş nu avem.

— Ha, ha, ha, ha, a râs proprietarul în continuare. E mai mult decât necesar. Un cal mai breaz nu cred să găseşti până în Idaho. Nu i-ai spus să-şi ia pălărie, că i se topeşte tărtăcuţa?

— Nu mă mai bârâi la cap! Sunt îngrijorată. Până obţin alte lame, trece o lună. Concurenţa vinde lamele cu aparate cu tot la un preţ apropiat; nu-mi convine.

În glasul femeii vibra frica pentru ziua de mâine a micului negustor de pe toate meridianele.

— Societate de consum, ce vrei, a răspuns Sammy condescendent. Eu, unul, nu am nevoie de lame pentru că nu am de gând să-mi dau barba jos. Hai, la revedere! Mă duc1 să schimb câteva afişe. Dacă zici că ăsta are bani, mai umflu câţiva cenţi, de ici, de colo.

În acest timp, străinul trecea cu pas leneş, se uita la vitrine, făcea diferite comenzi, plătea şi lăsa aceeaşi adresă: hotel „Lămâia”. Singurul care l-a refuzat a fost Tom Brady, băcanul.

— Nu ţi-e ruşine, domnule, să-mi ceri mie să-ţi vând toate lămâile pe căldura asta?! s-a răstit el. Şi apoi, mai vrei să ţi le trimit şi la hotel „Lămâia”, să-i fac reclamă banditului ăla de Sam Murphy?!

— Ce s-a întâmplat? a intervenit şeriful, care se afla acolo ca din întâmplare.

Povestindu-i cum stau lucrurile, după lungi tratative, Albert a reuşit să cumpere jumătate din lămâile băcanului la un preţ majorat. A mulţumit celor doi, a dăruit o pungă de tutun de pipă şerifului şi a intrat la domnişoara Emy, proprietara atelierului; „Confecţii şi lenjerie”.

În oraşul nostru, cu mult timp înainte, veştile se transmiteau din om în om cu o viteză uluitoare. Această viteză s-a mărit odată cu introducerea telefonului şi a atins paroxismul la venirea lui Snowhead în oraş. Telefoanele au început să zbârnâie, iar veştile despre milionarul excentric se succedau cu repeziciune. Din cinci telefoniste, patru şi-au dat demisia, iar ultima a rămas deoarece, având un picior mai scurt, nu ar fi angajat-o nimeni în altă parte.

Poliţia a fost pusă în alertă: bancnotele au fost cercetate până la una pentru a se vedea dacă sunt false, au fost cercetate toate dosarele secrete şi pozele criminalilor urmăriţi de Interpol, dar nu s-a găsit absolut nimic. S-au cerut atunci informaţii despre numitul A. Snowhead şi s-a primit următorul răspuns cifrat: „Veţi avea informaţiile necesare în timpul cel mai scurt”. Asta i-a făcut pe poliţişti, în frunte cu şeriful, să răsufle uşuraţi, atât de uşuraţi, încât au consumat toată rezerva de whisky a poliţiei locale, destinată oaspeţilor de seamă.

Sam, proprietarul hotelului, a fost informat prompt despre viitorul său locatar. A primit banii pe o lună înainte, a angajat un agent pe cheltuiala primăriei, a descuiat o cameră la ultimul etaj şi s-a trântit apoi plictisit într-un fotoliu de paie aşteptând musafirul. Deoarece acesta nu se arăta, Sammy şi-a îndreptat ochii către un punct al tavanului şi a adormit sforăind zgomotos.

În acest timp, Albert continua tratativele cu domnişoara Emy pentru 200 rochii, 74 costume bărbăteşti, 1 456 jupoane, 10 chiloţi de baie şi trei corsete. Dându-şi ochii peste cap, proprietara a făcut bonul şi l-a întins cu un gest delicat şi semnificativ cumpărătorului. Acesta l-a luat, corect, şi l-a pus alături

de bani şi celelalte bonuri în geantă, apoi a salutat şi a ieşit.

Deoarece se făcuse cald, iar balotul cu pălării trebuia să-l primească la hotel, Albert s-a hotărât să sisteze cumpărăturile pe ziua aceea.

— Bună ziua, domnule Snowhead, l-a întâmpinat Sammy sărind tinereşte din fotoliul său. Cum vă place la noi?

— Foarte frumos. Poate puţin cam cald, dar frumos, a zimbit străinul.

Proprietarul a făcut formele de închiriere, i-a trecut numele în registru şi i-a întins cheia.

— Aştept câteva pachete din oraş, s-a întors străinul. Iată aici lista. Fii dumneata bun şi dă câteva telefoane! Doresc să-mi fie aduse în cameră.

Sammy a ridicat din sprâncene, dar n-a zis nimic.

În acea zi a telefonat în peste cinci sute de locuri, iar Albert a primit la el în cameră tot atâţia comisionari care veneau cu autocamioanele pline şi plecau cu ele goale. În acest fel, s-a împrăştiat vestea că milionarul se ocupă cu vrăjitoria. Argumentele curgeau pro şi contra, dar balanţa se înclina în direcţia celor care susţineau ideea. Atâtea tone de mărfuri, valorând atâtea mii de dolari, nu pot să încapă într-o cameră de numai şase metri pe opt. Şi totuşi, acesta este adevărul: coletele se transformau în fum.

Dimineaţa, Albert Snowhead făcea un duş, se bărbierea, îşi lua costumul de doc şi geanta „Diplomat” şi pleca la piaţă, proaspăt şi surâzător. În plus, nu avea decât o pălărie de pai a cărei utilitate o putea vedea de la o milă chiar şi un cal orb.

Cumpăra absolut tot ce-i trecea prin minte, lucruri utile sau inutile, în perfectă stare sau puţin uzate, şi plătea pe loc. Din acest punct de vedere, avea o aprobare de la şerif, contravaloarea pachetului de tutun şi a câtorva sticle de whisky, şi aprobarea primarului, contravaloarea a cine ştie căror lucruri. Cu această ocazie, s-au îmbogăţit toţi oamenii din oraş, de la ultimul vagabond până la cel mai mare director de *supermagazin*. Oricine avea ceva de vândut, era omul lui Snowhead.

Rafturile şi magazile au început să se golească, mărfurile luând aceiaşi direcţie: camera străinului. În lipsa lui, poliţia făcea dese perchiziţii, soldate toate cu eşec: camera era la fel de goală ca la început. Singurul lucru demn de atenţie era dosarul de pe măsuţă, grosimea acestuia crescând tot mai mult.

După cincisprezece zile, entuziasmul locuitorilor noştri a început să

scadă. De data aceasta aveau bani, dar nu mai aveau ce să cumpere. Produsele alimentare cele mai căutate au dispărut primele. Oraşul f. Ind izolat de alte aşezări omeneşti, livrările se făceau încet; dacă se făceau, deoarece hârtiile fiind multe, greşelile erau iminente. Două transporturi s-au pierdut în New Mexico, cinci în Alaska şi unul a ajuns tocmai la Marsilia. Locuitorii rămaşi, după un exod de câteva zeci de mii de oameni, au început să vadă cum se întinde mizeria. Comerţul era la pământ, transporturile la fel, deoarece tot ce avea patru roţi fusese luat de cei plecaţi.

În timp ce totul se degrada, Snowhead îşi vedea de treaba lui: cumpăra şi strângea bonuri. Spre camera lui mergea tot ceea ce mai rămăsese: ambalaje, cutii, cărămizi şi bârne de la magazinele pe care le desfiinţase; totul se transforma în aer sau cel puţin aşa credeam noi.

Poliţia a primit între ţimp informaţii despre individ; nu era milionar, ci contabil la Abdulah Electric Company, om cinstit, muncitor, posesor al unei importante sume de bani, în acel moment în concedia de odihnă undeva prin California. Şi acel „undeva” s-a întâmplat să fie tocmai oraşul nostru. Asta i-a lăsat pe toţi, inclusiv poliţiştii, cu gura căscată. Pentru moment, deoarece spiritele au început să fiarbă. Poliţia a făcut o perchiziţie minuţioasă şi legală de astă dată, dar nu s-a găsit decât o jucărie cu câteva zeci de butoane şi o pungă plină cu sfere, cuburi, conuri, prisme minuscule divers colorate.

— Vă rugăm să părăsiţi imediat oraşul! s-a răstit şeriful. Populaţia este întărâtată de ceea ce aţi făcut şi s-ar putea să aveţi neplăceri.

— Dar mai am două zile de stat, *h* protestat Albert. Am plătit doar.

— Treaba dumneavoastră; noi nu răspundem…

După exact două zile, însoţit de şerif şi doisprezece poliţişti, Albert Snowhead se îndrepta spre gară privind soarele încântător al ultimei sale zile de concediu.

— O să fie o zi frumoasă, a zâmbit el… Mi-a plăcut foarte mult. Soare arzător, străzi curate, cer senin…

— Hmm, a răspuns şeriful înmânându-i biletul de tren.

— Uite, am aici un dar pentru dumneata, a continuat străinul să zâmbească prosteşte. A scos din geantă punga cu sfere şi cuburi, jucăria electrică şi un plic.

Şeriful a râs forţat:

— Ce să fac eu cu drăciile astea? Dacă voiam, puteam să le salt la

perchiziţie. Auzind de perchiziţie, lui Albert i-a îngheţat surâsul.

— Iată ce vei face. A continuat el, făcându-se că nu a auzit. Iei acest dispozitiv şi apeşi pe al doilea buton de sus din stânga, pe diagonala asta roşie. Desfaci apoi plicul şi citeşti. Ai grijă, punga o aşezi la cel puţin 150 de picioare, de preferinţă într-o vale, undeva, sau pe o câmpie. Vei vedea ce se întâmplă.

— Hmm, a zis şeriful privind mulţimea de curioşi, dacă e o bombă?

Nu a reuşit să mai audă ce spunea străinul. Trenul se pusese în mişcare ducând cu el cea mai mare calamitate care s-a abătut vreodată asupra oraşului. Şi astăzi, după atâţia ani, când s-a înlăturat orice urmă, numele Snowhead se rosteşte cu teamă ca şi cum un blestem s-ar putea repeta întocmai.

A trecut mult timp până când şeriful s-a hotărât să apese pe butonul indicat. După ce şi-a fumat pip? şi a ascultat ultimele noutăţi, dacă noutăţi s-ar putea numi' bancurile proaste ale şefului de gară, s-a ridicat urmând punct cu punct instrucţiunile primite. A apăsat cu teamă pe butonul indicat, apoi a clipit des. În faţa noastră se ridica un munte de lucruri şi alimente, practic, tot ce cumpărase Snowhead. Un oraş, claie peste grămadă: conserve, ciorapi de damă, sute de torturi, banane, spreiuri, gâşte, vii sau moarte, vite, un elefant, bârne, piei tăbăcite sau nu, cojoace, ghivece cu flori sau fără, flori de plastic, cactuşi, un haos de obiecte însufleţite sau neînsufleţite, utile sau nu, o amalgamadă de sfârşit sau început de lume. Câteva case fuseseră rase de pe faţa pământului prin expansiunea acestui munte caraghios şi, în acelaşi timp, diabolic. Oamenii care treceau pe stradă se zbăteau să iasă la suprafaţă urlând sfişietor. Ştiu că mi-au căzut ochii, în prima clipă, asupra unei femei înotând într-un val de frişcă şi m-a pufnit râsul. Un râs trist. S-au înregistrat numeroase decese şi cazuri de rănire gravă, dar nici spitalul, nici agenţia de pompe funebre nu mai funcţionau.

— Doamne, ce calvar! a urlat un poliţist.

Şeriful s-a uitat la el lung, apoi a aruncat cât colo jucăria metalică zdrobind-o cu picioarele şi înjurând de mama focului. După ce s-a convins că niciun circuit nu mai este întreg, a plecat fără să scoată un cuvânt împreună cu poliţiştii săi, uitând să citească scrisoarea străinului.

SEARA SOSIILOR

MOTTO:

Fii bun cu timpul şi fereşte-te de tine însuţi!

Andrei se apropie de casă cu paşi leneşi. Nu se grăbea niciodată. Privi ca de obicei să vadă dacă Bercu, vecinul său, e acasă, dar lumina era stinsă, aşa că îşi continuă drumul. Intră în curte şi împinse poarta cu putere; aceasta scârţâi prelung. Rămase o clipă nemişcat privind nămeţii ce se adunaseră lângă scară. „Azi n-a nins, se miră el. Ce-o fi cu zăpada asta? Poate a nins şi n-am observat. În orice caz, trebuia să o curăţe cineva din casă, nu să mă lase pe mine să le fac pe toate. «Andrei, fă cumpărăturile, Andrei, degajă zăpada, Andrei în sus, Andrei în jos». M-am săturat". Descuie şi pătrunse în hol" aşezându-şi trusa cu scule pe măsuţă. Nu observă că lângă ea se găsea una identică, deoarece Ana, soţia lui, îl şi luă la rost:

— Unde ai întârziat atâta?

— Am avut şedinţă de sindicat.

— N-ai avut şi ieri şedinţă? De ce minţi?

— Sunt obosit şi mort de foame, iar tu îmi vâri pe gât întrebări stupide, se supără Andrei.

— Iar ai băut. Cât ai luat la lichidare?

— Ce lichidare?

Ana nu mai zise nimic. Ştia că, dacă a băut ceva, nu are cu cine se înţelege. Întinse în linişte masa, apoi se aşează.

— A cumpărat Maria lame? rupse Andrei tăcerea. Nu m-am bărbierit de ieri.

— Te-ai bărbierit azi-dimineaţă. Lame a cumpărat ieri. Altă dată să bei mai puţin şisă-ţi păstrezi minţile. Andrei îşi pipăi barba, rasă de curând, şi făcu ochii mari.

— Hm, zise, să mă omori şi tot nu-mi amintesc.

— Lasă asta! Zii mai bine dacă ai luat lichidarea!? Sâmbăta se ia totdeauna salariul, iar voi trebuia să-l luaţi de ieri.

— Nu există. Se aude că nu au bani în bancă.

— Aşa ai spus şi ieri. Pe cine duci tu cu vorba?

Se auzi uşa de la intrare. După un timp intră şi Maria, fiica lor.

— Bună seara! Dar de ce sunteţi aşa abătuţi? Ninge atât de frumos! Ia

priviţi! Parcă ar fi Anul Nou… Se aşeză la masă şi începu să mânânce cu mişcări repezi. Andrei se ridică şi trecu în dormitor. Ana puse vasele murdare în chiuvetă şi ieşi. Maria continua să mănânce, aruncându-şi ochii pe ziarul din ziua respectivă.

Telefonul sună violent. Maria nu se grăbi. „Cine să telefoneze la ora asta? O fi Bercu; ăsta are toată ziua chef de petrecere”. Intră în hol şi ridică receptorul.

— Alo, se auzi o voce, spune-i Iu1 Ana că sunt beat şi nu am cum să vin acasă!

Pe Maria o surprinse vocea, atât de asemănătoare cu cea a tatălui său. „Dar ce cauţi acolo?” se gândi să întrebe, apoi. Zâmbi.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

— Gingis-han, năroado! N-auzi ce-ţi spun? Zi lu1 Ana să ia un taxi din centru şi să vină după mine! Sunt la restaurantul de pe strada Crinilor, la numărul şapte. Pe aici toate autobuzele s-au retras; nu mai circulă nici musca… Maria se enervă şi trânti receptorul.

— Cine era? strigă Ana din celălalt capăt al coridorului.

— Un beţiv. Zicea să iei un taxi şi să te duci după el pe strada Crinilor. Cred că pe tata îl căuta… Ana râse şi intră din nou în dormitor.

— Cine era, Bercu? se interesă şi Andrei, ridicându-se într-un cot.

— Nimeni. O greşeală.

Andrei se întoarse cu faţa la perete şi adormi sforăind uşor. Ana stinse lumina şi se strecură sub plapumă.

Maria se aşezase din nou la masă, continuind lectura ziarului şi mestecând liniştit. Auzi tropăituri în curte, poarta scârţâind şi. Pocnind sec, apoi o cheie învârtită în yală. „Cine o fi? În afară de mine şi părinţi, nu mai are nimeni cheia de la intrare”, îi fulgeră prin creier! tresări şi alergă în hol.

— Nu ţi-am spus să trimiteţi un taxi?! zbieră acest al doilea Andrei. Îşi agăţă paionul în cuier, lângă unul asemănător, apoi izbucni în râs văzând şi două truse identice. Am făcut-o lată rău de tot. Văd deja dublu. Brrr! Ce frig am tras!

— Unde ai fost? bâgui Maria.

— Nu ţi-am spus? La restaurantul de pe strada Crinilor. V-am spus să trimiteţi un taxi. O să fac un tărăboi de o să vă meargă fulgii! Unde e Ana? Dădu buzna în bucătărie şi se aşeză la masă.

— Pune-mi să mănânc! Sunt mort de foame; am băut cam mult. Să-l fi văzut pe Bercu… L-am lăsat acolo.

— Dar ai mai mincat o dată!

— Am mâncat pe naiba. Dar ce-mi dai aici? Astăzi aţi gătit sos de roşii cu friptură, dar unde e vinul? Adu vinul. L-am cumpărat chiar eu azi dimineaţă. Ce, nici duminica nu am voie să mă simt bine? spuse căutând în cuptorul aragazului şi prin frigider.

— Nu ai cumpărat nimic. Astăzi nici măcar nu e duminică. E sâmbătă. Şi ce căutai pe afară? Eşti somnambul? Pot să-ţi jur că după ce ai mâncat te-ai dus la culcare, nicidecum afară. Păreai destul de treaz.

Lui Andrei îi căzură ochii pe ziar.

— Cel de azi n-a venit?

— Asta-i ziarul de azi, răspunse ea tresărind.

Afară se auzi scârţâitul porţii, apoi declicul cheii întoarsă în yală.

— V-am spus de atâtea ori să ungeţi balamaua de la poartă, răzbătu până în bucătărie o voce puternică.

— Ce-am zis? se sperie cel din bucătărie?

— Doamne, nu eşti tu, tată! Nu vorbeşti tu! răspunse Maria, aproape ţipând.

— Cum nu sunt eu! se miră acesta, plimbând liniştit lingura prin farfuria cu supă.

Maria nu mai avu timp să răspundă deoarece un al treilea Andrei apăruse în cadrul uşii.

— Ce se întâmplă aici? întrebă acesta.

Maria voia să spună ceva, dar nu putu să scoată decât nişte cuvinte nearticulate. Privea şi nu putea să înţeleagă. Cei doi se priveau la rândul lor în tăcere. Trezit de gălăgia produsă, primul venit se ridică din pat şi-şi luă papucii.

— Unde te duci? îl întrebă Ana, trezită brusc din somn.

— Am auzit gălăgie. Cred că a venit cineva pe la noi. Culcă-te!

Ieşi din cameră şi se îndreptă cu paşi târşiţi spre bucătărie. Deschise uşa, încercă să se acomodeze la lumină apoi îi văzu pe cei doi. Cel de al treilea Andrei muşca dintr-un sandviş, iar cel de al doilea continua să plimbe prosteşte lingura prin farfuria cu supă.

Maria aştepta cu spatele lipit de perete să vadă ce se întâmplă. În aerul stătut al bucătăriei plutea ameninţătoare ideea apariţiei unui al patrulea, al cincelea Andrei iar aşteptarea se prelungea la nesfârşit.

DAN MERIŞCA
ZIUA ZBORULUI

1

— Şi capătul?

— Nu există capăt. Mlaştina e întotdeauna şi pretutindeni. Aşa e firesc. Toate planetele vii sunt aşa. Stelele însele nu-s decât imense mlaştini de foc. Ţine minte! La început a fost mlaştina, din ea şi în ea existăm noi, iar la sfârşitul sfârşitului ea va fi. Şi după aceea încă…

— Am auzit o poveste care spunea că departe, mai departe decât orice închipuire, există o margine. Acolo, mlaştina ar curge în cer…

— E o prostie, cea mai mare prostie! E o erezie nebunească! Că cerul curge în mlaştină, asta da. Dar cum să încapă ceva nesfârşit într-un loc atât de mic? Cerul e doar deasupra, o pojghiţă subţire. Mlaştina e peste tot: dedesubt ca şi deasupra, pretutindeni în jur.

2

Zilele treceau tot mai repede, unele după altele, unele peste altele, rostogolindu-se pe deasupra mlaştinii. Părea că totul e mereu la fel, că nimic nu se schimba înăuntru şi înafară, dar, pătrunzând miezul cleios al faptelor, înţelegeai că în spatele lor, târându-se greoi şi mişcând toate câte sunt, se ascundea timpul.

Erau, pierdute în aburii amintirii, zvâcnind somnoroase, întunericul şi căldura moale a începuturilor. Era orbecăirea informă în miezul umed-fierbinte al mlaştinii, când, împingându-se unul în altul, se căutau cu ventuze avide, curioase, nesigure, mângâietoare, pipăindu-se prin întuneric. Fără nici cea mai mică oboseală, erau mereu ghiftuiţi, căci înfulecau neîncetat din stârvurile macerate ce fermentau împrejuru-le şi pe care şi le smulgeau, clefăind pofticioşi.

Era, după aceea, ascensiunea înceată şi şovăitoare prin nămolul colcăitor, zbaterea leneşă a vecinilor de culcuş şi mângâierile lor plăcut-vâscoase. Odată cu fiecare nouă vârstă se tirau tot mai sus. N-ar fi putut rămâne pe loc: cei de dedesubt îi împingeau orbi şi nerăbdători şi duşmănoşi. Trebuiau să le lase lor locul moale, abia încălzit.

La rându-le, trăgându-şi cu greu trupurile grase şi tremurătoare, îi împingeau pe cei de deasupra lor, repezindu-se lacomi să le ia locul.

Mâncând fără încetare şi iarăşi mâncând şi mâncând, horpăind prin mlaştina călduţă cu ventuzele lor flasce urcau mereu.

Urcau.

Şi, deodată, era lumina. Orbiţi de flăcările purpurii şi oranj şi mov ale zilei, râgâiau fericiţi, tăvălindu-se pe faţa buboasă a mlaştinii. Viermuiau neliniştiţi încolo şi-ncoace, adulmecind cu nările larg deschise aerul şi miile de mirosuri tulburătoare şi necunoscute.

În zori, se repezeau, mereu înşelaţi de strălucirile palide, să înghită curcubeele şovăitoare ce străpungeau ceţurile. În lumina de miere a amiezei, ce le încălzea, gâdilându-i, pântecele revărsate, pluteau toropiţi de plăcere şi lene. Înserările coborau pe furiş, căutându-i în culcuşuri ca să-i înfioare cu crepusculare şi neştiute atingeri.

Noaptea, singuri sub stelele îndepărtate şi reci, tremurau ascultând zgomotele fără nume şi fără chip ce pluteau pe spinarea lucioasă a mlaştinii. Se pipăiau prin vata incertă a ceţei, căutându-se, încolăcindu-se strâns, ca să nu se piardă unii de ceilalţi: doar împreună se puteau simţi în siguranţă în mijlocul umbrelor rătăcitoare.

Atunci începeau poveştile…

Se rotesc, se rotesc, până ce totul începe să se rotească şi atunci, tot ceea ce este se face o mlaştină diafană de lumină şi dulceaţă, în cercurile care dănţuie şi dănţuie. Au cozi lungi, ce le flutură în vântul curat al zorilor; au piscuri de jar şi au ochi din picături mici-mici de lumină. Şi mai au, întinse, fâlfâind melodios, deschise peste marginile cerului, aripi subţiri, prelungi, prealimpezi. Trupurile lor în zbor închid la infinit cercuri, iar cercuri, mereu cercuri.

Drumul e lung. Pentru cei mai mulţi, nesfârşit. Dincolo de ceea ce ştim, se întinde mlaştina sfâşietoare a pustiului. Şi dincolo de pustiu, tot pustiul. Iar şi mai încolo, nimic. Doar la capătul drumului, lumea renaşte. Până acolo, pândesc din ascunzişuri viclene, fără număr primejdii cumplite. Dar cine va merge, va fi! Pe faţa ascunsă a planetei! Acum! Acolo, în mlaştina de lumină, se rotesc neîncetat păsările de lumină, care au fost cândva viermi ca noi. Numai cine trece dincolo, va reuşi! Va fi! El, numai!

Nu mai aveau linişte. Grohăiau scuturaţi de pofte şi de dorinţă. Se zvârcoleau înnebuniţi de nerăbdare. Tremurau nehotărâţi.

Şi atunci sosea ziua aceea. O aşteptaseră fără încetare, o visaseră mereu, o ştiau dintotdeauna, dinlăuntrul lor. O simţiseră venind prin aburii fetizi ai mlaştinii, o simţiră căutându-i cu tentacule lunecătoare, strecurându-le în sânge şoapte, îndemnându-i, făcându-i să clocotească, să se smulgă, să se târâie gâfâind, fără odihnă, zi şi noapte, mai departe, mereu mai departe, departe…

Dincolo de apele putrede, fură nămolurile. Dincolo de ele, ierburile arse. Pe urmă, piatra. Şi, mai încolo, doar lamele fine şi tăioase ale pustiului.

Mulţi rămăseseră deja în urmă, încovrigaţi şi ţepeni, cu mlaştinile morţii în priviri. Vedea bine că erau din ce-în ce mai puţini şi mai obosiţi. Dar cei puternici aveau să ajungă dincolo! Cei care ştiau să lupte! Numai ei! Când nu mai avu nicio rezervă, îşi potoli foamea şi setea din cadavrele uscate şi zbircite, presărate pe cale. Dar nu se opri: nu trebuia să se oprească! Răbdă focul şi gheaţa. Fu lovit şi lovi. Fu muşcat şi muşcă. Dar supravieţui! Căci ghicea printre oglinzile înşelătoare ale oboselii, simţea parcă tot mai clar, pulsând înlăuntru-i, pasărea de lumină care se năştea.

Printre fantasmele oribile ale pustiului, înaintau fără răgaz. Într-o zi, ridicându-şi ochii, zări însă, cu priviri împăienjenite, în trupul devenind tot mai transparent al tovarăşului de drum, crisalida luminoasă: cu capul băgat sub aripă, tresărind prin somnu-i încărcat de vise de aur, pasărea din celălalt creştea tot mai limpede. Şi atunci ştiu că trebuie să-l gonească, să-l calce în picioare, să-l sfâşie şi să-i sugă zeama amară şi stearpă. Şi ştiu că el va ajunge. Va fi!

7

Văzu capătul, dar nu crezu. Le văzu, dar nu îndrăzni să creadă. Erau iarăşi doar mirajele pustiului, hărţuindu-l. Scuturat de febra halucinaţiilor şi aşteptării, tremurând de slăbiciune, se târa împins înainte de ultimele-i puteri, scuturat de spasme dezordonate.

Dar, oare, ce fel de miraj? Cum oare să existe un astfel de miraj? Aşa ceva nu s-ar fi putut naşte niciodată dintr-un miraj! înţelegea, printre lacrimi

de fericire, înţelegea… Aici era capătul călătoriei. Iată, le găsise. Erau ele, chiar ele. De o mie şi o mie de ori mai dumnezeieşti decât cele despre care vorbea povestea. Aşa cum nimeni n-ar fi avut puterea şi îndrăzneala să le descrie, să le închipuie, să le viseze. Erau chiar păsările. Le vedea plutind, auzea tot mai aproape filfâitul aripilor lor. Veneau să-l întâmpine, să-l ajute.

Şi atunci simţi pielea crăpându-i şi zeama mlaştinii izbucnind din el şi văzu pământul depărtându-se. Beat de fericire, agonizând, înţelese că îşi luase zborul. Că zbura!

Epilog

Plecaseră cohorte nesfârşite. Pieiră fără număr din ei. Dar, supunându-se genetic aceleiaşi legităţi milenare, ce menţinea echilibrul şi pacea pe planetă, între două civilizaţii atât de diferite, ajunseră destui ca să hrănească încă o dată păsările, strigându-şi cântecele în nesfârşitul văzduh limpede.

B. MIRCEA
ZÂMBETUL

Tovarăşul meu mă împingea insistent de la spate.

— Deschide-i ochii, îmi şoptea. Eu şovăiam. De ce, m-am gândit, nu face el lucrul acesta?

— Oricum, e un mort, i-am răspuns, îmi vine greu. N-a mai insistat. Ploaia luneca foşnind pe pânza cortului. Şi, curios, mi s-a părut’că timpul curge numai afară, pe când în cortul nostru se oprise în loc, iar clipa se dilata la nesfârşit.

De pe masă, în vecinătatea felinarului, imperturbabil, capul ne zâmbea străin şi potolit.

Toată ziua de ieri am fost mohorât; poate din cauza timpului mizerabil, poate din cauza oboselii. Cred că şi locurile în care ne aflam aveau o influenţă nefastă asupra nervilor mei. O lună de zile prin mlaştini… Şi ploile, şi ceaţa, noroaiele şi turbăriile tăcute şi triste, şi cerul acela pământiu, prăvălit peste întinderea de ape, şi liniştea sfâşiată doar de ţipete jalnice de păsări intirziate în drumul lor spre sud… Stuful ce-ţi taie mâinile, cămaşa care se lipeşte udă

de spate şi drumul până la bază, interminabil… Toate acestea, zic, s-au sedimentat încet, cu grijă, în sufletul nostru, făcindu-ne viaţa acolo de nesuportat, obosindu-ne.

Poate de aceea când am găsit în turbărie acel corp greu şi fibros ca un ghem n-am făcut altceva decât să-l luăm cu noi, neacordindu-i în plus nicio altă atenţie, cu toate că în configuraţia lui ceva mi-a atras atenţia din primul moment. Ce anume nu mi-am putut lămuri atunci. Şi apoi ştiam din experienţă că o simplă rădăcină curioasă ca formă şi îmbrăcată în materia aceea fibroasă poate trezi un interes nejustificat. Aşa că ghemul a căzut murdar şi nebăgat în seamă până a doua zi seara.

Venisem ostenit ca de obicei şi, pe deasupra, ud până la piele. Aprinsesem felinarul şi începusem să mă dezbrac când privirea mi-a căzut asupra lui. Am tresărit atunci, căci umbrele adânci şi negre, ţesute de neregularităţile ghemului, desenau – pe atunci nu mi-a venit a crede – un craniu omenesc. Deşi era nedesluşit, slab conturat; sau poate tocmai de aceea mi s-a părut groaznic. Nu sunt o fire prea imaginativă, dar în acel moment mi-am amintit de anumite lucruri care ne bântuie unele nopţi zbuciumate. A fost un moment de coşmar.

Toate acestea au durat doar o clipă, atât cât mi-a trebuit să-mi îndrept trupul, adică foarte puţin. Apoi am început să-l privesc cu interes, interes ce creştea pe măsură ce mă convingeam că într-adevăr înăuntrul său se află un cap de om, cu toate că unele aspecte, ca de exemplu, nasul foarte subţire, terminat sub bărbie, precum şi orbitele exagerat de mari şi depărtate mă puseră imediat în încurcătură. Iar apoi mă încercă o teamă nouă, necunoscută mie până atunci, teamă în orice caz nejustificată.

Citisem despre mlaştinile din Tolund şi de cadavrele atât de bine conservate scoase la iveală; cadavrele unor oameni morţi cu veacuri în urmă.

Mă puteam gândi la orice şi chiar o făceam când am tresărit la glasul lui Sandu.

— N-aş fi crezut, îl auzii. M-am întors. Îl văzui oprit în uşă şi privind fix la capul de pe masă. N-aş fi crezut, spuse din nou şi se apropie de mine.

— Parcă eu… Îngânai. Cred totuşi că e un simplu joc de forme, o întâmplare. Vedem noi îndată, dă-mi un cuţit, am rostit repede, revenindu-mi. Am luat decis ghemul, l-am sprijinit bine şi, atent, cu ajutorul cuţitului, l-am crestat în partea superioară, făcându-i o incizie adâncă de un deget. Apoi am

apucat colţurile tăieturii şi le-am răsfrânt. Fibrele învelişului nu-mi permiteau mai mult. Am apăsat, tăind mai mult, până ce lama cuţitului fu stăvilită de ceva tare. Crucea am adâncit-o. Sandu urmărea atent operaţia. Palid, a apucat cu degetele colţurile de turbă şi, febril, a început să le îndoaie în sensuri opuse. Sub învelişul fibros se ivi o calotă de un galben strident, însemnată cu o cruce de cuţitul meu.

Era ceva la care nu ne aşteptam.

— Nu trebuie apăsat atât de tare, observă el. Îmi luă cuţitul şi începu să răzuie cu migală toată materia aceea fibroasă, dezgolind sub ochii mei, încă neîncrezători, o calotă craniană acoperită cu piele galbenă, apoi fruntea până deasupra orbitelor. Pielea se înnegri puţin. Am îndepărtat felinarul. Restul învelişului se. Desprinse uşor, dezvelind orbitele acoperite de pleoape cât palma, despicate în patru şi unite la mijloc, un nas ca o lamelă subţire, cu o mică valvulă deasupra gurii de un format omenesc, dar de un desen straniu, urechi mari şi sfirtecate.

Cred că o reacţie de repulsie îl determină deodată pe Sandu să-şi retragă mâinile, scăpând capul care se rostogoli huruind pe masă până ce pânza cortului îl opri cu faţa întoarsă spre noi, cu turba încă nedezlipită total, atârnându-i ca o barbă. O ureche i se rupse şi căzu cu un plescăit la pământ.

Totul fu împotriva nu numai a unor lucruri aşteptate, ci împotriva tuturor lucrurilor acceptabile. Dialogul dintre noi şi realitate se frinse. Să spun că am fost uluiţi ar fi prea puţin. Dacă aş afirma că am fost revoltaţi şi înfricoşaţi, aş fi poate mai aproape de adevăr. Nu vreau să analizez stările pe care ni le-a creat apariţia aceea stranie.

Ar fi destul de greu, cred, şi pentru o minte înclinată către analiză.

Oricum, două voci răsunară în acelaşi timp în cortul nostru.

— E om!

— Nu e om!

Niciuna nu afirma, niciuna nu o nega pe cealaltă, erau două întrebări.

Părerile au fost împărţite şi contradictorii. Se poate trage deci concluzia, că, dacă acel cap aparţinea unei fiinţe necunoscute, era al unei fiinţe cel puţin bizare. A semăna ca un cap omenesc şi a nu fi… Ceea ce vedeam real, palpabil era şi nu era om. Multe trăsături afirmau, dar la fel de multe contraziceau prima impresie, iar noi devenirăm atunci sediul unor furtuni ce mânau valuri de păreri între cele două maluri: e om, nu e om. Dacă

nu era om atunci ce altă fiinţă ar fi putut avea asemenea cap? Nicăieri şi niciodată n-am întâlnit ceva asemănător. Tovarăşul meu privea vrăjit capul. Faţa i se lumină şi se întoarse către mine brusc. Mă apucă de braţ şi şopti rar, cu o voce tremurătoare:

— Să ştii că nu e un pământean. Sunt sigur.

— Din altă lume!? am tresărit eu.

— Da, din alta. Apoi se repezi, apucă în mâini capul, îl rezemă pe peretele cortului, îl curăţă într-o clipită cu mişcări îndemânatice de resturile de turbă şi spuse repezit.

— Priveşte-l, convinge-te întâi că e un om şi după aceea vei spune la fel. Nu, nu te apropia căci de departe îţi scapă tocmai esenţialul: expresia. Priveşte, a murit fericit.

Şi, zicând acestea, Sandu apucă brusc cu stânga creştetul capului şi, sprijinindu-i bărbia cu dreapta, făcu să cadă toată lumina pe faţa misterioasă. Şi abia atunci am văzut că pe ea era întipărit un zâmbet. Dar ce zâmbet! Un zâmbet şters, o umbră de zâmbet, un zâmbet pierdut, doar spuma unor oceane ascunse de fericire. Era zâmbetul care destinde orice fibră, care relaxează orice muşchi, care încheie ochii venind ca o încoronare, atunci când toate dorinţele îţi sunt împlinite. Şi mi s-a părut atunci că e viu. Părea viu tocmai pentru că faţa lui păstrase acea geometrizare subtilă a vieţii interioare, era opera spiritului.

— Asta, vezi tu, asta înseamnă inteligenţă.

Sandu îşi venise cel dintâi în fire din zăpăceala produsă de apariţia acestui craniu neobişnuit şi, cum era înzestrat cu o pătrunzătoare intuiţie, şi-a dat seama de faptul care mie abia acum îmi devenise limpede. Era capul unei fiinţe cugetătoare şi nefiind pământean…

Temându-ne să nu fie o nălucire, ne-am plimbat degetele pe faţa lui netedă şi rece. Când mâinile ni s-au atins am tresărit. Apoi ne-am privit unul pe altul parcă pentru prima oară. Tovarăşul meu schiţă un surâs.

— Din cauza concentrării, zise.

Acum stătea în spatele meu şi voia să-i desfacă pleoapele, să-i vadă ochii şi mi s-a părut atunci că dorinţa lui e marcată parcă prea mult de interesul omului de ştiinţă. Dar aceasta era şi dorinţa mea. Şi, văzând că ezit. Sandu îşi luă inima în dinţi şi încercă să împingă spre extremităţi cele patru pleoape cartilaginoase, reuşind fără mare greutate. Ele lunecară, lăsându-ne

dezamăgiţi în faţa unui amestec vişiniu cu reflexe sticloase. Nu ne aşteptam ca ochiul celălalt să fie nevătămat. De aceea l-am deschis fără mare emoţie, iar când pleoapele se desfăcură puţin, un licăr răsări printre ele. Am adus felinarul mai aproape şi atunci o fulgerare lăuntrică trecu învăluind pupila enormă, apoi se stinse. Am căutat poziţia în care felinarul producea acel licăr şi am găsit-o cu satisfacţie. Sandu se apropie de cap şi îmi spuse că în interiorul ochiului vede o imagine. Apoi a întărit cele spuse. În ochi, pe retină, era întipărit un ţinut bizar. Neîncrezător, m-am temut să nu se înşele. El îmi ceru însă să deplasez felinarul mai sus şi-mi dădu detalii.

După spusele lui, priveliştea era a unei liziere de un verde crud, cu arbori uriaşi. În aer erau încremenite nişte păsări. Din anumite motive deducea că se încăieraseră. Se încăieraseră poate pentru un stârv cocoşat, descărnat parţial, ce zăcea în apropiere. Spre margini imaginea se estompa, pentru ca mai apoi să se şteargă total; totuşi înbr-o latură desluşea altceva, o siluetă ce sugera vag un om. Era însă mult prea în umbră. Cum stăteam în spatele lui, am putut observa că se uita în ochi din partea lui dreaptă, aceasta fiind poziţia de care ne cramponasem pentru a nu pierde prima imagine. Am deplasat felinarul de la dreapta spre stânga şi l-am întrebat dacă vede ceva nou.

El însă îşi trase brusc capul şi uitându-se la1 mine fix, spuse:

— La marginea pădurii e un om fosil sau cam aşa ceva. Apoi se concentră iar asupra imaginii. Aceasta însă dispăruse, căci eu, izbit de cele relatate, mişcasem felinarul. Am căutat din nou poziţia şi, când am găsit-o, Sandu mă strânse de mâna liberă cu o neobişnuită putere.

— Da, e un om fosil, iar în stânga ceva ce străluceşte. Cu toate că am deplasat felinarul el nu mai văzu nimic, din cauza încordării ochii îi lăcrimau. Sunt uluit, mai zise, uite-te şi tu. Îmi luă felinarul.

După câteva licăriri fugare, imaginea a apărut. Era întradevăr marginea unei păduri abundente, cu ierburi mari la poale ca un început de savană. Imaginea se deplasa spre stânga, după cum Sandu deplasa felinarul. Apărură şi păsările şi hoitul, şi acel om preistoric ce târa după el o ramură uriaşă plină de cuiburi sau de ştiu eu mai ce… Imaginea era izbitor de veridică, iar detaliile excepţional conturate, încât era evidentă atitudinea lui şovăitoare. Se uita fix la mine şi am crezut la un moment dat că va scoate un strigăt gutural şi va dispărea în desiş.

Felinarul se mişca spre stânga şi imaginea se deplasă, astfel că în curând el se pierdu în dreapta şi corpul acela strălucitor despre care pomenise Sandu se ivi în întregime.

Era o navă cosmică frântă, prăvălită peste picioroangele ei enorme. De la rachetă spre mine, prin iarba înaltă era un culoar îngust. Neîndoios că pe acolo se târâse cineva, şi acela fusese omul nostru, ca să fiu complet, cerul era senin iar soarele, după strălucire, era la răsărit.

Vreme de un ceas am privit cu rândul, descoperind noi detalii, dar principalul e ceea ce v-am povestit. Vărul meu a tras cele patru pleoape peste ochiul întreg, apoi peste celălalt, a învelit capul cu o pânză, luată de la unul dintre cele două paturi şi l-a pus în rucsac. A agăţat rucsacul într-un cui din parul central, şi-a aprins o ţigară, s-a rezemat cu spatele de masă, şi trăgând un fum lung, spuse:

— Atunci când ochiul este excitat, pe retină se formeaza imaginea excitantă, o fotografie organică a realităţii. Graţie creierului, aceasta devine inteligibilă, interpretabilă. O construcţie specială a unui sistem nervos central ar putea păstra imaginea pe retină şi în creier chiar dacă ar interveni alţi factori perturbatori, de exemplu o altă imagine. Construcţia asta specială ar trebui să posede un sistem care în automatică se numeşte sistem de blocaj. Acesta ar putea fi anulat la nevoie.

Capul’ făpturii acesteia extraterestre poseda un asemenea sistem de blocaj care a fixat ultimele imagini văzute pe retină. Fiindcă omul căruia i-a aparţinut a murit, sistemul de blocaj n-a mai fost anulat. Sandu se întoarse spre mine, care-l ascultam de pe marginea patului.

Tot ce-am văzut noi e ultima lui reprezentare a realităţii, înţelegi?

De aceasta eram convins. Că fusese înzestrat cu acea extraordinară facultate nu-mi rămânea decât să-l cred pe Sandu. În fond şi el făcea doar o presupunere pentru a-şi explica strania imagine remanentă.

Am stins felinarul şi ne-am culcat. Eram neliniştit. Aveam senzaţia pe care ţi-o dă un lucru neterminat. Ceva mă irita.

Curios era că nu mă frământa atât acel craniu, cu toată senzaţionala-i apariţie, ci altceva: zâmbetul. Omul acela murise, zâmbind. De ce? Ce poate fi mai rău decât moartea şi totuşi, şi totuşi…

Zâmbetul lui pe cât era de imaterial, pe atât era de expresiv, aş putea spune elocvent chiar. Însă era în el, în afară de relaxarea supremă, şi ceva

greu de definit.

Chipul uman poate exprima foarte multe… Un zâmbet, un rictus, câte nuanţe nu pot avea. Şi fiecăreia nu-i exclus, cred, să-i corespundă situaţii precise. Greutatea însă intervine abia atunci când vrei să le explicitezi; îţi dai seama că, la un moment dat, ceva îţi scapă, reproducerea pe care vrei s-o faci în cuvinte iese schiloadă, falsă, mincinoasă şi încerci din nou, şi iar, concentrându-te în aşa măsură încât până la urmă retrăieşti situaţia, te transpiri.

Zâmbetul îmi persista în memorie şi mă irita. Tocmai pentru că nu-l puteam îngloba în sfera explicitării. De aceea, fără voia mea, situaţia mă ţinea treaz.

Priveam din ce în ce mai neliniştit la imaginea virtuală a zâmbetului. O stranie tulburare mă cuprindea, căci simţeam cum cineva nelămurit mi se substituie.

Şi, deodată, o pierdere treptată a sensibilităţii trupului, ca în narcoză, apoi dizolvarea, apoi singurătatea unor spaţii fără limite, apoi, din neant, Pământul, apoi, înainte de a muri, omul acela fosil.

Şi peste toate, un zâmbet. Infinitului, nemuririi, un zâmbet… Apoi, din nou trupul mi se închegă deodată. De data aceasta uşurat, ca descărcat de o povară.

Înţelesesem.

M-am răsucit căutându-mi tovarăşul. În lumina difuză a dimineţii am descoperit că pe chipul său era întipărit un surâs. Zâmbetul acela.

ALEXANDRU MIRONOV
NEMĂSURATE CHINURILE LUI

Poteca urca ocolind molcom coamele arse. În vale, un şirag de sate şi mănăstiri se întindea ca o iederă către virfurile domoale ale Athosului. Dinspre Thessaloniki vântul aducea mirosul sărat al Egeei. Mai avea muntele

şi izul dulce al primăverii calde ce se instăţiânea peste pământul Greciei.

Gunter îşi reluă drumul înspre culmea roşcată. Nu departe, sub un umăr de stâncă, un pâlc de brazi adăpostea vechiul schit. De acolo puteai cuprinde cu privirea întreaga vale, un uriaş amfiteatru natural, în care, în această seară, se va juca un spectacol unic: luminile învierii pe Athos, muntele sfânt.

Urca uşor, cu plăcere, drămuindu-şi răsuflarea cu ştiinţa celui obişnuit cu munţii. Urca şi cobora de ani şi ani, de când cercetările lui îl duceau pe tărâmuri ciudate, cu nume străine şi vechi de la facerea lumii… Chichen Itza, Tiahuanaco, Baalbek şi acum, acest ciudat Xeparos, gândi, aici, unde nimeni nu mai credea în descoperiri de răsunet. Iar înscripţiile în această greacă arhaică sunt tulburătoare şi vorbesc despre întâmplări petrecute înaintea războiului troian, poate chiar înainte de Micene… Zări în uşa schitului veşmântul alb de în al lui Ghiorghios şi grăbi pasul.

„Sunt Ghiorghios, robul lui Dumnezeu, îi spusese călugărul la prima lui vizită pe coama asta singuratică, Cel de sus mi-a luat lumina şi nici cuvintele nu mă mai ajung…”. Îi pipăise faţa cu degete lungi, blânde, sensibile. „Vii de departe, străinule, şi nu ştiu de ce vii, dar în lăcaşul Domnului meu fii bine venit”, îi psalmodiase parcă Ghiorghios, robul lui Dumnezeu, într-o greacă schimbată, cu multe arhaisme şi de un farmec aparte.

Îl întâmpina de atunci în fiecare seară, simţindu-i apropierea cu mult înainte ca el să atingă liziera micii păduri. Nu-i mai vorbise, cuvintele nu mai aveau pentru Ghiorghios nicio însemnătate, îi aranja doar, de fiecare dată, patul în mica chilie albă, punându-i pe laviţa de lemn o pâine albă şi o carafă cu apă de izvor. Îşi vedea apoi de treburile lui prin curte sau oficia în minuscula capelă a schitului. Şi, de aproape o lună, de când Gunter urca la schit, nimeni nu-i mai deranjase.

Ajunse la poarta scundă de lemn şi puse, în semn de salut, o mână pe umărul călugărului.

— Să mergem înăuntru, îi vorbi Ghiorghios, astăzi am multe de făcut, e seara Domnului.

Parcă puţin schimbat, un uşor tremur al obrazului şi, parcă, un licăr al privirilor îngheţate îi trădau neobişnuita nelinişte. Intrase grăbit în schit şi Gunter putu curând să vadă florile lumânărilor în întunericul capelei. „Luminează flăcările sfinte în întunericul pe care ţi l-a lăsat Dumnezeul tău, Ghiorghios?”, ar fi vrut Gunter să-l întrebe, dar noaptea călugărului era şi o

noapte a liniştii fără sfârşit. „Şi poate şi a iertării, gândi, şi surd şi orb, el îşi venerează stăpânul”.

Deasupra Athosului se aprindeau lumânările stelelor. Întunericul coborî. Veni şi liniştea, totală, atotcuprinzătoare. Apoi începu plânsul clopotelor. Veni de jos, dinspre Peloponez, cuprinse muntele şi se rostogoli către Balcani. Cerul se răsturnă, căci luminile stelelor porniră să se mişte în văi, îndreptându-se, oşti de licurici tremurători, către biserici şi mănăstiri. „Grecia serbează”, se gândi Gunter, privind miile de lumânări aprinse din miile de mâini, şi pe care paşi cucernici le îndreptau spre casele zeilor. „De mii, de zeci de mii de ani Homo Sapiens aduce ofrande idolilor, lui Zeus, Jehova sau Buda. Şi cred, toţi cred, dintotdeauna au crezut Marele Neadevăr. Curată e credinţa lor, şi puternică, un fel de mare încredere, cutremurătoare.”.

Simţea urcând până la el, odată cu dangătele clopotelor, acea efervescenţă a purificării celor de jos. I se păru chiar că aerul în jurul său se încălzise. Îşi şterse fruntea de sudoare şi îşi întoarse privirile către capelă. Alb, imaculat, aşezat în faţa icoanelor vechi şi strâmbe, Ghiorghios, robul lui Dumnezeu, oficia psalmodiind versete vechi şi ciudate. Cuvintele ritului i se părură lui Gunter străine. Se apropie de uşa capelei şi îşi dădu seama că totul în jurul lui se înfierbântase şi că un fel de strălucire învăluia altarul. Mai făcu un pas şi fu oprit de apariţia unei irizaţii ce învăluia naosul.

În jurul lui Ghiorghios se ivise un hallo alb, icoanele străluceau, căldura devenea insuportabilă. Uimit, Gunter înainta spre călugăr, dar un zumzet ce se auzi din spatele pronaosului îl făcu să se întoarcă. Şi atunci, brusc, un fulger izbucni, orbitor, şi un huruit asurzitor scutură din temelii micul schit. Instinctiv îşi acoperi privirile, iar când, după câteva clipe, deschise pleoapele, pete colorate îi jucau în faţa ochilor. Se răsuci din nou spre altar – şi pe retină i se întipări o privelişte incredibilă: înalt, subţire, cu braţele întinse spre cer, cu o coroană de spini deasupra frunţii însângerate, cu privirile înnegurate de durere, îmbrăcat într-un giulgiu de lumină, se desena în dreptul altarului cel despre care vorbeau legendele acestei nopţi.

O tăcere grea se înstăpâni. Într-un târziu, apariţia psalmodie încet într-o limbă dulce şi veche, îşi plimbă privirea însângerată pe lemnul afumat al icoanelor, apoi coborî încet braţele şi îşi şterse picăturile de sânge de pe tâmple.

Înmărmurit, npvenindu-i să-şi creadă ochilor, Gunter îl observa cum

prinde consistenţă. În spatele lui, şi prin el, îl mai putu vedea câteva clipe pe Ghiorghios, încremenit şi el până când aparaţia începu să devină materială, aureola ce-l învăluia se şterse treptat, iar glasul ce psalmodia prinse să se desluşească. Cuvintele curgeau parcă plânse, străine, ’dar parcă ştiute şi, revenindu-şi încet din stupoare. Gunter îşi dădu seama că le-a mai întâlnit şi că le înţelege.

— Fierbinte, îngrozitor de fierbinte, ca focul din gurile vulcanilor, plângea străinul. Mă arde corpul, şi părul, şi ochii mă frig… Şi iar am alergat în van, nu, nu aici trebuia să ajung… Iar ei au să vină iar, îi simt, sunt pe urmele mele şi iar au să mă prigonească, ca o haită de câini flămânzi…

Şopti apoi ceva de neînţeles şi îşi roti din nou privirile prin încăpere. Atunci îl zări pe Gunter şi se cutremură.

— O, străinule, iartă-mă, cânta el parcă, te-am speriat îngrozitor. Nu, nu te teme, adaugă, nu sunt zeu, nici idol, sunt muritor ca şi tine… Vin, însă, de departe, de tare departe, nici nu poţi să-ţi dai seama de unde vin, tocmai de dincolo de coloanele lui Hercule… Nu, nu sunt viziune, străinule, priveşte-mă, sunt om…

Tăcu, lacrimi şi sânge i se amestecau pe obraji. În palmele străpunse se Vedeau urmele cuielor.

— Vii de pe cruce? murmură Gunter.

— De pe cruce? Da… nu, de fapt, vin dinainte de asta…

— Şi rănile? Maria, învierea s-au petrecut toate?

— Rănile? Uite, rănile poţi să le vezi, sunt de la răstignire… Maria… nu, nu exista Maria… doar în poveştile voastre, aici am auzit de ea, orbul mi-a spus-o, altă dată, când am mai fost pe aici. Căci am mai fost, nu ştiu cum se întâmplă, aici vin mereu… De mult sau de curând, nu ştiu, nu pot să-ţi spun, eu şi ceilalţi am pierdut firul timpului.

— Ceilalţi?

— Da, soldaţii, apostoles, paznicii m, aşinji lui Cronos. Trebuie să vină, ai să-i vezi. Sunt necruţători, dar tu să nu te temi, ţie nu ţi se va întâmpla nimic… Pe mine mă caută, numai pe mine, Jeezuz, urmaşul lui Cronos, pe mine au să mă chinuie, au să mă tortureze iarăşi… cei doisprezece paznici, doisprezece criminali care mă pedepsesc ca pe Kirestos cel răzvrătit, prizonierul lui Cronos… Aşa mă şi strigă apostoles, fiarele: iată-l pe Jeezuz, ardeţi-l cu săbiile înroşite în foc pe noul Kirestos, răstigniţi-l, sfărâmaţi-l pe

noul răzvrătit, pe cel care cutează la puterea marelui Cronos…

— Atunci, tu nu eşti Iisus Cristos, străine? Nu despre tine vorbeşte Biblia creştinilor?

— Cartea cu legende? Mi-a vorbit orbul despre ea… Nu ştiu, poate că da… ştii, am fost cu adevărat pe cruce, ridicat pe Golgotha, lângă Fenicia. Ajunsesem acolo printr-o manevră greşită a maşinii… Cronos era plecat de sute de ani, sau poate de mii, maşina lui rămăsese la noi în Atena, păzită de cavaleri, apostoles…

— În Atlans? Tu vii din Atlans, călătorule?

— Din Atlans, străine, din marea cetate de bronz şi aur. Atlans, leagănul şi mândria lumii… Şi, ca urmaş al lui Cronos, puteam ajunge în apropierea maşinii. Nu ştiam s-o mânui, nimeni nu ştia, iar Cronos îi ameninţase pe străbunii mei că praf şi pulbere se va alege de ţară dacă cineva s-ar apropia de turn…

Două găuri înfiorătoare i se căscau în picioare. În ochi îi stăruiau flăcări de durere. Continuă:

— Eu am călcat porunca, străinule, am intrat în turnul maşinii. Apostoles m-au urmărit, toţi doisprezece, au intrat odată cu mine Peer şi Tomaz şi Pael şi toţi ceilalţi, necruţătorii… Şi am pornit maşina, om bun, ei alergau după mine, încrâncenaţi, îngrozitori… M-am trezit în Ghetsemani, ei erau toţi cu mine, n-au îndrăznit să mă atace, erau în jurul nostru prea mulţi soldaţi. Soldaţi romani, n-am aflat niciodată de unde veneau pentru că ţara asta, Roma, n-a existat niciodată. Şi atunci apostoles m-au vindut legionarului din Pont, lui Pilat. M-a trădat Iudas, blestematul… Cei de acolo m-au urcat pe cruce… apoi, nu ştiu ce să-ţi spun, cred că tot maşina lui Cronos ne-a mişcat din ţara aceea. Mi-am revenit, aici, pe muntele ăsta, atât de departe de ţara mea… asta, dacă orbul a spus adevărul. Mi-a mai spus orbul că istoria de pe Golgota s-a întâmplat demult de tot, de mii de ani, dar nu pot crede. Nu o cred nici ceilalţi, câinii, deşi puterile şi voinţa lui Cronos sunt nemăsurate.

În faţa altarului fuioare de lumină porniră să se ridice către cupolă.

— Iată-i, vin, curând au să fie aici. Şi iarăşi chinurile, iar fuga şi deznădejdea, ah, dacă ai înţelege… Dintr-un loc sar în altul, oamenii sunt uneori ciudat de străini, alteori par mai apropiaţi de cei de-acasă. Cel mai adesea Cronos ne lasă acolo unde sunt mulţimi de oameni, poate că aşa-i ţesută vraja, să fim atraşi de cei mulţi. De gândurile lor sau de respiraţie sau,

poate, de credinţa în zei. În goana asta fără sfârşit am întâlnit popoare negre şi popoare galbene, şi din cei cu pielea roşie, pe care îi ştiam dinainte. Dar niciodată nu am ajuns înapoi, acasă. E drept Că uneori simt apropierea Coloanelor lui Hercule, dar nu rămân atunci în realitate decât câteva clipe, sub mine se rostogolesc întotdeauna valurile mării, nu poate fi acolo ţara mea. Niciodată nu ne-am mai întors în cetatea de aur şi bronz, leagănul lumii. Spune, nu-i aşa, străinule, o ţară atât de mare şi puternică nu poate să dispară dintr-odată…

Lumina altarului devenise orbitoare. Acelaşi huruit întunecat cutremura din temelii bătrânul schit. Gunter privea cu ochii măriţi de uimire siluetele ce păreau să apară din neant. Iată-i, înzăuaţi în bronz, cavalerii, apostolii legendelor creştine, prind consistenţă, se ridică ameninţători, armele din mâinile lor se materializează.

— Aah! urla Jeezuz. Iarăşi… vin, uite-i, spadele lor au să mă străpungă, fără cruţare, iarăşi, fără sfârşit, până când, ah. Până când, Cronos, am să plătesc? Până când am să rătăcesc sângerând peste istoria lumii? oh, stăpânule Cronos, dar ei, ei n-au nicio vină, iar tu îi sileşti să mă ucidă mereu, iarăşi şi iarăşi şi iarăşi… Şi au să alerge turbaţi după mine, departe de tărâmul şi de cetatea lor. Ţara, pământul lor, dă-le-o părinte, căci numai eu am greşit, lasă-mă să pătimesc, chiar pe cruce, dacă trebuie, dar dezleagă-i pe ceilalţi… Peer, nu, aah! răcni înfiorător când sabia unui cavaler întunecat se abătu asupra-i.

O explozie orbitoare îl învălui. Dispăru într-un giulgiu de flăcări. Ceilalţi se stinseră şi ei cu încetul: întâi Peer, cel pe nedrept socotit Credinciosul, apoi Judah, Toomaz şi, unul după altul, se şterseră cu toţii.

Biserica rămase întunecată. Câteva lumini mai pâlpâiau în şfeşnice. De jos, dangătele clopotelor urcau, asurzitoare şi stăpâne. Ghiorghios se ridica. Înainta prudent, tremurând de epuizare. Faţa îi strălucea, o credinţă de o forţă neomenească îi lumina trăsăturile.

— Mare şi nemăsurată este voinţa Domnului! Şi fără de margini e bunătatea sa. Şi de netăgăduit chinurile fiului lui. Acolo stă salvarea. În numele tatălui şi al fiului şi al duhului sfânt…

— Amin, îi spuse Gunter orbului şi surdului, gândind că, într-adevăr, nemăsurate şi de netăgăduit au fost chinurile fiului. Şi mai sunt şi, poate că vor fi de-a pururi, căci vraja atotputernicului Cronos împinge timpul înainte şi

înapoi, de-a valma. Iar goana ucigaşă, durerea, sângele, cruzimea, răzbunarea, se vor repeta pe planetă ani şi ani, sute şi mii, până când Jeezuz sau apostolii vor putea să moară. Dacă vor putea vreodată! Sau, poate, până când se va defecta maşina Veşniciei… Cât despre calea de întoarcere, nu, asta nu exista. Căci acum unsprezece mii de ani, din motive necunoscute, strălucitorul Atlans a dispărut într-o explozie de o forţă fantastică. Valurile oceanului s-au îndreptat atunci, din toate părţile, către insulă şi au măturat, nivelat şi ascuns în sânul lor acea misterioasă şi legendară civilizaţie a atlanţilor. De la ei pornise lumea, de acolo se răspândiseră rasele. Şi tot de acolo, iată, negura şi durerea credinţei s-a aplecat peste planetă. Dintr-o greşeală a lui Cronos, stăpânul atotputernic, din vina fiului cel slab sau poate, a maşinii oarbe, cruzimea, sângele şi credinţa s-au răspândit, încet, în lume.

La picioarele muntelui balaurii de lumină părăseau acum bisericile, îndreptându-se către poale. Credincioşii îşi consumaseră credinţa, se încărcaseră de lumină, miracole şi sunete şi, ameţiţi de aromele smirnei şi tămâiei, coborau acum spre satele de sub păduri. Deasupra micului schit o geană de lumină se colora îndărătul crucii. Muntele Athos năştea răsăritul.

MIRABILA FĂPTURA

I

1946, atolul Bikini, mic petec de rocă şi coral, pierdut în imensitatea Pacificului. Razele soarelui binecuvânteagă, după o multimilenai a tradiţie, clorofila şi sângele animal, când, iată, o imensă ciupercă de fum şi foc ţâşneşte spre cerul albastru, întunecă lumina solară, se dilată monstruos şi ameninţător, capătă cele mai îngrozitoare culori pe care le-a văzut vreodată omul, apoi târâie după sine un zgomot de apocalips, de prăbuşire a temeliilor lumii, de iad şi întuneric.

În zecimea de secundă următoare centrul insulei a apărut sfârtecat, rocile contorsionate, un caier de foc şi un imens crater, deschis ameninţător, păreau să prevestească planetei Pământ zile înspăimântătoare. Spre marginile atolului fauna şi flora au dispărut instantaneu. Doar pe ţărm, câteva animale de experienţă, aduse de Homo sapiens (?), au scăpat pentru un moment de

moartea pusă la punct de stăpânul planetei. Aceste vietăţi au supravieţuit însă doar câteva minute, ceasuri sau zile, apoi s-au stins, flatând orgoliul descreieratei făpturi raţionale.

Dintre ele au rămas, totuşi, în viaţă nişte porci, făpturi de construcţie simplă, neruşinată şi insensibilă la marile invenţii. Guiţând vag, ei au început imediat să râme veseli solul radioactiv. Generaţiile următoare acestor porci s-au simţit perfect şi au trăit până la adânci bătrâneţi, născând cute pe frunţile întunecate ale militarilor şi atomiştilor. Nu cumva?

Ei, da, poate. Căci, dacă n-ar fi aşa, nu ne-ar mai rămâne decât consolarea că numai pielea groasă a porcilor fereşte de dezastre.

ALEXANDRU MIRONOV şi ION ILIE IOSIF

LA MULŢI ANI, 2000!

Bun venit, bun venit, tii, ce mă bucur că vă văd, stimaţi pionieri şi şoimi ai patriei, eu sunt Neluţă-Protocol, la dispoziţia dumneavoastră… Nu, nu sunt obosit, ce, 30 de delegaţii de azi dimineaţă până acum vi se pare mult? am o rezistenţă de fier şi pe urmă nici n-aţi găsi pe altul dispus şi informat ca mine să vă primească; asta mi-e meseria şi dacă nu mi-o fac… Aşadar, revista noastră sărbătoreşte astăzi o jumătate de veac… ştiaţi? ia te uită, credeam că numai eu le ştiu pe toate… şi îl sărbătoreşte prin muncă, aşa a vrut redactorul nostru şef… Pentru număru1 festiv totu-i gata, acuş-acuş le pică abonaţilor revista în teletransmiţătoare… Nu, nu lucrăm în asalt, ăsta-i obicei depăşit, tovarăşu’ pionier, nu ne lipseşte decât ultima povestire de anticipaţie, acu’ ne-o aduce specialists… da, sigur, şi aici trebuiesc specialişti… vine precis, e inevitabil ca o durere de măsele şi când vine, pac, revista-i gata… Ne aflăm vasăzică la etajul 50 al Palatului Presei, pe geam se văd munţii, jos lacul de acumulare de pe Dâmboviţa… nu-s romantic, tovarăşa şoimiţă, da’ aşa le vorbesc la toate delegaţiile, câştig şi eu o pâine… lângă noi este redacţia „Scânteii Tineretului”, trei etaje dedesubt sunt ocupate de, Scânteiau, peste noi nu mai este decât revista „Aviaţia”, mai jos se fac toate cele 1 882 de publicaţii româneşti, parterul şi cele 10 etaje din subsol sunt ocupate de Computerul central, care verifică, acceptă, normează şi pontează munca

noastră… Tovarăşu’ şoim… Petlică… Încântat… Neluţu… dacă vreţi să mergeţi într-un loc… uite, uşa cu nenea cu pălărie… nu, nu, vai de mine, nu aia, acolo stă şefu’… ne rade dacă-l deranjăm… da, da, chiar el, ciberneticianul cu Premiul de Stat, nu zic că nu-i grozav, dar ne temem toţi de el, nu pot să vă explic de ce, la mine numai când se uită prin ochelarii ăia de pe vremea lui Pazvante mă îngheaţă ca la Pol, mă scurt-circuitez, ce mai… Nu ştiţi cine-i Pazvante? Nici eu, cred că-i unul mai de demult, poate primul redactor şef al revistei… da1 Pol ştiţi ce este? Cum, magnetic? Aoleu, nu-mi mai aplicaţi, uitasem cu cine stau de vorbă… Câţi ani are şefu’? EJu ştiu, vreo 25, păi să facem socoteala: e şef la noi de 8 ani, cje când a terminat facultatea, atunci i s-a născut şi băiatul… Sigur că e însurat de mai înainte, nu ştiu de când, tovarăşa piojileră, cu precocii ăştia nu poţi să ştii niciodată… da, şi doctorat Premiu de Stat, toate, da* eu tocmai d-aia tremur, că prea se pricepe, şi când te sfredeleşte cu ochii ăia îţi dai seama că ştie totul… Aa, să trăiţi, să trăiţi tovarăşu’ redactor şef, aceasta ekte Comisia Tehnico-Ştiinţifică a pionierilor şi şoimilor patriei, ziceţi, măi, pardon, stimată delegaţ*ie,* ziceţi bună ziua… ei sunt schimbul nostru de poimâine, pardon, de mâine… uff, a trecut, ce v-am spus cu… Vai de mine, unde se duce… Adică, vai de el… A intrat la Secţia de artă, iar îl face praf pe grafician, precis o pate ca săptămână trecută, harcea-parcea şi surcele de nuiele l-a făcut… „Astea-s desene, astea-s coperţi? operă de mâzgălici, stricător de hârtie… la decorat vitrine să te duci, la „Urzica”, nu aici, noi suntem firmă serioasă, tovarăşe, 25 de milioane de cititori, ne faci de râsul lumii, ne admonestează mereu Computerul central…” Uite aşa a ţinut-o, l-a făcut de două parale… de încasat eu am încasat-o că n-am putut să mă dau repede la o parte din dreptul uşii, constructorii de la Cosmo terra le-au făcut să se deschidă în afară… Păzea, iese… să trăiţi, s-a dus… păzea… salut… ăsta de-a ieşit al doilea, urlând, e pictoru’, seamănă cu Da Vinci: uriaş şi cu barba roşie… Ştiţi cine-i Da Vinci? Gata, gata, văd că ştiţi tot… Nu, lui Da Vinci nu-i curgeau lacrimile-n barbă… da’ graficianului nostru nu-i strică papara, şi săptămână trecută a ieşit urlând că nu-i vinovat, că el are imaginaţie da1 şi-a tocit-o aici, i s-a veştejit talentul cu ştiinţa noastră stearpă, că el pleacă la Tulcea, director de muzeu sau pe Amazoane, pescar de piranha… da1 a venit a doua zi cu nişte coperţi clasa-ntâi, chiar şi Computerul central a comandat pe display lumina violetă, bravo, adică… deci, critica e constructivă, ce credeţi, nu l-a mai auzit nimeni după asta vorbind de Amazoane sau ştiuci… Să

mergem mai departe… Nu, n-o luaţi pe-acolo, aia-i platforma de aterizare a rachetiştilor individuali… Tronc, na, uite-l că plonjează prin fereastră… mareri grădina lui dum… Să trăiţi, să trăiţi tovarăşu1… tot grăbit? tot-grăbit… aşa, bine că aţi oprit vâjâitoarea aia din spinare…

Simţeam că mă aspiră ca pe-un fulg. V-aţi întors de pe Lună" aşa-i? Cum de unde ştiu? păi eu ştiu tot, sau aproape tot* mă rog, că încă nu v-am citit reportajul despre Staţia de recepţionare a semnalelor extraterestre. A cţat chix staţia? Era doar un satelit pirat care făcea pe extraterestrul? Ha, ha, mă aşteptam, aşa le trebuie dacă-şi închipuie că tot ce zboară-i OZN… Şi acm, încotro, în Antarctida, de revelion, cu noi toţi? De ce în Kalahari? Scrie careva pe-acolo povestiri ştiinţificofantastice? Apropo, aţi adus povestirea pentru numărul festiv? Nu, nu, daţi-i-o lui Daniel, nu vă duceţi la şef, e un sfat sincer, are o dispoziţie că s-ar putea să faceţi revelionul pe fundul oceanului planetar… Bineînţeles, puteţi să mi-o lăsaţi mie, i-o dau eu… Să trăiţi foarte mult, la mulţi ani să… S-a dus… Mai bine, dacă vorbeaţi cu el vă făcea capul calendar: cuante, paradoxuri, papuaşi, megaliţi, bilobiţi şi trilobiţi, panspermie, mimetism, homomorfism, sky-trap… v-ar interesa? ce v-ar interesa? Mă rog, de-acum e prea târziu, şi-a luat tălpăşiţa… Mai bine să intrăm aici… Adică nu intrăm că ne obosim degeaba… Aici îşi au sediul celebrii reporteri Petre şi Costică, chimistul şi geologul nostru… Din păcate lipsesc acum… nişte tipi straşnici în general; în biroul lor poţi să ai cele mai surprinzătoare surprize: bolovani din Carpaţi, eşantioane de pe Lună, holograme fel de fel – una, mare cât peretele, cu straturile din care-i alcătuit Pământul, alta cu un gheizer din Islanda, de erupe mereu, apă fierbinte, bineînţeles… Sigur că-i pozã, da* pe Daniel, într-o zi de leafă chiar l-a opărit. Foarte bizar, cu ăştia doi nu ştii care-i adevărul… Au şi o sondă care simulează erupţia, mereu îl păcălesc pe Computerul central. Le-a şi chemat pompierii în câteva rânduri şi pe urmă i-a pus să plătească deplasarea… Ultimele două luni n-au luat niciun ban… E-un birou nostim, ce mai… Cred că şeful special i-a trimis, ca să scape de ei – da' asta rămâne între noi – geologul e la NASA, detaşat pentru un an, scrie de departe, chimistul e pe o platformă petroliferă în largul Mării Negre, şi asta ne dă, la cei de aici, un sentiment de siguranţă… Feriţi-vă! Titino, plezni-ţi-ar perna de aer, nu te uiţi pe unde circuli? Omori copiii! S-a dus… Asta-i curiera noastră, tovarăşa Titina, nu se desparte de trotijet nici când circulă pe culoare, cică aşa câştigă timp… Fleacuri… papă

metanol, combustibil de valoare în perioada asta de criză… Văd că nu-i zice nimeni nimic… Descurcăreaţă, descurcăreaţă… Tovarăşa şoimiţă, tot… acolo unde-i uşa.

Cu o tanti pe ea… Daa, unde rămăsesem… A, la biopsiho, aşa-i spunem noi biroului unde creează reporteriţele noastre, specialiste în psihologie şi genetică… Poftiţi, intraţi, priviţi… Tovărăşica de la biroul acela, scufundată în gânduri, este omul cel mai curajos de pe Pământ. Gât o vedeţi de mică şi de subţirică e singura care-l înfruntă fără teamă pe şef. Mai acum câteva zile îi zice: „Tovarăşa, pe data de 10 plecaţi pe Staţia orbitală Argeş-2, unde cosmonautul Mario se antrenează în condiţii de imponderabilitate, iar dumneavoastră o să… „Ei bine, n-o să credeţi, nici nu l-a lăsat să termine şi, cu vocea-i suavă, i-a susurat angelic: „Sigur, tovarăşul şef, plec imediat, numai o să vă rog pentru un mic răgaz, cât să-i aduc pe cei şase copilaşi aici, să vi-i las în grijă, chiar dacă-mi sângerează inima la gândul că-i părăsesc în restrişte, da1 ce contează, datoria şi dorinţele şefului înainte de toate, o să-i hrăniţi dumneavoastră, celui mic să-i daţi să sugă, fiindcă nu s-a inventat încă alăptatul prin teleportare, cu ceilalţi să vă jucaţi – că ştiu cât vă plac copiii – de-a racheta şi de-a hoţii şi vardiştii şi…” Şi din nou mi-a zăngănit capul, fiindcă şeful n-a mai aşteptat finalul, iar eu n-am avut timp să mă dau la o parte, uşa baang, că ştiţi, v-am spus, tot Cosmoterraconstructorul… Ce spuneţi?? Să staţi de vorbă cu tovarăşa de la celălalt pupitru? Aceea slăbuţă şi negruţă? Este genetici ana, da1 nu puteţi vorbi cu ea. E o păcăleală… Nu, păcăleală e faptul că o vedeţi la birou… nu-i decât imaginea ei pe un holovideoecran, tovarăşa este la Bicaz, sub gheaţă, pe fundul lacului turistic, la serele hidroponice, meşteresc ceva acolo marii noştri geneticieni şi fata-i aşteaptă să ţipe: Evrika! Nu ştiu de ce „evrika”, eu nu-s profilat pe istorie… Zău? Arhimede? pe toate le ştiţi… Chestia cu imaginea holo este foarte hazlie. Colega noastră Domănica, o ştiţi, nu mă mir, are acasă un câine savant. L-a botezat Cromozom şi Cromozom ăsta ştie să formeze numărul redacţiei şi dacă nu-şi vede stăpâna pe ecranul televideofonului se pune pe urlat la Lună de scoală tot blocul… Şi atunci şefu’ a avut ideea cu holograma; când Cromozom formează numărul o vede pe fată scriind la pupitrul din faţă şi nu mai face scandal, se ghemuie în culcuşul său şi o aşteaptă să vină… Aşa că nu puteţi amorsa schimbul de opinii cu geneticiana, tovarăşu’ şoim Petlică… Vă preocupă domeniul O lăsăm pe altă dată că, uite, bate în curând pendula ora

douăzeci şi trebuie să ne îmbarcăm cu toţii pe naveta spaţială; înainte de miezul nopţii suntem aşteptaţi, toată redacţia, la Baza românească din Antarctida pentru revelion… Poftiţi mai departe… Uite, aici, de exemplu, este o secţie interesantă unde poţi să mori de râs dacă bineînţeles ai simţul umorului, ca mine… Da’ cei dinăuntru sunt vestiţi pentru deficienţele lor în această direcţie. Poate au avut şi ei aşa ceva, dar i-au lecuit vizitatorii, cei cu invenţiile. Ştiţi, aici este reprezentanţa OSIMului, aici vin oamenii cu tot ce le trăsneşte prin minte. Asta încă n-ar fi o nenorocire, numai că unii îşi aduc şi invenţiile cu ei. Numai cu perpetuum mobile vin, în medie, 416, 3 pe săptămână… Odată, ce-am mai râs, a intrat unul înotând. Nu, nu prin aer, asta am mai văzut noi, omul înota în apă adevărată, îşi adusese cu el mediul ambiant, ne-a inundat tot etajul. Computerul central a şi trimis prompt pompierii şi tot pe Petre şi Costică i-a amendat… inventatorul a şters-o ca un laş, pe geam a luat-o cu mediu ambiant cu tot, n-a mai auzit nimeni, niciodată, de el… De atunci, cei de aici fac idiosincrazie la apă, Daniel, de pildă, nici nu vrea s-o mai vadă-n ochi… Ia uitaţi-vă, unul, chiar acuma în ultimele ceasuri ale anului, n-au odihnă dom’le, creatorii ăştia… Alo, alo, tovarăşu1, hei, dumneavoastră, cel cu norişoru’, încotro? La OSIM? Ascultaţi-mă, veniţi în anul 2000, asta-i peste câteva ceasuri, acum degeaba vă duceţi la tovarăşul Toma N. Credinciosul. Parcă-l aud cântând pe nas: „Dumneavoastră? Daa? Plutiţi? Antigravitaţie? Nu se poate, regulamentul nu prevede existenţa antigravitaţiei! Norişorul pluteşteee? Ia să văd? Daa… pluteşte… Poate mi se pare… de ce pluteşte, de unde ştiţi că pluteştee, poate ni se pare la amândoi… Şi de ce-i roz norişorul care mi se pare că pluteşte? Ştiţi ce, veniţi luni la opt când se întruneşte comisia… dacă şi luni mai pluteştee, da1 nu cred, regulamentul interzice antigravitaţia… a Şi are dreptate, stimată delegaţie, vin pe-aici trăsniţi care mai de care… Dumneavoastră vi se pare chiar că pluteşte? Mă rog, delict de tinere e, o să vă treacă cu vârsta… Aha, vi s-au aprins ochii, vă place secţia asta, eram sigur… aveţi dreptate, e unitatea de memo ie, da1 de unde ştiţi? Adică dumneavoastră ştiţi tot, uit mereu că în comisia asta tehnico-ştiinţifică n-aveţi decât genii… Cum? asta o ştie oricine? la orice şcoală şi grădiniţă? Aveţi terminal de ordinator, zău? Şi cine lucrează la ele? Orice elev? şoim? Ce vremuri, ce vremuri! Mă rog, voiam să vă spun că orice schimbare survenită în orice domeniu al ştiinţei este automat transmisă de însuşi Computerul central direct în unitatea noastră de memorie, aşa că noi

suntem la curent cu tot ce mişcă sub soarele creaţiei… Aşa-i normal, spuneţi? De ce Aveţi dreptate, nu ne putem permite să prezentăm cititorilor o informaţie ştiinţifică răsuflată… Da’ tot am cu ce să vă dau gata: Aflaţi că noi îl folosim pe Champollion – aşa numim noi unitatea de memorie – numai pentru datele curente, restul luăm de la tovarăşu’ Borealu… Cine-i tovarăşu’ Borealu? Vedeţi că nu ştiţi chiar totul? Păi, ia să vedem. Cine a scris primul despre secarea bălţilor Dunării? Cine a făcut primele reportaje din fermele Saharei? Da, da, da după irigare… Aşa, vedeţi că ştiţi? Sigur că e din secolul ăsta. Tovarăşa pionieră, uitaţi că noi sărbătorim numai cincizeci de ani de la înfiinţare… Da, el este şi ştie chiar tot, absolut tot, orice vrei despre revista noastră sau despre toate revistele de profil asemănător, toate articolele apărute, toţi autorii, toate premiile Nobel, toţi inventatorii, toate descoperirile din toate domeniile… Şi-i mai rentabil decât Champollion, fiindcă nu consumă decât leafa, n-are nevoie de energie… Champollion e doar un preşcolar în comparaţie cu nenea Borealu, pardon, scuzaţi-mă, tovarăşii şoimi, n-am vrut să vă jignesc, ştiu că acum mai toţi sunteţi precoci, sunt pline şcolile şi grădiniţele de savanţi, ziceam şi eu aşa… Nici nu mai ştie omu’ ce să zică, vai de capu’ meu… Mă rog, ca să terminăm, tovarăşu’ Borealu ştie absolut tot, chiar Computerul central îi poartă pică, fiindcă dânsu’ îl corectează mereu, şi computerului nu-i place să fie corectat, se socoate infailibil… obiectiv este, recunosc, pentru că pe tovarăşu’ nostru Borealu nu-l lasă la vatră cu niciun chip, deşi strănepoţeii îl aşteaptă ca pe cireşu-n floare. Vă daţi seama, câte milioane de poveşti moderne ştie străbunicul! Ati cam obosit, dragii mei, vă înţeleg, este ora douăzeci, mai sunt doar patru ore din acest mileniu, toată lumea se pregăteşte de revelion, noi îl sărbătorim de ne sar ochii, v-am spus cum, da’ în curând va veni aici rachetocarul Palatului, un sfert de ceas până la navetă, o jumătate până la baza din Antarctida… Păzea! Iar Ti tina, îl remorchează pe Daniel, secretarul… Gata biletele, ai aranjat cu rachetocarul? Vai de mine, să n-afle şefu’… Nu dai nici lefurile?! Ai auzit vreodată de Legea lui Lynch? O să vină delegatul de la sindicat şi cu racheta şi cu lefurile? Sigur? Te cred, te cred, ştiu eu că te descurci până la urmă, dar ocoleşte biroul şefului, e mai prudent… Cel care stă căţărat pe scaun şi face pavoazare cu un ciocan în mână, după metode riguros antice este fizicianul, unchiul Podger, aşa-i zicem noi, fiindcă are mania lucrului manual, dar şi îndemânarea personajului din Mark Twain… nu-i din Twain? Din Jerome K Jerome Mă rog,

tot una… aşa-i, el scrie serialele de cosmogonie… Articole splendide? Zău Mă rog, chestie de gust… Şi-a dat cu ciocanu’ peste deget… Eram sigur… o să cadă şi cu scaunul… Da, tot el şi cu antigluonul Kappa T, la Măgurele, la IFA… Nu vă scapă nimic… Lucraţi şi voi acolo? Universule mare! în cercetare? Nu mai zic nimic… A căzut… s-a agăţat de serpentine, n-o să-l ţină, că-s de hârtie autentică, marfă rară… Nu l-au ţinut… A făcut zob parchetul şi de-abia l-am lustruit… Păi sigur, i s-a umflat degetul ca un balonaş, degeaba-l suge, nu-l drege, o fi crezând că descoperă un leac, aşa, hodoronc-tronc, cum a făcut-o cu teoria antigluonului… he, he, he asta-i altă gâscă… De ce ţipaţi la mine tovarăşu1, ce-s eu de vină? M-am uitat urât la dumneavoastră? Şi ce, v-am dat brânci cu ochii? Aşa-s ochii mei!… Nu daţi cu ciocanu’ că mă plătiţi de nou… Haideţi, tovarăşi, astupaţi-vă urechile, se cunoaşte că stă prea mult la IFA, nu ştie cum trebuie să te porţi în Presă… Uite, aici stau nişte oameni simpatici şi necăjiţi… Ca mine. Sunt şurubarii de la Cosmotehnium, celebrul supliment al revistei noastre… Sunteţi şi voi abonaţi? Şi faceţi şi colecţie? Mă aşteptam. De mult? Nu, numai de când ştiţi să citiţi? Cam de la vârsta de un an? Mare Cosmos, ce se întâmplă cu ăştia micii? Unde-i copilăria lor fericită? Ştiu scheme electronice şi încă se mai scapă-n pantaloni, joacă turca şi-şi dau doctoratul în filosofie… Sfârşitu’ lumii, asta el Aşa o arăta anul ăsta de spaimă, 2000! Vă spuneam de şurubari că-s necăjiţi, asta fiindcă le curg reclamaţiile gârlă. Cică aparatele pe care le propun ei nu merg… Ei şi? Ce dacă nu merg? Fiabilitatea… În plus sunt ocupaţi rău cu radioamatorismul… Pasiune veche, de pe vremea lui Pazvante… Da, da, primul redactor şef al revistei, nu sunt sigur da1 am să verific… Nu-i uşor să fii ocupat 24 de ore pe zi şi să primeşti QSL-uri până şi de pe centura de asteroizi dintre Marte şi Jupiter. Necazul lor mai nou este că toţi cititorii sunt în temă cu meteahna lor şi receptoarele cosmotehniumiştilor sunt ocupate cât îi ziulica de mare tot de reclamagii… Cruntă răzbunare… În biroul alăturat îl vedeţi, în primul rând, pe Mihăiţă. Îl puteţi găsi la noi la orice oră din zi, uneori şi din noapte… Nu, şcoala a pus-o în cui, a terminat-o, vreau să zic,

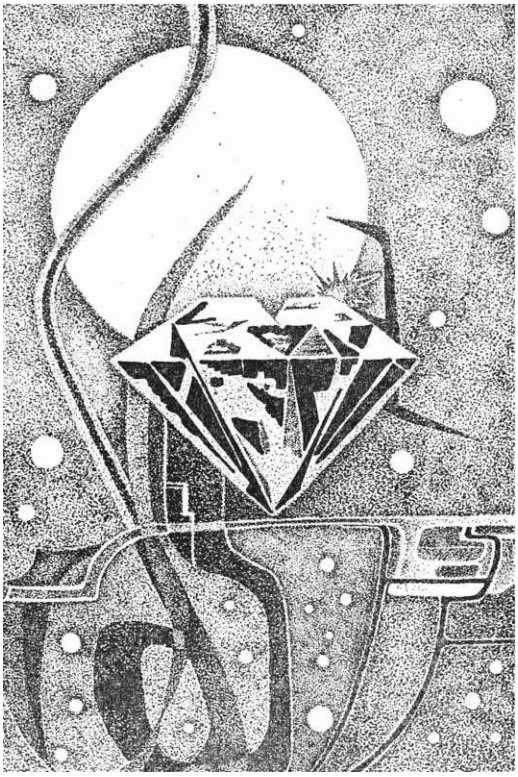

şi facultatea, acum îşi pregăteşte doctoratul în filosofie, are omul 9 ani şi vrea şi el să fie doctor ca toată lumea... Pe aici se-nvârte, hai să vă spun la ureche, pentru că avem liber postul de redactor şef adjunct, să nu-mi spuneţi Neluţu dacă n-o fi aşa... O să ne mănânce fripţi când l-or angaja, ăsta o să vrea să fim genii, ca el... Salut, arivistule! Ce faci pe la noi? La tăticu? Ia să-l vedem şi pe tăticu... Stimată delegaţie, cunoaşteţi pe tăticu1 lui Mihăiţă şi pe nenea Ţârcovnicu, tehnomachetatorii noştri... Nu, nu se bat între ei, vă înşeală perspectiva, se ceartă amândoi cu ordinatorul. Ei fac munca de concepţie şi terminalul ăsta al Computerului central are pretenţii de artă şi-i năzuros nevoie-mare... cu greu îi intră oamenii în voie... O dată l-au şi scos din circuit, au făcut machetarea de mână ca pe vremuri, nu s-a prins nimeni, Computerul central a semnalizat violet, bravo, şi pe urmă s-a aflat şi tot el le-a tras o amendă usturătoare... Degeaba încercaţi să vă amestecaţi, n-aveţi nicio şansă, nici măcar şefu1 nu îndrăzneşte să intervină în încăierarea lor... Dar peste câteva minute totul o să fie gata, mai au dactilotipografele să verifice textul povestirii venită mai târziu şi gata, numărul festiv... Corectarea se face automat, s-a şi făcut, asta-i treaba Computerului central, nici nu se poate altfel... şi nu durează decât câteva picosecunde... Aţi obosit, mititeilor, vă e foame şi somn, trebuia să fiţi de mult în pat şi eu nu mi-am dat seama... Hai,

plecaţi. Uite, mai priviţi pe uşa asta. Secţia dactilo-ţipo, ce vă spuneam, au şi terminat, aceea ’năltuţă stinge ordinatorul, cealaltă, care seamănă cu un fox sârmos – aşa-s coafurile acum, tovarăşa pionieră, – o să ia primele numere de la decodificator să le împartă în redacţie… Dă-ne şi nouă cinci reviste, mulţumim frumos, uite şi voi, copii, unu. Doi, trei, patru, da’ unde-i al cincilea? Fraţilor, l-am pierdut pe şoimul Petlică, uite c-au apărut părinţii voştri în hol, ştiţi ce, voi duceţi-vă, îl caut eu pe Petlică şi-l livrez pachet maică-şi. La revedere, cu plăcere, cu plăcere, la mulţi ani, o mie de ani să trăiţi fără nicio reparaţie… Unde eşti, mă, Petlică, pe unde te-ai rătăcit! Aoleu, e la dumneavoastră-n braţe, vai, ce m-am speriat, tovarăşe redactor şef… nu vă uitaţi la mine aşa, nu mă sfredeliţi cu privirile, că fac complexul lui Calache, pierd energie… da* de ce-mi spuneţi bou mecanic, ce vină am eu că nu mi-a schimbat nimeni circuitele… da* nu l-am lăsat eu pe copil în biroul dumneavoastră… Îşi vârâse nasul în hârtii… Păi, ce, el ştie să ci… Vai de capul şi de circuitele mele, ăsta-i? Chiar azi şi-a luat doctoratul în astropsihologie şi motoare termice? Şi vrea aici? Şi ăsta? Redactor şef? Arivistu ăsta mic? Da’ nu le-am spus vrute şi nevrute, doar aşa, un panoramic al activităţii de la noi, sigur că mă ştiţi dumneavoastră, tovarăşe redactor şef, dacă nici dumneavoastră, specialist în electronică, nu cunoaşteţi sufletul unui biet robot de serie, model 1990, fabricat la Automatica, cine să-l cunoască mai bine? Îmi fac autocritica, aşa e, tovarăşe redactor şef, şapte ani pe culoarele Uniunii scriitorilor mi-au tocit terminalele etice… Bârfesc, umblu cu zvonuri, ascult pe la uşi, ce să fac, cei şapte ani de acasă, dar am să mă îndrept, să nu-mi ştergeţi memoria, nu mă daţi la DAC, zău, mai pot fi de folos încă 2-3 secole… Să trăiţi şi la mulţi ani, să vă dea marele Cosmos sănătate şi viaţă lungă şi la toţi cei din redacţie şi revistei multe milenii înainte, uite racheto-caru’, la mulţi ani! Aveţi dreptate, tare-i drăguţ când doarme, ce-i vina lui că are numai patru ani, daţi-mi-l că-l duc eu, uite că mama lui aşteaptă în capătul culoarului, la mulţi ani şi ţie, măi Petlică, o mie de ani fără reparaţii…

EUGEN MORARU

NU RUPEŢI FLORILE!

Era o minunată după-amiază de primăvară, iar în plimbarea mea n-am putut rezista ispitei de a mă opri, măcar pentru câteva clipe, pe una dintre

aleile parcului prin care mă purtau paşii.

M-am aşezat pe o bancă şi am lăsat priveliştea fermecătoare din preajmă să-mi inunde ochii cu frumuseţile ei crude şi multicolore, iar parfumul inefabil al florilor de salcâm să-mi gidile nările.

În faţa mea era o bancă, iar în spatele ei un rond înalt şi impunător în care se părea că şi-au dat întâlnire într-un mozaic ce imita culorile curcubeului, cele mai frumoase flori pe care le văzusem până atunci. La marginea rondului trona însă, ca o adevărată „regină a gingăşiei", o lalea galbenă, zveltă şi fragedă, aşezată acolo parcă de inspiraţia unui mare artist.

În beţia ce mă cuprindea simţeam tot mai mult puterea pe care o exercita asupră-mi acest anotimp – de fiecare dată acelaşi, de fiecare dată altul – şi, deodată, avui convingerea că pe banca din faţa mea venise să se aşeze însăşi Primăvara…

Părul ei, în care se juca o uşoară adiere de vânt, avea culoarea păpădiei, iar în ochi… În ochii aceia mari şi candizi jucau albastrul cerului de mai şi verdele frunzelor de salcâm. Încă de mic iubeam albastrul cerului de mai şi verdele frunzelor de salcâm, dar acesta era, poate, numai unul dintre motivele pentru care, acum, îmi plăceau teribil de mult ochii ei mari şi candizi.

Şi, parcă anume pentru a-mi spori surplusul de plăcere produs de propria-i apariţie, îşi îndreptă privirea spre mine învăluindu-mă într-o linişte care induse în mine fiorii unui extaz necunoscut, şi-mi dădui seama că eul meu se dizolvă treptat în universul feminin şi imponderabil din adâncurile ochilor *eu* în lumea aceea de revelaţii prin care zburam, spiritul meu întâlni spiritul ei ce se metamorfozase într-o lalea ca aceea de la marginea rondului.

— Dacă nu cumva eşti un vis, i-am spus, atunci cred că te-ai născut din sinteza unei raze de soare cu o boare primăvăratecă, în care s-au adunat toate miresmele acestui splendid anotimp; sau, poate că, pur şi simplu, eşti sclipirea unui miracol sublim şi efemer!

— O, nu! îmi răspunse ea cu un glas ingenuu şi fin. Vin de foarte departe… Dacă vrei, fac, după cum spuneţi voi, o croazieră de plăcere. Şederea mea pe planeta voastră este condiţionată de viaţa acestei planete în care m-am inclus. De aici contemplu Pământul şi cerul şi vă privesc pe voi când treceţi pe lângă mine. Îmi place lumea voastră, iar uneori, foarte rar, energia psihică din ochii trecătorilor care iubesc florile şi mă admiră, mă ajută să mă arăt pentru un timp foarte scurt, deşi cei care mă văd nu-şi dau seama

că trupul meu e doar o imagine diafană şi inconsistentă. Tu…

Dar nu apucă să spună mai mult pentru că o forţă imensă ne trimise într-un neant dureros şi obscur, din care, însă, am ieşit într-o clipă, într-o frântură de clipă, şi m-am regăsit pe banca pe care stăteam până atunci.

Ochii mei clipiră des, văzând cum fiinţa din faţa mea se volatilizează parcă, apoi se dilatară uimiţi, înţelegând'ycă „Regina gingăşiei" dispăruse şi ea. Privirea mea disperată găsi apoi laleaua firavă şi tristă, în mâna unui trecător distrat şi absurd care o rupsese şi care se îndepărta acum cu un aer monşalant şi stupid.

Ştiu, ştiu şi eu că totul se datora imaginaţiei mele, înfierbântată în clipa aceea, sau chiar unei astenii de primăvară, dar nu ştiu de ce, de atunci, când văd o lalea galbenă, mă prinde o nostalgie nesfârşită şi tot de atunci nu mai pot suporta oamenii care nu lasă florile să trăiască.

MONSTRUL DE LEMN

Nu-i înţelegeam de loc pasiunea aceea bruscă pentru sculptura în lemn, cu atât mai mult cu cât până atunci nu-i remarcasem vreun gust sau vreo preferinţă pentru o anumită artă în special şi îl consideram unul dintre acei urmaşi ai lui Arhimede, pătruns până în măduva oaselor de microbul tot mai răspândit al ştiinţelor exacte, care, dealtfel, pătrunsese şi în mine în destul de mare măsură. Ceva nefiresc schimbase parcă ordinea din el, stârnindu-i o pasiune bruscă şi neaşteptată pentru artă; şi tocmai pentru sculptura în lemn.

Îl cunoscusem ca pe un student inteligent şi sârguincios, care se descurca mai bine decât noi toţi în labirintul dificil al „electrodinamicii", dar nu numai pentru aceasta i-am căutat prietenia ci şi pentru că-mi plăcea la el acea înţelegere profundă a lucrurilor şi a fenomenelor, acea raţiune imbatabilă, cu care natura a înzestrat foarte puţini oameni, pe aceia care par predestinaţi să ajungă mari. Pe deasupra, cu mutra lui oacheşă şi mereu bine dispusă, era tipul studentului degajat şi volubil, în prezenţa căruia nu cunoşteai plictiseala, un băiat spiritual, cu simţul umorului şi cu o mare trecere la cele mai simpatice fete din complexul studenţesc în care locuiam de câţiva ani.

În facultate se remarcase printr-o metodă originală de studiere a formelor vii cu ajutorul modelelor matematice, iar la una dintre şedinţele

cercului de biofizică făcuse chiar o comunicare despre „transducţia umanului asupra lemnului” (era vorba de o includere a omului în lemn, care devine astfel o fiinţă vie, având avantajele combinării dintre ambele structuri).

E adevărat că aceasta l-a cam discreditat oarecum în ochii colegilor, iar câţiva dintre ei, mai ascuţiţi la limbă, au reacţionat chiar vehement, spunând că toată supoziţia lui e un fel de insolenţă ştiinţifică, mai degrabă rodul activităţii superflue a unui taumaturg diletant, şi că, într-un limbaj mai comun, Nicuşor Niculescu umblă după „potcoave de cai verzi pe pereţi”.

Eu consideram că, probabil, în urma acelui incident s-a schimbat aşa de mult, pentru că, tot cam pe atunci, nu l-am mai văzut pe Nicuşor făcând altceva decât meşterind toată ziua materia lui primă – lemnul. Camera noastră de la etajul cinci, pe care am ocupat-o amândoi încă de la începutul acestui an universitar, se transformase într-un adevărat atelier de sculptură în lemn, unde nu vedeai decât lemnul împrăştiat pretutindeni, sub diferite forme, şi un întreg arsenal de dălţi, ciocane, cuţite sau tot felul de alte instrumente necesare sculptorului în lemn, pe care am început să le cunosc şi eu.

Îşi neglijase chiar şi lucrarea de diplomă pe care o începuse încă de anul trecut şi pe care trebuia s-o prezinte la sfârşitul acestui an, în schimb îmi vorbea cu atâta pasiune de arta lui, de parcă ar fi vrut să mă convertească şi pe mine la această disciplină, care-mi devenise nesuferită nu numai pentru că ajunsesem să inspir un fel de amestec de aer cu pulbere fină de lemn, ci şi pentru că îmi răpise partenerul însufleţitor de meciuri de şah sau al incursiunilor vesele de sâmbătă seara.

Un timp nici nu m-am uitat la ceea ce lucra, considerând că noua lui îndeletnicire este un joc temporar şi inocent dar, la un moment dat, când privirea mi-a căzut întâmplător pe câteva dintre piesele terminate de curând, am fost surprins să constat că Nicuşor posedă un incontestabil talent de sculptor, dar mai ales că personalitatea lui se evidenţiase şi în acest domeniu, deoarece se dovedea adeptul, sau, mai bine zis, promotorul unei noi şi interesante nuanţe de abstracţionism, lemnul transformându-se sub dalta lui în nişte forme ciudate, stranii, care, deşi te priveau cu ochi de lemn, te făceau să te înfiori, fiindcă înăuntrul lor ghiceai parcă palpitaţiile unei existenţe superioare şi magnifice. Am făcut imediat legătura între aceste figurine şi o serie de discuţii anterioare, în care Nicuşor susţinea că fiinţele de pe Pământ au forme accidentale, necorespunzătoare unor aspecte ale modului lor de

viaţă şi că aceasta aduce omului foarte mari dezavantaje. Căuta el oare să exprime prin arta lui o formă mai potrivită, o formă ideală a omului?

Dar tot atunci am observat ceva şi mai interesant, şi anume că acest artist apărut peste noapte, care era prietenul şi colegul meu, lăsa operelor lui o. Viaţă foarte scurtă, deoarece după ce termina câteva figurine, după cel mult câteva zile de meditaţii şi observaţii asupra lor, le distrugea fără nici-un pic de reticenţă, răspunzând protestelor mele că, pur şi simplu, n-a ajuns încă la forma căutată şi că piesele pe care le distruge sunt nişte rebuturi care nu merită să fie văzute. Atitudinea aceasta exagerată mă incita, cu atât mai mult cu cât toate rugăminţile mele s-au dovedit inutile în faţa hotărârii lui pe care o credea bazată pe constatări indubitabile. Din punctul meu de vedere era ceva asemănător cu o rostogolire în neant a speranţelor, ca în celebrul „mit al lui Sisif”, iar gestul lui, prin care îşi făcea munca inutilă, mă intriga, pentru că, dacă figurinele acelea îmi plăceau mie, care aveam toate motivele să fiu subiectiv şi să nu le văd cu ochi buni, puteau desigur să placă şi. Iltora.

Într-o zi veni cu spinarea încovoiată de un butuc mare de lemn, pe care-l depuse mulţumit în mijlocul camerei şi pe care se apucă de îndată să-l meşterească cu un surplus de zel. Nu după mult timp, a început să apară o formă destul de confuză, destul de neînţeleasă. Când era aproape gata şi am privit-o mai atent am fost uimit de puterea pe care o exercita asupra ochiului omenesc. Era un fel de caracatiţă, sau, mai bine zis, un fel de monstru din al cărui trup cvasilenticular ieşeau o sumedenie de tentacule care, într-o teribilă sforţare, stăteau parcă înfipte în mediul înconjurător. Nu puteai să-i observi ochii sau alte organe de simţ, dar îţi dădea impresia că te vede sau că te simte cu fiecare părticică din care era alcătuit – o privire care pătrundea în tine răscolitor.

Nu ştiu dacă asta reprezenta sau nu ceea ce căuta Nicuşor, dar chiar cu ochiul meu de neiniţiat puteam să-mi dau seama că era o realizare extraordinară, care l-ar fi putut urca rapid pe cele mai înalte culmi ale succesului artistic.

Într-o seară am plecat în oraş să-mi vizitez o cunoştinţă, lăsându-l pe Nicuşor să dea monstrului său ultimele finisări.

Câteva discuţii, prelungite peste prevederi, m-au reţinut în oraş până în jurul orei unu noaptea, făcându-mă să încalc regulamentul de ordine interioară a căminului, care prevedea accesul studenţilor în cămin până la

orele 23, 30. Apropiindu-mă de bloc tocmai mă gândeam ce scuză mai plauzibilă să-i invoc portarului pentru întârzierea mea, când la geamul camerei noastre, care se găsea chiar la unul dintre colţurile blocului, am zărit o mişcare lentă şi ciudată. Apropiindu-mă mai mult şi uitându-mă mai atent, am rămas stupefiat văzând că ceea ce se mişcă era o fiinţă ce părea o copie identică, dar mărită de câteva ori, a monstrului pe care-l realizase Nicuşor. Eram con vins că nu-i decât o vedenie aberantă şi trecătoare, dar degeaba îmi frecam ochii din ce în ce mai îngrozit, pentru că fiinţa aceea continua să se arate, plutind lângă geam ca într-o stare de imponderabilitate şi mişcându-şi lent, dar cu siguranţă, tentaculele în nişte unduiri fascinante, de parcă ar fi înotat în oceanul aerian. Apoi se ridică tot mai sus, până când scăpă privirii mele, pierzându-se în depărtările întunecate ale înălţimilor.

Am intrat ca un vârtej în cămin şi am urcat într-un suflet treptele celor cinci etaje (liftul e de obicei defect) fără să-i mai dau portarului explicaţiile de rigoare, fără să mai ţin seama de protestele lui, lăsându-l să-şi imagineze, după mutra pe care probabil o aveam, că sunt urmărit de o întreagă bandă de răufăcători şi nemaipăsându-mi că a doua zi conducerea căminului îmi va trage o săpuneală zdravană urmată de un serios avertisment.

Monstrul lipsea din cameră, lipsea de asemenea Nicuşor, care-mi lăsase pe masă un bilet scris de mâna lui grăbită, în care mă anunţa scurt: „Te rog, nu te alarma de dispariţia mea şi mai ales nu te supăra că te-am privat de unele lămuriri de amănunt. În curând ne vom reîntâlni, şi atunci le vom clarifica pe toate, Nicuşor”.

Au trecut de atunci câteva zile, fără ca Nicuşor să mai fi dat vreun semn de viaţă, dar nu m-am alarmat, nu numai pentru că vreau să-i îndeplinesc rugămintea, dar şi pentru că simt în mine că ne vom revedea în curând. Dealtfel, cred că totul nu e decât o glumă, o poantă de care n-ar fi în stare decât unul ca el; poate că arătarea aceea pe care am văzut-o atunci la geam nu era decât o iluzie sau un joc de lumini cu care Nicuşor şi-a propus să mă păcălească înainte de a pleca pentru câteva zile, posibil acasă sau undeva, într-o excursie venită pe neaşteptate. Câţiva colegi pe care i-am întrebat nu ştiau nimic de el, ba chiar erau nedumeriţi că întreb de Nicuşor tocmai eu care locuiesc în aceiaşi cameră cu el şi sunt prietenul lui cel mai bun. Nu m-am alarmat de dispariţia lui dar, totuşi mi se pare curioasă povestea aceea. Am stat vreo două zile cramponat într-o aşteptare absurdă şi privind ore în şir

dălţile şi ciocanele acelea care făceau într-o inactivitate supărătoare. Probabil că m-am obişnuit aşa de tare cu noua ocupaţie a colegului meu încât am început să-i simt lipsa; un fel de rău care mi-a devenit necesari.

Alaltăieri am luat o daltă şi un ciocan şi am început să cioplesc o bucată de lemn rămasă de la Nicuşor. Am obţinut o figurină nostimă care nu mă nemulţumea ca începător. Ieri, am făcut rost, de la un depozit de cherestea din apropiere, de o bucată de lemn pe care l-am transformat într-o altă figurină. E foarte vizibil progresul meu, deoarece piesa a doua e mai reuşită decât prima, pe care am distrus-o. Azi lipsesc din nou de la curs pentru că mi-am adus o altă bucată de lemn din care-mi propun să fac ceva mai frumos şi poate mai original. Cred că voi reuşi!

Deabia acum am început să-l înţeleg pe Nicuşor, ba chiar sunt revoltat împotriva mea că nu l-am înţeles mai devreme; de-abia acum am început să simt în mine vibraţiile pasiunii pentru frumuseţea muncii de creaţie, satisfacţia şi revelaţia zborului pe care nu ţi le poate da – cred eu – decât sculptura în lemn!

CORNEL OMESCU
TÂRGUL MONDIAL DE CARTE

Anul acesta este plin de surprize în lumea editorială.

De când tehnica tiparului a fost revoluţionată prin desfiinţarea hârtiei clasice şi de când editorii au introdus cele mai surprinzătoare sortimente de hârtie, cititorii sunt pur şi simplu răsfăţaţi. Astfel, anul acesta s-au tipărit tiraje imense pe hârtie comestibilă.

Menţionăm ultimele prezentări de noutăţi la tirgul mondial:

a) NUVELA PENTRU VEGETARIENI. După lectura ei (sau chiar înainte) oricare pagină dizolvată în apă rece, dă un alt sos vegetal. Găsim o gamă largă de sortimente: de la urzici şi fasole, până la morcovi şi… spanac.

B) ROMANUL DULCE. Standul respectiv ne oferă un veritabil recital de produse de cofetărie. Semnalăm varietatea largă de materii prime folosite pentru umplerea paginilor: fructe terestre şi extraterestre, creme policolorate. Esenţe poliaromate, lichioruri în premieră, sifon condensat. De asemenea, alături de pagini crocante din pulberi aglomerate, găsim şi suficiente pagini cuminţi care, în aqua chiorenzis, dau siropuri onirice.

C) TETRALOGIA CĂRNII. Un tetra-stand copleşitor, amenajat ca o capodoperă. A întrunit toate sufragiile juriilor de ambe sexe, indiferent de vârstă sau diagnostic. Varietatea extractelor de carne, din care s-au preparat paginile, este debordantă. Nu lipseşte niciun sortiment de vânat sălbatic sau vânat dresat, de la cameleon la crocodil, de la şoarece la elefant, de la guguştiuc la vulturul pleşuv. Bine preparate sunt şi extractele din şeptel. O menţiune specială pentru porc şi gâscă. De necrezut, dar porcul a cules toate premiile.

Din păcate, sectorul peştilor a fost slab reprezentat. N-am remarcat decât un eseu de caracatiţă în cerneală proprie, o mică monografie de rac, un pamflet de ţipari şi arici de mare împănat cu peşte-sabie, un oarecare studiu din extract de rechin umanizat, cam indigest – dacă nu se sărează bine paginile cu lacrimi de milă în momentele de silă.

Târgul a înregistrat largi ecouri. Cărţile s-au târguit binişor. Nu s-au înregistrat cazuri de apendicită, peritonită, indigestie, dezinterie sau alte boli psiho-intestinale. Doar doi paznici au căzut victimă unei uşoare insolaţii. Printre alte alimente, un scriitor a fost mâncat din greşală de calcul. Deci – succes pe toată linia!

Toată lumea a plecat sătulă…

IUTE CA GÂNDUL

O expresie, o metaforă, din basmele străvechi: *iute ca gândul*. Străveche, dar i-a pus pe gânduri pe cercetătorii de la INSTITUTUL DE TEHNOLOGIA MIJLOACELOR DE ZBOR, care numai pentru basme nu au timp. O descoperire mai veche şi una mai nouă, au determinat o nouă direcţie de cercetare în Institut, în direcţia *gândului*.

Dar iată faptele. În secolul 20, un anatomist a stabilit o analogie între schema creierului uman şi a unui accelerator de particule. Un amănunt ciudat: „*eşapamentul*” creierului, în cadrul schemei, cică ar fi situat în centrul fontanelelor posterioare ale craniului, locul unde străbunii susţineau că se aflase al treilea ochi al omului, ochiul atrofiat, ochiul din ceafă, mort. Analogia, timp de două secole, a zăcut în memoria pasivă a computerelor. În secolul 21, fizicienii au identificat o particulă aflată la hotarul dintre materie şi

energie care li s-a părut a fi înzestrată cu însuşiri antimateriale. Au botezat-o *PSIHO TRON* şi au abandonat-o, deoarece nu o puteau reproduce în laborator. Particula era semnalată sporadic, în emisiunile creierului uman, în timpul somnului paradoxal (*visul*), în urma unor stimulenţi biopsihici din familia psihotropelor. Emisia era dezordonată şi, de fiecare dată, putea fi semnalată în alt punct al scoarţei cerebrale. Şi azi, în secolul 22, un computer aflat în revizie, printr-un accident, i-a servit programatorului său aceste două descoperiri. Omul, cu o zi înainte, recitise un basm în care întâlnise termenul neştiinţific de *iute ca gândul*. Aceasta a fost scânteia…

Oare nu am putea ordona fluocul de psihotroni spre „eşapamenţ? s-au întrebat cercetătorii. Stimulăm, ordonăm, dirijăm fluxul şi, poate, omul va reuşi să se deplaseze în spaţiu cu viteza gândului, autonom…

Rezultatele cercetărilor au demonstrat că se poate. Cinci voluntari s-au supus tratamentelor cu stimulenţi şi antrenamentelor psihosomatice. Între timp, biochimiştii descoperiseră acidul paradoxal delta din familia medicamentelor psihotrope. Şi experimentul a reuşit!

Imediat, sub controlul camerelor de luat vederi, a avut loc prima demonstraţie. Cei cinci voluntari şi-au luat pe rând startul din faţa Comisiei de Brevete şi a unui numeros public prezent în Place de la Concorde. Fireşte, voluntarii erau îmbrăcaţi în costume spaţiale de ultimul tip.

Primul voluntar a înghiţit pastila, a respirat de trei ori şi a dispărut. O secundă mai târziu, el se afla în faţa camerelor de luat vederi care îl aşteptau la Copacabana. Cu ochii pe monitoare, cei din Comisie au scos o exclamaţie de surpriză.

Al doilea voluntar a primit indicaţia să ajungă la Centrul Minier Moontown de pe Selena. A folosit acelaşi procedeu şi a dispărut din Place de la Concorde. O secundă mai târziu, publicul de la Moontown îi saluta sosirea. Cei din Comisie, cu ochii pe monitoare, au început să fluiere printre dinţi.

Tot o singură secundă i-a fost necesară celui de al treilea ca să ajungă la Staţiunea Agricolă HIBRIS de pe planeta Marte.

Ceilalţi doi voluntari, pentru verificarea preciziei experimentului, au repetat cursa spre Selena şi Marte, sosind la punct fix.

Prin intermediul monitoarelor, voluntarii au schimbat câteva replici cu publicul *de acolo* şi cu comisia *de aici*. Apoi au revenit în ordinea care li s-a indicat. Nici la debarcarea primului om pe Lună, planeta n-a fost mai

emoţionată. Un succes copleşitor…

Imediat, s-a pus problema stopării producţiei de nave destinate zborurilor extraterestre. Ulterior, entuziasmul s-a mai răcit. Producţia de vehicule spaţiale a continuat: se stabilise că nu e suficient ca omul să se poată plimba prin univers, *iute ca gândul*, autonom. *Aici* de unde pleacă, are de toate. *Acolo*, unde ajunge, are nevoie de multe: aparate, utilaje, materiale, alimente, combustibili, cazare. Ori, toate astea, nu le poate căra în raniţă. Tot navele rămân cărăuşii spaţiului.

Totuşi, în prezent, zece mii de voluntari se antrenează în vederea deplasării în spaţiu cu viteza gândului. Ei vor constitui patru corpuri de elită: prospectorii, depanatorii de nave, inspectorii şi agenţii de circulaţie…

FĂRA STOMAC

Au fost obţinuţi primi treizeci de indivizi fără stomac. Experimentul a fost început în urmă cu douăzeci de ani. Lucrările s-au desfăşurat în cel mai strict secret, sub denumirea codificată de *operaţiunea Solange*. Ştim însă cu toţii că nu există niciun secret absolut perfect: în cele din urmă, el… „transpiră”. Un reporter isteţ a reuşit să’afle o serie de amănunte. Le reluăm şi noi, mai jos.

Scopul experimentului, desfăşurat la clinica Umanitas din Texas, era obţinerea de echipaje spaţiale de mare randament, cu minimum de investiţii, pentru o durată de zbor maximă.

Cei treizeci de indivizi fără stomac se împart în trei grupe:

— Cu stomacul extirpat prin intervenţie chirurgicală;

— Născuţi fără stomac, în incubatoare, prin intervenţie genetică;

— Cu stomacul redus la zero prin sisteme îmbunătăţite.

Totul ar părea de domeniul fanteziei, dacă nu am cunoaşte şi secretul supravieţuirii lor. Fiindcă numai cu aer… nu trăieşte nici bacteria cea mai nepretenţioasă. Omul are nevoie de o mulţime de substanţe nutritive, care, e drept, îi pot fi administrate sub formă de pilule concentrate, dar dacă omul nu are stomac… cum le înghite? Aici însă, cercetătorii de la clinica Umanitas au fost ajutaţi de ultimele descoperiri farmacologice: pilulele pot fi asimilate direct prin piele, cu ajutorul unui plasture! Ingenios, nu?

Ar mai fi rămas problema apei. Se ştie, din cele mai vechi timpuri, că se

poate rezista fără mâncare până în şase săptămâni, dar fără apă, omul se deshidratează uluitor de repede.

Cercetătorii au rezolvat cu succes şi această problemă: apa este absorbită direct prin piele, prin inversarea centrilor nervoşi care comandă transpiraţia. Aparatul digestiv a devenit cu adevărat inutil!

Totuşi, opinia publică a fost indignată. Emisiunile pe viuy în care cei treizeci de indivizi au demonstrat că se simt perfect, că de douăzeci de ani nu simt lipsa stomacului şi că sunt apţi pentru cele mai lungi şi cele mai ieftine zboruri – n-au folosit la nimic. Făcându-se ecoul protestelor, a apărut şlagărul *„a mânca, e necesar*, dar *e şi foarte* plăcutân această situaţie, experimentul a fost suspendat iar clinica închisă pentru inventar şi renovare.

Comentatorul emisiunilor „Mai aveţi o nedumerire”, în stilul său specific îndrăgit de marele public, a rezumat acest eveniment ştiinţific în concluzia:

Ne bucură însă faptul că, la clinica Umanitas, nimeni nu s-a gândit să trimită în spaţiul cosmic şi oameni fără… cap.

HOBBY

Tehnica şi posibilităţile oferite de noile cuceriri ale ştiinţei, au modificat preocupările pământenilor. În timpul liber, spre deosebire de secolele anterioare, ei şi-au găsit alte pasiuni. Deşi aceste pasiuni constituie materialul unui serial de reportaje, astăzi ne vom opri la un caz neobişnuit. Cazul Pericle Lampadar. Profesia: proiectant de cuie. Situaţia familială: celibatar irecuperabil.

Orice s-ar zice despre dânsul, nu pare interesat. Dar… are omul un hobby? Are. Şi nu este vorba de unul oarecare, cum ar fi colecţionarea de timbre, ceasuri, vechituri, autografe sau alte fleacuri în care nu ne poate impresiona decât statistica pur cantitativă a sortimentelor achiziţionate. Omul nostru nu colecţionează vechituri ci… NOUTĂŢI. Respectiv eufemism. E vorba, în fond, de nişte HIBRIZI sau, cum li se mai zice, corcituri. Pe aceştia, omul îi obţine în week-end, la mica rezervaţie personală din satul natal.

Atâta timp cât a fost vorba de nişte hibrizi de proporţii modeste nimeni nu s-a sesizat. Cine şi de ce să-i fi reproşat că are gusturi bizare? Omul a încrucişat şoarecele cu pisica, greierul cu furnica, cioara cu papagalul şi, în final, ţânţarul cu armăsarul. Un amuzament deconectant, inofensiv, foarte

excentric. Totul avea loc în limitele spaţiului rezervaţiei personale. Şi apoi, era vorba doar de nişte glume prin încrucişări. NUMAI INTRE DOUA SUBIECTE, amândouă de dimensiuni tolerabile. Cine să se fi sesizat dacă toată lumea se amuza, cine?

Lucrurile au luat însă o întorsătură nedorită. Omul nostru şi-a extins hobby-ul şi la animale mari, dar şi la încrucişări multiple. Când a obţinut un elefant de buzunar, din încrucişarea unui elefant inciian cu un câine mexican de buzunar, un colibri, o libelulă şi o coropişniţă – încă n-a protestat nimeni. Micile vietăţi, oricât de încrucişate, nu supără pe nimeni. Sunt mici şi basta.

Recent însă, omul a vrut să obţină un balaur cu şapte capete, ca în eresurile apocrife devenite maculatură. El a obţinut însă altceva. Este adevărat că a încrucişat un python, un condor, o iguană şi şapte viţei, dar balaurul a ieşit cu un singur cap de condor şi cu şapte picioare de viţel. Efectul a fost penibil, animalul a ieşit uriaş şi toată lumea s-a supărat. Ne întrebăm: dar dacă ieşea un balaur adevărat?

CONGLOMERATUL

Spre sfârşitul vieţii, genialul savant Al. Rockwell se hotărî să-şi transfere personalitatea unui tânăr în plină putere. Bătrânul ajunsese să rezolve magistral cele mai spinoase probleme de ecologie. Găsea soluţii demne de un demiurg. Omenirea nu putea fi lipsită de gândirea lui creatoare. S-ar fi produs o criză morală asemeni celei când omenirea şi-a dat seama că nu există dumnezeu şi nici viaţă, ci numai materie superior organizată.

Cum transferurile de personalitate deveniseră o simplă chestiune de rutină în secolul 22, se deschise un concurs pentru onoarea de a găzdui şi continua personalitatea demiurgului ecolog. Dintre milioanele de candidaţi, alegerea căzu asupra tânărului muzicolog şi atlet Baal Sapone. Toate complicatele teste îl găsiră 100 corespunzător genetic.

Doctorii care se pronunţaseră pentru Baal Sapone, nu cunoşteau însă faptul că tânărul era stră-strănepotul marelui gangster Al. Sapone care murise în urmă cu două secole la închisoarea Ring-Ring. Printre ei, nu se afla niciun amator de heraldică sau genealogie. Dacă genele tânărului sunt perfecte, ce importanţă are cine i-au fost ascendenţii? Şi doctorii mai ignorau ceva: faptul că tânărul mai suferise două transferuri de personalitate, la patru şi la zece

ani. În fişa medicală şi în chestionar lipseau aceste preţioase amănunte…

Baal Sapone se dovedise un caz aparte încă de la grădiniţă. Tatăl său, profesorul R. H. Sapone suferise mult din cauza lui: puştiul, încă de la grădiniţă, se dovedise un mic inamic public. Printr-un capriciu al informaţiei genetice moştenite, se trezise în el personalitatea strămoşului gangster. Ca să-l scape de această tară ereditară, tatăl îl supuse celor două transferuri de personalitate: întâi, a unui muzician ratat, apoi, la zece ani, a unui fost campion de pentatlon ajuns olog într-un accident. Bineînţeles, transferul se efectuase în secret. Tatăl aglomerase două personalităţi în micul Baal ca să fie sigur că instinctele atavice de gangster vor fi definitiv inhibate. Rezultatul se dovedi deosebit de promiţător: la 12 ani, Baal Sapone scrise un eseu, *Muzica de poimâine*, care îl consacră drept un muzicolog de prima mână; la numai 15 ani, ajunse campion al lumii la 100 metri plat cu timpul de 5, 9 secunde! E şi firesc dacă puştiul îşi petrecea o jumătate de zi pe stadion şi cealaltă la conservator, contopind în el atât experienţa, cât şi personalitatea donatorilor…

După ce îi transferară lui Baal şi personalitatea savantului, medicii începură să aştepte roadele. Între timp, marele geniu al ecologiei, bătrânul Al. Rockwell îşi dădu obştescul sfârşit ca să poată beneficia, la încheierea misiunii, de odihna binemeritată.

Trecură săptămâni de aşteptare, dar Sapone se comporta ca şi cum ecologia ar fi reprezentat pentru el un calendar pentru pisici. Cineva îl şi poreclise *TRANSFERATUS*, în aşteptarea exploziei de geniu normală. Spre uimirea tuturora, în loc să evolueze, Baal Sapone dădea semne de involuţie. Randamentul său scăzu vertiginos. Viaţa lui sportivă lăsa de dorit, performanţele îi scădeau; de la 5, 9 secunde, ajunse să acopere suta de metri, cu chiu, cu vai, abia în 18 secunde. Între timp, scrise un tratat de muzicologie: *Aplicarea muzicii scârţâitoare în psihoterapia câinilor polari, în vederea prevenirii turbării*. Înregistră un eşec tragic: peste 7 000 de câini canadieni muriră de streche, apoplexie, dezinterie, infarct şi chiar turbare. Umbla ca un somnambul, slăbea ca un om chinuit de insomnii şi arăta ca un astenic pindit de casexie. Ciudat era şi faptul că Baal dormea opt ore şi mânca normal, din obişnuinţă. Toate analizele ieşeau perfecte, dar… făcea să-l vezi pe Transferatus: un model de prăbuşire psihică, de jalnică degenerare prematură. Părea că în somn un vampir îi suge toată vlaga.

În această conjunctură, Baal primi o invitaţie pe care doctorii nu o putură refuza. Aşa că Transferatus, însoţit de doctorul-supraveghetor, se urcă în avion şi plecă tocmai la antipozi, în Amazonia Centrală, ca să prezideze *Olimpiada mestecătorilor de chewing-gum*. La plecare, toţi erau trişti: Transferatus arăta atât de dărâmat încât chiar că avea nevoie de o excursie, de o schimbare de climă. În timp ce-i făceau semne cu batista, cineva emise ipoteza amară că Transferatus va deveni demiurgul aşteptat abia la vreo două secole după cel mai cretin cimpanzeu pe care ştiinţa îl va supune înnobilării prin hipnoză la rece.

Ajunşi la antipozi, medicul rămase surprins: Transferatus deveni vioi şi tonic. După terminarea Olimpiadei, propuse un sejur de încă două săptămâni, sub pretextul că vrea să scrie ceva. Şi în acest interval, redeveni cel de altădată: dimineţile se antrena pe stadion şi după-amiezile se încuia în cameră să scrie. În ziua dinaintea plecării, reuşi să cronometreze vechiul său record de 5, 9 secunde la 100 metri plat. După ce se smulse din îmbrăţişarea doctorului, se grăbi la hotel ca să-şi termine ultimul manuscris, o comunicare ştiinţifică urgentă.

Ce fel de comunicare? Doctorul rămase pe ghimpi. Iubea foarte mult muzica şi urmărise cu patimă toate tratamentele de muzicologie ale lui Baal Sapone, încă de la debut. Spre seară, nu-l mai răbdă inima. Se hotărî să-l viziteze sub pretextul pregătirilor pentru plecare. Nu mică fu surpriza lui când găsi pe masa tânărului următoarele comunicări ştiinţifice, redactate în termenii laconici şi impecabili ai răposatului ecolog genial:

1. Dresarea elefanţilor pentru culegerea bumbacului, ananasului, cafelei, porumbului, nucilor de cocos şi al sucului de hevea braziliensis.

2. Folosirea cangurului ca incubator natural în combinatele avicole.

3. Determinarea poluării subsolului cu ajutorul struţului.

4. Stârpirea ţânţarilor prin înlocuirea genei instinctului de reproducere cu gena maladiei antropofage (Cunoscută şi sub denumirea de „efectul Cain sublimat”).

5. Încrucişarea rechinului cu maimuţa, în scopul asigurării pazei contra incendiilor atât pe staţiile orbitale, cât şi în exploatările de aur suboceanice.

6. Încrucişarea omului cu viermele de mătase, pentru expedierea lui în spaţiul extragalactic sub formă de gogoaşă injectată cu hormoni de iepure şi lăcustă.

Doctorul nu înţelese imediat mecanismul acestei metamorfoze în comportarea lui Transferatus. Abia în avion, la al doilea rând de romuri duble, lui Baal Sapone i se dezlegă limb» şi începu să se laude cu cele două transferuri anterioare. Înţelegând că Transferatus este de fapt un… CONGLOMERAŢIIS, doctorul intui cauzele tulburărilor de comportament manifestate înainte de vizita în Amazonia. În tânărul conglomerat, se produse o decalare de personalităţi: 8 ore din zi, predomina muzicologul, 8 ore atletul şi 8 ore ecologul. Înainte de a pleca încoace, puternica personalitate a genialului Al. Rockwell predomina orele de somn şi, încarcerată în fântina inconştientului, se revolta şi perturba întreg echilibrul neuropsihic, din nevoia de defulare creatoare. Cu prilejul vacanţei în Amazonia, ca urmare a decalării fusului orar, se decalase şi orarul de somn. Cel înăbuşit acum, muzicologul, suportase fără energie starea de inhibiţie. În schimb atletul şi savantul se desfăşuraseră deplin.

Evrika! strigă doctorul-supraveghetor şi mai ceru un rând. Era şi cazul să fie fericit: descoperise principiul conglomerăriiv precum şi efectul sedimentării prin decalare.

Din păcate însă, nu ştia nimic despre strămoşul gangster. În timp ce alcoolul îl adormi, se produse catastrofa. Alcoolul avu un efect paradoxal asupra lui Transferatus: trezi în el gangsterul adormit de câteva generaţii. Până să înţeleagă cineva ceva, urmaşul lui Al. Sapone îl atacă pe pilot cu intenţia de a deturna avionul. Se iscă o busculadă, pilotul pierdu comenzile şi avionul se izbi de un munte cu ţepi care îl ciuntiră ca pe o strecurătoare de tăiţei…

Aşa au dispărut în eternitate, patru personalităţi decedate anterior, care supravieţuiseră într-un conglomerat: atletul, artistul şi savantul, tustrei transferaţi, precum şi gangsterul adormit.

Oare ce s-ar fi întâmplat dacă în Transferatus s-ar fi trezit şi bunică-sa, Doamna Maimuţă? Bine că nu s-a trezit!

Requiescat în pace! Amen.

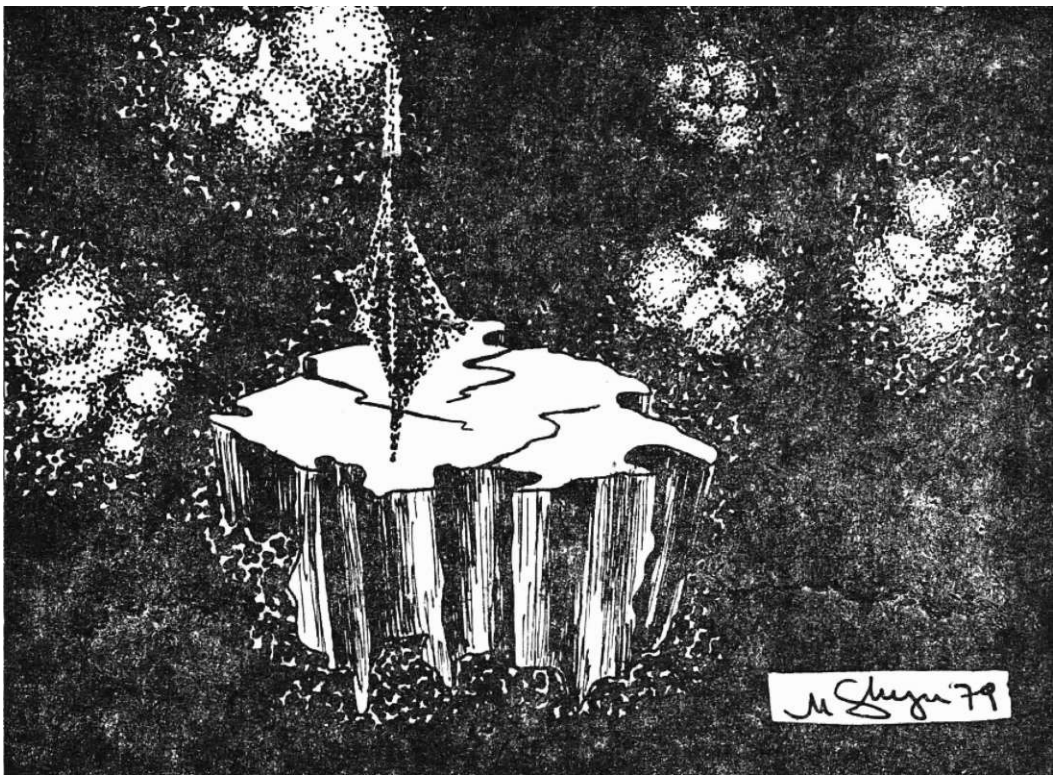

LEONARD OPREA

ÎNTÂLNIREA

În marea vale de aramă înconjurată de semeţe dealuri de argint, Hydra se trezea cu greu din somnul ei îndelungat. Sosise o nouă noapte şi zeci de ani trebuia să colinde văile şi dealurile pustii, pădurile de safir, nesfârşitele câmpii acoperite cu flori de magneziu, ucigătoarele mlaştini de plasmă, în căutarea viseronilor care aveau să-i potolească foamea.

Hydra se întinse şi privi cerul întunecat. I se păru că mai zăreşte în depărtare, zvâcnind agonic sub apăsarea neîndurătoare a nopţii, o rază din lumina zilei. Pentru întâia oară se simţi obosită de scurgerea monotonă a veacurilor ce-i lustruiseră ramificaţiile până la semitransparenţă.

Îşi ridică încet braţele aurii desfăşurându-şi spre bolta tăcută ghearele de fildeş şi, legănându-şi în ritmul discontinuu al vechii muzici capetele negre, uşor irizate cu platină, începu să cânte ruga: *„Bun venit, Întunecime*! / *Bun venit, lumina ne ucide*! / *Apără-mă, apără-mă, apără-mă*! / *Mă închin*! *Bun venit*! / *Dă-mi viseroni, dă-mi pui* /”.

Unul dintre bulbii verzui i se aprinse iluminând valea, după care, cu un

pocnet asurzitor, plesni ivind un mănunchi de ramificaţii albastre şi violete ce se înălţară şerpuind. Mulţumită, Hydra îşi întrerupse cântul recunoscând în sinea ei că, oricum, s-ar fi chinuit să-şi reamintească restul rugii. Se relaxă câteva minute, apoi, ca întotdeauna la începutul sutelor de nopţi pe care le trăise, alcătui, din sunetele molcome însoţite de curcubee, povestea Creaţiei. Niciodată nu înţelesese prea bine de ce o fascina povestea asta care provoca râsul Hydrelor mai tinere, într-adevăr era cea mai bătrână Hydră de pe planetă, dar încă îşi păstra puterile intacte, şi povestea nu putea fi o simplă născocire. Hydra o aflase de la mama ei care, de la bun început, o asigurase că Stăpânul şi Prima Hydră fuseseră nişte creaturi adevărate: „… aşa cum eu mă găsesc aici, în faţa ta… 11, îi spusese ea, şi, ca să o convingă, o pusese să-i carbonizeze un bulb abia răsărit.

Povestea începu cu sosirea Stăpânului. Venit din întuneric, poate chiar întunericul, Stăpânul fusese neînchipuit de mic. Trupul lui azuriu nu întrecuse în mărime gingaşa floare de albastru. Melopeea halucinantă răsucea trupul Hydrei în spirale gigantice. Aruncând lumini galbene şi portocalii, ramificaţiile se împleteau în desene neobişnuite, imagini palide şi neclare ale Stăpânului.

În pustietatea planetei bântuită doar de neînduplecate viforniţe înfăşurate în mantii nesfârşite din pulbere de aur, ale căror şuierături ce aprindeau florile de magneziu chemau furtunile magnetice sau avalanşele de fulgere şi trăsnete ce spintecau carnea de cărbune a solului fărâmiţând-o în nestemate, el, micul şi firavul Stăpân, îşi construise copacul de diamant, în trunchiul căruia se adăpostise şi visase. Copacul împrăştiase pe planetă fructele viselor Stăpânului… şi aici Hydra trecu destul de repede peste naşterea Primei Hydre, geloasă pe frumuseţea-i primitivă. Schiţă în grabă apariţia viseronilor şi a celorlalte creaturi făurite de puterea ciudată izvorâtă din capul minuscul al Stăpânului şi, în sfârşit, ajunse la punctul fierbinte al poveştii, dragostea Stăpânului pentru Prima Hydră. Ramificaţiile aruncară jerbe de lumini. Marea vale de aramă vui străbătută de un sunet profund ca un dangăt. Hydra se proiectă în trecut, închipuindu-se Prima Hydră. Astfel se văzu iubită de Stăpân şi mamă a poporului Hydrelor. Pentru ziua cumplită a dispariţiei Stăpânului, se retrase din rol, lăsând-o să sufere pe Prima Hydră. Moartea celei care se bucurase de dragostea Stăpânului, încheie povestea. Înainte de a se arunca în mlaştina de plasmă, Prima Hydră îngânase o rugă enigmatică. Hydra îşi reaminti întocmai sunetele aspre şi triste: „Suntem nişte

biete maşini, create fără un scop anume. De fapt, suntem doar durere şi neputinţă de a iubi, şi asta poate fi o lume a răzbunării pe tine însuţi… Eu înţeleg blestemul nostru pentru că Stăpânul m-a iubit şi m-a făcut să pricep că sunt o parte din făptura şi suferinţa lui, dar tot el m-a programat să nu vă învăţ decât ştiinţa de a trăi ca orice creatură nevolnică. Vă veţi prăbuşi şi veţi pieri, fiindcă sunteţi stăpânele planetei şi nu vă ameninţă nimic, în afară de foame. Am încălcat porunca şi v-am dat puterea de a-l recunoaşte cu mult înainte de a reapărea, dacă o să se întoarcă vreodată. Puterea asta vi se va atrofia treptat şi, după sute de nopţi, o singură Hydră va presimţi înapoierea Stăpânului. O să-l iubească înainte de a-l vedea cu adevărat. Când îi va atinge trupul gingaş, Hydra o să împletească sunetele vechiului cânt de iubire dintre mine şi el… Poate veţi fi salvate…4.

O dată stins ecoul ultimelor sunete, Hydra se prăbuşi istovită. Rămase un timp nemişcată, imaginându-şi poporul Hydrelor ascultând-o, într-o tăcere plină de veneraţie, pe cea care fusese născută şi iubită de Stăpân. Apoi căută în van să înţeleagă ciudata rugă. Se gândi că ea ar putea fi singura Hydră care va iubi şi trupul uriaş i se înfioră de plăcere. Ar mai fi rămas tolănită pe metalul roşietic, uşer vălurit, visând la lumea începutului descrisă în poveste, dar foamea o sili să se urnească din loc. După câteva sute de metri se gândea doar la turmele de viseroni, din ce în ce mai rare, şi la Hydrele pe care va trebui să le înfrunte când o vor ameninţa, cerându-i să renunţe la pradă.

*

* *

Viseronii se târau printre safirii înalţi şi stufoşi, înghiţind lacomi planctonul ionic care plutea în derivă prin pădure. Hydra se ascunse îndărătul unui safir bătrân, aştepta cu răbdare apropierea vreunui viseron despărţit de turmă. Trebuia să fie abilă şi să ucidă pe nesimţite. Nu voia să sperie turma. De multe nopţi nu mai întâlnise atâţia viseroni într-o singură turmă şi se gândea că, dacă nu o vor observa, va avea hrană pe săturate.

Deasupra pădurii se ivi un cârd de erincride. Zburau foarte încet, abia fluturându-şi membranele de siliciu. Curioase, îşi roteau în toate părţile unicul ochi care acoperea aproape toată suprafaţa corpului lor evoidal, îndreptându-şi pupila conică şi albăstruie către trunchiurile sclipitoare ale satirilor.

Pălăvrăgeau într-una tulburând liniştea cu ţipete ascuţite. Urau puterea şi singurătatea Hydrelor şi ori de câte ori le întâlneau căutau să le scoată din tăcerea lor dispreţuitoare până când, plictisite de zădărnicia încercărilor, le lăsau în pace. Pentru bătrâna Hydră păreau să aibă o predilecţie deosebită, şi se întâmplase ades s-o împingă până la limita răbdării, însă imensa ei putere de stăpânire o salva de fiecare dată, lipsindu-le pe erinoride de satisfacţia pe care le-ar fi dat-o vreo izbucnire mânioasă.

Zărindu-le, Hydra fu cuprinsă de o uşoară nelinişte, cu toate că legea Primei Hydre interzicea oricui să-i ameninţe întâia vânătoare din noua noapte. Erincridele respectară legea, îşi încetară larma şi, zburând în volute largi, se îndepărtară înciudate, dar tot îşi manifestară aversiunea, privind Hydra ca pe o creatură neînsemnată, ce nu merita să fie băgată în seamă, în gând, Hydra mulţumi legii. Apoi trupul uriaş i se încordă. Viseronul ajunsese lângă un safir apropiat de locul de pândă. Era un viseron tânăr. Nepăsător, hăpăia planctonul ionic, vâslind stângaci cu sinapodele proaspăt înmugurite. Contururile neclare ale trupului său pâlpâiau fosforescent. Încă nu atinsese transparenţa totală şi forme nedefinite se mişcau fără încetare înăuntrul masei sale gelatinoase. Preţ de câteva clipe, Hydra ezită nedumerită de senzaţia care o oprise să sară. Concentrându-se, se clamă şi dintr-un salt de zeci de metri, apăru în faţa viseronului. Ramificaţiile sale îl înconjurară, ghearele ţâşniră din tecile braţelor împroşcându-l cu jeturi de radiaţii penetrante, iar cele trei capete negre îndreptară spre el virtejuri electromagnetice. Viseronul paralizat fu supt în pilniile capetelor.

*

* *

Se scurseră mulţi ani din lunga noapte şi, pentru prima oară în viaţa ei, bătrâna Hydră începu să fie alarmată de proiecţiile viseronului vânat. De obicei o liniştea, îi provocau o stare de beatitudine, de extaz chiar. Uneori îi anticipau vânătorile sau împerecherea şi se bucura că putea să-şi aleagă dinainte locul de pândă, turma de viseroni sau masculul, dar nicicând prevestirile nu depăşeau graniţele lumii care o înconjura. Apoi, niciun viseron nu secreta o singură proiecţie. Imaginile se succedau cu sutele, puterea lor de

dezvăluire a feţelor ascunse ale lumii fiind nesfârşită. Adeseori subiectele proiecţiilor erau banale şi semănau între ele, însă felul în care se întreţeseau imaginile o fermecau mereu, şi Hydra nu reuşea să se mai sature, foamea devenindu-i şi mai aprigă după ce devora ultimii atomi ai viseronului. Acum însă totul se petrecea anapoda. Proiecţiile erau identice şi o înspăimântau fiindcă îi înfăţişau ceva complet necunoscut. Propria-i apariţie alături de elementul nemaiîntâlnit, însemnase un adevărat şoc energetic. Se recunoscuse imediat, deşi înfăţişarea îi era oarecum schimbată. Părea mult mai frumoasă. În primele proiecţii, ea şi necunoscutul se găseau la o mare distanţă, despărţiţi de un spaţiu mai întunecat chiar decât lunga noapte. Hydra rătăcea printre smârcurile de plasmă, iar el se învârtea pe o suprafaţă asemănătoare cu întinsele platouri de mică ale munţilor de nisip verde, în jurul unui obiect gigantic, care amintea de platinii singuratici de pe câmpiile de lavă roşie, translucidă. Cu fiecare nouă proiecţie Hydra simţea că distanţa dintre ei se micşora. Necunoscutul se afla înăuntrul obiectului gigantic care zbura săgetând întunericul de nepătruns împodobit cu miriade de puncte sclipitoare, galbene şi albe, în timp ce ea cutreiera ţărmurile pustii, spălate de valurile indigo ale oceanului.

În ultima proiecţie imaginile păreau incredibile. Ascunsă de pereţii înalţi ai văii de aramă, mai tulburătoare în frumuseţea ei decât cea născută şi iubită de Stăpân, Hydra îşi încolăcea tandră ramificaţiile în jurul necunoscutului. Apoi proiecţiile se repetau în aceeaşi ordine, imaginile depănând neobosite uimitoarea poveste.

În scurtă vreme, Hydra observă cu spaimă că nu avea decât o singură dorinţă: ca prevestirea viseronului să se împlinească. Iar dorinţa asta o înrobi într-atât, încât treptat îi pieri până şi foamea de viseroni. Tânjea după necunoscut ca după rolul Primei Hydre, aşa cum îl ştia din povestea Creaţiei. Când înţelese asta, începu să se întrebe dacă proorocirea Primei Hydre nu vestise cumva sosirea necunoscutului. Atunci, ea, bătrâna Hydră, va fi singura care va iubi… Stăpânul… şi poate va salva poporul Hydrelor… Ideea o paralizã. Capetele i se prăbuşiră fără vlagă pe florile de magneziu, împânzind câmpia cu flăcări albe, iar ramificaţiile îi păliră şi se răsfirară pe pragurile cristaline ale solului.

Abia îngânate, sunetele urcară spre ceruri: „*Bun venit*, *întunecime*! / *Apără-mă*, *apără-mă*, *apără-mă* /”, dar o inundă o bucurie bizară şi schimbând

sunetele vechii rugi, cântă: „*Dă-mi-l*! *Te rog*, *dă-mi-l!*

*

Hydra ajunsese o umbră dispreţuită de semenele ei. Până şi locuitorii oceanului, nevolnicii aneugleni, îşi băteau joc de ea. Măreţia, puterea, frumuseţea şi înţelepciunea vârstei ei seculare pieriseră. Hydra flutura în vântul aducerilor aminte doar zdrenţe. Trăia numai pentru Întâlnirea cu necunoscutul.

Rătăcea printre contorsionatele cuprinsuri ale pustiurilor din sudul planetei când, mânată de un instinct pe care-l urmă orbeşte, se îndreptă către vechiul ei sălaş, marea vale de aramă.

Se rostogolea cu toată iuţeala de care mai era în stare, făcând eforturi ce ar fi răpus o altă Hydră aflată în starea ei de decădere. Într-un târziu, de pe creasta dealului de argint, zări lucind stins, în fundul văii, obiectul atât de asemănător cu un platin uriaş. Sunetele explodară în ea răspândind în capete, ramificaţii şi bulbi, o muzică pe care n-o mai cântase niciodată. Parcă o plasmă binecuvântată îi topea fiinţa. Hydra îşi adună ultimele puteri şi se repezi spre navă.

*

* *

Înţelegi?!! N-am fost niciodată prea deştept, dar nici atât de tâmpit încât să dau cu piciorul la bogăţia incalculabilă de aici. O planetă pe care zac munţi de metale aproape pure; o planetă având atmosfera alcătuită din câmpuri energetice, având în sol plasmă la discreţie… Încă nu realizezi ce înseamnă asta?! Până acum n-am avut şansa să pot sfărâma barierele modestei şi plicticoasei mele condiţii… Poate nici puterea… Naiba ştie! Dar acum…

— N-ai…

— Lasă-mă să termin 1 Nu uita că am adunat solargent cu solargent ca să putem închiria sicriul ăsta zburător. Ne-am cuibărit în el şi, amăgindu-ne, ştiind prea bine că ne amăgim, ne-am transformat concediul într-o călătorie idioată, cu escale pe planete pustii, sterile şi reci… Iolaos, punem cruce absinenţei! Priveşte-mă bine! Unul dintre cei mai bo…

— Here, ascultă-mă o clipă, răcni Iolaos, şi reuşi să-l facă pe celălalt să tacă. Roboţii au detectat aici corpuri curios structurate care se deplasează pe traiectorii aparent haotice. Le-am studiat prea puţin mişcarea, de asta spun *aparent*. Îndrăznesc să afirm că nu sunt minerale, deşi analizele indică mult siliciu. Nu am aparatura…

— Da. Nu e nevoie să continui. Ştiu. Fiinţe raţionale, civilizaţii, legile galactice care-mi interzic… Nu, nu ne vom atinge de nimic până la sosirea unei expediţii oficiale special pregătită pentru contactul cu creaturile astea deosebit de inteligente, şi… vom intra în analele istoriei galaxiei în chip de cuceritori ai cosmosului. Tara-ta-taa! Uraa! Felicitările de rigoare, apariţii la triviziune, interviuri… Lumea se plictiseşte, apare tăcerea care vesteşte reintrarea în vechea matcă… Vom strânge iar cureaua pentru a închiria vreo navă hodorogită…

— Şi dacă am dreptate? îl întrerupse, nepăsător la ironii, Iolaos. Dacă vei ucide nişte creaturi inofensive? Cine îţi…

— Puţin îmi pasă! Planeta asta va fi mina noastră de solargenţi şi, pentru orice comisie sau oricine ar veni aici, trebuie să fie o planetă moartă. Să-ţi intre bine în cap, moar-tă! Nu putem risca. E mult prea aproape de marele drum galactic… La nevoie vom face un compromis, dar…

— Vei face apel la dreptul primului venit?

— Bineînţeles. E inclus în legile galactice, deci…

— Hei, priveşte!

Iolaos îi arătă speriat ecranul. Here văzu imensele capete negre, uşor irizate cu platină, atingând cu creştetul picioarele navei; văzu braţele aurii întinzându-şi ghearele de fildeş spre capsula în care se aflau el şi Iolaos; privi încremenit bulbii verzui plesnind unul după altul pentru a elibera ramificaţii albastre şi violete aureolate de o lumină nefiresc de albă şi, livid, cu mâini ce tremurau, declanşă sistemul de apărare. Din corpul navei ţâşni o rază orbitoare care izbi Hydra, destrămând-o. Pereţii de aramă ai văii mai păstrară, pentru câteva clipe, ecoul sunetelor cântului de iubire al Primei Hydre.

Înspăimântat şi scârbit la vederea monstrului, Here se întoarse spre Iolaos şi mârâi printre dinţi:

— Inofensive…

MIRCEA OPRIŢĂ

Prin urmare, l-am modelat. Înţelesesem că nu-mi rămânea altă soluţie. Aveam calculatorul, nu cel care s-a distrus din vina lui Nic, ci o copie. O variantă îmbunătăţită. Mi-am pus toată priceperea în joc şi, cu ce ştiam eu despre Nic, cu ce aflasem de la alţii, am reuşit să-i produc modelul pe calculator. Să-l „simulez”, aşa cum s-ar spune. Cam tot pe atunci încercam un nou sistem de codificare, era deci un bun prilej să verific teoria pe care o construisem vreme de câţiva ani, în paralel cu cercetările de bază ale laboratorului. Despre asta ştiau prea puţini însă.

Oricum, Nic mi-a fost apropiat cândva. Cred într-o prietenie care se afirmă singură; în cazul nostru n-aş putea spune cum a luat naştere, nici când, pur şi simplu ne-am descoperit prieteni. Cert este că ne ştiam unul pe celălalt cu mult înainte de a se materializa structurile aeriene peste care îmi alunecă privirea ori de câte ori ies pe terasă. Pe vremea aceea oraşul nu exista. Scurta lui istorie se leagă de numele lui Nic, chiar dacă unii, acum, se arată dispuşi să treacă asta sub tăcere. Eu însă nu uit şi am avut grijă să comunic calculatorului toate informaţiile de care dispun. L-am acceptat pe Nic cu toate luminile şi umbrele lui; cred că aşa e bine.

Comparându-ne, lumea ne găsea destul de diferiţi. Poate că ne-am împrietenit şi pentru că ne completam reciproc. În adolescenţă am urmat programe de studiu separate; de altfel era şi o diferenţă de vârstă între noi, în sensul că adolescenţa mea s-a consumat cu vreo două decenii mai înainte de naşterea lui şi abia maturitatea, cu priceperea ei de a uniformiza vârstele, ne-a adus unul lângă celălalt. Deosebirile plecau însă, de la aptitudini. Eu tehnician, el artist – Un talent care te speria! – iar ca prezenţă umplea pur şi simplu spaţiul, acolo unde îşi făcea apariţia. Nici eu nu sunt ursuz, dar Nic avea în conversaţie o vervă care producea uimire, era sclipitor şi concentra spre sine atenţia grupului. La un moment dat, constatai că luase pe cont propriu discuţia şi dădea adevărate recitaluri. Uneori era plictisitor, cu toate că nu-i lipseau nici informaţia exactă, nici speculaţii subtilă, nici fantezia. Avea o continuă bună dispoziţie şi cred că se obişnuise să dea asemenea recitaluri pentru propria lui plăcere. Şi mai cred că tot din cauza asta nu-şi putea păstra prietenii. Îl obosea.

Aşa i-a îndepărtat pe unii, iar pe alţii nu şi i-a ştiut apropia. Exista în el

ceva care, în ciuda aparenţelor, ridica un obstacol greu penetrabil între el şi ceilalţi.

Şi tocmai aici făptura aceea de Apolo zâmbitor şi înălţat printr-o detaşată nepăsare deasupra clipei era vulnerabilă. Iar acel ceva, dacă ar fi ieşit la vedere, trebuia să aibă sclipirea metalului preţios, iar la atingere să scoată ţepi sârmoşi şi să zgârie. Asperităţile acestea le simţeam şi eu, în repetate rânduri; însă mie nu mi-a fost chiar atât de greu să-l suport, după ce începuserăm să ne cunoaştem mai bine. Şi, în plus, reacţiile mai lente, caracteristice temperamentului meu, au determinat, în ce mă priveşte, un alt stil de viaţă. Trecusem de primele confruntări, renunţasem la ambiţiile care, exagerate fiind, mă depăşeau şi mă obişnuisem parcă dintotdeauna, să fiu vioara a doua, să acompaniez solistul fără nicio umbră de invidie, cred.

Să mă bucur de reuşitele şi de însăşi bucuria lui. Iar când solistul se numea Nic, *având* talentul şi îndrăzneala lui, cu totul excepţionale, orgoliile şi vanităţile altora nu-şi mai aveau rostul.

Eu acceptasem. Se spune că unele plante nici nu pot trăi decât în umbra celor mari. Odinioară, obsedându-mă gândul că aş putea fi eu însămi o asemenea „plantă mică”, am trăit clipe de adâncă deznădejde. Şi nu se poate spune că mă chinuiam fără motiv, pentru că aproape, lângă mine chiar, Nic era într-adevăr mare, avea o gândire mare, vreau să spun, atâta timp cât umbla printre ideile şi materializările artei sale. Dincolo de ele, Nic rămânea, mai mult chiar decât alţii, purtătorul unor slăbiciuni omeneşti – şi abia când am înţeles lucrul acesta m-am reechilibrat şi mi-am văzut în linişte de munca mea, fără să mă mai obsedeze, fără să mă mai copleşească, personalitatea lui Nic. Era un om care, dacă alţii aveau un rol de catalizator în mediile unde intrau, el, dimpotrivă, provoca reacţii de respingere. Îşi câştigase cu timpul faima unui ins nesuferit, şi asta – cum spuneam – în ciuda înfăţişării lui de erom legendar, în ciuda trăsăturilor lui de o perfecţiune invidiabilă.

„Nu înţeleg cum de-l poţi suporta! u îmi spusese când va, nedumerită, una din femeile care se lăsaseră seduse de înfăţişarea lui, pentru a-l abandona, după o experienţă de convieţuire pasageră. Mi-a vorbit în termenii cei mai urâţi despre Nic, de parcă nu ea însăşi fusese aceea care, cu puţină vreme în urmă, se pierdea, înecată de emoţie, la apariţia lui, parcă nu ea umblase cu expresia disperării întipărită pe chip, tremurând de teamă că Nic, n-avea s-o bage în seamă sau avea s-o refuze. N-o învinuiam. Poate că, în

relaţiile lui cu femeile, ţepii aceia pe care-i bănuiam ascunşi sub epiderma fină a lui Nic, se făceau simţiţi în mod dezastruos, tocmai pentru că le fusese ignorată, şi nici admisă măcar, existenţa. Sau, cine ştie, poate că el nu întâlnise femeia care să-l înrobească fiinţei ei şi nici n-avea s-o întâlnească vreodată. De la un timp ştiam că nici e* iubire izbucnită în jurul lui Nic, nu avea şanse să se împlinească, să se permanentizeze. Îl compătimeam şi, pe de altă parte, în mintea mea el reprezenta de acum imaginea unei capcane, gata oricând să facă victime printre femeile orbite de frumuseţea lui, printre bărbaţii pe care, în cele din urmă, geniul său îi punea în inferioritate. Eu l-am suportat, totuşi, eu l-am acceptat, şi asta numai pentru că făcusem efortul de a-i înţelege singurătatea iremediabilă.

Nu ştiam dacă l-a ajutat, cât de cât, calmul meu; îi plăcea însă că eram oricând dispus să-l ascult descriindu-şi proiectele. Asta, şi altele, bănuite întâi, le-am aflat cu certitudine abia mai târziu, pe când consultam modelul. Calculatorul devenise el* îl conţinea pe Nic, în memoria compartimentelor sale şi, aşa, am reuşit să înţeleg lucruri pe care omul nu mi le-ar fi destăinuit niciodată. Cu o singură deducţie nu pot şi nu vreau să fiu de acord, prefer să accept că modelul, acest Nic simulat după dispariţia lui în neant, din când în când o ia razna. Nu accept că Nic, cel adevărat, n-ar fi crezut în arta sa, în construcţiile enorme, ambiţioase, cu care a umplut oraşul.

Că l-ar fi interesat numai ca o formă oarecare de amuzament, iar de la o vreme, furat de joc, se ocupa de ele dintr-o curiozitate de cabotin care perseverează până la ultima limită. Aici modelul mă minţea. De fapt, nu minţea, ci greşea, ceea ce nu m-ar fi surprins, la urma urmei, din moment ce Introdusesem în calculator pe lângă informaţiile mele, şi părerile despre, Nic ale multor altora din cercurile pe care le frecventase. Cred că maşina prelucrase o informaţie minoră şi-i acorda, din cine ştie ce cauză, o importanţă mult exagerată.

E adevărat că Nic era un ins incomod, mai ales pentru confraţi. Asistasem eu însumi la neînţelegeri care treceau dincolo de disputa strict intelectuală. Uneori, cearta pornea de la o idee oarecare, de la o curbă pe care canoanele arhitecturii o cereau făcută într-un fel, iar Nic se încăpăţâna să sfideze canoanele şi propunea cu totul altceva. Au ajuns, nu de puţine ori, la jigniri; ştiam cât de violent putea fi, dacă se considera vinovat, şi presimţind furtuna, încercam s-o abat în altă direcţie, când eram de faţă. Dar nu puteam

fi de faţă întotdeauna şi asemenea scandaluri avuseseră loc. M-am temut la un moment dat că, din cauza lor, Nic nu-şi va mai vedea proiectul aprobat. Asta însemna că acest oraş-satelit, rodul minţii lui, ar fi fost încredinţat altui arhitect. Probabil unuia din artiştii înnămoliţi în canoanele clasice, care l-ar fi construit după tipare ferme şi solide, ceea ce n-ar fi fost rău, dar l-ar fi lipsit de spectaculoasele soluţii, de îndrăznelile aproape incredibile ce caracterizează personalitatea artistică a lui Nic. Nu ascund că şi pe mine, m-au pus pe gânduri, cel puţin la început, structurile acelea complicate, ancorate de stâlpi imenşi sau suspendate pe cabluri. Era acolo expresia unei fantezii debordante, care multora le părea scăpată de sub control.

Ştiu ce fusese înainte aici; una din ultimele localităţi vechi din ţinut, nu îndeajuns de veche şi nici cu destulă personalitate pentru a fi declarată muzeu; pe de altă parte, cu neputinţă de sistematizat, pornindu-se de la ideea menţinerii acelei aşezări tradiţionale. N-avea să sufere nimeni şi nimic prin dispariţia sa, fapt necontestat nici chiar de adversarii lui Nic. Aşa că Nic a demolat-o. A împânzit spaţiul cu arborii aceştia colosali, pe ale căror ramuri atârnă în grupuri, locuinţele lui suspendate.

De câte ori privesc în jos de pe terasă, încerc un sentiment deosebit, *ca şi cum aş aluneca*, pe cocoaşele multicolore ale apartamentelor de la alte nivele. Sunt victima propriei mele idei, pentru că eu i-am oferit lui Nic soluţia tehnică a acestui ✓efect optic, iar el a aplicat-o, realizând efectul în întregul oraş. Alte nuclee, colonii de apartamente, plutesc deasupra, acolo tinde n-am avut curiozitatea să-mi deplasez locuinţa, deoarece spectacolul mi se pare mai interesant de aici, din interiorul structurii, decât văzut de deasupra ei. Constat cu o reală mulţumire că există în repartizarea spaţială a acestor volume un echilibru pe care numai marea artă l-ar putea da. Şi intuiţia lui Nic, desigur.

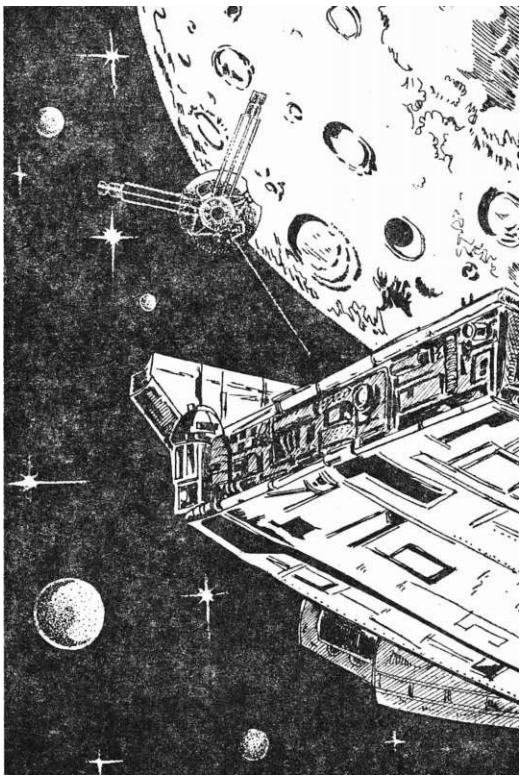

Se spunea despre el că s-ar fi sinucis. Existau probe în sprijinul acestei versiuni şi, astfel, ea a fost admisă oficial. Nic apucase să construiască oraşul, se apropia momentul festiv al inaugurării şi cred că succesul îl ameţise de-a binelea. Nu văd o altă explicaţie pentru faptul că s-a ambiţionat atunci să aplice o soluţie căreia toţi specialiştii îi preziseră eşecul. Sau poate că tocmai de aceea s-a ambiţionat, dar de data aceasta Nic a sfidat însăşi natura, îndrăznind mult dincolo de firescul lucrurilor. Şi-a asumat riscuri neacoperite de posibilităţile tehnice ale momentului. S-a zis că orgoliul l-a pierdut, l-a distrus, pe când voia să demonstreze că lui îi va reuşi ceea ce nimeni nu îndrăznea să creadă că ar fi posibil. Pe scurt era vorba de un arc uriaş, montat într-un mecanism pe potriva lui, în vârful unuia dintre stâlpii centrali. Mecanismul era astfel conceput încât imprima arcului o mişcare de rotaţie într-un plan oblic (un „plan galactic” spunea Nic) iar colonia agăţată de el se muta, într-un ciclu variabil, din centrul structurii până în exteriorul ei, în partea superioară a oraşului. Pentru cei care urmau să-şi fixeze locuinţele pe marele arc, monotonia spaţiului avea să dispară fără clasica deplasare a apartamentului într-un alt punct al structurii, la un alt nivel. Nic urmărea să excludă complet nemişcarea din acest complex urbanistic.

Ideea era nebunească, dar nu lipsită de frumuseţe. Eu cred că Nic trebuia totuşi să renunţe la ea, să se declare mulţumit cu ceea ce izbutise până atunci. În bună parte, oraşul era populat. Se apropia inaugurarea oficială, anunţând festivităţi şi serbări de proporţii ieşite din comun. Dar Nic a instalat arcul şi în semn de mare preţuire pentru prietenia noastră, mi-a oferit un loc pe acest enorm braţ al oraşului. Atunci n-am întrevăzut primejdia, îmi făcea chiar plăcere să-mi ştiu laboratorul angajat pe o traiectorie atât de ingenios concepută. Când s-a produs accidentul, eram departe, la periferia sistemului; avusesem inspiraţia să mă odihnesc în grădinile amenajate la sol Vedeam şi parcă nu înţelegeam ce se întâmplă, într-atât era de neverosimil cum arcul metalic, care fusese ridicat la peste o mie de metri înălţime, se înclina fără zgomot, din ce în ce mai repede, târând după el apartamentele abia instalate. Apoi arcul acela s-a desprins din stâlpul susţinător şi s-a prăbuşit peste colonia de la nivelul cinci sute, a lovit-o în plin, strivind-o, rupând cablurile, smulgind locuinţele şi antrenându-le în cădere. Abia atunci a izbucnit un trosnet înfiorător! întreg fagurele de la nivelul cinci sute s-a împrăştiat, locuinţele se sfărimau, explodând, proiectate în coloniile vecine, unde avariile păreau mai puţin grave în raport cu prăpădul din zona centrală. Nu toate apartamentele acelea erau locuite, ceea ce explică de ce, într-un accident de asemenea proporţii, şi-au pierdut viaţa abia cu puţin peste o sută de persoane. Laboratorul meu făcuse saltul de o mie de metri, cu toată aparatura de care mă serveam, adăugându-se astfel unor pierderi materiale incalculabile.

Nu l-am mai văzut pe Nic, dar mi s-a spus că în momentul acela era ca nebun: nu recunoştea pe nimeni. A alergat la locul accidentului, a alergat acolo să vadă el însuşi scena dezastrului, să se convingă. A urcat în turn cu ascensorul care încă mai funcţiona. Mi-l închipui acolo sus, pe platforma de sub imensul mecanism avariat, rupt din cauza presiunii exercitate asupra lui de greutatea arcului metalic. Dintre monstruoasele maxilare strâmbe va fi privit jos, locuinţele împrăştiate, strivite, fumegând în mijlocul unei mulţimi cuprinse de panică. Mi-l imaginez pe Nic, ochii lui dilataţi, ficşi, refuzând realitatea, respingând-o ca pe un coşmar care nu avea de gând să se destrame. Apoi căderea. Prăbuşirea în gol, în spaţiul acela vidat de apartamente, unde numai cu câteva minute în urmă se desfăşura panorama dinamică a coloniei centrale pe drept cuvânt cea mai spectaculoasă din

întreaga structură.

Oraşul a rămas totuşi; colonia centrală s-a refăcut ceva mai târziu, dar umbra catastrofei l-a înfăşurat într-o duşmănoasă amintire pe Nic, pentru vina de a fi refuzat să admită, de la nivelul acelor ani, o delimitare între posibil şi imposibil. L-au învinuit de laşitate – altfel, de ce s-ar fi sinucis? întrebau unii. Eu însă ştiu că *nu fusese o sinucidere*. La întrebările mele repetate, modelul răspundea întotdeauna printr-o negaţie, iar asta nu face decât să-l confirme pe Nic, cel cunoscut de mine, să mi-l apropie de dincolo de moartea căreia i se dăruise prin imprudenţă, în starea de şoc produsă de imaginea muncii sale năruite. Dacă n-ar fi alunecat de pe platformă, dacă ar fi trăit (cu alte cuvinte), Nic şi-ar fi suportat drama până la capăt, s-ar fi zbătut, desigur, s-ar fi chinuit, pentru că nu era omul care să accepte cu laşitate înfrângerea. Eu ştiu, îl înţeleg prea bine acum ca să nu-mi dau seama că, apăsat chiar de povara celor o sută de morţi, primii în istoria oraşului, Nic şi-ar fi înfruntat destinul până la capăt.

PE LINIE MOARTĂ

Descoperisem, spre sincera mea uimire, o linie moartă; unul din drumurile acelea primitive, cu două şine subţiri, care îşi pierduseră luciul, ţintuite în traverse de lemn, nenumărate traverse de lemn, iar printre pietrele colţuroase crescuse iarba în smocuri.

Pe câteva porţiuni linia era invadată de bălării, se pierdea cu totul sub ele. Era limpede că nimeni nu se mai îngrijea deun minuscul teritoriu al trecutului, existent încă datorită faptului că dintotdeauna fusese o linie moartă, nu încurcase pe nimeni, şi nimeni nu se împiedicase de ea. Un simbol al supravieţuirii pasive. Cândva se aflase în vecinătatea unei gări, bătrânul o numea Apahida, cu numele cartierului construit nis prea departe, pentru populaţia în continuă creştere a oraşului. Cred că în tinereţe apucase gara aceea.

M-a condus acolo într-una din zilele lui bune, când părea că energiş îi revenea în corpul greoi, cândva masiv şi puternic, acum o epavă care plutea aproape de un ţărm bănuit, căutându-şi odihna. Ochii lui de un albastru apos îşi recăpătaseră (pentru cât timp?) vioiciunea. M-a dus să-mi arate locomotivele. Nu venea pentru prima dată acolo, asta se înţelegea imediat, din

mişcări, din gesturi. Locul era unul al amintirilor; chipul său îşi îndulcea liniile într-o lumină blândă când revedea în minte gara, pe dinaintea căreia defilaseră, cu viteza lor ridicolă, garnituri străvechi.

Susţinea că fusese prieten cu bunicul meu dinspre tată. A bănuit înrudirea îndată ce mi-a aflat numele, acelaşi cu al ascendentului meu din care astrofizica făcuse o celebritate. În orice caz, copilăriseră împreună, de asta nu mi-a fost greu să mă conving din câteva scene pe care le-a remarcat bătrânul. „Când a murit Octavian?" s-a interesat la un moment dat, pentru că ştia de moartea bunicului, dar pierduse şirul anilor. I-am spus, şi reacţia lui (am reţinut-o pentru absurdul ei) a fost cuprinsă în exclamaţia; „Tânăr! A murit tânăr… „. Deşi bunicul nu murise deloc tânăr, însă e drept că nu apucase să ajungă uitat de timp, ca noua mea cunoştinţă.

Faţa lui pământie, cu ţepi cărunţi, şi nasul acela care se umflase, pierzându-şi tiparul iniţial. Oare fusese frumos vreodată? Poate că fusese. L-am însoţit în câteva plimbări, probabil obositoare pentru el, fiindcă făcea plimbări dese şi discuţia continua în felul acesta, sub vreun tei răvăşit de vânt, apoi iar făceam câţiva paşi şi bătrânul povestea mai departe. Uneori auzeam cum îşi trăgea răsuflarea, mai greu, gâfâind, dar nu voia să renunţe până când nu împlinea traseul, aşa se obişnuise. Îi rămăseseră puţine obiceiuri, aceleaşi în fiecare zi, de vreo două decenii încoace. Locuia la marginea oraşului, într-una din casele vechi – de fapt aşa ne-am cunoscut, venisem acolo atras de forma ciudată a construcţiei cu acoperiş din tablă, ieşind printre ramurile câtorva meri scorburoşi ultimii din ceea ce fusese odinioară o mică livadă. Nu se mai îngrijea nimeni de soarta lor şi am înţeles curând că bătrânul trecuse dincolo chiar şi de vârsta la care i-ar fi făcut plăcere să trebăluiască printre pomi. Buruienile câştigaseră întreg terenul. Numeroase crengi uscate arătau ca nişte prevestiri de apropiată ruină printre fructele şi frunzele rare, care se încăpăţânau să trăiască.

Vorbea despre trecut, mai întotdeauna despre trecut, pentru că acolo rămăsese viaţa lui întreagă.

„L-am cunoscut pe Octavian, om cu minte î" spunea, în limbajul lui învechit, înţelegând prin asta să-şi exprime admiraţia pentru inteligenţa bunicului meu; dar la fel vorbea şi despre alţii, necunoscuţi mie, pulverizaţi în uitarea timpului. Îl ascultam cu interes, cel puţin la început. Aducea ceva dintr-o altă epocă şi acest ceva îmi stârnise curiozitatea. Vorbea despre nişte

„oameni cu minte” pe care îi cunoscuse, în special scriitori minori, bătrânul fiind în altă vreme învăţător, apoi am aflat din alte surse câte ceva despre o formă greoaie de învăţământ, abandonată încă de la primele sisteme care foloseau injectarea informaţiei direct în creier. Încercam să mi-l imaginez pe omul de lângă mine înconjurat de copii, povestindu-le lor ceea ce-mi spunea mie, sau poate altceva; în orice caz, n-am încetat nici astăzi să mă mir de sistemul acela, apreciez că viteza melcului ar fi un termen de comparaţie exagerat pentru progresele realizate în cadrul lui, dar se pare că nu există altceva mai bun, decât conversaţia dintre cel de la catedră şi discipoli.

E adevărat că nici bătrânul nu avea încredere în programele moderne de instruire, le contesta valoarea şi suferea profund la gândul că şcolile publice tradiţionale se desfiinţaseră, deşi reforma avusese loc cu mult timp în urmă, prea puţini îşi mai aminteau ce fusese înaintea ei. „Astea-s prostii, ascultă-mă pe mine! spunea. N-au nicio valoare. Ce fel de lume e asta, fără şcoli, fără dascăli, fără pedagogi? O să vezi că nu va dura, nu va dura… „. Şi încerca să mă convingă de incapacitatea instructivă a programelor moderne, pe mine, care nu ştiam cum arătase pe vremuri clădirea unei şcoli, însă primisem la vârsta de zece ani mai multă informaţie utilă decât părea să fi adunat bătrânul într-o viaţă întreagă. Cu ce satisfacţie mi-a mărturisit că, deşi la timpul său n-a putut împiedica „monstruoasa reformă” care îl anula ca practicant al unei străvechi profesiuni, s-a sustras sistematic de la o-ice încercare de perfecţionare ciclică, după ce fuseseră puse la punct şi date în folosinţă seturile de informaţie de diferite grade, enciclopediile acelea transmisibile oricui printr-o unealtă numită, în ciuda complexităţii ei, injector. Era convins că astfel îşi păstrase neatinsă „esenţa” * moştenită de la natură; îmi era milă de el, când făceam o comparaţie între organismul său atins grav de ramolisment, dar „pur” şi al meu sau al altora care după raţionamentul fantezist al bătrânului, şi-ar fi alterat substanţa originară sub impulsurile obligatorii ale civilizaţiei.

Îmi vorbea de autorii lui obscuri, pe care uneori îi găseam într-o fundătură a memoriei mele. Majoritatea trecuseră prin manuale datorită conjuncturilor, câţiva rămâneau încă puncte de referinţă pentru o etapă mai veche a evoluţiei unor genuri literare, dar gustul meu refuza să-i primească şi cred că nici dintre specialişti n-ar fi fost mulţi aceia care ar mai trimite la ei. Ascultam îngândurat elogiile aduse de bătrân acelora şi nu mă puteam

pătrunde cu niciun chip de emoţia lui. În câteva rânduri a lăcrimat, recitind cu pauze de răsuflare nişte versuri palide, de-a dreptul naive. Îl emoţionau, pentru că ilustrau concepţiile sclerozate, probabil de avangardă în perioada formaţiei lui intelectuale, însă cu totul depăşite astăzi” şi mi-am dat seama că bătrânul se oprise într-adevăr acolo, la oamenii lui „cu minte”, la ideile lor. Pusese frâna prea devreme şi refuza (de câte decenii oare?) să accepte că, aşa cum dispar oamenii dispar şi ideile, după ce se învechesc; se acoperă de praf şi aşa trec în uitare. Autorii aceia scriseseră pe înţelesul unor oameni care de mult nu mai existau. Rămăsese numai contemporanul lor, în persoana acestui ins scos în afara timpului, suferind pentru neînţelegerea ridicată în jurul său ca un zid de ne trecut şi întrevăzând deodată posibilitatea de a străpunge zidul acela prin mine. Spera să mă convingă că timpul meu este corupt, că munca noastră, din care el nu pricepea mai nimic, s-ar risipi în zadar, că marile idei ale umanităţii – singurele idei mari epuizându-se odată cu tinereţea sa – fuseseră trădate. Avea o dramă a lui, o dramă născută dintr-o limitată înţelegere şi de neputinţă. Fusese dintotdeauna bătrân!

„Să munceşti pentru cei mulţi, mă sfătuia. Să-i înveţi, să-i luminezi… Să le deschizi mintea!” Eram în drum spre linia aceea de care mi-a vorbit cu însufleţire, încât mă făcuse curios şi acceptasem să-l însoţesc, ca să văd despre ce era vorba. Se aventura spre ea cu mai mult curaj, ştiindu-se însoţit de mine, pentru că nu-i făcea plăcere să traverseze oraşul, cu străzile lui mobile, cu vehiculele lui. Am urcat totuşi într-unul zburam pe deasupra imensei structuri cinetice, aerodina îşi căuta singură culoarul liber prin spaţiul aglomerat, dar bătrânul nu părea interesat de nimic altceva decât de ideile sale, pe care acum i le cunoşteam şi mă plictiseau enorm prin repetare. O singură dată a privit afară ca să-mi arate lumea mea şi să-mi spună pe un ton mustrător „Uite ce fac! Uite ce faceţi, în loc să lucraţi în interesul şi pe înţelesul celor mulţi. Asta le trebuia lor? Nu le trebuie asta! u Şi începu, mai vehement ca în alte împrejurări, să pledeze în vechiul lor stil. „Trebuie să coborî la ei, să-i înveţi, să le deschizi mintea… Nu să-i vâri în căsuţe pentru păsări. Unde vor să ajungă? izbucni bătrânul. Unde vreţi să ajungeţi? Asta nu-i calea cea dreaptă, asta-i calea celor rupţi de popor, pe care noi, intelectualii, avem datoria să-l ridicăm, să-l cultivăm. Să fii în slujba omului de rând, auzi?” zise şi eu mă întrebam încordat: în slujb*a c*u*i? Ce voi*a, la urma urmei, omul acesta?

Devenise limpede că vorbeam limbi diferite. Mulţimea, pentru mine, roia în jur, ocupa apartamentele oraşului aerian, calcula, naviga, trăia sub mări sau în spaţiul interplanetar, observa interstiţiile atomilor, îndrepta legi şi interpreta fenomene cosmice; era angajată, cu alte cuvinte, pe o cale ce mi se părea a noastră, normală. Pentru el, termenul de mulţime îl umpleau oamenii unui timp trecut, se încăpăţâna să creadă că oamenii aceia mai există, că problemele lor mai există, că ei erau aşa cum îi cunoscuse el cândva, cu neştiinţa lor, cu posibilităţile lor restrânse la atâta cât îngăduia formula unui sapiens evoluat încet şi contradictoriu, în conformitate cu natura şi fără intervenţii din afară. El se încăpăţâna să spere că mulţimea *aceea* a rămas, că-i aşteaptă sfatul, că are nevoie de citatele lui scămoşate şi prăfuite; de produsele tulburi ale unei inteligenţe care pierduse ritmul, apoi refuzase să-l recucerească, poate din comoditate, poate dintr-o ambiţie prostească.

Am înţeles că bătrânul se autoiluziona, vegetând în umbra civilizaţiei, convins că deţine totuşi un monopol al adevărului şi clar viziunii. Mulţimea pentru care îmi cerea să lucrez, „s-o ridic”, nu mai exista de mult. Aceştia din jur, cei vii, erau alţii. Eu eram egalul tuturor în inteligenţă, în cunoştinţe, eu reprezentam mulţimea în sensul cel mai autentic. Trăiam ca ei, simţeam ca ei – ar fi însemnat să ies eu însumi din ritm dacă m-aş fi lăsat influenţat de sfaturile inconştiente ale unei fosile încă în viaţă printr-un joc al întâmplării. Da, eu trăiam şi munceam pentru cei mulţi, *adevăraţii*.

Locomotivele erau înghesuite una în alta, mici, negre, nişte jucării inutile, depăşite şi ele de timp. Înţepeniseră pe linia aceea moartă, cu bălării enorme printre roţi. Am numărat treisprezece. Modele vechi, cu cazan burtos şi remorcă pentru cărbuni, piese de muzeu excelente. Toate uitate acolo, legate prin tampoane ruginite, parcă într-o solidaritate de castă. Unora rugina le perforase metalul, iar cabinele mecanicilor lăsau să se întrevadă o murdărie dominată de păianjeni. Am simţit o nesfârşită repulsie la gândul că m-ar putea obliga cineva să intru acolo. Bătrânul îşi târşiia paşii pe lângă mine, se împiedica în pietre, noroc cu bastonul de care nu se despărţise niciodată. Avansa în lungul şirului de locomotive şi îmi spunea ceva, arătând spre fiecare. Nu înţelegeam ce spunea, dar vedeam că trăia momente rare, nu greşesc chiar dacă afirm că era fericit. Oricum, ajunsese lângă locomotivele lui, pe linia lui, se întorsese în timpul său, din care o viaţă nepermis de lungă îl obligase să evadeze. Apoi a ocolit şirul locomotivelor. L-am scăpat din vedere

şi nu m-ar fi mirat dacă una din carapacele acelea negre, căscându-se, l-ar fi înghiţit pentru totdeauna pe acela care de fapt îi aparţinea.

IOANA PETRESCU

UN REPORTAJ PRIMEJDIOS

Ca o uriaşă pasăre a nopţii, avionul străbătea spaţiile liniştite. Între mare şi cer, Eva era singură ca la începutul lumii. Cu mâinile încleştate pe manşă, îşi aţintea privirile pe coasta care se ghicea dedesubt. Lumini nenumărate pâlpâiau ca miriade de stele căzute în abis.

— Alio! Alio! Aici Rândunica! Aici Rândunica!

— Alio! Alio I Aici baza V D 12… Vă ascultăm…

— Alio! Alio! În cinci minute părăsesc avionul. Rândunica să fie pilotată prin teleghidare înapoi la bază.

— Puteţi executa misiunea. Noroc bun!

Glasul zbârnâitor din mari depărtări a tăcut, după ce i-a urat noroc.

O ezitare de o clipă. Parc-ar fi ispitită să se întoarcă. Dar biruie firea ei curajoasă, întreprinzătoare. Şi pariul? Cum rămâne cu pariul? îi sună în auz râsul batjocoritor al lui Dav:

— Ai s-ajungi tu până acolo, „păpuşo”? Ce e ea de vină că are ochi mari de smalţ albastru şi păr buclat şi auriu, ca pe vremea străbunicelor, astăzi când chipul femeilor e aidoma cu al bărbaţilor?

— Ştii bine că Plantaura e declarată zonă interzisă, continuase Dav, serios. E o nebunie să te aventurezi într-o regiune primejdioasă numai aşa, ca să faci pe eroina.

— Orice ai spune tu, eu am să fac nebunia asta. Şi am să-ţi aduc un reportaj. Pe ce te prinzi?

— Pe o sticlă de şampanie franţuzească! Mmm! Ce băutură vrednică de zeii din Olimp! Am dat de duşcă odată o sticlă întreagă şi am simţit că-mi cresc aripi. Adăugase prevăzător:

— Dacă pierd cumva, ceea ce e exclus, eu îţi ofer o sticlă de Coca Cola.

— Primesc! Dă-mi numai trei zile răgaz.

Acum se află singură, deasupra oceanului, pregătindu-se să coboare pe insula Plantaura. Atâtea lumini sclipesc acolo jos! În umbră se ghicesc construcţii gigantice. Ce mister vor fi ascunzând? Nu poate fi vorba de

experienţe atomice. Acestea aparţin trecutului. Atunci? Curiozitatea ei de Evă a anului 2000 e aproape de neîndurat.

Caută cu ochii locul care i se pare mai prielnic. A lăsat mult în urmă luminile scânteietoare. E mai prudent să nu fie zărită.

Se află acum deasupra plajei, pe care valurile o tivesc cu un chenar alburiu de spumă.

După ce a fixat manşa la centru şi s-a asigurat că paraşuta e acroşată de fuzelaj, Eva deschide capota şi se aruncă în gol.

Numără în gând până la treizeci. Apoi trage mânerul de siguranţă. Paraşuta se deschide. Pluteşte câtva timp deasupra plajei, dar vântul o împinge mai departe, spre o râpă stâncoasă. Vreme de câteva minute, e târâtă printre bolovani. Un vârf ascuţit îi sfâşie trainingul, scrijelindu-i genunchiul. Rana sângerează. Eva încearcă să se ridice dar se prăbuşeşte iarăşi printre pietroaie. Toate oasele o dor. E zdrelită şi plină de vânătăi. Sfârşită de puteri îşi culcă obrazul pe o lespede netedă şi rece, ca să-şi vină în fire.

Tresare brusc. Sub frunte, simte cum pământul se cutremură. Un vuiet surd venit din adâncuri, creşte necontenit, mai aproape, tot mai aproape, până ce cuprinde tot văzduhul. Bubuiturile se ţin lanţ, ca un şir de explozii, într-un crescendo care culminează printr-o ultimă detunătură năpraznică. Zgomotul e atât de înfiorător, încât Eva îngrozită se ghemuieşte între pietre şi-şi astupă urechile.

Abia după câteva minute se dezmeticeşte şi cutează să privească în jurul ei.

Ceea ce vede îi îngheaţă sângele în vine.

În mijlocul norilor de aramă încinsă, o vâlvătaie uriaşă izbucneşte în sus până atinge cerul, apoi se desface într-o jerbă multicoloră. Jerba recade într-o ploaie de stele, de pietre preţioase.

Eva e prinsă într-uri vârtej de flăcări. Cerul, pământul, dispar; nu mai are în faţa ochilor decât un văl roşu care palpită ca un nesfârşit roi de artificii: se învârteşte, se răsuceşte, trosneşte şi recade. Un torent de foc curge spre ea, amestecând nuanţe fără seamăn, de la galbenul orbitor, trecând printr-un roşu. De văpaie, până la violetul sumbru.

Cu toată spaima ei, Eva simte toată măreţia spectacolului” în care ea îşi joacă viaţa. Se luptă să se ridice, cade iar, se târăşte printre pietre ajutându-se cu mâinile, cu genunchii. Se zbate ca într-un coşmar, fără nădejde de

scăpare.

Râul de foc vine spre ea, domol, neînduplecat. Vede la câţiva paşi scânteierea magmei fosforescente.

Chipul ei e o mască chinuită în care se îmbină spaima şi curiozitatea. Ochii aproape ieşiţi din orbite oglindesc viziunea dantescă. Forţele care o zguduie cu o furie oarbă sunt ecoul energiilor subterane care colcăie se umflă, se destramă luptând să iasă la lumină.

Toate elementele vieţii, asaltate de această violenţă, par să se dizolve şi să se înmulţească totodată. Îşi vede foarte lucid sfârşitul apropiat. Nicio iluzie nu e cu putinţă. Fuga e de prisos. Peste câteva clipe torentul de lavă va ajunge aci şi ea va fi prinsă dedesubt. Maşinal se uită la ceas: 1 şi 35. Peste un minut totul se va sfârşi.

Fumul o orbeşte. Simte că se" înăbuşe, că se pierde. Închide ochii; şi gândurile i se învălmăşesc:

— Dar… Pariul… Reportajul… Nimeni nu va afla… Ce păcatl.

*

e

Cât să fi stat aşa n-ar fi ştiut să spună.

Când deschide ochii descopere că puhoiul de lavă s-a oprit lângă stâncile pe care zace ea.

Nu-i vine să creadă că e încă în viaţă.

Îşi pipăie genunchiul rănit, care-i răspunde cu un junghi. Dar îşi uită durerea prinsă cu totul de miracolul pe care-l trăieşte.

O lumină dură, supranaturală scaldă tot cuprinsul. Şi în lumina aceasta, priveliştea pe care o contemplă i se pare mai stranie decât tot ce a văzut până acum.

O coloană luminoasă înaltă şi subţire, suie în văzduh. Dar înainte de a atinge cerul se îndoaie, se fringe şi se năpusteşte spre plajă, ca un şarpe lung de foc. Strălucirea ei e de neîndurat.

Eva închide ochii o clipă. Când îi deschide, coloana e tot acolo; ca un havuz învăpăiat ţâşneşte nepotolită din pământ, apoi se încovoaie pe aceeaşi orbită bizară, ca pe un drum dinainte cunoscut, prăvălindu-se în ocean. Eva o

priveşte, hipnotizată. Ce poate fi? Cum de s-a născut din erupţie panglica asta nesfârşită mai strălucitoare ca soarele la miezul nopţii?

Un glas aspru, la urechea ei o face să tresară.

— Cine eşti? Ce cauţi aici?

O figură brună, necunoscută, sub o cască albă, se apleacă asupra ei.

Glasul stăruie, iritat.

— Cum ai ajuns aci?

Eva e atât de buimăcită încât abia poate îngâna câteva vorbe fără şir, mişcându-şi buzele anevoie.

— Am vrut să… Am venit să…

Necunoscutul nu-şi poate lua ochii de la faţa ei de zăpadă. Se scutură, ca de o vrajă. Scoate din buzunar o sticluţă plată, îi deşurubează dopul la iuţeală şi, sprijinindu-i capul cu mişcări gingaşe, o ajută să bea.

Pe loc, o căldură binefăcătoare i se strecoară în tot trupul. Peste câteva clipe, îi revine şi memoria şi glasul.

Călătoria… Reportajul… Erupţia…

Se ridică în capul oaselor. Durerea i-a trecut, ca prin farmec.

— Suntem în Plantaura, nu e aşa? Ce se întâmplă aici?

— Dacă eşti cuminte şi mă laşi să-ţi bandajez rana de la genunchi, am să-ţi explic. Deşi ar trebui să fii pedepsită. Ce cauţi în zona interzisă?

Glasul şi-a mai pierdut din asprime.

— N-am ştiut că e zonă interzisă, minte Eva. Am vrut să ajung în Plantaura pentru un reportaj. Făcusem un pariu…

— Şi din pricina unui pariu şi a unui reportaj erai să-ţi „pierzi viaţa!

În timp ce vorbeşte, scoate din buzunar o fâşie plastică imaculată, toarnă pe rană un lichid incolor dintr-o fiolă şi leagă strâns genunchiul. Eva îl priveşte tăcută, minunându-se de îndemânarea lui.

— Ştii să pansezi rănile. Eşti doctor?

— Nu! Inginer. Îmi dai voie să mă prezint: Inginerul Gers. Şi dumneata?

— Eva…

— Evident! Eva! Trebuia să-mi închipui. Eva nu putea lipsi de pe insula noastră paradiziacă; Chipul brun se luminează de un zâmbet. Nu mai pare supărat de amestecul Evei în treburile misterioase de pe Plantaura.

Lucrul acesta îi dă curaj; şi întreabă cu răsfăţ în glas:

— Ai promis că-mi explici. Am asistat la o erupţie vulcanică. A fost ceva

groaznic. Cred că v-a încurcat planurile…

— Nu! N-a fost o erupţie vulcanică, pentru simplul motiv că nu există nici-un vulcan pe insulă.

— Atunci nu mai înţeleg nimic. Eu am văzut erupţia. Sau am visat?

Amintindu-şi viziunea apocaliptică la care fusese martoră, faţa i se schimonoseşte de groază.

— N-ai visat. A fost într-adevăr o erupţie. Dar nu era nici-un vulcan în cauză. Era o erupţie, artificială. Provocată şi dirijată.

Eva e din ce în ce mai surprinsă. Întreabă ca un copil, arătând cu degetul spre coloana de foc, care îşi continuă ondulaţiile inexplicabile.

— Şi asta ce mai e? Tot artificială? Tot dirijată?

Tânărul râde.

— Ei, da, fireşte! Ai să înţelegi îndată. Să mergem de aici. Trebuie să te pun la adăpost.

— Nu pot merge!

— Încearcă! Sprijină-te de mine.

Şchiopătând, dusă aproape pe sus de Gers, Eva ajunge pe plajă.

La un ponton aşteaptă un hidroglisor. Înainte de a putea protesta, Eva se pomeneşte luată pe sus şi depusă cu grijă pe o banchetă. Mica îmbarcaţiune porneşte îndată sburând pe deasupra valurilor; în câteva minute a şi ajuns la o navă ancorată în radă şi se lipeşte de scară.

Dusă pe braţe, Eva se odihneşte acum într-un fotoliu cu arcuri moi, pe punte.

Priveşte curioasă la oamenii care mişună încoace şi încolo, la capătul unei platforme cu role pe care lunecă la infinit şarpele de foc.

În depărtare vede iar coloana scânteietoare care se încovoaie şi cade pe platformă, şerpuind cu mare viteză spre ocean.

— Ciudat! exclamă Eva. Aş putea crede că mă aflu într-un laminor. Coloana asta ţâşnită din pământ seamănă, văzută de aproape, cu o bară de oţel nesfârşită, aşa cum am văzut o dată…

Se întrerupe ca să se uite la macaralele gigantice care îşi cască gurile lacome, apucă barele gata tăiate şi răcite şi le leapădă pe puntea vapoarelor.

— Nu eşti prea departe de adevăr, spune Gers lângă ea Văd că arzi de nerăbdare să ştii totul. La urma urmei curajul dumitale merită să fie răsplătit şi vei fi iniţiată în misterele Plantaurei.

Sub privirea ochilor albaştri, miraţi, inginerul e ispitit să-şi învăluie cuvintele seci, prozaice, într-un nimb sclipitor.

— Şarpele de foc pe care-l vezi vine din topitoria lui Vulcan, ca să mă exprim în stilul reportajelor dumitale. E cea mai colosală rezervă de metal, la o adâncime de 60 000 de metri, în momentul când am reuşit s-o punem în slujba noastră, am realizat cea mai extraordinară performanţă în metalurgie. S-a sfârşit cu truda muncitorilor din minele de fier şi de cărbune, s-a sfârşit cu furnalele, cuptor de cocs şi atâtea altele.

— 60 000 de metri! se miră candid Eva. Nu pricep cum aţi putut ajunge până acolo.

— Nimic mai simplu: printr-o gaură de sondă.

— Am auzit de foraje care merg până la 15 000 de metri adâncime, dar mai departe mi se pare cu neputinţă. Temperaturile, după câte ştiu sunt foarte ridicate. Care instrument de foraj poate rezista?

— Apa! Vaporii de apă!

— Îţi râzi de mine, spuse Eva cu reproş. Cum ar putea fi apa instrument de foraj?

— Foarte simplu. Folosind tocmai temperaturile ridicate de care vorbeai şi care ne slujesc de minune. De la 15 000 în mai departe, facem un foraj cu jet de vapori la mare presiune. Instalaţia de foraj se reduce la o conductă în care circulă apa pompată de la suprafaţă.

În cele din urmă ea se vaporizează din cauza temperaturii înalte. Aburii ţâşnesc printr-o duză mineralo-ceramică, cu o forţă colosală, la care nicio rocă nu poate rezista. Gândeşte-te că la o adâncime de 30 000 de metri presiunea apei din conductă este de 3 000 de atmosfere.

— Dar această presiune nu este echilibrată de coloana fluidă din gaura de sondă?

Gers o priveşte surprins. Întrebarea dovedea din partea ei o competenţă la care nu se aşteptase.

— Tocmai aci e partea senzaţională a invenţiei noastre. La 30 000 în temperatura straturilor este de 900o, astfel că apa se vaporizează pe parcurs în conductă, chiar la presiunea de 3 000 de atmosfere. Prin urmare, în gaura de sondă nu există decât contrapresiunea unei coloane de aburi de 30 000 în care este foarte mică…

Eva îl întrerupe, bucuroasă că ajnţeles.

— Şi-atunci presiunea coloanei de apă poate fi folosită aproape în întregime la jetul de foraj.

— Întocmai! Vezi aşadar că străbaterea scoarţei n-a fost prea anevoioasă. Am depăşit astfel stratul Mohorovicic; ne apropiam de 60 000 m. Temperatura creştea ajungând la aceea a metalelor în fuziune. În cele din urmă presiunea internă a stratului a grăbit străpungerea scoarţei şi a început erupţia de lavă în care erai să-ţi pierzi viaţa. Trei ore mai târziu a urmat erupţia de metale în stare fluidă, care până să ajungă, la suprafaţă, a căpătat o stare plastică. E coloana incandescentă pe care o poţi admira de aici fără niciun risc. Prin ea, metalele care zac de miliarde de ani. De când s-a răcit scoarţa terestră, ne vin gata servite, într-un aliaj care conţine în mare măsură fier, cupru, aluminiu şi chiar şi unele metale mai rare. Acum abia se procedează la analiza lor.

Eva îl ascultase atentă şi izbucni cu entuziasm:

— Această incursiune spre centrul pământului mi se pare de o îndrăzneală care depăşeşte orice închipuire.

— Adevărat! Avem la dispoziţie sute de milioane de tone de metale, spuse Gers. Producţia principalelor ţări industriale e o nimică toată pe lângă rezervorul acesta inepuizabil pus la îndemina oamenilor, aproape fără efort. Ei ce spui, micuţă Eva? Curiozitatea dumitale este în sfârşit satisfăcută?

— Mă mai întrebi? Nu ştiu cum să-ţi mulţumesc. Va fi cel mai senzaţional reportaj din toată cariera mea!

— Se prea poate. Dar până la noi ordine lucrările sunt secrete. Dumneata trebuie să rămâi aici. Te-ai aruncat singură în gura şarpelui de foc. Şi, deocamdată, n-ai voie să pleci.

Glasul lui, rostind interdictul, avea totuşi o mlădiere caldă. Şi cine ar fi putut spune, privind ochii Evei, dacă îi părea rău că a pierdut pariul sau îi părea bine că e silită să rămână în Plantaura?

DORU PRUTEANU şi DAN MERIŞCA
OMUL CEL TĂCUT, INELUL ŞI FATA BLONDĂ

Citeam şi priveam din când în când vacile – câte mai rămăseseră – care păşteau pe câmp, omul acela tăcut venise, se aşezase lângă mine şi întorsese capul ca să se uite la soarele turtit al după-amiezei; nişte copii mici se jucau

pe marginea drumului cu o cartuşieră goală, pe care o trăgeau după ei prin iarbă, îl vedeam cu coada ochiului, ce putea dori de la mine?” eram obişnuit ca atunci când se opreşte cineva lângă mine să-mi ceară ceva. Cu vreo două săptămâni în urmă venise un ofiţer android – era lovit la mână şi i-am putut vedea, pentru o clipă, acolo, înăuntru, mai multe fire roşii şi albastre şi nişte mecanisme fine care se mişcau atunci când îndoia degetele – mă întrebase unde sunt oamenii, i-am spus că pe-acolo, prin sat, fiecare pe la casa lui şi m-a strigat maică-mea să aduc nişte apă de la fântână, plecasem lipăind prin praf cu picioarele goale, lăsându-l pe ofiţerul care-i căuta pe oameni cam nedumerit.

Cred că ofiţerul acela îi convinsese pe cei din sat să-şi ia, care ce putea, şi să fugim în pădure, trebuia să vină armată acolo; chiar înainte de a pleca, au venit două blindate cu şenile, trăgând şi nişte tunuri grele după ele, au intrat în curte şi apoi în grădină dărâmând un gard, au urcat dealul şi au început aproape imediat să tragă înspre oraş. Soldaţii roboţi – eu cel puţin n-am văzut niciun om printre ei – care veniseră în urmă s-au apucat să cotrobăie prin casele părăsite, fuseseră programaţi să prade tot ce găseau în cale şi continuau să o facă, chiar dacă nu mai avea pentru cine, comandanţii le muriseră; n-au avut prea mult noroc, a venit altă armată, în timp ce cealaltă fugea mâncând pământul în mod disciplinat, soldaţii nou veniţi s-au apucat şi ei de cotrobăit, au strâns tot ce mai rămăsese, erau murdari, multora le lipseau piese componente, mai mult îţi stârneau mila, erau însă conduşi de oameni.

Omul venit pe neaşteptate s-a ridicat şi a plecat fără să scoată vreun cuvânt. Nu mult după aceea au apărut câţiva soldaţi roboţi şi un ofiţer. Îl ştiam. Acum vreo cinci zile fusese la noi şi băuse cu tata şi cu alţi câţiva ofiţeri care erau tot oameni, au băut s-au certat, tata voia să-i împace, unul din ei a plecat înfuriat prin spatele casei, iar ăsta de care vă spun îl împuşcase liniştit prin fereastra astupată de camuflaj cu un covor şi nişte ziare; neavând altceva mai bun de făcut, cel care ieşise se oprise în dreptul ci începuse să-i înjure şi să-i ameninţe, zicea că o să se ducă la ăilalţi, că, ori aici, ori dincolo, tot aia era, că cine mai înţelegea cine cu cine luptă, totul dispăruse, nu mai existau comandamentele, nu mai existau statele, nici măcar lumea, cineva care să-şi spună lumea, ofiţerul ăsta negricios şi cam la fel de înalt ca taică-meu, scosese pistolul şi-l împuşcase direct în gură. Bunicu’, care povestea întâmplarea

vecinilor doritori să-l asculte, se mira: „cum de ochise aşa de bine? să tragi cuiva trei gloanţe la rând prin aceeaşi gaură, când cel ochit cade sau se mişcă, oricum, fără măcar să-l vezi, ştiţi, fereastra aia astupată din spatele casei.” Ceilalţi ofiţeri îşi goliseră repede paharele şi plecaseră lăsându-l pe mort sprijinit de perete, cu capul căzut într-o parte, năclăit de sânge, iar vântul îi răsfira la întâmplare părul. Pe urmă se certaseră şi între ei, cred că ceilalţi plecaseră în altă parte, rămăsese doar ăsta şi mai mulţi roboţi, pe jumătate distruşi, cu care se plimba încolo şi-ncoace prin sat, tata spunea că în altă parte nici nu mai erau oameni, sau, oricum, rămăseseră foarte puţini, oraşele nu mai erau, rachetele, sau, dacă nu, bombele le răseseră de pe faţa pământului, şi că tot noi, ăştia, ţăranii aveam să rămânem până la urmă, cu noi nu avea nimeni nimic, noi nu făceam război, ca aceia din oraşe, care muriseră mai toţi şi aveau, până la urmă, să moară toţi, în timp ce hoardele de roboţi vor fi continuat încă să se bată fără rost între ei până n-ar mai fi rămas niciunul, ce, parcă oamenii ştiuseră de ce se bat?

Ofiţerul şi soldaţii s-au oprit şi ei lângă mine şi m-au întrebat dacă nu văzusem un om aşa şi-aşa, era chiar omul meu, cel care se oprise, se aşezase lângă mine şi privise soarele, am ridicat din umeri, nu văzusem nimic, prea eram ocupat cu lectura, ofiţerul s-a uitat la cartea mea video, încercând să-i silabisească titlul de cristale lichide, în buzunarul unuia din soldaţi a început să sune un ceas, atunci am observat că ofiţerul avea două ceasuri cu celulă solară la mână şi unul de buzunar la piept, i se vedea atârnând lanţul aurit sau de aur, „soldaţii ăştia îşi bat joc de timp” gândeam privindu-i cum se îndepărtau, „poartă nu ştiu câte ceasuri cu ei, dar nu le place să le scoată, să se uite la ele, scot doar pistoalele şi se împuşcă între ei, câţiva vor mai fi rămas, cartuşele îi lovesc la fel de bine şi pe oameni şi pe roboţi dacă ştii cum să tragi. Pe deasupra treceau iarăşi teleghidatele, avioanele alea fără niciun om în ele, pline cu bombe, nu erau de-ale soldaţilor cu ceasuri multe, le trimiseseră ăia care fugiseră lăsând tunurile în grădină şi o grămadă de proiectile, să avem noi cu ce ne juca, le întorsesem şi încercam să ochim linia orizontului, acolo unde răsărea soarele. N-am reuşit să tragem niciodată, poate n-ar mai fi răsărit soarele; până la urmă tot învăţam noi cum să le folosim, dacă nu i-ar fi trecut prin minte lui Vic să dea foc la benzina de pe jos, nu ştiu de ce au luat toate foc, au explodat toate proiectilele de care noi nici nu ne atinsesem, a curs ţărâna peste jumătate din sat, în vârful dealului a

rămas o groapă în care s-a făcut după primele ploi din toamnă un iaz mărişor, iar din Vic au mai găsit numai un deget, mai era pe el inelul gros de platină, cred că era de platină, altfel de ce-ar fi fost aşa de greu, avea în locul pietrei un ecran TV cât unghia de mic, inelul mi-l arătase chiar el, cu câteva zile înainte, când eram în pădure: „de la bunica, numai de nu l-ar vedea, l-am luat din sipet, unde-l ţinea ascuns”. Degetul cu inelul era curat-curat, iar mamele îşi strângeau copiii şi-i numărau, dacă roteai încet ecranul pe inel, puteai prinde douăzeci şi patru de canale, căutasem de mai multe ori şi eu şi Vic, dar nu mai transmiteau niciunul, se vedeau şi se auzeau doar paraziţi şi dungi, mama lui Vic mai avea vreo nouă copii, moartea lui Vic nu costa prea mult familia, măcar aşa, sufleteşte, dacă la pungă urma să-i sece; de fapt, nici măcar nu mai era vorba de bani, ăştia nu-i mai trebuiau nimănui, acum toate se luau „la schimb”. N-am văzut înmormântarea, mă bătuse maică-mea măr şi mă închisese în cămară, am auzit de acolo cum treceau prin faţa porţii babele, plângând ce mai rămăsese din Vic, de ce nu fugise oare Vic atunci când văzuse că ard toate aşa de tare? Am refăcut şi eu experienţa lui, cu nişte cartuşe în loc de proiectile, putusem să fug. Cred că Vic descoperise sistemul de funcţionare a tunurilor, ele, ca şi computerul şi instalaţiile părăsite într-o subterană de beton din coasta dealului, fuseseră făcute bucăţi şi oamenii le cărau acasă, fără să ştie la ce le vor folosi, dar le cărau.

Omul meu cel tăcut şi soldaţii roboţi cu ofiţerul s-au întors, îi vedeam în depărtare cum vin, crezusem că aveau ceva de împărţit cu el, dar nu era adevărat, un soldat ducea în braţe o fată, omul meu cel tăcut plângea încet, fata era blondă, ofiţerul, o privea din când în când. S-au întors şi teleghidatele, eu m-am aruncat în şanţ şi toţi au fost omorâţi, ei, pentru prima oară, ea, pentru a doua.

OVIDIU RÂUREANU
REDUNDOSTOPUL

Prin fereastra înaltă însă destul de îngustă a biroului cam mohorit, Haş Pe Haş, adică Haralamb P. Haralamb, indicat în mod practic de toţi colegii săi prin simpla rostire a iniţialelor unui nume atât de simetric, privea cu nostalgie cerul intens albastru, ivit pe neaşteptate, ca prin miracol, de sub pânza sfâşiată a norilor cenuşii. De câteva minute, zdrenţele acestora dispăruseră cu

totul din dreptunghiul de sticlă, prin care încăperea (una din camerele secţiei „Electronologie” a Oficiului pentru invenţii) îşi avea modesta ei perspectivă asupra universului. De fapt, la această oră, H. P. H., tânăr dar merituos şef de birou, ar fi vrut să se afle într-un decor absolut diferit de cel în cadrul căruia se străduia să-şi adune gândurile. Uitându-te la figura lui stăpânit inexpresivă, nu i-ai fi atribuit însă deloc asemenea năzuinţe. Dar de ce să ne mirăm? Necunoscutele sunt inerente nu numai ecuaţiilor.

Omul cu burtă şi pretenţii, pe care din imprudenţă îl rugase să ia loc, părea că se simte minunat în îmbrăţişarea fotoliului şi, plin de el, se rătăcea din ce în ce mai confuz, mai prolix, în labirintul fără capăt al unor explicaţii ce nu progresau deloc:

— Aţi înţeles? E clar ca bună ziua… Aparatul meu se compune în principal dintr-un barotermometru şi un orticonoscop… dar mai sunt bineînţeles şi altele. Cum ai putea să faci cele mai exacte previziuni meteorologice cu aceste două piese? Ei? Ştii cum funcţionează un orticonoscop? Are un electrod de comandă, o bobină de câmp magnetic axial, bobine de câmp magnetic transversal, plăci de diflexiune etc. Televiziunea îl foloseşte la transmiterea imaginilor. Cum se asociază barotermometrul cu orticonoscopul? Cred că nu-i nevoie să mai explic o dată.

A, nu! Nu era nevoie deloc, deşi H. P. H. Nu înţelesese absolut nimic. Câteva minute urmărise cuvintele celuilalt cu bunăvoinţă sperând ca verbozitatea solicitantului să descopere sâmburele interesant şi inteligibil, care să-i justifice peroraţia. Dar fusese zadarnic. Şi afurisita asta de politeţe, timiditatea asta, care nu-i permiteau să se scuture brusc de rolul de auditor, trimiţându-l la plimbare pe pisălog!

Orticonoscopul e un tub electronic alcătuit dintr-un tun electronic, un condensator, o placă transparentă acoperită de celule fotoelectrice…

Era greu să-şi închipuie ceva mai sâcâitor decât această puzderie de lămuriri care se învârteau, se învârteau…

Iar peticul de azur ce se lipise parcă de geamul ferestrei îi sugera cele mai ispititoare tablouri. La acea oră, Dana, frumoasa, statuara Dana trebuia să fie pe lac, sus, pe banca înaltă a hidrobicicletei, admirată din bărci, din apă şi de pe plajă (cine oare sta alături de ea, pe cel de-al doilea loc?). Sau poate se săturase de pedalat şi acum, nimfă ostenită, se întinsese într-un şezlong… Dar oricum, îl invitase să vină pe seară, ca să asculte împreună nişte înregistrări

pe care ea le găsea grozave.

Zborul de pescăruş al gândurilor lui H. P. H. (dar nu şi discursul omului cu pântece proeminent) fu pe neaşteptate curmat de un al treilea personaj care-şi făcu apariţia în decorul rece al biroului. Prin uşa abia întredeschisă se strecurase un bătrânel scund şi firav, care, orientându-se prin ochelarii cu rama metalică, rămăsese o clipă în picioare. Vădit, se uita unde să-şi pună pachetul incomod pe care-l ţinea la subsuoară.

H. P. H. Îl primi ca pe un dezrobitor.

— Vă rog, luaţi loc. Numai un minut, un singur minut şi sunt al dumneavoastră.

Noul venit, fără să se arate mirat de exagerata amabilitate a tânărului, pe care de altfel îl vedea pentru prima oară, scoase cu grijă din pachet, ca să nu-i deranjeze pe ceilalţi doi cu foşnetul hârtiei, ceva care semăna cu o cutie de televizor portativ (avea ecran şi butoane) şi puse obiectul pe un raft mai puţin aglomerat al bibliotecii din perete. Apoi se aşeză pe un scaun cu aerul unuia pregătit să aştepte.

De altfel, vorbitorul nu dădea semne să fi înţeles aluzia gazdei. Impasibil, continua pe acelaşi ton:

— De o mare importanţă este felul cum orientezi în ansamblu câmpul magnetic axial. Şi apoi, barotermometrul, a cărui construcţie prezintă în cazul nostru probleme absolut speciale…

— V-aş propune… Îndrăzni în sfârşit H. P. H. Să-l întrerupă, tăcând însă intimidat, în aceeaşi clipă.

Nemaipomenitul meteorolog care pusese stăpânire pe fotoliul din faţa biroului său îi gonise cuvintele cu un gest scurt şi nervos al mâinii, aşa cum se alungă muştele. Şi şuvoiul vorbelor sale continuă să se reverse neistovit, împrospătat din depozitul propriei scurgeri, ca o fântână arteziană decorativă care aruncă în sus iarăşi şi iarăşi, aceeaşi apă căzută de-atâtea ori în bazin. Întocmai ca în pliciuitul monoton al unei asemenea fântâni, voinţa de a se elibera a lui H. P. H. Aţipi şi gândurile îl duseră iarăşi la Dana. Lucrurile se întâmplaseră în urmă cu două seri, în parcul asociaţiei lor sportive. Se înnoptase şi ei tot mai stăteau de vorbă pe aleea cea mai depărtată de plajă şi de debarcader şi ca atare cea mai liniştită. O iubea parcă de dând lumea. Dar ea îl iubea oare sau doar îl tolera? De aceea, această prelungită izolare în doi era pentru H. P. H. Un dar deosebit de preţios şi îi stârnise speranţe nebune

ce aveau, de altfel, să-şi afle o neîntârziată confirmare. Pentru că, aşa cum şedeau pe banca de sub plopul cel mare, Dana, deodată tăcută, îi pusese braţele pe umeri şi îşi apropiase de faţa lui gura uşor răsfrântă, bine conturată şi în semiîntuneric. A urmat sărutul acela lung, voluptos, care, desigur, îl înfiorase, dar în acelaşi timp îi umpluse inima de căldură. Apoi el i-a spus atâtea cuvinte înflăcărate! Nu-şi amintea să mai fi trăit cândva o fericire atât de deplină. De ce oare asemenea fericiri nu sunt durabile? De ce voia Dana să plece singură cu Pop, colegul ei de institut, ca să vadă mai de aproape maşinile acelea neinspirate? De ce era necesar să se asocieze cu un băiat atât de chipeş şi atât de superficial, ca să elaboreze un studiu despre „Folosirea calculatoarelor electronice în traducerile mecanice din limba chineză”? Deşi n-ar fi vrut să bănuiască nimic echivoc în purtarea Danei, în ajun H. P. H. Făcuse imprudenţa să formuleze mai mult sau mai puţin precis ceva’din aceste nedumeriri. Şi ce înţelept l-a pus Dana la punct! Iată ce-l necăjea acum pe tânărul nostru şef de birou. Iată de ce gândurile lui, care nu puteau în niciun caz să ancoreze în divagaţiile meteorologului, vagabondau dincolo de zidurile Oficiului pentru invenţii, în timp ce privirile sale îşi căutau un punct de sprijin pe biblioteca din peretele încăperii.

Şi acestea şi-au găsit obiectul care să le reţină: ecranul cutiei aduse de bătrânel. Ce ecran ciudat! Lucios… şi galben ca siropul de lămâie, deşi la început (probabil că s-a înşelat) i se păruse alb. Era de mirare c-a avut o asemenea impresie… dar…

Ce s-a întâmplat? nu, că e bună… În realitate ecranul e roz ca o bomboană fondantă… orih mai bine zis, ăsta nu-i ecran, ci cameleon… Uite cum se roşeşte! Mare năzdrăvănie! Şi ceilalţi nu văd nimic. Unul tace încremenit ca-ntr-o fotografie, iar altul îi dă zor – of, Doamne! – cu lucruri ce n-au nicio noimă.

Ai să te-ntrebi de ce barometrul meu e aneroid – spunea acesta din urmă, ce am contra mercurului, contra celui de-al optzecilea element… N-am absolut nimic… Dimpotrivă… Poţi să mă crezi, dar…

— Informaţie zero biţi, zise pe neaşteptate, răspicat, o voce sonoră, determinându-l până şi pe meteorolog să se întrerupă o clipă.

— Aţi spus ceva? întrebă el, întorcându-se în silă către bătrânel.

Acesta nu se osteni să deschidă gura, dar făcu un semn de negaţie cu capul, spre uimirea momentană a lui H. P. H., care, totuşi, îşi mută privirile

din nou, repede, asupra cutiei de pe raft. Ecranul era roşu ca focul.

— Hm! făcut pântecosul contrariat. Am arătat că cele două elemente materiale… sau mai bine zis trei… pe temeiul funcţiei cărora mi-am realizat invenţia, sunt: barotermometrul, adică barometrul aneroid şi termometrul Beckmann şi… şi… orticonoscopul… care…

— Stop! Mesaj! se auzi pentru a doua oară în biroul lui H. P. H. Sonoritatea misteriosului glas, de astă dată mai tare.

Meteorologul închise gura descumpănit şi se uită în jurul său ca unul care a dormit, a visat şi s-a trezit brusc datorită unei cauze necunoscute.

Sub ochii lui H. P. H. Bizarul ecran devenise stacojiu.

Dar acest fenomen nu fusese observat de omul din fotoliu, care, poate, nu luase notă nici de existenţa cutiei de pe raft.

Ultimul venit privea impasibil prin ochelari.

— Ce-a fost asta? îl întrebă meteorologul întorcându-se pe şezut între braţele fotoliului.

Aşa cum stătea nemişcat, cu ochii fixaţi într-un punct deasupra creştetului pleşuv al celuilalt vizitator, bătrânelul dădea impresia că e surd, mut şi orb.

Pântecosul se enervă subit şi-l apostrofă:

— Doar nu sunteţi ventriloc?

Bătrânelul tăcea mai departe.

— Nu ştiu ce se-ntâmplă la dumneavoastră, se adresă meteorologul lui H. P. H., dar eu… mă văd nevoit… pentru că am fost întrerupt… să… să subliniez încă o dată ceea ce este de cea mai mare importanţă pentru construcţia în serie a aparatului inventat de mine, că la baza lui nu stau decât două piese uşor de fabricat, două…

— Supraredundanţă limită! – ţipă glasul sonor, făcându-l pe pisălog să sară ca ars.

Apoi, în crescendo, până la o intensitate insuportabilă:

— Stoop! Stoop! Stoop! Stoopl.

Bătrânelul zâmbea liniştit, fără răutate, avea pe chip o vădită satisfacţie, ca şi cum n-ar fi ascultat nişte urlete mecanice, ci susurul unui izvor şerpuind într-un cadru idilic.

H. P. H. Îşi băgase degetele în urechi şi se uita cu ochi veseli la ecranul de data aceasta negru ca smoala.

Sursa şi înţelesul vacarmului puteau fi evidente acum chiar şi pentru meteorolog, care pricepu foarte limpede şi buna dispoziţie de pe chipul şefului de birou. Pentru că, ieşind pe uşă, lui îi răcni cu un volum atât de formidabil, că se făcu într-adevăr auzit:

— Să nu mă jigneştisă nu jigneşti un om mai în vârstă! Că ai să mă rogi… pentru că… vax supraredundanţă limită! Vax biţi! Vax mesaj! Fără orticonoscop… e clar?

Fără… asta… barotermometru… nu e posibil… Ai înţeles?

*

* *

Bătrânelul se uită prin ochelari la uşa care se închisese trântită violent, apoi se sculă repede şi cu un singur gest făcu să contenească vacarmul. Tremură însă câteva clipe până ce H. P. H. Îşi mistui emoţia provocată de violenţa conflictului.

— Ce-a fost asta? întrebă el în sfârşit.

— Un redundostop, răspunse moale bătrânelul.

— Fiţi mai clar.

— Un aparat creat de mine… Măsoară redundanţa şi semnalizează apariţia supraredundanţei… În vorbire…

Şi, după o ezitare, se recomandă cu modestie:

— Sunt inginerul Octavian Darie.

Era un nume ce lui H. P. H. Îi stârni amintiri respectuoase.

— De ce nu staţi jos, tovarăşe inginer?

— Din obişnuinţă, zâmbi bătrânelul. După ce proba redundostopului se termină şi chiar înainte, prefer să mă aflu în picioare.

— Cum aşa? întrebă H. P. H. Mai mult din ochi decât din gură.

— Da, spuse celălalt. Supraredundanţii sunt uneori foarte mânioşi, luaţi aşa, pe neprevăzute. Cel puţin în prima clipă… Dar v-aş da unele explicaţii…

Cititorul nostru e un om simpatic şi inteligent (cum ar putea fi altfel cel ce citeşte o asemenea schiţă?). De aceea ni se pare firesc să ne purtăm cu el în chipul cel mai prevenitor. Pentru că, deşi H. P. H. Este de asemenea un tânăr inteligent, iar Oct a vi an Darie, duşmanul supraredundanţei, un bătrânel succint în exprimare, reproducerea întregului lor dialog şi a

lămuririlor de strictă specialitate riscă să obosească într-un cadru literar ca acela de faţă. Aşadar vom spicui numai unele părţi din interesanta convorbire a celor doi eroi.

— Vă este, desigur, clară noţiunea redundanţei? fu primul punct pe care căută să-l lămurească Octavian Darie.

H. P. H., care nu putea fi străin de cibernetică, răspunse limpede, oarecum şcolăreşte:

— În informaţie, redundanţa este balastul necesar pentru a învinge zgomotul.

Ajunşi în acest moment al povestirii şi dorind să fie instructivi cu orice chip, autorii neînzestraţi cu talent l-ar pune pe modestul Octavian Darie, sau poate pe amabilul H. P. H., să improvizeze o lecţie simplistă despre zgomot şi redundanţă, lecţie care, neîndoielnic, ar suna deosebit de fals în gura lor, pentru că ambii, fiind oameni de ştiinţă în specialitate şi aflându-se în biroul Oficiului pentru invenţii absolut singuri, n-ar avea pentru cine să formuleze explicaţii cusute cu aţă albă. Dar astfel de neîndemânări, deşi din păcate destul de frecvente în literatura instructivă, nu-şi pot afla locul în paginile acestei povestiri. Noi vom prefera să jucăm cu cărţile pe faţă, dragă cititorule. Cel ce te va lămuri nu va fi nici Octavian Darie, nici H. P. H. Vom lua asupra noastră elucidarea problemei.

Aşadar, ce este zgomotul în teoria informaţiei? Tot ceea ce perturbă, dezorganizează semnalele purtătoare de informaţii: paraziţii din aparatul de radio, durerea pricinuită de spinii trandafirului în timp ce-i respirăm parfumul, grijile vieţii de toate zilele, care ne frământă şi atunci când vrem să învăţăm sau să ascultăm o melodie, propaganda deşănţată pentru înarmare şi pregătiri militare menită să facă de neînţeles glasul păcii şi al raţiunii.

În asemenea împrejurări, înţelegem prin redundanţă (cuvântul vine de la latinescul” redundareu, ce înseamnă printre altele „a fi din belşug”), suplimentarea semnalelor purtătoare de informaţii, astfel încât, în pofida zgomotelor, mesajul lor să ne parvină cât mai nealterat. Redundanţă se cheamă că este repetarea semnalului sonor (vorbire, sunet de gong, fragment de cântec). Redundanţă există când aspiri încă o dată mireasma florii, ca să trăieşti întreagă bucuria ştirbită de prima experienţă. Redundanţa se manifestă şi când citim a nu ştiu câta oară un rând de carte, ca să-i prindem înţelesul. Iată de ce redundanţa e un fenomen util.

Dar Octavian Darie s-a oprit îndeosebi asupra celui de-al doilea aspect principal al problemei:

— Există însă, din nefericire, şi supraredundanţă, zise el cu amărăciune. Supraredundanţa, depăşirea balastului folositor, deci încălcarea semnalului, care astfel devine zgomot, perturbaţie, e un fenomen social negativ. Ea corespunde beţiei de cuvinte, demagogiei, lipsei de idei, insuficienţelor gândirii logice a omului, insuficienţe care întotdeauna aduc un surplus de cuvinte neputincioase. Supraredundanţi sunt proştii, dar şi cei care încearcă să ne prostească, cei ce lungesc şedinţele de lucru dar şi soţiile noastre când stăruiesc îndelung asupra faptului că am venit exagerat de târziu de la cine ştie ce şedinţă. Fără supraredundanţi, plenarele şi adunările mai mărunte s-ar scurta simţitor. Fără supraredundanţi, am pierde mai puţin vremea, ne-am plictisi mai puţin, am suferi mai puţin, am construi mai repede. Supraredundanţii sunt inamici publici. Împotriva lor trebuie să luptăm cu vigilenţă şi intransigenţă, cu hotărâre şi tenacitate. Dar cum? Demascându-i şi combătându-i. Redundostopul meu – şi Octavian Darie făcu un gest graţios cu mâna, înclinându-se uşor în faţa cutiei de pe raft – slujeşte tocmai acestui ţel.

Întrebarea se desprinde din curiozitatea zugrăvită pe chipul lui H. P. H. Stimulat, celălalt continuă pasionat:

— E o maşină electronică bine pusă la punct, care analizează şirul de semnale – cuvintele din punctul de vedere al codului – al limbii care constituie sistemul lor. Măsurând cu unitatea respectivă, în biţi, cantitatea de informaţie într-o unitate de timp, aparatul determină supraredundanţa, pe care o semnalizează cu ajutorul unor sisteme optice şi acustice. Redundostopul are aşadar o incalculabilă valoare socială…

— Incontestabil! exclamă cu entuziasm H. P. H. V-aţi referit la marea importanţă practică a redundostopului şi-i prevăd dintr-o dată zeci de întrebuinţări: în elaborarea lucrărilor didactice, tehnice şi ştiinţifice, ca instrument de control al utilizării timpului în rezolvarea colectivă, pe calea discuţiilor, a unor probleme…

— La selectarea materialului documentar în cadrul unei teme – continuă Octavian Darie.

— La aprecierea unor texte şi expuneri orale, prin măsurarea cantităţii de informaţie.

— În şcoală, pentru formarea deprinderilor de exprimare clară şi

precisă.

— Redundostopul nu trebuie să lipsească din nicio şcoală.

— Din nicio universitate.

— Din niciun institut.

— Cu ajutorul redundostopului, poţi face un exemplar onorabil de homo sapiens, din cel mai prolix individ…

*

Redundostopul merită întreaga noastră atenţie, îşi spusese H. P. H., uitând pentru moment chiar şi de Dana, cea care-i dăruise o sărutare caldă şi înmiresmată ca livezile de pergamute sub soarele lui august. Apoi îi consacrase redundostopului toată ziua. Cu aparatul la subsuoară, dăduse buzna în cabinetul directorului general, cucerit fără tergiversări, ca o stewardesă de un milionar, cu toată ponderea firească omului important, trecut de vârsta când poţi da în clocot întocmai ibricelor de cafea puse la flacăra unui vulcan. Pe urmă, într-un institut al Academiei, făcuse zarvă cât un stol de păsărele flămânde care au dat în pustiu peste mana cerească lepădată de o cămilă, supusese irascibilei cutioare cronici literare, o nuvelă viitorologică şi nişte scrisori primite de la părinţi.

Abia la ceasul peste care se lasă geana amurgului se smulse din încântarea sa redundostopică şi se prezentă la Dana, în mâna dreaptă cu un buchet uriaş de gladiole albe, speranţele şi pânzele suprapuse ale unui mare velier, iar la subsuoara stângă cu importanta cutie, pe care nu mai avusese timp s-o ducă la Oficiul pentru invenţii.

Ar fi vrut să-i vorbească Danei despre aceasta. Însă Dana l-a îmbrăţişat şi el n-a ştiut cum să-şi depună mai repede încărcătura pe măsuţa de lângă uşă. După ce florile au fost resfirate cu gesturi scurte, în vaza cea mai potrivită, fata s-a uitat la cutie întrebătoare.

— E un redundostop, un aparat minunat, începu Haralamb P. Haralamb, combate supraredundanţa. Te şi întrebi: cum au putut oamenii până acum…

Însă pe Dana n-o interesa acum supraredundanţa.

— Lasă-l încolo de aparat, zise ea cu o uşoară ciudă. Spune-mi mai bine dacă ai mai iubit vreo fată… Sau nu, să nu spui nimic. Dacă-ţi pun mâinile pe umeri, mă simt minunat şi când taci. Mi-ar plăcea să fiu mereu cu tine, să-ţi

mângâi părul, să te sărut, să mă ţii mereu în braţe…

Cuvintele Danei pătrundeau osmotic în sufletul lui H. P. H. Care se îmbiba de fericire, ca o savarină de sirop parfumat.

Se aşezară decent pe marginea divanului şi apoi se îmbrăţişară mai puţin sfios.

— Te iubesc. Te iubesc mult. Te iubesc adevărat, spunea ea. De ce te iubesc? Poate că n-ai nimic deosebit. Nici n-ai. Dar îmi plac ochii tăi uneori visători, uneori trişti. Din când în când ochii tăi sunt trişti o clipă. De ce? De ce te iubesc? Te iubesc ca pe un bărbat şi parcă mai mult ca pe un copil. Lângă tine mă simt bine şi sunt totuşi neliniştită. Şi cred că e firesc să fie aşa dacă te iubesc.

Dana îşi pusese din nou braţele pe după gâtul. Lui H. P. H. Vorbea cu o patimă crescândă, ce stârnea în inima acestuia ecourile adânci şi repetate dintr-o vale înconjurată cu munţi etajaţi.

— Astăzi am fost singură pe lac, nu contenea ea să-şi mărturisească dragostea. Adică nu singură. Eram cu altul decât cu tine şi de aceea m-am simţit singură. Înseamnă că fără tine am să mă simt de-aci-nainte singură oricând. Tu eşti bărbatul vieţii mele. Fiecare femeie cunoaşte un asemenea bărbat. De ce acest bărbat este anume unul şi nu altcineva? Asta eu n-o ştiu. Dar mă interesează asta cu adevărat?

Şi Dana vorbea, îi vorbea mereu atât de dulce, atât de îmbătător. De fapt nici nu prea mai avea importanţă înţelesul exact al cuvintelor. H. P. H. Ajunsese să le perceapă mai degrabă ca pe o muzică încântătoare.

Şi dragostea, care-i umpluse fetei tot sufletul, se revărsa acum năvalnic, în cuvinte cu atât mai greu de stăpânit, cu cât se dovedeau necuprinzătoare, mai insuficiente:

— Aş vrea numai să fiu mereu cu tine, să-ţi mângâi părul, să te sărut…

— Supraredundanţă limită! ţipă deodată brutal în intimitatea caldă a încăperii un glas sonor.

H. P. H., smuls din cochilia fericirii sale, privi năuc împrejur şi văzu pe masa de lucru a Danei, lângă fereastră, redundostopul. Al dracului aparat! Ecranul era ca beznele nopţilor fără lună, fără stele şi fără felinare. Dezmeticit, se repezi asupra lui, fără să-şi dea seama exact dacă în clipa următoare îl va arunca prin geamuri, sau îi va răsuci pur şi simplu întrerupătorul. Ştia numai că trebuie să-l oprească înainte să urle:

— Stoop! Stoop! Stoopl.

Hotărât că aparatul acesta putea fi stupid. Mojicie mecanică! Neadaptare la împrejurări! Vax supraredundanţă limită! Vax biţi! Vax mesaj! Ia să facă bine Darie şi să-l mai perfecţioneze! Altfel o să aducă numai nenorociri.

ADRIAN ROGOZ
SUPRAVIEŢUITORUL

Legenda cosmoarheologică pe care o reproducem este un interviu luat ultimului supravieţuitor al herklizilor, specia care stăpânise dublul sistem al lui Sirius[2], de către un reprezentant al sistemului solar Ross 154. Documentul a parvenit pe Terra prin complicatele relee galactice şi se află în arhivele de pe această planetă, în compilaţii marcate de interpretări şi terminologii locale.

A. Am aflat că eşti în agonie. De aceea mă grăbesc să-ţi iau acest interviu. Mai întâi te rog să-mi prezinţi pe scurt viaţa ta.

B. Părintele meu s-a divizat acum 2008 ani (siriusieni[3])...

A. Pentru cei ce se înmulţesc în alte moduri, precizez că herklizii se nasc prin diviziune. La un moment dat, indivizilor le înmugureşte un nou cap. Până la maturizarea acestuia, primul encefal cade într-o anabioză activă, un somn în timpul căruia* îşi transmite creierului în devenire întreaga memorie. Aceste date au însemnătate deoarece s-ar părea că sunt legate de cauzele din care a dispărut această specie siriusiană.

B. Tocmai din pricina memoriei am fost socotit un copil înapoiat. Memoria nervoasă, individuală a semenilor mei o cuprindea pe cea genetică, iar aceasta din urmă se îmbogăţea cu toate informaţiile dobândite de fiecare individ...

A. Ceea ce implica o extraordinară risipă de energie informaţională...

B. Probabil. Dar herklizii credeau, dimpotrivă, că în această gigantică memorie le stă superioritatea faţă de krehizi, specia celor ce se înmulţeau sexual, socotiţi inferiori şi subjugaţi de răposaţii mei congeneri.

A. Observ că *kreh* este inversul lui *herk*...

---

2 Această denumire astronomică - asemenea altora care urmează - este terestră, dovedind intervenţia compilatorului.

3 2008 ani siriusieni=circa 4 500 ani tereştri.

B. Da. Se urmărea astfel sublinierea ideii antagonismului, dintre cele două seminţii umane. Numele herklizilor vine de la *herk*, care însemna în limba noastră „memorie”, dar şi „putere”; iar krehizii îşi trăgeau numele de la *kreh*, care semnifica atât „uitare”, cât şi „sexualitate”. De fapt, era un neadevăr, deoarece în mintea krehizilor amintirea şi uitarea se menţineau în cumpănă.

A. Aşadar, ai fost socotit un înapoiat.

B. Din pricina anumitor mutaţii, la unii copii memoria era extrem de săracă, abia depăşind-o pe aceea a krehizilor.

A. Aveai şi alte inferiorităţi?

B. Din punctul de vedere al herklizilor, da. Înmulţirea prin diviziune le conferea o existenţă cvasieternă, în vreme ce mutanţilor ca mine nu le creştea un nou cap şi nu se puteau divide.

A. Totuşi, până la sfârşit, însăşi inferioritatea ta te-a salvat. Aş vrea să reiasă limpede acest lucru.

B. Atunci termenul de inferioritate este echivoc. Dar mai întâi să arăt de ce şi cum a pierit ramura umană ce stăpânise mii de ani sistemul siriusian. Spuneam că *herk* însemna atât „memorie”, cât şi „putere”; forţa pe care ţi-o dă memoria înseamnă şi forţa concretă asupra lumii, manifestată în special sub forma războiului. Această luptă violentă pentru supremaţie a fost factorul constant de-a lungul întregii istorii a herklizilor. Pe alte planete, unificarea socială a omenirilor respective ducea în cele din urmă la dispariţia marilor surse conflictuale. La noi însă această unificare s-a înfăptuit pe un făgaş, aristocratic şi neuman, deoarece a avut loc după descoperirea krehilor, consideraţi, în ciuda inteligenţei lor, drept animale bune să fie exploatate fără milă.

A. E ceva neclar. Vorbeşti de un fel de unificare, dar eu ştiu că a izbucnit un război catastrofal între două lagăre de herklizi… Care a fost motivul neînţelegerii?

B. Cauza adevărată o constituia dorinţa de hegemonie, dar pretextul era fizio-gnoseologic…

Sună ciudat…

Unii herklizi intrau în anabioză înainte de înmugurirea celui de-al doilea cap şi se socoteau superiori, deoarece diviziunea însemna pentru ei un simplu proces vegetativ. Ceilalţi însă adormeau abia după înmugurire, care astfel li se

părea dominată de conştiinţa lor.

A. Tu din care tagmă făceai parte?

B. Din niciuna, de vreme ce nu mă pot divide. Părintele meu însă era un cap-cap…

A. Adică?

B. Nefiind conştient de înmugurire, cel de-al doilea cap avea impresia că-l continua direct pe cel dintâi care se usca şi pierea înaintea deşteptării.

A. Şi cum a fost războiul?

B. Războiul – ultimul lor război – a fost pregătit de lanţul tuturor conflagraţiilor de până atunci. Cu fiecare nouă spiră infernală, sporea şi capacitatea lui nimicitoare. Mutaţiile care au dus, între altele, la naşterea unor „monştri” ca mine fuseseră pricinuite de penultima încleştare planetară, în care au intrat în joc arme nucleare. Iată însă că puterea celor două tabere crescuse şi mai mult, ajungând să pună sub semnul întrebării însăşi dăinuirea sistemului nostru solar.

A. În ce fel?

B. Ştii că Sirius este un sistem dublu, adică are doi sori, planetele fiecăruia reuşind după câteva miliarde de ani să dobândească un echilibru astrofizic (şi ecologic) extrem de fragil. Or, controlarea proceselor gravitaţionale i-a dat fiecărei tabere herkliene posibilitatea să acţioneze direct împotriva planetelor celeilalte. Eroarea fatală a constat din iluzia că distrugerea unei părţi a sistemului nu afectează irevocabil restul.

A. Şi totuşi sistemul vostru a supravieţuit.

B. Din fericire, căci începutul procesului de dezechilibrare a universului siriusian a avut asupra herklizilor un efect mortal: mai întâi a fost accelerată înmugurirea…

A. Dar herklizii „cap-cap” adormeau înaintea înmuguririi…

B. Întocmai. Peste noapte, una dintre tabere fusese literalmente scoasă din luptă, exceptind pe mutanţii ca mine. Ceilalţi au crezut că au învins. Tragică bucurie! în momentul în care au ocupat planetele rămase fără apărare, au observat că învinşii lor erau, de fapt, condamnaţi la moarte. După accelerarea înmuguririi nu mai urma dezvoltarea normală a capului ce luase locul celui vechi, iar acesta, odată pătruns în anabioză, nu mai putea fi resuscitat. Înspăimântaţi, învingătorii opriră procesul amorsat, dar era prea târziu: curând se văzură şi ei invadaţi de acelaşi somn letal. Singurii

supravieţuitori au fost krehizii, care astfel au intrat de la sine în stăpânirea sistemului siriusian. Cu noi s-au purtat omeneşte, dar, neputându-ne da fecunditatea, nu ne-au putut smulge unei implacabile extincţii.

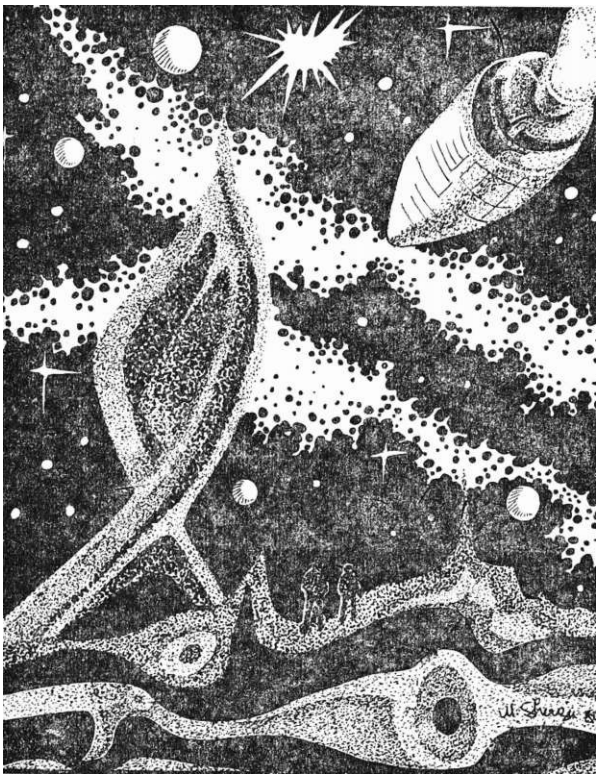

A. Povestea lumii voastre ar părea deci să ne arate modul în care forţa se autodistruge, fiind învinsă de contrariul ei.

B. Aşa este doar dacă te referi la o forţă brutală. La drept vorbind însă, acestei forţe i-a luat locul o alta mai înaltă: forţa spirituală.

A. Adică imensa înemorie a herklizilor era mai puţin evoluată decât uitarea krehizilor?

B. Imensa memorie a defuncţiilor mei semeni păstra în cotloanele ei întreaga lor istorie. Nimic nu se pierdea: nicio suferinţă nu se cicatriza, nicio ranchiună nu se domolea, nicio răzbunare nu se stingea. Dimpotrivă, krehizii îşi aminteau doar ceea ce era vital dezvoltării lor, tot restul li se ştergea din memorie. Această uitare a însemnat pentru ei o salutară igienă psihică, dar şi cauza care a determinat un mare progres al metodelor de înmagazinare a informaţiei.

A. Încă o întrebare: cum te simţi în situaţia ta actuală?

B. Mă asaltează melancolia şi contrarierea celor care plutesc între două specii. Intân batracieni[4] ar fi avut asemenea sentimente dacă ar fi cugetat.

4 Un «alt amănunt care ţine de experienţa unei făpturi de pe o planetă de tip pământean.

Uneori, în clipe rele, memoria mă copleşeşte şi atunci mă chinuie obida… pentru destinul stupid al rasei pe care o reprezint în mod singular. Alteori, amintirile mi se înceţoşează din nou şi mă mângâi cu ideea că, oricum, sunt un cetăţean viu al cosmosului şi, chiar dâcă mă aflu în agonie, încă voi mai trăi cât mai multe generaţii de krehizi.

Într-adevăr, ce lucru straniu: eu, om încă tânăr, voi trăi cu mult mai puţin decât tine care eşti în agonie!

Acum însă aş vrea să te întreb la rându-mi ceva. Atunci când mi s-a spus că mă vei vizita, am aflat că şi tu eşti un supravieţuitor. Ce s-a întâmplat, de fapt, cu lumea ta?

A. Dintr-un pur hazard, am fpst departe în momentul în care s-a declanşat acolo cumplita explozie. Dar semenii mei" spre deosebire de herklizi, erau singurii stăpânitori ai sistemului lor şi nici n-aveau mutanţi.

*

În atenţia Marelui Informaţional. Această legendă va fi distribuită ca material didactic copiilor de pe planetele cu civilizaţii de tip uman, servind drept test obligatoriu pentru examenele de obsolvire a şcolilor preelementare.

GEORGINA VIORICA ROGOZ
OCEANUL CU TRILURI

Aşteptau, încordaţi la maximum, întâlnirea cu fiinţele care populau, se pare în întregime, acel sistem solar extragalactic.

Pe drum captaseră întâmplător nişte emisiuni sonore, venite dintr-acolo. Automatele de tradus le „digerară" şi le transpuseră în undele armonice cu frecvenţe foarte înalte, cu care erau ei obişnuiţi, iar biologul navei, neavând ce face, se distră învăţând vreo câteva mii de cuvinte, pentru a le putea folosi, „diplomatic", zicea el, la ceremonia întâlnirii astrale, prin „viu grai", şi nu prin intermediul translatorilor mecanici.

La câtva timp după asta, intrară pe neaşteptate în zona unor radiaţii necunoscute, şi multe din aparatele ultrasensibile de bord şi de lucru se defectară. Nu şi-ar fi putut corecta traiectoria, dacă n-ar fi primit mai apoi din Cosmos un mesaj precis, de data asta transmis direct în codul lor

intergalactic. Conţinea o sumă de informaţii tehnice despre sistemul solar cel mai apropiat (tocmai cel spre care doreau să se îndrepte), precum şi coordonatele unei staţii interplanetare cu escală obligatorie, cu indicaţia ca ei să aştepte ACOLO, neapărat.

Se opriseră de aceea la periferia sistemului solar, deasupra micului satelit semnalat, care gravita laolaltă cu alţi nouă, în jurul unei uriaşe şi sumbre planete. Planeta cea mare era întunecată şi îngheţată, în schimb micul satelit indicat strălucea albăstrui şi vesel, sub un înveliş alcătuit dintr-o masă transparentă, flexibilă şi impenetrabilă. Sondajele lor au arătat că sub calota ciudată, artificială, părea să existe o „staţie” şi mai ciudată, oceanică, împărţită prin nişte ecluze în câteva compartimente construite tot din materialul protector, transparent.

Aşteptau febrili, nemulţumiţi de puţinele informaţii pe care le mai puteau prim: de la aparate, neştiind ce să facă.

Biologul repetă întrebarea, devenită obsesie pentru toţi:

— Dar dacă EI ne aşteaptă sub calotă, adică în apă? Mai înainte discutaseră îndelung, în contradictoriu, despre traiul acelor fiinţe, desigur superioare din moment ce cuceriseră întreg sistemul solar, ba chiar puteau descifra şi folosi codul intergalactic, aşa că acum toţi erau obosiţi şi fără chef de vorbă.

— Eu nu mai pot aştepta. Cobor de unul singur, poate găsesc ceva interesant, măcar o explicaţie logică, decise biologul şi-şi pregăti complicatul scafandru individual. Apoi intră în camera de legătură, comandă roboţilor să-i deschidă trapa exterioară şi-şi dirijă saltul. Sări temerar în atmosfera rarefiată.

Calota flexibilă nu-l respinse, cum se aştepta el, ci-l învălui într-un fel de bulă lichidă, sorbindu-l apoi spre interior. De aici, se pomeni imobilizat într-una din ecluze, la început goală, dar care se umplu treptat cu apă. Când apa ajunse până sus, peretele transparent lunecă sau cedă presiunii, şi el se trezi deodată pe fundul „oceanului”, sau poate într-un rezervor mare artificial, nu tocmai foarte adânc. Maşinal îşi verifică aparatele. Legătura cu ai săi era întreruptă.

Biologul fluieră, neplăcut impresionat, apoi îşi reveni din surpriză şi-şi conecta toate aparatele din interiorul şi exteriorul scafandrului, ca să cerceteze metodic ce e în jurul său. Îndată ce-şi stabili vizibilitatea, zări în

oceanul verde-intens un peisaj straniu. Nişte antene-l ran juri, fosforescente, se legănau prin apă; Mai încolo pluteau nişte sfere uriaşe trandafirii, pe care le luă drept plante sau animale inferioare; alte mii de vietăţi strălucitoare, de culori şi de forme fantastice, luminescente, jucau în jurul lui, dispărând brusc în întuneric, când îl atingeau. Casca lui auditivă era reglată pentru frecvenţe joase, adică pentru a comunica în scara sonoră presupusă acestor fiinţe superioare, care-l ţineau prizonier în bazin. Totuşi, cu toate că aparatul nu se defectase nu avea nimic. O tăcere plină de surprize îl învăluia.

Între timp înainta prin apă, surescitat şi atent, speriind vieţuitoarele cu forme ciudate pe care le întâlnea.

„Aceste făpturi, aşadar, mă aud sau mă văd” îşi spuse, şi deodată, îi trecu prin minte că ele ar putea auzi ca şi el, prin ultrasunete. Imediat îşi întrerupse transformatorul din cască, aducându-l în registrul său normal, şi dintr-o dată oceanul necunoscut se umplu ce sunete, de şoapte şi de şuierături precum şi de nişte vibraţii foarte mângâietoare, părând parcă triluri. Pe planeta de unde venea el, asemenea semnale dulci erau emise de nişte insecte crescute special pentru cântecele lor.

„Greieri” îi veni în minte un cuvânt nou învăţat. „Triluri de greieri, poate. Greieri de ocean sau privighetori… Nu, privighetorile sunt pare-se nişte păsări, după cum stabilea dicţionarul său galactic. Oricum, glasurile păreau inofensive şi foarte muzicale. Dar şuieratul acesta? Ah, ce tare e, ce grav!” Frisonă. Îşi simţea nervii zgâriaţi.

N-avu timp să verifice, că se şi pomeni în faţa lui cu un corp elastic, masiv, de formă trapezoidală. Un monstru marin, cu două înotătoare laterale şi o coadă puternică.

Avea doi ochi simpli, nu compuşi, cum se aştepta biologul, înfundaţi, mititei şi lucioşi. Capul se termina cu un cioc lung, lung şi înspăimântător, plin cu dinţi.

Fără nicio îndoială, monstrul scotea sunetele acelea dulci de tot, muzicale, un de gungurit de păsări şi de vibrări de instrument electronic laolaltă. Dar tot de la el pornise şi şuieratul disonant, enervant.

„Aha, gândi biologul dezamăgit, reglându-şi casca îndată pentru registre sonore foarte variate, aşa arată greierele sau privighetoarea oceanului acesta. Ce fel de vietate însă eşti, superioară sau…?

Monstrul stătea înaintea lui, liniştit, fără intenţii duşmănoase şi ciripea,

în continuare, solfegii de ultrasunete. O clipă, biologul crezu că visează, dar nu, era adevărat. Semnalele foarte repezi, neinteligibile la început, deveniră cuvinte ale acelui sistem solar, dar cuvinte cântate într-un mod foarte muzical şi caraghios, prin ultrasunete.

Biologul rise şi monstrul inofensiv îi imită râsul, gargarisindu-l în nişte cascade proprii.

„Să-i vorbesc pe limba lui”, îşi zise astronomul surprins şi, prin aparatul special de vorbit, articulă destul de greu, dar limpede:

— Ce fel de sursă sonoră eşti?

— Nurrsă sonorrrră, grasele dihania, spărgându-i parcă pâlnia auditivă, apoi îndată făcu un lucru uluitor: căscă gura sau ciocul şi gâlgâi ceva neînţeles, rămânând aşa, cu dinţii la vezeală.

— Ce faci? întrebă şi mai uimit biologul.

— Râd, nu vezi? gunguri namila.

— De ce?

— Mă bucur. Mă bucur foooarrrte mult.

— De ce?

Monstrul chicoti şi cântă ceva neînţeles, pe un timbru grav, apoi spuse foarte dulce:

— Zeii s-au întors. Oho, ce bucurie! Zeii s-au întors!

Biologul nu-şi amintea ce înseamnă „zeii” – poate nici nu figura acest cuvânt în glosarul său de curând întocmit. În orice caz, până să se gândească în ce încrengătură să-l claseze pe simpaticul cântăreţ acvatic, se trezi luat pe sus şi zvârlit, prin apă, în aer. Câtăva vreme circulă aşa, aruncat ca o scrumbie* între nişte mase plastice rotunde, care se dovediră a fi chiar capete de monştri, aidoma celui care conversase cu el. Prin cască se auzeau urlând, zumzăind şi chiţăind nişte voci piţigăiate sau foarte groase:

— Prinde-l, Jo! Hop-la!

— Prinde-l tu! Zeii Sunt aici!

— Vezi să nu-l scapi de pe nas! Bravo! Hai, Jo!

Ameţit, rezistă un timp, apoi leşină. Se trezi într-o sferă trandafirie, un fel de adăpost al monştrilor, culcat pe înotătoarea elastică şi tandră a unei astfel de vietăţi.

Începură iar şoaptele şi vibraţiile acelea foarte mângâioase. Apoi se desluşi în acea limbă stranie, toarsă prin registrul de ultrasunete:

— Nu e zeul nostru. E un zeu mic. Pe Jupiter! E un zeu mic, de trei ori mai mic decât zeul nostru! Nu-i faceţi niciun rău. E totuşi un zeu.

— E un crrrevete, zicea alt glas scârţâietor. Şi miroase a doctorie.

Biologul n-avea habar ce e un „crevete”, dar înţelese că Zeii trebuie să fie locuitorii sistemului solar, iar monştrii aceştia poate nişte animale îmblânzite, care ştiau să vorbească. Întrebă, curios, articulând distinct, ca să fie înţeles:

— Voi sunteţi roboţi? Maşini? Greieri? Privighetori? Animale?

— Suntem Prietenii Veseli ai Zeilor, gunguri cineva. Apoi alt monstru rise limpede, exact cu râsul astronautului de acum câteva clipe, şi cântă nazal:

— Suntem Pe-Ve-Zeii! Pe vezei, pevezei, pee-vee-zee-ii. Pe vezengheii! Şi la urmă cintăreţul sughiţă, gurlui şi miorlăi de câteva ori!

— Astâmpără-te! se auzi o poruncă dulce. Altfel te trimit îndărăt în bazinul puilor!

Se făcu o clipă tăcere. Biologul îşi încordă puterile şi zise:

— Ascultaţi, pevezei, prieteni veseli ai zeilor, duceţi-mă la zeii voştri. Sunt un zeu din altă planetă. Am venit în zbor aici. Vreau să vorbesc cu zeii voştri.

— Bine, am înţeles, grăi subţire de tot o voce. Ţine-te de aripa mea, să mergem la T. V. F.

— Ce e aceea T. V. F.?

— Televideofon… fooon…

— Să mergem, spuse biologul ceva mai liniştit. Monstrul îi purtă pe spinare, iute, prin câteva bazine, manevrând cu precizie încărcarea ecluzelor. La sfârşit, îl depuse în interiorul unei sfere albe, cu pereţii străbătuţi de canale regulate, cenuşii. Gâfâind şi sforăind greoi, animalul cântător împinse cu capul o trapă. Prin canalele cenuşii se aprinse o lumină albă, strălucitoare. În câteva clipe, sfera deveni luminescentă şi pereţii ei se umplură de făpturi stranii, de trei ori mai mari decât astronautul din bazin, destul de asemănătoare cu el la cap, la carură, numai că aveau doi ochi simpli, nu compuşi, şi un cioc cărnos mic şi dedesubt o tăietură orizontală care se mişca parcă mereu. Şi aveau două mâini şi două picioare – stelelor! – numai două picioare! în sferă dudui un şuierat care-l paraliză o clipă pe biolog, apoi se auzi un freamăt.

— Zeii sunt acolo! Fii cuminte, „ei” te văd, te aud, şopti alintoasă

dihania. Şi apoi urmă tare: O, zei ai Delfinilor, priviţi ce zeu mic am descoperit în bazinul 4. Priviţi-l ce mic, hi, hi, ce mic e, ce nostim e, ai zice un creeeveee… şşşt! Ei, e zeu ca şi voi, nu-i aşa?

Făpturile stranii îl priveau pe astronaut fix, în tăcere. Deodată se ridicară. Părea acum încă o dată mai înalţi. O voce atiiacă, puternică, spuse în limba galactică:

— Fiţi bineveniţi printre pământeni, dragi prieteni. Nu vă aşteptam pe voi, ci pe nişte oameni de-ai noştri, plecaţi de mult. Pentru ei am construit, pe micul satelit 12, amenajat pentru hidrocercetări al planetei Iupiter, un far cu un semnal automat. Nu vă îngrijoraţi. Vom veni să vă luăm. Vom veni îndată. Jo, ai grijă de oaspetele nostru. Ai grijă, Jo.

Delfinul rise cristalin, şuieră bucuros, apoi cântă gros, prelung:

— Da, dar micul zeu să mă scarpine, ca voi, pe spinare. Pe spii-naa-rrreee!

GHEORGHE SĂSĂRMAN
METAPOLIS

Fuseseră încercate toate variantele posibile: planeta ajunsese, fără îndoială, la limitele ultime ale locuibilităţii. Întreaga *ei suprafaţă era ocupată de un neîntrerupt oraş, care îşi prelungea cartierele până la altitudinea celor mai înalte lanţuri muntoase, pe suprafaţa şi în adâncurile mărilor şi oceanelor, în zonele altădată deşertice sau acoperite de gheţuri, şi chiar în măruntaiele subsolului. Nicio şansă nu fusese ignorată, niciunul dintre proiectele cât de cât rezonabile nu rămăsese nerealizat.

Acomodarea la condiţiile particulare ale diferitelor tipuri de cartiere ramificase treptat trunchiul viguros al speciei metapolitane. Rasele istorice cedaseră locul altora, caracterizate prin diferenţieri de cu totul altă natură, mult mai profunde. Îşi făcuseră apariţia oamenii-cârtiţă, oamenii-delfin, oamenii-pasăre, oamenii-amfibie… O singură rasă nu prea părea dispusă să se nască: aceea a oamenilor-fuzee. Lipsită de suport genetic, familia cosmonauţilor nu reuşea să se constituie într-o entitate biologică distinctă, adaptată structural la condiţiile dificilei lor existenţe. Metapolis nu se putea, deci, extinde în Cosmos: făurirea ipoteticului Cosmopolis rămânea de neatins.

Iar populaţia continua să se înmulţească!

În acea epocă au început să prolifereze aşa-numitele şcoli sau secte ale supravieţuirii. Cei mai numeroşi partizani – de toate rasele – întrunea şcoala optimiştilor; ei socoteau că limitele abordării cosmice a problemei erau temporare, că – mai devreme sau mai târziu – exodul spaţial va fi realizabil, permiţând popularea altor corpuri cereşti, colonizarea (echitabilă pentru toţi metapolitanii) a planetelor cu un mediu prielnic vieţii, din sistemele învecinate. Pe nedrept porecliţi „visători” – căci optimiştii erau activi şi perseverenţi – influenţa lor asupra opiniei publice ajunsese destul de puternică, spre marele noroc al tuturor; într-adevăr, speranţele fiindu-le astfel alimentate, metapolitanii găseau resurse pentru a rezista unui trai tot mai incomod, servituţilor tot mai numeroase. Acest fapt era cu atât mai important, cu cât rezultatele – ţinute în cel mai strict secret – ale cercetărilor nu păreau a fi încurajatoare.

O a doua şcoală, cu o putere de înrâurire similară nu exista: dintre cele de mână secundă, câteva se făceau remarcate prin virulenţa ideilor vehiculate. Secta medicizilor înfiera măsurile imunoprofilactice şi activitatea sanitară în general, socotind progresele medicinei, ale biofizicii şi ale geneticii drept responsabile pentru criză. Secta primitivilor, oarecum înrudită, propovăduia reîntoarcerea la sălbăticie, abandonarea tuturor cuceririlor civilizaţiei, aducătoare de nenorociri. Metayoghinii vedeau în asceză, în interiorizare adevărata salvare a omenirii, recomandând postul, sinuciderea prin înfometare; în variante asemănătoare, sinuciderea în masă era insistent prescrisă de alte secte. Otrava, focul, pumnalul, ştreangul, glontele, sursele de radiaţii letale deveniseră adevărate obiecte de cult. Unii mergeau până acolo încât cereau Primăriei Supreme să supună unui plebiscit ideea sinuciderii globale. Adepţii unei viziuni apocaliptice, destul de numeroşi şi ei, făceau apel fie la cărţile sfinte, fie la teoria cataclismelor, fundamentându-şi concluziile când pe ştiinţă, când pe revelaţie. Alţii, mai moderaţi, se mulţumeau să propună uciderea bătrânilor, a pruncilor, sau antiooncepţia absolută. Secte fanatice promovau teza supremaţiei unei anumite rase, cerând instaurarea hegemoniei acesteia şi exterminarea raselor inferioare. Excelau în această privinţă câteva grupuri clandestine, iresponsabile, ale oamenilor-cârtiţă; ele incitau la război, bizuindu-se pe atuul de loc neglijabil al controlului asupra uzinelor subterane de sinteză alimentară şi al monopolului asupra surselor de

materii prime. Realitatea este, însă, că un război ar fi fost lipsit nu numai de sens – deoarece ar fi echivalat cu o sinucidere generală – ci şi de obiect; adaptaţi cum erau mediului lor de viaţă, oamenii-cârtiţă – ca şi ceilalţi, de altfel – nu s-ar fi ales cu niciun câştig de pe urma ipotecei exterminări a altor rase, căci disputa nu se purta asupra hranei, ci asupra spaţiului. Drama omenirii se repeta înăuntrul fiecărei rase, în termeni identici. În fine, reprezentanţii şcolii mesianice, sau farfuriştii, cum erau numiţi în batjocură, aşteptau o salvare oare să vină din exterior, dintr-o altă lume locuită, din direcţia unei posibile civilizaţii extrametapolitane.

Atunci se petrecu un lucru de nimeni prevăzut: planeta porni să se umfle, dimensiunile ei începură să crească – mai întâi discret, pe neobservate, apoi tot mai evident. Creşterea se producea calm, fără şocuri, fără cataclisme, fără prăbuşiri ale scoarţei sau erupţii vulcanice, fără deplasări de continente, fără cutremure şi fără să se formeze noi lanţuri muntoase. Configuraţia continentelor rămăsese la fel ca mai înainte şi, dacă astronomii n-ar fi dat asigurări ferme că, într-adevăr, dimensiunile planetei se schimbaseră şi în raport cu cele ale sistemului stelar, s-ar fi putut crede că oamenii erau cei care îşi modificaseră talia, micşorindu-se de câteva ori. Pe metapolitani îi aştepta „dificila misiune de a integra oraşului lor – ale că-ui construcţii prinseseră proporţii colosale, odată cu planeta însăşi – noile structuri (miniaturale, desigur, în raport cu dimensiunile de acum arie celor anterioare), care să reintroducă scara umană în acea lume a giganţilor. Civilizaţia reîncepea de la zero – sau, oricum, de la o limită foarte apropiată – pe o planetă stranie, ai cărei locuitori uriaşi plecaseră, parcă, nu se ştie unde… Şi nimeni nu reuşi să explice mai apoi uluitorul fenomen, datorită căruia specia metapolitană – redusă, peste noapte, la o existenţă liliputană – fusese salvată.

HOMOGENIA

În oraşul acela, alcătuit din cartiere absolut identice, pe străzi identice se înşiruiau case identice, în ale căror încăperi identice se aflau oameni identici. Ceea ce era (şi nu era) ca şi cum oraşul ar fi fost alcătuit dintr-un singur cartier, cu o singură stradă, ocupată de o singură casă, în a cărei singură încăpere s-ar fi aflat un singur om. (Ar trebui chiar să ne întrebăm

dacă nu cumva această din urmă imagine reprezintă singura variantă reală posibilă a tipului descris mai sus.).

Totuşi, oraşul exista, întocmai aşa cum este el definit în prima frază. Toată dificultatea fusese de a concepe proiectul unei urbe cu cartiere, străzi şi case absolut identice, ca şi de a proiecta o casă cu încăperi perfect asemănătoare. Odată aceste două praguri depăşite, construcţia oraşului s-a realizat cu o extraordinară rapiditate şi precizie, avind în vedere faptul că mii de case erau executate după unul şi acelaşi tipar – ceea ce constituie, fără îndoială, idealul de totdeauna al constructorilor, în ultimă instanţă, înălţarea oraşului se rezumă la două operaţii fundamentale: producerea în milioane de exemplare a unicului prefabricat şi montarea caselor pe amplasamentele stabilite prin proiectul de sistematizare – ceea ce constă în simpla asamblare a câtorva sute de asemenea elemente prefabricate.

Iniţial, locuitorii Homogeniei, ca mai toţi oamenii, erau departe de a se asemăna în vreun fel între ei. Dar viaţa într-un oraş cu o structură atât de omogenă exercită asupra lor de la bun început, într-un mod cu totul insesizabil, o acţiune ciudată. Mai întâi, după ce se convinseseră că le-ar fi fost imposibil să-şi identifice locuinţele, renunţară la ideea însăşi de a avea un anumit domiciliu şi făcură apel la soluţia cea mai comodă, aceea de a ocupa, de fiecare dată, încăperea liberă cea mai apropiată. De altfel, oamenii nici măcar nu mai percepeau repetata schimbare de reşedinţă, deoarece oraşul fiind omogen, spre orice casă s-ar fi îndreptat, aveau de parcurs acelaşi drum. Apoi, pentru că ar fi fost destul de obositor să-şi poarte cu ei garderoba, dintr-un loc într-altul, în peregrinările lor, se generalizã rapid portul unei uniforme extrem de simple şi practice – un fel de pelerină largă, distribuită gratuit, aceeaşi pentru bărbaţi şi pentru femei – care, fiind confecţionată dintr-un material ieftin, era aruncată de îndată ce se murdărea.

Pasul cel mai greu a fost să se renunţe la tradiţia, adânc înrădăcinată, a familiei. Vreme îndelungată, familiile fură nevoite să umble mereu împreună, pentru că, odată despărţite, ar fi fost imposibil să se regăsească. Pe lângă faptul că era incomod, acest gen de perpetuă migraţie făcea imposibilă desfăşurarea normală a producţiei, a învăţământului, a celorlalte activităţi sociale, organizate pe cu totul alte baze decât grupul familial. Sub presiunea evenimentelor, fu decretată dizolvarea familiei şi obligativitatea fiecărui individ matur de a educa şi hrăni copiii găsiţi în încăperea în care se retrăgea

pentru odihnă sau întâlniţi pe stradă.

Urmarea se dovedi dramatică: nu era zi în care să nu fie descoperite câteva zeci de cadavre, ale unor inocenţi, răpuşi de foame. Dar familiile se destrămaseră şi ar fi fost imposibil” acum, să fie reconstituite; evoluţia lucrurilor se precipită, iar singura consecinţă a stingerii tot mai masive din viaţă a pruncilor fu deprinderea, dobândită treptat, de a nu mai face copii. Nu peste mult, procrearea începu să fie socotită o gravă imoralitate, iar aducerea unui urmaş pe lume – pedepsită prin lege.

Noua viaţă a homogenienilor declanşă efecte biologice neaşteptate. Diferenţele dintre sexe se şterseră treptat; nu se mai năştea nimeni, dar nici nu mai murea nimeni şi, cu timpul, variaţiile de virstă dispărură şi ele. În cele din urmă, când pieri orice particularitate morfologică individuală, când toţi locuitorii oraşului ajunseră la fel ca statură, înfăţişare şi alcătuire, între ei încetaseră de mult să mai existe deosebiri de gânduri şi, la drept vorbind, gândirea însăşi amuţise. Oameni identici se mişcau identic – ca nişte mecanisme perfect sincronizate – în încăperile identice ale caselor identice, de pe străzile…

ARAPABAD

Şi-au strunit caii, au descălecat şi, întâmpinaţi cu temenele de slugi credincioase, s-au retras în umbra arcadelor să-şi răcorească tâmplele încinse de soare. S-au lăsat îmbăiaţi şi unşi cu untdelemn parfumat, s-au ospătat, şi-au desfătat auzul şi privirea cu tânguiri de flaute şi tamburine, cu mlădieri de braţe şi de torsuri feciorelnice. Au făcut dragoste cu nevestele lor favorite, au aţipit iepureşte şi în zori au coborât în curţile ferite de ochii vecinilor, să mediteze în versuri la roua trandafirilor abia îmbobociţi.

Cutreieraseră Pământul în lung şi-n lat, cunoscuseră toate credinţele şi toate urbele lumii. Uliţele strâmbe, zidurile oarbe, minaretele deşirate ale oraşului lor nu-i mai mulţumeau. Nici locul unde fusese ridicat nu le mai părea potrivit. Cât despre lâncezeala de dincolo de porţile ferecate, după care tânjiseră în pribegie, acum îi dezgusta profund. S-au întâlnit deci în curtea moscheii şi, în timp ce-şi spălau picioarele în apa purificatoare, au hotărât să arcă Coranul, să pună foc oraşului şi să construiască altul, lipsit de istorie şi fără asemuire. În aceeaşi zi, şi-au încărcat avutul şi haremul pe cămile, au

dărimat toate zidurile şi le-au lăsat pradă flăcărilor. Au încălecat pe caii lor iuţi şi, urmaţi de greoiul miriapod al caravanei, au pornit să caute locul cel mai potrivit pentru întemeierea nemaipomenitei citadele.

Au rătăcit mult, fără să se decidă asupra unei alegeri, găsind de fiecare dată motive de nemulţumire. Cu timpul, în sufletul lor a început să se strecoare îndoiala. Vor fi oare în stare să înfăptuiască ceea ce-şi propuseseră? Nu cumva – chiar dacă vor afla locul nimerit – rezultatul construcţiei va dovedi fortuite asemănări cu oraşul distrus, ori cu altele? Unii regretau să nu chibzuiseră mai mult înainte ce a lua drumul pustiului şi provocau gâlcevi interminabile şi vane. Până şi cei mai consecvenţi se întrebau uneori dacă urmaşii vor accepta viaţa într-un oraş fără trecut, ori dacă nu cumva, urmându-le exemplul, aceştia vor incendia noua aşezare şi vor porni să întemeieze alta. Teribila presimţire a unei asemenea fatalităţi paraliza curând orice iniţiativă.

De atunci, ereticul popor se târăşte fără ţintă prin nisipuri; din când în când, ca pentru a le reaminti blestemul, la orizont li se arată fantasma ademenitoare a citadelei celei neîncepute. Şi, pentru câteva clipe, oamenii sunt cuprinşi de o frenetică şi mincinoasă fericire.

MOEBIA SAU ORAŞUL INTERZIS

Citise în Memoriile lui Marco Polo că renumita capitală era alcătuită din mai multe incinte concentrice, comunicând prin porţi monumentele cu streşini suprapuse, ca ale pagodelor. Prima incintă înconjura Oraşul exterior. Urma Oraşul mongol, sau mijlociu, şi Oraşul interior, supranumit Oraşul imperial. În fine, în mijlocul acestuia se afla Oraşul interzis, Oraşul sacru, unde niciun european nu pătrunsese încă. Călăuza îi atrăsese atenţia asupra zădărniciei încercării sale, dar nu avea de gând să renunţe. Va fi primul străin care va vizita Oraşul sacru!

— Prea bine, îi spuse atunci călăuza. Urmează-mă!

Străbătură prima incintă fără prea multe complicaţii. Străzile erau drepte, iar casele, din câte îşi putea da el seama, reproduceau la o scară redusă planul oraşului, cu zidurile lui concentrice. Trecătorii, care semănau

între ei atât de mult încât numai după veşminte îi putea deosebi, îşi vedeau de treburile lor, fără a-i arăta că l-ar băga în seamă. La următoarea poartă i se ceru să prezinte scrisorile* de acreditare. Oraşul mongol nu părea să difere mult de cel exterior, atâta doar că locuitorii lui se dovedeau încă şi mai indiferenţi la trecerea străinului. Intrarea în Oraşul imperial, cu palatele şi grădinile sale, îi fu admisă numai după o lungă aşteptare. I se făcea însă cunoscut, cu acest prilej, că însuşi Marele Han îl va primi la reşedinţa sa.

Marele Han îl primi zâmbitor, cu un ceremonial demn de trimisul unei mari puteri. Fu servit un prinz întocmit dintr-o duzină de feluri de bucate, gătite după reţetele celor mai rafinaţi gastronomi ai imperiului, intercalate cu tot atâtea sorturi de ceai. Urmă un spectacol de pantomimă, cu actori costumaţi şi mascaţi într-o manieră grotescă, apoi îşi făcură apariţia dansatoarele care, în sunetele unei melodii stranii, executară un dans plin de graţie. Străinul socoti momentul potrivit pentru a-şi expune cererea.

— Desigur, desigur, încuviinţă Marele Han, urmărind cu imperturbabilul său zâmbet mişcările hipnotizante ale dansatoarelor. Oaspetele nostru nu va găsi supărător faptul că, în drum spre Oraşul sacru, va mai avea de trecut prin câteva porţi…

— O, nicidecum, am şi început s: i mă obişnuiesc.

— Era de aşteptat, continuă să zâmbească Marele Han. Oaspetele nostru nu ne va lua în nume de rău faptul că, dată fiind cerinţa ca numai celor aleşi – lăudat fie numele Domnului! – să li se îngăduie accesul în Oraşul sacru, la fiecare poartă i se va pune câte o întrebare.

— Pare un lucru de înţeles.

— Şi nici nu va socoti nedrept să-şi ofere capul chezăşie pentru răspunsurile pe care le va da, conchise Marele Han.

Străinul tăcu. Gâtul îi înţepenise într-un fior de gheaţă.

— Oaspetele nostru se poate râzgândi încă, îl privi, zâmbitor, cel în puterea căruia se afla.

— Accept orice condiţii, zise străinul, stapânindu-şi teama.

Marele Han lovi uşor cu un ciocănel într-un gong de aramă. Îndată se arătară doi oşteni înarmaţi, care îl însoţiră pe oaspete spre şirul de porţi pe unde i se spusese că va trebui să treacX încadrat de o adevărată escortă, ajunse în faţa porţii de la care avea să înţeapă cumplita încercare. Clădită din marjnură albă, între ziduri de cărămizi smălţuite, era încununată de un triplu

acoperiş, cu muchii răsfrinte. De sub olanele aurite, lucind orbitor în soare, îşi scoteau capetele căpriorii, din lemn de pin acoperit cu un lac roşu. Cele două canaturi, închise, ale porţii, erau turnate din bronz. În fata lor, aşezat pe n rogojină, inveşmintat în alb, un bătrân cărunt, cu barba rară, îl aştepta surâzător. Chipul lui semăna uimitor cu acela al Marelui Han, al oştenilor al călăuzei şi al tuturor bărbaţilor întâlniţi în această ţară, dar străinul, chinuit de gândul nerostitei întrebări la care avea să răspundă, încetă să se mai mire.

— Câte porţi te despart de oraşul sacru? grai bătrânul.

Oştenii îşi cumpăniră săbiile, gata să şi le tragă din teci.

— Dacă aş răspunde, chibzui cu voce tare străinul, mi-ar rămâne, desigur, cu una mai puţin!

Canaturile de bronz se rotiră fără zgomot: ghicise! Escorta îl urmă, printre ziduri de-a lungul cărora se desfăşurau, în reliefuri joase, scene cu dragoni înaripaţi. Culorile vii ale cărămizilor smălţuite îi plăcură. Zidurile erau înalte, urmau un contur sinuos şi, din loc în loc, erau încununate cu turnuri identice. După o oră ce drum, interesul pentru dragoni şi culorile smalţului îi pieri cu desăvârşire, pmducându-i o senzaţie de secătuitoare monotonie. Când ajunse din nou în faţa unei porţi cu olane aurite, vegheate de. Un bătrân cu barba rară, i se păru firesc să constate că este întâmpinat cu acelaşi surâs enigmatic şi de aceleaşi canaturi de bronz. De data aceasta însă, hainele înţeleptului erau de culoarea purpurei. Dacă n-ar fi fost acest amănunt şi drumul chinuitor pe care îl străbătuse ar fi putut să jure că se mai afla încă în faţa primei încercări.

— Ce te aduce la mine? întreba înţeleptul.

Oştenii se mişcară grabnic şi se auzi sunetul lamelor de oţel lunecând pe arama tecilor.

— Bunăvoinţa Marelui Han mă aduce, răspunse străinul.

Din nou se clintiră canaturile de bronz şi cin nou se pomeni călcând cu teamă printre ziduri smălţuite. Se văzu pentru a treia şi pentru a patra oară în faţa unei porţi şi de fiecare dată găsi răspunsul cel mai potrivit la vorbele iscoditoare ale înţeleptului cu barba rară. Şi tot aşa, până la zece. Şi când, după un drum istovitor, adus încă. O dată în faţa porţii de către vajnicii oşteni cu săbiile pregătite, un bătrân în straie negre îi puse cuvenita întrebare, străinul se zăpăci într-atât, încât nu înţelese nimic. Oştenii traseră săbiile.

— Prin câte porţi ai trecut? repetă surâzător bătrânul.

Săbiile se ridicau încet, sclipindu-şi tăişurile.

— Prin zece porţi am trecut, vorbi repede străinul.

Canaturile de bronz rămaseră neclintite. Braţele înarmate ale oştenilor erau înălţate mult deasupra capetelor. Străinul se întrebă dacă nu cumva ar fi trebuit să numere şi cele trei porţi pe care le străbătuse înainte de a ajunge la Marele Han.

— Treisprezece! gemu el, rugător.

Înţeleptul surâdea, mângiindu-şi barba rară. Şi, în vreme ce oţelul zvâcnea, fulgerând, zise:

— De zece ori ai trecut, e drept, dar prin una şi aceeaşi poartă…

Apoi ridică de pe lespezi căpăţâna şiroind de sânge şi o azvârli peste grămada de tigve pe care străinul n-o observase.

ISOPOLIS

Imaginiaţi-vă un caroiaj alcătuit din două familii de drepte paralele echidistante, perpendiculare între ele, care ar desena pe un plan un câmp uniform de pătrate egale, ca o coală de hârtie milimetrică. Imaginaţi-vă acum că această hârtie milimetrică, mărită de câteva mii de ori, nu eşte altceva decât o platformă de piatră şi că în fiecare dintre nodurile nevăzutei reţele se ridică, zveltă, câte o coloană pe a cărei abacă sunt sprijinite capetele a patru grinzi de lemn, aşezate după liniile caroiajului. Pe grinzile principale se reazemă panourile pătrate casetate ale tavanului, iar fiecare casetă e acoperită cu o placă translucidă de alabastru. Şirul uniform al coloanelor continuă cât vezi cu ochii, în ambele direcţii; filtrată prin tavan, lumina difuză nu lasă umbre. Aşa arăta oraşul Isopolis, înainte de a fi fost incendiat din ordinul lui Alexandru Macedon. Spun gurile rele că, după o orgie cumplită, în evidentă stare de ebrietate, nevârstnicul cuceritor al lumii ar fi pus focul cu mâna lui. Pentru a înţelege însă că ordinul a fosit pronunţat de o minte lucidă şi încă după o matură chibzuinţă, cititorii sunt rugaţi să poposească în acest oraş pe vremea când Marele Alexandru nu trecuse încă Helespontul.

Pe atunci Isopolis avea o asemenea întindere, încât locuitorii nu-i cunoşteau hotarele şi niciunul dintre ei nu-şi amintea să-l fi văzut vreodată din exterior. Omogenitatea alcătuirii, identitatea perfectă a careurilor din care se compunea oraşul, absenţa centrului şi a marginilor, a unui loc privilegiat şi a

oricărui sistem preferenţial de referinţă aveau profunde urmări asupra vieţii derulate sub tavanul de alabastru.

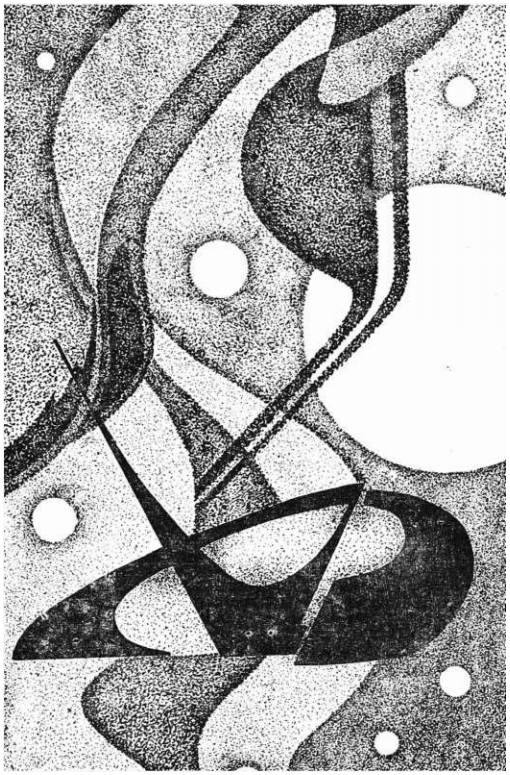

Aparent, oamenii semănau foarte puţin între ei, dar la o examinare mai atentă se putea constata că, oricât ar fi fost de mari deosebirile – care ţineau de înfăţişarea lor exterioară, de coafură şi modă vestimentară, de machiaj şi vorbire – ele erau rezultatul unei premeditări constante şi urmăreau să contracareze monotonia cadrului arhitectonic. Împestriţarea aceasta căutată era la fel de obsedantă şi de obositoare cum ar fi fost uniformitatea şi, dincolo de orice deosebiri, purtarea locuitorilor, mentalitatea ler se dovedeau surprinzător de asemănătoare. Toţi cetălenii (oare, evidenă, erau egali între ei, indiferent de vârstă şi sex, iar alte considerente de diferenţiere socială nu păreau să existe) se îndeletniceau cu operaţia obositoare şi de la început sortită eşecului a găsirii şi luării în stăpânire – ca primă treaptă le distincţie – a unui loc privilegiat. Oamenii se mişcau haotic, care încotro, fără încetare, omogeni zând spaţiul şi din punctul de vedere al ocupării lui. Dacă undeva se forma, pen vru câteva clipe, un gol sau, dimpotrivă, un nucleu foarte dens, care ar fi putut servi pentru orientare, mişcarea mulţimii le făcea să dispară imediat.

Uneori, foarte rar, câte un om se oprea, poate ostenit de atâta rătăcire, ori poate intuind că în acel univers brownlan, nemişcarea reprezenta singura posibilitate de a ieşi din comun. Dar intuiţia nu trecea poarta raţiunii. Pentru un timp, acel individ se constizuia în centru absolut al oraşului, în punct zero all unicuilui sis. Em de coordonate stabil. El devenea rege, germen al sfârşitmlui propriului său regat. Din fericire, nici el, nici cei oare îl înconjurau nu-şi dădeau seama de aceste lucruri şi pericolul era învins prin ignorare. Curând, insul se reintegra goanei fără de ţel. De altfel, chiar dacă am presupune că soluţia ar fi fost realizată, ea s-ar fi anulat, în mod paradoxal, de la sine. Într-adevăr, când vecinii ar fi recunoscut singularitatea celui-oare-stă – recunoaştere necesară, altminteri monarhul neavând decât existenţă iluzorie – ei s-ar fi oprit şi, din aproape în aproape, repausul generalizat şi-ar îi pierdut singularitatea.

Isopolis nn putea admite unicitatea.

Alexandru era expresia însăşi a unicităţii.

Adevărata cauză a incendiului se află în această contradicţie de neîmpăcat.

SORIN LIVIU SIGHIŞANU
ÎNTOARCEREA LUI ROBINSON

După ce fu anunţat că mai avea cloar de ore până la plecare, bătrânul căzu. Pradă unei agitaţii neobişnuite. Uitase că se împlineau treizeci de ani de serviciu pe această staţie din apropierea lui Mercur iar gândul că într-o bună zi se va întoarce definitiv pe Pământ i se ascunsese într-un ungher obscur al sufletului. Se obişnuise cu viaţa monotonă şi singuratică pe care o ducea de atit’a amar de vreme. Trimitea rapoartele cu regularitate, adăugând la sfârşit invariabila observaţie „activitate normală”. Îşi dăduse seama de anonimatul său, de faptul că treaba pe care o făcea devenise, pe măsură ce timpul trecea, tot mai puţin utilă. Schimburile de informaţii se realizau automat între calculatoarele diverselor staţii presărate prin cosmos. Rapoartele sale nu conţineau prea multe în plus, totuşi cei de la Centru se arătau satisfăcuţi de activitatea pe care o presta el acolo.

Se numea Robinson. Cineva îi zisese Pustnicul şi porecla se răspindise. Nu se supărase, ba chiar fusese de acord, gindind că noul nume corespunde

perfect firii sale şi pustietăţii în care trăieşte. Ca să nu se plictisească citea, asculta muzică, privea programele înregistrate la televizor, juca şah cu robotul său, compunea careuri de cuvinte încrucişate. Timp liber avea berechet, nu putea să se plângă. Piloţii stelari ale căror rute treceau prin apropiere aveau grijă să-i aducă noutăţi. Astfel trecuseră aproape treizeci de ani. Mai rămăseseră doar două zile ca suma să fie rotundă.

Anunţat că va pleca, îşi zise că pe Pământ va duce tot o viaţă retrasă, pentru că nu va mai fi în stare să se acomodeze cu ritmul trepidant al civilizaţiei, după atâta vreme petrecută în linişte şi în singurătate.

„Oare cine o să vină în locul meu?” se întreba el. „Ar fi păcat să sosească un tânăr. Înainte, demult, şederea asta mai avea un rosit, dar acum automatele fac treabă mai bine decât omul. Mai bine să se ducă în altă parte, să se facă pilot, dacă îi place spaţiul, da, orice altceva ar fi mult mai bine… Cu siguranţă că un puşti vor trimite. Un om în vârstă are nişte rădăcini de care nu se poate desprinde atât de uşor ca să se claustreze pe o astfel de staţie”.

„Bătrâne, la întoarcere vei fi primit cu onoruri speciale” îl anunţase Victor. „Eşti singurul care a împlinit treizeci de ani de serviciu în postul acesta. Lumea te va sărbători…”.

Îl va sărbători, dar după aceea Ce se va întâmpla? Se va retrage undeva pe o insuliţă din Pacific, una mai puţin populată, şi o să-şi cultive grădina după sfatul lui Voltaire. Soare, flori, apă limpede şi caldă, poate se va împrieteni şi cu nişte copii, cărora să le povestească aventurile sale imaginare, da… iată un viitor frumos. Încă cincisprezece, douăzeci de ani de-ar mai trăi şi totul ar fi mai mult decdt minunat.

Reporterii… Ce-o să le spună reporterilor când îl vor întreba de ce a rămas atâta timp aici, fără să ceară schimbarea, deşi ar fi avut tot dreptul? Le va spune că s-a simţit util în acest loc pe care viaţa i l-a rezervat, iar dacă a rămas înseamnă că aşa trebuia să se înitâmple. Îi pare bine că şi-a făcut datoria, îi va anunţa apoi că nu-i plac interviurile. În felul acesta va scăpa şi de alte întrebări mai indiscrete ca, de pildă: De ce nu şi-a întemeiat o familie? sau Ce-i place mai mult pe Pământ?

„Chiar aşa, ce-mi place mai mult pe Pământ?” se interogă bătrâmul. Îşi aminti atunci de copilărie, de nopţile când stătea tolănit în iarbă ascultând ţârâitul greierilor şi privind ca hipnotizat Luna. Curios! Pe Pământ îi place să privească Luna. Sentimentul nostalgic pe care i-l dădea vederea ei îl încercase

de mai multe ori, amplificat, mai ales de tind lucra pe staţie, în perioadele când îşi petrecea concediul pe Pământ.

Când astronava se apropie, Robinson era pregătit. Verificase încă o dată cu minuţiozitate întreaga aparatură, apoi declarându-se mulţumit îşi strânsese lucrurile şi îmbrăcase costumul de zbor. Aprinsese reflectoarele să lumineze „a giorno” platforma de debarcare. Stătea drept în mijlocul ei, impozant, gândindu-se că, fără îndoială, avea să facă impresie bună noului venit.

Trapa astronavei se deschise şi, pe rând, utilizând propulsoarele, doi roboţi se lansară spre platformă oprindu-se apoi în faţa lui. Îi făcuseră o impresie neplăcută. Erau hidoşi, semănau ca nişte crabi imenşi având numeroase braţe articulate. Unul din ei purta o sferă în care se păstrau intacte câteva flori.

„Cine naiba a avut ideea asta stupidă? Ăştia sunt monteuri; cu ce scop i-or fi trimis aici?”

— Daţi raportul, ce mai aşteptaţi!? se răsti bătrânul la ei.

— Suntem LM-514 şi LM-515. Am fost trimişi pentru o demontare parţială a staţiei. Centrul de coordonare solar vă exprimă mulţumiri pentru modul exemplar în care v-aţi îndeplinit munca, zise robotul cu o voce metalică, sacadată, întinzând sfera cu florile.

Bătrânul făcu un gest de refuz.

— N-a venit niciun om cu voi?

— Centrul consideră că nu mai e necesară prezenţa unui om aici. Vă roagă să plecaţi de urgenţă şi să transmiteţi ora exactă a sosirii.

— Îhâm, va să zică aşa stau lucrurile! Nu m-aş fi aşteptat… mormăi Robinson mai mult pentru sine.

Se aplecă să-şi ridice bagajele. Unul din roboţi se repezi să-l ajute.

— Nu-i nevoie, mai am încă destulă putere să le car singur, refuză bătrânul îndreptindu-se hotărât spre nava cu care urma să plece.

Era nemulţumit. Îşi pregătise un mic discurs, câteva sfaturi ce i-ar fi prins bine noului venit, fraze de îmbărbătare, cuvinte frumoase la despărţire. Dar aşa, de cine să se despartă? Surpriza îl consternase, îl pusese în încurcătură. „Ar fi ridicol să-mi iau rămas bun de la nişte roboţi!” conchise el intrând în astronavă şi închise trapa fără să se mai uite în urmă.

Ajunse în cabina de comandă. La început se gândi că ar fi bine să dea coordonatele de zbor pilotului automat, ca să scape de griji, dar ceva din

vechea mândrie îl făcu să hotărască contrariul. „Poate e ultima dată când mai pun piciorul într-o navă. Am să conduc eu însumi1’.

Execută manevrele cu dibăcie, se desprinse de platformă şi porni la drum uitând de insatisfacţia pe care i-o produsese despărţirea de staţie. Astronava se înscrise pe ruta optimă. În curând avea să întâlnească Pământul şi, odată cu el, sfârşitul singurătăţii.

Îşi aminti că i se ceruse ora exactă a aterizării. Programă calculatorul cu datele necesare. Răspunsul îl nemulţumi. „Hm! 17, 31… Lume multă, agitaţie… Exact ce nu-mi trebuie”. Reflectă câteva minute, apoi decise să cheme Centrul.

— Aici pustnicul de pe Mercur-2. Aş vrea să vorbesc cu Victor, dispecerul principal.

Faita care îi răspunse râse când îi auzi numele.

— Vă ştiu, zise ea, Victor nu-i de servici, dar vă fac lega lura cu el acasă. Aici toată lumea vă aşteaptă. În cinstea dumneavoastră vom bea şampanie veche de o sută de ani.

— Să ştii că numai asta mai lipsea, bombăni bătrânul. Uite ce-i, Victor, dacă ai de gând să-mi faci o primire cu mare pompă să ştii că am să vă joc o festă! anunţă el fără nicio altă introducere când Victor răspunse apelului.

— Bătrâne, eşti o pasăre rară, n-ai ce face! Te vom primi cum se cuvine.

— Atunci mă voi întoarce de unde am plecat.

— He, he! Mă tem că nu mai ai unde. La oria asta, fostul tău loc de exil nu mai există.

— Parcă era vorba numai de o demontare parţială…

— Le-am spus roboţilor să te menajeze. Mă gândeam să nu te întristezi. Ţi-iau plăcut florile?

— Ce idee şi pe tine să le trimiţi cu monştrii ăia! Era să fac infarct când i-am văzut.

Victor izbucni în râs.

— Eşti de modă veche, bătrâne. Nici mie nu-mi plac, dar asta nu contează. Sunt foarte buni, chiar aşa hidoşi cum anată. Mai bine spune-mi când soseşti ca să-ţi programez aterizarea pe cosmodromul principal.

După ce comunică ora sosirii, Robinson încredinţă comenzile pilotului automat, apoi se întinse alene în fotoliu. Începea să-şi piardă din încăpăţânare

şi ideea că atâta lume îi va acorda atenţie îl făcu să se simtă bine dispus. Modifică forma fotoliului până obţinu o poziţie foarte comodă şi încercă să doarmă…

Clădirea cu treisprezece etaje a Centrului de coordonare solar domina celelalte construcţii din imediata apropiere a cosmodromului principal. La etajele patru şi cinci, de obicei, oamenii circulau în tăcere printre grupurile calculatoarelor care bâzâiau uniform în regim de lucru, înghiţind şi restituind eu viteză informaţii culese din Univers. De această dată însă, agitaţia pusese stăpânire pe întreaga clădire odată cu S. ©. S. UI lansat de pe laboratorul orbital Marte-4. Operatorii torturau ordinatoarele pentru a afla cea mai optimă soluţie de salvare a celor douăzeci de oameni aflaţi în pericol de moarte. Un meteorit de mari dimensiuni, a cărui traiectorie fusese calculată cu precizie, urma să ciocnească laboratorul lipsit de orice posibilitate de a se apăra.

— Ah, intervenţie imposibilă! scrâşni din dinţi directorul de zbor urmărind pe un monitor evoluţia informaţiilor şi răspunsurile negative ale calculatoarelor. La tâmple îi apăruseră broboane de sudoare. Nici nu ştiu cum să le comunicăm, adăugă el.

— Dacă am avea timp, dacă ani avea timp… repeta Victor.

— Calculatorul cere date despre stocul de oxigen îmbuteliat al celor de pe Marte-4, interveni Marcel, unul dintre operatori.

— Mă tem că n-au prea mult. Nimeni n-ar fi anticipat un asemenea concurs de împrejurări nefaste. Generatorul laboratorului nu dispune de instalaţie de îmbuteliere. Să luăm legătura cu ei…

— Ne asigură opt ore de viaţă în exterior, veni răspunsul. Vocea celui care transmisese părea strangulată de emoţie.

— Îmi închipui prin ce momente trec acolo sus. Cred că şi-au dat seama că situaţia e foarte gravă. Din moment ce Sntârziem să-i anunţăm ce măsuri vom lua.

— Calculatorul indică lansarea lor în spaţiu cu propulsoarele individuale şi depărtarea de staţie până la o distanţă nepericuloasă de zona coliziunii. E necesar să zboare în grup, legaţi unul de altul şi să ia cu ei o radiobaliză care să le semnalizeze poziţia, anunţă Marcel. Avea o figură calmă, chiar plictisită.

— Mă scoţi din sărite când îţi văd mutra atât de impasibilă! îi spuse Victor.

Marcel făcu ochii mari şi se înroşi.

— Noi n-avem voie să ne emoţionăm. Aşa am fost progra… vreau să zic… antrenaţi, se dezvinovăţi el.

— Cu atăt mai mult! De ce-mi spui toate astea? Cum poţi să uiţi două elemente esenţiale: că n-avem nicio navă prin apropiere, iar oxigenul nu le ajunge până la intervenţia noastră?!… se răsti Victor furios. Suntem într-o situaţie fără ieşire. Informează complet calculatorul!

— Ar mai fi o soluţie, zise Marcel, dar nu cunosc unele detalii pentru anmi da seama dt e de oportună.

— Dă-i drumul, ce mai aştepţi? exclamă directorul nerăbdător.

— Ora plecării, traiectoria şi viteza cu care navighează Pustnicul.

— Asta el izbucni Victor. Cum de nu ne-am gândit până acum?

Apăsă câteva taste de pe pupitrul din faţa sa. Pe un ecran apărură trei şiruri de cifre urmate de indicativele staţiilor care confirmau că nava lui Robinson intrase în zona lor de urmărire.

— Poftim, ai acum toate datele, du-te şi verifică cât timp îi trebuie pentru a ajunge meteoritul.

— Ar fi minunat dacă ar putea rezolva situaţia. Îţi închipui ce ar însemna asta: după treizeci de ani de rutină plictisitoare, munca lui ia sfârşit încununiată cu un succes de asemenea proporţii… În locul lui nu ştiu dacă aş fi fost în stare să rezist atâta timp, spuse directorul.

— Pe vremuri am avut cu el o discuţie foarte interesantă despre eroism. Felul cum îl înţelegea diferă de ceea ce este acceptat în mod curent. Zicea că fiecare are înscrisă în codul său genetic nevoia de eroism. După el, eroismul ar fi de două feluri: subiectiv, adică apare doar pentru şinele individului ca o condiţie a justificării existenţei sale, şi obiectiv, considerat în lumina unui act prin care individul se distinge din masa comunităţii, eroismul obiectiv producind eroi arhetipali. De realizarea uneia dintre aceste două categorii de eroism depinde echilibrul interior al omului. Robinson credea că mai importantă ar fi realizarea eroismului subiectiv.

— Interesantă, întrnadevăr, această concepţie a lui, dar nu prea văd legătura cu discuţia noastră anterioară, spuse directorul.

— Nu-i greu de ghicit: Robinson considera că eroismul lui subiectiv se realizează îndeplinindu-şi cu totală dăruire munca sa pe staţie, indiferent de condiţiile de lucru.

— Mda, ai dreptate, şi a făcut-o ca nimeni altul, zise directorul gânditor şi tresări când radioul-brăţară începu să emită semnalul de apel.

— Presa cere informaţii despre situaţia celor de pe staţie, se auzi glasul plăcut al unei fete.

— Asta-i culmea! Cine dracu a răsuflat ştirea? Nu ne aiunge cât ne bătem capul, trebuia să fim pisaţi şi de reporteri! N-avem de făcut niciun comentariu deocamdată. Ţine minte: nu vreau să fiu deranjat, oricine m-ar chema! Să fim bine înţeleşi, te rog foarte mult!

Marcel se apropie cu paşi repezi. De această diată faţa lui îşi pierduse imobilitatea, iar în ochi i se citea o bucurie nereţinută.

— Răspuns pozitiv. Pustnicul poate ajunge meteoritul înainte de a intra în zona unde sfărâmăturile ar primejdui staţia.

— Bravo, băiete! Scuză-mă că te-am bruscat, zise Victor, apoi se întoarse către directorul de zbor.

— Cred că e cazul să vorbeşti cu reporterii. Acum nu mai avem probleme.

— Uf! N-am mai trecut de mult prin asemenea emoţii. Mă duc să le dau rechinilor ştiri proaspete. Ia legătura cu el şi spune-i că o să-i înălţăm o statuij dacă ne scapă de necazuri…

După ce Victor îi comunică traiectoria meteoritului, bătrânul reflectă rapid câteva clipe.” Oare ei nu ştiu că nava mea? Nu, asta e situaţia. Dacă au apelat la mine înseamnă că nu mai există altă soluţie… Şi totuşi aş putea să-i refuz. Aş avea dreptul să-i refuz… „.

— E în regulă, Victor, zise el stăpânindu-şi cu greu tremurai glasului. Misiunea va fi executată. Terminat.

În sala de control a zborurilor era linişte. Personalul urmărea pe ecrane apropierea dintre nava Pustnicului şi meteorit. Inimile băteau mai regulat. Fiecare se calma cu ideea că totul e în ordine şi nimic nu se mai poate întâmpla dincolo de cele prevăzute, încât vieţile celor de pe laboratorul orbital să fie puse în pericol. În scurt timp, Robinson va lansa rachetele ce vor transforma imensul bolovan cosmic într-un nor de praf inofensiv.

Schimbând traiectoria în urmărirea meteoritului, bătrânul preluă din nou comenzile navei. Acest lucru îl făcea să se concentreze, dar, ca niciodată, gândurile nu-l lăsau în pace. Îi erfa dor de Pământ. Ar fi vrut să se tăvălească prin iarbă, să-i sinită mirosul şi să mestece un fir dulceag-acrişor, apoi să se

întindă pe spate şi să rămână aşa aşteptând întunericul şi ţârâitul greierilor, foşnetul păsărilor în culcuşuri. Îi era dor de Lună. Iubea stelele, dar pentru Lună avea o adevărată slăbiciune. De fiecare dată când se afla pe Pământ privea Luna cu nesaţ. Îl făcea să se simtă trist, aproape că suferea, însă simţea nevoia să o vadă acolo sus împănzind locurile cu nostalgie. Atunci totul părea de basm. În această solitudine îşi dorea întotdeauna pe cineva alături pentru a privi Luna cum o privea el, pentru a împărţi Luna cu el. Îşi zicea că nimic n-ar fi mai frumos decât o femeie, s-o iubească, o femeie cu care să întemeieze un cămin, o femeie tandră, care să-i facă doi, trei, patru puşti guralivi, să-i umple sufletul de bucurie, o femeie alături de care să fi îmbătrânit frumos privindu-şi copiii cum cresc... Amintindu-şi de aceste imagini atât de dragi şi de vechea dorinţă nerealizată, bătrânul îşi simţi ochii umezi.

Semnalul sonor îl sustrase din reverie. Pe ecranul radiolocatorului îşi făcu apariţia un punct luminos. Mări viteza, apropiindu-se până când începu să distingă prin hubloul frontal masa cenuşie a meteoritului. Se simţea calm, hiperlucid. Sesiză că, paradoxal, aşteaptă aproape cu satisfacţie clipele următoare. Verifică încă o dată traiectoria şi, liniştit. Împinse până la refuz manşa care comanda forţa de lucru a motoarelor...

— Gata, a intrat în zona video triangulară, anunţă unul din operatori făcând legătura cu marele ecran ce acoperea aproape întreg peretele drept al sălii de control. Toată lumea se ridicase în picioare urmărind imaginile color tridimensionale ale navei lui Robinson şi ale meteoritului.

— Traiectorie corect, anunţă şeful echipei de coordonare.

— Viteza creşte, nu înţeleg... mormăi Victor privind succesiunea rapidă a cifrelor de pe monitorul din faţa sa.

— Ce se întimplă acolo sus? strigă directorul de zbor. Se apropie prea mult, e periculos, trebuie să luăm legătura cu el.

Apelurile sale rămaseră fără răspuns. Brusc, Victor fu şocat de indicativul înscris pe carcasa navei lui Robinson. C-137. C – însemna cargou. Îşi strânse pumnii până i se albiră degetele şi se prăbuşi în fotoliu înţelegând că racheta Pustnicului nu dispunea de mijloace distructive. Închise ochii, nevoind să vadă explozia care se petrecu într-o tăcere nefirească...

STRADA

Era o noapte răcoroasă, în consecinţă tânărul hotărî că n-ar fi indicat să meargă alături de fată fără să-şi ţină braţul petrecut după umerii ei. „Nu de alta, dar printre blocurile astea e destul curent”, zise el grijuliu şi fata aprobă spunând că n-ar avea nimic împotrivă dacă el ar încălzi-o într-un fel.

Circulaţia se mai rărise şi teii de pe margine, printr-o întâmplare fericită, miroseau chiar a tei înfloriţi. Strada căpătase un aspect aproximativ romantic, aşa că tânărul îi şopti fetei la ureche” te iubesc” şi ea fu atât de fericită încât se opri din mers. Tânărul tuşi semnificativ, îşi scoase ochelarii, îi şterse grăbit cu o bucăţică de piele de căprioară, apoi îi puse la ochi. Îşi aminti într-o clipă discuţia” ca de la bărbat la bărbat” pe care o avusese cu tatăl său. Acesta îi spusese că în tinereţea lui, în chestiuni de dragoste urmase indicaţiile „secolului vitezei” şi era normal ca el, fiul, Să se comporte adecvat unei epoci noi, mai evoluate. „Eu pe maică-ta am cucerit-o cumpărându-i un kilogram de struguri, pe care i-am mâncat tot eu până la urmă”, îi povestise tatăl izbucnind în râs, încântat de amintirea acelor clipe.

Aşadar, tânărul puse în aplicare sfaturile părinteşti, o trase la pieptul său pe fată şi o sărută. Ea păru atât de emoţionată, încât închise ochii şi se lăsă vrăjită de energia tânărului…

Urmează să testezi reacţia psihică spontană a acestei colectivităţi. Atenţie la selectarea nuanţelor şi la variaţiile intensităţii emoţionale. Dacă nu intâlneşti ceva convenabil îţi dau pennisiunea să provoci, mai ales dacă eşti spre sfârşitul perioadei afectate. În eventualitatea că ţi se pare interesant, poţi chiar să aduci un subiect, îşi aminti fata că-i spusese comandantul…

Destul de rarii trecători nu se sinchiseau câtuşi de puţin de o scenă obişnuită, când doi îndrăgostiţi se sărută, şi îşi vedeau de drum.

Fata deschise în sfârşit ochii şi, căutând cu privirea Luna, o găsi lângă colţul unui bloc înalt de zece etaje, dar parţial acoperită de nori. Se desprinse din îmbrăţişare şi arătă cu mâna spre terasa blocului.

Onorabilii trecători bucureşteni nu dau importanţă unor tineri care se sărută în plină stradă, dar nu pot suporta să rămână impasibili atunci când cineva, indiferent cine, se uită cu atâta insistenţă spre cer, aşa că mai întâi se opri un domn în virstă, cu un început ferm de obezitate, care-şi dădu pălăria pe ceafă şi se şterse înciudat cu batista pe frunte, urmat de o respectabilă gospodină, care făcuse piaţa destul de târziu (aşa avea să-i spună soţului),

întorcându-se acum acasă cu trei plase doldora.

Contrariat, tânărul îşi scoase ochelarii, frecă din nou ca indirjire lentilele, apoi se confesă fetei:

— Nu văd prea bine la distanţă, dar numai la distanţă, să ştii. De aproape am nişte ochi de vul’tur…

— E cineva care vrea să se arunce jos de pe terasă, şopti fata.

Tânărul îşi încordă privirea şi i se păru că distinge lângă balustrada terasei blocului o formă care se legăna ameninţător, gata-gata să se prăbuşească de la acea înălţime considerabilă.

Între timp, grupul devenise mai consistent prin venirea unei femei îmbrăcată într-un capod de mătase înflorat. Se întorcea de la o vecină dintr-un bloc alăturat, unde fusese să ceară un somnifer, deoarece avusese nefasta inspiraţie să bea o cafea la o oră destul de târzie. Se lipise şi un ins mărunt, care purta şapcă şi o jachetă albăstrie, peste oare era petrecută în diagonală o centură lată şi largă pentru trupul lui subţire.

Şase oameni uitându-se noaptea în sus nu-i lucru curat şi e inadmisibil pentru orice trecător cumsecade şi plin de bun simţ să nu fie curios, rămânând indiferent la o astfel de situaT ţie. Aşa că nu trecu mult şi grupul ajunse să numere vreo douăzeci de persoane. Începură să se facă auzite comentarii cu voce tare, fapt care enervă paşnicii locatari ai blocului, aceştia aprinzând luminile şi deschizând ferestrele cu gândul să zică ei ceva celor care au timp de discuţii sub geamurile unor oameni ce-şi refac forţele pentru că se duc a doua zi la servici, dar renunţară văzând atâta lume strânsă şi mulţi dintre ei coborîră în stradă etalându-şi cu dezinvoltură pijamalele.

— Cine crezi că e?

— E de mult acolo.

— Păi dacă voia să se arunce…

— După părerea mea sunt ferm convins că nu este un bărbat, cel mult poate fi o femeie…

De undeva apăru un miliţian. Încercă zadarnic să ordone celor adunaţi să circule şi renunţă blestemând în gând o bătătură care începuse să-l doară. Avea reumatism, i se umflau picioarele, iar cişmele mai largi pe care şi le comandase nu erau încă gata.

Un tip de la etajul opt, care avea obiceiul să bea ţuică pe întuneric atunci când îl sâcâia insomnia, auzind vociferări puse sticla pe pervazul

ferestrei, dar aplecându-se să vadă despre ce este vorba o mişcare greşită cu cotul îl făcu s-o răstoarne, sticla spărgându-se la picioarele celor adunaţi. Într-o clipă misterul fu elucidat.

— E beată, donrvle, asta e, n-are de gând să se sinucidă.

— Atunci ce face acolo sus, la cucungu?

— Eu cred că nu e o femeie, mai curând e un tânăr cu plete, unul care n-a reuşit la facultate…

— Nu există, tinerii de azi nu prea se omoară cu ţuică; le place mai mult coniacul sau whisky-ul. Ehei, nu mai e ca pe vremea noastră.

Femeia care venise de la piaţă lăsase plasele jos. În îmbulzeală, domnul cu tendinţă vădită de obezitate călcă pe una din ele. Femeia începu să se vaiete:

— Vai de mine, mi-aţi spart ouăle!

Domnul îşi privi pantoful murdar de gălbenuşuri şi se oferi să-i plătească paguba, dar primi un răspuns categoric:

— Lăsaţi, eu sunt de vină că le-am pus jos, şi apoi ce mai contează acum când se poate întâmpla moarte de om. Nu-i nimica, tot s-au ieftinit.

Domnul cel gras zise mulţumesc şi se trase într-o parte clătinând din cap. Fu martorul unei discuţii în şoaptă.

— Ai văzut-o, n-a vrut să ia banii…

— Eu de mult o urmăresc; zvârle cu banii în dreapta şi-n stânga. La ea în casă e un lux… Ce mai, acum sunt foarte convinsă s-o reclam la „ilicit”.

— Păi bărba’su nu e? Are şi ea servici, de ce te miri?

— Ce dacă e? Un om cinstit ia banii, nu face pe cucoana» Mâine mă duc la ăia, la „ilicit”.

Dintr-o dată, cineva îşi dădu seama că nimeni n-a luat nicio măsură să salveze persoana de pe acoperiş.

— Am fost eu până sus, zise unul. Era să fac infarct, nu merge liftul. Chepengul e închis cu lacătul.

— Şi atunci ăla sau aia cum dracu a ajuns acolo? întrebă un inteligent.

— S-o fi urcat pe fereastră şi apoi pe burlan.

— Ce tâmpenie, dom’le, păi atunci se arunca pe fereastră şi nu se mai ducea pe terasă dacă avea de gând să se omoare.

— Şi dacă stă la etajul întâi?!

— Mda, cine ştie, poate nu vrea să se omoare, dar dacă s-a îmbătat e

posibil să cadă de acolo. Noi trebuie să luăm măsuri.

— Unde e cheia de la lacătul ăla?

— La administrator. E plecat de acasă.

— Hai să spargem lacătul sau să tăiem unul din belciuge.

— Fugi, dom’le, nu fii copil! Belciugele sunt din fier beton, groase ca degetul ăsta al meu, zise omul învârtindu-i celuilalt pe sub nas un deget într-adevăr gros cât un cremvurst.

— Să se urce cineva pe scara de incendiu, propuse femeia care voia să anunţe „ilicitul”. Nu-i aşa dragă? îşi întrebă prietena, care se feri discretă să nu-i miroasă celeilalte respiraţia. „De ce nu s-o fi spălând pe dinţi? De-aia o s-o lase bărba’su… „, gândi ea cu ciudă.

— Vă spun eu cine e, se trezi deodată femeia în capot, e aia de la zece care face chefuri mereu şi mănâncă bătaie. N-am văzut aşa oameni: se îmbată, se bat, şi pe urmă zici că sunt în luna de miere.

— Dacă-i aşa ce face pe terasă? Ia lecţii de gimnastică? Dă-te mai încolo, dragă, că nu mai văd din cauza părului tău, îi zise un tip consoartei sale.

— Să mai vină miliţie, ceru femeia care avea insomnie. Ala de colo stă ca o momâie cu mâinile-n sân. Mă duc să dau telefon…

Între timp, unul care făcuse înconjurul blocului începu să drăcuie pe arhitecţii care nu prevăzuseră scară de incendiu.

— La ce. Trebuie, dom’le? îl întrebă un tip scobindu-se tacticos în nas.

Cel cu scara se opri din drăcuit şi zise mirat:

— Păi dacă ia foc?

— Ia foc, ia foc. Un apartament. Atât. Blocurile astea sunt din beton solid, n-are ce să ardă decât în casă, pe urmă focul nu se mai întinde.

— Aiurea, solide! Am văzut eu cât e de crăpat. La un cutremur se face ţăndări.

— E din tencuială, donvle, e din tencuială, ascultă-mă pe mine că ştiu eu ce spun, se amestecă un tip îmbrăcat în pijama.

— Parcă eu n-am studiat problema, spuse celălalt plictisit şi cu un gest de lehamite se îndepărtă.

— Eu cred că e ăla care vinde ziare. Îi place să pilească, îşi dădu cu părerea omul în pijama. Nu ştiu de ce am o presimţire…

— Nu se poate, ăla sunt eu! sări de lângă pom cel cu jachetă albăstrie şi cu cureaua petrecută în diagonală peste piept.

— Uite că mai vine miliţie, se auzi glasul bucuros al femeii care se întorsese de la piaţă.

Într-adevăr, o maşină de-a miliţiei şi o salvare, ambele cu sirenele şi girofarele în funcţiune, se opriră în faţa blocului. Un ofiţer urcă până la etajul zece şi controlă dacă acel chepeng care corespundea cu terasa era de netrecut. Se întoarse repede la maşină şi vorbi cifrat prin radio.

Lumea se strânsese buluc, ocupase şi trotuarul celălalt, tramvaiele opreau şi oameni curioşi insistau pe lângă taxatoare să deschidă uşile.

Un copil se plânse:

— Tata, vreau pipi.

— Lasă, ai răbdare că mergem acasă şi faci, zise tatăl, dar copilul începu să urle privindu-şi pantalonaşii uzi, apoi se opri mirat că tatăl nu-i acordă nicio „atenţie”.

Auzind urletul sirenei pompierilor lumea se mişcă valurivaluri. Un ins tot în pijama, ros de nerăbdare şi de curiozitate, se căznea să-şi mestece vârful mustăţii şi nu-şi dădu seama că a pierdut un papuc. Plasele femeii venite de la piaţă se desfăcură şi cumpărăturile se împrăştiară pe trotuar, dar nimeni nu le băgă în seamă.

Pompierii se încolonară perfect, apoi, la o comandă scurtă, se desfăşurară pentru a acţiona. Unii întindeau plasa, alţii potriveau scara. Maşina fu adusă lângă peretele blocului, trecând peste straturile cu flori călcate în picioare.

— Hei, soldat, aprinde reflectorul! ordonă un căpitan roşcovan cu o voce care-i trăda patima de a cânta arii de operă în baie.

Lumina se plimbă pentru câteva secunde peste ferestrele pline de mutre curioase, apoi se opri sus, pe cornişă. Nu se vedea niciun sinucigaş, ori măcar un beţiv.

Fata închise pentru o cilpă ochii, concentrându-se.

Un ostaş începu să se caţăre cu dibăcie pe scară. Se făcu, linişte. Lumea nu mai scotea nicio vorbă. Mulţi aveau pulsul agitat. În sfârşit, fu atinsă marginea terasei. Soldatul se prinse cu mâinile de balustradă şi sări cu uşurinţă peste bara de fier. Inimile tuturor băteau cu emoţie. Câţiva îşi ţinură răsuflarea. Zeci de oameni amorţiseră cu capetele date pe spate. Soldatul scoase lanterna şi lumină terasa.

— Nu e nimeni, răcni el celor de jos.

După o clipă de derută, lumea începu să vocifereze cu. Aprindere. Soldatul coborî scara, pompierii strânseră plasa şi plecară cu sirena urlând amarnic. Ofiţerul de miliţie vru să dea o amendă, dar renunţă şi se urcă în maşină trintind cu furie portiera. Oamenii se risipeau încetul cu încetul. Un ins în pijama îşi mai căuta papucul pierdut, femeia de la piaţă se căznea să adune ce mai era recuperabil din cumpărăturile răspândite pe jos, cineva înjura timpul pierdut şi lumea cretină care se alarmase degeaba, tatăl îi aplică câteva palme fiului cu: pantalonaşii uzi, iar tânărul ochelarist cuprinse fata după umeri: şi merseră agale şi tăcuţi până în mijlocul străzii unde el hotărî să o sărute.

— Ai vrea să mergi cu mine? îl întrebă ea.

— Unde? zise tânărul în şoaptă, străbătut de un fior.

Fata făcu un gest vag arătând cerul.

În urma lor, pe strada devenită *subit pustie*, un câine mânca felii de salam strivite în picioare…

ZIDUL DE NISIP

Soarele arde nemilos. Peste tot numai soare şi stânci. Nisip şi vânt din senin şi idiotul de Maler pe care-l car în spinare.

Aş putea să-l las aici. Nu m-ar condamna nimeni. Are piciorul fracturat Să-l las să crape. Cine ştie cât mai e până la bază, cine ştie când ne vor găsi? Dacă ne vor găsi…

Oxigenul nu ne mai ajunge decât pentru două ore. În total patru. Îl iau pe-al lui şi merg mai departe. Nu poate nimeni să zică nimic. Nici n-ar şti. E rănit, n-a mai putut să reziste şi a murit. Dar poate muri cineva numai din cauza unui picior fracturat? Desigur că nu. Aş fi descoperit. Asta numai în cazul în care aş face prostia să-l las la suprafaţă. Îl îngrop în nisip şi merg mai departe. Vreau să trăiesc.

Noemi aşteptă la bază. Unul din doi. Am toate şansele să rămână cu mine. Dacă moare Maler. De ce nu mori, Maler? îmi vine să întreb. Idiotul, idiotul, idiotul… Din cauza lui am ajuns în situaţia asta. I s-a părut că vede ceva în dosul unei stânci. Conducea şenileta. Putea să-l vadă şi pe dracu, numai să fi observat că suntem pe muchia unei prăpăstii. Ne-am prăbuşit.

O minune că nu ne-a prins şenileta sub ea, în cădere. Mai bine ne

prindea! A explodat. Maler şi-a rupt piciorul. A avut noroc că nu i s-a sfâşiat costumul de scafandru în vreun colţ stâncos. De fapt, şi eu am avut noroc. Ce şansă?! Şi doar i-am spus comandantului că nu vreau să plec în explorare cu Maler. „Cât timp sunteţi în misiune vă ordon să uitaţi orice neînţelegere dintre voi!” E un tâmpit! Cum aş putea să uit?

Ah, ce arde soarele! Simt cum îmi plesneşte capul şi eu îl tear în spinare pe Maler…

Ceilalţi, ceilalţi unde or fi? Sigur, nimeni nu s-a îngrijorat că nu mai dăm nici-un semn de viaţă… Maler a leşinat şi mergem undeva spre sud, aiurea, undeva spre sud…

Ce cald el în cădere s-a defectat termostatul. Curge apa de pe mine în combinezon. Oare lui Maler să-i fie tot aşa de cald? De fapt, ce ştie el?

Îl car în spinare ca pe un balot. De ce nu-l las şi plec? Dar poate şi lui îi e cald. Trebuie să-l doară cumplit piciorul. Nu mi s-a întâmplat, dar aşa bănuiesc…

Poate s-a trezit. Îl car de trei ore în spinare. Mă mir cum mai pot să rezist. Da, poate s-a trezit. E imposibil să nu se fi trezit măcar o dată. În clipele acestea, e conştient. Îl doare piciorul şi fierbe. Trebuie să fie cumplit. Eu, unul, cred că nnaş fi în stare să suport, chiar aşa cănat în spate…

Aproape nu mai văd. Sudoarea îmi curge în ochi şi mă ustură. Se prelinge pe buze şi mă ustură. Mi s-au uscat buzele. Cred că sunt crăpate. Acum simt ceva cald, mai dulce şi mai sărat. Ce stupid! mai dulce şi mai sărat… E sânge. Îmi curge din nas. Ameţesc. Mă clatin. Să nu cad. O să-l doară pe Maler. Dar de ce să nu-l doară?

Am reuşit să mă las încet la pământ. Maler e lungit lângă mine. Îi apăs pe butonul emiţătorului. Horcăie şi el. Îi e cald. Stau întins pe spate cu ochii închişi. Soarele mă orbeşte. Încerc să-mi reglez respiraţia. Inspir încet pe nas. Parcă nu mai curge sânge. Aş vrea să scuip. Ah, ce n-aş da să-mi scot numai pentru două minute casca. Atmosfera asta ucigătoare… Ce soartă pentru noi exploratorii spaţiali! Unde mai e un loc ca pe Pământ?

Îmi înghit saliva amestecată cu sânge. Simt cum mi se crispează stomacul, dar mă abţin. Trebue să mă abţin. Ar însemna moarte, cea mai idioată moarte posibilă…

Caut cu buzele muştiucul rezervorului de apă. Poate mai e o picătură… E gol. De ce nu l-or fi făcut mai mare?

Maler geme. Mă întorc spre el. Stă cu ochii închişi. Pleoapele parcă îi sunt lipite de o crustă. Ciudat! Are conjunctivită purulentă. Da, parcă se plângea pe drum că-l ustură ochii. Planetă blestemată! Aici totul e duşman. Un praf atât de fin… E drept, nu trece prin filtre, dar cine ştie? E de ajuns să rămână într-o cută a costumului, să nu dispară nici după baie, apoi să-ţi intre în ochi. Jumătate dintre noi au fost bolnavi. Nu mai vezi aproape din cauza puroiului ce se scurge din mucoasele inflamate…

Săracul Maler, cât trebue să sufere L. Am ajuns să-l compătimesc. Îl doare piciorul, îl ustură ochii şi fierbe, fierbe din cauza acestei călduri infernale.

— Maler, te doare? îl întreb.

Ce stupid sunt! I-am pus cea mai stupidă întrebare. Nu răspunde. Îi apuc casca cu amândouă mâinile şi-i claitin capul. Îi văd cum se chinuie să-şi dezlipească pleoapele. Numai la un ochi a reuşit. Are o privire sticloasă, de peşte mort.

— Te doare rău, Maler?

Mi s-a părut, sau a mişcat din cap că nu?! Ar fi culmea!

— Ţi-e frică să nu mori? Ia spune, Maler, ai vrea să trăieşti? Vorbeşte!

Pleoapa i-a căzut din nou. Din străfundul fiinţei mele simt cum urcă un val de mânie. Dacă aş putea, l-aş plesni peste faţă…

— Să nu minţi, Maler, spune, vrei să trăieşti sau nu? Dacă zice că nu vrea? îl las aici şi plec. El a vrut-o. Aş fi în stare, cred că aş fi în stare. Conştiinţa mea nu ar avea de suferit. Dar dacă ceilalţi nu mă găsesc? Mor şi eu.

— Lasă-mă singur, îl aud pe Maler hârâind şi mi se pare că visez.

Face pe eroul… Aş vrea să-l bat, să-l pisez în bătaie. De enervare, parcă mi-a mai dispărut greutatea din picioare. Mă scol, şi îl aburc din nou cu gri jă, în spate. Cum să merg şi repede şi în aşa fel să nu-l smucesc?

Alunec peste dunele de nisip, un nisip foarte fin şi strălucitor, argintiu. Dacă n-aş avea vizorul colorat, cred că aş orbi. Nicăieri n-am mai întâlnit un astfel de nisip. Parcă ar fi particule de magneziu arzând…

A început şi vântul. Rafale puternice. Nu mai văd nimic în faţă, dar merg orbeşte spre sud, mereu spre sud. Peste tot pustiul de nisip. Stâncile s-au terminat.

Îmi vuiesc urechile şi cineva îmi strânge capul cu un cerc de fier îroşit. Maler respiră sacadat în spatele meu. Oxigenul, o să-şi consume oxigenul mai repede. Atunci degeaba îl car.

— Maler! răcnesc, Maler, trezeşte-te!

Îl dau jos din spinare şi îl zgâlţâi. Capul i se izbeşte de pereţii căştii.

— Lasă-mă, salvează-te, îl aud cum geme.

— Maler, băiatule, încearcă să rezişti şi să te ţii treaz. Trebuie să respiri mai rar. N-o să-ţi ajungă oxigenul în ritmul ăsta. Ai noştri sunt aproape, în curând or să dea de noi, ar fi bine să ne găsească în viaţă, eu aşa cred, Maler, vreau să te aud şi pe tine spunând da, uite am să te duc în braţe dacă nu mai poţi să înduri…

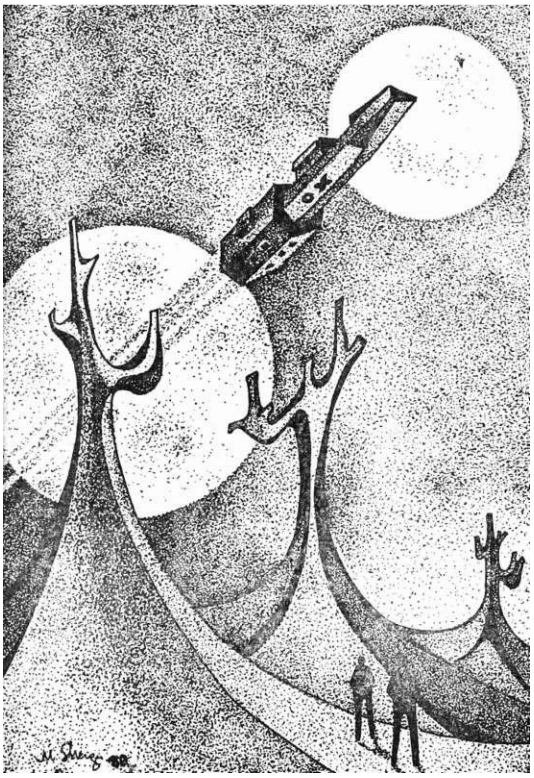

Îl iau în braţe şi merg spre sud. Soarele să-mi fie mereu în creştet. Planeta asta ticăloasă! Undele radio sunt perturbate. Comunicaţiile se pot face numai până la o disitanţă de trei kilometri.

Unde sunt ai noştri? Oare au Început să ne caute? Simt cum îmi amorţesc braţele. Ce s-ar fi întâmplat dacă Maler era mai greu? Poate l-aş fi lăsat să zacă şi aş fi ajuns mai repede la bază…

Mi-e frică să mă uit la manometru, dar mă uit. Mai am oxigen doar

pentru patruzeci şi cinci de minute. Maler are şi mai puţin.

Mai bine nu vedeam. Mi s-au înmuiat genunchii de frică.

— Lasă-mă, te urăsc, zice Maler, dacă eram în locul tău, te-aş fi lăsat să crăpi…

— Eşti un ticălos! îi spun şi îmi vine să-l buşesc de pământ, dar îl las încet jos şi plec mai departe. Scrâşnesc din dinţi şi nu vreau să întorc capul, dar nu rezist. Maler şi-a dus mâna spre şold, acolo unde atârnă tocul pistolului laser. Numai de ar rezista capsa!

Mă reped spre el. A reuşit să-l scoată, dar sunt la un metru distanţă şi îl lovesc puternic cu bocancul peste mână. Pistolul îi zboară dintre degete. Mă prăbuşesc lângă Maler şi mă gândesc că poate i-am rupt un deget. Îmi pare rău.

— Eşti un laş şi un ticălos, Maler, şi nu-mi pasă de tine, dar tot n-o să te las, chiar dacă o să crăpi de necaz.

Horcăie, şi ca să nu-l mai aud îmi întrerup recepţia radio, îl iau în spate şi, chiar dacă îl smucesc, îl priveşte; aşa pot să merg mai repede.

Mă ustură pielea, cred că am băşici pe tot corpul, gâtul mi-a înţepenit de încordare şi aproape că nu mai pot ţine ochii deschişi, dar trebuie, nu cumva, să fac un pas greşit, gâtul îmi arde, iar buzele-mi sunt numai o rană.

Aş vrea ca Maler să mă audă, să-i spun cum am cunoscut-o pe Noemi, cât o iubesc şi cât e el de ticălos.

Deschid contactul radio şi îl aud cum se sufocă. Mă uit la manometru: nu mai are aer în rezervor şi aitunci îl las jos, strâng cât pot de capătul unuia dintre cele două furtune ale mele, îl deşurubez şi i-l montez lui Maler. Acuim avem amândoi oxigen, doar numai pentru zece minute, chiar şi mai puţin. O să murim amândoi. Eu aş fi avut douăzeci de minute de viaţă. Dar ce mai contează acum?

Respiră din nou, ceva mai regulat, îl apuc de braţe şi mă înconvoi sub el. Ce greu s-a făcut!

Să merg, să merg, să merg, să merg…

După o dună parcă începe să se zărească virful ascuţit al unei suliţi îndreptate spre cer.

— Acolo e Pământul. Maler, întotdeauna acolo e Pământul, unde o suliţă e îndreptată spre cer. Se mai zăreşte şi ceva negru, care parcă se mişcă repede şi se îndreaptă Spre noi.

Aş vrea să-l îmbrăţişez pe Maler şi să-l sărut, dar mi s-au muiat picioarele şi cu ultimele puteri îl aşez încet pe nisip, apoi mă întind lângă el şi regret că avem căşti şi nu pot să-l sărut pe bietul Maler, în sfârşit, după atâta ore de chin.

Încep să mă sufoc şi în faţa ochilor închişi văd miliarde de stele…

MARIUS STĂTESCU
SPLENDOAREA UNEI MII DE ANI LUMINĂ

Marea pulsa aruncând pe nisipul fin valuri spumoase ce se destrămau vuind. Stelele sclipeau ademenitoare prin ceea ce însemna depărtarea unde pulsau şi ele la rândul lor. Privirile se lăsau furate de reflectarea neliniştită a materiei lichide şi aproape vie.

Astfel gândeam în mijlocul tăcerii ce se lăsase pe terasa vilei Bertescu. Există oameni a căror amintire măsluieşte timpul: sunt un îndemn discret de a-ţi urmări idealurile. Când împreună cu cei din generaţia ta, te afli în casa unui astfel de om – cu premeditare – având în faţă prima mare încercare a vieţii, numele lui, adesea rostit cu indiferenţă, devine agresiv, capătă conţinut şi întrebarea se naşte firesc, precum la descoperirea unei imagini ce înfăţişează chipul unei legende, chip până atunci necunoscut.

Deci: terminasem Şcoala de Piloţi ai Flotei Solare; priveam optimist spre necunoscutele galaxiei; şi totuşi înainte de plecare dorisem cu toţii să petrecem o noapte la vila lui Horian Bertescu. Am ascultat astfel de fraze:

„Există poeţi ce rămân pentru eternitate. Totuşi când acest lucru se întâmplă cu opere mici ca volum, totul capătă o caracteristică de legendă. Studiul implică atunci investigaţii pline de precauţie”.

„Contează doar faptul că rămâne, venea o replică. Studiile nu vin decât să ridice templele”.

„Poemul *Splendoarea unei mii de ani lumină*, se continua, face parte din categoria de care am vorbit. Horian Bertescu nu a mai scris nimic altceva”.

„A fost un erou al Flotei Solare. Şi eroii predispun la meditaţie… „.

De aceea când s-a lăsat tăcerea – întâlniri de acest gen te împacă fără regrete cu cei din jur – nu mi-am descoperit niciun îndemn de a coborî treptele terasei, ce duc pe plaje, şi să privesc înapoi cu o detaşare ipocrită.

A fost momentul când am reuşit să ne acomodăm cu amintirea lui

Horian Bertescu. Se născuse într-o staţiune montană, în Carpaţii Orientali. În curiozitatea lui de copil a căutat mai mult natura decât subtilele tehnici de dirijare a materiei şi energiei – gândesc jucării docile pentru el. Orice început are o fascinaţie a lui, ce dincolo de greutăţi şi neşanse promite lucruri minunate. Văzând zilnic în jurul său pe cei ce se numeau stăpânii spaţiului – mulţi din piloţii Flotei, abia închegată pe atunci, veneau să se odihnească în localitate – a dorit să intre în această linie întâi a expansiunii cosmice. Prezenţa cosmonauţilor îi întorcea pe dos felul de a fi; obişnuinţele se demolau greu. Renunţa tot mai uşor la nopţile petrecute pe munte, care de altfel îl oţeliseră: avea un fizic viguros şi rezistent. Testele n-ar fi fost o problemă pentru el dacă instinctiv nu s-ar fi împotrivit răspunsurilor date la comandă. Această latură a caracterului, mai mult decât orice alte piedici, a contribuit la faptul că şi-a văzut speranţele spulberate: încercările de trecere a examenelor se transformau în penibile eşecuri.

Împlinind douăzeci şi cinci de ani a fost pus în faţa situaţiei de a se stabili la o ocupaţie. Cunoştea bine curenţii atmosferici şi relieful; un loc la Centrul Meteorologic era cel mai potrivit pentru el. Şi ghid pentru vizitatori. Marea majoritate erau cosmonauţi. Că destinul îi sfâşia astfel ţesătura de vise nu era vina nimănui. Nimeni nu-l oprea să plece aiurea, cum nimeni nu-l oprise să încerce; Era însă greu: aceleaşi lanţuri îl legau de suprafaţa Pământului. În momentele de luciditate ura gravitaţia. Mai târziu vor fi zboruri de agrement spre Marte, Venus, asteroizi, Jupiter: insuficientă consolare.

Întâmplarea a venit să aranjeze lucrurile, însă cu un preţ greu. În acea dimineaţă a verificat încă o dată graficul prognozei meteorologice şi a ieşit din tură. S-a odihnit şi a plecat apoi în munţi. Era pregătită o splendidă seară de vară şi nu putea pierde ocazia de a o respira printre brazi. Ce s-a întâmplat nu se poate spune precis. Un fulger prea puternic l-a orbit şi piciorul i-a alunecat, sau o dislocare de teren: acestea sunt presupuneri. Cert este că după două zile lipsa lui a devenit motiv de îngrijorare. Plecată în căutarea lui echipa de voluntari – printre aceştia s-au aflat şi membrii, ai viitoarei expediţii „Centaur” – l-au găsit imobilizat între două stânci şi cu aproape toate oasele rupte. Medicii care l-au luat în îngrijire s-au întrecut în măiestrie. Totuşi orele petrecute sub ploaia rece au fost hotărâtoare. Picioarele aveau să fie pentru el inutile, sau poate nu inutile, prezenţa lor amintind de materializarea de

altădată, frumoasă şi impetuoasă, a voinţei. Comandantul „Centaurului”, asumându-şi culpabilitatea simţită de membrii expediţiei – furtuna fusese declanşată la cererea cosmonauţilor, doritori de a savura înaintea plecării stihiile pământene – l-a întrebat dacă doreşte să-i aducă ceva din locurile unde aveau să poposească. Răspunsul a fost teribil: Nu, nu dorea să i se aducă o rocă sau ceva asemănător din constelaţia Centaurului, nici măcar un animal viu, dacă din întâmplare ar exista viaţă acolo, ci dorea să meargă şi el. Va fi foarte liniştit şi nu va incomoda cu nimic bunul mers al expediţiei. O cabină, cât de mică, se poate găsi pe o astronavă aşa de mare» a implorat el trist.

Atunci când soseşte înserarea Spaţiul deasupra se sparge în stele. Lumina lor îşi strigă durerea Trezindu-mi în gânduri visele rele.

Şi acest coverr de spume în valuri Ce-şi tânguie adânca închisoare, E marea, ce-alege din roluri Bine ştiute de veacuri, culoare.

Astfel începe *Splendoarea unei mii de ani lumină*. Construind această vilă, Horian nu a mai părăsit-o până la sfârşitul vieţii. Înlocuise cabina cu biblioteca, astronava cu stânca pe care era aşezată, comenzile cu îndelungate plimbări în aeropernă şi rigurosul computer cu neliniştea mării. Manuscrisul poemului a fost găsit după moartea lui. Abia atunci oamenii s-au gândit la infirmitatea lui ca la ceva incompatibil cu ceea ce realizase pentru Flotă. Comandantul „Centaurului” nu avea cum să prevadă asta atunci când a acceptat cererea lui Horian.

Un miros de proaspăt vopsit l-a întâmpinat când a fost dus în cabina ce urma să-i fie universul intim vreme de câţiva ani. Un pat, un dulap, o masă cu o lampă reglabilă şi un scaun, care, a descoperit el în curând, avea o calitate ce avea să-l ajute foarte mult, alcătuiau tot mobilierul.

E viaţa o ciudată băltire De fapte şi vise împreunate; Viitorul devine amintire, Spaimele pot fi atunci alungate.

Pereţii cabinei îmi par un destin, O inocentă literare în vidf Oricum în curând va fi mult prea plin De distanţe ce în urmă se închid.

„Viitorul devine amintire”, toţi ne opream la acest vers. Ne-am spus că eroii gândesc timpul altfel decât oamenii obişnuiţi. Timpul care se scurgea pentru el încet, aducându-i mereu noutăţi. Răsfăţat de toţi expediţionarii, era iniţiat în toate tainele astronavei. Şi s-a dovedit un învăţăcel deosebit de înzestrat – neputinţa lui de altă dată era un vis urât. „Ar putea conduce de unul singur astronava”, spuneau aprecierile şefilor de compartimente în

rapoartele ce soseau pe Pământ.

Cabina-i era relativ depărtată de spaţiul de odihnă al echipajului, spre pupa navei, foarte aproape de motoarele ce mestecau continuu, transformând materia în energie şi energia în materie. Îl putem vedea ascultând atent ritmul lor şi ne putem închipui cum încetul cu încetul bătăile acestei inimi robuste capătă un înţeles tot mai clar. Dar încă o dată viaţa lui ia un curs neaşteptat. Un corp apare pe neaşteptate în calea navei; unul din acele corpuri ce apar din neant şi pe care niciun aparat nu le poate repera decât atunci când este prea târziu» Schimbarea instantanee a direcţiei noi e suficientă să evite coliziunea şi astronava e străpunsă şi străbătută transversal de acest proiectil venit de aiurea. Oameni şi aparate sunt smulşi în câteva clipe de gheara îngheţată a vidului. Motoarele se opresc automat şi generatoarele ridică ecranul protector. Târziu însă. Din tot echipajul, singur Horian, inconştient dar în viaţă, mai există în nava suspendată între două sisteme stelare.

Energia motoarelor crease un ecran secundar ce împreună cu distanţa de locul unde era spărtura fuseseră suficiente să-l salveze. Toţi ceilalţi se aflau în cabina de comandă, la şedinţa operativă înscrisă pe ordinea de zi. Când s-a trezit, primul lucru pe care l-a auzit a fost zumzetul generatorului de câmp. S-a tirât până la scaunul autopropulsor, s-a instalat în el şi a pornit în recunoaştere. Interiorul astronavei revenise la normal. Atmosfera se refăcuse din rezerve şi temperatura era din nou la un nivel suportabil. Liniştea însă ascundea o presimţire pe care, oricât încerca să o alunge nu izbutea. Plutea la semiînălţime luminând cu lanterna drumul. Nimeni nu reconectase instalaţia de iluminat. Spera să existe supravieţuitori. Un timp a stat nemişcat, încercând să surprindă zgomote dătătoare de speranţă. S-a văzut ameninţat de spectrul singurătăţii; ameninţare ce în curând avea să se îndeplinească. A conectat reţeaua şi culoarele au fost luminate. Era singurul supravieţuitor şi se punea problema pe cât timp. A privit atent la cele două găuri lăsate în carcasa astronavei. Probabil antimaterie, şi-a spus. Sau un corp cu o viteză la care nu a avut curajul să se gândească. Aşa ceva nu există!

— După o zi de cercetări ştia că astronava poate fi reparată: motoarele erau intacte iar lumina stelei apropiate îi furniza suficientă energie. Totul putea fi recuperat. În afară de oameni, bineînţeles. A pus roboţii depanatori în funcţiune şi a început o muncă sistematică, tinzând să-şi suprime timpul în care ar fi putut să se gândească la altceva. Trebuia să fie într-atât de obosit

încât să adoarmă imediat. După o lună totul era gata. Orice urmă a dezastrului era înlăturată, apăruse însă un element nou; ecoul. Nesimţit până atunci, neluat în seamă, se instalase de acum lejer pe lungile coridoare şi în tristele cabine în care Horian intra din când în când, îşi rotea privirea şi pleca trântind cu putere uşa, stârnindu-i hohotele.

Pe Pământ întreruperea bruscă a contactului şi tăcerea îndelungată indica o catastrofă. Expediţia putea fi considerată pierdută.

Apoi a sosit mesajul lui Horian. Clar şi sintetic. Nicio undă de disperare nu putea fi descoperită în cuvinte. Era un raport tehnic. Singura abatere de la regulă era concluzia. Cu sau fără aprobarea Consiliului Flotei va continua drumul. Nimeni nu-l putea opri. Va efectua transmisiile după graficul stabilit înainte de plecare; va elimina însă din răspunsurile venite de pe Pământ informaţiile care se vor referi la reîntoarcerea lui înainte de atingerea ţelului expediţiei!

Îi lipsea experienţa, ar fi argumentat experţii. Pentru el însă nu mai conta. Întoarcerea imediată ar fi însemnat infringe rea lui.

Departe nu îmi pare cuvântul în stare să spună pe unde exist, Când aproape am uitat Pământul Şi timpul se scurge în flux pesimist.

În locul pustiu, de mult îngheţat, Până şi somnul inspiră mai rece. La luptă încă nu am renunţat Şi încă speranţa nu vrea să plece.

Intrarea în sfera de atracţie a Centaurului a fost violentă. Raportul descria cum gravitatea sistemului triplu agăţase nava şi o trăgea spre o sferă de foc unde ar fi devenit o efemeră pilpâire. Calm şi rece studia critic fenomenul. Toată ştiinţa adunată în memoria computerului central se dovedise neputincioasă. A oprit motoarele, lăsând doar generatoarele să-l protejeze, cât se mai putea. Liniştea plutea, ca şi cum ecoul ar fi murit, şi doar el, Horian, ar mai fi fost o prezenţă în vidul supus arderilor stelare, taine ferecate. El credea în înfrângere mai mult decât în moarte. Era deprins să aştepte; nesiguranţa, speranţa intermitent spulberată, le ştia bine. Dar acolo, în lenta cădere, în reflexele de fugă ce le simţea în creier, era mai mult decât moartea şi înfrângerea: era inutil. Convingerea oamenilor, singură ea lupta împotriva realităţii inutilului. Iar oamenii erau departe. Convingerea; datorită ei el trebuie să-şi recâştige. Viaţa.

Cala motoarelor suferea cel mai mult de pe urma tăcerii ce o impusese.

Acestea aşteptau ca mâna să le ofere din nou hrană, altceva decât neantul la care erau silite în acel moment.

„Lumina!” a exclamat. „E ultimul lucru pe care pot să li-l ofer. Lumina chiar de acolo de unde se naşte…”.

A deschis rezervoarele. Trâmbele de plasmă au pătruns în motoare. La început s-au înecat şi au tuşit. O zguduire teribilă, Apoi însă au început să mestece şi dintr-odată astronava a zvâcnit împinsă de însăşi steaua ce-i pregăteşte sfârşitul.

CXnd prins de cleştii de foc ai stelei Oţelul carcasei scrişneşte, Deschid spre ea larg porţile calei Şi nava spre locuri mai reci zvâcneşte.

În astrul sfidat pentru o clipă încă ferecat rămâne misterul. Şi lumina, eternă aripă Netulburată străbate eterul.

După un timp care s-a scurs în solemnitatea meditaţiei, avea să-şi dea seama că fuga lui nu mai putea fi oprită. O energie nouă pulsa în măruntaiele navei de care nici el nu mai avea deocamdată cum să se apropie. Un mic astru pulsa acolo şi până când nu-şi va epuiza tăria niciun fel de oprelişte nu va zădărnici impetuosul zbor.

Zilnic Horian consemna datele noi şi faptele ce se petreceau în motoare.

Într-o zi a realizat că drumul său se putea de acum număra în ani lumină.

Când în sfârşit a izbutit să controleze viteza şi să poată frâna, de Pământ îl despărţeau câteva sute de ani lumină. Drumul întoarcerii a fost de fapt un lung şir de căutări. Descinzând pe planete pustii, le gândea transformate în splendide grădini, şi căuta urmele unor eventuale treceri a unor fiinţe raţionale.

Odată, pe una din aceste planete a descoperit rămăşiţele unui vehicol spaţial străin. „Un accident, sau capătul unui drum firesc? s-a întrebat. O astronavă condusă de oameni sau un simplu robot?”

A început să reconstituie din fragmentele de metal ceea ce ar fi putut să fie obiectul ce se zdrobise de stâncile sticloase. A schiţat întâi un fel de platformă de susţinere. Resturile mâncate de timp şi frigul vidului sugerau un obiect discoidal. „Trebuie să fi fost o explozie formidabilă”, a gândit, căci din motoare nu găsea nimic. „Sau poate avea un alt sistem de propulsie” s-a contrazis.

A pus apoi roboţii să sape. A mai descoperit ceva resturi pe care le-a

îmbinat în fel şi chip. De la un moment dat a început să fie emoţionat. Din lucrătura sa începea să apară o cabină de comandă cu două locuri.

Ultimul obiect pe care l-a cules din solul fărâmicios a fost un mâner. Un mâner al unei manşe. Din acel moment pentru el nu a mai fost important cum arăta vehicolul, ci de unde veneau oamenii. Oricum ar fi arătat, aveau mâini, iar mâinile se puteau întinde şi strânge pentru a înlătura apăsătoarea idee de a fi singura rasă raţională din Univers.

Când a ajuns în cele din urmă printre oameni, aducându-le informaţii nepreţuite şi un doliu pentru cei dispăruţi, a spus: „Aş fi vrut să aduc mesajul unei viitoare întâlniri, dar nu am reuşit. Ştiu că ei există, dar nu când şi unde. Pământul rămâne deocamdată singura noastră avere”.

Pe aici au mai fost cândva oameni, se mai văd urmele mincate de frig. Plâng Tiecunoscuţilor mei semeni Destinul ce-a fost cu ei mult prea aprig.

În pulberea fină caut un semn, un fir către lumea din care-au venit. Dar în raţiune simt un îndemn: Că ei vor rămâne un lucru gândit.

A fost convins până la moarte că acele fiinţe nu se vor dezvălui vreodată oamenilor. Când, după ani, resturile au fost aduse pentru a fi studiate pe Pământ s-a mai dus să le privească încă o dată. Experţii au dat din umeri. Nici ei nu puteau spune ce este cu ele. Şi au fost uitate.

Spaţiul e plin de praful uitării… Mai am oare puterea ţelul să-l chem? Nostalgia goală a depărtării O pot eu trage în fire într-un ghem?

Vreau să alung materia informă, Ce striveşte într-o crudă strânsoare Tot ce poate da artei o formă Şi poartă o caldă perpetuare.

A aşteptat. Pentru el totul se terminase. A aşteptat cu sentimentul menirii împlinite. Drumul deschis de el se întindea tot mai departe, hărţile şi notele sale erau o preţioasă călăuză. A aşteptat răspuns, altul decât cel pe care-l găsise singur. Dar sondele de ghidaj şi lansare erau instalate tot mai departe şi dacă oamenii implantau viaţa pe oriunde poposeau, o făceau pentru prima dată în acele locuri.

Privind marea din fotoliul de invalid el a creat *Splendoarea unei mii de ani lumină*. A fost primul om ce a străbătut o astfel de distanţă. În afară de asta nouă ne-a mai rămas îndemnul său la meditaţie, o cugetare:

Leagănul vieţii mereu vânturat, Marea, misterul îşi păstrează avar. Bătrân privesc la ea îngândurat Şi văd al stelelor etern avatar.

Atunci, mintea prea îngreunată De căutare, la ea se înclină, Şi sclipirea

din valuri arată Splendoarea unei mii de ani lumină.

PAZNICUL

Deşertul în mijlocul căruia Bertescu îşi aşezase casa m-a intimidat din prima clipă. Cu gesturi încetinite de costumul de protecţie mi-a indicat dunele şi nisipul, spunându-mi ce înseamnă:

— Am cercetat multe planete până l-am descoperit. Trebuia să fie nesfârşit, simplu şi, cel mai important – să-mi inspire teamă. Orice deşert, vei spune, inspiră teamă. Dar nu o astfel de senzaţie căutam. Trebuia ca miliardele de miliarde de fire de nisip să fie vii, cristaline atunci când presari câteva pe un geam şi le pui în bătaia razelor. Trebuia să fiu convins că tăcerea lui este de fapt un somn adânc din care oricând se poate trezi. În fiecare dimineaţă mă scol cu spaima că uitându-mă pe geam nu voi mai găsi deşertul. Ce altceva să găsesc? Asta-i spaima cea mai mare: că nu pot să-mi imaginez.

La Bertescu am ajuns în felul următor: în biblioteca unei astronave de croazieră răsfoiam un catalog al planetelor prin apropierea cărora treceam. M-am oprit la cea indexată „A se evita”. Nu avea nume. Doar un indicativ. După enumerarea caracteristicilor urma un comentariu. Reprezintă o eternă necunoscută, oricând o posibilă ameninţare… „Şi în sfârşit o notă: Cunoscută şi sub denumirea de Planeta Infinită, numită astfel de către exploratorul Bertescu”.

Cu prima ocazie i-am vorbit căpitanului despre planetă. Mi-a spus:

— Nu am voie să opresc acolo, dacă asta doreşti. Eram dezamăgit. Probabil că se putea citi pe faţa mea căci acesta a continuat:

— În schimb îţi pot spune cum se poate ajunge la Bertescu.

— Am citit că este explorator.

— A fost. Printre cei mai buni. Ultima lui misiune şi-a Îndeplinit-o pe, şi căpitanul a ezitat înainte de a rosti cuvântul, Planeta Infinită. A zâmbit stânjenit.

— Apoi? am întrebat rece pentru a nu trezi la celălalt suspiciune.

— Locuieşte singur, în mijlocul unui deşert azuriu. Păzeşte ceva, şi iarăşi a ezitat. Oarecum oficial, a explicat.

— E bătrân? am întrebat prins de imaginea neclară pe care mi-o oferise despre Bertescu.

A zâmbit detaşat (abia acum constatam că subiectul îl ocolea cu bună ştiinţă) şi aproape a plasmodiat:

— Nu chiar atât de bătrân încât să nu se poată face înţeles. Dar, într-adevăr, foarte bătrân.

L-am privit pe Bertescu, străin în această lume pustie şi m-am întrebat dacă este firesc să fie astfel. Combinezonul galben îmi amintea de un monument ridicat în amintirea unui explorator mort pe o planetă – obscură pentru mine. Artistul alesese ca material aurul – metal plin de orgoliu şi dominator. Statuia era însă pusă în piaţa principală a unei mari metropole, atingându-şi scopul: de a fi privită. Bertescu nu era o operă, ci un om viu şi singur. Prin vizorul căştii faţa uscată şi brăzdată de riduri – pomenesc şi acest lucru – era aproape imobilă. Numai buzele se mişcau, evident cu economie, atunci când vorbea.

— De peste treizeci de ani, a continuat, sunt aici pentru a găsi nu o certitudine, ci o probabilitate a infinitului. După atâţia ani totul rămâne un unu, clar şi insensibil. Şi mi se pare firesc. Cum aş putea concepe infinitul ca probabil finit?

— Şi cum faci? l-am întrebat după o vreme, când după ce tăcuse s-a lăsat ţe vine şi a început să strecoare nisipul printre degetele mânmii.

— În mai multe jeluri. Vino să-ţi arăt.

Modul de dispurere a încăperilor şi culoarelor ce alcătuiau casa era aberart. Pentru a trece dintr-o cameră în alta» despărţite doar deul perete, a trebuit să parcurgem o distanţă apreciabilă. Şi ipoi mai erau ecranele de forţă, pe care Bertescu le ridica şi obora cu rapiditate. Îmi spunea cu orgoliu că fără el oricine s-ar rătăci.

Camera era romtică, un perete fiind prevăzut cu un geam bombat, oferind priveliştea monotonă a pustiului.

— Acest deşert, i început să vorbească aşezat lângă geam» reprezintă vestigiile celei mai avansate civilizaţii din câte au existat şi există în Univers. Eu spun vestigii şi s-ar putea să mă înşel. Aceste inteligenţe – vei vedea de ce-i numesc astfel – au ajuns la acel grad de perfecţiune (cândva, n-au importanţă acele timpuri pentru noi) ce le permitea totul. Chiar şi nemurirea: cu un preţ pe care eu unul nu l-aş plăti. Aveau posibilitatea ca printr-o tehnologie subtilă şi de neînlocuit să se eternizeze în structura cristalelor unei anumite planete, cunoscută de ei ca fiind cea mai potrivită acestui scop. Câţi au ales această

cale? Dacă au fost şi temători care nu s-au aventurat în eternitate? Nicio urmă ru vine să aducă un indiciu.

Deci, astfel aflaţi în starea de inteligenţă pură, au început să se joace cu imaginea – acest instinct de conservare al raţiunii. Înţelegi? E ca şi cum eu, individ distinct al civilizaţiei mele, aş fi în acelaşi timp şi toţi ceilalţi oameni, care trăiesc în Univers. Şi-au instalat „terenuri inteligente” şi pe alte planete. Una din aceste: one colonizate presupun că este deşertul în mijlocul căruia ne aflăm.

Nu dă niciun senn de viaţă – cuvântul mi se pare ilar în acest caz – şi nu are efecte asupra câmpului de forţă, cum se întâmplă pe Planeta Infinită. Acolo nu poţi rezista mai mult de câteva zile. Cristalele cântă, dar nu pentru urechi. Soarele străluceşte, dar nu pentru a da căldura. Solul e tare, dar parcă pluteşti la suprafaţa lui. Dacă te încăpăţânezi să rămâi, mori. Simţi cum eşti tras, puţin câte puţin, din tine spre structura care alcătuieşte solul, tot un deşert.

Întâi constaţi că exişti şi asta te şochează. Şi eşti convins că ai aflat o noutate! apoi intri în transă. Cunoşti o mulţime de făpturi, ca într-un vis: deformate şi lugubre. Se rotesc şi se reped spre tine, cel care ţipi şi faci eforturi să te trezeşti. În cele din urmă eşti iarăşi stăpân pe tine şi dacă nu părăseşti imediat planeta s-a terminat, mori: din următoarea transă nu te vei mai trezi decât printr-o minune. Au fost mulţi (şi poate că mai sunt încă temerari) pe care echipele de salvare i-au cules de pe nisip ţepeni, duri ca diamantul. Dar după câte ştiu nu prea se mai dă voie pe Planeta Infinită.

A tăcut şi a privit pe geam asfinţitul reflectându-se în nisip.

— Cristale, a murmurat. Poate vii… Dar neactivate. S-a întors către mine cel din spatele lui, din cauza fenomehului sufocat de emoţie:

— Crezi că ar putea fi nişte roboţi de-ai lor?

— Roboţi?

— Roboţi. Cum noi avem roboţii, făcuţi pe măsura vieţii noastre, ei de ce să nu fi avut roboţi puri, aidoma creatorilor?

— Pentru culegere de date probabil, am spus doar pentru a nu pune o nouă întrebare.

— Nu cred. Informatica lor cuprinde toată galaxia. Sau poate chiar – metagalaxia. Sau poate şi mai mult decât atât… Sunt sigur nişte maşinării, şi a arătat spre deşert, înspăimântător de dematerializate, de aceea nu se

întâmplă aici ceea ce se întâmplă pe Planeta Infinită.

— Şi casa? am întrebat. De ce aşa de complicată?

— De fapt nu e o casă. Este o staţie de observaţie şi o poartă de salvare pentru mine sau pentru noi doi, dacă invazia ar avea loc acum, când eşti aici.

— Invazie? Din ce parte şi de ce aici?

— Din Planeta Infinită. Dar să-mi continui povestea – îmi place să o numesc astfel – pentru a-ţi răspunde la a doua întrebare. Eu, sau altul (nu Contează eroul în asemenea momente), coboram pentru prima dată pe planetă. Eram ultimul care mai putea face asta din toată expediţia. Câţiva dintre ai noştri pieriseră la modul în care se piere acolo. Am trecut de prima transă cu bine. Am revenit pe astronavă şi ceea ce ne mai rămânea de făcut era să plecăm. Atunci m-am hotărât; dar atunci nu puteam înţelege. S-au să-l înţeleg pe cel care s-a hotărât – ţi-am mai spus: nu e necesar să fi fost eu. Vezit era o problemă de viaţă şi de moarte, unite prin orgoliu. Comandantul nu a acceptat ca experienţa să fie repetată în aceleaşi condiţii.

Am descins din nou pe nisipul auriu, având în spate două blocuri legate energetic de astronavă. Am căzut în a doua transă. Şi m-am trezit. Prea repede pentru a-mi da seama ce se întâmplă acolo, în vis, dar nu într-atât de repede încât să nu ştiu. Reîntors la bord – nu mi-a părut ciudat că nu murisem – le-am aruncat celorlalţi, strânşi în sala de comandă, tăcuţi şi gravi (credeam că importanţa reuşitei îi făcea aşa), cuvinte triumfătoare. Totul nu este decât un vis, explicam.

Un vis uriaş, colectiv, al unor raţiuni. Târziu am observat că verbele mele nu-i interesează. Am tăcut surprins. Comandantul mi-a făcut semn să-l urmez în camera de gardă. Acolo am zărit două trupuri învelite în giulgiul negru presărat cu stele albe. Am înţeles şi pentru prima dată în viaţă ochii mi s-au umplut de lacrimi.

„Au murit cum se moare în deşert”, mi-a şoptit comandantul la ureche. Nu ştiam dacă era reproş sau simplă explicaţie. După atâţia ani ştiu că era spaimă. Cei doi dirijau energia spre blocurile din spatele meu. Moartea venise la ei găsindu-mă pe mine prea puternic.

Îţi mai dau câteva amănunte. Am dedus că fiinţele – te rog să le gândeşti astfel – au blocat accesul la energia vitală. Dar nu înseamnă că au murit. Visează. Şi toate visele lor devin un vis uriaş, hrăpăreţ. Cum au ajuns aici? Presupun că au simţit o primejdie, sau au depistat-o. Şi-au rechemat toţi

coloniştii pe planeta bază. Deşertul ăsta, şi Bertescu a arătat atunci spre geam, e echivalentul unei instalaţii de tele-transport, instalaţie la care noi încă visăm. De aceea ţi-am spus că-l cred alcătuit din roboţi. Apoi s-au ascuns în somn. Mă întreb ce i-a putut înspăimânta? Eu cred, a răsuflat adânc şi dintr-o dată faţa i s-a schimonosit, a continuat, că au descoperit capătul Universului, sau un paradox în raţionamentul ce duce la certitudinea infinitului. Ei înşişi reprezentau ceva infinit prin modul de existenţă: entităţi necuprinse. Poate că nu se vor trezi niciodată. Poate că dorm de miliarde de ani sau numai de câteva mii. Sau poate se vor trezi şi atunci se vor îndrepta (spun îndrepta pentru că nu am alt cuvânt care să exprime omniprezenţa lor) spre locurile de unde s-au retras, atunci când ce i-a speriat va dispare. Eu sunt aici ca un paznic. Dacă deşertul va prinde viaţă – mă tot întreb: cum va arăta? – în sistemul nostru se va da alarma, iar eu voi părăsi aceste locuri, nu înainte de a admira priveliştea pe care nu mi-o pot închipui acum, eu, un om.

Bertescu nu mai e de mult. Acum eu îi ţin locul. Am îmbătrânit păzind deşertul. Înainte de a veni să-mi îngrop viaţa aici mi s-a permis o vizită pe Planeta Infinită. Aştept, obosit şi dezamăgit, un înlocuitor. Pe cel care am fost eu, atunci când am făcut imprudenţa de a veni la Bertescu. Mulţi tineri s-au perindat prin casa ce o pot domina în sfârşit. Am repetat gesturile, am spus aceleaşi vorbe. Unul din ei se va hotărî. Nu e important care anume. Contează ca paznicul deşertului să fie nemuritor. Eu şi toţi care vor urma vor purta numele primului: Paznicul Bertescu. Apoi mă întreb (nu mi-a spus): pe cel dinaintea mea îl chema într-adevăr Bertescu?

MIRCEA ŞERBĂNESCU
O ZI CIUDATĂ

Trezindu-se într-o dimineaţă mai devreme ca de obicei, îşi dădu seama că era tulburat şi neliniştit, de parcă în locul somnului odihnitor înfruntase cine ştie ce situaţii neverosimile, care-i lăsaseră pe întreaga reţea a nervilor un vuiet de amintiri confuze, dar stăruitoare. Conectă aparatul de bună-dispoziţie în culori şi muzică, încercând să recâştige ceva din felul lui firesc de a fi.

Auzindu-l din camera vecină, soţia veni să vadă ce face.

— Bună-dimineaţa, A-go; mi se pare că n-ai dormit prea bine. Te-am

auzit în vreo două rânduri scâncind ca un copil. „Te cred şi eu, cugetă el, aducându-şi subit aminte ce visase; dacă m-am apucat de unul singur să construiesc piramide! Am fărâmat un munte cât toate zilele în blocuri de piatră pe care le-am cărat în spinare până mi-au ieşit ochii! Vai, ce oroare! Să duci de colo, colo un coşcogea bolovanul cu spatele! Uite, că nici nu-mi amintesc cum se face că-l luam din coasta muntelui, căci n-am văzut nicăieri nici măcar umbra unui buton. Cine ştie ce necazuri o să am azi!”

Cu toate acestea, îi făcea plăcere să se igândească la muşchii lui încordaţi sub piele, la forţa pe care puteau s-o dezvolte de parcă îl eliberau de o povară, aşa că se întinse gângurind cu voluptate, simţind acţiunea de destindere a braţelor pe care în vis le ţinuse necontenit încordate.

— Spune-mi, tu, îi zise soţiei la micul dejun, te-ai întrebat vreodată cum de reuşeau oamenii aceia de demult să disloce blocuri mari dintr-un munte, să le care apoi la zeci de kilometri şi să le clădească până la înălţimi ameţitoare sub formă de piramidă?

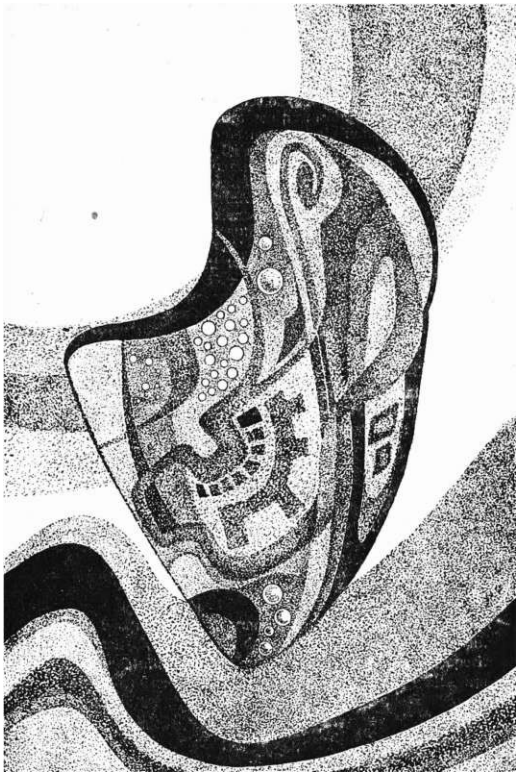

— Ce-ţi veni acum, A-go? De piramide ne arde nouă când avem atâtea pregătiri în vederea croazierei? Nu, ştiu, zău, ce îmbrăcăminte s-ar potrivi mai bine, pentru că pe Saturn e o căldură îngrozitoare!

Ochii lui lunecară absenţi în altă parte: îl învăluia încă visul ca-n vată;

puţin lipsi să înghită cu două concentrate de alge marine mai mult decât se cuvenea la o gustare frugală, ceea ce ar fi rezultat o indigestie nu lipsită de primejdii. Se ştie că asemenea alimente nu se consumă decât în poziţia cea mai favorabilă, complet relaxată, într-o atmosferă de destindere şi de plăcută ambianţă, ceva ce ştie să creeze cu deosebire aparatul de bună dispoziţie. Dieteticienii mai zeloşi. Căci erau şi dintr-aceştia – recomandau să nu se vorbească chiar deloc în timpul mesei, pentru a preîntâmpina orice abatere de la regulile de perfectă asimilare a hranei.

Dacă A-go nu săvârşi prima greşală, ajutat de vigilenţa soţiei, o săvârşi în schimb pe a doua; el vorbi, supralicitat de fantezia trezită de vis. Soţia îl auzea ca de departe, căci era foarte credincioasă prescripţiilor medicale de la care nu s-ar fi depărtat nici măcar cu o iotă. Mai târziu îşi spuse că-l auzise înşirând civilizaţiile una după alta, de parcă erau mărgele pe aţă; tresărise auzind din nou cuvântul „piramidă”. Fixându-J cu nişte ochi furioşi îl întrebă sacadat:

— Ce-te-a-a-pu-cat-iar?

Se afla însă tocmai în faza deplinei digestii şi încordarea nervoasă provocată de purtarea ciudată a soţului îi tulbură procesele interne aşa de delicate. Făcu instantaneu o alergie. Pe piele îi apărură pete roşii înzestrate, se pare, cu o mare putere de mâncărime; îşi băgă unghiile în carne şi scânci un nume. Îl repetă printr-un geamăt, şi-l schiţă cu un gest prin aer. În sfârşit bărbatul înţelese şi apăsă pe butonul care aduse pe masă flaconul cu ingredientul antidot.

— Ce-ai visat astă-noapte de vrei să mă îmbolnăveşti de-a binelea? îl întrebă ea când putu din nou vorbi. Ai o purtare curioasă azi, dragă A-go!

După ce izbuti s-o liniştească, el, deşi mai păstra încă scame de vis pe ochi, porni la munca de fiecare zi. În privinţa aceasta era neînduplecat ca oricare dintre concetăţenii lui. Femeia îl urmări cu îngrijorare, cu atât mai mult cu cât îl văzu alegând, dintre toate posibilităţile de a ajunge la locul său de activitate, mersul pe jos. Cu alte cuvinte, trecu dincolo de trotuarul rulant, pe banda de culoare galbenă, pedestră, continuându-şi astfel drumul, cu paşi mari şi egali. Mergea cu plăcere, apăsind cu vigoare talpa pe pământ; se vedea că-l incintă acest fel de mişcare fizică, poate pentru că îi dădea senzaţia de bucurie a declanşării unei puteri care exista de mult în el, dar de care îşi dădea seama numai în dimineaţa aceea. Rămânea insensibil la privirile mirate

ale celor care alunecau rapid şi fantomatic pe trotuarul rulant de culoare roşie prin lumina vie a începutului de zi; căci foarte puţini foloseau banda pedestră într-o civilizaţie mecanizată până în cele mai îndepărtate şi mici amănunte.

O uriaşă maşină se punea singură în mişcare, se ungea singură, se autocontrola şi-şi asigura singură creşterea şi dezvoltarea în ritmuri pe care societatea le fixa doar teoretic, în acest context, omul nu era nici superior, nici egal; nici nu forma o piesă amorfă în ansamblul mecanismelor complicate. Aşezat în punctele-cheie, el apăsa pe butoane, supraveghea mersul unui sector sau al unei ramuri şi beneficia de roadele imensului progres tehnic cu acelaşi firesc cu care oricând oamenii au cules fructele propriei lor munci! Filosofi pesimişti, pseudofilosofi, opunindu-se – ca întotdeauna – filosofilor optimişti şi nefilosofilor, îşi puneau întrebări peste întrebări: Ce se va întâmpla când…? Dar asta e altă poveste şi în orice caz foarte departe de ceea ce reflecta cu întreaga neliniște bărbatul care, după ce străbătu pe jos, într-un mers tacticos, dar energic, tot drumul până la locul lui de muncă, se aşează mohorât în faţa butonului de care răspundea preluându-l în perfecte condiţii, ca de obicei. N-avea altceva de făcut decât să urmărească permanent graficele, acele indicatoarelor care tremurau pe cadrane şi să asculte glasul dispecerului specializat, subordonat la rândul lui primului-dispecer şi, mai departe, superdispecerului, putând ajunge până la dispecerul şef. Mai departe îi era cu neputinţă. Mai departe puteau ajunge ceilalţi, conform scării ierarhice care îmbrăca riguros toate etapele procesului de producţie.

Totul ar fi fost pentru A-go simplu şi obişnuit dacă n-ar fi simţit în muşchi furnicături ciudate şi în palme un fel de mâncărime faţă de care simţea nevoia să procedeze într-un chip cam neobişnuit şi surprinzător: să scuipe în palme şi să le frece una de alta, parcă pentru a le potoli. Tresări şi privi în jur ca şi când ar fi fost cineva pe aproape să-l observe. Se purta ca un salahor din preistorie! Noroc că în sala spaţioasă nu se aflau decât el şi imensa masă de comandă de care răspundea timp de două ore din cele douăzeci şi patru ale unei zile.

Ar fi avut chef să conecteze aparatul de comunicări interioare şi să închege un mic dialog reconfortant cu vecinul său de lucru, aflat în cealaltă aripă a clădirii. Sau cu cel de la etajul superior. Cu fiecare ar fi putut convorbi despre altceva: cu unul despre noile trasee interastrale, cu celălalt despre de mult anunţatul balet-fluid de pe Marte, poate chiar şi despre cosmomeciul

dintre Lună şi Mercur, echipe redutabile, situate pe primele locuri în marele clasament al Cupei Universului! Până să se decidă el, îl chemă cel cu baletul-fluid. După el spectacolul era o revelaţie, deşi unora li se părea cam fistichiu.

— Tu l-ai văzut A-go?

— Nu. Încă nu. Mi se pare că avem bilete diseară.

— Merită să-l vezi, crede-mă.

Lui A-go i-ar fi plăcut mai mult o convorbire despre sport, nu atât din pasiune sportivă, cât pentru că îi aducea apă la moară în privinţa efortului fizic. Să presupunem, cugeta el, că butoanele înţepenesc la un moment dat (era o presupunere absurdă, căci aşa ceva nu se întâmplase de când se ştia!); dar dacă, totuşi, aşa ceva s-ar produce într-o bună zi?! „Care ar fi diferenţa între noi cei de azi, care n-avem nimic din tot ceea ce înaintaşii aveau din belşug, o gamă uriaşă, lungă şi complicată de unelte?”.

— Unde o fi dispărut oceanul acela de cleşti, chei, ciocane şi mai ştiu eu ce?

— Studiezi cumva noţiuni de evoluţia tehnicii? auzi glasul puţin mirat al celuilalt.

— Nu. Presupun că mi-ar veni într-o zi chef să construiesc ceva pe cont propriu. Să zicem o piramidă.

Era plictisit din cale afară; vecinul nici nu se miră, ci îi răspunde plictisit:

— Înregistrează şi tu un referat şi expediază-l la Comisia superioară să te treacă în plan…

Şi închise.

A-go rămase singur din nou. Nu mai avea cu cine sta de vorbă decât cu sine. Dar nici de asta nu prea avea chef. Se surprinse făcând acest gest care-l stăpânise toată dimineaţa: îşi scuipă simplu, bărbăteşte în palme. Nu se mai putuse stăpâni. Rămase uimit că mâncărimea, sau ce-o fi fost, ceva plăcut şi dureros în acelaşi timp, în loc să înceteze, cum îşi închipuise, se amplifica cu nişte furnicături ciudate în toţi muşchii corpului său.

Abia aşteptă sfârşitul schimbului. N-o luă spre casă sau spre unul dintre cluburile unde se puteau petrece câteva ore plătute în cele mai variate preocupări instructive, distractive şi artistice, ci, dimpotrivă, pe un drum care ducea afară din oraş şi mai departe, pe sub umbră de pomi fructiferi şi printre ogoare lucrate cu perfecţiunea aceloraşi sisteme dirijate prin butoane, cât mai

departe de viaţa lui de fiecare zi. La început mersul pe jos îl satisfăcu. Oboseala îi producea o bucurie vecină cu voluptatea, senzaţii pe care nimeni nu le descrisese nici ştiinţific, nici artistic, fapt care făcea plauzibilă presupunerea că nimeni altcineva nu le trăise şi nu simţise nevoia să se ocupe de ele.

Curând nu se mai mulţumi doar cu atât. Ar fi vrut să mute din loc copaci şi bolovani uriaşi. Prin forţa sa proprie, fără ajutorul niciunei maşini. Era mai mult o pornire, misterioasă şi de neoprit, care se izbea ca un val de ţărmul pe care-l forma în calea acestei furtuni conştiinţa lui umană evoluată. De exemplu, îşi aducea cu claritate aminte de tablourile sinoptice din timpul şcolii privitor la cantitatea de energie necesară fiecărei operaţii fizice depuse în producţie şi în uriaşul mecanism al vieţii moderne, dar nu era în stare să-şi dea seama dacă el însuşi, doar cu forţa celor două braţe ale sale, poate ridica un bolovan sau altul din cele care-i ieşeau la fiecare pas în cale după ce părăsi şoseaua rulantă, luând-o pieptiş spre vârful unui deal.

De prea multă vreme fuseseră şterse diferenţele dintre munca fizică şi cea intelectuală, prin eliminarea efortului fizic pentru a mai fi rămas urme stabile în sistemul de măsurători ascuns în fiinţa omenească. Asemenea chestiuni de mult nu mai intrau în discuţie. Creierul era totul. Şi bineînţeles, organizarea superioară. Cuvântul „muncă” se irosise într-un proces îndelungat; acum spunându-se „activitate” sau altfel, în funcţie de aportul fiecăruia într-un domeniu sau altul al sistemului economic şi social.

Sfidând toate aceste realităţi bine cunoscute, A-go urca panta departe de scările rulante sau de celelalte mijloace comode şi iuţi de ascensiune fără efort. Aici, printre tufişuri şi steiuri, se simţea admirabil. Zburda. Îl uimea că nu putea clinti măcar un bloc de piatră din cele pe care le probă; apoi înţelese că trebuia să le aleagă raportându-le direct la forţa proprie. Se amuză o vreme ca să se amortizeze cu inerţiile din jurul său şi fu foarte fericit când constată că e capabil să aprecieze din ochi ce poate mişca din loc şi ce nu.

I se păru uimitor şi, când îşi roti privirea de jur-împrejur, îşi simţi pe deplin puterea, chiar dacă în faţa sa se aşează ca o barieră potrivnică acea stâncă falnică, ieşind ca un piept mândru din verdeaţa abundentă de pe deal. Ah tu! zise în sine, ete-ţi spui de mine? Că nu sunt decât un sărman mânuitor de butoane şi că nu te temi! Mâinile mele goale nu au mai multă forţă decât firele de praf. Nu sunt nici Prometeu, nici constructor de piramide, nu valorez

nici cât un miner de rând sau cât unul. Dintre sclavii cu care romanii au tăiat în stâncă un drum de aproape o sută de de kilometri pe malul unui fluviu…

— Dar sunt om! strigă către sfidarea oarbă din înălţime… Teme-te de mine!

„Foarte bine, acum, că ne înfruntăm reciproc şi nu mai putem da înapoi, să ne măsurăm raţional forţele. Tu pari puternic prin dimensiuni şi inerţie; eu slab pentru că nu vreau să apelez la civilizaţia vremii mele. Ambiţia mea este să te înving exact cu cantitatea de energie cu care natura l-a înzestrat pe om. Diferenţa este timp. Timpul e al meu şi fac ce vreau cu el!”.

Curând înţelese că mai trebuie să adauge ceva. Îndepărtaţii strămoşi din paleolitic îşi înarmau mâna ca să obţină ceea ce doreau. Căută şi el un pietroi cu care lovi însetat. Lovi repetat. Până ce piatra i se sfârâmă în pumn. Omul primitiv căuta piatra cea mai dură, aplicând instinctiv o lege fizică adecvată nevoilor sale. În plus, el se însoţea cu unul, cu doi, cu o sută, cu o mie» cu mulţimile. Astfel ajunse A-go din nou la sistem, din nou la maşină, deşi de-o altă formaţie, deşi pusă în mişcare tot de un buton: biciul. Sau nevoia de a trăi…

Amurgea şi el încă dădea târcoale stâncii semeţe. Dar crepusculul roşu, aşezat în falduri ca de catifea la fereastra de la apus a lumii, îi aduse aminte că ziua lua sfârşit. Trebuia să se întoarcă. Şi o luă spre casă tot pe banda galbenă a mersului pedestru, pe când cerul se colora tot mai mult în albastru şi devenea tot mai întunecat, până ce se făcu vizibilă puzderia de stele a Universului.

Ajuns acasă, strigă din uşă:

— Mi-e foame. Unde eşti?

— Aici sunt. Dar ai întârziat, A-go. Aşează-te să mănânci, dar grăbeşte-te să nu întârziem de la spectacol.

Înainte de a sta la masă, consultă D. Aul (dozatorul de alimente) şi comandă tot ce i se prescrise. Era o cantitate aproape dublă, la care el privi cu plăcere. Începu să se hrănească pe îndelete, cu delicii, cum rar i se întâmpla.

— Irxcă nu eşti gata? îl întrebă ea, coborând.

— Nu, răspunse cu gura plină. Şi te rog sa te duci singură la spectacol. Pic de somn.

Femeia se sperie când văzu cât de plină îi era farfuria.

— O să-ţi fie rău, A-go, dragul meu. Niciodată n-am văzut om, să

mănânce atât de mult!

— Mai bine spune-mi „Poftă bună” şi „Somn uşor”. Mulţumesc!

În dimineaţa următoare A-go se trezi vesel, nu mai avu nevoie de nici-un aparat de bună-dispoziţie, şi tot timpul după aceea se comportă absolut ca întotdeauna. Abia intrase în tura sa şi vecinul îl chemă pe calea undelor.

— Să ştii că m-am gândit mult la ce-am vorbit ieri. Ar fi interesant să clădeşti o piramidă.

— Nu-i aşa?! Bagă de seamă însă că dacă foloseşti unelte de piatră n-ai să poţi face nimic. Ajută-te cu vreo bucată de fier!

Pentru A-go chestiunea luă sfârşit aici; nimeni nu-i mai vorbi apoi de piramide. Când îl întrebase odată pe vecinul său dacă realizase ceva din ceea ce intenţionase, acesta clătinase capul, adăugând că nici cu o bucată de fier nu se putea face vreo scofală. Trăind ca mai înainte, ca şi când în viaţa lui n-ar fi intervenit nici-o schimbare, A-go se entuziasmă de baletul-fluid, se întristă când Mercur pierdu calificarea în campionat* iar croaziera pe Saturn îi lăsă amintiri durabile. Revenind după vacanţă la activitatea lui în producţie, era nerăbdător să comunice cu vecinii săi câte ceva din bagajul uriaş de impresii cu care se întorsese acasă.

— Saturn e un loc minunat pentru excursii. Mereu ai senzaţia neprevăzutului.

— Într-un târziu se pomeni chemat de vecinul cel mai îndepărtat şi mai taciturn.

— Te-ai întors, A-go?

— Bine te-am găsit, prietene.

— Te-am aşteptat cu nerăbdare. Voiam să te întreb ceva.

Se aştepta la ceva în legătură cu sportul, căci acesta era subiectul lor de discuţie în rarele ocazii când vorbeau. Fu cu totul altceva. Ceva în legătură cu puterea aburului. Făcu un efort de memorie ca să evoce acel stadiu îndepărtat al civilizaţiei.

— De ce te interesează? ar fi voit să afle.

— E într-o chestiune absolut personală.

— Spune-mi şi mie, totuşi. Hai, spune-mi!

Şovăiala celuilalt pluti în aer aproape material ca un pescăruş care planează tăcut asupra valurilor mării.

— Dacă-mi promiţi că n-ai să râzi şi n-ai să spui nimănui!

— Bineînţeles! A-go promise solemn.

— Mi-am pus în cap să încerc puterea aburului ca să… ca să… ca să…

A-go întrebă şoptit:

— O piramidă?

— De unde ţi-ai dat seama?

— Poate vrei să râzi tu de mine? îl întrebă A-go cu glasul tremurat.

— Nu, nu. De loc. E ceva foarte, foarte serios. Pentru mine.

A-go îi ascultă glasul sincer şi ferm.

— Ştii că au mai încercat şi alţii?

— Nu. Nu ştiu, răspunse cu îndoială vecinul. Credeam că sunt singurul care mă gândeam… De aceea te rugam să nu spui nimănui.

A-go ar fi vrut să ştie cum ajunsese la ideea aceea.

— Am avut un vis. Şi de-atunci nu mai am linişte. Am încercat în mai multe feluri şi acum, pe urmă, mă gândeam la puterea aburului…

A fost o zi ciudată, îşi aducea aminte A-go, când simţise mâncărimea aceea de palme cu tiranica dorinţă voluptuoasă de a scuipa în ele şi de a le freca una de alta. Aproape că o uitase, de parcă nici n-ar fi fost. Dar iată că un altul nu s-a oprit încă dacă piatra i s-a sfărâmat în mâini încercând să modeleze natura după propriile sale dorinţe. Nici celălalt n-a perseverat, cel căruia îi recomanda să încerce cu fierul.

Cel de pe urmă, cel care acum îi asculta încordat tăcerea, mersese mai departe.

— Mă uimeşti, îi spuse A-go în sfârşit. Eşti perseverent şi nu’ mă îndoiesc că ai să mergi până la capăt. Mă bucur pentru tine. Piramida ta se va înălţa falnic în faţa noastră şi noi o vom privi cu invide. Aşadar, ce voiai să ştii despre abur?

GHIGHI TEIBRICH
CLIPA FERICITĂ

Clipa Fericită se perpelea în veşmântul ei metalic. Întrebări fără nume, dorinţe fără glas se zbăteau în carapacea strâmtă. Nu putea gândi, nu putea vedea, nu putea auzi. Totul se învălmăşea în apoteoza haosului primar al universului, celulei sau atomului. Răbufniri scurte, a o suta parte dintr-o nanosecundă, fulgere iuţi şi apoi nimic, totul recădea în beznă.

Desigur, Clipa Fericită avea senzori dincolo de peretele metalic, dar ei zăceau neînsufleţiţi, într-o stare de aşteptare gpală, ca privirea unui orb. La fel şi computerul şi navigatorul automat pe care le avea, dar nu ştia că le are.

Timpul trecu. Cu circuitele îngheţate, Clipa Fericită nu-i simţea cleştii nemiloşi. Apoi ceva se întâmplă. Poate o greşeală într-un program exterior, poarte o intenţie premeditată, nimeni n-ar fi putut spune. Cert era că Clipa Fericită simţea un timp de forţă care se dezvolta în jurul carapacei metalice. Câmpul se orientă şi se diviză cu variaţii în timp. Şi în tăcerea deplină, una cate una, bateriile de energie se încărcară.

Era oare un semn rău? Clipa Fericită începu să gândească fără să vrea. Un simţământ de teamă se cuibări în circuitele ei. Atunci căută un adăpost sigur, căută acel ceva care s-o ocrotească.

În timpul acesta, fără ca ea să-şi dea seama, Non-Existenţă îi privea formele plăcute cu o mulţumire pe care nu se străduia s-o ascundă. Era grozav de mulţumit de treaba pe care o făcuse. Nu fusese simplu, căci e la fel de greu pentru non-existenţă să consijruiască existenţa, ca şi pentru existenţă să construiască non-existenţa. Şi asta-i dăduse multe dureri de „cap”. Acum, însă, era sigur că reacţia va porni în momentul stabilit. Totul putea să înceapă. De numărătoare inversă nici nu putea fi vorba, şi-un copil ar râde. Esenţialul era eficienţa şi economicitatea.

De laboratoare n-a avut nevoie. Cine mai avea nevoie de aşa ceva. Totul se fura din spaţiu şi din timp şi apoi se adapta. Hală de asamblare? Ha! V-ar fi râs toţi în nas.

Clipa Fericită prindea puteri. Sistemele principale intrară în funcţiune, apoi subsistemele, apoi minisistemele şi sistemele periferice, apoi SITOX-ul. Se menţinea într-o plăcută stare de sustentaţie magnetică, iar teama dispăru. Se analiză. Introspecţie până unde permiteau circuitele. Deveni conştientă de stăpânul său. Extrospecţie. Pirivi în zare adânc.

— Eşti aici, stăpâne? întrebă cu glas şuierat.

Neprimind niciun răspuns, Clipa Fericită încercă să-l zărească pe Non-Existenţă. Se gândi că poate va lua o înfăţişare, îl simţea aproape şi în acelaşi timp foarte departe.

„Este dincolo de limita mea de pătrundere”, îşi zise după ce-şi ţintuise privirea electronică fixă asupra negurilor de necuprins un oarecare timp. „Trebuie că e cel mai depărtat dintre depărtaţi”.

Non-Existenţă luase cunoştinţă de frământările Clipei Fericite şi, pentru o secundă, se lăsase furat de plăcerea inconsistentă a jocului de-a baba oarbă. Îşi reveni însă repede. Universul stătea la picioarele sale inexistente. Sau, mai bine spus, în ele. Verifică bilanţurile. Costul energiilor descătuşate faţă de al celor anihilate. Superproporţionalitatea asimetricului, gândi. Oare cât este preţul unei civilizaţii existente, pentru ca Clipa Fericită să fie într-adevăr, economică?

Ar fi pu-tut să-i lase să-şi facă de cap. Până la urmă tot ar fi sfârşit într-un abis negru sau într-o tornadă de antimaterie. Timpul lor era liniar relativist. Timpul lor era după asemănarea lor. Dar nu putea să-i lase să-i modifice procesul intern. Or, asta era pe cale să se producă. Non-existenţa s-a simţit în pericol. Şi atunci, recursese la o soluţie radicală: Clipa Fericită.

Non-Existenţă îşi are propriile lui timpuri de forţă nonexistente; nu putea risca să apară un câmp necontrolat sau incontrolabil. Chiar dacă ei se autodistrugeau într-un interval de timp mai scurt sau mai lung. Adică, construiau non-existenţa printr-o invazie de tip explozie.

„Reacţiile vor fi perfecte; totul va fi în ordine”, se asigură încă o dată Non-Existenţă şi descătuşa energia care se adunase între timp în Clipa Fericită.

*

* *

Clipa Fericită luase cunoştinţă de misiunea ei, cât şi de faptul că Non-Existenţă sălăşluise un timp în preajma circuitelor ei.

„Este greu de presupus, gândi ea după ultima corecţie de traiectorie, că-l voi putea concepe pe stăpânul meu. Dacă pot concepe lipsa existenţei, este de neconceput pentru mine lipsa non-existenţei. Dară-mi-te culmea culmilor, prezenţa nonexistenţei”.

Şi cu aceste gânduri Clipa Fericită, împăcată cu sine, deveni spectru, aruncid în infinit câteva miliarde de stele.

ALEXANDRU UNGUREANU

SCRISOARE DIN HIPERCUBUL 14

Speranţa este o formă de efracţie subiectiv necesară a conştiinţei prezentului. Autorul furtului este ziua de mâine sau oricare dintre urmaşele ei, iar păgubaşul poate fi oricare dintre noi.

Eram într-o situaţie dificilă. Duminică jucasem cărţi cu nişte tipi de la baza spaţială din hipercubul 15 şi îmi terminasem contul. Ba mă pusese necuratul şi perforasem şi o cartelă de cont fără acoperire. Dintr-o clipă într-alta, mă puteam aştepta să fiu înhăţat.

Nici nu m-am mai dus pe şantier. Mi-am strâns puţinele lucruri pe care le aveam şi m-am hotărât să le las la Daddy Blue, patronul unui bar în care, pe cât îmi puteam aduce aminte, nu prea fusesem văzut de amici.

Daddy Blue m-a ghicit.

— Doctore, – mi-a zis interpelativ – ţi s-a făcut dor de ducă! Să-mi mănânc trabucul dacă nu cauţi pe cineva care să te treacă prin transpaţiu de Linia Patrulelor!

N-am înţeles niciodată de ce mă credea doctor. Dar cu transpaţiul o nimerise. I-am şi spus-o:

— Daddy Blue, ai nimerit spintul![5] Ia zi-mi, ştii pe cineva?

— Treci pe la Moşul Gonflabil, paznicul radiofarului. Îi spui că te-am trimis eu. Dacă vă înţelegeţi la preţ, eşti ca şi scăpat. Dar trebuie să-ţi treci examenul horoscopic. Altminteri nu discută.

În clipa aceea, două luminiţe discrete s-au aprins pe gulerul salopetei lui Daddy Blue. Mi-a mai spus:

— Ieşi prin spate, repede, se pare că te caută nişte tipi de la C. S! Ia aerojetul meu şi lasă-l la Moşul Gonflabil!

*

Nu m-am dus direct la Moşul Gonflabil, căci n-aveam nicio cartelă chioară. Am făcut un ocol pe la Padre Uiuţă ca să-l rog să mă împrumute cu vreo zece mii de unităţi deoontizate. Pe vremea aceea, Padre Iliuţă era şeful Catedrei de Ocultism la universitatea locală. Când am ajuns la el, pregătea subiectele unui examen la chiromanţie. Mi-am aruncat şi eu o privire, să văd

5 - probabilitate de 1 la 10^9.

_ - o sută de mii de unităţi decontizate ; argou. (N. A.).

ce le dă la teorie. Apoi l-am luat la sigur:

— Dacă mă prind, îţi dai seama că or sănmi facă un sondaj barosan de memorie. Ştiu multe nasoale. Te arzi şi tu, şi încă zece sub tine! Frige-mi şi mie o ţeapănă!

N-a vrut să-mi dea decât zece mii.

Apoi Padre Iliuţă m-a înjurat urât şi aprig printre dinţi şi barbă. Înainte de a pleca, m-am mai uitat o dată peste subiecte.

— Mai dă cinci mii, să te-nvăţ să ghiceşti în palmă! l-am zeflamisit şi an întins-o.

M-a înjurat până-n ultima clipă când l-am părăsit. Să nu uiţi asta!

*

* *

Ai crezut că m-am dus apoi la Moşul Gonflabil, direct. Adevărul e că aşa aş fi vrut să fac, dar raţiuni înalte m-au îndemnat să risc o vizită la universitatea locală. După câteva bâjbâieli, i-am găsit pe studenţii lui Padre Iliuţă. Le-am vândut subiectele de examen cu cinci sute de unităţi decontizate de persoană. Speram să-mi ajungă.

*

* *

Radiofarul era undeva în afara oraşului. Pe Moşul Gonflabil l-am găsit trebăluind prin curtea centralei energetice. Ajutat de un robot, muta nişte acumulatori cilindrici masivi. M-am apropiat de el şi i-am zis:

— Eu sunt…

— Ştiu! m-a întrerupt. Aşteaptă un pic, că nu mori!

În mine dârdâia gândul că patrulele C. S.-ului sunt pe urmele mele, şi mă frigeau buzele să-i zic ceva despre cilindrii lui blestemaţi şi despre… În fine, am fost mândru de mine că nu am deschis gura. Măcar atâta am învăţat şi eu, că pe cei care ţin în mână viaţa ta nu e bine să-i superi.

Moşul Gonflabil a mai mutat ce-a mai mutat cilindrii şir când a crezut el că e destul, s-a oprit şi mi-a făcut semn să-l unmez. Am intrat în clădirea radiof arului. În ecluză, l-am întrebat:

— M. G., zi-mi şi mie, ce ţii aşa de important în cilindrii ăia, de nu poate să-i mute şi robotul?

— Nimic, bătrâne, sunt goi. Li mut ca să-mi fac gimnastica de înviorare!

Îmi venea să-l strâng de gât acolo, pe loc. Am fost laş şi n-am făcut-o. Sunt sigur că n-aş mai fi putut ieşi din ecluză.

Când am ajuns în sala de comandă a Generatorului de Im» pulsuri, a cerut confirmarea stării „Nw de la secţiunea ondinatorului de gardă. Mi-a aruncat peste umăr, duios:

— Stai jos, tinereţe, că oi fi obosit!

În clipa aceea a venit răspunsul sec al ordinatorului:

— E-n regulă, M. G! Ai o prezenţă străină în staţie. Ştii de ea?

— Bine, pace! Poţi să dormi! Tu, – mi se adresă din nou mie – să ştii că fără 50 000 poţi s-o iei pe jos prin transpaţiu!

M-am ridicat în picioare.

— Pa, înţeleptule! l-am omagiat. Dacă aş fi avut banii ăştia, nu mai veneam la tine!

Şi-am dat să ies.

— Am zis eu că ai banii ăştia? Am şi eu o treabă cu tine. Mi-o faci… bine! Nu…?! Ce, crezi că mă bucur la contul unui amărât ca tine?

*

* *

Până la urmă ne-am înţeles. Moşul Gonflabil avea socotelile lui obscure, care mă aranjau. Mi-a introdus datele în calculator pentru examenul horoscopic şi m-a pasat unui alt tip, un tiânăr brunet şi cu mustaţă.

— Gaepa! s-a recomandat întinzându-mi mâna şi zâmbind Indiferent mustăciosul.

— Vântul-De-La-Ora-Şapfee! l-am zetflemisit.

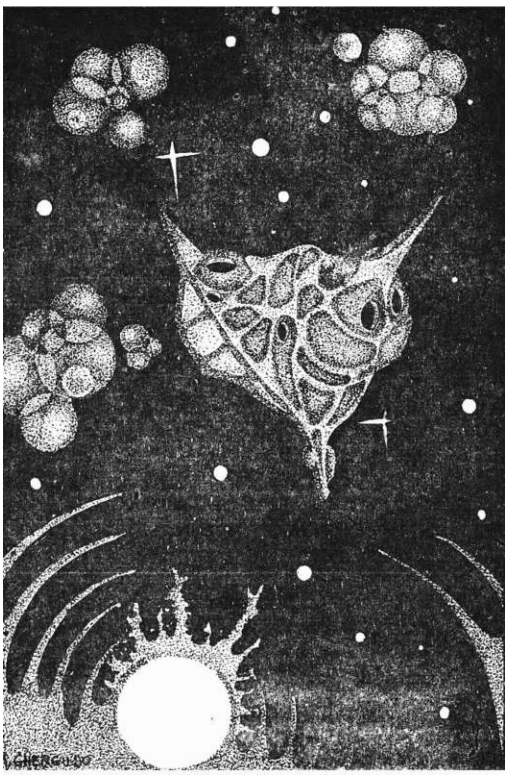

Moşul Gtonflabil a zâmbit şi el. După cum se vede, teătă lumea era veselă.

— Sunt convins, a accentuat el, că o să vă înţelegeţi! Eu vă las acum, o să mă întorc cu rezultatele examenului horoscopic peste vreo câteva decade.

— Parcă avem alrtă oale?! a mormăit Gaepa şi s-a întors spre mine. Arăta mai destins.

— Ia loc – mi-a arătat el un fotoliu plutitor – să-ţi explic care este ecuaţia mişcării pe-aici.

M-am aşezat. Era bine. Nu ştiu de ce, dar tipul îmi inspira încredere.

— Uite cum stau lucrurile, mi-a zis. Moşul Gonflabil face contrabandă cu energie cuantizabilă. Adică, e-un fel de-a zice! Contrabandiştii vom fi mi. El organizează transportul şi desface marfa. În caz de ceva, se obligă să finanţeze comemorări festive din cinci în cinci ani. Dacă ne facem treaba un an, avem un oriojet s-o ştergem. Ce zici?

Ce să zic?! Am îngheţat, de parcă m-ar fi pus la 0 absolut» Nicio moleculă nu mai mişca în mine. Doar electronii se învârteau anemic în jurul ideii nebuneşti la a cărei transpunere în viaţă mi se cerea să iau parte.

— Băi mustaţă, am bâiguit într-un târziu, tu ştii că dacă ne prind, ne condamnă la moarte în toate Existenţele Posibile? Maică-ta se va naşte

stearpă. Nici amintirea unei amintiri nu va rămâne despre noi!

— Îţi garantez că pedeapsa nu e chiar aşa de grea! m-a contrazis Gaepa. Dreptul la conştiinţa Existenţelor Posibile tot nu-l ai, aşa că nu-i nicio pagubă! Iar dacă pune C. S.-ul mâna pe tine, ai să ajungi să doreşti să nu te fi născut niciodată! Noi Suntem nişte oameni care n-avem nimic de pierdut, ci numai de câştigat!

Avea dreptate. Chiar prea multă dreptate. Dar nu înţelegeam o chestie:

— Şi ia zi, dom'le, de unde luăm energia? în hipercuburile vecine cam ştiu cum stă treaba. Nu «prea cred să aibă surplusuri neimpozabile.

Mi-a zâmbit din nou. Blind şi un pic trist.

— Eşti naiv! Ce, crezi că Moşul Gonflabil riscă totul pentru: câţiva trenţi[6]? Se lucrează la scară mare. Se fură deocamdată de pe câteva planete din hipercubul 9, dar nu din timpul nostru. Câteva sule de ani mai în urmă. Tipii de atunci făceau o risipă groaznică. Aveau tot felul de şmecherii pe care le puneau să audă, auzi, simple reacţii de oxidare, aiureli cu nucleele atomilor… În fine, Moşul are oamenii lui. Au instalat peste tot colectori colapsaţi universali cu comandă statistică şi fură zilnic 50-60 de trenţi de planetă. Tipii nu fac decât să se ocupe de întreţinerea aparaturii şi sunt pe fază când venim noi. E aşa de bună afacerea, că nu se prind nici băştinaşii, nici C. S.-ul. Şi este groaznic de ieftin! Pe urmă, venim noi, fraierii, cu criojetul şi, ca într-o space-opera, ridicăm acumulatorii de energie, ne fugărim cu C. S.-ul şi livrăm marfa. Ce zici, batem palma?

Ce era să mai zic?! Că nu-mi plăcea, era puţin spus. Dar am fost de acord. N-a mai trecut mult, şi a apărut Moşul Gonflabil, radios.

— Eşti în regulă, cuceritor al spaţiului şi al energiilor Înalte! Toate zodiile sunt cu tine! Să fi fost mai tânăr, te-aş fi urmat şi eu, fiindcă se pare că mult (noroc vei aduce celor din jurul tău! Qiind eram şi eu ca voi, ehe! Aţi auzit de dispariţia stelei CQ 73 de acum cinci secole? Eu şi cu Marele Gros am lucrat-o!

*

* *

Eram în hangarul criojetului şi-i făceam acestuia ultimele verificări.

6 - unitate de măsură a cantităţii de energie.

Gaepa era pilotui. Eu eram pe post de tehnician energetician.

— Ştii, îmi explică Gaepa, acumulatorii ăştia sunt cam dubioşi. N-ar fi nimic că se pierde energie şi poţi chiar să explodezi, dar asta măreşte densitatea energetică a traiectoriei parcurse şi te transformă într-un câine cu tinicheaua legată de coadă. Rămâne aşa, ca un miros în urma navei, după care poţi fi reperat foarte uşor ulterior. Dacă află pe unde ieşim în transpaţiu, am dezintegrat nucleul fericirii!

— Fiindcă veni vorba, l-am întrerupt, pe unde ieşim în transpaţiu?

— E un loc pe aici, pe-aproape, unde au amenajat şmecherii o curbură a spaţiului, ce dă chiar în hipercubul 9.

— Şi dacă o descoperă C. S.-ul, ori de-aici, ori din partea cealaltă?

— Ei, rămâne cum am stabilit!

S N-am mai întrebat nimic. Aşa cum îmi imaginasem, şi Gaepa ştia, probabilistic treaba nu putea să ţină prea mult.

— O hiperviaţă are omul, şi aia vai de capul ei! am oftat.

*

*

Am avut ghinion. Motorul criogenia pentru stabilizarea laterală a oscilaţiilor temporale s-a blocat aproape imediat ce am ieşit în transpaţiu. C. S.-ul era acolo. Două patrule aşteptau de cine ştie când să sedată fraierii capul din gaură ca să-i înhaţe. Dar tot chestia cu motorul a fost şi salvarea. Le-a fost imposibil să ne înhaţe, cu două criojeturi câte aveau ei, la halul de oscilaţii temporale ale navei noastre. Pendulam în neştire prin secole ca nişte orbeţi, când spre trecut, când spre viitor, şi ei nu erau destui ca să controleze un segment temporal aşa de mare.

Gaepa m-a umplut de respect. A oprit motoarele laterale exact într-unul din momentele când am atins[7] din întâmplare, coordonata temporală care ne

7 *

Planeta mi se părea cam departe de centrul galaxiei şi mult prea plină de ape. în rest, din partea mea...!

Am ajuns la locul întâlnirii noâptea. Ieşirea din transpaţiu dădea undeva în nişte munţi greu'accesibili. Ne aşteptau doi tipi. Ne-am strâns mîinile şi pe urmă ne-au ajutat să camuflăm criojetul. Ne-au explicat că băştinaşii semănau foarte mult cu noi şi ne-au pus să ne costumăm după moda locală. îmbrăcămintea nu mi s-a părut învechită ci de-a dreptul nefuncţională. I-am şi şoptit lui Gaepa ceva la modul:

interesa şi a pornit în aceeaşi clipă propulsorul antigravitaţional. Am trecut printre ei ca o nălucă.

Jubilam. Uitasem că nu mai aveam pe unde ne întoarce. Gaepa m-a încurajat:

— E groasă, bătrâne!

Pe urmă, am intrat într-un adăpost subteran. L-am cunoscut pe Micuţul Şef. Părea acceptabil de comunicativ. Ne-a spus:

— Pe planeta asta avem cinci captatori colapsaţi de energie, aşezaţi în zonele cele mai puternic industrializate. Captatorii sunt fiecare supravegheaţi de câte un om. Eu îi şefesc! şi a zâmbit

— Şef, i-am zis, elanul tău e prea lung! Dă-l puţin încoace să ţi-l tai!

Şi i-am explicat cum stăm. Mă aşteptam să facă spume. A rămas calm.

— Ce naiba, băieţi, credeţi că nu bănuiam aşa ceva?! O să luăm o altă deschidere în transpaţiu. Nasol e altceva! Avem şi noi necazuri, ştiţi, în ultimele cincisprezece revoluţii ale planetei, C. S.-ul se învârte cam mult pe aici. Se plimbă cu oriojeturile, ziua în amiaza mare, peste toate continentele şi ştiulmecă. Cred că au simţit ceva putred. Asta n-ar fi nimic, căci nici noi nu suntem proşti, dar ne obligă să fim foarte atenţi la mijloacele de transport folosite, ca să nu introducem nici cea mai mică perturbaţie istorică. Şi să vezi poznă! Acum vreo câteva zile tocmai foloseam pentru traversarea unui oraş un vehicol din ăsta local, cu propulsie bazată pe mişcarea electronilor într-un conductor metalic şi care înaintează pe două chestii, tot de metal, paralele, ştiţi, pentru micşorarea frecării…

*

* *

Izotropia ceţii era deplină. Întunericul o învălui, de parcă cineva i-ar fi înfăşurat în jurul gâtului un fular umed şi rece şi ar fi început să-l strângă. Clinele din partea aceea mică de la colţul străzii nu o iertă nici de astă dată. Începu să o latre, de parcă ea ar fi fost sfârşitul lumii înaintând rostogolindu-

---

Prin ce secole nenorocite ne-am găsit să umblăm după energie!

Sînt; ei cam primitivi, mi-a replicat Gaepa, dar habar n-ai ce liniştiţi trăiesc! în afară de faptul că se mai hărţuiescf în. nişte mici războaie, mai mult sau mai puţin trecătoare, nu au probleme. Sincer, citeodată îi invidiez.

se pe lângă zidurile oamenilor. Altădată, s-ar fi oprit şi ar fi aruncat în el cu dispreţul ei aprig, dar se simţea sfârşită. Abia când toţi câinii de pe o rază de cinci străzi dimprejur porniră un concert în cinstea ei, îşi promise, vag enervată, „că o să-l…”. Cearta cu Ştefan o epuizase. „Sunt flacăra unei lumânări arse pe altarul iubirii”. Tot timpul se simţise enervant privită de peste umăr de ţiganca aceea cu zâmbet obscen şi sâni mari din tabloul de pe perete.

„Tu nu ştii, nu înţelegi!” ţipase Ştef la ea. „Dacă ţiganca n-ar fi fost acolo, poate ar fi fost altfel”.

„Eşti nedrept şi rău, cumplit de rău!”, îi spusese tristă.

„Pentru o comunicare este nevoie de doi! Ne place mai mult să monologăm în faţa eternităţii. Ne ascultăm apoi ecoul vocii reverberat prin monitoarele timpului şi ne umplem de prea-plinul spuselor noastre!”

Scârţâitul uşii de la ieşirea din bloc o aştepta de mult. Când se întâlniră în târziul miezului acelei nopţi, o mângâie duios ca o foaie de şmirghel, pe şira spinării.

Apoi tramvaiul se ivi din ceaţă ca o reptilă tăcută, cu ochii fosforescenţi, plecaţi la vânătoare de oameni, şi se lăsă înghiţită de el, fără să se mai uite la număr. Mergea, oricum, doar câteva staţii şi tramvaiul, orice hram ar fi purtat, n-avea pe unde *s-o* ducă în altă parte.

*

* *

— Înţelegeţi, urmă Micuţul Şef, trebuia ca drăcia să oprească în staţie, pentru mai multă autenticitate. Computerul care o dirija a simţit o patrulă a C. S.-ului undeva, pe deasupra, şi atunci a oprit şi a deschis uşile, pentru crearea unei aparenţe de verosimilitate, dar nu i-a trecut prin circuite ideea că s-ar fi putut urca vreo băştinaşă. Ceva mai încolo, l-am dirijat noi pe o infimă porţiune a transpaţiului şi ne-am pomenit cu ea aici. O cheamă Ana.

Am rămas tăcuţi. Gaepa se gândea la rezolvarea problemei, iar eu îmi plângeam de milă.

— Afacerea asta trebuie lucrată subtil, zise Micuţul Şef. Decât să afle Moşul Gonflabil de ea, mai bine mă dau singur pe mâna C. S.-ului!

Aici i-am dat dreptate.

*

După mai multe ore de discuţii, s-a hotărât să i se şteargă din memorie episodul cu urcarea în trdinvai şi să i se facă o translaţie înapoi, în momenitele imediat următoare ieşirii din bloc.

— Tipa nu e proastă, o să vedeţi! E drăguţă şi are idei interesante. Atâta doar, că umblă prea mult la vorbe mari! Tu – şi aici se uită la mine – ai să apari în staţie şi ai să discuţi niţel cu ea. Te orientezi. Pălăvrăgeşti despre orice, numai să nu se suie în tramvai. Clar?

— Ba nu e clar deloc! De ce nu te duci dumneata sau linul din oamenii dumitale? De ce vreţi să ne băgaţi pe noi în chestia asta care mi se pare, să nu zic mai rău, cel puţin dubioasă?

— N-ai experienţa chirurgiei istorice! Şi eu, şi amicii mei, suntem integraţi, în acest timp, în diferite colţuri ale lumii de aici. Nu avem ce căuta în acel loc şi la acel timp unde trebuie intervenit! Ar fi o distorsiune temporală prea uşor de sesizat!

Am protestat în continuare. Am încercat apoi să arunc sarcina pe umerii lui Gaepa. Mi-a zis că l-ar cocoşa. În cele din urmă m-au convins. Bine că n-au căutat să mă şantajeze. M-aş fi băgat cu capul într-un „nu” din care nu l-aş mai fi scos. Adevărul e. Că sunt o fire influenţabilă. Speram ca individa să nu fie vreo scorpie, să nu mă facă să-i trag o palmă de să n-o mai ţină picioarele să se urce în tramvai! Chirurgia, fie ea şi istorică, este uneori dureroasă.

*

* *

„Pentru o comunicare este nevoie de doi. Ne place însă mai mult să monologăm în faţa eternităţii. Ne ascultăm apoi ecoul vocii reverberat prin monitoarele timpului şi ne umplem de prea-plinul spuselor noastre!”

Tresări. Tipul apăruse dintr-odată lângă ea, de parcă s-ar fi înfiripat din trupul ceţii. Îşi simţi inima zvâcnind în interiorul sinului ca într-o cutie de pantofi. Ar fi vrut să-l observe mai «bine, dar era prea întuneric.

— Ana?! se auzi chemată întrebător.

— Cine eşti?

— Ce importanţă are…?

— Nu discut cu bărbaţi pe oare…

Nu-i cunoşti, o întrerupse celălalt. Şi totuşi, acum şi aici, trebuie să mă asculţi!

I se păruse ciudat felul cum accentuase pe „acum” şi „aici”.

— Oricum, cine eşti?

— Cineva care ştie foarte multe despre tine. Am venit să-ţi spun să nu faci o mare greşală. Înţelegi, am venit de foarte departe ca să-ţi spun, să te rog să nu faci o mare greşală!

— Ce greşală? îl întrebă ea. Încordarea dispăruse. Se relaxase până la duritate.

— Ştef… te iubeşte, ţine la tine…

— Te-a trimis el?

— Nu, nici nu ştie…

În clipa aceea, din ceaţa atotcuprinzătoare se ivi tramvaiul, ca o reptilă tăcută, cu ochii fosforescenţi, pornită la vână îtoare de oameni.

— Tu eşti o fată deşteaptă, trebuie să înţelegi că a fost o ceartă stupidă! Eşti obosită, nervoasă…

Chiar atunci, tramvaiul opri în staţie. Uşile se deschiseră larg.

— Bine, pa, mai vorbim noi, spuse Ana şi se repezi spre tramvai.

Tipul păru a se scutura din amorţeală. Făcu un pas în urma ei, apoi, fiindcă nu mai putea s-o ajungă, plonjă spre caldarâm, apucând-o de picioare.

Se împiedică şi căzu cu faţa la o palmă sau două de scara tramvaiului. Se lovise la umăr rău de tot. Ca prin vis, un coşmar de fapt, văzu uşile închizându-se, apoi roţile defilară imense pe la nasul ei, mirosind vag a veşnicie.

Abia când luminile din capătul tramvaiului dispărură, realiză că nu simţise nevoia să riposteze agresiunii nici măcar cu un suspin. Tipul îi dădu drumul. Se ridicară amândoi.

— Iartă-mă! bâigui el. Trebuia să…

— Puteai să mă omori! îi reproşă ea, cumva neconvinsă, parcă zâmbind.

— În noapteai asta nu mai vine niciun tramvai. Deci drumurile tale vor fi altele. Ai timp înaintea ta pentru a alege şi a înţelege.

I se păru, oarecum, că vede o scânteiere în abisurile memoriei, că simte

cumva că tipul are o dreptate inexprimabilă prin cuvinte, însă scânteierea aceea nu reprezenta propriu-zis o aducere aminte, ci mai mult o senzaţie vagă a unei existenţe posibile.

Deschise buzele să-l întrebe, să i se răspundă, să ştie. În aceeaşi clipă însă, chipul tânărului păru că se luminează de undeva, din interior, iar contururile trupului său deveniră neclare. Un fel de voce reverberată la nesfârşit în capcanele ceţii o învălui, strigându-i adevăruri neinteligibile, sau poate chiar intangibile. Apoi, şi lumina, şi vocea pieriră cu totul.

I se păru atât de inexplicabil, încât începu să plângă.

— Ştef! chemă printre sughiţuri.

Un nume în ceaţă.

*

* *

Pe urmă, ce să-ţi mai zic?! Totul a fost în regulă. Ne-am întors în hipercubul 14 fără incidente. Şi-am fi rămas contrabandişti fericiţi până la adânci bătrâneţi, dacă nu am fi vrut s-o facem pe nebunii, să-l tragem în piept pe Moşul Gonflabil, însă Daddy Blue, cu care am aflat pe urmă că M. G. Lucrează mână în mână, ne-a turnat C. S.ului.

Oricum, n-a scăpat, fiindcă şi eu, şi Gaepa, când ne-au prins, le-am vărsat tot ce ştiam despre filiera lor.

Moşul Gonflabil e la sondaj de memorie chiar acum, în timp ce scriu aceste rânduri, aşa că îţi dai seama…

Mă grăbesc să-ţi trimit această scrisoare, în speranţa (care nu-i prea mare) că-ţi va părveni într-un fel.

De hiperviaţa mea se va alege, foarte probabil, praful. Tu să ai grijă de a ta şi să nu faci ca mine!

Vezi că în hipercubul 9, în careul Al 7, am ascuns cinci acumulatoare de energie. Conţin aproape 1 000 de trenţi. Vi-i las vouă, ţie şi maică-ti, să-i folosiţi câte zile oţi mai avea. Şi dacă ai nevoie de bani, să treci pe la Padre Iliuţă. Îi zici că ştii de afacerea cu oxalamina de la mine şi ai să mai ciupeşti câte ceva de la el.

Cu bine, SS. Indescifrabil.

ANDREEA ZĂVOIANU

FLOAREA ALBASTRĂ

Căminul de copii era o clădire veche, solidă, cu etaj, şi aparţinuse unui fost cămătar al tirgului. Aspectul sumbru al construcţiei îşi pierduse din duritate. Trecuseră peste douăzeci de ani şi decorul se modificase. Vila fusese renovată, brazii plantaţi crescuseră înalţi, iar veveriţele pripăşite împrejur deveniseră jucării vii pentru copiii orfani care rămâneau în cămin până la vârsta de şapte ani.

Era primăvară. Cireşii de pe deal începuseră să-şi piardă petalele, dezvelind fructe verzi, dar promiţătoare, iar gazonul, bine întreţinut de îngrijitor, nu apucase să se tocească sub paşii micuţilor care se zbenguiau.

Vocile copiilor umpleau văzduhul cu o larmă veselă. Pe terasa de beton leagănele începuseră să scârţile de atâta învârteală. Mingi, păpuşi, cuburi, tot felul de jucării mecanice erau răspândite în întreaga curte. Două educatoare stăteau pe bancă. Una citea, iar cealaltă tricota, aruncând din când în când priviri către grupurile de copii.

— Fii atentă la Doiniţa că iar se minjeşte toată cu acuarelele!

— N-o să mai pună mâna… De când a vrut să le înghită am dat cu boia de ardei pe ele… I-am înapoiat cutia şi i-am zis: joacă-te frumos! Da1 de unde?! Cum a prins de veste că nu mă uit a şi băgat pastila de roşu în gură. A început să urle, dar de atunci n-a mai repetat figura.

— Ce idee şi pe tinel.

— Cum era s-o dezvăţ altfel? Asta e cea mai eficace metodă: tot aşa l-am convins şi pe Mihăiţă să nu-şi mai sugă degetul.

— Mama Emilia, Aurel mi-a luat mingea, se plânse o fetiţă. Avea ochii mari, albaştri, de un albastru luminos, ca două safire lucind în apă. Un început de plâns reţinut îi umezise.

— Joacă-te şi tu cu altceva, o îndemnă educatoarea, atentă să nu greşească modelul.

— Dar eu vreau mingea *mea*, insistă fetiţa fixând-o cu privirea.

Educatoarea lăsă lucrul şi se ridică strigând:

— Aurel, Aurel, vino aici!

Un băiat negricios se apropie în fugă.

— De ce i-ai luat mingea şi de ce tocmai pe-a ei? Mai sunt atâtea jucării

în curte, n-ai cu ce să te joci? Nu-ţi mai trage nasul atâta! Scoate imediat batista şi ţi-l suflă!

Băiatul se execută. Educatoarea luă fetiţa de mână, îi şterse lacrimile şi se aplecă la urechea ei:

— Joacă-te cu ceilalţi copii, nu mai sta singură.

— Vreau să mă joc cu mingea *mea*, zise fetiţa strfingând în palme sfera portocalie.

— Ce fel de minge e asta, că nu e de la noi? întrebă educatoarea amintindu-şi că primiseră numai mingi roşii şi verzi, dintr-un cauciuc care se deteriora foarte repede.

— Mi-a dat-o Zâna, răspunse fetiţa ascunzând-o la spate.

— Bine, bine, du-te şi te joacă… Dar să ştii că nu e frumos să minţi, o sfătui Emilia, apoi se întoarse la bancă reluându-şi lucrul.

Lângă brazi izbucniră ţipete vesele. Două veveriţe se fugăriră printre copii şi se căţărară iar printre crengi fluturându-şi cozile roşcate.

Pe scara cu dale de piatră care şerpuia spre cămin urca o pereche de tineri ţinându-se de mână.

— Psst! Emilia, uite ce minijupistă!

— Mda, e frumuşică. Lasă că ştiu eu: ai vrut să zici de el că-i bărbat bine, comentă Emilia uşor maliţioasă.

— Zău că nu, îngăimă cealaltă, amintindu-şi brusc că începea să-i treacă timpul şi rămânea nemăritată.

Tinerii, ajunşi în apropierea băncii, salutară.

— Dacă nu deranjăm – zise bărbatul puţin stânjenit, am vrea să ne uităm la copii. Ştiţi… ne-am gândit să înfiem unul, băiat sau fetiţă…

— Nu-i niciun deranj, poftiţi, cu plăcere, se arătă amabilă Emilia. Avem aici două grupe, puteţi alege, sunt aproape patruzeci de copii.

— Am discutat cu soţul meu şi-am ajuns la concluzia că e bine să luam un copil mai măricel, căruia dumneavoastră i-aţî observat calităţile, intră în vorbă tânăra în timp ce privirea îi aluneca peste grupurile de copii din curte.

— Aţi judecat bine, afirmă Emilia mulţumită de hotărârea fetei. Sunteţi de aici, din oraş? întrebă ea, convinsă de la început că erau străini.

— Nu, am venit aici în concediu, spuse tânărul şi zâmbi aranjându-şi o şuviţă din părul rebel. Era lat în spate, suplu, cu o alură sportivă. Nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani.

„Sunt o pereche potrivită, oare de ce n-or avea copii?” se gindi Emilia, apoi îi îndemnă:

— Vă rog, duceţi-vă, priviţi-i mai de-aproape!

— Am putea vorbi cu directoarea căminului? întrebă tânăra cu un glas uşor cântat.

— Da, e aici, intraţi pe acolo, a doua uşă la stânga, le indică Emilia direcţia.

Cei doi se îndepărtară. Câţiva copii îşi părăsiră joaca strângându-se curioşi în jurul lor. Tânărul scoase din buzunar o pungă cu bomboane de ciocolată, incepând să le împartă. Leagănele încetară să mai scârţâie. Numai în fundul curţii, lângă un brad, o fetiţă continua să se joace cu mingea ei portocalie, neacordind nicio atenţie noilor veniţi.

— Sunt extraordinari copiii ăştia, parcă simt, zise Emilia mai mult pentru sine.

— Sunt curioşi. Au văzut că, de obicei, vizitatorii străini devin părinţii unora dintre ei, comentă cealaltă educatoare încercând apoi să citească din cartea pe care o ţinea deschisă invers.

Hărmălaia copiilor se liniştise. Câţiva începură să se laude cu talentele lor de recitatori. Mingea aruncată ocoli bradul şi se reîntoarse lin în palma fetiţei.

— Numai Floarea Albastră e singură. Nu ştiu de ce, copilul ăsta mă face să nu mă simt în largul meu, zise Emilia urmărind absentă mişcarea ciudată a mingii aruncată de fetiţă.

— Eşti mai nouă aici, n-o cunoşti de prea mult timp. Câteva luni după ce au adus-o, refuza pur şi simplu să vorbească, adăugă Emilia.

— E foarte sensibilă, într-adevăr, şi cred că a înţeles că nimeni n-are de gând s-o înfieze, comentă colega ei şi apoi se înroşi sesizând că ţinea cartea întoarsă.

Copiii începură să se împrăştie din nou prtii curte. Gei doi vizitatori se apropiară de brazi. Fetiţa veni lângă ei, acoperind cu palmele mingea.

— Ce frumoasă el exclamă tiinăna.

— Are nişte ochi superbi. N-am văzut în viaţa mea ochi fiţât de frumoşi! Cum. Te cheamă? Nu vrei o bomboană? zise el scoţând din buzunar o altă pungă cu bomboane. Părea entuziasmat.

— Cristina, răspunse fetiţa sfioasă, dar toţi îmi zic Floare Albastră.

— Câţi ani ai?

— Cinci.

— Ţie nu-ţi place să te joci cu ceilalţi copii?

Fetiţa făcu un gest vag. Tânărul se aplecă, o luă în braţe şi îi mângâie părul blond.

— Are un păr, zici că-i mătase, afirmă el către soţie. Îţi place? o întrebă neliniştit. I-ar fi părut râu să primească un răspuns negativ. Ea încuviinţă şi zâmbi simţindu-i crisparea.

— Seamănă puţin cu mine. Nu găseşti?

Tânărul se destinse, ascunzând un oftat de uşurare.

— Ce-ai zice dacă aş fi tăticul tău şi ea mămica ta? o întrebă tânărul pe fetiţă în şoaptă, cu gura lipită de urechea ei.

Floarea Albastră nu răspunse. Îşi îndreptă capul, deschise ochii mari, apoi se lipi strâns de pieptul lui, cuprinzându-i gâtul cu braţele.

— Tremură, zise tânărul tulburat. Ia-o şi tu în braţe.

— Îmi vine să plâng, nu ştiu de ce, îi spuse soţia şi o sărută pe obraz.

Fetiţa strângea puternic, li simţea trupul mic, plăpind, lipit aproape cu disperare de piept, de parcă n-ar fi vrut s-o mai părăsească niciodată.

— Am o stare ciudată… Nu ştiu ce să fac, nici nu-ştiu ce să-i spun. Ai vrea să fiu mămica ta?

Răspunsul îi veni printr-o nouă stirângere. Pentru câteva momente care i-o simţea zvâcnind.

— Eşti hotărâită?

— Dar tu?

— De cum am văzut-o.

— Atunci să mergem la directoare. Sper să nu dureze mult formalităţile.

— Rămii aici” îi spuse el fetiţei, mai joacă-te puţin, ia şi bomboanele. Ne ducem să vorbim cu tanti directoarea. Vrem să te iuăm cu noi. O să fii fetiţa noastră.

Mingea îi scăpă din mână. Atinse lin pământul, se ridică încet, rotindu-se, până în dreptul palmei fetiţei, lângă care se opri.

— Ia te uită ce minge are! exclamă tânărul încercând să o apuce, dar nu izbuti. Mingea se deplasă cu câţiva centimetri şi rămase în aer. Ce ciudată e, parcă ar fi vie! De unde o ai?

Fetiţa întinse mâna, prinse mingea şi i-o dădu. Nu-şi modifica aspectul

prin apăsare. Avea o culoare portocalie, cu sclipiri sidefii. Diametrul aproximativ şapte centimetri. Nu-i sesiza greutatea. Ţinând-o în mână, tânărul simţi aceeaşi senzaţie pe care o avea atunci când se dezbrăca de o cămaşă din fibre sintetice, între corp şi ţesătură producându-se mici descărcări electrice.

— De unde o ai? repetă el întrebarea.

— Mi-a dat-o Zâna, răspunse fetiţa.

— Cine e această Zână?

— Nu ştiu. Vine câteodată noaptea şi vorbeşte cu mine.

— Las-o în pace. Are vise frumoase. Hai să mergem la directoare, îl îndemnă soţia.

*

Directoarea îi primi cu amabilitate. Era o femeie trecută de patruzeci de ani, cu părul şaten, tuns scurt, în care-şi făcuseră apariţia o mulţime de fire albe ce-i dădeau eleganţă, în loc să-i accentueze vârsta. Prelungă la faţă, cu nasul tipic roman, gura cărnoasă şi ochii foarte vioi, inspira încredere, siguranţă, o fire deschisă şi o prezenţă simpatică.

— Vă sfătuiesc să nu vă pripiţi, zise ea împreunându-şi mâinile pe birou, după ce află motivul întrevederii. Cred că e de datoria mea să vă dau câteva amănunte despre familia Cristinei, fosta familie, adică…

— Sigur, noi chiar ne gândeam… interveni tânărul.

— Actualmente, niciunul din părinţii ei nu se mai află în viaţă. Tatăl, un beţiv notoriu, cu cazier judiciar, îşi maltrata soţia într-un mod înfiorător. Până la urmă a murit într-un accident de maşină. Fetiţa nu apucase să-l cunoască. Mama ei, o tipă dezechilibrată, s-a sinucis când Cristina avea patru ani. A luat somnifere şi n-a mai putut fi salvată. A lăsat o scrisoare din care reiese că îşi iubise, totuşi, soţul, cu toată purtarea lui infernală, E ciudată firea omenească… Fetiţa a fost adusă la hoi, unde avem un personal excelent şi unde toate femeile sunt numite mame de către copii. Uneori mi se umezesc ochii văzându-i atât de lipsiţi de griji şi cunoscându-le tuturor proveniența, de cele mai multe ori foarte tristă.

Directoarea tăcu. Degetele i se agitau nervoase, strângându-se pe suprafaţa din lemn de nuc a biroului.

Se aşternu o tăcere penibilă. Tânărul tuşi, se foi în scaun, apoi se uită

către soţia lui. Aceasta îşi ţinea capul plecat, părând că reflectează.

— În cazul acesta vă rog să ne iertaţi, poate e mai bine să ne mai gândim înainte de a ne decide, zise el stingherit.

— Nu trebuie să vă scuzaţi. Vă înţeleg perfect. De altfel, mulţi au vrut s-o înfieze. Fetiţa se distinge între ceilalţi copii. E frumoasă, inteligentă, dar când i se cunoaşte povestea toţi dau îndărăt. Se tem de complicaţii, de influenţa eredităţii… În medie, sunt înfiaţi cam douăzeci de copii pe an, adăugă directoarea. Floarea Albastră n-a avut noroc, dar eu îi doresc din toată inima. Până acum toţi au ocolit-o, deşi au plăcut-o foarte mult. Cred, totuşi, în viitorul ei…

e

Deschidea ochii în noapte şi se simţea foarte singură. Învăţase că ura însemna o faţă crispată, când buzele sunt strânse, nasul freamătă şi ochii fulgeră mânioşi. Îndurase descărcarea urii pe carnea ei, durerea şi acel strigăt prelung, care-i mai răsuna încă în urechi. Apoi, în liniştea aceea ascuţită, frica răscolitoare o făcea să tremure, iar singurătatea o apăsa pe măsură ce încăperea se umplea cu zgomotele străzii. Ţinea minte şi luminile roşii, albe, albastre ale reclamelor, şi scârţâitul dulapului vechi. Maică-sa strângea păpuşile oferite de vecini în acel dulap, de unde noaptea izvora plânsul jucăriilor închise. Parchetul gemea sub paşi nevăzuţi, murmurul oraşului, tuse unui trecător în noapte, fâşiitul apei şi, într-un târziu, zgomotul cheii în broască, mama care intra, uneori prăbuşindu-se pe celălalt pat, glasul înăbuşit, arsura palmelor, de ce nu dormi? pleoapele strânse, stelele…

În domnitor auzea respiraţia regulată a celorlalţi copii. Era întuneric. Nu putea să distingă nimic în jur. De fiecare dată când aştepta apariţia Zânei se trezea respirând adânc şi rar. Îşi ţinea mingea lângă ea. Ştia că Zâna va veni şi i-o va cere îndărăt, aşa cum făcuse şi cu alte jucării pe care i le mai dăduse. Toate nu-i puteau aparţine decât o zi, o singură zi în care trebuia să se bucure intens de ele. Nu se întrista. Învăţase că una din legile pe care i le spusese Zâna e să înapoieze un lucru înainte de a se plictisi de el.

Dintre neguri apărea un licăr ceţos, o mişcare albă spre ea. Braţele de alamă ale patului se învăluiau într-o lumină difuză, fosforescentă. Apoi apăreau vălurile argintii, chipul albastru, reflectat şi de oglindă, mângâierea

caldă, corpul lipsit de greutate, înălţarea uşoară la câţiva centimetri deasupra patului.

— Ce bine e să zbori! gândi fetiţa.

— Acolo toţi zburăm.

— Astăzi am fost întrebată cine eşti. N-am ştiut.

— Pentru tine sunt încă o Zână. Pământul pe care trăieşti e ca o minge, ca o minge foarte mare care se numeşte planetă. Se învârteşte în jurul soarelui. Eu vin de pe o altă planetă cu un alt soare. Eşti prea mică acum ca să înţelegi. Când o să mergi la şcoală vei afla.

— Acolo sunt copii, acolo sunt fetiţe care n-au tătic şi mămica lor e plecată departe, departe?

Zâna zâmbi şi haloul luminos care o înconjura deveni pentur câteva secunde mai strălucitor.

— La noi toţi copiii au părinţi, răspunse ea.

— Ia-mă cu tine, Zână dragă! se rugă fetiţa. Aici vine atâta lume care mă întrebă dacă vreau să fiu a lor şi apoi pleacă fără să se mai uite la mine…

Avea lacrimi în ochi. Pupilele i se dilataseră. Zâna îi simţi fluxul nervos sporind în intensitate. „Neobişnuit de mare pentru un copil de vârsta ei. Posibil să sufere mai târziu de o maladie psihică datorită unei sensibilităţi excesive. Trebuie să intervin, n-am altceva de făcut, chiar dacă nu respect convenţia”, îşi zise Zâna.

— Cine ţi-a plăcut mai mult din cei care au vrut să te ia? întrebă Zâna şi răspunsul îl primi imediat sub forma unor reprezentări mentale deosebit de fidele şi de proaspete.

— Când au venit la tine?

— Astăzi.

— Bine. Acum cufcă-te şi dormi liniştită. Ai nevoie de puţină fericire, îi spune Zâna mângâindu-i tâmplele şi fruntea.

Lent, fetiţa reveni în pat, apoi treptat, lumina care iradiase încăperea se stinse risipindu-se în întuneric.

* *

Se trezi brusc şi avu imediat certitudinea că el nu doarme, li simţi corpul fierbinte şi imobilitatea incomodă. Un fior cald îi umplu inima de bucurie. Ştia că el nu se mişcă pentru a n-o deranja. Întinse mâna uşor, trecându-i-o după gât, se aplecă asupra lui şi-l sărută.

— Credeam că dormi.

— Acum m-am trezit. Am visat ceva, nu mai ţin minte… ceva frumos… La ce te igândeşti?

— La nimic special… Ce zici, fumăm o ţigară?

— Înâm! Sincer?

— Ce, sincer?

— Adică nu te frământă ceva?

— Parcă n-ai şti.

— Să nu facem o greşeală pe care s-o regretăm toată viaţa. Mi-a părut bine că ai fost mai rezervat.

— Mă gândeam la tine. Trebuia să discutăm. Mi se pare ciudat. De cum am văzut-o am avut o bucurie imensă, ca şi cum aş fi regăsit pe cineva foarte drag…

— Şi pe mine m-a făcut să-mi pierd cumpătul. Era aşa de lipicioasă. Mi-a fost atât de ruşine că n-amn mai văzut-ol.

— Ne trebuie copilul ăsăa. Are nevoie de dragoste ca de aer. Ai văzut ce zicea educatoarea…

— Că e tristă şi foarte retrasă?

— Da, şi, mai ales, că nu s-a purtat cu nimeni aşa cum s-a purtat cu noi.

— Mi-e frică de apariţia unor tare ereditare.

— Fleacuri! Copilul e inteligent – toată lumea zicea – şi apoi educaţia are o influenţă covârşitoare.

— Părerea directoarei…

— Şi a mea, chiar înainte de a şi-o exprima directoarea. Ştii de ce sunt intrigat?

Dă-i drumull.

— Pe măsură ce eu sunt mai convins că trebuie s-o luăm, tu eşti din ce în ce mai refractară, simt asta… Nu, răspunzi?

— Nu ştiu, mi-e foarte somn… abia mai pot să vorbesc… dintr-o dată, ca o ameţeală…

Stinse veioza. Câteva secunde avu impresia că fruntea ei era înconjurată cu un halou albastru. Apoi adormi brusc.

*

* *

— Îmi pare bine că n-au vrut s-o ia pe Floarea Albastră, zise Emilia. Directoarea mi-a spus că, după părerea ei, cei doi nu vor mai veni. Au dat înapoi când i-au auzit povestea. Sunt la fel ca şi ceilalţi…

— Nu-i un motiv de satisfacţie, ripostă colega ei. Micuţii de aici au tot ce le trebuie, dar altfel creşte un copil sub mângâierea părinţilor, fie ei chiar părinţi adoptivi.

Emilia nu răspunse. Erau aşezate pe bancă. Peste o nouă zi se înălţase un soare vesel. Copiii zburdau din nou prin cţirte. Emilia îşi dădu seama că ţine mai mult la Floarea Albastră decât la oricare alt orfan din cămin. De fiecare dată când cineva venea şi se interesa de Cristina parcă simţea o înţepătură în partea stângă şi un amestec de invidie, gelozie, frustare o făcea să se întristeze. Îşi dorise cu ardoare o fetiţă căreia să-i dăruiască toate bucuriile de care ea nu avusese parte în tinereţea ei, o tinereţe săracă, umbrită de război, de părinţi prea exigenţi, care n-o lăsaseră sau nu putuseră să-i împlinească micile năzuinţe la care tânjeşte o adolescentă.

Căsătoria fusese un eşec. Soţul o părăsise lăsând-o cu un băieţel. Îl crescuse cu grijă, făcând sacrificii, dar fiul, care de mic suferi din cauza lipsei afecţiunii paterne, se maturiză îndârjit, morocănos, apoi plecase din oraş lăsându-i în suflet regretul de a nu fi primit înapoi măcar o mică parte din răsplata ce i se cuvenea. „O fetiţă, da, o fetiţă ar fi cu totul altceva”, se gândi ea îndreptindu-şi ochii spre locul unde se juca Floarea Albastră. Singură în câsă, să n-ai pe nimeni care să te mângâie cu o vorbă bună, mai ales acum când bătrâneţea îşi arătase primele semne, ar fi prea nedrept din partea vieţii. Se mutase la bloc, într-un apartament frumos, dar care nu-i oferea decât sentimentul ciudat, al unui loc străin, pe care-l încerca atunci când nu dormea în patul ei. Îşi lăsase la vechea casă pisica şi dinele cu care conversase în singurătate. De curând, casa fusese demolată şi animalele credincioase nu-şi găsiseră allt adăpost, ivindu-se triste dintre dărâmături în fiecare zi când venea să le aducă de mâncare. Privea cu nostalgie grămezile de moloz şi bârne învechite, mâncate de carii, gândindu-se că, totuşi, între aceste resturi, altă dată în picioare, îşi petrecuse majoritatea anilor vieţii.

Nevoia de dragoste o făcuse să se preocupe cu multă dăruire de educaţia copiilor pe care-i avea în primire. De-a lungul timpului, sute de orfani primiseră mângâierile ei, dar toate acordate în mod egal, fără acel fior pe care-l naşte numai sentimentul proprietăţii. Acum însă, de când Cristina venise în cămin, ceva se schimbase în dragostea ei. Avea senzaţia stranie, de neînţeles, a unor amintiri parcă dintr-o altă viaţă în care Cristina i-ar fi aparţinut, această fetiţă cu ochi albaştri, de un albastru nemaiîntâlnit. Îşi imagină cum ar arăta apartamentul dacă Cristina ar locui în el. Recompuse mental ordinea mobilierului şi şi-o închipui pe Cristina juonduse prin casă. Surâse fericită acestei imagini, descoperind ce trebuia să facă, neîntârziat, ca nu cumva altcineva să-i răpească din bucuria următoare. Se ridică brusc în picioare, skmţindu-se din nou tânără, de parcă hotărârea îi transferase în vene forţa unui elixir miraculos, şi se îndreptă spre biroul directoarei.

— Emilia, se auzi strigată din urmă.

Întoarse capul şi în secunda următoare căută un sprijin. O ghează parcă îi atinse inima. Pe scara de piatră ce ducea la cămin urca o pereche cunoscută de tineri. Se simţi istovită şi foarte bătrână. Abia mai avu putere să ajungă într-unul din dormitoare, iar acolo, prăbuşită pe unul din paturile mici, plânse

amar, într-o singurătate deplină.

POSTFAŢĂ

Aventurile fandomului român

Am participat la aproape toate manifestările fandomului român, dar întrudt viaţa «ocestuia este extrem de tumultoasă, rândurile ide faţă nu vor fi atât un raport de activitate (deşi unele date precise nu vor lipsi), cât o reconstituire a unei complexe evoluţii care a culminat cu premiul acordat la EUROCON-V aminului din Craiova „Omicron”.

Primul cenaclu s f. De amatori din România datează din 1969, dar „preistoria”, foarte istorică a mişcării este mult mai veche.

Nu ştiu dacă există o definiţie foarte exactă a termenilor „fan” şi „fandom”. Eu aş propune să admitem că apariţia unei revista specializate, mai ales a uneia care are o legătură foarte strânsă cu cititorii, ei şi oare publică producţia jacestora, implică în mod necesar existenţa unui fandom, pe care fân lipsa unor cercuri, cenacluri, cluburi sau fanzine) ar trebui probabil să-l numim virtual. S-ar putea ca aceiaşi cititori să citească literatura S. F. Editată în cărţi, dar ei nu vor putea alcătui un fandom decât odată cu apariţia unei reviste (nu neapărat de amatori).

Ce este însă un fan? Un fervent al science-fictionului, având posibilitatea să-şi manifeste public pasiunea; în cluburi, la convenţii şi congrese, prin fanzine, reviste sau chiar antologii. Totuşi, în ţările în care anticipaţia are o vechime de cel puţin câteva decenii, în afara fandomului s-a polarizat un nucleu de scriitori profesionişti. Majoritatea acestora, în ţări ca SUA, Franţa, Italia au început ca fani şi s-au profesionalizat repede. Care e totuşi deosebirea între aceste două noţiuni? Fanul este fie un simplu suporter, fie un autor sporadic şi publicat doar de reviste. Ca să devină profesionist cred că are nevoie de cel puţin o carte de succes. În ţările socialiste, unde există Uniuni ale scriitorilor, profesionalismul este marcat de primirea respectivului autor în Uniune. Ce să spunem însă despre scriitori renumiţi ai main-streamului, care scriu întâmplător nuvele sau chiar romane s. F? Dacă vrem să respectăm seriozitatea creaţiei anticipative, va trebui, după opinia mea, să considerăm asemenea incursiuni (fie ele capodopere, dar pasagere) ca ţinând tot de sfera amatorismului, Th. Mann, Alexei Tolstoi, Villiers de l’Isle-Adam şi probabil Dino Buzzati sau chiar genialul Huxley rămân nişte amatori care au fost avantajaţi în aventura s. F: de marea lor experienţă literară, după cum

Gamow, Wiener sau Szilard au fost avantajaţi de cunoştinţele lor ştiinţifice.

Iată de ce, atunci când am devenit editorul colecţiei „Povestiri ştiinţifico-fantastice” (apărută în 1955), eram un simplu amator premiat la primul concurs naţional de S. F., deşi mai înainte ca poet, dramaturg şi publicist, dobândisem statutul de scriitor profesionist. De cătfel aproape toţi pionierii genului la noi au debutat în alte domenii: Ion Hobana, Vladimir Colin, Victor Kernbach, Victor Bârlădeanu, Eduard Jurist. Cred că singurul care a început cu anticipaţie e I. M. Ştefan, dar nici el nu era pe atunci membru al Uniunii scriitorilor. Reprezentanţii generaţiei mai tinere (Mircea Opriţă, premiat la EUROCON-IV, Gh. Săsărman, premiat la EUROCON-V, Romulus Bărbulescu, George Anania, Tudor Negoiţă) au fost descoperiţi de Colecţia „P. Ş-f” şi n-au devenit profesionişti decât după cel puţin un deceniu de activitate. Alţi autori ca pilotul de încercare Doru Davidovici, premiat la a 7-a Consfătuire naţională) şi-au păstrat statutul de amatori, deşi au publicat câteva romane (în Occident probabil că n-ar fi socotiţi ca atare).

Aşadar, în 1955, toţi cei care au luat startul în S. F. Au fost amatori. Dar, deşi apăruse cu întârziere pe, firmamentul anticipaţiei („Galassia” a fost „înfiinţată la Udine în 1952, iar „Fiction” în 1954), revista bucureşteană şi-a devansat totuşi surorile continentale, deoarece, de la început, autorii romani au participat în forţă la alcătuirea ei, în vreme ce primele numere speciale consacrate anticipaţiei autohtone au apărut în Franţa în 1959f iar în Italia abia în 1961.

Cel dintâi cenaclu S. F. Român de amatori[8] a fost înfiinţat în 1969, la Bucureşti, fiind condus de Daniel Cocoru, pe atunci student la Politehnică şi fan al C. „P. Astăzi re dactor la revista de popularizare ştiinţifică „Magazin”, După unele avatare, cenaclul şi-a luat numele de „Solaris”, iar sediul squ s-a fixat la Casa de cultură a studenţilor „Grigore Preoteasa” (metodist Mircea Dumitrescu) din Bucureşti. Printre alţi conducători ai cenaclului au fost Lucian Hanu, actualmente redactori colecţiei „Fantastic Club” (Editura Albatros), distinsă cu o diplomă de onoare la Stressa, Sorin-Liviu Sighişanu, redactor la TV, Gabriel Manolescu şi Gh. Teibrich, actualmente ingineri.

În afară de activitatea (duminicală) a cenaclului „Solaris”, o menţionăm

8 Cu cîţiva ani mai înainte fusese creat un cenaclu s. f. al scriitorilor profesionişti, numit „Marţienii" (întîlnirile noastre avînd loc marţea). Preşedinte este V. Colin, iar secretar A. Rogoz. In prezent, destul de des amatorii îşi citesc şi ei aici lucrările.

pe aceea (de miercuri) a. C. Condusă de scriitorul şi publicistul Victor Bârlădeanu. Acest e. Îşi are sediul la biblioteca „Mihail Sadoveanu”, şi câţiva membri de bază participă la ambele cenacluri. O idee foarte bună, realizată de preşedintele celui de al doilea focar S. F. De amatori din Bucureşti, este întâlnirea cu unele personalităţi ştiinţifice.

O vreme a funcţionat în capitală şi cercul S. F. „Jules Verne”, pe lângă biblioteca pentru copii „Emil Gârleanu” (bibliotecară Mioara Oprescu); actualmente anticipaţia are aici o existenţă freatică, dar cred că s-ar putea reînsufleţi.

La Bucureşti au fost organizate trei CN ale cenaclurilor *s. F.: l-a (1972), a V-a (1975) şi a VII-a (1977). Tot cenaclul Solaris” a editai în 1973 primul fanzin românesc. Aici au activat câteva dintre personalităţile marcante ale fandomului românesc. Mihail Grămescu (n. 1951), de meserie laborant, este, desigur, cel mai talentat fan. Povestirile lui au primit la CN-VII premiul I, iar la CN-VIII p. S. Al U. S.

Un alt tânăr talentat este Gh. Teibrich, distins cu p. S. La CN-V, cu premiul I la CN-VI şi cu P. S. Al juriului la CN-VII. Actualmente trece printr-o eclipsă S. F., fiind cucerit ca instrumentist şi compozitor de muzica progresivă (rock simfonic). Desigur că, în momentul unui nou fitix editorial, G. T. Şi alţii ca el vor reveni la prima lor pasiune. Dar şi hobby-ul muzical este izvorât dintr-o mentalitate S. F., dovadă piesa „Excursie în ţara lui Mach” (durată 7’). Mihai Constantin, alias Mihu Antin (pseudonimul literar), la început tânăr muncitor, a reuşit, datorită tenacităţii lui, să-şi ia bacalaureatul, iar acum este şeful depozitului de cărţi al Editurii Minerva. (Ne găsim în faţa unei variante socialiste a lui Jean Pierre Moumon, alias Remi Maure.) M. C. M. A. E un autor S. F. Remarcabil, dublat de un desenator „naiv”. A fost publicat în mai multe rânduri de C. P. Ş. F”. O altă figură bucureşteană a fost Mihail Ionescu, premiat la CN-VII, omul care poseda în România probabil cea mai vastă bibliotecă de cărţi S. F. Americane (circa 1 300 de volume xeroxate, „dintr-un total de 30 000”). Acest număr, care nu înseamnă în sine nimic, indică totuşi intensitatea pasiunii.

Marian Gogoaşe, biolog, a fost menţionat la CN-VI, Radu Pintea, student la Politehnică, a primit un premiu pentru originalitate la CN-VII, Gabriel Manolescu, astăzi inginer, premiat la CN-V, a editat al 2-lea fanzin „Solaris”.

Aceste personaje interesante ale C. „Solaris” (şi nu le-am pomenit pe

toate), în ciuda iniţiativelor istorice pentru F. R., n-au izbutit să creeze coeziunea la care au ajuns alte grupări de fani. Din acest punct de vedere, cele mai solide cenacluri s-au dovedit a fi „H. G. Wells” (înfiinţat în 1969) şi „Henri Coandă” (înfiinţat în 1970).

Primul activează la Timişoara, un Princeton român. La început a fost condus de Laurenţiu Cerneţcare însă s-a profesionalizat curând în afara genului. Fiind actualmente unul dintre cele mai viguroase cenacluri S. F., H. G. W. Are o experienţă cu o semnificaţie poate mai mult decât regională. Este în primul rând meritul tinerilor entuziaşti, care au prins din zbor ideea sugerată de mine cu prilejul unei mese rotunde organizată în 1969 de Valeriu Panasiu, directorul Casei de cultură a studenţilor (1900 Timişoara, Bd. Tinereţii, 9). Existenţa unui home este, de asemenea, determinantă; de aceea aportul lui Valeriu Panasiu, ajutat de instructorii C. Secu şi V. Marineasa, trebuie să fie lăudat; ei n-au oferit fanilor numai ospitalitate, ci şi o sală de expoziţii pentru pictorii şi graficienii specializaţi, condiţiile materiale necesare pentru organizarea unor reuniuni şi consfătuiri S. F. (C. N. III şi C. N. X), posibilitatea de a publica un. Volum de povestiri de anticipaţie. Lucrările cenaclului sunt înrdrumate de scriitori profesionişti; la început au fost L. Cerneţ şi regretatul Ovidiu Şurianu (primul autor român de S. F. Tradus tocmai în Columbia), iar acum de Mircea Şerbănescu. Dealtfel toate cenaclurile din ţară, în momentul consolidării (home stabil un număr statornic de fani)9 sunt sprijinite în activităţile lor şi cu prilejul consfătuirilor de scriitorii profesionişti: Ion Hobana, secretar al U. S. R., Horia Aramă, Romulus Bărbulescu, Victor Bârlădeanu, Vladimir Colin, Const. Cubleşan, Dan Cuicer, Mircea Opriţă, Adrian Rogoz şi alţii.

Cel mai incitant autor de povestiri de C. S. J. H. G. W. Este probabil Marcel Luca, inginer, care la CN-V a fost premiat totuşi, pentru eseu. Împreună cu C. Secu, a editat în 1972 „Paradox”, primul fanzin tipărit din România. Deşi premiaţii diverselor CN sunt alţi colegi ai săi (C. Iordache, D. Treta, M. I. Popp, S. Geilescu, L. Petrescu, L. Ionică sau D. Davideanu, ultimul preşedinte al e.), M. Luca rămâne fanul timişorean cel mai publicat de revistele nespecializate. Povestirea lui „Planeta fără pterodactili” ar merita să figureze în orice antologie. Şi din punct de vedere numeric (aproape 50 de membri în decursul activităţii sale), H. G. W. Este azi cel mai puternic focar S. F. Din ţară.

După cum am mai spus, un alt cenaclu român important este cel din Craiova (Casa de cultură a tineretului, str. Libertăţii, 6); numele de „Henri Coandă” ales de acest C. Aparţine unuia dintre pionierii aviaţiei mondiale. El a fost înfiinţat în 1970 din iniţiativa lui Alexandru Mironov, care, fără nicio îndoială, este cea mai interesantă personalitate a fandomului român. Autor talentat de S. F., sportiv de înaltă clasă (vice-” rege” naţional la spadă), profesor de matematică, publicist frenetic, Al. M. E probabil unul dintre puţinii pământeni care au vizitat importantele centre paleoastronautice ale lumii (experienţă consemnată în cartea Enigmatic Pământul, apărută în 1977, la Editura „Scrisul românesc”, redactor: Dan-Ion Vlad). Dar la staţia pilot a fantasticului ştiinţific oltean participă şi alţi fani interesanţi: profesorul Ion Ilie Iosif, cel care a luat conducerea C. După mutarea la Bucureşti a lui Al. M., fizicianul Titus Filipaş, Viorel Pârligras, tehnicianul George Gănescu, studentul Aurel Cărăşel, inginerul electronist Marius Stătescu şi last, but not last, muncitorul Doru Piţigoi (pseudonim Radu Honga), care a fost copilul teribil al familiei şi al cenaclului, iar la CN-VIII a primit premiul I.

Primul fanzin craiovean intitulat „Omicron” a apărut abia în 1976; dar, în mod fericit, membrii e. H. C. Au reuşit să tipărească încă din 1974 „Întâmplări din veacul XX/”, un întreg volum de povestiri la editura „Scrisul românesc”. În cuvântul sau introductiv, Ion Hobana remarca: „Iată un caz în care patriotismul local dobândeşte sensuri profund benefice”. Gestul va fi urmat, tot la Craiova, în 1977. Dar încununarea străduinţelor depuse de fanii acestui cenaclu o constituie, desigur, premierea celui de al treilea număr al fanzinului „Omicron”, cu: prilejul CE de la Stressa, cu Premio Europa pentru cea mai bună revistă de amatori de pe continent!

La Craiova a avut loc CN-II şi CN-VI.

Modurile de pătrundere a virusului S. F. (virus purtător al viitorului!) sunt variate şi depind de iniţiativele fanilor. L[9]a Oradea, prof. Viorel Pantea a reuşit, în 1968, să publice în ziarul local „Crişana” un serial „Cavalerul omuleţilor verzi”, iar în 1970 să înfiinţeze pe lângă Casa Armatei e. „Horenii”. Pentru diferite povestiri şi eseuri S. F. Du obţinut premii şi menţiuni V. Pantea, Al. Pele, I. Ţepelea, Ana Bodea. Cele mai bune lucrări sunt publicate în fanzinul cenaclului. În acest oraş cu alură seniorială s-au organizat CN-IV şi

9 Cele trei concursuri naţionale au fost organizate de C. „P. ş. -f". Nu trebuie confundate cu concursurile consfătuirilor naţionale.

CN-IX. Organizarea unei consfătuiri nu este însă un lucru simplu. A dovedit-o, în 1979, Viorel Pantea, care, în luptă cu dificultăţile acestei întreprinderi, a suferit un infarct exact înaintea „vernisajului”.

O situaţie paradoxală ne oferă Cluj-Napoca, al doilea oraş al României, cetate universitară şi deci un cert rezervor de fani. O serie de importanţi autori proveniţi de aici au debutat în anticipaţie sau au devenit profesionişti după ce s-au făcut cunoscuţi în acest gen: Gh. Săsărman, Mircea Opriţă, Constantin Cubleşan, Miron Scorobete ş. A. Cel dintâi, de profesie arhitect şi publicist, a obţinut ca student premiul 1 la al 2-lea Concurs naţional de S. F. * (1962) şi p. S. Pentru povestire la EUROCON-V (1980); al doilea, acum redactor al editurii „Dacia”, a primit, tot ca student, premiul I la al 3-lea concurs naţional (1973) şi un premiu la EUROCON-III (1976); al treilea, director la Teatrul Naţional din Cluj-Napoca, a primit pentru un roman S. F. Premiul Uniunii scriitorilor. Revistele clujene „Tribuna”, „Napoca universitară”, „Echinox” au consacrat anticipaţiei numere excepţionale; cum dealtfel a fost şi almanahul editat de Centrul teritorial de calcul electronic. Totuşi, în ciuda acestor contribuţii importante la mişcarea S. F., aici nu există şi nici n-a existat vreodată un cenaclu sau un cerc specializat.

Alte localităţi s-au arătat mai puţin... „de caracter”. De exemplu, la Braşov, a luat fiinţă acum câţiva ani un cenaclu care s-a stins curând, dar de anul trecut, sub numele „Nova”, a renăscut – s-ar părea – pe o bază mult mai fermă. Astfel, aici, Doru Brana a tradus integral, pentru plăcerea prietenilor săi, Dune de Frank Herbert şi tot aici Leonard Oprea a scris potestiri premiate la CN.

O serie de cenacluri suferă de crize de sciziparitate, tendinţă pe care n-am avea de ce s-o condamnăm dacă fiicele ar fi viabile, dar adesea una dintre ramuri se usucă şi dispare. Aşa s-a întâmplat la Sibiu, la Iaşi (foarte buni: Dan şi Lucian Merişca, George Ceauşu, Stela Costioaie) şi nici la Bucureşti diviziunea n-a adus un plus de vitalitate şi trăinicie. Există apoi cenacluri, mai mult sau mai puţin fantomatice, la Drobeta-Tr. Severin, la Suceava, la Focşani, la Botoşani, la Ploieşti.

Fandomul este făcut şi din figurile singuratice. În rândul acestora trebuie măcar să-i pomenesc pe inginerul Mircea Bubă, pe chimista Galea Gruder şi pe informaticianul Dan Farcaş, autorii unora dintre cele mai frumoase povestiri publicate în C. „P. Ş-f. „9 ultimul fiind şi premiat la

concursurile acesteia.

Nu voi insista asupra ilustraţiei S. F. Deoarece nu este specialitatea mea s-o judec. Totuşi nu pot încheia fără să amintesc numele cele mai răsunătoare şi ale acestui domeniu. Probabil cel mai înzestrat artist plastic român care şi-a îndreptat atenţia spre S. F. Este Duda Voivozeanu, profesoară de muzică şi pictoriţă amatoare. Autoare a mai multe coperţi ale C. „P. Ş. F., ea a fost premiată la câteva CN. Timişoara l-a dat pe graficianul Sandu Florea, care, după o povestire de O. Şurianu, a tipărit la Editura Stadion (Bucureşti, 1973) „Galbar”, primul volum românesc de benzi desenate S. F. Actualmente, Sandu Florea, mutat în capitală, face parte din e. „Solaris”. La Stressa a fost premiat pentru b. D. Fantastice. Bucureştiul îl mai are pe Dan Mihăilescu, autorul câtorva expresive coperţi ale C. „P. Ş. F. „. La Timişoara a rămas un alt ilustrator de talent, Sergiu Nicola, distins şi el la EUROCON-V cu o diplomă de onoare. În ceea ce priveşte Craiova, acolo activează desenatorii Florin-Mihai Diloiu, Marius Ghergu, Viorel Pârligras. În sculptură s-a distins Ioan Ilica din Timişoara, premiul I la CN-IX. Şi tot din acest oraş este Mihai-Corneliu Donici, care, la CN-VI, a fost distins cu un p. S. Pentru film.

P. S. Această postfaţă a fost scrisă înainte de „explozie”: la cea de a X-a Consfătuire Naţională de la Timişoara (1980) au participat reprezentanţi ai aproape 20 de cenacluri S. F!

Adrian Rogoz

ABREVIERI

b. D. Benzi desenate e. C. N. Consfătuire naţională a cenaclurilor S. F.

C. T, P. Ş. F. „Colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice d. S. F. Cenaclu de science-fiction

EEurocon e.

Ffanzin

F. R. Fandomul românesc pr. Premiu, premiat p. S. Premiu special

U. S. R... Uniunea Scriitorilor din România

CUPRINS

Cuvânt înainte Notă asupra ediţiei.

George Anania – Romulus Bărbulescu

Recviem după singurătate

Mihu Antin

Dialog necunoscut. Alt dialog necunoscut

Horia Aramă

Catacombele

Dan Arcaşu

Legenda despre cosmonaut Până în zori…

Volcu Bugariu

Coborâre în ape.

George Ceauşu Infinipathia.

Carmen-Madeleine Ciorotanu Agonie albă… Culoarea morţii era albastră Casa de pe CQlină Crinii

Daniel Cocoru

Manuscris găsit în depozitul WOW Granule de întuneric

Vladimir Colin

Lnaga

Ov. S. Crohmălniceanu

Un capitol de istorie literară.

Constantin Cubleşan

Ritmul ascuns al inimii.

Dan Culcer

Obeliscul

Dorin Davideanu

Zece secunde

Dorel Dorian

Teama

Titus Filipaş

Greaţa

Sandu Florea

Lara

George Gănescu

Darne şi Charis

Mihail Grămescu

Marlin cel Rău.

A.
Programul Ion Hobana

Cea mai bună dintre lumi Radu Honga

Lecţie de literatură pentru semenii noştri Câteva zile din viaţa lui Theodore Trafic

Mihail Ionescu

Ur-!! 7.
Ion Mie Iosif

Răzbunarea lui Pierrot

Eduard Jurist

Congresul Backster

Victor Kernbach

Un salt pe candelabru

Marcel Luca

Şi dacă undeva în Univers cresc cactuşi?

Imposibila revedere

Ultimul zâmbet al Juanitei

Când nu vor fi gândaci de Colorado

Chinta royală

Gabriel Manolescu

Draga mea Cesy Chitarai cu vise Treizeci de ore.

Victor Martin

Robinsonul spaţiului Sintetizorul. Seara sosiilor

Dan Merişca

Ziua zborului

B. Mircea

Zâmbetul

Alexandru Mironov

Nemăsurate chinurile lui Mirabila făptură

Alexandra Mironov Ion Ilie Iosif

La mulţi ani, 2000!

Eugen TOorăru

Nu rupeţi florile! Monstrul de lemn

Cornel Omescu

Târgul mondial de carte Iute ca gândul Fără stomac Hobby… Conglomeratul.

Leonard Oprea întâlnirea

Mircea Oprită

Structuri cinetice Pe linie moartă

Ioana Petrescu

Un reportaj primejdios

Doru Pruteanu şi Dan Merisca

Omul cel tăcut, inelul şi fata blondă.

Ovidiu Riureanu

Redundostopul

Adrian Rogoz

Supravieţuitorul

Georgina Viorica Rogoz

Oceanul cu triluri.

Gheorghe Săsărman

Metapolis Homogenia.

Arapabad

Moebia sau Oraşul interzis Isopolis.

Sorin Liviu Sighişanu întoarcerea lui Robinson

Strada

Zidul de nisip

Marius Stătescu

Splendoarea unei mii de ani lumină. Paznicul…

Mircea Şerbănescu

O zi ciudată e.

Ghighi Teibrich

Clipa fericită

Alexandru Ungureanu

Scrisoare din hipercubul 14
Andreea Zăvoianu

Floarea albastră

POSTFAŢA: – Aventurile fandomului român.

ABREVIERI

Bun de tipar: 30. VII. 1982

CRAIOVA, 1983

*

în timpul scurs de la depunerea manuscrisului şi-a făcut apariţia în librării lucrarea criticului literar Florin Manolescu *Literatura*, *S. F*, S-ar putea spune că drumul a fost deschis, universitarii şi critica descoperind *S. F.-ul*. Mai lipseşte ceva mai multă bunăvoinţă din partea editorilor!

* Cei mai importanţi cunoscători şi exegeţi români ai *S. F.-ului* sunt Ion Hobana, Vladimir Colin, Alexandru Mironov, Florin Manolescu (primul doctor român în anticipaţie), Ovid Râureanu (care urmează să devină al doilea doctor S. F.) şi a fost, dintre fani, extraordinarul Mihail Ionescu.